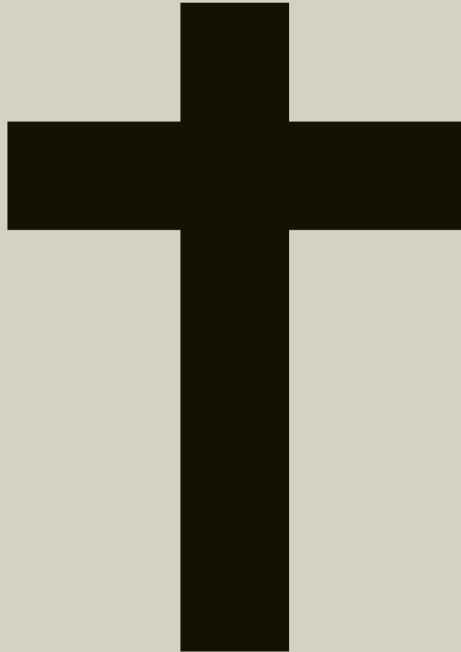

YĀHĀ NAAMBIYĀRFĀN
SABA

araboro, Eastern: YĀHĀ NAAMBIYĀRFĀN SABA New Testamer

YĀHĀ NAAMBIYĀRFĀN SABA

Karaboro, Eastern: YĀHĀ NAAMBIYĀRFĀN SABA New Testament

copyright © 1993 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Eastern Karaboro

Contributor: WBT Central Zone

All rights reserved.

2020-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
15120496-00e2-503a-8d40-2d7cfd1ba5b

Contents

Mathe	1
Mareke	45
Luke	72
Nsan	118
Yesu tenlehe ten	150
Wormefa	195
Korntifa cir	217
Korntifa saba syan wuhu	236
Galasyifa	248
Yefesyifa	256
Filipefa	263
Kolosyifa	268
Tesalonifa saba cir	273
Tesalonifa saba syan wuhu	277
Timuti saba cir	280
Timuti saba syan wuhu	286
Tyite	290
Filemu	293
Yeberefa	294
Syake	311
Pyar saba cir	316
Pyar saba syan wuhu	323
Nsan saba cir	327
Nsan saba syan wuhu	332
Nsan saba taã wuhu	333
Yudi saba	334
Kayar	336

Matehe Kapāyī Yesu wī na

*Yesu wāle myar
(Luke 3.23-38)*

¹ Yāhā ke Yesu Crise yīŋ yi nwoŋ gii laam wo, ke nwoŋ wāle myar nde, te yrūhū nwo. Tuhufar na, Yesu Crise pye Dawide kur kuε puee, Dawide -sē pye Brama kur kuε puee.

² Pe wāle myar nde:

Brama pye Yisyake tuhufua,
Yisyake -sē pye Dyakuba tuhufua,
Dyakuba -sē pye Yudaha ye tuhufua u
cīifa ne.

³ Yudaha pye Farehe ye tuhufua, Saraha
ne; Tamar pye pe nahafua;

Farehe -sē pye Yesroŋ tuhufua,
Yesroŋ -sē pye Araŋ tuhufua.

⁴ Araŋ -sē pye Aminada tuhufua,
Aminada -sē pye Nasūū tuhufua,
Nasūū -sē pye Samu tuhufua.

⁵ Samu pye Baasya tuhufua, Arabe pye
u nahafua.

Baasya pye Wobedi tuhufua, Wurti pye
u nahafua.

Wobedi pye Yisay tuhufua,

⁶ Yisay -sē pye u yīŋfua Dawide tuhufua.

Dawide pye Salmuu tuhufua, u nahafua
pye Yuri cōo.

⁷ Salmuu -sē pye Worbua tuhufua,

Worbua -sē pye Dabya tuhufua,

Dabya -sē pye Yasaha tuhufua.

⁸ Yasaha -sē pye Yosafaha tuhufua,

Yosafaha -sē pye Yoraŋ tuhufua,

Yoraŋ -sē pye Yosyase tuhufua.

⁹ Yosyase -sē pye Syataŋ tuhufua,

Syataŋ -sē pye Yakasyi tuhufua,

Yakasyi -sē pye Secas tuhufua.

¹⁰ Secas -sē pye Manasyε tuhufua,

Manasyε -sē pye Manō tuhufua,

Manō -sē pye Syosya tuhufua.

¹¹ Syosya pye Syekonya ye tuhufua u
cīifa ne; koo cāā kē pe bii Yiisrefa
yigi ga fānga na kāntraha gaa na,
pe naa n yee Babilōn.

¹² Pe bii Yiisrefa yigi ga fānga na koo Ba-
bilōn kāntraha na, loo kur ye, Syekonya
pye Salatel tuhufua,

Salatel -sē pye Sohobal tuhufua.

¹³ Sohobal -sē pye Yabuhu tuhufua,

Yabuhu -sē pye Lyasyim tuhufua,

Lyasyim -sē pye Yasōo tuhufua.

¹⁴ Yasōo -sē pye Sadoke tuhufua,

Sadoke -sē pye Kimu tuhufua,

Kimu -sē pye Ledyuhu tuhufua.

¹⁵ Ledyuhu -sē pye Lesyari tuhufua,

Lesyari -sē pye Matāŋ tuhufua,

Matāŋ -sē pye Dyakuba tuhufua.

¹⁶ Dyakuba pye Yosefe tuhufua, Yosefe
wii tuu pye Maari puai. U Maari
woo kē tuu pye Yesu nahafua,
Yesu wii u ma u Crise, ke yīntaha
kē, u Yāhā Yīndefua.

¹⁷ Ma gbe Brama na, ma ba nō Dawide
na, wāle sēnsye resyar pye. Ma gbe Daw-
ide na, ma ba nō cāā gii na pe bii Yiisrefa
yigi ga fānga na Babilōn kāntraha na,
wāle sēnsye resyar pye. Ma gbe Yiisrefa
wāyigi cāā na, ma ba nō u Crise wāsee
cāā* na, wāle sēnsye resyar pye.

*Yesu Crise wāsee
(Luke 2.1-7)*

¹⁸ Yesu Crise tuu see mii syi dyaŋ le nde:
Pe ba yer u nahafua Maari wāwāā wī na
cōo naa waa kē, u myaha ba kē Yosefe.
Yosefe sē ba u cā wa gε cā wa cōo ye, Yāhā
Yrā Fānga n u Maari ta u n nii lai ne. ¹⁹ U
Yosefe wii tuu -sē ga ba nii u puai, u pye
naweeyō. U sē naa n traha u Maari lai wī
gbe yi nanihi wo ye, u n yee woo ga koho
kuā u na, waa gε ma n yi le cāŋ na ye.

²⁰ U pye too laangar na; per gaa tuu
ba sā wāy, yāhāyīŋ tēnlēhe waa n pa
u ye mlūhū wo, ma ba u pye ma yee:
«Yosefe, yīŋfua Dawide kur, ma'a n fya
Maari wāsyāŋ na cōo ye. Ma sē yāā, Yāhā
Yrā Fānga kē ke ta u n nii lai ne. ²¹ U ga ba
naa kicar see, ma ba u myaha taha Yesu,
ke yīntaha kē Syayahafua; ma sē yāā, u
ga ba u nawee- sya yaha kapee- wāpyeŋ
koho wo.» ²² Yāhā ke bii kai lii cāā pāā
yaha ke kaplāŋ tōrfua waa yē ne, loo kai
ne le nii n pye loo yale wo. U bii yee:

* **1:17** 1.17 Yesu wāsee cāā na, pe Yiifēe- bii yir wa Babilōn wo, ma dur ga pe kāntraha na.

23 «U capua wii tuu sē naa cã wa ye,
u ga nii lai ne, u ba naa kicar see.
Pe ga ba u myaha taha Manuel.»
Ke Manuel yīntaha kē, Yāhā ma wo ne.

24 Yosefe n ba yir pe wāy na. Lii u
yāhāyīn tēnlēhe ba yar u na, u n loo pye,
ma Maari sya cōc. 25 U sē -sē naa n sāy u
ne ye, u n sya ba u naa kicar see. Yosefe
n u myaha taha Yesu.

2

Kaicāfa mpāy ka, ma ga Yesu yān

1 Yesu ba see Yude kåntraha klo laa wo
pe n yee Betelemu. Koo cãã na, Yerote
kē u pye ke Yude kåntraha yahaseefua.
Yesu tuu see wa, kaicāfa mpāy n yir
kåntraha gaa na, yainsaha dar kue ye, ma
pa kungbāy nde wo pe n yee Yurusalem.

2 Pe n le yey nawee- ye ma yee: «Kicar wii
tuu see u n pai nii Yiifēe- yīnfua, u ma na?
Ye sē yāã, wo u yrompua yāã, u yi yainde
darkue ye, wo n pa wo n pai u sey.»

3 Yahaseefua Yerote tuu nde luhu, u n
fya, pe Yurusalemfa bye ne. 4 U n pe Yāhā
yūndefa yīnfa bye yee ba, ma suhu pe
Yāhā kaiyarfa bye ne, ma ba pe yey ma
yee: «U Yāhā Yīndefua Crise ga see na?»

5 Pe n u yē sya ma yee: «U ga ba see Yude
kåntraha klo lii wo pe n yee Betelemu.
Yāhā kaplān tōrfua waa bii le yrūhū yaha
ma yee, Yāhā yee:

6 «Ah yii Betelemufa, ye klo ma Yude
kåntraha wo;
le sē klon tāj Yude kåntraha kui bye
na ye.

Ye sē yāã, yīnfua waa ga yi ye klo wo.

U ga ba nii ta nawee- Yiisrefa yīn na
mii mbanaha wān syi dyan u mbaa
ne.» »

7 Pe loo pāã wa, Yerote n pe kaicāfa yee
ba, u sē ta waa n yi le cān na ye. U n pe
yey u yrompua yiyale ne. 8 U n pe lēhe
wāã Betelemu wo ma yee: «-Ye ka yaa u
kicar fla ke yō; ye ma u yāã, -ye ra yar, ta
bya n ka n ga u sey nii ndon.»

9 Pe u yahaseefua kaplān luhu wa, pe
n ke Betelemu kände sya. Kände wo,
pe n u yrompua yāã, wii pe ba yāã wa

yainsaha darkue kåntraha wo. Pe n maha
u yrompua yāã, tuu n fã pe yahasee ye
yāhāyīn na. U kicar tuu pye kaha gii wo,
u yrompua tuu ga no ke kaha yīn ne, u n
yer. 10 Pe kaicāfa pe u yrompua yāã ke syi,
pe n nuhu di gboho. 11 Pe n dye ke kaha
laam wo, ma u kicar yāã u nahafua Maari
ne. Pe n kånklūy gbāã, ma u kicar sey.
Loo kur ye, pe n pe wān sāhā, ma wān
taa yi wāã u kicar kē: Sān, tesē wusuna
ne, tesē lasekole waa ter ne pe n yee myer.

12 Loo kur ye, Yāhā n ba pe yar mlūhū
wo ma yee, pe ma n dur ga Yerote fla na
ye. Pe n kände laa ter gbe, ma dur ter pe
kui wo.

Yāhā Yesu seefa ta pe n fã ter u ne

13 Pe kaicāfa pe ba ter wa, yāhāyīn
tēnlēhe waa n ba pa u Yosefe ye mlūhū
wo, ma ba u pye ma yee: «Yir, u kicar gbe
u nahafua ne, ma fã ter Syipte kåntraha
wo! Kuee koo fla na, ta n sya ba ma yar
ma dur ba! Ma sē yāã, Yerote ga ba naa u
kicar ke, woo ga u boo.» 14 Loo na, Yosefe
n yir, ma u kicar gbe u nahafua ne, ma fã
ter pe ne yīmper wo Syipte kue ye. 15 U
n ga kuee ke fla na, Yerote n sya ba ku.
Yāhā ke bii kai lii cãã pāã yaha, ke kaplān
tōrfua waa yē na, loo ne le pye. U bii yee:
«N ta Dya yee yi Syipte kåntraha wo.»

Naam kicar wāboo

16 Yerote tuu -sē ba yi le cān na ma yee
pe kaicāfa sye, pe sē dur ba u yar u kicar
wī ne ye, ncafūhū n u yigi ma sya ga ta
ter. U n yir ma yee, pe pe naam kicar bye
boo tāj Betelemu wo, tesē le klo kånkāy
kui bye ne. Pe kaicāfa pe -sē ba u yar u
kicar seeyale ne, u n ta, naam kicar pii
mpāy pe sē ba ter dyē- syān yaha ye, pe
n poo boo. 17 Yāhā kaplān tōrfua Yermii
tuu bii lii cãã pāã yaha, loo ne le pye. U
bii yee:

18 «Pe wram wī luhu Arma* na, kubehe
ne busāã.
Arsyel kē tuu u pii mii wūn.
U wāflan wī sye, u pii tee mii
pe wee nantāj ye.»

Yesu seefa yi u ne ke Syipte wo

* 2:18 2.18 Arma pye kusyinde Betelemu tāj. Faale wo, pe bii nabuar boo le wo. Pe bii wram yay tii le too naboos wī na, too syi yay kē pe le pe naam kicar wī na. Arsyel pye faale Yiifeesya, u gbī pye Betelemu tāj.

¹⁹ Yerote wāku kur ye, yāhāyīn tēnlehe waa n maha ba pa u Yosefe ye mlūhū wo, ke Syipte kántraha wo. ²⁰ U n u pye ma yee: «Yir, ma u kicar gbe u nahafua ne, ma dur ga Yiisre kántraha na! Ma sē yāā, mpāy bye pe naa u kicar wāboo ke, pe ku wā.»

²¹ Loo na, Yosefe n yir ma u kicar gbe u nahafua ne, ma dur ga ke Yiisre kántraha wo. ²² U n ga le luhu ma yee, Arkelusi ma u u tuhufua Yerote draha gbe, ma nii Yude kántraha kui yīn na. Loo n u ta u n fya, u sē sya ma nii Yude kántraha klo laa wo ye. Yāhā n u yar mlūhū gaa wo, u ga nii Galele kántraha wo. ²³ U n ka, maa nii koo kántraha klo laa wo pe n yee Nasarete. Pe Yāhā kaplān tōrfa pe bii lii cāā pāā yaha u kicar wī na, loo ne le pye. Pe bii yee: «Pe ga ba naa u yee Nasaretefa naa.»

3

Nsān nawee- tāāfua kayar

(Mar 1.1-8; Luke 3.1-18; Nsān 1.19-28)

¹ Le yale n ba nō Nsān wii u nawee- tāā naa n yi loho wo, u n yi Yude drawaha fla wo, ma nii Yāhā kaplān pāā nawee- ye ma yee: ² «-Ye le sya ye cā ye kapee- sē yō ye, -tee ke miy yaha! Ye sē yāā, Yāhā Yai nō gbe taha wa.»

³ Nsān wī ne Yāhā kaplān tōrfua Yisa tuu naa n pāā ma yee:

«Naa waa yīmbui ne

le n yir drawaha fla wo ma yee:

«-Ye Yīnfua Yāhā wāpan kānde gbihi yaha ke kē,

-ye ke kāmbehe ta ke n sron yō!» »

⁴ Nsān nayroho fai pye yūhūmii sraha yor, pe ta ma ke tyīn. U ba sapaha ta ma u ya pua naa n cer nsī wo. Jīmbie te pye u digi, sōr ne. ⁵ Yurusalem klofa naa n pai u ye, Yude kántrahafa bye ne, ma suhu Yurdane lafen kuefa bye ne. ⁶ Kapee-nkāy pe naa n pye, pe naa ke tōr Yāhā ye nawee- bye yīnde na. Nsān n -sē pe tāā naa n yi Yurdane lafen loho wo.

⁷ Yiifee- yahaseefa mpāy, Farisyē ye, Sadusyē ye ne, poo busāā naa n pai Nsān fla na, u n ba pe tāā naa n yi loho wo. Nsān n pe pye ma yee: «Nwoho terfa mii! Yoo ye yar ma yee, tee ga waha

wloho yi kāā te Yāhā kasāhā laam wo, tii te n pai? ⁸ -Ye naa kayūhū pye mii katyiyūhū dyan ke piyōm sa! Loo na, le ga cā tee yi kāā kapee- wāpyen kānde wo, ma kayūhū wāpyen kānde gbe. ⁹ Ye tee le ga ye laam wo, a ye ma wo faale wādyaha Brama kur, loo nde wī na Yāhā ga ta ye n wlohoyisaha yāā. Ye sē yāā, Yāhā ga waha ntēambar nde ta te n wā klaha nii naweeyōm, pe n ye draha gbe, pe nii Brama kur. ¹⁰ Ta n ye yar: Mbaapuai gbihi cai ta nii wa, ma ga katyir cāār te nnen fla na. Katyigi gii ma yee ke sē sa yō ye, ke ga ba cer le naa wo. ¹¹ Ndo, n ye tāā n yi loho wo, loo nde le yar ma yee, ye ye kapee- miy yaha, ma kayūhū wāpyen kānde gbe. Waa ter -sē ma tuu n pai; u fānga ter ra wān yaha. Ta syi saa waha nii u tēntēle, n u ntāy gbe yigi u kē ye. Woo, u ga ba naa ye tāā Yāhā Yrā Fānga ne, tesē naa ne. ¹² U ma mii nawee dyan tuu ma sēncrīhi ne u koho wo. U ga sēmuhu fua yi pua laam wo. Loo kur ye, u ga u pua le mploho wo, tuu naa le te sēmuhu na, naa gi wāfegeyāā wee ke na ye.»

Yesu wātāāyi loho wo

(Mar 1.9-11; Luke 3.21-22)

¹³ Loo kur ye, Yesu n yir Galele kántraha wo, ma pa Yurdane lafen fla wo. U n pa Nsān fla na, ma yee Nsān n u tāā yi loho wo. ¹⁴ Nsān n yee, woo ga sye ma yee: «Ndo kē tē yai n tāā mboo ye, ah mboo -sē maha n pai ndoo ye!» ¹⁵ Yesu n u yē sya ma yee: «Tyii le n nii ke dyan yagaa. Kai- nkāy bye ke sron Yāhā ye, wo yai wo naa ke pye koo syi.» Loo na, Nsān n le sya.

¹⁶ Yesu tuu tāā wa, u n yi loho wo. Le yalebya wo, yāhāyīn n fe yār, u n Yāhā Yrā Fānga yāā, le tege u na mii kānsyā waa ter dyan. ¹⁷ Yīmbui laa n yir yāhāyīn kue ye ma yee: «Ta Dya kē ma ne, ma ntān dye gboho ra tāy, ma ra laam yīn yalebye.»

4

Setane Yesu tyīn ga yān kapee- wāpyen kue ye

(Mar 1.12-13; Luke 4.1-13)

¹ Loo kur ye, Yāhā Yrā Fānga n ta Yesu n ka drawaha fla wo, sāndāpee yīnfua Setane n ga u tyīn ga yāŋ kapee- wāpyeŋ kuε ye. ² Yesu n ga plii gbeesīi pye, ke yai ke yīmper u sē ngaa di ye. Fāā n u yigi.

³ U sāndāpee yīnfua n pa u tāt, ma ba u pye ma yee: «Ma'a pye Yāhā Dya cīinde, ntēmbehe ngīi wā klaha digi.» ⁴ Yesu n u yē sya ma yee: «Le ma le yrūhū ta Yāhā sabangbāŋ laam wo ma yee: «Nawee saa waha poho digi ya ne ye, cā, Yāhā yē kapān loo ne le nawee poho.» »

⁵ Loo na, u sāndāpee yīnfua n ka u ne Yāhā kungbāy Yurusalem wo, maa u ta u n dugu nii Yāhā kangbāŋ yāāsyi na.

⁶ U n dur, ma u pye ma yee: «Ma'a pye Yāhā Dya cīinde, yir nwo, ma kur ye tege kāntraha na. Ma sē yāā, le yrūhū ta Yāhā sabangbāŋ wo ma yee:

«Yāhā ga ba ke yāhāyīŋ tēnlehe nō wāā,
pe n ba naa n sēŋ ma na.

Pe ga ba ma yigi pe klue ne,
ma saa yāā mii kor ntēmlaha na ye.»
Loo ne ta n yee, ma kur ye tege kāntraha na.» ⁷ Yesu n maha u yē sya ma yee: «Le maha yrūhū ta Yāhā sabangbāŋ wo ma yee: «Yāhā gii ke ma ma Yīnfua, ma'a syi ma ke tān yāŋ ye.» »

⁸ Loo na, u sāndāpee yīnfua n ka Yesu ne yāŋ gaa yīŋ na, ke wājruhu! Ke yāŋ yīŋ na, u n kāntraha kui bye yar tāŋ Yesu na, tesē te nayōr ne, ⁹ ma u pye ma yee: «N ga koo ngīi bye wāā ma kē, ma'a sya ma kānklūy gbāā ra yahasee ye, ma ra sey.» ¹⁰ Yesu n u pye ma yee: «Ter kāā ra yahasee ye, Setane! Yāŋ, le ma le yrūhū ta Yāhā sabangbāŋ wo ma yee: «Naa Yāhā ya gboho, koo ya ke ma ma Yīnfua, -taa mii le soho koo ya koho wo!» »

¹¹ Yagaa woo, u sāndāpee yīnfua n tyii u na. Loo na, yāhāyīŋ tēnlehe mpāy n pa Yesu fla na, ma ba nii koho le u ye.

Yesu u tēn fe gbe Galele kuε kāntraha na
(Mar 1.14-15; Luke 4.14-15)

¹² Yesu tuu luhu pe Nsān le nwompihi wo, u n dur ga Galele kuε kāntraha na. ¹³ U sē ga nii kuee Nasarete wo ye, ma ga nii Kapornu wo, klo laa ne le ma Galele langbāŋ yē na, Sabuloho kāntraha kuε ye,

Nataale kāntraha kuε ne. ¹⁴ Yāhā ke bii kai lii cāā pāā yaha too kāntre nde wīi na, ke faale kaplāŋ tōrfua Yisa yē na, loo ne le pye Yesu wāpaŋ ne. U Yisa bii yee:

¹⁵ «Sabuloho kāntraha, Nataale kāntraha,
langbāŋ kuε kāntraha,
Yurdane lafeŋ kuε kāntraha,
ma suhu Galele gii ne,
pe klofa fānga sē cīinde Yāhā cā ye,

¹⁶ too kāntre ndefa pe nii wam wo Yāhā kuε ye,

pe ga ba cāā- yāā, cāāngbāŋ!
Tesē mpāy pe gbā fya, cāā- ga ba yi pe ye.»

¹⁷ Yesu n ta ter yir le Yāhā kapāyīi wāpāā ne. U naa le pāā nawee- ye ma yee: «Yāhā Yai nō gbe taha wa. -Ye le sya ye cā ye kapee- sē yō ye, -tee ke miy yaha!»

Yesu u kānyārwai cir ye yāŋ yi
(Mar 1.16-20; Luke 5.1-11)

¹⁸ Yesu tuu naa n yār Galele langbāŋ yē na, u n fuayigifa syām mpāy yāā. Syimu wii pe naa n yee Pyar, woo ba kē, u cīifua Andere ne. Pe pye pe naa jōō miy ke langbāŋ wo, ma naa fua- yigi. ¹⁹ Yesu n pe pye ma yee: «-Ye naa n taha ra na ye kuāŋ ne! Tee naa fua- le jōō wo mii, yagaa, nawee- me tee ga naa n le kānfue wo ke syi.» ²⁰ Le yalebya wo, pe n pe jōō- ta yaha, ma taha u na pe kuāŋ ne.

²¹ U n ka yahasee ye, maa nawee- syām mpāy yāā. Sewede pii ba me, Syake tesē u cīifua Nsān ne. Pe pye pe tuhufua Sewede ne pe salangbāŋ wo, ma naa pe jōō- gbihi. Yesu n pe yee. ²² Le yalebya wo, pe n ke salangbāŋ ta yaha, pe tuhufua ne, ma taha Yesu na pe kuāŋ ne.

Yesu nawee- klaha, ma yanfa jaa

²³ Yesu naa n yār Galele kāntraha bye na. U naa nawee- klaha Yiifee- yawāhā nwey wo, ma naa le Yāhā kapāyīi wīi yar pe na, Yāhā kapāyīi lii le Yāhā Yai wīi pāā. Pe laam wo, mpāy pe pye yan ne, u naa pe bye jaa.

²⁴ U myaha n sya ba yi Syire kāntraha kui bye wo, pe n -sē pa u fla na yanfa ter bye ne, ma suhu mpāy bye ne pe kadye teelaa fla klaha- pe ye. Mpāy pye, sāndāpee pye pe yīŋ na, wātōokufa pye, mpāy ne pe naa fen sya yan koho wo.

Yesu n pe bye jaa. ²⁵ Nabuar n nii n taha u na; pe ba yi Galele wo, ma suhu te kui sēnsye kántraha ne, Yurusalem ne, Yude kántraha ne, ma suhu Yurdane lafen kue ngaa kue ne.

5

Yesu kaplāņ, yāņ gaa yīņ na

¹ Yesu tuu pe nabuar yāā, u n dugu nii yāņ gaa yīņ na. U kānyārwai n yūhū crā u na.

Mpāy wīl le sron n tāy Yāhā ye (*Luke 6.20-23*)

² Yesu n gbe, ma nii pe nawee- klaha kaplāņ ngīl ne ma yee:

³ «Mpāy pe cā pe wee ngaa ge Yāhā ye ye, ma nii ke ke,
poo wīl n tāy Yāhā ye.

Yāhā Yai ma poo wāņ.

⁴ Mpāy pe cā pe pyer sē yō ye, le n nii pe fāy,

poo wīl n tāy Yāhā ye.

Yāhā ga ba koho le pe ye.

⁵ Mpāy pe ma prafa,
poo wīl n tāy Yāhā ye.

Pe ga ba kántraha gaa ter yāā.

⁶ Mpāy pe wāsrōņ ke mii fāāfa dyan
pe digi ke, loho ne,
poo wīl n tāy Yāhā ye.

Yāhā ga ba loo nde wāā pe kē.

⁷ Mpāy pe pe nampyen- fen di,
poo wīl n tāy Yāhā ye.

Yāhā ga ba pe bya fen di.

⁸ Mpāy pe laam ma gbegbe,
poo wīl n tāy Yāhā ye.

Pe ga ba Yāhā yāā yīnde ne.

⁹ Mpāy pe n pai yrīņ yīmbui ne,
poo wīl n tāy Yāhā ye.

Yāhā ga ba naa poo yee ke pii.

¹⁰ Pe kapee- pye mpāy na pe sron,
ma yee pe tee pe troho tāhā Yāhā yor
wo,
poo wīl n tāy Yāhā ye.

Yāhā Yai ma poo wāņ.

¹¹ Nawee- ma yee ye tee n taha ra na, ma nii ye tyehē, ma nii kapee- pye ye na, ma nii kawar fua n taha ye na, ma wāpee pāā ye wīl na, ye wīl n tāy Yāhā ye. ¹² -Ye naa nuhu di loo wīl na, ye cā ye wīl n tāy Yāhā ye. Yāhā ga ba ye dāān wāā ye kē

yāhāyīņ na. Pe bii naa kapee- pye faale Yāhā kaplāņ tōrfa na koo syi.»

Yesu kakuācran pāā tetege wīl ne tesē cāā- wīl ne

(*Mar 9.50; Luke 14.34-35*)

¹³ Yesu n maha yee: «Yii me tee ma mii tetege wāņ syi dyan driyēfa laam wo. Tetege ma sar, pe ga waha pye mii, pe ke ta ke n maha dur naa n tāy? Ke saha laa yō nantāņ ye. Pe ga ke kaha woo nkur ye, nawee- n tāhā naa n ter ke na.

¹⁴ Yii maha me tee ma mii cāā- dyan driyēfa laam wo. Ye ma klo lii dyan le fāā nii yāņ yīņ na, wūhūsaha wee le na ye. ¹⁵ Waa sē naaloho ndyan tar ma katan cīn n tā le na ye. Ah ndee pe ma le tar, pe ne le wra ta kāānkui na, mpāy bye pe ma nwoņ wo, pe n cāā- yāā. ¹⁶ Ye cāā- yai pe naa n yehē koo syi dyan nawee- laam wo, pe n naa ye kayūhū yāā, pe naa ye Tuhufua Yāhā sey ke kayūhū wīl na.»

Yāhā kānde katan wūhū

¹⁷ Yesu n maha pe yar ma yee: «Yāhā kānde katan nkāy ke yar yaha, tesē pe faale Yāhā kaplāņ tōrfa pe bii kai- nkāy yar yaha, n sē pa ma yee ye koo miy yaha ye. N pa n n pai ke gbihī yar ye na, tesē kai- nkāy bye pe cāā yrūhū yaha ra wīl na, n koo bye pye. ¹⁸ Ta n cīinde nde pāā ye ye, Yāhā ke ke kānde katan nkāy ta ke ga nii ke wānii na, kántraha tesē yāhāyīņ ne, too nde n sya ba kua. Ke kānde katan kaplāņ teelaale ge saa miy yaha ye, ke yrūhūsaha teelaale ge saa yi kāā ye. Ke ga kuae kai- bye kuayale n sya ba nō. ¹⁹ Wii ma le Yāhā kānde katan nen laa ya yi kāā, lii le kloņ tāņ ke bye na, ma maha ga nii loo klaha nawee- ye, ufua ga ba kloņ tāņ nawee- bye nsoho wo Yāhā yai klo wo. Wii woo tuu -sē Yāhā kānde katan gbihī yigi, ma ke yār, ma nawee- klaha ke wāyār ne, woofua ga ba yīņ yāā Yāhā yai klo wo. ²⁰ Ta n ye yar, ye ma yee ye sē n luhu Yāhā kapān ye ma ta ter Farisyē ye yaha, tesē Yāhā kaiyarfa ne ye, ye saa ba yāā dye Yāhā yai klo wo ye.

²¹ Ye faale wāle naa Yāhā kānde katan nkāy yār, ye ke cā. Koo wīl nen laa nde: <Ma'a syi ma nawee boo ye!> Mboo wii ma nawee boo, pe ga ma yigi ga, pe ga

ma sãhã kasãhãfua fla na. ²² Ndoos -sẽ ga ye yar: Wii ma u laam war u nampyen ne, Yãhã ye u yai u yigi ga kasãhãfua fla na. Wii ma u nampyen tyehẽ ma yee naplege, Yãhã ye u yai u yigi ga kasãhã yĩnfa fla na. Wii ma u nampyen tyehẽ ma yee nafãã, Yãhã ye u yai naa fla ne, naa gii wãfegeyãã wee ke na ye. ²³ Loo ne, maa ka diŋ yisaha wo Yãhã kẽ, ma laam ma ga too ma n cã ma laa tee pye ma nampyen na, ²⁴ ma diŋ ta yaha ke fla na, -taa ka maa wãã le ma nampyen ne! Loo na, ma cã dur ba ma diŋ yi Yãhã ye. ²⁵ Wii ma yee ma laa tee pye, ma ma yigi n gaha kasãhã saha wo, tee sã nõ wa ke fla na ye, cãã naa u nar ye n wãã le. Mii loo sã ne ye, u n gaha ma le soho u kasãhãfua koho wo, woo n ma le soho fãngafa koho wo, pe n ma le nwompihi wo. ²⁶ Ta n cĩnde nde pãã ma ye: Ma'a yee ma sã le kafue bye dãã tãŋ ye, ma saa yãã yi ke nwompihi wo ye.

²⁷ Ke kãnde katanŋ nkãye tee cã, loo wĩ nen laa maha nde: <Ma'a syi ma cayor le ye!> ²⁸ Ndoos -sẽ ga ye yar: Wii ma nii waa cõõ yãŋ, ma nii u wãke wĩ ga u laam wo, Yãhã ye ufua laam wo u cayor pye wa. ²⁹ Ke syi ne, ma'a yãã ma yĩnde lii le yõ, le ma ke wãlen ne kapee- wãpyen wo, le loho yi, ma le miy wãã deydey! Ma kadye teele nen laa ya ma yee le wee ye, koo puar ma kadye kur bye n ba miy le wãã naa laam wo, naa gii wãfegeyãã wee ke na ye. ³⁰ Ke ma pye ma kãndigi koho ge ke ma ke wãlen ne kapee- wãpyen wo, ke cer kãã, ma ke miy wãã deydey! Ma ma koho nen ya yãã ke wee ye, koo puar ma ba ka ma kadye kur bye ne naa fla wo.

(Mat 19.9; Mar 10.11-12; Luke 16.18)

³¹ Ye faale wãle kãnde laa maha nde: <Wii ma u ya koho cõõ sye, ufua yai u u cõõ wãsyen saba wãã u kẽ!> ³² Ndoos -sẽ ga ye yar: Ma ya koho cõõ ma yee u sã naa waa di ye, ma'a u sye, u n ga naa waa gbe, ma u le kapee wãpyen wo. Tesẽ, cõõ wii u puai u sye, mboo wii ma u gbe, ma bya kapee pye, ma cayor pye.

³³ Ye faale wãle kãnde laa maha nde: <Taa Yãhã di lii ne, ma sã yai ma ma yẽ dur ye, ma yai ma le pye!> ³⁴ Ndoos -sẽ ga ye yar: Ye ma syi ye naa Yãhã di kueekuee

ge ye! Ye ma syi ye yãhãyiŋ myaha yee ye, Yãhã niisaha kẽ! ³⁵ Ye ma syi ye kãntraha myaha yee ye, Yãhã tre tasaha kẽ! Ye ma syi ye Yurusalem myaha yee ye, Yãhã gii ke ma Yĩnjuangbãŋ koo kungbãye kẽ! ³⁶ Ye ma syi ye naa ye yĩŋ yee ye, ye tee mii ye saha ye yĩnyoho nen ge ta ke n flege ye; ye saha maha waha ke ta ke n wo ye. ³⁷ Lii ma pye cĩnde, -ye yee <ãwã>, lii ma yee le wee cĩnde ye, -ye yee <aye>! Kapãn laa ma taha loo na, sãndãpee yĩnfua wĩ ne loo ne.

(Luke 6.29-30)

³⁸ Ye faale wãle kãnde laa maha nde: <Ma'a ra tee pye yĩnde na, ta bya, n ga ma tee pye yĩnde na. Ma'a ra tee pye nkãi na, ta bya, n ga ma tee pye nkãi na.> ³⁹ Ndoos -sẽ ga ye yar: Wii ma ye tee pye laa ne, ye ma syi ye le kafue yi ye! Wii ma ma fey kãndigi kue ndicĩ syi na, tyii u na u n maha ma fey taha kãmanŋ kue ndicĩ na! ⁴⁰ Wii ma yee u ga ma sãhã, u ma nayroho sya ma ye, tyii u na u n ma nayrengbãŋ bya gbe. ⁴¹ Wii ma yee ma ka teelaa wo fãnga na, ma koo syi yrãhã fle sũ yãr ufua kẽ! ⁴² Wii ma ma nar ngaa ne, u kẽ! Wii ma yee u ga fue cer ma ye, ma'a n sye ye!

(Luke 6.27-28, 32-36)

⁴³ Ye faale wãle kãnde laa maha nde: <Tyii ma nampyen ntãŋ n dye ma tãye, ma napĩ wĩ n fũhũ ma ye!> ⁴⁴ Ndoos -sẽ ga ye yar: Ye tyii ye napĩ- ntãŋ n dye ye tãye; mpãye pe kapee- pye ye na, -ye naa Yãhã nar pe kẽ! ⁴⁵ Loo na, nawee- ga cã pe yee, ye ma ye Tuhufua Yãhã pii. Ye sã yãã, ke ke yai ta ke n yi napee- na, tesẽ naweeyõm bya ne wãcen. Mpãye pe sron, tesẽ mpãye bya ne pe sã sron ye, ke ke sesaha ta ke n too pe bye na wãcen. ⁴⁶ Ye ma yee ye tããfa ya wĩ n tãye ye ye, ye yee la Yãhã ga ba dããn wãã ye kẽ loo nde wĩ na? Kufar wããfa ge pe sya ma fufor difa, pe bya n pye ke dyan. ⁴⁷ Ye ma yee ye ga naa ye nampyen- poo ya syar, ye yee la ye kayĩ pye gboho n ter loo ne? Mpãye ge pe sã cĩnde Yãhã cã ye, pe bya loo pye. ⁴⁸ Ye tyii ye laam n nii tãŋ gbegebe, ye pyer n maha yõ tãŋ ye Tuhufua Yãhã wãŋ syi dyan!>

Kayĩ wāpye wĩ nawām kē

¹ Yesu n maha yee: «-Ye yāñ, kai- nkāy byε tee n pye Yāhā myaha ne, ye ma syi ye naa ke pye nanihi wo, nawee- byε n ye yāā yīnde ne ye! Ye ma nii ke pye n yar nawee- na ke syi, ye Tuhufua Yāhā saa ba ye dāān wāā ye kē ye.

² Loo na, ma'a ga kla wāā nawām kē, ma'a syi ma ta, nawee- byε n le cā ye! Dawarfa poo me pe loo pye Yiifee-yawāhā nwey wo, tesē nkur ye kāmbehe yē na. Pe n pye ke syi, nawee- byε n pe yāā, pe naa pe sey. Ta n cīinde nde pāā ye ye, pe pe dāān yāā wa ke syi. ³ Mboo, ma'a ga kla wāā nawām kē ma kāndigi koho ne, ma'a syi ma ta ma kāmāñ koho gε n le cā ye! ⁴ Le n nii, waa gε ma n yi yāā le cāñ na ye. Taa kayĩ lii pye, waa sē le cā ye, ma Tuhufua Yāhā koo le cā; ke ga ba ma dāān wāā ma kē.»

Ye yai ye naa n pāā Yāhā ne mii?
(Luke 11.2-4)

⁵ Yesu n maha yee: «Ye ma n pāā Yāhā ne, ye ma n naa n pye dawarfa wāñ syi dyañ ye! Pe ga yir yer Yiifee-yawāhā nwey wo, tesē nkur ye kāmbehe yē na, pe naa Yāhā nar nawee- byε n pe yāā yīnde ne. Ta n cīinde nde pāā ye ye, pe pe dāān yāā wa ke syi. ⁶ Mboo, ma'a ga pāā Yāhā ne, dye ma nwoñ laam wo, ma ke gbāā tā, ma pāā ma Tuhufua Yāhā ne. U ma ke fla na. Taa lii pye, waa sē le cā ye, ma Tuhufua Yāhā koo le cā; ke ga ba ma dāān wāā ma kē.

⁷ Ye ma nii n pāā Yāhā ye, ye ma syi ye le ta kaplāmbuar mii mpāy dyañ pe sē cīinde Yāhā cā ye. Pe laam wo, pe le ga poo ma nii kaplāmbuar pāā, Yāhā ga ba pe kaplāñ sya pe ye. ⁸ Ye ma n naa n yāñ pe na ye! Ye sē yāā, ngii wĩ ma pye ye na, Yāhā gii ke ma ye Tuhufua ke le cāā cā wa, ye ma sya yee ye sē ke nar wa le ne ye.

⁹ Ye yai ye naa n pāā Yāhā ne mii, le nde:
«Wo Tuhufua Yāhā mboo wii taa ma yāhāyīñ na,

¹⁰ ta, nawee- n cā ma miingbāñ kai- laha. Ta, ma Yai n pa nawee- ye.

Ta, ma laam wūhū n naa n pye kāntraha na,

mii ke n pye yāhāyīñ na mii syi dyañ.

¹¹ Wo yē digi wāā wo kē nanga, peplii wāñ syi dyañ.

¹² Wo kapee- gbe kāā wo yīñ na.

Mpāy pe kapee- pye wo na, wo bya wo n tyii pe kapee- foho na wo kuāñ ne.

¹³ Ma'a n wo miy yaha, wo n tyīn naa n gaha kapee- wāpyen kuε ye ye.

-Taa wo yi naa n kāā sāndāpee yīñfua koho wo.

[Mboo ya kē taa ma tāñ yīnfar ne, fānga ne,

miingbāñ ne, too rii wākuayāā wee te na ye.

Amen, le nii ke syi!]> »

¹⁴ Yesu n maha pe yar taha ma yee: «Ye sē yāā, mpāy pe kapee- pye ye na, ye ma nii n tyii pe kapee- foho na ye kuāñ ne, ye Tuhufua Yāhā bya ga ba ye kapee- gbe kāā ye yīñ na. ¹⁵ Mpāy pe kapee- pye ye na, ye ma -sē yee ye sē n tyii pe kapee- foho na ye kuāñ ne ye, ye Tuhufua Yāhā bya saa ba ye kapee- gbe kāā ye yīñ na ye.»

Yē wātā wĩ digi na

¹⁶ Yesu n maha yee: «Ye ma ye yē tā digi na, ye ma syi ye yīntaha tāhā mii dawarfa wāñ syi dyañ ye! Poo ne pe yīntar ta kaa syi, nawee- byε n waha le yāñ cā, pe yee poo pe yē tā digi na. Ta n cīinde nde pāā ye ye, pe pe dāān yāā wa ke syi. ¹⁷ Mboo, ma'a ma yē tā digi na, ma yīntaha yee gbεgbε, -taa ma yīñ yir, ¹⁸ nawee- ma n waha cā pe yee ma ma yē tā digi na ye. Taa ma mii ya teelii wo, ma Tuhufua Yāhā woo le cā ma ne. Taa lii pye waa sē le cā ye, ma Tuhufua Yāhā woo le cā; u ga ba ma dāān wāā ma kē.»

Yāhā wūhū wāke puar kai- bye na
(Luke 12.33-34; 11.34-36)

¹⁹ Yesu n maha yee: «Ye ma syi ye nangbān wāñ ke naa n ta driyē nge wo ye! Driyē wo, fyār ma tesē korfyāhā ne, too nde wāñ pye n klaha-. Yuhu- maha ma, pe kāānkleε gbā n ka ma wāñ yuhu. ²⁰ -Ye Yāhā wūhū ke naa n ta busāā yāhāyīñ na! Too nde, fyār tesē korfyāhā ne, te saha te pye klaha- ye. Yuhu- bya saha te yuhu ye.

21 Taa ma laam wān ta na, ma laam bye ma koo fla na.

22 Yīnde ma mii naaloho dyaŋ kadye na. Ma yīnde ma yō ma ye, ma kadye bye ga nii cāā- na. 23 Ma yīnde ma klaha- ma ye, ma kadye bye ga nii wam wo. Cāā-mpāy pe -sē ma ma laam wo, poo ma -sē nii wam fla, ma cā ma yee wam mpāy pe ma ma laam wo, pe wo gboho ter.»

*-Ye yii le soho Yāhā koho wo!
(Luke 16.13; 12.22-31)*

24 Yesu n maha pe yar taha ma yee: «Waa saha yīnfa syām wūhū wāā le pye ye. Waa wīi ga tāy u ye, le ter waa wīi yaha. U ga sron waa ye, tuu waa wīi sye. Le ma ke syi, ye saha nii Yāhā tēntē-, tee maha nii wale tēntē- ye.

25 Loo ne, n ga ye yar nde ne: Dir rii tee ga naa n di, tesē loho gii ne tee ga naa n wo ye waha nii yīnwer na, tesē nayre rii ne tee ga le tā ye kadye na, ye ma syi ye naa ntāŋ cer too nde bye wīi na ye! Ye sē yāā, yīnwer puar dir na, kadye puar nayre na.

26 Kānsyām mpāy pe n yir ncaha ye, ye sē pe yāā la? Pe sē digi tāhā, pe sē dir gbe, teelaa wee pe ye pe dir kōŋ n yaha ye. Ye Tuhufua Yāhā sē pe yē digi wāā la pe kē? Ye wīi n tāy Yāhā ye ma ter kānsyām yaha.

27 Ye laam wo, yoo ma u ga waha u kuper yūhū wāā carle ge laangar ya kāmāy na?

28 -Ye tee maha laam ga nayre wīi na! Nyē fyār te n fīy tar wo, ye sē te nayōr yāā la? Te sē tēn tē ye, te sē faha wān tyīn ye.

29 Ta n -sē le pāā ye ye, faale yīnfa wii pe naa n yee Salmuu, u nangbān naa bye ne, u nayre nayōr sē -sē bii nō nyē fyār wāŋ neŋ gaa ge nayōr na ye. 30 Nyē nge ge ke n fīy tar wo nanga, koo gii pe n pai miy le wāā naa laam wo sukūhū, Yāhā nayōr wāā ke kē. Ke -sē ga pye mii ke tyii yii ge na, ke saa nayre wāā ye kē ye? Ye sē koho taha yaha Yāhā na busāā ye. 31 Ye ma syi ye naa laam ga ye yee: Wo n pai nwa di? Wo n pai nwa wo? Wo n pai nwa le wo kadye na? 32 Mpāy pe sē cīinde Yāhā cā ye, poo pe too nde bye ke fānga ne. Ma -sē yee yii na, Tuhufua Yāhā ma ye ye, ke cā te wīi ma ye na.

33 -Ye cāā Yāhā Yai wīi ke wa, -tee Yāhā ta ye Yīnfa, -ye naa ye troho tāhā ke yor wo! Loo na, ngii wīi ke ma ye na, ke -sē ga ba ke wāā taha ye kē. 34 Ye ma syi ye naa laam ga sukūhū wīi na ye! Sukūhū laangar wīi ga ba pye le ya ya. Nanga fen yai ye ne ke dyaŋ.»

7

*Wāsāhā wīi
(Luke 6.37-38, 41-42)*

1 Yesu n maha pe yar ma yee: «Ye ma n naa ye nampyeŋ- kaa ye, Yāhā bya sē -sē ga ba ye sāhā ye. 2 Ye sē yāā, mboo nawee, taa ma nampyeŋ sāhā mii syi dyaŋ, Yāhā ga ba ma bya sāhā koo syi. Lii taa n pāā ma nampyeŋ pyer wīi na, Yāhā ga ba naa loo pāā ma bya pyer wīi na.

3 Loo ne, n ga ye yar: Kānkāāle lii le ma ma nampyeŋ yīnde wo, nwa ta ma n nii le yāŋ? Tēngbāŋ gii ke -sē ma ma yīnde wo, ma sē koo yāā la? 4 Mboo wii taa sē waha ke tēngbāŋ yāā ma yīnde wo ye, ma ga waha ma nampyeŋ pye la u yer, ma n le kānkāāle yi kāā u yīnde wo u kē? 5 Dawarfua kē ma ne, cāā ke tēngbāŋ yi kāā wa ma yīnde wo, loo na maa waha gbihi yāŋ, ma le kānkāāle yi kāā ma nampyeŋ yīnde wo.

6 Ye ma syi ye naa Yāhā wūhū pāā napee- mpāy ye pe ma pām wāŋ syi dyaŋ ye! Mii loo sē ne ye, pe ga waha wā klaha pe kapee pye ye na. Ye ma syi ye naa Yāhā wūhū yar nawee- mpāy na pe ma tyē- wāŋ syi dyaŋ, pe wūhū sē laha ye. Mii loo sē ne ye, pe ga ke Yāhā wūhū wluhu pye klaha-.»

*Wānar wīi
(Luke 11.9-13)*

7 Yesu n maha yee: «-Ye naa n nar, ngaa ga wāā ye kē. -Ye naa n ke, yaa ngaa yāā. -Ye naa kāānklihi gbā, pe ga ke yār ye kē!

8 Ye sē yāā, mboo nawee, ma'a n nar, Yāhā ga ngaa wāā ma kē. Ma'a n ke, Yāhā ga ta ma n ngaa yāā. Ma'a kāānklihi gbā, Yāhā ga ta ke n yār ma kē. 9 Ye laam wo, waa ma la u dya ma ngaa digi nar u ye, u ga u kē ntīn ne? 10 Laa, u ma fua nar u ye, u ga u kē nwoho ne? 11 Tee sya pee mii, ye kayūhū pye ye pii kē. Ke syi ne, ye yai ye

cã, ye Tuhufua Yãhã kayũhũ wãã mpãy kē pe ke nar u ye.

12 Kãnde lii Yãhã le ta, wo faale wãdyaha Musa ke katan yrũhũ le yaha ke Yãhã sabangbãñ wo. Tesē, pe faale Yãhã kaplãñ tōrfa maha kaplãñ nkãy yrũhũ le yaha ke wo. Koo kaplãñ ngĩ bye yĩñ nge tē ga pãã ye ye nde kapãngberle: <Lii tee n kē ye nampyeñ- pe naa le pye ye kē, yii gē -ye naa loo pye pe kē!> »

Yesu kakuãcran pãã nawee- ye
(Luke 13.24; 6.43-44)

13 Yesu n maha kakuãcran ngĩ pãã pe ye ma yee: «Nwonyē gii ke fihĩ, -ye dye koo ne! Nwonyē gii ke cay, tesē kãnde lii ne le cay, too nde n gaha nawee ne u plahasaha wo. Too -sē kē nawee- busãã pe n sya. 14 Nwonyē gii ke -sē fihĩ, tesē kãnde lii ne le fihĩ, too nde n gaha nawee ne u yrã yãasaha wo. Mpãy pe -sē too yãã, pe sē nihi ye.

15 -Ye yii yigi kawar Yãhã kaplãñ tōrfa ne! Pe ma pa ye ye, yaa yee pe ma mbapĩy wãñ syi dyañ, pe sē pee ye. Pe laam -sē wo, waygapyãhã gē sē pee ma ter pe yaha ye. 16 Yaa ba pe yãñ naa n cã pe pyer na. Waa sē defĩ katyipir tai yãã ngur katyigi na ye. Waa sē maha nkugu tai yãã ncũwãã na ye. 17 Katyiyũhũ puayō sa, katyipihi -sē puapihi sa. 18 Katyiyũhũ saha puapihi sa ye, tesē katyipihi saha puayō sa ye. 19 Katyigi gii ma yee ke sē puayō sa ye, ke ga ba cēr kãã, ke miy le wãã naa laam wo. 20 Ye ga ba kawar Yãhã kaplãñ tōrfa yãñ naa n cã pe pyer na koo syĩ.»

Yãhã laam wũhũ wãpye wĩ
(Luke 13.25-27)

21 Yesu n maha yee: «Mpãy bye pe ra yee: <Yĩñfua, Yĩñfua,> poo bye sē me pe ga ba dye Yãhã yai klo wo ye. Mpãy pe ta Tuhufua Yãhã laam wũhũ pye, poo ya me pe n pai dye Yãhã yai klo wo. 22 Yãhã kasãhã per maa nɔ, nawee- busãã ga ba ra pye: <Yĩñfua, Yĩñfua, wo ba naa Yãhã kaplãñ tōr nawee- ye ma myaha ne. Wo ba sãndapee kar tege naa n kãã nawee- yĩñ na ma myaha ne. Wo ba naa yēkã wũhũ busãã pye ma myaha ne.> 23 Loo

na, n -sē ga ba pe yar, n yee: <N sē ye cã ye, kapeepyefa mii, ye ma n crã ra na ye!> »

Te nwey sũ
(Luke 6.47-49)

24 Yesu n maha kakuãcran nde pãã pe ye ma yee: «Ye sē yãã, kaplãñ nkãy tē pãã ter ye ye ngĩ, wii ma ke luhu, ma u troho tãhã koo syi dyañ, ufua ma mii nawee wii dyañ tuu kai- cã, ma ga u nwoñ fãã ntẽmlaha fla na. 25 Sesaha ke gbã, lafir cããñ yi ba dye ke laam wo, teflahangbãñ ke fua fãnga ne, ke sē -sē too ye. Ke nwoñ nakũy ba ta ntẽmlaha fla na koo kē.

26 Wii tuu ra kaplãñ ngĩ luhu, u ma yee u sē -sē u troho tãhã ke yor wo ye, ufua ma mii naplege dyañ, tuu ga u nwoñ fãã tēyãfũũ laam wo. 27 Sesaha ke gbã, lafir cããñ yi ba dye ke laam wo, teflahangbãñ ke fua fãnga ne, ke n too pye klaha- tãñ.»

28 Yesu tuu ba kaplãñ ngĩ bye pãã kua, u wãklaha ter ba pe nabuar fe gbe, ma sya yē gbãã pe na. 29 U sē naa nawee- klaha Yãhã kaiyarfa wãñ syi dyañ ye, u ba kai- bye cã tãñ.

8

Yesu gber waa jaa
(Mar 1.40-45; Luke 5.12-16)

1 Yesu tuu tege ke yãñ yĩñ na, nabuar n nii n taha u na. 2 Gber waa n pa u tãy, ma ba kãnkũy gbãã u yahasee ye ma yee: «Yĩñfua, le ma tãy ma ye, ma ga waha ta ra n jaa n nii gbegbe nayōr saha na.»

3 Yesu n koho nɔ wãã, ma tē u na ma yee: «Ãwã le tãy ra ye, jaa ma nii gbegbe nayōr saha na!» Le yalebya wo, ke yãhã n ta ter laha kãã u dya na, u n nii gbegbe nayōr saha na. 4 Yesu n u pye ma yee: «Luhu yō, ma'a syi nde pãã waa ye ye! -Taa ka, maa mii yar Yãhã yũndefua na, ma ma wãjaa diñ yi, diñ gii faale wãdyaha Musa tuu tōr yaha mpãy kē pe pye yãhã ne pe kadye na, ma jaa. Ke syi ne nawee- ga waha cã ma jaa.»

Yesu seraasyi yĩñfua waa tẽntēle jaa
(Luke 7.1-10)

5 Yaliile Yesu tuu dye Kapornu wo, seraasyi yĩñfua waa n pa u fla na, maa

u nar waha ma yee: ⁶ «Yīñfua, ta tēntēle ma u sāy nii kaha wo, kadye n ku u na, u n fāy cīinde wāfāy.» ⁷ Yesu n u pye ma yee: «N ga ka n ga u jaa.»

⁸ U seraasyi yīñfua n -sē u pye ma yee: «Yīñfua ta syi sē yai ma dye ra kaha wo ye. Kapāngberle laa ya pāā, le n ta ra tēntēle n jaa. ⁹ N ma seraasyi, n n luhu ra yīñfa ye. N -sē ma nii ndoñ seraasyi mpāy yīñ na. N ga nen waa pye: Ka n waa, u n ka. N ga nen nwo pye: Pa nwo, u n pa. N ga maha ra tēntēle pye: Nde pye, u n le pye.»

¹⁰ Yesu tuu u kaplāñ ngīi luhu, ke n u fe gbe. Le n tāy ter u ye, mpāy pe naa n taha u na, u n sya pe pye ma yee: «Ta n cīinde nde pāā ye ye: Dya nwo, u ra ta u Yater u laam bye wo cīinde. Pe Yiifee- kur bye gē laam wo, n sē waa yāā yāā tuu ra ta u Yater woo wāñ syi ye. ¹¹ Ta n ye yar, mpāy ter ga ba yir kāntre raa wo, driyē kue bye ye. Pe ga ba pa, pe ba nii gbar dir na Yāhā yai klo wo, wo faale wāle Brama ye ne, Yisyake ne tesē Dyakuba ne. ¹² Yiisre kur, poo mpāy pe -sē yai pe dye Yāhā yai klo wo, pe ga ba miy yi wāā nkur ye wam fla wo, pe naa n wūn ke fla na, pe yīntaha tāhā, pe cā pe wāfāy saa kua yāā ye.»

¹³ Loo kur ye, Yesu n u seraasyi yīñfua pye ma yee: «Ka ma kaha wo, taa ra ta ma Yater, ma kai lii ga yigi, le ga pye yagaa.» U seraasyi yīñfua tēntēle n ta ter jaa le yalebya wo.

Yesu yanfa buar jaa

(Mar 1.29-34; Luke 4.38-41)

¹⁴ Loo kur ye, Yesu n ka Pyar kaha wo. U n ga Pyar cōo nahafua yāā, u ba sāy nii. U kadye ba war. ¹⁵ Yesu n te u koho na, ke kadye n u miy yaha. U n yir, ma nii pe nampay yi.

¹⁶ Yainkōñ wo, pe n pa nawee- busāā ne Yesu fla na. Sāndāpee pye pe yīñ na. U kapān n pe sāndāpee kar tege kāā pe nawee- yīñ na, u n maha pe yanfa bye jaa.

¹⁷ Tuu koo ngīi pye, kai lii faale Yāhā kaplāñ tōrfua Yisa tuu bii cāā pāā yaha, loo ne le pye. U Yisa bii yee:

«U wo yan ter bye gbe kāā wo yīñ na,
ma suhu wo kadye tebehe nkāy bye
ne

ke klaha- wo ye.»

Yesu wātahanaha wīi *(Luke 9.57-62)*

¹⁸ Loo kur ye, Yesu n nabuar yāā u ya tāy. Loo na, u n u kānyārwei pye pe ka ke langbāñ kūndi ngaa ye.

¹⁹ Yāhā kaiyarfua waa n yūhū crā u na, ma u pye ma yee: «Yīñfua, ma'a sya n gaha teelii teelii, n ga naa n taha ma na.»

²⁰ Yesu n u yē wāā sya ma yee: «Yēsrē ma te syāsar ne, kānsyām ma pe nser ne. Teele sē -sē wee u Nawee Puee myaha na ye.»

²¹ Dya waa, u pye Yesu kānyārwe u ya ndoñ, u n u pye ma yee: «Yīñfua, kānde wāā ra kē, n ma ga ra tuhufua nakugu le wa, n ga pa.» ²² Yesu n u pye ma yee: «Tyii nakur na te n naa te nakurwai le. Mboo, ma naa n taha ra na ma kuāñ ne.»

Yesu teflahangbāñ yer

(Mar 4.35-41; Luke 8.22-25)

²³ Loo kur ye, Yesu n dugu dye ke salangbāñ wo, woo tesē u kānyārwei ne.

²⁴ Yalaale wo, teflahangbāñ gaa n ba ta ter yir ke langbāñ yīñ na, ma sya loho fua gbe le wāā n taha pe na, ke salangbāñ wo. Yesu -sē ba sā wāy. ²⁵ Pe kānyārwei n yūhū crā u tāy, ma u gbā yir ma yee: «Yīñfua, waa ku, wo sya yaha!» ²⁶ Yesu n pe yē wāā sya ma yee: «Nwa ye n fya ke syi! Ye Yater kloñ ter la ye ye?» Loo na, u n yir, ma gbey ke teflahangbāñ na tesē ke langbāñ loho ne, te n yer, ke fla n nii seyīi.

²⁷ Le n pe kānyārwei bye fe gbe, pe n sya nii le pāā pe ya ye ma yee: «Hāā, nawee wii ter syi kē dya nwo ne, u n gbey teflaha na tesē ke langbāñ loho ne, te n sya n luhu u ye?»

Sāndāpee pye nawee- syām mpāy yīñ na, Yesu n pe jaa

(Mar 5.1-20; Luke 8.26-39)

²⁸ Yesu tuu ga no ke langbāñ kue ngaa kue ye, Jerasinefa kue ye, naam syām mpāy n yi gbūhū fla wo, ma Yesu wāā ba. Sāndāpee pye pe yīñ na, ma ba pe ta pe n ba pee cīinde wāpee. Nawee- sē sya naa n ter pe kue kānde ne ye. Pe Yesu yāā, pe n nii n kui ma yee: ²⁹ «Yāhā Dya, nwa

taa ga pye wo na? Ma'a n cãã wo pën wo pënyale yaha ye!»

³⁰ Kaha tyε- busãã pye ke fla na, pe naa pe digi ke, pe fla ba faa dey. ³¹ Pe sãndãpee n Yesu nar ma yee: «Ma'a yee maa wo kar, tyii wo n ga dye tyε- mii laam laam wo.» ³² Yesu n le sya pe ye. Pe sãndãpee n tege kãã pe naam syãm yĩn na, ma ga dye pe tyε- laam laam wo. Le yalebya wo, pe tyε- n fã tege ga too dye ke langbãñ wo, ma ku.

³³ Pe tyε- sënfa pe koo ngĩ yãã, pe n fã ter le klo wo, ma ga ke kai- bye tór pe naam syãm mii wĩ na, mpãy, Yesu sãndãpee kar tege kãã pe yĩn na. ³⁴ Loo na, pe klofa bye n yi ga Yesu wãasaha wo. Pe ga u yãã, pe n u nar u ter kãã poo fla kãntraha yaha.

9

*Yesu tãnkurfua waa jaa
(Mar 2.1-12; Luke 5.17-26)*

¹ Loo kur ye, Yesu n salangbãñ gbe, ma dur ga ke langbãñ kũndi ngaa ye, tuu ba nii na.

² Pe n tãnkurfua waa gbe ba u fla na u kasãy wãñ ne, tuu sãy nii ke na. Pe koho taha yaha Yesu na ke syi, u n le yãã, ma u tãnkurfua pye ma yee: «Cĩifua mii waha, ma kapee- laha kãã ma yĩn na.»

³ Yãhã kaiyarfa mpãy pye ke fla na, pe n nii le ga pe laam wo ma yee: «Eh, dya nwo n gbar Yãhã ne cĩinde.» ⁴ Yesu n pe laam wũhũ cã, ma pe pye ma yee: «Nwa ta ye n nii kapee- ngĩ syi ga ye laam wo?»

⁵ N ga waha yee: Ma kapee- laha kãã ma na. N ga maha waha yee: Yir naa n yãr! Koo katε- syãñ ngĩ wo, lii loo le cã waha?»

⁶ N -sẽ n yãñ ye cã Yãhã kãnde wãã u Nawee Puee kẽ kãntraha nge na, u n ga waha kapee- gbe kãã nawee yĩn na.» Yesu n wã klaha loo na, ma u tãnkurfua pye ma yee: «N ma yar, yir, ma ma kasãy wãñ gbe, ma yãr naa n gaha ma kaha wo!» ⁷ U tãnkurfua n yir, ma yãr ter u kaha wo.

⁸ Pe nabuar pe loo yãã, le n pe laam wo pe n sya fya, ma nii Yãhã sey koo fãnga nge wĩ na, fãnga gii ke wãã nawee- kẽ.

*Yesu Matehe yãñ yi
(Mar 2.13-17; Luke 5.27-32)*

⁹ Yesu n ter ke fla yaha. U n nii n ter, ma ga kufar wããfua waa yãã tuu tege nii kufar wãasaha wo. Pe naa u yee Matehe.

Yesu n u pye ma yee: «Naa n taha ra na!» Matehe n yir, ma nii n taha u na u kuãñ ne.

¹⁰ Loo kur ye, Yesu pye dir na u kãnyãrwai ne, Matehe kaha wo. Kufar wããfa pye pe ba nihi, ma suhu kãmpee- yãrfa mpãy ter ne. Pe bye wãã naa n di pe ne. ¹¹ Pe Farisyẽ n loo yãã, ma Yesu kãnyãrwai pye ma yee: «Nwa ta ye Yĩnfua n nii wãã n di kufar wããfa ne, ma suhu kãmpee- yãrfa mpãy ter ne?»

¹² Yesu n pe kapãn luhu, ma pe pye ma yee: «Yĩnwerfa poo sã me pe tyinfua tay ye, yanfa poo pe u tay. ¹³ Ye sã Yãhã kaplãñ ngĩ war ye, ngĩ ke yrũhũ yaha ma yee: «Laanyõm tẽ n ke, n sã yee diñ wãyin ye.» Ye yai ye koo war!» Yesu n maha yee: «Ye sã yãã, n pa kãmpee- yãrfa wĩ na; mpãy pe pe ya yãñ poo ma kãnyĩ yãrfa, n sã pa poo wĩ na ye.»

*Kale saha wãã le kafũhũ ne ye
(Mar 2.18-22; Luke 5.33-39)*

¹⁴ Loo kur ye, Nsãn nawee- tããfua kãnyãrwai n ba pa Yesu fla na, ma ba u yey ma yee: «Nwa ta, wii tesẽ pe Farisyẽ ne, wo ne wo yẽ tã digi na, mboo kãnyãrwai sã -sẽ le syi pye ye?» ¹⁵ Yesu n pe yẽ sya kakuãcran ne ma yee: «Ah ye laam wo, cafãn yigifa ga waha pye la yĩntawahar na, u cafãn yigifua tuu ma pe ne? Ye cã le syi saha pye ye rεhe! Per gaa -sẽ ma ke n pai, u cafãn yigifua ga ba yigi kãã pe laam wo. Koo per maa nɔ, pe ga ba cã naa pe yẽ tã digi na.

¹⁶ Waa sã faafuẽ faagblaha ta, ma ga nayredyaha wihi pãhã n tã ke ne ye. Ma'a loo pye, le faafuẽ ga ke nayredyaha tyĩn cεr, kaa n maha taha ke cersadyaha fla na. ¹⁷ Waa sã maha sēmper le srafũhũ sakueeler wo ye. Ma'a loo pye, pe sēmper ma ba yir, te srafũhũ sakueeler ga fe, pe sēm n woo tãñ, te srafũhũ sakuee tii maha klaha- taha le na. Koo kẽ sēmper yai pe le srafũhũ sakueefãn too laam wo. Ke syi ne, pe sēm tesẽ te srafũhũ sakuee ne, ngaa saa te yãã ye.»

Syase pueesya, tesē cōo wii ne tuu te Yesu nayroho na

(Mar 5.21-43; Luke 8.40-56)

¹⁸ Yesu naa koo kaplān ngī pāā, Yiifee-yahaseefua waa n pa, ma ba kānklūy gbāā u yahasee ye ma yee: «Ta pueesyale ku ke yagaa nge na; pa, ma ba koho taha le na, le n yir gbā wo le nii yrān na.»

¹⁹ Yesu n yir u kānyārwai ne, ma taha u dya na. ²⁰ Cōo waa pye, u ntōr kuee naa n woo u ye dye- sēnsye syān, wāyer wee ye. U n yūhū crā Yesu na kur kuē ye, ma te u nayroho yē na. ²¹ U ba le ga yigi ma yee: «N ma yāā te u nayroho yē ya na, n ga jaa.»

²² Yesu n wā klaha, ma u yāā ma yee: «Cōo, mii waha, taa ra ta ma Yater, loo le ma jaa.» Le yalebya wo, u cōo n jaa.

²³ Yesu tuu ga dye u yahaseefua kaha wo, u n pe kapēnfa yāā, pe nabuar ne, pe nii n gble u kicar wākelaa wī na. ²⁴ U n yee: «Ye yi kāā nwo, u kicar sē ku ye, wāy ya u sā wāy.» Pe n nii u ler. ²⁵ Pe nawee-pe yi wa ke nakugu nwoŋ wo, Yesu n dye, maa le kicaale yigi koho na, le n yir, ma dur nii korkor.

²⁶ Le kapān n cāān ga koo kuē teebehe bye wo.

Yesu fūū- syām mpāy jaa

²⁷ Yesu n ter ke fla yaha. U nii n ter, fūū-syām mpāy n nii n taha u na, ma nii n kui ma yee: «Dawide Dya, wo fen di!» ²⁸ Yesu tuu ga dye kaha wo, pe fūū- n pa u fla na, u n pe yey ma yee: «Ye laam wo, ye yee la n ga waha ye jaa?» Pe n u yē sya ma yee: «Āwā, Yīnfua.» ²⁹ Loo na, Yesu n te pe yīmpē na ma yee: «Tee ra ta ye Yater, ma yee n ga waha ye jaa, loo na ye ga jaa.» ³⁰ Pe yīmpē n ta ter n yān. Yesu n le pāā waha pe ye ma yee: «Ye luhu yō, ye ma syi ye le gbe yi ye!» ³¹ Pe -sē ka, ma ga Yesu wī pāā koo kuē teebehe bye wo.

Yesu bebe waa jaa

³² Pe nawee- syām pe naa n ter, mpāy n pa Yesu fla na, dya waa ne sāndūpee pye u yīn na, ma u ta u sē waha naa n pāā ye. ³³ Yesu tuu kāhā u sāndūpee kar tege kāā u bebe yīn na, u n nii n pāā.

Le n yē gbāā pe nabuar na, pe n sya yee, waa sē nde syi yāā yāā Yiisrefa kāntraha wo ye.

³⁴ Pe Farisyē poo -sē naa le pāā ma yee, a sāndāpee yīnfua kē u fānga wāā Yesu kē u n waha sāndāpee kar tege n kāā nawee- yīn na.

Pe nabuar fen Yesu yigi

³⁵ Yesu naa n yār kungbāhā bye wo, tesē kusyīmbehe bye ne. U naa nawee- klaha Yiifee- yawāhā nwey wo, ma naa le Yāhā Yai kapāyī wī yar nawee- na, ma naa yanfa ter bye jaa, ma suhu mpāy ne pe kadye teelaa fla klaha- pe ye. ³⁶ Tuu naa nabuar mpāy yāā, pe fen n u yigi, pe ba fāy, pe laam ba wlāhā; pe pye mii mbaa dyan mbanaha wee pe na ye.

³⁷ Loo na, Yesu n u kānyārwai pye ma yee: «Te nabuar nde ma mii dingbān wān syi dyan te wāgbe yale nō tar wo, tēntē-sē -sē wee ma ga te gbe ye. ³⁸ Yāhā gii ke -sē ma mii u dingbānfua dyan, -ye naa ke nar ke n tēntē- nō wāā, pe n ba te nabuar le ke kānde wo!»

10

Yesu u kānyārwai sēnsye syām lehe wāā

(Mar 3.13-19; 6.7-13; Luke 6.12-16; 9.1-6)

¹ Loo kur ye, Yesu n u kānyārwai sēnsye syām yee ba, maa kānde wāā pe kē pe waha sāndāpee kar tege naa n kāā nawee- yīn na, pe waha naa yan ter bye jaa, tesē mpāy bye ne pe kadye teelaa fla klaha- pe ye.

² Pe tēnlēhe sēnsye syām myar nde:

Syimu wii pe naa n yee Pyar, u cāā woo yee,

woo tesē u cīifua Andere ne;
ma suhu Syake ne, tesē u cīifua Nsān ne,

Sewede pii me pe syām bye ne.

³ U n Filipe yee, Bateremi ne; ma suhu Tema ne,

tesē Matehe ne, kufar wāāfua kē u ne.

U n Alefe dya Syake yee, tesē Tadee ne,

⁴ ma suhu Syimu wii ne klokai- wāgbihi n tāy u ye,

tesē Syikaryote klofa Yuda ne,

wii tuu ga ba Yesu yi u napī- kē.

⁵ Yesu n poo nawee- sēnsye syām mii lehe wāā, ma pe yar ma yee: «Mpāy pe wee Yiifee- ye, -ye ma n ka pe kui wo ye, -ye ma n ka Syamarifa kui wo ye! ⁶ Mpāy pe ma Yiifee-, ma plaha mii mbaa dyaŋ u mbanaha wee pe ne ye, -ye ka poo ye! ⁷ -Ye Yāhā kapāyī pāā naa n gaha kānde wo ye yee: Yāhā Yai nɔ gbe taha wa! ⁸ Ye ga naa yanfa jaa. Ye ga naa nakur ta te n yir gbā wo, te dur ba yrāŋ na gbaafa ye! Ye ga naa gber- jaa, pe n naa nii gbegbe nayōr saha na! Ye ga sāndāpee kar tege naa n kāā nawee- yīŋ na! Loo kānde nde, le wāā ye kē faa, ye bya ye ga naa n pye faa! ⁹ Ye ma syi ye sān gbe war ne ye! Ye ma syi ye ntēn war gbe le ye sapar jifaa wo ye! ¹⁰ Ye ma ga ke yrāhā yi, ye ma syi ye ngaa gbe ke n naa ye ndege ye, nkānfaha dyaŋ, kalen sānsī ne, ntān ne, kāi gɛ ne ye! Ye sē yāā, tēntēfua yai pe naa u yē digi wāā u kē.

¹¹ Ye ma ga dye klo lii wo, kungbāy woo, kusyīnde woo, -ye yāŋ wii tuu yai u waha syāsaha wāā ye kē, -ye kuee woofua fla na ye sya ba ter! ¹² Ye ma dye kaha gii wo, -ye yee: Yāhā ke yrīŋ wāā ye kē. ¹³ Koo kaha ngefa ma ye yigi yō, tee pa yrīŋ syaha gii ne, pe ga ke yrīŋ yāā. Pe ma -sē yee pe sē ye yigi yō ye, tee pa yrīŋ gii ne, ke ga kuee ye ye. ¹⁴ Kaha giifa, laa na klo liifa ma sye, pe sē ye yigi yō ye, laa na pe sē luhu ye kaplāŋ ye ye, -ye ter kāā ke fla yaha, -tee ye trē mplēm kor yaha pe na, pe n cā lii ma pe dye poo pe le kɛ. ¹⁵ Ta n cīinde nde pāā ye ye: Yāhā kasāhā per maa nɔ, Sodō klofa* tesē Gumor klofa ne pe sya bii pee ter, poo fɛn gɛ saa ba nɔ loo klo ndefa fɛn na ye.»

Kayīhī nkāy ke n pai

(Mar 13.9-13; Luke 21.12-17)

¹⁶ Yesu n maha pe kānyārwei pye ma yee: «Ye yāŋ, n ye lehe wāā mbaa dyaŋ waygapyār nsoho wo. Tee -sē yii wāyigi cā nwɔr wāŋ syi, -ye nii kānsyām mpāy wāŋ syi dyaŋ pe saha kapee- pye ye. ¹⁷ -Ye kacān yāā yii na! Mpāy ga ba ye yigi naa n gaha kasāhā saha wo, pe ga ba naa ye gbā sāngblā ne, pe Yiifee- yawāhā nwey wo.

¹⁸ Pe ga ba ye yigi naa n gaha yahaseefa mpāy yaha ye, tesē yīŋfa mpāy ne, ndoo wīī na. Loo gɛ ga ba nii yīŋ, ye n waha ta wīī pāā pe yaha ye, poo tesē mpāy ne pe sē cīinde Yāhā cā ye. ¹⁹ Pe ma ba ye yigi ga kasāhā saha wo, kaplāŋ nkāy tee n pai pāā, tesē ye n pai ke pāā mii syi dyaŋ, ye ma n naa ntāŋ cɛr koo ngīī ne ye! Kaplāŋ nkāy tee n pai pāā, ke ga ba le ye yē wo loo yale wo. ²⁰ Ke saa ba nii ye laam kaplāŋ ye, ye Tuhufua Yāhā Yrā Fānga kē, ke ga ba naa n pāā ye yē ne.

²¹ Nawee- mpāy ga ba pe nampyeseey wāā pe n boo, tuhufa mpāy ga ba loo pye pe pii na. Kicar mpāy ga ba wā klaha pe pe seefa laha, pe ta pe n pe boo. ²² Ye wīī ga ba fūhū nawee- bye ye ta wīī na. Wii ma -sē waha plāhā kuee ra kur ye ke kānkai- bye wo, Yāhā ga ba u sya yaha. ²³ Pe ma ba nii ye ke yīntayāhā ne klo lii wo, -ye loo klo ta yaha, ye fā ga klo laa wo! Ta n cīinde nde pāā ye ye: Ye saa ba Yiifee- kui bye fā tāŋ mii, u Nawee Puee sē dur ba wa ye.

²⁴ Ye le cā ma yee, wii tuu n klaha nantāŋ, u sē ter u klahafua yaha ye. Tēntēle sē ter u yīŋfua yaha ye. ²⁵ Wii tuu n klaha nantāŋ, pe ga waha u pye u klahafua wāŋ syi, tesē pe ga waha tēntēle pye u yīŋfua wāŋ syi. Ye sē yāā, ndoo wii tē ma mii kahafua dyaŋ, pe ma ra yee Sebulehe sāndāpee yīŋfua, yii mpāy tee ma ra kahafa, pe ga naa ye bya yee ke syi, loo laha.»

Wii nawee- yai pe naa n fya u na

(Luke 12.2-9)

²⁶ Yesu n maha yee: «Ye ma syi ye naa n fya nawee- na ye! Ngii ngii ke wūhū nii, ke ga ba yāā gbaa na. Kai- nkāy ke maha ma, waa sē ke cā ye, ke ga ba cā.

²⁷ Ke syi ne, kaplāŋ nkāy tē n pāā yii ya ye yīmperwoho wo, -ye ke pāā nawee- bye ye yaiwaha na; tesē nkāy yii ya tee n luhu ra ye, -ye ke pāā nanihi fla wo nawee- bye ye! ²⁸ Mpāy syi pe ga waha nawee kadye boo, pe sē -sē ga waha u yrā boo ye, ye ma syi ye naa n fya poo na ye! -Ye naa Yāhā koo fya, koo gii ke ga waha nawee kadye

* **10:15** 10.15 Faale cāā na, Sodōfa tesē Gumorfa ne, pe bii pee ter. Yāhā kasāhā n too pe na, naa gaa ter n pe wāā le suhu pe kui ne.

pye klaha- tãŋ, tesê u yrã bya ne naa laam wo, naa gii wãfegeyãã wee ke na ye.

²⁹ Kãnsyãyi mii syi wãm syãm sê n par la warpua ya ne? -Ye cã ye yee, poo nen waa ge sê n too kãntraha na mii, ye Tuhufua Yãhã sê le cã wa ye. ³⁰ Ye yĩnyor nde ge Yãhã te bye yê cã yaha wa. ³¹ Ye ma syi ye naa n fya laa ne ye; -ye cã ye yee, ye wĩ gboho Yãhã ye, ma ter kãnsyãyi mii syi wãbuar yaha.

³² Wii ma le pãã nawee- yĩnde na ma yee woo u ya le soho ra koho wo, ta bya ga ba le pãã ta Tuhufua Yãhã ye, n yee woofua ma ra wũũ. ³³ Wii ma -sê le pãã nawee- yĩnde na ma yee woo sê ra cã ye, ta bya ga ba le pãã ta Tuhufua Yãhã ye, n yee n sê woofua cã ye.»

*Yesu wãpaŋ ta nawee- ga cêr
(Luke 12.51-53; 14.26-27)*

³⁴ Yesu n maha yee: «Ye ma syi ye le ga ye yee, n pa nawee- yĩmbuhu wãalesaha wo pe ya ne ye. N pa pe wãcer yĩmbui ne pe ya na. ³⁵ N pa

n n pai dya cêr u tuhufua na;
n n pai pueesya cêr u nahafua na;
n n pai cõõ cêr u nansya na.

³⁶ Nawee nawee woo,
u nwonfa poo pe ga nii u napĩ-.

³⁷ Wii tuhufua wĩ ma n tãy u ye, u nahafua wĩ ne, ma ter ndoo wĩ yaha, woofua syi saha nii ra kãnyãrwe ye. Wii dya wĩ ma n tãy u ye, u pueesya wĩ ne, ma ter ndoo wĩ yaha, woofua syi saha nii ra kãnyãrwe ye. ³⁸ Wii ma cã u ga waha wãfãy sya ra wĩ na, u ma sya ga gbãpee ku, woofua syi yai u naa n taha ra na. ³⁹ Wii tuu u ya yĩŋ ke, ma suhu u laam wãn ne, woofua ga ba too bye ke laa; wii tuu -sê ga le sya u u yĩŋ ke laa, ma suhu u laam wãn ne ndoo wĩ na, woofua kê tuu cã ga ba too nde bye yãã.»

*Yãhã kayũhũ wãyãã
(Mar 9.41)*

⁴⁰ Yesu n maha yee: «Nawee wii ma ye gbihi yigi, ndoo kê tuu gbihi yigi; nawee wii ma -sê ndoo gbihi yigi, ta Tuhufua Yãhã gii ke ra lehe wãã, koo kê ufua gbihi yigi. ⁴¹ Wii ma Yãhã kaplãŋ tãrfua yãã, ma yee Yãhã kaplãŋ tãrfua kê u ne, ma u

gbihi yigi, ufua ga ba kayũhũ yãã Yãhã ye, Yãhã kaplãŋ tãrfua wãŋ syi dyaŋ. Tesê, nawee wii tuu sron Yãhã yĩnde na, wii ma u yãã, ma yee u sron Yãhã yĩnde na, ma u gbihi yigi, ufua ga ba kayũhũ yãã Yãhã ye, nasron wãŋ syi dyaŋ. ⁴² Ta n cĩnde nde pãã ye ye: Mpãy pe ma naflam ta kãnyãrwai laam wo, wii ma poo nen waa yãã ma yee u ma ndoo kãnyãrwe, ma sekuyĩ nen wãã u kê lawõŋ ya ne, ufua ga ba kayũhũ yãã Yãhã ye.»

11

*Nsãn u nawee- lehe wãã Yesu ye
(Luke 7.18-35)*

¹ Yesu tuu u kãnyãrwai sênsye syãm klaha wa koo kai- ngĩ ne, u n yir ke fla na ma ter. U n ka kui nkãy wo, ma ga nii nawee- klaha, ma Yãhã kapãyĩ pãã pe ye.

² Nsãn nawee- tããfua pye nwompìhi wo. U Yãhã Yĩndefua Crise tuu naa kai- nkãy pye, u n ke luhu. U n u kãnyãrwai mpãy lehe wãã Yesu ye. ³ Pe n ga u yey ma yee: «U Yãhã Yĩndefua wii wãpaŋ too n sêŋ, mboo la woo laa, u kuee wãpaŋ na kur ye?» ⁴ Yesu n pe yê sya ma yee: «Nkãy tee n luhu, ma suhu nkãy ne tee n yãã yĩnde ne, -ye ka yaa ke tãr yar Nsãn na ye yee: ⁵ Fũũ- n yãŋ, tãnklahafa gbihi n yãr, gber- wã klaha n nii gbegbe nayõr saha na, nditêy n luhu, nakur n yir gbã wo, le Yãhã kapãyĩ n pãã nawãm ye.

⁶ Wii ma yee u sê ba dur yi ta kur ye ye, ta n nii yai tãŋ u Yater, woofua wĩ n tãy Yãhã ye!»

⁷ Nsãn kãnyãrwai pe ter wa, Yesu n nii Nsãn wĩ pãã pe nabuar ye ma yee: «Tee ka Nsãn fla na drawaha fla wo, ye -sê ka ma ga nwa yãŋ? Kipua sê kê tee ga yãŋ teflaha ke u yehe ye. ⁸ Ye -sê ka maa nwa yãã? Ye sê ka maa dya waa yãã tuu nangbãŋ nayreyõr le yer ye rehe. Ye cã mpãy pe nangbãm nayreyõr le, pe n nii nangbãm kangbãy wo. ⁹ Tee ka, Yãhã kaplãŋ tãrfua la tee ga yãã? ãwã, ta n ye yar, Nsãn wii tee ga yãã u ter ge ter Yãhã kaplãŋ tãrfua yaha. ¹⁰ Woo wĩ kê, le yrũhũ yaha Yãhã sabangbãŋ wo ma yee, Yãhã ye:

«N nwo, n ta tēnlehele nɔ wãã ma yahasee ye,
u n gaha ta kãnde gbihi yaha ma kē.»

¹¹ Yesu n maha yee: «Ta n cĩnde nde pãã ye ye: Naa wii u ter Nsãn yaha, usyi sē see wa ye. Wii u kloŋ Yãhã Yai wo, woo -sē ter Nsãn yaha. ¹² Nsãn tuu yir, ma nii nawee- yar ma yee, Yãhã Yai nɔ wa ge nɔ wa, ma gbe koo cãã na, ma sya ba nɔ nanga na, fãngafa n ke poo ga dye Yãhã Yai wo fãnga na. ¹³ Ma gbe faale cãã na, ma sya ba nɔ Nsãn cãã na, pe Yãhã kaplãŋ tōrfa bye bii Yãhã Yai wãpa wĩ yar yaha. Ke maha cãã yar yaha le Yãhã kãnde saba laam wo. ¹⁴ Ye ma yee yaa le sya cĩnde, pe bii Yeli wãdurba wĩ cãã pãã yaha mii syi dyaŋ, Nsãn pa koo syi. ¹⁵ Wii ma n traha u ke yĩntaha cã, u luhu yõ!

¹⁶ N ga waha yagaafa tōr mpãy ter syi ne? Pe ma mii kicar dyaŋ, pe tege nii nanihi nantrangbãŋ fla wo. Mpãy n nii pe nampyeŋ- pye ma yee:

¹⁷ «Wo fleŋ wuu ma yee -ye yɔɔ,
ye sē -sē yɔɔ ye.

Wo n dur, ma kasii yay le,
ye sē -sē wũn ye.»

¹⁸ Ye sē yãã, Nsãn tuu yir, u sē bur di ye, u sē maha defĩ wɔ ye. Nawee- n loo yãã ma yee sãndãpee ma u yĩŋ na! ¹⁹ U Nawee Puee tuu yir, u bur di ma defĩ wɔ. Nawee- n loo yãã, ma maha n yee: «Ye sē dya nwo yãã? U ma tefey, ma maha ma sēnwɔplaha. U maha naambiyãr le kufar wããfa poo ne, tesē kãmpēe- yãrfa mpãy ter syi ne.» » Yesu n pe yar taha ma yee: «Mpãy pe pe troho tãhã Yãhã laantor yor wo, pe kai- sroŋ.»

*Kukuifa mpãy pe sē Yesu ta pe Yater ye
(Luke 10.13-15)*

²⁰ Loo kur ye, kui nkãy Yesu tuu cã ba laanwɔ wũhũ pye nihi, ma ter teebehe bye yaha, u n nii n kuãn koo kui ngĩifa na. Pe tee ba sye, pe sē koho klaha ma pe kapee- wãpyeŋ miy yaha ye. ²¹ U naa n kuãn ma yee: «Korasyifa, ye wĩ pee Yãhã ye! Gbesyatafa, ye wĩ pee Yãhã ye! Laanwɔ wũhũ nkãy ke pye ye yĩnde na, koo syi ma ne pye faalefa Tyirfa yĩnde na, tesē faalefa Syidõfa ne, pe ne ga pye pe ta

ter le cã kãã wa le yalebya wo pe kapee- sē yõ ye. Loo nde na, pe ne ga wram wĩ pye, pe nfããper ta pe fen nayre pãhã, pe le. ²² Loo ne, n ga ye yar, Yãhã kasãhã per ma ba nɔ, le ga ba pee ye na, le ta ter pe Tyirfa na tesē pe Syidõfa ne. ²³ Ah yii Kapornufa, ye yee la pe ga ba ye kuã yir ga ta yãhãyiŋ na? Ya'a n naa loo ge ga ye laam wo ye! Ye ga ba tege ga ta tãã ye, nakur fla wo. Ye sē yãã, laanwɔ wũhũ nkãy ke pye ye yĩnde na, ke ma ne pye pe Sodõfa yĩnde na, pe ga ne koho klaha, Yãhã saa ne pye ke loo klo nde wĩ kua ye. ²⁴ Loo ne, n ga ye yar, Yãhã kasãhã per ma ba nɔ, ye wãpēn ga ba gboho ta ter pe Sodõfa wãpēn yaha.»

Cĩnde yrĩŋ fla ma na?

(Luke 10.21-22)

²⁵ Loo yale wo, Yesu n maha yee: «Ta Tuhufua Yãhã, mboo taa ma yãhãyiŋ Yiŋfua tesē kãntraha ne. Lii taa sē yar kaicãfa na tesē sabacãfa ne ye, ma loo yar mpãy na pe ma pra kicar wãŋ syi dyaŋ. N ma sey loo wĩ na. ²⁶ Æwã Tuhufua, le tãy ma ye, koo kē ma n le ta ke dyaŋ.»

²⁷ Yesu n dur, ma pe nawee- pye ma yee: «Ta Tuhufua Yãhã kai- bye le soho ra koho wo. Nawee- sē cã yoo kē ra ne ye. Ta Tuhufua ya ke le cã. Pe sē maha cã yoo kē ra Tuhufua Yãhã ne ye. Ndoo ya n ke cã, tesē mpãy ne tē ke yar pe na.

²⁸ Yii mpãy wãfãy gboho ye na, tesē fengbãn ma ye yĩŋ na, -ye pa ra fla na, ta n ba koo bye gbe kãã ye na, tē yrĩŋ wãã ye kē. ²⁹ Ye tyii ye naa ra tēn tē, ta n naa ye klaha ta kaklaha ne, ye -sē ga yrĩŋ yãã ye laam wo. Ye sē yãã, ta laam n tãy, n maha ma pra. ³⁰ Ta tēn wĩ n tãy, tesē ta teger ma yaayaa.»

12

Yesu tesē kani per wĩ ne

(Mar 2.23-28; Luke 6.1-5)

¹ Plii raa kur ye, Yesu ba tar raa yi naa n yaha u kãnyãrwai ne. Koo per pye kani per. Fãã ba pe kãnyãrwai yigi, pe n nii te tar kasan kãy n kũ. ² Pe Farisyē pe loo yãã, pe n Yesu pye ma yee: «Wo kãnde le kai- nkãy yar ke sē yai ke naa n pye kani per wo ye, nwa ta ma kãnyãrwai n

le syi laa pye!» ³ Yesu n pe yě sya ma yee: «Ye le kal yāā Yāhā sabangbāñ wo, faale yīñfua Dawide u bii lii pye, per gii fāā bii war pe na, woo tesē u nawee- ne. ⁴ U dye Yāhā nwoñ laam wo, bur rii te pye te bii kē Yāhā ye, u n te gbe di u nawee- ne. Pe sē -sē ba yai pe te di ye. Wo kānde na, Yāhā yūndefa ya sē na, pe yai too bur nde ne? ⁵ Lii le yrūhū ta le Yāhā kānde saba laam wo Yāhā yūndefa wī na, ye maha le cā. Le yrūhū ta, a pe yai pe pe tēn tē Yāhā kangbāñ wo kanii per na, kapee wee le na ye. ⁶ Kaklaha nkāy tē ye klaha ke ne yagaa, ke -sē ter Yāhā kangbāñ wī ge na! ⁷ Le ma le yrūhū yaha Yāhā sabangbāñ wo ma yee, laanyōm poo me Yāhā n ke nawee- ye, ke sē yee diñ wāyīñ ye. Ye sē kaplāñ ngī yīntaha war ye, mii loo sē ne ye, tee baha mpāy na, yaa ne cā kapee sē kē pe pye ye. ⁸ Ye sē yāā, u Nawee Puee kē u ma kanii per yīñ na.»

Yesu kånwaagefua waa jaa ke kanii per wo

(Mar 3.1-6; Luke 6.6-11)

⁹ Loo kur ye, Yesu n ka pe Yiifee-yawāhā nwoñ wo. ¹⁰ Dya waa pye kånwaage ne ke fla na.

Mpāy pe pye ke fla na, pe naa n ke pe laa taha Yesu na. Loo ne, pe n u yey ma yee, pe wāle kānde na nawee ga waha yanfua jaa la kanii per wo. ¹¹ Yesu n pe yě wāā sya ma yee: «Ye laam wo, waa ma pye mbua nen ne, u n too dye wuhu gaa laam wo kanii per wo, ufua ga yee la, a woo saa u yi ye? ¹² Nawee sē puar la mbua na? Ye yai ye cā wo kānde wo, waa ga waha kayī pye waa kē kanii per wo.»

¹³ Loo na, Yesu n u dya pye ma yee: «Ma koho dii wāā.» U n ke dii wāā, ke n dur yō nii u ye.

¹⁴ Pe Farisyē n ter, ma ga pe ya wāā, ma ga cā pe ga waha Yesu yāā pe u boo mii syi dyañ.

Tēntē wii Yāhā u yāñ yi

¹⁵ Yesu tuu luhu pe u ke wāboo ne, u n ter koo fla yaha. Nabuar naa n yār u ne. ¹⁶ U n pe yanfa bye jaa, ma pe yar waha ma yee, pe ma syi le pāā yoo kē u ne ye. ¹⁷ Yesu tuu koo kai- ngī pye, Yāhā

yě kaplāñ nkāy faale Yāhā kaplāñ tōrfua Yisa tuu bii cāā yar yaha, koo kē ke pye. Yāhā bii yee:

¹⁸ «Ta tēntē wii tē yāñ yi, woo kē nwo.

Woo ntāñ dye ra tāy, u ra laam yīñ yalebye.

N ga ra Yrā Fānga tege u na, u n ta laam wī tōr yar kāntre bye nawee- na.

¹⁹ U saa ba naa kaplāñ tyīñ waa ne ye, u saa ba naa n gbey waa na ye.

U saa ba naa kaplāñ pāā nanihi teebehe wo ye.

²⁰ Mpāy, fānga wee pe na ye, mii kipua kāi dyañ le ga naha ka, tesē naaloho dyañ ke ga fege, u ga ba pe gbihi ta.

U ga ba yia kai- bye na, u ke ta ke n sroñ.

²¹ Kāntre bye nawee- ga ba koho taha yaha u na.»

Kai lii ne pe Farisyē pāā taha Yesu na? (Mar 3.20-30; Luke 11.14-23)

²² Pe n pa dya waa ne Yesu kē. Sāndāpee pye u yīñ na, ma u ta u n nii fūū, ma maha nii bebe. Yesu n u dya jaa, u n waha n pāā ma maha n yāñ.

²³ Pe nabuar mpāy pe pye, le n yě gbāā pe na, pe n sya n yee, a Dawide Dya ga kē Yesu ne. ²⁴ Pe Farisyē, pe -sē loo kapān nde luhu pe nawee- yē na, pe n yee: «Sāndāpee yīñfua Sebulehe kē tuu fānga wāā dya nwo kē, koo kē u n waha sāndāpee kar tege n kāā nawee- yīñ na!»

²⁵ Yesu -sē ba pe laam wī cā wa. U n pe pye ma yee: «Kāntraha nenfa ma kuee n wāā pe ya ne, koo kāntraha nge ga too. Klo liifa ma kuee n wāā pe ya ne, loo klo nde wī saa waha gbihi nii ga yahasee ye ye. Nwoñ nenfa ma kuee n wāā pe ya ne, koo nwoñ nge saha gbihi nii ga yahasee ye ye. ²⁶ Sāndāpee yīñfua Setane ma nii u ya koho kla kar, u n wāā u ya ne. U fānga saa waha ka yahasee ye ye, ke ga klaha-

. ²⁷ Ye yee n sāndāpee kar tege n kāā nawee- yīñ na, sāndāpee yīñfua Setane kē tuu koo fānga wāā ra kē. Cīnde sē ne ye. Mii loo sē ne ye, ye nampyeñ- mpāy pe sāndāpee kar n tege, ye ma yee pe bya loo pye Setane fānga kāmāy na, poo ge ga ye yar pe yee, cīnde sē ne ye. ²⁸ Ta n ye

yar: N sãndãpee kar tege n kãã nawee-yĩŋ na Yãhã Yrã Fãnga ne. Loo na, ye yai ye cã, Yãhã Yai pa wa ye ye. ²⁹ Waa saha dye fãngafua waa kaha wo, u u wãn yuhu gbe mii, u sã cãã u pua yigi yaha wa ye. U ma -sẽ waha yia u na ma u pua, u ga waha u kaha wãn bye yuhu gbe u ye.

³⁰ Wii ma yee u wee ra ne ye, woofua ma ra napĩ. Tesẽ, wii ma yee u saa koho le ra ye u nawee- wãã ba ra kẽ ye, woofua u pe kar n kãã ra na. ³¹ Loo ne, n ga ye yar nde ne: Yãhã ga waha nawee kapee-laha kãã u yĩŋ na, u yorpeer bye ne. Ma -sẽ yee, wii woo na tuu ga yorpeer pãã Yãhã Yrã Fãnga kẽ, Yãhã saa woofua nwo kapee nde laha kãã u yĩŋ na ye. ³² Nawee wii ma tee pãã u Nawee Puee wĩ na, Yãhã ga ba loo kapee laha kãã u yĩŋ na. Wii ma -sẽ tee pãã Yãhã Yrã Fãnga wĩ na, loo kapee nde saa laha kãã u yĩŋ na, nanga nge na tesẽ sukũhũ gaa ne ye.»

*Nawee yẽ kaplãŋ ma mii katyipua dyaŋ
(Luke 6.43-45)*

³³ Yesu n maha yee: «Katyiyũhũ koo ke puayõ sa. Ye ma pye katyipihi ne, ke ga naa puapihi sa ye kẽ. Nawee ga waha katyigi yãŋ cã ke pua na, pua wii ke n sa. ³⁴ Nwoho terfa me ye ne! Ye pee, loo ne kayũhũ saha yi ye yẽ wo ye. Nawee laam ke yĩ nkãy ne, koo kẽ ke n yi u yẽ wo. ³⁵ Nawee wii ma yõ, kayũhũ ga naa n yi u laam wo, u n naa ke pye. Nawee wii ma pee, kapee- ga naa n yi u laam wo, u n tee naa n pye. ³⁶ Ta n ye yar: Yãhã kasãhã per ma ba nɔ, mpãy pe naa kaplãŋ nkãy pãã ke sã yai wãpãã ne ye, Yãhã ga ba pe sãhã loo nde wĩ na. ³⁷ Ye sã yãã, mboo wii kaplãŋ ma yõ, ma ga ba wloho yi. Mboo wii kaplãŋ ma yee ke sã yõ ye, ma ga ba kuee le wo.»

*Yahaseefa laanwɔ wĩ lii ke Yesu ye?
(Mar 8.11-12; Luke 11.29-32)*

³⁸ Loo kur ye, Yãhã kaiyarfa mpãy ma suhu Farisyẽ mpãy ne, pe n Yesu pye ma yee: «Yĩŋfua, wo n traha ma laanwɔ wĩ laa pye, wo n yãŋ.» ³⁹ Yesu n pe yẽ wãã sya ma yee: «Yagaafa pee, pe sã maha n sron Yãhã ye ye! Ma -sẽ yee poo n traha pe laanwɔ wĩ laa yãã yĩnde ne. Aye, laanwɔ

wĩ laa saa pye ye n yãã yĩnde ne ye, mii lii syi sã ne le bii faale Yãhã kaplãŋ tɔrfua Yonase dye ye.

⁴⁰ Ye sã yãã, Yonase plii tãã pye yĩmplii tãã ne fuangbãŋ laha wo, ma bii yi u laam wo. Koo syi dyaŋ u Nawee Puee ga ba tugu le gbĩ wo, u plii tãã pye yĩmplii tãã ne le laam wo. ⁴¹ Yonase bii Yãhã yẽ kapãn pãã faalefa Nenefufa ye. Pe n le luhu, ma koho klaha ma pe kapee-wãpyeŋ miy yaha. Yãhã kasãhã per maa nɔ, pe Nenefufa ga ba le pãã pe yee, yagaafa pe sã koho klaha ye, pe tee pye. Kaplãŋ nkãy tẽ -sẽ n pãã ye ye, ke ter Yonase wũhũ yaha.

⁴² Yãhã kasãhã per maa nɔ, faale Syeba kãntraha yĩŋfasya ga ba le pãã u yee, yagaafa pe sã koho klaha ye, pe tee pye. Woo bii yir deydey kui wo, ma pa faale yĩŋfua Salmuu fla na, ma bii u kacãyor luhu. Kaplãŋ nkãy tẽ -sẽ n pãã ye ye, ke ter Salmuu wũhũ yaha!»

*Sãndũpee dur n pai mii?
(Luke 11.24-26)*

⁴³ Yesu n maha yee: «Sãndũpee ma pye nawee yĩŋ na, ma ba tege kãã u na, u sãndũpee ga ka drawaha fla wo, u ga tay naa n klaha, u ma teelaa yãã u nii naa n wũũ. U ma yee u sã teelaa yãã ye, ⁴⁴ u ga yee tuu ter u niisaha gii yaha, u ga dur ga nii ke fla na. Loo na, tuu pye nawee wii yĩŋ na, ma ba tege kãã u na, u ga dur ga u fla na. U n gaha u nawee laam yãã mii nwonwaha dyaŋ pe ke pe, ma ke gbihi ta. ⁴⁵ Loo na, u sãndũpee ga yir, u ga u nampyeŋ- kuasĩ mpãy yigi ba, mpãy pe maha pee woo na. Pe bye ga pe ya wãã ba nii u nawee yĩŋ na. U nawee wĩ ga pee le ta ter faale yaha. Yagaafa pe yee poo pee, pe wĩ ga ba nii koo syi.»

*Yesu nna
(Mar 3.31-35; Luke 8.19-21)*

⁴⁶ Yesu naa n pãã nantãŋ nabuar ne, u nahafua n pa, Yesu cĩifa ne. Pe n kuee nkur ye. Pe naa n ke pe pãã Yesu ne. ⁴⁷ Waa n ba Yesu pye, a u nahafua ma nkur ye tesẽ u cĩifa ne, pe n ke pe pãã u ne. ⁴⁸ Yesu n ufua yẽ wãã sya ma yee: «N ga ye yar mpãy poo pe sron ma ta nahafua, ta cĩifa ne cĩinde.» ⁴⁹ Loo na,

u n kãnde kã u kãnyãrwai na ma yee: «Ye sê yãã, ta nahafua ma nwo wo, tesê ta cïifa ne. ⁵⁰ Mpãy pe ra Tuhufua Yãhã wũhũ pye, poofa pe ma ta cïifa, ta syafa, ta nahafa.»

13

Yesu kakuãcran pãã digi yãrfua wĩ na (Mar 4.1-20; Luke 8.4-15)

¹ Koo per na, Yesu n yi kaha wo, ma ga tege nii ke langbãñ yê tãý, ma nii nawee-klaha. ² Pe nawee- ba nihi ga ta ter, u n sya dugu dye nii salangbãñ gaa laam wo. Pe nabuar -sê pye ke langben na. ³ Yesu naa Yãhã wũhũ busãã tãr pe ye kakuãcran ne. U n pe yar ma yee: «Naa waa yi u kaha wo, ma ga digi yãr u tar wo. ⁴ Tuu naa ke digi yãr u tar wo, pii mpãy n ga too kãnde ngben na. Kãnsyãm n pa, maa pe wãý di kãã. ⁵ Pii mpãy n ga too ntẽmbakor fla wo, kãntraflũhũ sê pye yõ ke fla na ye. Loo n ta pe pii sê waha dye ga laam wo ye, ma ta ter fiy. ⁶ Yaliile yai ke ba war dye yĩndai wo, ke n too dir wãn suhu boo. Te nnen sê waha ba ser yigi yõ ye, ke fla tee pye ntẽmbakor fla. ⁷ Pii mpãy n ga too ngur wãn taa nsoho wo. Pe n ba fiy, te ngur wãn n pe puãr, pe sê waha le dye ye. ⁸ Pii mpãy n -sê too kãntrayũhũ na. Poo n fiy, ma ba sa. Taa n pii le gboho, taa n faa le gboho, taa n le car.»

⁹ Yesu n pe yar taha ma yee: «Wii ma n traha u ke yĩntaha cã, u luhu yõ!»

¹⁰ Pe kãnyãrwai n yũhũ crã Yesu na, ma u yey ma yee: «Nwa ta ma n nii ke kai-tãr pe ye kakuãcran ne?» ¹¹ U n pe yê wãã sya ma yee: «Kai- nkãy nawee sê ke cã yãã Yãhã Yai wĩ na ye, Yãhã ta yii ga waha ke war. Ma -sê yee poo na, pe saha koo kai- war ye. ¹² Wii ma waha ke war cacar, u ga ba ke war naa n gboho, u sya ba busãã cã. Wii ma -sê ke wãwar sye, car gii tuu cã, ke ga faha u na. ¹³ Pe n yãñ, pe sê -sê ngaa yãã ye. Pe ndityuhu cre, pe sê -sê laa luhu ye, pe sê -sê laa war ye. Loo ne ta n nii ke kai- tãr pe ye kakuãcran ne.

¹⁴ Faale Yãhã kaplãñ tãrfua Yisa, tuu bii kai- nkãy cãã yrũhũ yaha pe wĩ na, koo kai- kê ke nii n pye loo yale wo. U bii yee, Yãhã yee:

«Ye ga ba luhu naa n yõ,
ye sê -sê ga ba naa laa war ye.

Ye ga ba yãñ naa n yõ,
ye sê -sê ga ba naa ngaa yãã ye.

¹⁵ Ye laam tee waha ter;
ye ndityuhu gbãã tã,
ma yĩmpe tyĩn tã,
ma yee ye yĩmpe ma n ngaa yãã ye,
ye ndityuhu ma n laa luhu ye,
ye ma n laa war ye laam ne ye.

Mii loo sê ne ye, ye ga faha ba ta kãnde yigi,

ta n ye jaa ye kapee- wãpyen na.» »

¹⁶ Yesu n u kãnyãrwai pye ma yee: «Yii poo na, ye wĩ n tãý: Ye yĩmpe n yãñ, ye ndityuhu n luhu. ¹⁷ Ta n cĩinde nde pãã ye ye: Yãhã kaplãñ tãrfa busãã, tesê nawee-busãã mpãy ne pe naa n yãr Yãhã kãnde wo, poo mii bye naa n ke pe nii ye dyan. Yii tee nkãy yãã yagaa, pe naa n ke pe ke yãã yĩnde ne, pe sê ke yãã ye. Nkãy tee n luhu yagaa, pe naa n ke pe ke yãã luhu ndityuhu ne, pe sê ke yãã luhu ye.»

¹⁸ Yesu n maha yee: «-Ye luhu ke digi yãrfua wĩ yĩntaha ne! ¹⁹ Nawee wii ma Yãhã Yai kapãýĩ yãã n luhu, u laam ma -sê pye mii pii mpãy dyan pe too le kãnde ngben na, u saa le kapãýĩ war ye, u sãndãpee yĩñfua ga pa, u ba le yi kãã u laam wo. ²⁰ Wii ma le kapãýĩ luhu, u laam ma -sê plãhã ntẽmbakor fla dyan pe pii pe too na, u ga le sya nuhu ne le yalebya wo. ²¹ U sê -sê ga tyii le n nii gbãã u laam wo ye. Le ma ba nii mii wãfãý dyan u na, tesê fen ne le kapãýĩ wĩ na, u ga le miy yaha. ²² Wii ma le kapãýĩ luhu, u laam ma -sê pye mii pii mpãy dyan pe too ngur fla wo, u saa kuee le kapãýĩ kur ye ye. Kayaan ne gboho ter usyifua wo, tesê wale wãke ne. Too wĩ ma ba gboho ta ter u laam wo, te ga nii tã le kapãýĩ na. ²³ Wii ma le kapãýĩ luhu ma le war, u laam ma mii pii mpãy dyan pe too kãntrayũhũ na. Le kapãýĩ pii ga le u laam wo, le kayũhũ sa; mpãy pe sa gboho, mpãy pe sa yai, mpãy pe sa car.»

Nyẽpihi wĩ

²⁴ Yesu n maha kakuãcran laa tãr pe ye ma yee: «Yãhã Yai wĩ ma mii nde dyan tã ga tãr ye ye: Dya waa ba yey tãhã u tar

wo. ²⁵ Per gaa yĩmper wo, nawee- bye ba sã wã, u tarfua napĩ n pa, ma ba nyẽpihi tãhã le wlãhã te dir wãn laam wo ma ter. ²⁶ Te dir wãn n ba fiy, ma nii n le. Ke nyẽpihi bya n fiy. ²⁷ U tarfua tẽntẽ- n ke nyẽ yãã, ma ba u pye ma yee: <Yĩnfua, te yẽy ba yõ ma ye, taa ba tãhã ma tar wo; ah ke nyẽpihi nge -sẽ yir na?> ²⁸ U n pe yẽ sya ma yee: <Ta napĩ waa kẽ tuu loo pye.> Loo na, u tẽntẽ- n u yey ma yee: <Wo ka la, waa ke nyẽpihi kuã kãã?> ²⁹ U n yee: <Aye, ye ma syi ye ke nyẽpihi kuã ye; mii loo sã ne ye, ye ga waha te dir wãn wãã le kuã ke nyẽpihi ne. ³⁰ Ye tyii te na, te n wãã naa n le ke digi gbeyale n ba nɔ. Le yale wo, tẽntẽ- mpãy pe n pai ke digi gbe, n ga ba pe yar n yee: -Ye cãã ke nyẽpihi kuã yi kãã, ye ke pua yigi nkloŋ nkloŋ, ye ba ke suhu! Loo kur ye, -ye te dir gbe le ta kẽ pen laam wo!> »

*Yãhã Yai ga cãã kloŋ ke cã ba gboho
(Mar 4.30-32; Luke 13.18-21)*

³¹ Yesu n maha kakuãcran laa tõi pe ye ma yee: «Yãhã Yai wĩ ma mii ngaa puale dyaŋ, dya waa tuu gbe, ma tãhã le u tar wo. ³² Le tãhãyale wo le kloŋ pii bye na. Le ma fiy yi, le ga yir, le gboho ta ter tãŋ dir wãn ter bye na. Le ga kayay yi katyigi dyaŋ, kãnsyãm n sya ba naa pe nseŋ ta te kayay laam wo.»

³³ Yesu n maha pe yar kakuãcran laa ne ma yee: «Yãhã Yai wĩ ma mii ncasur wãŋ ter syi dyaŋ, cɔɔ waa tuu gbe carle ya, ma wlãhã bur miy busãã wo gbengbeyĩ tãã syi, ma pe tũhũ. Te ncasur carle ya n ta, pe n sya fua yir.»

*Yesu tesẽ kakuãcran wĩ ne
(Mar 4.33-34)*

³⁴ Yesu naa kaplãn ngĩ bye pãã pe nawee- ye kakuãcran ne. U sã naa pãã pe ne mii kakuãcran sã kẽ ye. ³⁵ Tuu naa n pãã ke syi, lii faale Yãhã kaplãn tõi fua waa bii cãã yrũhũ yaha, loo ne le nii n pye loo yale wo. U bii yee, Yãhã yee:

«N ga ba naa kai- nkãy yar pe na kakuãcran ne.
Koo kai- ngĩ driyẽ ke tãhã mii,
waa sã ke cã yãã ye.»

Yesu ke nyẽpihi wĩ yĩntaha gbihi tõi

³⁶ Loo kur ye, Yesu n kãnde wãã pe nabuar kẽ, ma ter kaha wo. Pe kãnyãrwai n yũhũ crã u na, ma u nar u ke nyẽpihi wĩ yĩntaha tõi pe ye.

³⁷ Yesu n pe yẽ wãã sya ma yee: «Wii tuu ke digi tãhã, u Nawee Puee kẽ. ³⁸ Te tar, driyẽ kẽ too ne. Dir rii te tãhã, too ne nawee- mpãy bye ne pe ma Yãhã Yai wãm. Ke nyẽpihi, koo kẽ nawee- mpãy bye ne pe ma sãndãpee yĩnfua wãm. ³⁹ Napĩ wii tuu ke nyẽpihi tãhã, Setane kẽ. Ke digi gbeyale, koo kẽ driyẽ kuayale ne. Tẽntẽ- mpãy pe ga ba te dir gbe, poo me pe yãhãyĩŋ tẽnlehe ne. ⁴⁰ Pe nyẽpihi kuã n yi, ma ke miy le n wãã naa laam wo mii syi dyaŋ, ke driyẽ kuayale wo, le ga ba nii koo syi. ⁴¹⁻⁴² Ke yale wo, u Nawee Puee ga ba u yãhãyĩŋ tẽnlehe ye nɔ wãã, pe n ba nawee- tyõi. Mpãy pe pe nampyeŋ- ta pe n kapee- pye, tesẽ mpãy ne pe kapee- pye, pe yãhãyĩŋ tẽnlehe ga ba poo bye tyõi yi miy le wãã naa fla wo, naa gii wãfegeyãã wee ke na ye, pe n naa n wũn, pe naa nkãhã yĩhĩ. ⁴³ Mpãy pe ma nasroŋ Yãhã ye, pe ga ba naa n yehe palpal, yai wãŋ syi dyaŋ, pe Tuhufua Yãhã yai klo wo.

Wii ma n traha u ke yĩntaha cã, u luhu yõ!»

*Mpãy pe pe wãn bye miy n yaha, ma ga
Yãhã Yai yãã*

⁴⁴ Yesu n maha kaplãn nkãy kuã cra pãã pe ye ma yee: «Yãhã Yai wĩ ma mii wangbãy laa dyaŋ, le wũhũ ta tar raa laam wo, kacãn wee le wãgboho na ye. Dya waa n ga yi le wangbãy na, ma ke fla wũhũ. U laam n tãy ter, u n sya ka maa u koho wãn bye par tãŋ, ma ba te tar par, te n nii u wãn, le wangbãy bya ne.

⁴⁵ Yãhã Yai wĩ maha ma mii cãtrohofua dyaŋ, tuu sãmuuyõm ke. ⁴⁶ U n ga waa ter yãã kacãn wee u dir na ye. U n ga u koho wãn bye par tãŋ, ma ba woo sãmuu ter par, u n nii u wũũ.»

Jɔɔ wĩ

⁴⁷ Yesu n maha yee: «Yãhã Yai wĩ ma mii jɔɔ wãŋ syi dyaŋ pe n miy langbãŋ wo, u n fua- ter bye yigi. ⁴⁸ U ma yĩ fua- ne, pe jɔɔ miyfa ga u tyĩn yi ta langben na, pe tege nii pe pe fua- tyõi. Fua- mpãy

pe yō, pe ga poo le takūhū wo, mpāy pe sē yō ye, pe ga poo miy yaha. ⁴⁹ Le ga ba pye koo syi dyaŋ, driyē kuayale wo. Pe yāhāyīŋ tēnlēhe ga ba pa, pe ba pe napee-tyōr yi kāā pe naweeyōm wo. ⁵⁰ Pe ga pe napee- miy le wāā naa fla wo, naa gii wāfegeyāā wee ke na ye, pe n naa n wūn, pe naa nkāhā yīhī.»

Yagaa kai- ma suhu faale wāle kai- ne

⁵¹ Yesu n u kānyārwai yey ma yee: «Ye ke kakuācraŋ bye war la?» Pe n yee āwā. ⁵² Loo na, u n pe yar ma yee: «Mpāy pe ke Yāhā kānde katan yār, ma maha nii Yāhā Yai wām, poo mii pe faale wāle kai- cā, ma maha Yāhā kai- cā yagaa. Poo ma mii kahafua wii dyaŋ, tuu ma faale nangbān wān ne, ma maha ma yagaa nangbān wān ne, ma nii te yar nawee- na.»

Nasaretefa sē Yesu ta pe Yater ye (Mar 6.1-6; Luke 4.16-30)

⁵³ Yesu tuu koo kakuācraŋ ngī pāā wa, u n yir loo klo wo, ⁵⁴ ma ter klo lii wo tuu ba le na. U n nii nawee- klaha, ke fla Yiiffee- yawāhā nwoŋ wo. Nawee- mpāy pe pye, le n pe fe gbe, pe n nii n yee: «U yir na laantor nde ne, ke laanwo wūhū ne? ⁵⁵ Woo sē na u katyir tafua dya? U nahafua sē na Maari ne? U cīifa sē na Syake ne, Yosefe ne, Syimu ne, tesē Yuda ne? ⁵⁶ U syafa bye sē na pe ma wo ne, wo teende wo? U -sē yir na, ma waha kai- ngī syi bye pye?» ⁵⁷ Loo n ta, pe sē waha Yesu wī sya ye.

Yesu tuu yāā ke syi, u n plāhā nge tōr pe ye ma yee: «Ma yi kāā Yāhā kaplāŋ tōrfua kusey nawee- na tesē u kahafa ne, teebehe bye nawee- u yāŋ.» ⁵⁸ Pe sē Yesu ta pe Yater ye, u sē sya ma laanwo wūhū busāā pye ke fla na ye.

14

Nsān nawee- tāāfua wāku wī (Mar 6.14-29; Luke 9.7-9)

¹ Koo cāā na, Galele kāntraha kui yīŋfua Yerote n Yesu wī luhu. ² U n u tēntē- pye ma yee: «Nsān nawee- tāāfua kē. N ba ta pe n u yīŋ cer. U yir gbā wo, ma dur ba gbaafa ye. Loo ne u n waha laanwo wūhū pye.»

³ Lii le ba dye Yerote nsoho wo Nsān ne, le nde: Yerote ba ta pe n Nsān yigi, ma u pua, ma u le nwompihi wo. Yerote ba loo pye u cīifua Filipe cōo Yerotyade wī na. ⁴ Nsān naa Yerote yar, a u sē yai u u cīifua cōo tyīn sya u ye u u ta u wūu ye. ⁵ Yerote n naa Nsān wāboo ke, ma -sē ba fya pe Yiiffee- na, pe bye naa n yee Nsān ma Yāhā kaplāŋ tōrfua.

⁶ Yerote seese per gbar -sē na, u cōo pueesya ba yōo u Yerote nampay ye yīnde na. Le ba tāy ter Yerote ye, ⁷ u n sya Yāhā di ma yee, u kicar ma ngii wī pāā, woo ga ke wāā u kē. ⁸ U kicar n ga le pāā u nahafua ye, u nahafua n u yar u n dur ga Yerote pye ma yee: «Nsān yīŋ cer wāā ra kē nwo wo, tasa wo!» ⁹ Le n Yerote laam wlāhā, u kapān ba u yigi. Tuu -sē ba Yāhā di pe nampay yīnde na, u n le sya. ¹⁰ U n waa lehe wāā, u n ka ke nwompihi wo ma ga u Nsān yīŋ cer. ¹¹ Pe n pa ke yīŋ ne tasa laam wo, ma ba ke wāā u capua kē, u n ke sya wāā u nahafua kē.

¹² Nsān kānyārwai n pa, ma ba u nakugu gbe ma ga u tugu le. Loo kur ye, pe n ga Yesu yar ke kai- bye ne.

Yesu nawee- nyersī yībua yē woo

(Mar 6.30-44; Luke 9.10-17; Nsān 6.1-14)

¹³ Yesu tuu u Nsān wāboo wī luhu, u n yir ma salangbāŋ gbe, ma yee woo ga ka u ya ya dragba gaa laam wo. Pe nabuar n -sē yi le cāŋ na. Pe n yi ke kui wo, ma yār n taha Yesu na ke langben na. ¹⁴ Yesu tuu yi ke salangbāŋ wo, u n nabuar yāā kacān wee ye. Pe nawee- fen n u yigi fānga ne, u n nii pe yanfa jaa pe kē.

¹⁵ Yainkōŋ wo, Yesu kānyārwai n yūhū crā u tāy, ma u pye ma yee: «Yai kua kua wa, wo maha ma dragba wo. Pe nawee- ta pe n ka kusyīmbēhe wo, pe ga waha ngaa par di.» ¹⁶ Yesu n pe yē sya ma yee: «Pe saha ter loo ya wī na ye; yii ge, -ye digi wāā pe kē pe n di!» ¹⁷ Pe n u pye ma yee: «Bur bua ya te ma wo ye nwo, ma suhu fua- syām ne.» ¹⁸ Yesu n pe pye, pe pa te ne woo fla na. ¹⁹ Loo kur ye, u n pe nabuar ta pe n tege nii ke nyē na. U n te bur bua gbe, pe fua- syām ne, ma yīntaha kuā yir wāā yāhāyīŋ kue ye, ma Yāhā pye

ma yee: «Ma syaha kē.» U n te bur la cer, ma te wāā u kānyārwei kē, pe n te la klaha pe nabuar kē. ²⁰ Pe bye n di, ma di yai. Pe n takūyīhī sēnsye syāŋ gbe ter te gber ne, tii pe di yaha. ²¹ Mpāy pe ba di, pe pye nawee- nyersī yīlbua syi, pe ca yē wee pe kicar ne ye.

*Yesu yār ke langbāŋ loho na
(Mar 6.45-52; Nsān 6.15-21)*

²² Loo kur ye, Yesu n ta ter pe kānyārwei ta pe n dugu dye ke salangbāŋ wo, ma ga dii ga langbāŋ kūndi ngaa ye, u yahasee ye. Woo n kuee kur ye, u kānde wāā pe nabuar kē. ²³ Tuu kānde wāā wa pe kē, u n dugu yāŋ gaa yīŋ na, ma ga nii u laam wūhū tōr Yāhā ye u ya ya. Yimper n ba wo, ma Yesu yāā ke fla na u ya ya. ²⁴ Le yale wo, ke salangbāŋ ba dey ke kāntraha fla ne. Teflaha naa ke wāā, ke n gbe naa n gbā loho na.

²⁵ Ngupa cir kuiyale wo, Yesu n nii yār n gaha ke langbāŋ loho na, u kānyārwei kue ye. ²⁶ Pe kānyārwei pe u yāā tuu n yār ke loho na, pe n sron fya ma yee kusrāhā kē, ma too kule na ma n kui. ²⁷ Yesu n ta ter pāā pe ne ma yee: «-Ye ye laam waha, ye ma syi fya ye, ndoo kē.» ²⁸ Loo na, Pyar n yē kuā ma Yesu pye ma yee: «Yīŋfua, le ma pye mboo, ra ta ra n waha yār ga ke loho yīŋ na ma fla na!» ²⁹ Yesu n u pye u pa. Pyar n yi ke salangbāŋ wo, ma yār n gaha ke loho yīŋ na Yesu fla na. ³⁰ Tuu yāā teflahangbāŋ ma, u n fya, ma -sē yāā u sē waha tāhā yer ke loho yīŋ na ye, ma nii n tege ke wo. U n tē sya ma yee: «Yīŋfua, ta sya yaha!» ³¹ Yesu n ta ter koho nō wāā ma u yigi, ma u pye ma yee: «Ma Yater kloŋ ter la ma ye? Nwa ma n ba fya?» ³² Pe n dugu dye ke salangbāŋ wo, pe syām, ke teflaha n yer. ³³ Pe kānyārwei mpāy pe pye ke salangbāŋ wo, pe n kānklūy gbāā Yesu yaha ye ma yee: «Yāhā Dya kē ma ne cīnde!»

*Yesu yanfa jaa Genesare kāntraha na
(Mar 6.53-56)*

³⁴ Yesu n ba ke langbāŋ dii wa u kānyārwei ne, pe n tāhā Genesare kue kāntraha na. ³⁵ Koo flafa n Yesu yāŋ cā, ma u wāpa wīī pāā pe kuefa bye ye. Pe

n yanfa bye gbe ba u fla na. ³⁶ Pe n nii u nar u tyii pe yanfa n te u nayrengbāŋ yē ya na. Mpāy bye pe -sē yāā naa n te ke na, pe naa n jaa.

15

*Yesu Yīifee- wāle kānde wūhū ne
(Mar 7.1-13)*

¹ Per gaa, Farisyē mpāy tesē Yāhā kai- yarfa mpāy ne, pe ba yir Yurusalem wo, ma pa Yesu fla na, ma ba u yey ma yee: ² «Nwa ta ma kānyārwei sē wo wāle kānde yār ye? Ma sē yāā, pe sē pe klue yee wo wāle kānde wāyee na ma cā pe dir di ye.» ³ Yesu n pe yē sya ma yee: «Ah yii, nwa ta ye n nii Yāhā kānde wūhū miy n yaha, ma nii ye wāle kānde wūhū pye? ⁴ Ye sē yāā, Yāhā yee: «Ma ma tuhufua gboho, ma nahafua ne,» tesē «Wii ma u tuhufua miipihii yee u nahafua ne, u yai pe u boo kāā.»

⁵ Yii -sē nawee- klaha, a nawee ga waha u tuhufua pye u nahafua ne, u yee: «Ta koho kla gi tē ne ga waha wāā ma kē ma n di, n ke ta yaha Yāhā kē.» Loo na, u sē maha yai u u seefa gboho ye. ⁶ Ye n pye koo syi, ma Yāhā kaklaha miy n yaha, ma ye wāle kaklaha wūhū pye. ⁷ Dawarfa me ye ne! Faale Yāhā kaplāŋ tōrfua Yisa tāhā kē tuu bii nde cāā yar yaha ye wīī na, ma le yrūhū ta Yāhā sabangbāŋ wo ma yee, Yāhā yee:

⁸ «Nawee- mii, pe ra gboho pe yē kaplāŋ ya ne,
ma -sē yee pe laam wo pe fla dey ter ra ne.
⁹ Pe ra gboho mii syi dyaŋ, yīŋ wee le na ye.

Nawee- pe kānde lii ta, pe tee loo ta,
ma n klaha ma yee Yāhā kānde ne.»

*Kai- nkāy ke nawee le kapee- wāpyeŋ
wo
(Mar 7.14-23)*

¹⁰ Loo kur ye, Yesu n pe nabuar yee ba, ma ba pe pye ma yee: «-Ye kaplāŋ ngīī luhu yō, -tee ke yīntar war: ¹¹ Ngii ke n dye nawee yē wo, ke sē u le kapee- wāpyeŋ wo ye. Ngii ke n yi u yē wo, koo kē ke u le kapee- wāpyeŋ wo.»

¹² Yesu kãnyãrwai n yũhũ crã u na, ma u pye ma yee: «Yãñ, taa nde pãã, le pe Farisyẽ laam war.» ¹³ U n pe yẽ wãã sya kakuãcran ne ma yee: «Ngii ke wee ta Tuhufua Yãhã wãñ ye, ke ma mii katyigi gii dyañ ke sã ke tãhã ye, ma n pai ke kuã kãã. ¹⁴ Ye tyii pe Farisyẽ na! Pe ma mii fũũ- dyañ, pe pe fũũwai yigi, pe n yãr n taha pe na kãnde wo. Fũũ ma u fũũwai yigi, u n yãr n taha u na kãnde wo, pe syãm bye n gaha too dye wuhu wo.»

¹⁵ Pyar n yee u le kakuãcran yĩntaha yar poo na, kakuãcran nde le nawee wãle wĩ pãã kapee- wãpyeñ wo. ¹⁶ Yesu n yee: «Ye bya, ye maha le kakuãcran yĩntaha war gblihi laa ke? ¹⁷ Ye sã le war la ma yee, ngii ke n dye nawee yẽ wo, ke n gaha u nfẽñ wo, ke ga yi kãã u laha wo nyẽ wo? ¹⁸ Ngii ke -sã n yi nawee yẽ wo, ke n yir u laam wo. Koo ke nawee le kapee- wãpyeñ wo. ¹⁹ Ye sã yãã, nawee tuu kapee- nkãy ga u laam wo, koo ke ne u taha naboora, cayor wãleñ ne, tyatyãhã ne, yuhur ne, kawar wãfua ne, tesẽ wãplanpãã ne. ²⁰ Koo kai- ngĩĩ kã ke nawee le kapee- wãpyeñ wo. Ma -sã yee, ma'a yee ma sã ma klue yee wo wãle kãnde wãyee na ma cã ma dir di ye, loo nde sã nawee le kapee- wãpyeñ wo ye.»

Coo waa tuu wee Yiifee ye, Yesu u pueesya jaa
(Mar 7.24-30)

²¹ Loo kur ye, Yesu n yir ke fla na, ma ka Tyir tãy, Syidõ ne. ²² Kanaafasya waa pye, tuu ba nii ke fla na. Kanaafa sã pye Yiifee- ye. U n pa Yesu tãy, ma ba tẽ sya ma yee: «Dawide Dya, ta fẽn di! Sãndũpee ma ra pueesya yĩñ na, ma nii u fãy, u kã n yaa!» ²³ Yesu sã -sã u yẽ gẽ sya laa ne ye. U kãnyãrwai n yũhũ crã u tãy, ma u nar ma yee u u coo ta u n ter, u tee ma u kui n taha poo na. ²⁴ Yesu n pe yẽ sya ma yee: «Yiisrefa mpãy pe ma mii mbaa dyañ mbanaha wee pe na ye, pe ra lãhe wãã poo ya wĩ na.» ²⁵ U coo n ke kaplãñ luhu, ma sye ma ba kãnkũy gbãã Yesu yahasee ye, ma u nar ma yee: «Yĩñfua, ta kue yãñ!» ²⁶ Yesu n u yẽ sya ma yee:

«Ma'a kicar digi gbe miy yaha pãmpii* kã, le sã yõ ye.» ²⁷ U coo n yee: «Cĩĩnde ne, Yĩñfua. Pãmfã ma -sã tii bir miy yaha te n too kãntraha na, pãmpii sã -sã ga gbe di la?» ²⁸ Loo na, Yesu n u yẽ sya ma yee: «Coo nwo, ma ra sron ta ma Yater cĩĩnde! Taa lii ke, le ga pye ma kã.» Le yalebya wo, u sãndũpee n tege kãã u pueesya yĩñ na, u n jaa.

Yesu yanfa buar jaa

²⁹ Yesu n yir ke fla na, ma ka Galele langbãñ yẽ na. U n ga dugu nii yãñ gaa yĩñ na. ³⁰ Nabuar raa n tãnklahafa gbe ba u fla na, fũũ- ne, tesẽ bebe ne, mpãy ne pe kadye teelaa fla ku pe ye, ma suhu yanfa busãã mpãy ter ne. Pe n ba pe tege ta Yesu tãy, u n pe jaa. ³¹ Pe nawee- n pe bebe yãã pe n pãã; mpãy pe kadye teelaa fla ku pe ye, pe n pe yãã pe jaa, ma pe tãnklahafa yãã pe yrãhã sron, ma pe fũũ- yãã pe n yãñ. Le n yẽ gbãã pe nawee- bye na ma sya ga ta ter, pe n nii Yãhã sey, koo gii ke ma Yiisrefa Yãhã.

Yesu nawee- nyersĩ yẽ woo, tahar ne
(Mar 8.1-10)

³² Loo kur ye, Yesu n u kãnyãrwai yee ba, maa pe pye ma yee: «Nawee- mii fẽn ra yigi, pe plii tãã nanga pe ma ra ne. Yagaa, ngaa wee pe ye nantãñ pe n ga di ye. N sã n traha n kãnde wãã pe kã pe n ter, mii pe sã ngaa yãã di ye. Mii loo sã ne ye, pe n gaha too wãfãy na kãnde wo.» ³³ Pe kãnyãrwai n u yey ma yee: «Dragba nge syi laam wo, waa dir yãã na wo wãã nabuar mii syi kã pe n di?» ³⁴ Yesu n pe yey ma yee, bur nii te ma pe ye. Pe n yee, wãy kuasĩ tesẽ fuabir raa ne. ³⁵ Loo na, Yesu n pe nabuar ta pe n tege nii kãntraha na. ³⁶ U n te bur kuasĩ gbe pe fuabir ne, ma Yãhã pye ma yee: «Ma syaha kã». U n te bur la cẽr, ma te wãã u kãnyãrwai kã, pe n te la klaha pe nabuar kã. ³⁷ Pe bye n di, ma sya di yai. Tii pe di yaha, pe n te gbe ter takũyĩhĩ kuasĩ. ³⁸ Mpãy pe ba di, pe pye nawee- nyersĩ, pe ca yẽ wee pe kicar ne ye.

* 15:26 15.26 Koo cãã na, mpãy pe sã pye Yiifee- ye, Yiifee- naa pe yee pãm.

³⁹ Loo na, Yesu n kãnde wãã pe nabuar kē, ma dugu dye salangbãñ wo, ma ka Magadã kue kãntraha na.

16

*Mpãy pe sē yagaa kai- yĩntaha war ye
(Mar 8.11-13; Luke 12.54-56)*

¹ Loo kur ye, pe Farisyẽ tesē pe Sadusyẽ ne, pe n pa Yesu fla na. Pe n yee, poo ga u le namihi wo ma u pye, u laanwo wĩ laa pye poo n yãã, pe waha cã Yãhã kē ke kãnde wãã u kē. ² Yesu n -sē pe yẽ sya ma yee: «Yaintege na, yãhãyĩñ ma yrãhã, ye ne yee sukũhũ yai ga yõ. ³ Yũhũ yẽ na, ye ma yãhãyĩñ yãã ke yrãhã car ma maha wo, ye ga yee sesaha ga too nanga. Ye yãhãyĩñ wũhũ yĩntaha war, ma -sē gblihi laa, Yãhã wũhũ nkãy ke n pye ye yĩnde na yagaa, ye sē ke war ye. ⁴ Yagaafa pee, pe sē n sron Yãhã ye ye, ma maha yee, poo n ke pe laanwo wĩ laa yãã yĩnde ne! N sē -sē ga laanwo wĩ laa pye yar pe na ye. Lii le bii faale Yonase dye, loo syi ter ya kē, pe ga ba yãã yĩnde ne.»

Loo kur ye, u n ter pe yaha ke fla na.

Yoo wĩ ma mii ncasur wãñ ter syi dyañ?

(Mar 8.14-21)

⁵ Pe kãnyãrwai pe ba dii ga ke langbãñ kũndi ngaa ye, pe ba faha bur yaha. ⁶ Yesu n pe pye ma yee: «-Ye yii le yaha, -tee yii yigi Farisyẽ ye ne tesē Sadusyẽ ye ne; pe wĩ ma mii ncasur wãñ syi dyañ.» ⁷ Pe kãnyãrwai n nii pe ya yey ma yee: «Too sē bur gbe ye, loo la u n nii n pãã ke syi?» ⁸ Yesu n pe laam wũhũ cã, u n pe yey ma yee: «Nwa ye n yee, tee sē bur gbe ye, loo la n n pãã ke syi? Ye sē ra sron ta ye Yater ye! ⁹ Ye sē laa war wa ye. Tē ba bur bua la cer wãã nawee- nyersĩ yĩbua kē, ye ba te gber wãã gbe ter takũyĩhĩ nii, le faha la ye na? ¹⁰ Tē maha ba te bur kuasĩ la cer pe nawee- nyersĩ kē, ye ba te gber wãã gbe ter takũyĩhĩ nii, le faha la ye na? ¹¹ Yaliile wo, tē ye pye ye yii yigi Farisyẽ ye ncasur wãñ ter syi ne, Sadusyẽ ye ne, n sē naa n pãã bur wĩ na ye. Nwa ta ye sē waha le war ye?» ¹² Loo na, pe kãnyãrwai n cã le war ma yee ncasur wãñ gii ke n

le bur wo, koo sē kē Yesu naa n yãñ ye. Farisyẽ wĩ ne u naa n yãñ, Sadusyẽ wĩ ne, ma yee pe pe ya yigi le ne.

Yoo kē Yesu ne?

(Mar 8.27—9.1; Luke 9.18-27)

¹³ Yesu n ka u kãnyãrwai ne Filipe Syesare klo kue ye. U n ba pe yey ma yee: «Lii ge nawee- pe n pãã ndoo u Nawee Puee wĩ na?» ¹⁴ Pe n u yẽ sya ma yee: «Mpãy n yee, a Nsãñ nawee- tããfua kē ma ne. Mpãy maha n yee, a Yeli kē ma ne. Mpãy maha ma pe n yee, a le ma pye mboo sē kē faale Yermii ye, ma -sē ma poo faale Yãhã kaplãñ tõrfa nen waa.» ¹⁵ Yesu n pe yey ma yee: «Ah yii, ye yee yoo kē ra ne?» ¹⁶ Syimu wii pe n yee Pyar, u n u yẽ sya ma yee: «Mboo kē u Yãhã Yĩndefua Crise, ma maha ma ke Dya, koo gii wãkuyãã wee ke na ye.»

¹⁷ Loo na, Yesu n u pye ma yee: «Nsãñ dya Syimu, ma wĩ n tãy. Ma sē yãã, nawee sē kē tuu koo kai- ngĩ yar ma na ye. Ta Tuhufua Yãhã kē, ke ke yar ma na. ¹⁸ Ndoos -sē ga ma yar nde ne: Mboo, ma ma Pyar, ke yĩntaha kē ntẽmlaha. Ma ma mii ntẽmlaha dyañ, pe ga waha nwoñ fãã ke yĩñ na. Loo ne, mboo taa ga ba ta wĩ cãã gbe yi, ma naa le tõr mpãy ye pe sē ra kãnde cã ye. Gbãfua fãnga ge sē n pai waha yia ra kãndeyãrfa yawãhã na ye. ¹⁹ Fãnga gii tē ga wãã ma kē mpãy nsoho wo pe cã Yãhã ma yĩñ na, koo fãnga ma mii karndohopii dyañ, pe ga waha nwonyẽ yãr, pe maha waha ke tã. Ma'a ba kai- nkãy sye driyẽ nge wo, Yãhã kē ke ma ta, ma n ke sye. Ma'a maha ba kai- nkãy sya driyẽ nge wo, Yãhã kē ke ma ta, ma n ke sya.» ²⁰ Yesu n u kãnyãrwai yar waha, pe ma n le pãã waa ye pe yee woo kē u Yãhã Yĩndefua Crise ye.

²¹ Loo kur ye, Yesu n nii ke kai- pãã u kãnyãrwai ye gbaa na. U naa pe yar ma yee: «N yai n ka Yurusalem wo. Koo fla na, pe Yiifee- wãle, pe Yãhã yũndefa yĩñfa ne, pe Yãhã kaiyarfa ne, pe ga ba ra fãñ gboho. Pe ga ba ta ge ta pe n ta boo. Ta wãku plii tãã wuhu na, n ga yir gbã wo, n dur ba yrãñ na gbaafa ye.»

²² Pyar n u yee ga kãnkãy na, maa nii le kuãñ u ye ma yee: «Yĩñfua, Yãhã ke

paha ma na! Nde sê yai le ma dye ye!»
²³ Yesu n wã klaha, ma Pyar pye ma yee: «Yũhũ kãã ra tãy Setane nwo! Ma n ke ma yer tã ra na ta kãnkai- wo! Ma sê laam ga Yãhã laantor ter ne ye, ma laam ga nawee-kacãn ter ya ne.»

²⁴ Yesu n u kãnyãrwai pye ma yee: «Wii ma yee woo ga naa n yãr ta kãnde wo, u u laam wũhũ ta yaha, tuu u ya gbihi, u ma sya ga ba gbãpee ku ra wĩ na. Wii ma loo sya, u naa ra kãnde yãr. ²⁵ Ye sê yãã, wii tuu u ya yĩn ke, ma suhu u laam wãn ne, woofua ga ba too bye ke laa; wii tuu -sê ga le sya u u yĩn ke laa, ma suhu u laam wãn ne ndoo wĩ na, woofua kē tuu cã ga ba too nde bye yãã. ²⁶ Mboo nawee, taa ga driyẽ wãn bye yãã tãŋ, ma'a yee ma sê ba ma yĩn yãã Yãhã ye ye, le wãyiĩ -sê ma na taa yãã? Tesẽ, koo kla ma na, nawee tuu ga ba waha kē, u u ya yĩn yãã Yãhã tãy? ²⁷ Ye sê yãã, u Nawee Puee ga ba pa u Tuhufua Yãhã nayõr ne, tesẽ u yãhãyiĩ tēnlehe ye ne. U ma ba dur ba, nawee nawee woo tuu kai- nkãy bye pye ter, u ga koo bye draha dãã ufua kē. ²⁸ Ta n cĩinde nde pãã ye ye: Nawee- mpãy ma ye laam wo, pe saa ku mii pe sê u Nawee Puee yãã tuu nii yĩn na ye.»

17

Kãnyãrwai tãã mpãy Yesu yãhãyiĩ nayõr yãã

(Mar 9.2-13; Luke 9.28-36)

¹ Plii kuay kur ye, Yesu n Pyar yigi taha u ya na, Syake ne, u Syake cĩifua Nsãn ne, ma ka pe ne yãnjruhu gaa yĩn na, poo pe ya ya. ² Pe n u yãã, u wã klaha pe yĩnde na, u yĩntaha n nii n yehe yai wãŋ syi dyaŋ, u nayre n flege ma nii cãã- wãŋ syi dyaŋ. ³ Pe kãnyãrwai n faale wãle Musa yãã tesẽ Yeli ne, pe ya kai na. Pe ba fe gbe yi, ma nii n pãã Yesu ne. ⁴ Loo na, Pyar n Yesu pye ma yee: «Wo Yĩnfua, wo niisaha sron yõ nwo wo. Le ma tãy ma ye, n ga kajar tãã gbã, neŋ ma wãŋ, neŋ Musa wãŋ, neŋ nge Yeli wãŋ.» ⁵ Tuu naa n pãã nantãŋ, yãhãsyõr raa n ba paha pe na, ma n yehe palpal. Yãhã yĩmbui n yir te yãhãsyõr laam wo ma yee: «Ta Dya kē nwo, u ntãŋ dye gboho ra tãy, u ra laam

yĩn yalebye. -Ye naa n luhu u ye!» ⁶ Pe kãnyãrwai pe kaplãŋ ngĩ luhu, pe n fya ma too tã pe yĩntar na. ⁷ Yesu n yũhũ crã pe na, ma pe pye pe yir, pe ma n fya ye. ⁸ Pe n yĩntar kuã yir, pe sê maha waa yãã mii Yesu ya sê kē ye.

⁹ Pe naa ke yãŋ tege, Yesu n pe yar waha ma yee: «Tee kai- nkãy yãã ke yãŋ yĩn na, ye ma n ke tõr waa ye ye, mii u Nawee Puee sê yir gbã wo, ma dur ba gbaafa ye ye.»

¹⁰ Pe kãnyãrwai n Yesu yey ma yee: «Nwa ta pe Yãhã kaiyarfa n yee, a Yeli ga cãã pa u Yãhã Yĩndefua Crise yaha?»

¹¹ Yesu n pe yẽ sya ma yee: «Cĩinde ne, Yeli yai u pa, u ba ke kai- bye gbihi ta.

¹² Ta n ye yar: Yeli pa wa, nawee- sê cã woo kē ye, ma u nuhu pe laam wãnuhu. Pe ga ba u Nawee Puee bya nuhu koo syi.»

¹³ Loo na, pe kãnyãrwai n cã le war ma yee, Nsãn nawee- tããfua wĩ kē Yesu tuu pãã pe ye, ma Yeli myaha yee.

Yesu sãndũpee kar tege kãã kicar waa yĩn na

(Mar 9.14-29; Luke 9.37-43)

¹⁴ Pe ga no nabuar raa fla na, dya waa n pa Yesu fla na, ma ba kãnkũy gbãã u yahasee ye ¹⁵ ma yee: «Yĩnfua, ta dya fen di, wãtooku ma u na. Ke ma yir u na, ke ne pee u na. Kaa na u ga too dye naa woo, kaa na u ga too dye loho wo. ¹⁶ N pa u ne ma kãnyãrwai fla na, pe sê -sê waha u jaa ye.» ¹⁷ Yesu n kuãn pe na ma yee: «Yii poo na, laanyõm wee ye ye ye, ye sê ra ta ye Yater ye. Ye yee la n kuee ye wãwlaha na yalebye? Ye yee la n naa n fãy ye ne yalebye? -Ye pa ra kē u kicar ne nwo!»

¹⁸ Yesu n sã u sãndũpee na, u n tege kãã u kicar yĩn na, u n jaa le yalebya wo.

¹⁹ Loo na, pe kãnyãrwai n yũhũ crã Yesu na kãnkãy na, ma u yey ma yee: «Nwa wo sê ba waha u sãndũpee kar tege kãã ye?» ²⁰ Yesu n pe yar ma yee: «Ye sê ra ta ye Yater ye laam bye ne ye, koo kē. Ta n cĩinde nde pãã ye ye: Ye ma Yãhã ta ye Yater carle ya mii ntããfĩ pua nen ya dyaŋ, ye ga waha yãŋ nge pye ke yũhũ ga nwaa, ke n yũhũ ga. Kai laa saa ye yia ye. [²¹ Ya'a ye yẽ tã digi na, ma nii Yãhã nar,

loo na, ye ga waha sãndũpee nwo syi kar tege nawee yĩn na.]»

Yesu maha u gbã wĩ pãã, tesẽ u wãwir wĩ ne gbã wo

(Mar 9.30-32; Luke 9.43-45)

²² Yesu pye yrãhã na u kãnyãrwai ne Galile kãntraha wo, u n ba pe pye ma yee: «Pe ga ba u Nawee Puee yi u napĩ- kẽ, ²³ pe n u boo; u gbã plii tãã wuhu, u ga yir gbã wo, u pa gbaafa ye.» Loo kapãn nde n pe kãnyãrwai laam wlãhã pe kẽ, ma sya ga ta ter.

Yesu ye kufar dãã

²⁴ Yesu tuu ga dye Kapornu wo u kãnyãrwai ne, Yãhã kangbãñ kufar wããfa n yũhũ crã Syimu Pyar tãy, ma u yey ma yee: «Ye Yĩnfua sã Yãhã kangbãñ kufar dãã la?» ²⁵ Pyar n pe pye ãwã, u pe dãã.

Pyar tuu ga dye kaha wo, Yesu n cãã kapãn gbe, ma u pye ma yee: «Syimu, ma laam wo, mpãy poo pe yai pe naa pe kufar dãã, tesẽ pe koho wãn kufar ne kãntraha nge yĩnfa kẽ, pe klofa laa, pe nampay?»

²⁶ Pyar n yee pe nampay. Yesu n u pye ma yee: «Le ma pye pe nampay, ma cã klofa sã yai pe naa te dãã ye. ²⁷ Wo sã -sã n ke nawee- mii n wãpee pãã wo wĩ na ye. Loo ne, ka ke langbãñ wo, maa fuesãn miy. Fua wii taa ga cãã yigi, u yẽ yãr, maa ntën war yãã u laam wo. U war gbe, maa ra kufar dãã, tesẽ ma wãn ne!»

18

Mpãy pe kloñ, Yesu kayũhũ pãã pe wĩ na

(Mar 9.33-37; Luke 9.46-48)

¹ Loo yale wo, Yesu kãnyãrwai n yũhũ crã u na, ma u yey ma yee: «Yoo syi u ma yĩn na Yãhã Yai wo?» ² Loo na, Yesu n kicaalaale yee ba ta pe yaha ye, ma pe yar ma yee: ³ «Ta n cĩinde nde pãã ye ye: Ye ma yee ye sã koho klaha ma nii kicar wãñ syi dyañ ye, ye saa dye Yãhã Yai wo ye. ⁴ Wii ma u ya ta pra kicaale nde wãñ syi dyañ, woo kẽ u ga ba yĩn yãã nawee- bye laam wo, Yãhã Yai wo. ⁵ Wii ma kicaale nde syi gbihì yigi ndoo myaha na, ndoo ge kẽ tuu gbihì yigi.»

Kapee- wãpyen le lii kua?

(Mar 9.42-48; Luke 17.1-2)

⁶ Yesu n maha yee: «Mpãy pe ma prakar wãñ syi, ma ra ta pe Yater, wii ma poo nen waa ta u n yi kãã ra kãnde wo, le ga pee woofua na. Pe ma sya cãã ntëmbangbãñ pua u yĩntyigi na, ma u gbe miy le wãã langbãñ wo u sã yãã loo kapee nde yãã pye ye, ke puar u na. ⁷ -Ye yãñ, driyẽ laam wo, kapee- wãpyen syar. Kapee- wãpyen saha kua yãã ye. Wii ma -sã u nampyen ta u n kapee- pye, woofua wĩ pee!

⁸ Le ma pye ma koho ke ma le kapee- wãpyen wo, laa na ma troho ke ma le kapee- wãpyen wo, te cer kãã, ma te miy wãã dey dey. Ma cĩinde yrã yãã koho neñ ne, tesẽ troho neñ ne, ke puar ma kuee ma klue sũ ne, tesẽ ma tre sũ ne, pe n ba ma miy le wãã naa fla wo, naa gii wãfegeyãã wee ke na ye. ⁹ Le ma pye ma yĩnde le ma le kapee- wãpyen wo, le loho yi, ma le miy wãã dey dey. Ma cĩinde yrã yãã yĩnde nen ne, koo puar ma kuee ma yĩmpe syãñ ne, pe n ba ma miy le wãã naa fla wo, naa gii wãfegeyãã wee ke na ye.»

Mbua wii tuu plaha, ma ba yãã

(Luke 15.3-7)

¹⁰ Yesu n maha yee: «-Ye yii yigi, kicar mii nanem bye ne, ye ma syi ye naa pe yãñ ye yee pe wee ngaa ye! Ta n ye yar: Pe kicar yãhã yĩn tẽnlehe n pai ta Tuhufua Yãhã tãy yalebye. [¹¹ Mpãy pe plaha, u Nawee Puee pa pe wãsyayaha yĩmbui ne.]

¹² -Ye yãñ, wii ma pye mbaa gbeebua ne, nen n plaha u ye, u ga pye mii? Ye cã ma yee, u ga pe mbaa gbeeresyar sãnsye kuaresyar mii ta yaha disaha wo, yãñ yĩn na, u ga u nen nwo ke, nen wii tuu plaha. ¹³ Ta n ye yar: U ma woo mbua yãã, u ga nuhu di woo nen ya wĩ na, u ta ter pe mbaa gbeeresyar sãnsye kuaresyar mii wĩ yaha. ¹⁴ Ye Tuhufua Yãhã ma koo syi dyañ. Ke sã n yãñ pe kicar mii nen waa ge n plaha ye.»

Wo yai wo tyii wo nampyen- kapee-foho na

¹⁵ Yesu n maha yee: «Ma nampyen ma laa tee pye ma na, ka mii ya u fla na; tuu

lii tee pye, le yar u na. U ma luhu ma ye, ma ta u n dur ba kányĩ wo. ¹⁶ U ma -sē sye, u saa luhu ma ye ye, ta kāndeyārfa nawee nen waa yigi taha mii na, kaa na nawee- syām syi, ye n ka u fla na. Le ma le yrūhū yaha Yāhā sabangbāŋ wo ma yee, kai yai le gbihi ta nawee- syām yīnde na, laa na nawee- tāā syi. ¹⁷ U ma sye, u saa luhu pe ye ye, ka maa le pāā ta kāndeyārfa yawāhāfa ye, ye fla wo. U ma maha sye, u saa luhu pe ye ye, naa u yāŋ nawee wii syi draha wo, u sē cīinde Yāhā cā ye. Tesē, naa u yāŋ kufar wāāfa ne wācɛŋ, poo mpāy pe fufor di.

¹⁸ Ta n cīinde nde pāā ye ye: Ye ma kai lii sye nawee- ye driyē nge wo, Yāhā kē ke ye ta ye n le sye. Ye ma kai lii sya nawee- ye driyē nge wo, Yāhā kē ke ye ta ye n le sya.

¹⁹ Ta n maha ye yar: Yii mpāy tee ma kāntraha na, ma Yāhā kānde yār, yii nawee- syām syi ma yīmbuhu wāā le, ma ngii ngii nar ra Tuhufua Yāhā ye, u ga le pye pe kē. ²⁰ Ye sē yāā, teelii teelii nawee- syām ma pe ya wāā ta myaha na, laa na nawee- tāā syi, n ma pe telai wo.»

²¹ Loo na, Pyar n yūhū crā Yesu na, ma u yey ma yee: «Yīnfua, ta nampyen ma kuee kapee- pye ra na yalebye, n yai n tyii u kapee- foho na tehe nii? Tehe kuasī syi yai la?» ²² Yesu n u yē sya ma yee: «Aye, tehe kuasī sē yai ye; naa n tyii u kapee- foho na ma kuāŋ ne yalebye.»

Tēntē wii u sē tyii u nampyen fue na ye

²³ Yesu n maha yee: «Kapee- foho wātyii wī Yāhā Yai wo, le ma mii nde dyaŋ: Yīnfua waa ba yir, ma yee woo ga yāŋ u foho ma pye u tēntē- mpāy na, pe ke dāā u kē. ²⁴ U n nii ke foho tōr, pe n ga u tēntē waa yigi ba u fla na. Fue lii le pye woo yīŋ na, le pye war nagbeebua raa. ²⁵ Ngaa ge sē pye u dya ye u n ga le fue dāā u yīnfua kē ye. U yīnfua n yee, pe u dya yigi ga par yāmpuai wāŋ syi dyaŋ, woo tesē u cōo ne, tesē u pii ne, tesē u koho wān bye ne. Loo na, fue lii le ma u dya yīŋ na, pe war ga yāā. ²⁶ U tēntē n kānklūy gbāā u yīnfua yahasee ye, ma u nar waha ma yee: «Ma laam yīn, ma ra sēŋ, n ga ba pe war bye dāā ma kē.» ²⁷ U

yīnfua n u fen di, ma kace yaha u na, ma sya yee u tyii le fue wādāā na, ma kānde wāā u kē u n ter.

²⁸ Woo tēntē n yi ke fla na, ma u tēntēwe waa wāā sya. U fue -sē pye u tēntēwe nwo na, war naha syi. U n u fyāhā yigi yīmbui na, u saha wūū ge wūū ye, ma nii u pye ma yee: «Ta fue ma ma na, pe war dāā ra kē!» ²⁹ U tēntēwe n kānklūy gbāā u yahasee ye, ma u nar waha ma yee: «Ma laam yīn, ma ra sēŋ, n ga ba pe war bye dāā ma kē.» ³⁰ U sē yer le na ye, ma sya ta pe n u le nwompihi wo ma yee, le fue le dāā u n cā yi.

³¹ Tēntē- mpāy pe pye ke fla na, pe loo nde yāā, le n pe laam war, pe n ga ke kai- bye tōr pe yīnfua ye. ³² U yīnfua n -sē u tēntē yee ba, ma ba u pye ma yee: «Tēntē napee nwo! Taa ra nar, n ma fue gbe kāā ma yīŋ na. ³³ Tē ma fen di mii, ma bya sē ne yai la ma ma nampyen fen di koo syi?»

³⁴ Ncafūhū n u yīnfua yigi. U n ta pe n u tēntē tā nwompihi wo, ma yee pe u pēn, ma maha yee, le fue le dāā tāŋ u n cā yi.»

³⁵ Yesu n maha yee: «Ye ma yee ye sē n tyii ye nampyen- kapee- foho na ye kuāŋ ne ye, ta Tuhufua Yāhā bya ga ba ye pye mii tēntē napee nwo wāŋ syi dyaŋ.»

19

Nawee ga waha u ya koho cōo sye la?
(Mar 10.1-12)

¹ Yesu tuu nawee- klaha wa, u n yir Galele kāntraha na, ma ka Yude kāntraha kue gii ye ke ma Yurdane lafen kūndi ngaa ye. ² Nabuar naa n taha u na, u n pe yanfa jaa.

³ Farisyē mpāy n yūhū crā u na, ma yee poo ga u le namihi wo, ma u yey ma yee: «Wo kānde na, nawee ga waha u cōo sye la, laa ma dye pe nsoho wo u cōo ne?»

⁴ Yesu n pe yē sya ma yee: «Ye cā le ma le yrūhū yaha Yāhā sabangbāŋ wo ma yee: «Ke kai- fegbecāā na Yāhā nawee- tāhā, naa tesē cōo ne.» ⁵ Yāhā n le pāā pe wī na ma yee: «Koo syi kē, naa ricar koho ma ba dye, u n cōo sya, u ga u ya yē yi kāā u seefa tāy, u ke wāā le u cōo wāŋ ne, pe n nii nawee nen dyaŋ.» »

⁶ Yesu n pe yar taha ma yee: «Loo na, pe wee syām nantāṅ ye, pe ma mii nawee nen ya dyaṅ. Yāhā ke tii gbra te ya na, nawee ma syi u te cāāṅ te ya na ye.» ⁷ Pe Farisyē n u yey ma yee: «Ah wo faale wādyaha Musa sē bii yee la, naa ga waha u cōo wāsyen saba wāā u kē, tuu u sye?» ⁸ Yesu n pe yē sya ma yee: «Ye laam waha ter, koo kē Musa n bii kānde wāā ye kē, tee ga waha ye ca sye. Ma -sē yee ke kai-fegbecāā na, le sē pye koo syi ye. ⁹ Ta n ye yar: Wii cōo ma yee u sē naa waa yuhu di ye, u n u sye ma cōo waa gbe, ufua kapee pye, u cayor pye.»

¹⁰ U kānyārwai n u pye ma yee: «Naa wīi ma pye koo syi u cōo kue ye, le puar waa ma n cōo sya ye.» ¹¹ Yesu n pe yē sya ma yee: «Nawee- bye sē me pe ga waha yia pe tyii cōo wāsyāṅ na, pe naa loo kānde yār ye. Mpāy, Yāhā loo fānga wāā pe kē, poo ya pe ga waha yia, pe naa loo kānde yār. ¹² Kai- busāā ma, ke ga waha naa ta u saa cōo sya ye; ca mpāy bya ma ke syi. Mpāy ma pe see ke dyaṅ, pe saha cōo wīi yō ye; ca mpāy bya ma ke syi. Mpāy ma pe poo sā, ma pe ta ke syi, pe saha cōo wīi yō ye; ca mpāy bya ma ke syi. Mpāy ter maha ma, Yāhā Yai tēn wīi na, pe cōo wāsyā wīi sye; ca mpāy bya ma ke syi. Wii ma cā u ga waha yia u kaklaha ngīi sya, u ke sya.»

*Yesu kaa taha kicaabir na
(Mar 10.13-16; Luke 18.15-17)*

¹³ Nawee- n pa kicaabir ne Yesu fla na, tuu koho taha pe na, u Yāhā nar pe wīi na. Pe kānyārwai n sye pe na. ¹⁴ Loo na, Yesu n pe pye ma yee: «Ye tyii pe kicaabir na pe n pa ra ye! Ya'a n sye pe na ye. Ye sē yāā, mpāy pe ma pra poo wāṅ syi dyaṅ, Yāhā Yai ma poo wāṅ.» ¹⁵ U n koho taha pe kicaabir na, ma yir ke fla na ma ter.

*Nangbām ga waha dye la Yāhā Yai wo?
(Mar 10.17-31; Luke 18.18-30)*

¹⁶ Naanfuē waa n yūhū crā Yesu na, ma u yey ma yee: «Yīṅfua, n ga waha kayīi lii pye, n waha cīinde yrā yāā, lii wākuayāā wee le na ye.» ¹⁷ Yesu n u pye ma yee: «Nwa ma n ta yey kayīi wīi ne? Yāhā ya ke yō. Ma'a yee ma ga cīinde yrā yāā, naa Yāhā kānde katar wūhū pye!» ¹⁸ U dya n

Yesu yey, a Yāhā kānde wūhū nkāy? Yesu n u yē sya ma yee: «Ma'a syi ma nawee boo ye; ma'a syi ma cayor le ye; ma'a syi ma yuhu ye; ma'a syi ma kawar fua ye; ¹⁹ naa ma tuhufua gboho, ma nahafua ne! Ma ya wīi le n tāy ma ye mii syi dyaṅ, tyii ma nampyen wīi n naa n tāy ma ye ke syi.»

²⁰ U naanfuē n Yesu pye ma yee: «Ndo koo ngīi bye yigi, n yai n maha lii pye?» ²¹ Yesu n u pye ma yee: «Ma'a yee ma ga kua, ka, ma ga ma koho wān bye par tāṅ, -taa pe war bye wāā tāṅ nawām kē. Loo na, ma -sē ga ba nii nangbāṅ Yāhā yīnde na. -Taa pa, ma ba taha ra na!» ²² U naanfuē tuu kaplāṅ ngīi luhu, u laam bye n wlāhā u ye, u n ter. U tee pye nangbāṅ.

²³ Loo na, Yesu n u kānyārwai pye ma yee: «Ta n cīinde nde pāā ye ye: Nangbām wādye wīi Yāhā Yai wo, le war! ²⁴ -Ye yāṅ, yūhūmii wādyeyiter mensān wihi ne, le ma fāhāfāhā ma ter nangbām wādye yaha Yāhā Yai wo.» ²⁵ Pe kānyārwai pe kaplāṅ ngīi luhu, le n pe fe gbe pe n sya yee, a nangbām ma yee pe saa waha pe yīy yi yaha ye, yoo syi -sē ma u ga waha u yīṅ yi yaha? ²⁶ Yesu n pe yāṅ, ma pe pye ma yee: «Kai laa ne le nawee yia; ma -sē yee Yāhā koo na, koo n yia kai-bye na.»

²⁷ Loo na, Pyar n kapān gbe ma yee: «Yīṅfua, yāṅ, wii mpāy too -sē ter wo kānkai- bye yaha, ma taha ma na, wo wīi ga ba pye mii?» ²⁸ Yesu n pe pye ma yee: «Ta n cīinde nde pāā ye ye: Yāhāyīṅfāṅ ga ba pye, kāntrafāṅ ne. U Nawee Puee ma ba nii kai- bye yīṅ na u niisayūhū fla na, yii sēnsye syām mii tee n taha u na, ye bya ga ba nii yīṅ na, nangbāniisar wo, ye Yiisre ter sēnsye syāṅ ngīi nawee- bye sāhā. ²⁹ Mpāy bye pe ter pe kle yaha, pe nampyesey ne, pe tuhufa ne, pe nahafa ne, pe ca ne, pe pa ne, pe pii ne, pe tar ne ta wīi na, poofa ga too syi fle gbeebua yāā kāntraha nge na. Sukūhū gaa laam wo, pe ga cīinde yrā yāā, lii wākuayāā wee le na ye. ³⁰ Mpāy pe ma yahasee ye yagaa, poo busāā ga ba nii kur ye, mpāy pe -sē ma kur ye yagaa, poo busāā ga ba yahasee yāā.»

20

Kakuācran tēntēbir wī na

¹ Yesu n maha yee: «-Ye yāŋ, Yāhā Yai wī ma mii tēntēbir mpāy wī dyaŋ, tarfua waa ne. U tarfua ba cāā yir sukūhūntāy na, yainsaha daryale wo, woo ga tēntēbir ke ba le u tar wo. ² U n mpāy yāā, ma yee woo ga pe dāā per neŋ tēn war ne. Pe n yer le na. U n pe ta pe n ga nii tēn tē u tar wo. ³ Yai n faa dugu, u tarfua n maha yi, ma ka tēntēbir kesaha fla wo, ma ga mpāy yāā pe ka nii, laa sē ne pe n pye ye. ⁴ U tarfua n pe pye ma yee: Ye ga waha ka yii ndoŋ, ye ga naa tēn tē ra tar wo. N ga ba ye tēn draha dāā ye kē. ⁵ Pe tēntēbir n ka. Yai n ba dye yīŋ wo, u tarfua n maha yi, ma ga tēntēbir mpāy ke ba le te tar wo. Yai n ba yīn, u n maha yi ga mpāy ke ba le te tar wo. ⁶ Yai n ba kua, u n yi, ma maha ga mpāy yāā, pe ba tege nii nantāŋ tēn kesaha fla wo. U n pe yey, a nwa pe n tege nii ke fla na ma yai kua, laa sē ne pe n pye ye. ⁷ Pe n yee, waa sē poo gbe tēn na ye, koo kē. U tarfua n yee, le ma pye koo syi, pe tēntēbir pe ka pe ya ndoŋ, pe ga tē u tar wo.

⁸ Yai n ba kua tāŋ, u tarfua n u war yīŋfua pye ma yee: «Pe tēntēbir bye yee ba, ma ba pe dāān wāā pe kē. Mpāy pe gbe kur kuε ye, cāā naa poo dāā, ma ba kua mpāy na pe cāā gbe.» ⁹ Mpāy pe ba dye tēn wo yainkoŋ yale wo, poo n cāā pa loo na, maa per nanen tēn war yāā. ¹⁰ Tēntēbir mpāy pe ba cāā dye tēn wo, poo n ba pa, ma naa le ga laa na poo war ga gboho ter. Pe n pe bya dāā per nanen tēn war ne. ¹¹ Pe n pe war sya ma yee, poo sē u tarfua ne, ¹² ma u pye ma yee: «Tēntēbir mpāy taa gbe kur kuε ye yainkoŋ wo, ma cā pe sē ma- le tēn na ye. Ma pye mii ma pe dāā wāceŋ wo ne, wii mpāy too per wihi wāfāy sya, ke yaiwlan wāsuho ne?» ¹³ U tarfua n poo nen waa yē sya ma yee: «Ta naambiyā, n sē dawar pye ma na ye. Ma ba le pāā laha ma yee, mboo yer per neŋ tēn dāān na. Cīinde sē na? ¹⁴ Ma dāān sya, taa naa n gaha. Wii tē gbe kur kuε ye yainkoŋ wo, n yee n ga u dāā ma ne wāceŋ. ¹⁵ N ma yee n ga naa ra war pye mii, le yai n waha naa pe pye

koo syi. Tē ma naweeyō loo la le laanyar yigi ma kē, ma n yīntaha waha?» »

¹⁶ Loo na, Yesu n maha pe yar taha ma yee: «Mpāy pe ma kur ye yagaa, pe ga ba yahasee yāā. Mpāy pe -sē ma yahasee ye yagaa, poo pe ga ba nii kur kuε ye.»

Yesu tēhe tāā wuhu tuu nii u wāku wī pāā u wāyir wī ne

(Mar 10.32-34; Luke 18.31-34)

¹⁷ Yesu naa n gaha Yurusalem wo, nabuar naa n taha u na. U naa n yār, ma ba u kānyārwai cer yi pe ya ya, ma pe pye ma yee: ¹⁸ «-Ye yāŋ, Yurusalem kē too dugu n gaha. U Nawee Puee ga ba yi pe Yāhā yūndefa yīŋfa kē, tesē pe Yāhā kaiyarfa ne. Pe ga yer u wāboo wī na, ¹⁹ pe u wāā mpāy kē pe sē cīinde Yāhā cā ye. Poo pe ba naa u ler, pe naa u gbā sāngblā ne, pe ba u kuey mar boo trā na. U wāku plii tāā wuhu, u ga yir gbā wo u pa gbaafa ye.»

Yoo ma myaha ne Yesu ye?

(Mar 10.35-45)

²⁰ Loo na, Sewede pii nahafua n pa Yesu fla na, u dyam syām ne. U n kānklūy gbāā, woo ga laa nar Yesu ye. ²¹ Yesu n u yey, u ma nwa wī na. U n u pye ma yee: «Ma'a ba nii kai- bye yīŋ na, ma yīnfar wo, ma tyii ta pii n nii nen nwo ma kāndigi koho kuε ye, nen nwo ma kāmaŋ koho kuε ye.» ²² Yesu n pe pye ma yee: «Tee lii nar, ye sē le cā ye. Wāfāy tii tē n pai sya, yaa waha te sya la?» Pe n u pye poo ga waha yia. ²³ Yesu n pe pye ma yee: «Cīinde ne, yaa ra wāfāy syi sya. Ma -sē yee mpāy pe ga ba nii ra kāndigi koho kuε ye, ta kāmaŋ koho kuε ne, n saha poofa yāŋ yi ye; Yāhā too niisar gbihi ta mpāy kē, poo niisar kē te ne.»

²⁴ Pe kānyārwai sēnsye mii pe le luhu, pe laam n war pe kānyārwai syām mii wī ne. ²⁵ Loo na, Yesu n pe bye yee ba, maa pe pye ma yee: «Ye cā mpāy pe ma kāntre kui yīŋfa, pe nawee- nar-, tesē pe nangbām bya maha pe fānga yar pe na. ²⁶ Le sē -sē wee ke syi ye ne ye. Wii ma yee u ga yīŋ yāā ye laam wo, woofua yai u nii ye bye tēntēle. ²⁷ Wii ma yee u ga yahasee fla yāā ye laam wo, woofua yai u nii ye bye yāmpuai. ²⁸ Loo ne, u Nawee

Puee sē pa nangbān yīmbui ne ye, u pa u n pai nii tēntēle nawee- bye ye, u u yrā wāā u ku, u nabuar par sya, u pe yi pe kapee- wāpyeŋ wo.»

*Yesu fūū- syām mpāy jaa
(Mar 10.46-52; Luke 18.35-43)*

²⁹ Pe naa n gaha Yurusalem wo, ma ga dye Yerekoo wo, ma sya le yi yaha wa. Nabuar naa n taha Yesu na. ³⁰ Fūū- syām pye, pe ba nii kānde yē na. Pe le luhu, a Yesu kē u n ter, pe n nii n tē ma yee: «Yīnfua, mboo Dawide Dya, wo fēn di!» ³¹ Pe nabuar naa n kuān pe na, ma yee pe yaha le; pe n cā maha naa n tē fānga ne loo na ma yee: «Yīnfua, mboo Dawide Dya, wo fēn di!» ³² Yesu n luhu, ma yer ma pe yee ba, ma pe pye ma yee: «Ye yee n nwa pye ye kē?» ³³ Pe n u pye, u ta poo yīmpε n waha naa n yāŋ. ³⁴ Pe fēn n Yesu yigi, u n tε pe yīmpε na. Pe fūū- syām yīmpε n ta ter jaa, pe n maha waha n yāŋ gbεgbe faale dyan, ma nii n taha Yesu na.

21

*Nawee- Yesu sey ga dye Yurusalem wo
(Mar 11.1-11; Luke 19.28-40; Nsān 12.12-19)*

¹ Yesu tesē u kānyārwai ne, pe n ga nō gbe taha Yurusalem na, kusyīnde laa wo pe n yee Gbefasyε, yāŋ gaa tāy. Katyir raa ter pye ke fla na, pe naa re yee wolifyε katyir.

Yesu n u kānyārwai syām mpāy lehe wāā yahasee ye ma yee: ² «-Ye ka kusyīnde ndaa wo ye yahasee ye! Ya’ā kāhā ga n dye, yaa kānkonsyoho gaa yāā, ke pua yaha nii ke pua ne. -Ye te sāhā ba ra kē! ³ Wii ma ye yey laa ne, -ye yee te wīi ma wo Yīnfua na. U ga tyii, ye n pa re ne.» ⁴ Kai lii Yāhā kaplāŋ tōrfua waa bii cāā yrūhū yaha, loo ne le nii n pye loo yale wo. Le ma le yrūhū ta ma yee:

⁵ «-Ye ga Syō klofa yar ye yee: -Ye yāŋ, ye Yīnfua nwo u n pai ye ye, laantār ne.

U ma u dugu nii kānkoŋ na, kānkonyainge kē.»

⁶ Pe kānyārwai n ter. Yesu tuu ba pe yar mii, pe n ga pye koo syi. ⁷ Pe n pa ke kānkonsyoho ne, ke pua ne, ma pe

nayrengbāy taha ta te na, Yesu n nii te na ke kānkonyainge na. ⁸ Nabuar n te ya wāā Yurusalem kānde yē na. Pe n nii u gboho, pe fānga n pe nayrengbāy yi, ma yaha ta le kānde wo, mpāy n -sē katyir wan ka ba ta le kānde wo. ⁹ Mpāy pe naa n yār Yesu yaha ye, tesē mpāy ne pe naa n taha u na, pe n nii nuhu di, ma nii le gble, ma n yee:

«Wo wādyaha Dawide Dya, ma myaha ke gboho!

Mboo wii taa n pai Yāhā myaha ne, Yāhā ke kaa taha ma na!

Nawee- bye pe naa Yāhā miingbāŋ gboho!»

¹⁰ Yesu tuu dye Yurusalem wo, loo n gbleŋ yir le klo wo. Pe n nii le yey ma yee, yoo kē dya nwo ne. ¹¹ Pe nabuar mpāy pe pye Yesune, poo n nii pe klofa yar ma yee, Yāhā kaplāŋ tōrfua Yesu wii u n yi Nasarete wo, woo kē.

Yesu laam war pe Yiifee- ne ke Yāhā kangbāŋ wīi na

(Mar 11.15-19; Luke 19.45-48; Nsān 2.13-22)

¹² Loo kur ye, Yesu n ga dye Yāhā kangbāŋ laam wo. Mpāy pe naa cāā troho, ma suhu mpāy ne pe naa wān par ke Yāhā kangbāŋ laam wo, u n pe kar. U n warturfa tabal ye kuā cāār, tesē nasar kate parfa kānay ne. ¹³ U n pe pye ma yee: «Le ma le yrūhū ta Yāhā sabangbāŋ wo ma yee, Yāhā yee: <Ta kangbāŋ yai ke naa n yee ta seysaha.> Yii -sē ke ta yuhudyeniisaha.»

¹⁴ Fūū- mpāy, tesē tānklahafa mpāy ne, pe n yūhū crā Yesu na ke Yāhā kangbāŋ laam wo, u n pe jaa. ¹⁵ Yesu naa laanwo wūhū ngūi pye, kicaabir naa u sey ke Yāhā kangbāŋ wo ma yee: «Dawide Dya myaha ke gboho!» Koo sē tāy pe Yāhā yūndefa yīnfa ye, ma suhu pe Yāhā kaiyarfa ne ye. ¹⁶ Loo na pe n Yesu pye ma yee, a pe nkāy pāā, u sē ke luhu la? Yesu n pe yē sya ma yee: «Āwā, n ke luhu. Yii ge le kal yāā Yāhā sabangbāŋ wo, lii le yrūhū ta ma yee: <Ma ta, kicar n sya nii ma sey, pēyār bya ne.> » ¹⁷ Loo kur ye, u n ter ma yi le klo wo, ma ga syā Gbetane wo.

Yesu laam war nasar nkugu katyigi gaa ne
(Mar 11.12-14, 20-24)

¹⁸ Ke yĩnsyii wo, pe dur naa n pai le klo wo, fãã n Yesu yigi. ¹⁹ U n nasar nkugu katyigi gaa yãã kãnde yẽ na, ma yũhũ crã ke na. U sê -sê ngaa yãã ke na mii wan ya sê kê ye. Loo na, u n ke katyigi pye ma yee: «Ma saa pii sa yãã yãã nantãŋ ye.» Ke katyigi n ta ter waha ku le yalebya wo.

²⁰ Pe kãnyãrwai pe nde yãã, le n yẽ gbãã pe na, ma sya ga far ter. Pe n Yesu yey ma yee, ke nasar nkugu katyigi pye mii, ma waha ku ke syi le yalebya wo. ²¹ Yesu n pe yẽ sya ma yee: «Ta n cĩinde nde pãã ye ye: Ye ma Yãhã ta ye Yater, ye sê laalaa pye ye, tẽ lii pye nasar nkugu katyigi nge na, yaa waha le pye. Ye ga maha waha yãŋ nge ge pye: Yũhũ kãã, ka ma ga too dye langbãŋ laam wo, le n -sê pye cĩinde ye yĩnde na. ²² Ye ma Yãhã sron ta ye Yater, ma ngii ngii nar ke ye, yaa ke yãã.»

Yoo kãnde wãã Yesu kê u naa kai- ngĩ pye?

(Mar 11.27-33; Luke 20.1-8)

²³ Loo kur ye, Yesu n ga dye Yãhã kangbãŋ laam wo, ma nii nawee- klaha. Pe Yãhã yũndefa yĩŋfa, ma suhu pe wãle ne, pe n yũhũ crã Yesu na, ma u yey ma yee: «Kai- ngĩ bye raa n pye, ma ke pye kãnde lii ne? Yoo kãnde wãã ma kê ma naa ke pye?»

²⁴ Yesu n pe yẽ sya ma yee: «Ta bya, n ga ye yey kate nen ya ne; ya'a ra yar, ta bya -sê ga ye yar n kai- ngĩ pye kãnde lii ne. ²⁵ Yoo tuu ba Nsãn lehe wãã, u n ba nawee- tãã naa n yi loho wo? Yãhã laa, nawee-?»

Pe n ga nii le klãŋ n pãã pe ya ya ma yee: «Wa'a yee Yãhã kê ke ba u no wãã, u ga wo pye, a nwa wo sê -sê ba u Nsãn kaplãŋ sya cĩinde ye. ²⁶ Wo saha yee nawee- me pe u lehe wãã ye. Wo yai wo fya pe nabuar na, pe bye le sya cĩinde ma yee Nsãn pye Yãhã kaplãŋ tãrfua.» ²⁷ Loo na, pe n ba Yesu pye ma yee, poo cã na? Yesu n -sê pe pye ma yee: «Ya'a yee ke syi, ta bya n saa ye yar n kai- ngĩ pye kãnde lii ne ye.»

Naam kicar syãm wĩ

²⁸ Yesu n maha pe yar kakuãcran ne ma yee: «-Ye yãŋ le yãŋ nde wo:

Dya waa pye naam kicar syãm ne. U n u dyadyaha pye ma yee: «Ta dya, ka maa tẽn tẽ tar wo nanga.» ²⁹ U n yee woo saa ka ye, ma maha ba sye kur kue ye, ma ka te tar laam wo, ma ga tẽ. ³⁰ Loo kur ye, u tuhufua n loo wĩ nen ya pãã u dyasyĩnde ye. U n u yẽ sya ma yee, ãwã tuhufua. U sê -sê ka te tar wo ye.» ³¹ Yesu n pe yey, a pe kicar syãm mii laam wo, wii woo u pe tuhufua laam wĩ pye? Pe n yee, a u dyadyaha woo kê.

Loo na, Yesu n pe pye ma yee: «Ta n cĩinde nde pãã ye ye: Kufar wããfa, ma suhu canaandi ne, pe ga cãã dye ye yaha Yãhã Yai wo. ³² Ye sê yãã, Nsãn nawee- tããfua pa, ma ba le kãnsron yar ye na, ye n sye ye sê u wĩ sya cĩinde ye. Pe kufar wããfa, ma suhu pe canaandi ne, poo -sê u wĩ sya cĩinde. Tee sya maha loo yãã, ye sê sya ma ye kapee- miy yaha, ma u wĩ sya cĩinde ye.»

Yiifee- yahaseefa wĩ ma kra tawarfa wĩ nde ne

(Mar 12.1-12; Luke 20.9-19)

³³ Yesu n maha kakuãcran nde pãã pe ye ma yee: «Dya waa ba defĩ katyir tar le, ma te klaha tã, ma ke defĩ pii yĩtyaha cer ntẽmbangbãŋ wo, ma dur ma te tar sãnsaha fla fãã. Tuu koo pye wa, u n te tar yaha tawarfa mpãy ye, ma ter yrãhã ye. ³⁴ Te defĩ pii yiyale le ba no, u tarfua n kuee, ma u tẽntẽbir mpãy lehe wãã pe tawarfa ye, pe ga woo lay sya ba. ³⁵ Pe tawarfa n ga pe tẽntẽbir yigi, ma nen gbã, ma nen boo, ma nen waa boo ntẽmbar ne. ³⁶ U tarfua n dur ma maha u tẽntẽbir mpãy lehe wãã pe tawarfa ye, poo ba nihi faale wãm na. Pe tawarfa n maha poo yigi. Pe ba faale wãm pye mii, pe n maha pe yagaa wãm pye koo syi.

³⁷ U tarfua n u dya lehe wãã pe ye kur kue ye, ma nii le ga ma yee, laa na pe n gaha nagboho ta woo na. ³⁸ Pe tawarfa pe u dya yãã, pe n nii pe ya pye ma yee: «Wii tuu ga ba nii tarfua, woo kê nwo. -Too u boo, te wãn bye n ba nii wo wãn.» ³⁹ Pe n u dya yigi, ma u miy yi wãã te tar nkur ye, ma u boo.»

⁴⁰ Yesu n pe nawee- yey ma yee: «U tarfua ma ba pa, u ga ba pe tawarfa pye mii?» ⁴¹ Pe n u yě sya ma yee: «U ga ba pe napee- mii bye boo tãŋ, u saa pe fen di ye; tuu te tar yaha tawarfa mpãy kē, poo n ba naa u lay wãã u kē u defĩ yiyale wo.»

⁴² Loo kur ye, Yesu n pe pye ma yee: «N cã ye kapãn nde yãã kal Yãhã sabangbãŋ wo, kapãn lii le n yee:

«Ntẽmblaha gii nwonfããfa pe ba sye yaha,

koo ntẽmblaha kē,
ke dur yĩŋ yãã ke nwoŋ wãfãã wo.

Yãhã ke lii pye loo ne nde.

Laanwo wĩ ne too n yãã yĩnde ne.» »

⁴³ Yesu n pe yar taha ma yee: «Loo ne, n ga ye yar, Yãhã Yai ga ba sya kãã ye ye, ke wãã mpãy kē pe Yãhã laam wũhũ pye, ma yai ke wãã ne. [⁴⁴ Wii ma too tã koo ntẽmblaha nge na, u ga u ya waa yraha ke na. Koo ntẽmblaha ma -sẽ maha too tã wii na, ke ga ufua waa yraha migimigi.]»

⁴⁵ Pe Yãhã yũndefa yĩŋfa, ma suhu pe Farisyẽ ne, pe Yesu kaplãŋ luhu, pe n cã poo wĩ ne Yesu tuu pãã. ⁴⁶ Pe n nii u yigisaha ke, ma -sẽ ba fya pe nabuar na. Pe nabuar naa n yee, a Yãhã kaplãŋ tãrfua kē Yesu ne.

22

Casyadir wĩ (Luke 14.15-24)

¹ Yesu n maha nii n pãã pe nabuar ye kakuãcran ne. U n pe pye ma yee: ² «Yãhã Yai wĩ ma mii nde dyaŋ tẽ ga tãr ye ye: Yĩŋfua waa ba casyadir soho u dya myaha na. ³ Tuu ba mpãy yee te casyadir na, u n u tẽntẽ- lehe wãã, pe ga pe yee ba. Pe sã -sẽ sya ma pa ye. ⁴ Loo na, u n maha tẽntẽ- mpãy lehe wãã, ma pe yar ma yee: «Tẽ mpãy yee te casyadir na, ye ga pe yar ye yee: Te dir bye soho tãŋ wa. Ta napa, tesẽ ra naampĩy tii ne te gboho, n ta pe n te bye boo, te wãŋ bye gbihi ta wa. -Ye pe yar pe pa te casyadir na!» ⁵ Pe nawee- sã le ta kai ye, ma ta ter pe kapyen ye: Nwo n ka u tar wo, nwo n ka ma ga nii u cãã troho. ⁶ Mpãy n pe tẽntẽ- yigi, ma pe nuhu, ma pe boo.

⁷ U yĩŋfua laam n war. U n seraasyi lehe wãã, pe n ga pe naboofa mii boo, ma pe klo suhu. ⁸ Loo kur ye, u n u tẽntẽ- mpãy pye ma yee: «Te casyadir bye soho tãŋ wa. Mpãy pe -sẽ ba yee te na, pe sã yai te wãdiŋ ne ye. ⁹ -Ye ka nanihi teebhe wo, mpãy bye tee ga yãã, -ye pe yee ba te dir na!» ¹⁰ Pe tẽntẽ- n ka te nanihi teebhe wo, nawee- mpãy pe ga yãã pe n pe bye yee ba, napee- ma suhu naweeyõm ne. Loo na, nwongbãŋ gii te dir te pye ke laam wo, ke n yĩ nawee- ne.

¹¹ U yĩŋfua n dye loo na, woo ga pe nawee- yãŋ. U n dya waa yãã, u sã ba te cagbar nayroho le ye. ¹² U n u pye ma yee: «Naambiyã, ma pye mii ma sã ma nayre fer ma te cagbar nayroho le ye, ma dye ba nwo?» U dya sã laa pãã ye. ¹³ Loo na, u yĩŋfua n u tẽntẽ- pye ma yee: «-Ye u tre pua, u klue ne, ye u gbe miy yi wãã nkur ye, wam wo, u n naa wũn, u naa nkãhã yĩhĩ.» »

¹⁴ Yesu tuu koo kaplãŋ pãã wa pe ye, u n pe yar taha ma yee: «Ye sã yãã, nawee- busãã ga ba yee; mpãy pe -sẽ ga ba yãŋ yi poo laam wo, pe saa ba nihi ye.»

Nawee- yai la kufar wãdãã ne? (Mar 12.13-17; Luke 20.20-26)

¹⁵ Pe Farisyẽ n ka, maa pe ya wãã, ma yee poo ga waha Yesu plaha yigi kayey lii syi ne. ¹⁶ Loo kur ye, pe n pe nawee- mpãy lehe wãã Yesu ye, ma suhu Yerote nawee- mpãy ne. Pe n ga Yesu pye ma yee: «Yĩŋfua, wo cã ma cĩnde ya pãã. Ma nawee- klaha cĩnde ya ne Yãhã kãnde wããr wĩ na. Ma sã n fya nawee yĩnde na ye. Nawee ma sya nii mii syi dyaŋ, le sã kai kua ma ye ye. ¹⁷ Loo ne waa ma yey laa ne, ma 'a lii yãã le na, ma wo yar: Wo kãnde na, wo yai la kufar wãwãã ne u fãngafa bye yĩŋfua kē laa, wo sã yai te wãwãã ne u kē ye?»

¹⁸ Yesu -sẽ ba cã pe wãpee ga yigi pe laam wo. U n pe yě sya ma yee: «Dawarfa me ye ne! Nwa ta ye n ta wãlen ke namihi wo? ¹⁹ Tee kufar dãã war mpãy syi ne, -ye waa yar ra na!» Pe n ntẽn war waa yar u na. ²⁰ Yesu n pe yey ma yee: «Yoo yirfua pe pye ta u na nwo, u myaha ne?» ²¹ Pe n yee, a u fãngafa bye yĩŋfua yirfua kē,

u myaha ne. Yesu n pe pye ma yee: «Ah -ye naa fāngafa bye yīnfua dāā u myaha wān ne, tee naa Yāhā dāā ke myaha wān ne!»²² Pe u kapān nde luhu, le n pe laam wo. Pe n tyii u na, ma ter.

*Mpāy pe ku wa pe ga ba yir gbā wo
(Mar 12.18-27; Luke 20.27-40)*

²³ Ke per bya wo, Sadusyē mpāy n pa pe ya ndoŋ, Yesu fla na. Poo me pe n yee, a mpāy pe ku wa, pe saa ba yir gbā wo ye. ²⁴ Pe n Yesu yey ma yee: «Yīnfua, wo faale wādyaha Musa bii kānde laa yar wo na, le nde: <Naa ma ku, kicar sē kē u ye ye, u cīfua yai u u calangusya gbe, pe n kicar see u lefua kē, wii tuu ku.> ²⁵ Āhā, dya waa -sē pye wo fla na, cīfa kuay ne. U dya n ba cōo sya, ma ku u yaha, puee sē kē ye. U taha n u calangusya gbe. ²⁶ Woo bya n maha ku u cōo yaha, puee sē kē ye. U tāā wuhu n u gbe, loo kate nen ya. Koo syi ya, koo syi ya, poo kuasī bye n ba ku tāŋ u cōo yaha nanem. ²⁷ Loo kur ye, u cōo n ba ku u ya ndoŋ. ²⁸ Mpāy pe ku wa, pe ma ba yir gbā wo per giī, u cōo ga ba nii yoo wūū pe laam wo? Poo bye sē u yāā cā la cōo?»

²⁹ Yesu n pe yē sya ma yee: «Ye plaha loo nde ne ma yee, a mpāy pe ku wa, pe saa yir gbā wo ye. Ye sē Yāhā sabangbāŋ wūhū cā ye, ye sē maha Yāhā fānga cā ye, koo kē. ³⁰ Ye sē yāā, mpāy pe ku wa, pe ma ba yir gbā wo, pe ga nii mii yāhāyīŋ tēnlehe wāŋ syi dyaŋ yāhāyīŋ na. Naam tesē ca ne, pe saa ba naa pe ya gbe ye.

³¹ Mpāy pe ku wa, ma n pai yir gbā wo, Yāhā pe wīī yar laha ye na. -Ye yāŋ, lii le yrūhū yaha Yāhā sabangbāŋ wo, nakur wāyir wīī na gbā wo, -ye ye laam too le na!

³² Yāhā yee: <Ndoo tē ma Yāhā Brama* ye, Yisyake ne, Dyakuba ne.> »

Loo na, Yesu n pe yar taha ma yee: «Mpāy pe ku, pe ma yrāŋ Yāhā yīnde na.»

³³ Nabuar mpāy pe naa n luhu Yesu ye, u kaklaha n yē gbāā pe na.

*Yāhā kānde katan wo, lii loo le ma yīŋ?
(Mar 12.28-34; Luke 10.25-28)*

* **22:32** 22.32 Brama, Yisyake ne, tesē Dyakuba ne, poo mii me pe ma Yiifee- faale wāle. Yāhā ma yee koo ma Yāhā pe ye yagaa, le yīntaha kē pe wee nakur ye, pe ma yrāŋ na.

³⁴ Pe Farisyē pe le luhu, a Yesu pe Sadusyē yē wāā sya, ma sya yē gbāā pe na, pe Farisyē n pe ya wāā. ³⁵ Poo nen waa pye Yāhā kaiyarfua. U n yee woo ga Yesu le namihi wo, ma u yey ma yee: ³⁶ «Yīnfua, Yāhā kānde katan laam wo, lii loo le ma yīŋ?» ³⁷ Yesu n u yē sya ma yee: «Lii le ma yīŋ le nde: <Ta, ma Yīnfua Yāhā wīī n naa n tāy ma ye, le ter wān bye yaha, le gboho tāŋ ma laam bye wo, le nii tāŋ ma yrā bye na, ma kacān bye n pye tāŋ loo na.> ³⁸ Yāhā kānde katan laam wo, nde loo ne le ma yahasee ye, ma maha ma yīŋ. ³⁹ Lii le taha le yahasee wīī na, le ka le kue ye. Loo ne nde: <Ma ya wīī le n tāy ma ye mii syi dyaŋ, tyii ma nampyeŋ wīī n naa n tāy ma ye ke syi.> ⁴⁰ Ke Yāhā kānde katan bye, ma suhu pe faale Yāhā kaplāŋ tōrfa kaklaha ne, too nde bye sroŋ koo katan syāŋ ngīī ne.»

*Yagaa Yesu pe Farisyē yey laa ne
(Mar 12.35-37; Luke 20.41-44)*

⁴¹ Pe Farisyē pe pye pe ba pe ya wāā nii, Yesu n pe yey ma yee: ⁴² «Ye laam wo, ye yee yoo kē u Yāhā Yīndefua Crise ne? Yoo kur kue puee kē?» Pe n yee, a Dawide kur kue puee kē u ne. ⁴³ Yesu n pe pye ma yee: «Le ma pye ke dyaŋ, Dawide -sē maha pye mii ma u yee Yīnfua? Ye sē yāā, Yāhā Yrā Fānga pye Dawide na, ma bii u ta u n le pāā ma yee:

⁴⁴ <Yīnfua Yāhā ta Yīnfua pye ma yee:

Pa tege nii ra kāndigi koho kue ye

kai- bye yīŋ na,

ta n sya ba ma napīī- yīy kor le ma kē,

pe n nii mii ma tānde fyāhā tā pe na.>

»

⁴⁵ Yesu n pe yey ma yee: «Dawide ge tuu naa u Yāhā Yīndefua yee Yīnfua, u Yīnfua -sē ga maha pye mii u nii Dawide kur kue puee waa?»

⁴⁶ Pe Farisyē sē waha u yē wāā sya laa ne ye. Ma gbe koo per na, waa sē maha sya ma u yey yāā laa ne ye.

23

Yesu pe nabuar yar pe pe ya yigi mpây ne

(Mar 12.38-39; Luke 11.43, 46; 20.45-46)

¹ Loo na, Yesu n pe nawee- pye tesê pe kânyârwai ne ma yee: ² «Pe Yâhâ kaiyarfa, tesê pe Farisyê ne, poo me pe le kânde yar nawee- na, kânde lii Yâhâ bii le le soho Musa koho wo. Pe taha loo na. ³ Loo na, -ye naa n luhu pe ye, pe ma kânkây bye pâã, -ye naa ke pye! Ye ma syi ye sê pe pyer yâŋ gbe ye! Ye sê yâã, pe nawee- klaha lii ne, poo gɛ sê le pye ye. ⁴ Pe nawee- fây kai- busâã ne, kai- nkây ke ma mii teger dyaŋ, pe sê -sê koho le pe ye, pe n waha re têtj ye.

⁵ Nkây bye pe n pye, pe n ke nawee- n pe yâã yînde ne, pe naa pe sey. Pe ga pe Yâhâ kaplânj sabar fe, te n paha ta ter nawee- bye wân yaha, pe n naa n pua. Tesê, pe nayrengbây namihi nkây ke n yoŋ tâã ye, ke tyîi n ter nawee- bye wûhû na. ⁶ Nanihi dir disaha wo, pe ga naa niisayôr fla ke, tesê pe yawâhâ nwey wo, niisar tii nawee- bye yînde le yi n too re na, too syi niisar pe ne ke pe nii. ⁷ Pe n ke pe naa pe syar nangbâsyaha ne nanihi teebehe wo, tesê pe naa pe yee kaicâfa.

⁸ Yii poo na, ye ma n tyii waa n naa ye yee kaicâfa ye! Ye bye ma wâceŋ, kaicâfua neŋ ya kê u ma ye ye. ⁹ Kântraha nge na, ye ma syi ye naweete waa yee ye tuhufua ye! Tuhufua nen ya kê u ma ye ye, woo kê Yâhâ ne. ¹⁰ Ye ma syi ye ta pe n naa ye yee yînfua ye! Yînfua nen ya kê u ma ye ye, woo kê u Yâhâ Yîndefua Crise ne. ¹¹ Wii u n traha u nii yîŋ na, u yai u nii ye bye têtêle! ¹² Nawee wii ma u ya ta yînfua draha wo, ufua ga kloŋ. Wii ma -sê u ya kloŋ, ufua ga kuã yir.»

Yâhâ kaiyarfa tesê Farisyê ye ne, pe wîi pee Yâhâ ye

(Mar 12.40; Luke 11.39-52; 20.47)

¹³ Yesu n maha yee: «Yii Yâhâ kaiyarfa, tesê yii Farisyê ye ne, dawarfa me ye ne! Ye wîi pee Yâhâ ye. Ye nawee- ta pe saha dye Yâhâ Yai wo ye. Yii sê n dye ye, mpây pe n ke pe dye, ye maha n sye pe na. ¹⁴ Yii Yâhâ kaiyarfa, tesê yii Farisyê ye ne, dawarfa me ye ne! Ye wîi pee Yâhâ ye.

Yii me, ye calangusyam wân kur bye sya n kâã pe klue wo, ye dur ye yii ta naweeyôm dyaŋ, ye Yâhâ ka syar kaplâmbuar ne, ye sya ma-. Koo bye wâpên draha ga ba ye dye, ke la ke sya gboho ter.]

¹⁵ Yii Yâhâ kaiyarfa, tesê yii Farisyê ye ne, dawarfa me ye ne! Ye wîi pee Yâhâ ye. Ye ne ter yrâhâtrûhû ye, kaa na kântraha na, kaa na salangbây ne, ye ga nawee nen ya ke, u n naa n yâr ye kânde wo. U ma ye kânde yigi, yaa u ta u n yai naa fla ne, ye wâŋ syi dyaŋ ngbey syâŋ.

¹⁶ Yii mpây nawee- n taha ye na, fûû- me ye ne! Ye wîi pee Yâhâ ye. Ye n yee: Wii ma Yâhâ di Yâhâ kangbâŋ myaha ne, laa wee le na ye. Wii ma -sê Yâhâ di Yâhâ kangbâŋ sân myaha ne, tuu lii pâã, u yai u le pye. ¹⁷ Napley me ye ne, fûû- me ye ne! Ye sê yâã, sân wân tii te ma Yâhâ kangbâŋ wo, koo kangbâŋ kê ke te ta, te n nii Yâhâ wân. ¹⁸ Ye maha n yee: Wii ma Yâhâ di Yâhâ diŋ yisaha fla myaha ne, laa wee le na ye. Diŋ gii ke -sê ma koo fla na, wii ma Yâhâ di koo diŋ nge myaha ne, tuu lii pâã u yai u le pye. ¹⁹ Fûû- me ye ne! Ye sê yâã, diŋ gii ke ma Yâhâ diŋ yisaha fla wo, koo fla kê ke ke diŋ ta ke n nii Yâhâ kla. ²⁰ Wii ma Yâhâ di Yâhâ diŋ yisaha fla myaha ne, ufua Yâhâ di ke Yâhâ diŋ yisaha fla myaha ne, tesê diŋ wân tii bye ne te ma ke yîŋ na. ²¹ Wii ma Yâhâ di Yâhâ kangbâŋ myaha ne, ufua Yâhâ di Yâhâ kangbâŋ myaha ne, tesê Yâhâ bya ne, koo gii ke ma ke fla na. ²² Wii ma Yâhâ di yâhâyîŋ myaha ne, ufua Yâhâ di Yâhâ nangbâniisaha myaha ne, tesê Yâhâ gɛ ne, koo gii ke ma ke nii ke fla na.

²³ Yii Yâhâ kaiyarfa, tesê yii Farisyê ye ne, dawarfa me ye ne! Ye wîi pee Yâhâ ye. Ye ma ne ye digi gbe, tyûhû wân gɛ ne, ye te la fle sênsye, ye fla neŋ wâã Yâhâ kê. Kânde lii Yâhâ le ta, le wo klaha kai- nkây ne ke ma yîŋ, ye sê -sê koo pye ye. Ye sê n sroŋ ye, ye sê nawee- fen di ye, ye sê Yâhâ laam wûhû pye ye. Koo kai- ngîi -sê kê tee yai ye gbihî yigi, ye koo ta yîŋ. Ke kai- ngîi n -sê taha, ye ma syi ye faha laa yaha ye. ²⁴ Yii mpây, nawee- n taha ye na, fûû- me ye ne! Ye lakue loho fiî, ma tepûû yi n kâã ke wo ma cã ke wo; yûhûmii ma

-sē too ku ke lakue loho wo, ye ga ke wo ke dyaŋ.

²⁵ Yii Yāhā kaiyarfa, tesē yii Farisyē ye ne, dawarfa me ye ne! Ye wīi pee Yāhā ye. Ye ma mii nawee- mpāy dyaŋ, pe crāŋ kur kue yee, tesē tasa kur kue ne, ma n tyii ke laam na. Ye bya, ye yii ta naweeyōm nkur kue ye, ye laam sē -sē wee gbegbe ye. Nawee- wāyuhu wīi ya le ma ye laam wo, tesē kai- nkāy ne ke sē yō ye. ²⁶ Yii Farisyē, fūū- me ye ne! -Ye cāā ye laam ta pe n nii gbegbe, ye -sē ga yō gbaa na. Le ma mii crāŋ dyaŋ ke laam ma yee laha, ke nkur kue bya -sē ga laha.

²⁷ Yii Yāhā kaiyarfa, tesē yii Farisyē ye ne, dawarfa me ye ne! Ye wīi pee Yāhā ye. Ye ma mii nakur gbūhū wāŋ syi dyaŋ; pe ga ke nkur kue tuhu ngaa ne ke n yō, ke nii perper. Ke laam -sē wo, ke yīi nakur kacər ne, tesē wāfūhū wān ter bye ne. ²⁸ Ye bya ma koo syi. Nawee ma ye yāā, u ga yee ye ma naweeyōm. Dawar wīi ya -sē kē le gboho ye laam wo, tesē kapee-wāpye wīi ne.

²⁹ Yii Yāhā kaiyarfa, tesē yii Farisyē ye ne, dawarfa me ye ne! Ye wīi pee Yāhā ye. Nakur gbūhū nkāy ke yō, koo kē tee n gbihi Yāhā kaplāŋ tōrfa kē. Ye maha nasroŋ gbūhū gbihi n yō. ³⁰ Ye maha n yee: <Wa'a ne pye wo faale wāle cāā na, wo saa ne yimbui wāā le pe ne, wo pe Yāhā kaplāŋ tōrfa boo ye!> ³¹ Tee loo pāā pe faale Yāhā kaplāŋ tōrfa wāboo wīi na, ye le cā laha ma yee, mpāy pe bii naa poo Yāhā kaplāŋ tōrfa mii boo, pe kur kue pii me ye ne. ³² Le yō! Ye faale wāle pe tēn lii koho yigi, tee -sē le tē kua!

³³ Nwər terfa me ye ne, ye pee ter! Ye laam wo, ye yee la ye saa ba sāhā ye ka naa fla wo ye, naa gii wāfegeyāā wee ke na ye? ³⁴ Ye sē yāā, loo ne n ga Yāhā kaplāŋ tōrfa nō wāā ye ye, laantorfa ne, sabacāfa ne. Ye ga ba mpāy boo, ye mpāy kuey mar boo trāŋ na. Ye ga maha ba mpāy gbā sāngblāŋ ne, ye yawāhā nwey wo, ye mpāy kar taha naa n gaha tebehe bye wo. ³⁵ Loo ne, naboortii bye te boo faale wo, too nde bye wāpēn draha ga ye dye. Too naboortii nde bii gbe nasroŋ Abel wāboo cāā na, ma sya ba waa Basyi dya

Dyakaridya wāboo cāā na, woo wii pe bii boo ke Yāhā kangbāŋ nsoho wo ke Yāhā diŋ yisaha fla ne. ³⁶ Ta n cīinde nde pāā ye ye, ntōr rii te woo, le kapee fue ga yi yagaafa na.»

*Yesu tesē Yurusalemfa wīi ne
(Luke 13.34-35)*

³⁷ Yesu n maha yee: «Yurusalemfa, Yurusalemfa, ye Yāhā kaplāŋ tōrfa boo, tesē nawee- mpāy Yāhā pe nō n wāā ye kē, ye pe waa n boo ntēmbar ne. Yalebye n n ke n ye wāā ta nii tāy, mii nguyīŋ dyaŋ ke ne ke pii wāā ta ke nkaasyir flāhā tāy. Ye sē -sē le sya yāā ye. ³⁸ Tee n pye ke syi, Yāhā ga ba kur waa ye klo na. ³⁹ -Ye yāŋ, n ga ye yar: Ma gbe yagaa na, ye saa ra yāā yāā nantāŋ ye. Per gaa, n ga dur ba, ye n -sē ba naa n yee: <Mboo wii taa n pai Yīŋfua Yāhā myaha na, ke kaa taha mā na.> »

24

*Kayīhī nkāy ke n pai kāntrahafa dye
driyē n cā kua*

(Mar 13.1-27; Luke 21.5-28)

¹ Yesu n yi ke Yāhā kangbāŋ wo, ma n ter u kānyārwei ne. Pe kānyārwei n yūhū crā u na, ma u pye u ke Yāhā kangbāŋ nwey wāfāā nayōr ter yāŋ. ² Loo na, Yesu n pe yar ma yee: «Ta n cīinde nde pāā ye ye: Ke Yāhā kangbāŋ nwey nde bye tee n yāā nde, te ga ba too, ntēmlaha neŋ gaa ge saa ba taha ta nii ke nampyeŋ na ye; te bye ga ba traha.»

³ Yesu n ga dugu nii te wolifye katyir yāŋ yīŋ na. Pe kānyārwei ya n yūhū crā u tāy, ma u yey ma yee: «Wo Yīŋfua, taa naa ke Yāhā kangbāŋ wātoo wīi pāā, wo yar ke tooyale ne cigege, ma suhu kayar lii ne le ga ba waha ta, nawee- n ma wādurba yale cā, tesē driyē wākua yale ne.»

⁴ Yesu n -sē too ke kai- na, ma nii pe yar ma yee: «-Ye naa yii yigi, waa kawar ma syi waha ba ye yīntar figi ye! ⁵ Ye sē yāā, nawee- busāā ga ba ta myaha taha pe ya na, pe naa kawar fua pe yee, a poo me u Yāhā Yīndefua. Pe ga ba nawee- busāā wlan koo ne. ⁶ Ye ga ba naan wūhū luhu, te ma tūntūn, kaa na te ma deydey. Ya'a syi ye fya ye! Koo kayīhī ngīi yai ke ba

dye, le sē -sē ga ba pye driyē wākuaŋ ye. ⁷ Nawee- tergaafa ga ba naa naan miy ter gaa ne. Yīŋfua waa ga ba yir u nawee- ne, u ga naan miy yīŋfua waa ter ne. Fāāpihi ga ba dye teebehe nkāy wo, tesē kāntraha wāyehē ne. ⁸ Kānkai- ngī bye ga ba nii mii calaifua wān dyaŋ, te ma ne yir u na, te naa u yaa.

⁹ Nawee- ga ba ye yigi wāā, pe n ye nuhu, pe sya ye boo. Ye wī ga ba fūhū nawee- bye ye ta wī na. ¹⁰ Koo cāā na, nawee- busāā ga ba Yāhā kānde miy yaha. Pe ga ba yār naa n yaha pe ya na; pe wī ga ba naa n fūhū pe ya ye. ¹¹ Kawar Yāhā kaplāŋ tōrfa ga ba yi nihi, pe nawee- busāā wlaŋ le kapee- wāpyeŋ wo. ¹² Loo nde ga ba pee, le sya ta, nawee- busāā saa ba naa pe nampyeŋ- yāŋ nawee- ye. ¹³ Wii ma -sē waha plāhā kuee ta kur ye ke kānkai- bye wo, Yāhā ga ba u sya yaha. ¹⁴ Le Yāhā kapāyī nde ga ba tōr kāntrahafa bye ye, pe bye n ke kai- cā. Loo na, ke driyē ga cā kua.»

¹⁵ Kaplāŋ nkāy ke n taha, wii ma ke kal u yai u ke war yō! Yesu n maha yee: «Faale Yāhā kaplāŋ tōrfua Dāyel, tuu bii cīnde kapihi gii wī pāā, yaa ba ke yāā Yāhā niisaha wo. ¹⁶ Loo yale wo, mpāy pe ga ba pye Yude wo, pe fā naa n gaha yāy kue koho na. ¹⁷ Wii ma ba pye u gbegbaha yīntraha wo, u ma syi yee woo ga tege dye nwoŋ wo, u wān taa gbe yigi ye. U naa n fā. ¹⁸ Wii ma ba pye u tar wo, u ma syi yee woo nayrengbāŋ kuee kaha wo, woo ga dur ga ke gbe ye. U naa n fā. ¹⁹ Too plii nde na, ca mpāy pe ma laha ne, tesē mpāy ne pe ma pii ne pe n wār, pe fen ga ba gboho ter. ²⁰ -Ye naa Yāhā nar too fee plii nde ma syi sroŋ werngbān cāā ne, tesē kani per ne ye! ²¹ Ye sē yāā, ma gbe driyē wātāhā na, ma sya ba waa yagaa na, too plii nde fen wāpee syi sē yāā yāā ye. Te syi saa maha ba yāā yāā ye. ²² Yāhā ma ne yee ke sē yer kaa wāyikāā na te wāfāy plii yē na ye, waa yīŋ ge saa ne wloho yi ye. Ke -sē yer koo kaa wāyikāā na ke laampii wī na, mpāy ke yāŋ yi.

²³ Loo na, wii ma ye pye, a u Yāhā Yīndefua ma nwo, u Yāhā Yīndefua ma nwaala, ya'a syi le sya ye! ²⁴ Ye sē yāā,

kawar Yāhā yīndefa, tesē kawar Yāhā kaplāŋ tōrfa ne, pe ga ba yi. Pe ga ba naa yēkā wūhū pye tesē laanwo wūhū ne, pe naa nawee- wlaŋ. Mpāy ge Yāhā pe yāŋ yi, pe ma yee pe sē waha pe ya na ye, pe ga waha wlaŋ. ²⁵ -Ye luhu naa n yō! N nwo, tē ye cāā n yar ke kai- ne.

²⁶ Loo na, pe ma ba ye pye, a -ye yāŋ u ma drawaha fla wo, laa na u ma nwoŋ laam wo, ye ma n le sya ye! ²⁷ Ye sē yāā, u Nawee Puee wādurban ga ba pye mii yāhā wāyehē dyaŋ, ke ne ncaha bye gbe tā, nawee- bye n ke yāā. ²⁸ Ye sē yāā, kakugu ma pye na, yān ga te ya wāā ke fla na.

²⁹ Too fen plii nde ma kāhā ter wa, yai ga ba gbā tā, yroŋ saa ba pye cāā- ne ye. Yrompii ga ba kuā too kāntraha na; ke yāhāyīŋ wān bye ga ba gbā wlāhā te ya wo. ³⁰ Loo na, u Nawee Puee wādurba kayar wī ga yāŋ cā gbaa na, yāhāyīŋ na. Kāntraha terfa bye ga ba naa pe ya mii wūn. Pe ga ba u Nawee Puee yāā yāhāsyōr na, tuu n pai fānga ne, maha yāhāyīŋ nayōr ne kacān saa pye ye. ³¹ Tūūtūū ma ba wuu, u Nawee Puee ga u yāhāyīŋ tēnlehe nō wāā driyē teebehe bye wo. Nawee- mpāy tuu yāŋ yi, pe yāhāyīŋ tēnlehe ga pe bye wāā driyē kur bye wo.»

Nasar nkugu ke wo klaha lii ne?
(Mar 13.28-31; Luke 21.29-33)

³² Yesu n maha pe yar kakuācran ne ma yee: «Nasar nkugu ke wo klaha lii ne, ye yai ye le cā. Ye sē yāā, ke katyigi ma kayampēn yi, ma maha wampēn fe, yaa cā ke wāsayale nō gbe taha. ³³ Koo syi dyaŋ, ye ma ba kai- ngī yāā ke n pye, ye -sē cā u Nawee Puee ma u dur n pai. ³⁴ Ta n cīnde nde pāā ye ye: Yagaafa bye saa ku tāŋ mii kai- ngī sē pye poo mpāy yīnde na ye. ³⁵ Ke yāhāyīŋ tesē ke kāntraha ne, te ga ba kua kāā te saa ba pye ye; ta kaplāŋ koo -sē na, koo ga nii wākuayāā saa pye ke na ye.»

Driyē wākuayale ga ba nawee- fe gbe
(Mar 13.32-37; Luke 17.26-30, 34-36)

³⁶ Yesu n maha pe gbihi yar taha ma yee: «U Nawee Puee wādurban ke n pai pye per gii, waa sē koo per cā tesē le yale ne ye. Pe yāhāyīŋ tēnlehe ge sē ke per cā

ye. Ndoos ke Dya, ta bya sê ke per cã ye. Ta Tuhufua Yãhã ya ke le cã. ³⁷ Kai- nkãy ke naa n pye faale wãdyaha Nuwe cãã na, koo syi kai- ke ga ba naa n pye u Nawee Puee wãdurba yale wo. ³⁸ Ye cã, Nuwe cãã na, te driyẽ lafir te sê ba yi wa ye, nawee- naa dir di ma naa n wo, ma naa ca sya ma naa pe pueesyam wãã naam kẽ, ma sya ba waa Nuwe wãdye per na ke salangbãñ wo, kangbãñ dyañ. ³⁹ Pe sê ba le sya ma yee laa ga ba pe dye cĩnde ye, te lafir n sya ba yi tã kãntraha bye na, ma nawee- bye boo tãñ. U Nawee Puee wãdurbañ ga ba pye koo syi dyañ, nawee- saa ba le sya pe yee kai- ngĩ ga pe dye cĩnde ye. ⁴⁰ Koo per na, naam syãm syi ma pye tar wo pe ya tãy, pe ga ba nen yigi ba ra fla na, pe tyii u nen na. ⁴¹ Ca syãm syi ma pye pe tra tre pe ya tãy, pe ga ba nen gbe ba ra fla na, pe tyii u nen na. ⁴² Tee sê ndoo, ye Yĩñfua, wãdurba per cã ye, ya'a syi ye sã wãy faha yii na ye!

⁴³ -Ye nde cã laha: Kahafua ma ne u yuhu payale cã ke yĩmper wo, u ga ne kuee yrãñ na, u sye u yuhu ma n dye u kaha wo ye. ⁴⁴ Loo ne, ye bya -ye yii gbihi naa n ta, yaliile tee sê ga yigi ye, u Nawee Puee ga ba dur ba loo yale wo.»

Tënteyõ u yĩñfua sêñ mii?
(Luke 12.41-48)

⁴⁵ Yesu n maha yee: «Tëntële wii syi kẽ u n sron u yĩñfua ye, ma maha kai- cã? Woo kẽ wii ne u yĩñfua ter, ma u taha u naa u tëntëwai bye yãñ, u naa pe dir wãã pe kẽ sediyale wo. ⁴⁶ U yĩñfua ma dur ba, maa u yãã loo tẽn na, woo tëntële wĩ n tãy. ⁴⁷ Ta n cĩnde nde pãã ye ye: U yĩñfua ga u taha u koho wãn bye yĩñ na. ⁴⁸ U tëntële ma pee, u ga le ga yigi, a woo yĩñfua saa pa yagaa ye. ⁴⁹ Loo na, u ga too u tëntëwai wãgbãñ na, u ga naa n di, u sêm wo naa n ter sênwofa ne. ⁵⁰ U tëntële tuu sê per gii ga yigi, tesê yale lii ne ye, u yĩñfua ga pa koo na. ⁵¹ U ga u pẽn cĩnde wãpẽn, tuu u pye pyer rii ne te yai dawarfa ne, u n naa n wũn, u naa nkãhã yĩhĩ.»

25

Cabii sênsye cafãñ yigifua sêñ mii?

¹ Yesu n maha kakuãcran nde gbã pe ye ma yee: «U Nawee Puee ma ba dur ba, Yãhã yai klo wãdyen ga ba nii mii cabii sênsye mpãy wĩ dyañ. Pe cabii sênsye pe naalor gbe, ma yi ma n gaha cafuẽ yigifua wãasaha wo. ² Pe laam wo, cabii bua pye napley, pe sê ba kai- cã ye. Bua mii -sê ba kai- cã, pe pye laantorfa. ³ Pe cabii napley n pe naalor gbe, pe sê sêm- gbe yigi ye. ⁴ Pe cabii laantorfa poo n pe naalor gbe, ma suhu sêm- ne ngaa laam wo.

⁵ U cafuẽ yigifua sê naa n pai ye, wãñ n sya ba pe cabii bye yigi, pe n sã wãy. ⁶ Yĩndyaha n ba dye, waa n tẽ sya ma yee: <U cafuẽ yigifua nwo, -ye ka yaa u wãã!> ⁷ Loo na, pe cabii bye n yir wãy na, poo ga pe naalor gbihi, pe sêm- mpãy le taha. ⁸ Pe cabii napley n pe laantorfa pye ma yee: <-Ye ye sêm- mpãy laha wo kẽ! Ye sê yãã, wo naalor n fege wo ye.> ⁹ Pe laantorfa n pe yẽ wãã sya ma yee: <Aye, sêm- mpãy pe ma wo ye, pe saha wo lay yi ye lay ne ye. -Ye ka sêm- parsaha fla wo, yaa mpãy par, ye le!>

¹⁰ Pe cabii napley n ka loo na sêm- parsaha wo, u cafuẽ yigifua n pa loo yale wo. Mpãy pe ba pe ya gbihi ta, pe n dye u cafuẽ yigifua ne te cafãñ didi nwongbãñ laam wo, pe n ke nwonyẽ tã tã. ¹¹ Loo kur ye, pe cabii bua mii n ba pa, maa tẽ sya ma yee: <Yĩñfua, Yĩñfua, ke nwonyẽ yãr wo kẽ.> ¹² U cafuẽ yigifua n pe yẽ sya ma yee: <Ta n cĩnde nde pãã ye ye, n sê ye cã ye.> »

¹³ Yesu tuu ke kaplãñ pãã wa pe ye, u n pe yar taha ma yee: «Tee sê u Nawee Puee wãdurba per cã, ke yale ne ye, -ye ma n faha yãã yii na ye!»

Pe tëntë- tãã pe yĩñfua sêñ mii?
(Luke 19.11-27)

¹⁴ Yesu n maha kakuãcran laa gbã pe ye u wãdurba wĩ na ma yee: «Ta wãdurba wĩ ga ba nii mii dya waa dyañ, tuu ga yrãhã yi. Tuu ga yrãhã yi, u n u tëntë- yee ba, ma ba u koho wale le soho pe koho wo. ¹⁵ U n war milyõ bua le soho u tëntë nen waa koho wo, ma milyõ syãm le soho

waa koho wo, ma milyõ nen le soho u tãã wuhu koho wo. Tuu u tẽntẽ- cã wa, pe nanem ga waha yia pe tẽn lii tẽ, u n pe war la pe kẽ koo syi, ma tẽr. ¹⁶ Wii tuu pe war milyõ bua yãã, u n yir le yalebya wo, ma ga nii tẽn tẽ pe war ne, ma sya ba war milyõ bua mpãy yãã. ¹⁷ Wii tuu ba pe war milyõ syãm yãã, u bya n ga tẽn tẽ pe war ne, ma sya ba war milyõ syãm mpãy yãã. ¹⁸ Wii tuu -sẽ ba pe war milyõ nen yãã, u n ga wihi tugu kãntraha wo, ma u yĩnfua war wũhũ yaha ke fla na.

¹⁹ Le n ba ma- pe tẽntẽ- yĩnfua n dur ba. U n nii pe yey, pe waha tẽn lii tẽ pe war ne.

²⁰ Wii, u yĩnfua ba war milyõ bua le soho u koho wo, u n yũhũ crã, ma pe war milyõ bua fle sũ yar ma yee: <Yĩnfua, ma ba war milyõ bua le soho ra koho wo. Yãñ, n maha war milyõ bua mpãy yãã taha.> ²¹ U yĩnfua n u pye ma yee: <Le yõ; ma ma tẽntẽyõ, ma maha n sronj. Ma sronj kasyĩmbehe wo; loo nde na n ga ma taha kai- nkãy na ke yĩñ ke gbaha. Pa, wo n ba gbar.>

²² Tẽntẽ wii, u yĩnfua ba pe war milyõ syãm le soho u koho wo, u bya n yũhũ crã, ma pe war milyõ syãm fle sũ yar ma yee: <Yĩnfua, ma ba war milyõ syãm le soho ra koho wo. Yãñ, n maha war milyõ syãm mpãy yãã taha.> ²³ U yĩnfua n u pye ma yee: <Le yõ; ma ma tẽntẽyõ, ma maha n sronj. Ma sronj kasyĩmbehe wo, loo nde na n ga ma taha kai- nkãy na ke yĩñ ke gbaha. Pa, wo n ba gbar.>

²⁴ Loo kur ye, wii u yĩnfua ba war milyõ nen le soho u koho wo, u n yũhũ crã ma yee: <Yĩnfua, n ba cã ma laam waha. Tar rii nawee- pe n war, ma n ta pe ma myaha taha re na. Dir rii nawee- pe n gbihi, ma n ta pe te le ma myaha pen wo. ²⁵ N ba fya, ma ga ma war wũhũ yaha kãntraha wo. Yãñ, ma war mii, sya pe ne.> ²⁶ U yĩnfua n u yẽ sya ma yee: <Tẽntẽ napee nwo, napar difua kẽ ma ne! Ma cã, tar rii nawee- pe n war, n n ta pe ta myaha taha re na. Ma maha cã, dir rii nawee- pe n gbihi, n n ta pe te le ta myaha pen wo. ²⁷ Ma ne pye ma ga ra war wãã fuc na war cãtrohosaha wo. Loo na, tẽ dur ba, n saa ne yãã la u war see, ta n sya?>

²⁸ Loo kur ye, u n pe nawee- pye ma yee: <-Ye pe war milyõ nen sya kãã u koho wo, ye pe wãã wii kẽ u ma pe war milyõ bua ne! ²⁹ Ye sã yãã, wii ma pye ngaa ne, pe ga ba wãã taha u kẽ dege. Wii ma -sẽ yee u wee ngaa ne ye, car gii ke ma u koho wo, ke ga ba tyĩn sya kãã u ye. ³⁰ Ma yee u tẽntẽ nwo na, tuu saha laa yõ ye, -ye u gbe miy yi wãã nkur ye wam fla wo, u n naa n wũn, u naa nkãhã yĩhĩ.> »

Nawee- bye ga ba tyõr pe kapyer ne

³¹ Yesu n maha yee: «Yaliile wo u Nawee Puee ma ba pa u yãhãyiñ nayõr ne, pe yãhãyiñ tẽnlehe bye ne, u ga ba nii u nangbãñ niisayũhũ wo. ³² Teebehe bye nawee- ga ba wãã ta u yaha ye, u n pe tyõr mii mbanaha dyañ, tuu mbaa tyõr n yi sãngaa wo. ³³ U ga pe mbaa ta u kãndigi kue ye, tuu pe sãngaa ta u kãmañ kue ye.

³⁴ Loo na, mpãy pe ga ba pye u yĩnfua kãndigi kue ye, u ga pe pye: <Ye wĩ n tãy ta Tuhufua Yãhã ye. -Ye pa, ye ba Yãhã Yai kayũhũ sya, kayũhũ nkãy ke bii cãã gbihi yaha wa ye kẽ, driyẽ wãtãhã cãã na. ³⁵ Ye sã yãã, fãã ba ra yigi, ye n ba dir wãã ra n di, koo kẽ. Loho fãã ba ra yigi, ye n ba loho wãã ra n wo. N pye nampay, ye n ba ra yigi yõ. ³⁶ Nayroho sã pye ra ye ye, ye n ba kaa wãã ra n le. N pye yanfua, ye n ba ra traha. N pye nwompìhi wo, ye n ba pa ra fla na maa ra yãñ.>

³⁷ Loo na, pe nasronj ga ba u yẽ sya pe yee: <Yĩnfua, wo ma yãã na, fãã ba ma yigi, wo n ma kẽ dir ne ma n di, loho fãã ne, wo n ma kẽ loho ne ma n wo?>

³⁸ Ma pye nampay teelii wo, wo n ma yãã, ma ma yigi yõ? Wo ma yãã na, nayroho sã pye ma ye ye, wo n kaa wãã ma kẽ ma n le? ³⁹ Ma pye yanfua na, ma pye nwompìhifua teelii wo, wo n ka maa ma yãñ?>

⁴⁰ U yĩnfua ga pe yar, u yee: <Ta n cĩnde nde pãã ye ye: Tee naa kai- ngĩ pye ta nawee- kẽ, mpãy ge pe ma naflam, le ma mii ye naa ke pye ndoo ge kẽ.>

⁴¹ Loo kur ye, mpãy pe ga ba pye u kãmañ kue ye, u ga pe pye: <-Ye dey kãã ra na, Yãhã yoosẽn ma ye na! -Ye ka naa fla wo, naa gii wãfegeyãã wee ke na ye! Koo naa gbihi Setane kẽ, tesẽ u sãndãpee

ne. ⁴² Ye sē yāā, fāā ba ra yigi, ye sē ngaa wāā ra n di ye, koo kē. Loho fāā ba ra yigi, ye sē loho wāā ra n wo ye. ⁴³ N pye nampay, ye sē ba ra yigi yō ye. Nayroho sē pye ra ye ye, ye sē ba kaa wāā ra n le ye. N pye yanfua, n pye nwompihifua, ye sē pa maa ra yāŋ ye.»

⁴⁴ Pe ga ba u pye pe yee: «Yīŋfua, wo ba ma yāā na, fāā ba ma yigi, loho fāā ne, ma pye nampay, nayroho sē pye ma ye ye, ma pye yanfua, ma pye nwompihi wo, wo sē kayī pye ma kē ye?»

⁴⁵ U Yīŋfua -sē ga ba pe pye: «Ta n cīinde nde pāā ye ye: Tee sē naa kai- ngī pye ta nawee- mpāy kē pe ma naflam ye, le ma mii ye sē naa ke pye ndoo ɛ kē ye.»

⁴⁶ Yesu n pe yar taha ma yee: «Poo mpāy pe wee nasroŋ ye, pe ga ba wāpēn yāā, kii wākuayāā wee ke na ye. Mpāy pe -sē ma nasroŋ, pe ga ba cīinde yrā yāā, lii wākuayāā wee le na ye.»

26

Yiifee- yahaseefa Yesu ke wāboo ne
(Mar 14.1-2; Luke 22.1-2; Nsān 11.45-53)

¹ Yesu tuu kaplāŋ ngī bye pāā wa, u n u kānyārwai pye ma yee: ² «Ye cā te syayaha gbar ma plii sīi wo. Loo yale wo, u Nawee Puee ga ba yi nawee- kē, pe n u kuey mar boo trā na.»

³ Pe Yāhā yūndefa yīŋfa n pe ya wāā pe wāle ne, u Yāhā yūndefa yīŋfua kaha wo. U myaha ba kē Kayifu. ⁴ Pe n le pāā ta poo ga Yesu yuhu yigi, pe u boo. ⁵ Pe n le pāā ma yee: «Wo saha u yigi te gbaryale wo ye. Mii loo sē ne ye, pe nawee- ga waha yir pe yee, le sē yai poo ye ye.»

Coo waa lasekole wāwoo Yesu yīŋ na
(Mar 14.3-9; Nsān 12.1-8)

⁶ Yesu pye Gbetane wo, Syimu kaha wo, Syimu wii tuu pye gber. ⁷ Coo waa n pa u tāy, yablater ntēmlaha bule ne u koho wo. Lasekole waa ter pye le wo, nawām sē naa u dir yey ye. Yesu pye u naa n di, u coo n u lasekole woo u yīŋ na. ⁸ Pe kānyārwai pe loo yāā, le sē tāy pe ye ye, pe n nii le pāā ma yee: «Kaklaha- ne nde!

⁹ Pe ma ne lasekole nwo par, ma wangbāy yāā ma wāā fenfa kē, loo sē puar la?»

¹⁰ Yesu n -sē cā pe ne, ma pe pye ma yee: «Ye tyii u coo na, u kayī pye ra kē! ¹¹ Ye sē yāā, yalebye fenfa ma ye ne. Ndo -sē nwo, n saa ba pye ye ne per gaa ye. ¹² Ye sē cā la, u coo tuu lasekole nwo woo ra kadye na, ta nakugu kē tuu gbihi wa gbī wāleŋ na? ¹³ Ta n cīinde nde pāā ye ye: Pe ma ba le Yāhā kapāyī wūhū tōr teelii teelii kāntraha nge na, pe ga u coo nwo bya wī pāā, lii tuu pye ra kē. U wī ma syi le faha yāā nawee- na ye.»

Yuda Yesu wāyi wī ke
(Mar 14.10-11; Luke 22.3-6)

¹⁴ Pe Yesu kānyārwai sēnsye syām mii wo, waa pye pe naa u yee Syikaryotefa Yuda. U n yir, ma ka pe Yāhā yūndefa yīŋfa fla na, ¹⁵ ma ga pe pye ma yee, a woo ma Yesu yi pe kē, pe ga woo kē nwa ne? Pe n wargbe warpii gbey sēnsye tōr, ma pe wāā u kē. ¹⁶ Yuda n ta ter nii Yesu wāyi wī ke pe kē.

Yesu kur kue syayaha gbar dir
(Mar 14.12-21; Luke 22.7-14, 21-23; Nsān 13.21-30)

¹⁷ Te gbar rii Yiifee- sē ncasur bur di ye, te ba no wa. Ke per cir na, Yesu kānyārwai n u yey ma yee: «Ma laam wo, ma yee too ga te syayaha gbar dir yīntaha yi na ma kē?» ¹⁸ Loo na, Yesu n waa yar pe na, pe ka woofua fla na, le klo laam wo, pe ga u yar pe yee: «Wo Yīŋfua yee: Ta yale no wa; n ga ba te syayaha gbar dir di ma fla na, ta kānyārwai ne.» ¹⁹ Yesu tuu pe kānyārwai yar mii, pe n pye koo syi, ma ga te syayaha gbar dir yīntaha yi.

²⁰ Yainkoŋ wo, Yesu pye u ba dran nii, ma naa n di u kānyārwai ne. ²¹ Pe n nii n di, Yesu n yee: «Ta n cīinde nde pāā ye ye: Ye laam wo, waa ma u ga ra yi ta napī- kē.» ²² Le n pe bye laam wlāhā, pe n nii u yey pe ya wuhu na ma yee: «Yīŋfua, ndoo la?» ²³ Yesu n pe yē sya ma yee: «Wii tuu u koho wāā le ra ne wāceŋ tasa laam wo, woo tuu ga ba ra yi ra napī- kē. ²⁴ Cīinde ne, u Nawee Puee ga ku mii le yrūhū ta nii Yāhā sabangbāŋ wo mii. Wii fen te -sē ga cā pee, woo kē wii ne tuu u yi u napī- kē; myaha ne, u ma ne see ge see

ye.» ²⁵ Yuda wii, tuu ne ga ba u yi u napĩ-kē, u n kapān gbe ma yee: «Yĩnfua, ndoo la?» Yesu n u yē sya ma yee: «Ma le pãã.»

Yesu bur rii la defĩ wii ne u kãnyãrwai kē, nwa kē?

(Mar 14.22-26; Luke 22.15-20; 1 Kɔr 11.23-25)

²⁶ Pe naa n di, Yesu n bur gbe, ma syaha kē Yãhã ye, ma ke la cɛr wãã u kãnyãrwai kē ma yee: «-Ye sya di, ke ma ta kadye draha wo.» ²⁷ U n maha defĩ sekuyĩ gbe, ma syaha kē Yãhã ye, ma le sekuyĩ wãã pe kē ma yee: «Ye bye -ye wo! ²⁸ Pe ma ta ntɔr draha wo, ta tɔr rii te ga woo, nabuar ntãŋ n cã dye Yãhã tãy, naambiyãrfãn tii ke bii le pe ne te n cã yĩntaha ta. Loo na, nabuar kapee- ga laha kãã pe yĩŋ na. ²⁹ Ta n le pãã ye ye: N saa maha defĩ wo yãã kãntraha nge na ye. N ga ka Yãhã yai klo wo, n cã ga koo fla defĩ wo ye ne.»

³⁰ Loo kur ye, pe n Yãhã sey yay taa ne, ma yir ma ka te wolifye katyir yãŋ yĩŋ na.

Yesu Pyar yar u ga woo wĩ kai tɛhɛ tãã
(Mar 14.27-31; Luke 22.31-34; Nsãn 13.36-38)

³¹ Ke wolifye katyir yãŋ yĩŋ na, Yesu n u kãnyãrwai pye ma yee: «Nanga yĩmper wo, ye bye ga ba dur yi ta kur ye. Le ma le yrũhũ ta yaha Yãhã sabangbãŋ wo ma yee, Yãhã yee: «N ga ba u mbanaha gbã boo, pe mbaa bye n fã cããŋ.» »

³² Yesu n maha pe yar taha ma yee: «Ta wãku kur ye, n ma ba yir gbã wo, n ga ba cãã ter ye yaha Galɛɛ kãntraha wo.»

³³ Pyar n kapān gbe, ma u pye ma yee: «Mii bye ma sya ga ba dur yi ma kur ye, ndoo saa yi kãã yãã ma kur ye ye.» ³⁴ Yesu n u pye ma yee: «Ta n cĩĩnde nde pãã ma ye: Ke nanga yĩmper nge bya wo, ngupuai saa kui ge kui wa ye, maa ta wĩ kai tɛhɛ tãã, ma yee ma sē ndoo cã ye.» ³⁵ Pyar n u yē sya ma yee: «N saa ba le kai n yee, n sē ma cã ye, n ma sya ga gbã ku ma ne.» Pe kãnyãrwai mii bye n loo nen ya pãã pe ya ndoŋ.

Yesu Yãhã wãnar Gesane fla na

(Mar 14.32-42; Luke 22.39-46)

³⁶ Loo kur ye, Yesu n ka u kãnyãrwai ne fla ngaa wo pe n yee Gesane. U n pe pye

ma yee: «-Ye nii kuee nwo, ta n ka yaha ye, n ga Yãhã nar.» ³⁷ U n Pyar yigi taha u ya na, pe Sewede pii syãm ne. U laam ba nii n wlãhã u ye, u ntãŋ n maha nii u cɛr. ³⁸ U n pe pye ma yee: «Ta laam bye wlãhã, ma nii mii gbãku wĩ laa dyaŋ. -Ye kuee nwo wo ra ne, ye ma syi ye sã wãy ye!» ³⁹ U n faa ka yaha ye, ma ga kãnklyũ gbãã, ma yĩŋ kue le ma pãã Yãhã ne ma yee: «Yãhã, ra Tuhufua, ma n yia kai- bye na. Le kayĩhĩ yale kuã ter ra na, lii le n pai nde. N sē -sē yee ta laam wĩ le pye ye, ma laam wĩ loo le naa n pye.»

⁴⁰ Tuu loo pãã wa, u n dur ba u kãnyãrwai tãã mii fla na, ma ba pe yãã pe sã wãy. U n Pyar pye ma yee: «Ye sē waha kuee yrãŋ yale nen ge ra ne ye! ⁴¹ Ye bye, ya'a syi maha sã wãy ye! -Ye naa Yãhã nar, ye ma syi ye ba dye kapee- wãpyeŋ wo ye! Nawee laam yĩ kayũhũ wãpye wĩ ne, u -sē nɔ gber ke wãpyeŋ na.»

⁴² U n maha ter u ya ya yahasee ye, ma maha ga pãã Yãhã ne ma yee: «Ta Tuhufua, wãfãy nge ma yee ke saha kuã ter ra na ye, lii le ma ma laam wĩ, ma loo pye.» ⁴³ U n dur ba, ma maha ba u kãnyãrwai yãã wãy na; pe wãy n sya naa pe yĩnkaasyikuey ndege pe kē. ⁴⁴ U n ter pe yaha, ma ka yaha ye, ma ga koo kaplãŋ tee nen ya pãã Yãhã ye, ke tɛhɛ tãã wuhu na.

⁴⁵ Loo kur ye, u n ka u kãnyãrwai fla na, maa pe pye ma yee: «Ye maha sã wãy, ma n wũũ ke. Le nde, le yale nɔ wa. -Ye naa n yãŋ, pe ga u Nawee Puee yi kapeepyefa kē yagaa. ⁴⁶ -Ye yir wo n ter! Ye sē yãã, dya wii tuu ra yi ta napĩ- kē, u nwo u n pai.»

Yesu wãyigi

(Mar 14.43-50; Luke 22.47-53; Nsãn 18.3-12)

⁴⁷ Yesu naa n pãã nantãŋ, Yuda n pa. Pe kãnyãrwai sēnsye syãm mii waa ba kē u ne. Nabuar raa pye u ne, yũntruẽ ne pe ye koho wo, tesē kãhã ne. Yãhã yũndefa yĩŋfa, ma suhu pe wãle ne, poo me pe ba pe lehe wãã, pe ba Yesu ke yigi. ⁴⁸ U Yuda wii tuu ba yi kãã Yesu kur ye, u n pe nawee- yar yaha naambiyãr syaha gaa ter ne, pe n waha Yesu cã. U ba pe pye ma

yee: «Dya wii tē ga ba syar naambiyār syaha ne, yaa cā woo kē tee n ke, ye ba u yigi.» ⁴⁹ Yuda n ta ter yūhū crā Yesu na, ma u syar ma yee: «Yīnfua, n ma syar,» ma u syar ke naambiyār syaha ne. ⁵⁰ Yesu n u pye ma yee: «Ta naambiyā, taa pa lii na, le pye!» Pe nawee- n -sē yūhū crā, ma koho taha Yesu na, ma u yigi.

⁵¹ Yesu kānyārwai mpāy pe pye u ne, poo nen waa n yūntrūhū kuā, ma Yāhā yūndefa yīnfua tēntēle gbā, ma sya nditye gbā cer kāā u kē. ⁵² Yesu n u pye ma yee: «Ma yūntrūhū le yaha ke niisaha wo; ma sē yāā, mpāy bye pe yūntrūhū gbe pe nampyen- na, pe yūntrūhū gbā ku. ⁵³ Ma laam wo ma yee la, n saha ra Tuhufua Yāhā nar u n yāhāyīn tēnlehe seraasyi ndrenj sēnsye syān syi wāā ra kē, tahar ne, ke yagaa nge na ye? ⁵⁴ Kai- nkāy ke -sē n pye yagaa, ke ma ke yrūhū yaha Yāhā sabangbān wo ma yee, ke yai ke pye.»

⁵⁵ Yesu tuu loo pāā wa, u n wā klaha ma pe nabuar pye ma yee: «Tee pa ra yigisaha wo yūntruē ne tesē kāhā ne, kapeepye fua la ra ne? Plii bye n pye n ba tege nii ye ne, ma naa nawee- klaha Yāhā kangbān laam wo, ye sē -sē ra yigi koo fla na ye. ⁵⁶ Yāhā kaplān tōrfa pe bii cāā kai- nkāy yar yaha, koo kē ke n pye yagaa.» U kānyārwai bye n fā ter u yaha.

Yesu tesē pe kaplān cerfa ne

(Mar 14.53-65; Luke 22.54-55, 63-71; Nsān 18.13-14, 19-24)

⁵⁷ Mpāy pe ba Yesu yigi, pe n ka u ne Yāhā yūndefa yīnfua Kayifu fla na. Pe Yāhā kaiyarfa pye pe ba pe ya wāā ke fla na, ma suhu pe wāle ne. ⁵⁸ Pyar -sē pye u yuhu dey naa n taha Yesu na, ma sya ga dye u Yāhā yūndefa yīnfua kaha wo, ma tege nii wlāhā pe kaha sēnfā ne, woo ga le kuasaha yāā yīnde ne.

⁵⁹ Pe Yāhā yūndefa yīnfā tesē pe kaplān cerfa bye ne, pe n nii kapee- ke gbe pāā n taha Yesu na, kapee- nkāy syi ke ga waha ta, pe n yee Yesu yai wāboo ne. ⁶⁰ Nawee- busāā n kawar fua naa n taha Yesu na, pe sē -sē waha laa yāā, lii syi le u wāboo wīi kua ye. Nawee- syām mpāy n pa kur kue ye, ma ba yee: ⁶¹ «Dya nwo

yee, woo ga waha ke Yāhā kangbān yoho pye klaha-, tuu dur u ke fāā plii tāā nsoho wo.» ⁶² U Yāhā yūndefa yīnfua n yir, ma Yesu pye ma yee: «Nkāy nawee- mii pe pāā n taha ma na, ma saa pe yē wāā sya la laa ne?» ⁶³ Yesu n yaha le. U Yāhā yūndefa yīnfua n u yey ma yee: «Ndoo tesē ke Yāhāngbān ne, wo yar nde ne: Mboo la u Yāhā Yīndefua Crise, u Yāhā Dya?» ⁶⁴ Yesu n u yē sya ma yee: «Ma le pāā. Ma gbe yagaa na, ye ga ba u Nawee Puee yāā, tuu tege nii kai- bye yīn na, Yāhāngbān kāndigi koho kue ye. Yaa maha ba u yāā tuu n pai yāhāsyōr yīn na.» ⁶⁵ U Yāhā yūndefa yīnfua, tuu Yesu kaplān ngīi luhu, u laam n war u n sya u ya nayre tyīn cer, ma pe nawee- pye ma yee: «U n gbar Yāhā ne. Wo sē maha laa ke waa ye u wīi na ye. Tuu n gbar Yāhā ne, ye bye le luhu, ah ye lii yāā le na?» ⁶⁶ Pe nawee- bye n yee, a Yesu yai wāboo ne.

⁶⁷ Pe n ta ter yir, ma nii yēsyōr tu n woo Yesu na, ma nii u gbā kāntaklo ne, ma nii u fey, ma n yee: ⁶⁸ «Ma sē yee la u Yāhā Yīndefua Crise kē ma ne? Yoo u ma gbā? Le cā mii ya, taa wo yar.»

Pyar Yesu wīi kai tēhe tāā

(Mar 14.66-72; Luke 22.56-62; Nsān 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Kai- ngīi pyeyale wo, Pyar -sē pye u ba tege nii nkur ye, kāndi wo. Tēntēsyalaale n yūhū crā u na, ma u pye ma yee: «Ma bya pye u Galele kāntrahafa Yesu ne.»

⁷⁰ Pyar n le kai nawee- bye yīnde na ma yee: «Taa lii pāā, n sē le cā ma ne ye.»

⁷¹ U n yir, ma yār n gaha kapahayē kue ye, tēntēsyalaale n maha u yāā. Mpāy pe pye ke fla na, le n pe pye ma yee: «Nwo bya pye u Nasaretēfa Yesu ne.» ⁷² Pyar n maha le kai, ma sya Yāhā di ma yee, woo sē dya nwo cā ye.

⁷³ Saa n pye, mpāy pe pye ke fla na, pe n yūhū crā, ma Pyar pye ma yee: «Le ga waha pye cīnde, poo nawee- mii nen waa kē ma ne, ma pe yor pāā.» ⁷⁴ Pyar n -sē nii le pāā n waha ma yee: «Ndoo sē kē ye rēhe! Ke ma pye kawar tē n fua, Yāhā ke ra pēn! Ndoo tesē ke Yāhā ne, n sē u dya cā ye ne ye.»

Le yalebya wo, ngupuai n kui. ⁷⁵ Pyar laam n too Yesu kaplān na, tuu ba yee: «Ngupuai saa ba kui wa ye, ma -sē ga ba ra wīl kai tehe tāā, ma yee ma sē ra cā ye.» U n yi nkur ye, ma too mii na, ma nii n wūn.

27

Pe ka Yesu ne fāngafua Pilati fla na
(*Mar 15.1; Luke 23.1-2; Nsān 18.28-32*)

¹ Yīn ke kāhā syii wa, pe Yāhā yūndefa yīnfa n pe ya wāā pe wāle ne, pe ga waha Yesu boo mii syi dyan pe le cā. ² Loo kur ye, pe n ta pe n Yesu pua, ma ka u ne u fāngafua Pōsyi Pilati fla na.

Naniicā Yuda yigi
(*Tēnl 1.18-19*)

³ Koo kai- ngīl kur ye, Yuda wii tuu ba Yesu yi u napīl- kē, tuu yāā pe Yesu wāboo wīl ta, naniicā n u yigi. U n yir, ma ga pe wargbe warpii gbey sēnsye dur wāā pe Yāhā yūndefa yīnfa kē, pe wāle ne, ma pe pye ma yee: ⁴ «Wii tuu sē kapee pye ye, n ta pe n ga ba u boo; le naniicā ra yigi.» Pe n u yē sya ma yee: «Le wo gbe lii ne? Ma wīl ne le ne.» ⁵ Yuda n pe war miy yaha ke Yāhā kangbān wo, ma yi ma ga u ya yon boo.

⁶ Pe n pe war gbe, ma yee nawee ntōr wāwoo dir kē, pe sē yai pe pe wlāhā ke Yāhā kangbān dīn war ne ye. ⁷ Pe n pāā ta, ma ga poor tēntēfua waa tar par, ma ta nampay nakur lesaha. ⁸ Loo ne, pe n nii too tar nde yee te ntōr tar, ma sya ba waa ke nanga na. ⁹ Faale Yāhā kaplān tōrfua Yermii tuu bii kaplān nkāy cāā pāā yaha, koo kē ke pye. U bii yee: «Pe n pe wargbe warpii gbey sēnsye gbe. Yiisrefa mpāy ba pāā ta, ma poo war dāā u wīl na. ¹⁰ Pe n poo war ta, ma u poor tēntēfua tar par, mii Yīnfua Yāhā bii ra yar mii.»

Pilati Yesu sāhā
(*Mar 15.2-5; Luke 23.3-5; Nsān 18.33-38*)

¹¹ Pilati n Yesu sāhā. U n Yesu yey ma yee: «Mboo la pe Yiifēe- Yīnfua?» Yesu n u yē sya ma yee: «Ma le pāā.» ¹² Pe Yāhā yūndefa yīnfa ma suhu pe wāle ne, pe n

kai- ke gbe pāā n taha Yesu na, Yesu sē laa wāā sya pe ye ye. ¹³ Loo na, Pilati n u pye ma yee: «Ma sē n luhu la kai- ngīl bye ye, pe pāā n taha ma na?» ¹⁴ Yesu n yaha le, u sē kapān laa ter wāā sya ye; loo n yē gbāā u Pilati na.

Pe Yiifēe- Pilati ta u n Yesu wāboo wīl ta
(*Mar 15.6-15; Luke 23.13-25; Nsān 18.39—19.16*)

¹⁵ Dyε- bye, syayaha gbar ma nō, u fāngafua ma ne nwompihifua waa yi yaha, wii nawee- pe ne yān yi. ¹⁶ Nwompihifua waa -sē pye, pe naa u yee Barebaa. U myaha ba yi u kapee- wāpye wīl na. ¹⁷ Nawee- pe ba nihi ke fla na, Pilati n pe yey ma yee: «Ye yee, n wii woo yi yaha ye kē, Barebaa laa, Yesu wii pe n yee u Yāhā Yīndefua Crise?» ¹⁸ U ba cā, pe Yesu yigi ba u kē laanyar na.

¹⁹ U Pilati pye nantān te kasāhā na, u cōō n lehe wāā u ye, ma u yar, laa ma syi le dye pe nsoho wo u nasron nwo ne ye, a woo tee mlūhūpihi wāy ter u wīl na.

²⁰ Pe Yāhā yūndefa yīnfa -sē mii, pe wāle ne, pe ba pe nabuar sūū wa, a pe Barebaa woo wāyiyaha wīl pāā, pe Yesu wāboo wīl pāā. ²¹ U Pilati n kapān gbe, ma pe yey ma yee: «Ye yee, n wii woo yi yaha ye kē pe syām mii laam wo?» Pe n yee Barebaa. ²² Pilati n pe pye ma yee: «Ah u Yesu wii pe n yee u Crise, n ga woo pye mii?» Pe bye n yee: «U yai pe u kuey mar boo trā na.» ²³ Pilati n yee, a nwa kapee u pye? Pe nabuar n le gbey pāā fānga ne ma yee: «U yai pe u kuey mar boo trā na.» ²⁴ Pilati tuu yāā, u sē naa u laam wīl yāā ye, kaa n cā maha n taha pe nawee- gbleŋ na, u n loho gbe, ma u klue yee pe nabuar yīnde na, ma pe yar ma yee: «Ta kalaa* wee u nasron nwo ntōr wāwoo wīl na ye. Ye yīn wīl ne le ne.» ²⁵ Te nabuar bye n u yē wāā sya ma yee: «Āwā, u ntōr wāwoo wīl, le nii wii yīn wīl tesē wo pii ne!» ²⁶ Loo na, Pilati n Barebaa yi yaha pe kē. U n ta pe seraasyi n Yesu gbā sāngblā ne, u n maha pe ta pe ga u kuey mar yaha trā na.

* **27:24** 27.24 Pilati tuu sya yee woo kalaa wee ye, woo -sē kē u Yesu wāboo wīl ta, ma u wāā pe seraasyi kē pe ga u kuey mar trā na.

*Seraasyi Yesu ler**(Mar 15.16-20; Nsān 19.2-3)*

²⁷ U fāngafua seraasyi mpāy n Yesu yigi yi u fāngafua tēntēsaha kangbān ndyin wo, ma dur ma ke seraasyi ndreṅ bye yee ba. ²⁸ Pe n ba nii u ler. Pe n u nayre fer u na, ma dur ma yīnfua nayreyāhā le u kē. ²⁹ Pe n ngur maha ta u yīn na yīnfua nkifai dyaṅ, ma kipua kái le soho u kāndigi koho wo. Loo kur ye, pe n maha nii u ler, ma kánklūy gbāā u yaha ye, ma nii u syar ma n yee: «Wo ma syar Yiifee-Yīnfua!» ³⁰ Pe n nii yēsyōr tu n woo u na, ma nii le kipua kái sya u ye, ma gbā n le u kē yīn wo. ³¹ Pe ba u ler wa, pe n yir ma ke yīnfua nayreyāhā yi káā u na, ma u faale nayre le u na. Pe n yi ga u ne nkur ye, pe n gaha u kuey mar yaha trā na.

*U fāngafua seraasyi Yesu kuey mar yir yaha trā na**(Mar 15.21-32; Luke 23.26-43; Nsān 19.17-27)*

³² Pe seraasyi pe yi, pe n nampay waa wāā sya, u pye Syirēfa naa. Pe n u ta u n Yesu kueymartrā tēn fānga na. U myaha ba kē Syimu. ³³ Pe n ga nɔ teelaa wo, pe n yee Gblegbeta, le yīntaha kē, yīnkluhu fla. ³⁴ Pe n defī wlahā tyinsruhu ne, ma wāā Yesu kē tuu sya wo. Tuu pe wo yān, u n pe sye.

³⁵ Pe seraasyi, pe Yesu kuey mar yir yaha wa trā na, pe n pyer raa pye, pe waha cā pe ga Yesu nayre la mii syi dyaṅ. Pe n te la koo syi. ³⁶ Loo kur ye, pe n tege nii, ma nii u sēn. ³⁷ Tuu kai lii pye, pe n u kuey mar yaha trā na, pe n le yrūhū gbāā yaha u yīn kue ye le trā na ma yee: «yesu kē NWO NE, YIIFEE- Yīnfua.» ³⁸ Pe n maha kapeepyefa syām mpāy kuey mar yir yaha trān na pe ya wuhu na. Nen nwo Yesu kāndigi kue ye, nen nwo u káman kue ye.

³⁹ Kānterfa naa u tyehē, ma naa yīn figi u na, ma naa n yee: ⁴⁰ «Mboo taa naa n yee, a ma ga waha ke Yāhā kangbān cāār, taa dur ma ke fāā plii tāā nsoho wo, ma saa mii sya yaha la yagaa? Ma'a pye Yāhā Dya, ma tege káā le trā na ke!» ⁴¹ Pe Yāhā yūndefa yīnfa, ma suhu pe Yāhā kaiyarfa ne, ma suhu pe wāle ne, pe bya naa u

ler ma naa n yee: ⁴² «U nawee- mpāy sya yaha, u sē -sē ga waha u yīn yi yaha ye. Le ma pye u ma Yiisrefa Yīnfua cīinde, u tege káā yagaa le trā na ke! Wo yīnde ma loo yāā, waa u wīi sya cīinde. ⁴³ U u ya le soho Yāhā koho wo; le ma pye u wīi n tāy Yāhā ye, ke u sya yaha yagaa. U sē yee la woo kē u Yāhā Dya?» ⁴⁴ Kapeepyefa mpāy pe ba kuey mar yir yaha trān na pe ya wuhu na u ne, pe bya naa u tyehē koo syi pe ya ndon.

*Yesu wāku**(Mar 15.33-41; Luke 23.44-49; Nsān 19.28-30)*

⁴⁵ Ma gbe yaiwlan yale wo, ma sya ba yai yīn, wam mpāy syi n paha tā le klo kur bye na. ⁴⁶ Yaiyīn yale n ba nɔ, Yesu n tē sya fānga ne ma yee: «Yeloyi, Yeloyi, lema sebaketani.» Koo yīntaha kē: «Yāhā, Yāhā, nwa ma n ra miy yaha?»

⁴⁷ Nawee- mpāy pe pye ke fla na, pe n le luhu, ma le pāā, a u ma u faale Yāhā kaplan tōrfua Yeli yee. ⁴⁸ Poo nen waa n ta ter fā ga, maa flūhūflūhū wān gaa ká le defītāhāpihi gaa wo, ma ke yi ba ká gbāā kipua kái na, ma ke wān kuā yir wāā Yesu kē, tuu u defī wār naa n wo. ⁴⁹ Pe nawee- n nii u pye ma n yee: «Tyii wo n yān, ncā Yeli ga ba u sya yaha, laa.» ⁵⁰ Yesu n maha tē sya fānga ne, ma ku.

⁵¹ Loo yalebya wo, Yāhā kangbān nwonun nwonyē faasreṅ gii ke ba pua tā menmen ke nwonyē na, ke n fe jūū fle sīi, ma gbe ncha ye ma tege tāā ye. Kāntraha n sege, ntēmbangbāy n fe yoho. ⁵² Gbūhū n fe yār, Yāhā nawee- mpāy pe ba ku faale wo, poo mpāy n yir gbā wo, ma nii yrān na. ⁵³ Yesu tuu ba yir gbā wo, ma dur ba yrān na gbaafa ye, loo kur ye, pe Yāhā nawee- mii n dye le Yāhā kungbāy Yurusalem laam wo, ma pe ya yar nabuar na.

⁵⁴ U seraasyi yīnfua, ma suhu mpāy ne pe pye u ne ma naa Yesu sēn, pe ke kāntraha wāsege yāā, ma suhu kai- nkāy bye ne ke pye loo yale wo, pe n sron fya ma nii n yee: «Dya nwo pye Yāhā Dya cīinde.»

⁵⁵ Ca mpāy pye, pe ba dey yer Yesu wākueymar trā na, ma naa ke kai- yān.

Poo ca mii ba yir Yesu ne Galele kântraha na, ma naa n taha u na, ma naa tēn nkāy tē u kē tesē u kānyārwei ne. ⁵⁶ Pe laam wo, Madalafa Maari pye, tesē Maari waa ne wii tuu pye Syake ye nahafua Yosefe ne, ma suhu Sewede pii nahafua ne.

Yesu wālen gbī wo

(Mar 15.42-47; Luke 23.50-56; Nsān 19.38-42)

⁵⁷ Yai ke ba kua wa, Yarimatefa nangbān gaa n pa. U myaha ba kē Yosefe, u ba pye Yesu kur ye. ⁵⁸ U n ka Pilati fla na, ma ga Yesu nakugu nar u ye. Pilati n ta pe n ke wāā u kē. ⁵⁹ U Yosefe n ke nakugu gbe, ma faafī laa maha tā ke na, ⁶⁰ ma ga ke le u myaha gbīfuē wo, le ba gbā fer† ntēmlaha wo. Tuu Yesu nakugu le wa loo gbī wo, u n ntēmbangbān gaa klon ba paha tā le gbī yē na, ma ter. ⁶¹ Madalafa Maari pye, u ba tege nii le gbī yahasee ye, ma suhu u Maari nen nwo ne.

Le gbī wāsēn

⁶² Ke yīnsyii pye kani per, pe Yāhā yūndefa yīnfa, tesē pe Farisyē ne, pe n pe ya wāā ga Pilati fla na. ⁶³ Pe n ga u pye ma yee: «Yīnfua, wo sē faha ye, dawarfua nwo tuu sē ba ku wa ye, u ba yee, a plii tāā woo wāku kur ye woo ga ba yir gbā wo, u dur ba yrān na gbaafa ye. ⁶⁴ Seraasyi ta, pe n le gbī sēn te plii tāā nde na, mii loo sē ne ye, Yesu kānyārwei ga waha ba u nakugu yuhu yi, pe ga nawee- pye, a ter u ma u yir gbā wo, ma dur ba yrān na gbaafa ye. Too kur kue kawar nde ga waha ba pee ter faale wān yaha.» ⁶⁵ Pilati n pe pye ma yee: «-Ye seraasyi mpāy gbe, pe n ga naa le gbī sēn, mii le yai ye ye mii.» ⁶⁶ Pe n ter, ma ga le gbī yē fla maan tā, ma le gbī sēnfa ta.

28

Yesu wāyir gbā wo

(Mar 16.1-10; Luke 24.1-12; Nsān 20.1-10)

¹ Ke kani per ba ter wa, koo yīnsyii kē cāwāā per cir*. Koo per sukūhūntāy na, yīnwōn wo, Madalafa Maari ma suhu

u Maari nen nwo ne, pe n yir ga le gbī yānsaha wo.

² Kântraha n yehe fānga ne, yāhāyīn tēnlēhe waa n tege yāhāyīn na, ma ba ke ntēmbangbān klon kāā le gbī yē na, ma nii ke yīn na. ³ U naa n yehe mii yāhā wāyēhe kalkal wān syi dyan. U nayre pye wāfir perper mii sesantīhī wān syi dyan. ⁴ Le gbī sēnfa n nii n sege fyar koho wo, ma ser yigi nii ke fla na mii cīinde nakur dyan.

⁵ U yāhāyīn tēnlēhe n yē kuā ma pe ca pye ma yee: «Yii poo na, ye ma n fya ye! Yesu wii pe kuey mar boo trā na, n cā woo kē ree n ke. ⁶ U wee nwo ye. Tuu ba le yar mii, u yir gbā wo, ma dur ba yrān na gbaafa ye. U nakugu ke ba sāy ta na, -ye pa ye ba ke fla yān, ⁷ -tee ta ter ga, yaa u kānyārwei yar ye yee, u yir gbā wo, ma dur ba yrān na gbaafa ye. -Ye yān, u ga ba cāā ter ye yaha Galele kântraha wo; koo fla kē tee n gaha u yāā. Koo kai- ngī kē tē ba yee, n ga pāā ye ye. Tē ye yar mii, le ga nii koo syi.»

⁸ U yāhāyīn tēnlēhe kaplān n nuhu yigi pe ca kē, pe -sē maha ba fya. Pe n ter kāā le gbī fla yaha farfar, ma n fā ma n gaha ke kai- tōr Yesu kānyārwei ye. ⁹ Yesu n pe wāā kānde wo, ma pe syar ma yee: «N ye syar.» Pe ca n yūhū crā u na, ma kānklūy gbāā, ma u tre yigi yān, ma u sey. ¹⁰ Loo na, Yesu n pe pye ma yee: «Ye ma n fya ye! -Ye ka, yaa ra kānyārwei yar, pe ka Galele kântraha na. Koo fla kē pe n gaha ra yāā.»

Pe kawar fua Yesu wāyir wī na gbā wo

¹¹ Pe ca pye nantān kan na, mpāy pe naa le gbī sēn, pe n dye le klo wo, ma ke kai- bye tōr pe Yāhā yūndefa yīnfa ye, kainkāy ke pye. ¹² Poo n pe ya wāā pe wāle ne, ma pāā ta, ma wangbāy wāā le gbī sēnfa kē, ¹³ ma pe pye ma yee, a pe kawar fua nawee- ye, a yīmper wo pe pye wāy na, Yesu kānyārwei n pa, maa u nakugu yuhu gbe yi le gbī wo. ¹⁴ Pe n maha le gbī sēnfa pye ma yee, a Pilati ma le luhu, poo ga u laam yīn, laa saa pe dye ye. ¹⁵ Le

† 27:60 27.60 Le gbī pye nkōn pe gbā fer yān mpīy ntēmlaha fla wo, ma le laam ta wlenwlen, le yē ne nwoyē dyan. Le yē n tā ntēmbangbān ne. * 28:1 28.1 Koo per kē jimaasyi per ne.

gbĩ sēŋfa n pe war sya. Pe pe yar mii, pe n pye koo syi. Too kawar nde n cãñ pe Yiifee- nsoho wo, ma sya ba waa ke nanga na.

Yesu tēn lii le soho u kãnyãrwai koho wo

(Mar 16.14-18; Luke 24.36-49; Nsãn 20.19-23; Tēnl 1.6-8)

¹⁶ Yesu tuu ba yãŋ gii yar yaha Galile kãntraha na u kãnyãrwai sēnsye nen na, pe n ka ke fla na. ¹⁷ Pe ga u yãã, pe n u sey. Pe laam wo, mpãy sē -sē ba le sya ma yee Yesu kē cĩinde ye, ma naa laalaa pye.

¹⁸ Yesu n yũhũ crã pe na, ma pãã pe ne ma yee: «Yãhã kai- bye fãnga wãã ra kē, yãhãyiŋ na tesē kãntraha ne. ¹⁹ -Ye ka, yaa naa kãntrahafa bye klaha ta kaklaha ne, pe n naa ra kãnde yãr, tee naa pe tãã Tuhufua Yãhã myaha ne, tesē ke Dya myaha ne, ma suhu ke Yrã Fãnga myaha ne! ²⁰ Tē kai- nkãy bye tōr ye ye, -ye ke yar pe na, -ye pe ta pe n naa ke yãr! -Ye yãŋ, n ma ye ne plii bye, driyẽ n sya ba kua.»

Mareke kapâyî

Nsân tuu ba fe yi nawee- wo

(Mat 3.1-12; Luke 3.1-18; Nsân 1.19-28)

¹ Le kapâyî ne nde, kapâyî lii le Yâhâ Dya wîi tôr, wii u ma ke Yîndefua Crise.

² Ke kai- ba fe gbe mii faale Yâhâ kaplân tôrfa Yisa bii le cãã yrûhû yaha Yâhâ sabangbân wo mii. U bii le yrûhû, a Yâhâ ke Dya Yesu pye ma yee:

«Awa, n nwo, n ta tēnlēhe nō wāā ma yahasee ye,

u n ga kãnde gbihi yaha ma kē.»

³ «Naa waa yîmbui ne,

le n yir drawaha fla wo ma yee:

«-Ye Yînfua Yâhâ wāpan kãnde gbihi yaha u kē,

-ye ke kãmbēhe ta ke n sron yō!»

⁴ Dya waa ba yi drawaha fla wo, ma u ya yar nawee- na. U myaha ba kē Nsân. Woo pye Yâhâ tēnlēhe. U nawee- tãã naa n yi loho wo, ma maha pe yee naa n pai, maa naa pe yar ma yee: «-Ye le sya ye cã ye kapee- wāpyen sē yō ye, -ye ke miy yaha! -Tee pa, ta n ba ye tãã yi loho wo. Yâhâ -sē ga ye kapee- laha kãã ye yîŋ na.»

⁵ Yurusalem klofa, tesē Yude kãntrahafa ne, pe bye -sē naa n pai u ye. Nawee- bye yînde na pe naa pe kapee- tôr Yâhâ ye, Nsân n -sē pe tãã naa n yi Yurdane lafen loho wo.

⁶ Nsân nayroho fai pye yûhûmii sraha yor, pe ta ma ke tyîn. U ba sapaha ta ma u ya pua naa n cer nsîi wo. Jîmble te pye u digi, sôr ne. ⁷ U naa nawee- pye ma yee: «Waa ter -sē ma tuu n pai. Woo cer yaha ra kē mahamaha. Ta syi gē sē yai n kue tege, n u ntân sale fer u tē na ye. ⁸ Ndooye tãã n yi loho ya wo, woo -sē ga ba naa ye tãã Yâhâ Yrâ Fānga ne.»

Yesu wātãayi, u wātyînyāŋ ne kapee- wāpyen kue ye

(Mat 3.13—4.11; Luke 3.21-22; 4.1-13)

⁹ Too plii na, Yesu n -sē yir Galele kue klo laa wo pe n yee Nasarete, ma pa Nsân n ba u tãã yi Yurdane lafen loho wo. ¹⁰ Yaliile Yesu naa n yi ke loho wo, yâhâyîŋ n fe yâr, u n yãã Yâhâ Yrâ Fānga tege u na

kãnsyã waa ter dyan. ¹¹ Yîmbui laa n yir yâhâyîŋ kue ye ma yee: «Ta Dya kē ma ne, ma ntân dye gboho ra tãy, ma ra laam yîn yalebye.»

¹² Le yalebya wo, Yâhâ Yrâ Fānga n Yesu ta u n ka drawaha fla wo. ¹³ U n ga kuee ke fla na plii gbeesîi, Setane, sândūpee yînfua n u tyîn naa n yâŋ kapee- wāpyen kue ye. Yesu pye wlaha wân nsoho wo. Yâhâyîŋ tēnlēhe n pa, ma ba nii koho le u ye.

Yesu u kãnyārwei cir ye yāŋ yi

(Mat 4.12-22; Luke 4.14-15; 5.1-11)

¹⁴ U Nsân n ba le nwompîhi wo. Yesu n yir loo na, ma ka Galele kue ye, maa nii Yâhâ kapâyîi tôr nawee- ye. ¹⁵ U naa n yee: «-Ye luhu yō, Yâhâ Yai nō gbe taha, Yâhâ n traha ke dye ye kue ye. -Ye le sya ye cã ye kapee- wāpyen sē yō ye, -tee le kapâyîi sya!»

¹⁶ Yesu tuu naa n ter Galele langbân yē na, u n fuayigifa syām mpây yãã. Syimu ba kē u cîifua Andere ne. Pe pye pe naa joo- miy ke langbân na. ¹⁷ Yesu n pe pye ma yee: «-Ye naa n taha ra na ye kuāŋ ne! Tee naa fua- le joo wo mii, yagaa, nawee- me tee ga naa n le kãnfuē wo ke syi.» ¹⁸ Le yalebya wo, pe n pe joo- miy yaha, ma taha u na pe kuāŋ ne.

¹⁹ U n ka yahasee ye, maa nawee- syām mpây yãã. Sewede pii ba me, Syake tesē u cîifua Nsân ne. Pe pye pe salangbân wo, ma naa pe joo- gbihi. ²⁰ Yesu n pe yee, pe naa n taha woo na. Le yalebya wo, pe n pe tuhufua ta yaha ke salangbân wo, u tēntē- ne, ma taha Yesu na pe kuāŋ ne.

Sândūpee wākartege dya waa yîŋ na kani per wo

(Luke 4.31-37)

²¹ Yesu n ka u kãnyārwei ne klo laa wo pe n yee Kapornu. Kani per wo u n ka Yiiffee- yawãhã nwon wo, ma ga nii nawee- klaha. ²² U kaklaha ter n nawee- fe gbe, ma maha yē gbãã pe na. U kaklaha sē pye mpây wāŋ syi dyan pe n yee Yâhâ kaiyarfa ye, u kaklaha pye fānga ne.

²³ Ke yawãhã nwon wo dya waa pye, sândūpee pye u yîŋ na. U n tē sya ma yee: ²⁴ «Eh, Nasaretefa Yesu, maa nwa pye wo na? Ma pa la ma n pai wo wîi klaha- tãŋ?

N cã yoo kē ma ne: Mboo kē wii ne u ma Yāhā wūū.» ²⁵ Yesu n sã waha u sãndūpee na ma u pye: «Yaha le, -taa tege kãã dya nwo yīn na!» ²⁶ U sãndūpee n tege kãã u dya na, ma n tē fānga ne, ma u yehε mii wãtookufua dyan.

²⁷ Le n pe byε fe gbe ga far ter, pe n sya nii n yee: «-Yε naa laa yān nde! U kai-byε cã tāj, waa sē u kaklaha syi ter yāã yāã ye. Dya nwo n sã sãndāpee gε na, pe n nii n luhu u ye.» ²⁸ Yesu myaha n ta ter yi Galele kãntraha kui byε wo.

Yesu yanfa buar jaa
(Mat 8.14-17; Luke 4.38-41)

²⁹ Loo kur ye, Yesu n yi ke Yiifeyawāhā nwoŋ wo, ma ka Syimu ye kaha wo Andere ne. Syake tesē Nsān ne pe bya pye pe ne. ³⁰ Syimu cɔɔ nahafua pye, u ba sãy nii, u kadye ba war. Yesu wādyetāj pe n u cɔɔ wīl pãã u ye. ³¹ U n yūhū crā, ma u yigi u koho na ma u ta u n yir. Ke kadye n u miy yaha, u n nii pe nampay yi.

³² Yainkɔŋ wo, yainde le ba dye ter wa, nawee- n yanfa byε gbe ba Yesu fla na, tesē mpāy ne sãndāpee pye pe yīn na. ³³ Pe klofa byε n pe ya wãã ba yer tã ke kapahayē na. ³⁴ Yesu n yanfa ter byε jaa, ma maha sãndāpee kar tege kãã mpāy yīn na. U sē naa n tyii pe sãndāpee na pe n naa laa pãã u wīl na ye, poo ba cã yoo kē u ne.

Yesu le kapāyīl wīl pãã Galele kuε ye
(Luke 4.42-44)

³⁵ Ke yīnšyii wo, sukūhūntāy pēmpēm na yīnwɔŋ wo, Yesu n yir yi ke kaha wo. U n ter dragba gaa laam wo, le klo kãnkāy na, ma ga nii u laam wūhū tōr Yāhā ye. ³⁶ Syimu tesē mpāy ne pe pye u ne, pe n ter u taysaha wo. ³⁷ Pe ga u yāã, pe n u pye ma yee: «Nawee- byε ma pe ma kε.» ³⁸ Yesu n pe pye ma yee: «Waa ka kuc ngaa ye kãnkāy kui wo. N yai n le Yāhā Yai kapāyīl tōr pe byε ye. Ta wāpan yīn kē nde.» ³⁹ Koo syi kē u n ba Galele kãntraha byε tay klaha tāj. U naa le kapāyīl tōr pe nawee- ye te Yiifeyawāhā nwey wo, ma maha sãndāpee kar tege naa n kãã nawee- yīn na.

Yesu gber waa jaa
(Mat 8.1-4; Luke 5.12-16)

⁴⁰ Too plii nsoho wo, gber waa n ba pa Yesu ye, ma ba kãnkūy gbãã u yahasee ye, ma u nar ma yee: «Le ma tāj ma ye, ma ga waha ta ra n jaa n nii gbεgbe nayōr saha na!» ⁴¹ U fen n Yesu yigi, u n koho no wãã ma tε u na, ma u pye ma yee: «-Wãã le tāj ra ye, jaa ma nii gbεgbe nayōr saha na.» ⁴² Le yalebya wo, ke yāhā n ta ter laha kãã u dya na, u n nii gbεgbe nayōr saha na. ⁴³ Yesu n ta ter u dur wãã, ma -sē u yar waha ma yee: ⁴⁴ «Luhu yō, ma'a syi nde pãã waa ye ye! -Taa ka, maa mii yar Yāhā yūndefua na, ma ma wājaa diŋ yi, diŋ gii faale wādyaha Musa tuu bii tōr yaha mpāy kē pe pye yāhā ne pe kadye na, ma jaa. Ke syi ne nawee- ga waha cã ma jaa.»

⁴⁵ U dya sē -sē waha le kai le yaha u laam wo ye. U n ka, maa le tōr teebehe byε wo. Ke syi ne, Yesu sē waha naa u ya yar klo laa gε wo ye, u naa n kueε dragba wo. Nawee- n maha naa n yir teebehe byε wo, ma naa n pai u ye.

2

Yesu tãnkurfua waa jaa
(Mat 9.1-8; Luke 5.17-26)

¹ Plii raa n ter, Yesu n dur ba Kapornu wo. Pe nawee- n luhu u ma kaha wo. ² Nabuar raa n yi, ma te ya wãã ba ta, tersaha gε sē pye nkur ye nwonyē kuε ye ye. Yesu naa Yāhā kapāyīl tōr pe ye.

³ Nawee- resyar mpāy n pa. Pe ba tãnkurfua waa gbe, ma naa n pai u ne Yesu kē. ⁴ Pe sē waha u yar Yesu na ye, pe nabuar tee ba nihi ter. Pe n gblihi laa, ma dugu ke nwoŋ na, ma wihi fer, ma u tãnkurfua yoŋ tege le wãã u kasāy wāŋ na ma sroŋ Yesu niisaha fla ne. ⁵ Yesu tuu yāã pe nawee- mii u ta pe Yater, u n u tãnkurfua pye ma yee: «Cīifua, ma kapee- laha kãã ma yīn na.»

⁶ Yāhā kaiyarfa mpāy pye ke fla na, pe ba tege nii. Pe Yesu kapān luhu, pe n nii laam ga ma yee: ⁷ «Eh, dya nwo n gbar Yāhā ne cīinde. Yoo ma u ga waha kapee- laha kãã nawee yīn na mii Yāhā ya sē kē ye?» ⁸ Yesu -sē ta ter pe laam wīl cã kãã,

ma pe pye ma yee: «Nwa ta ye n nii kai-ngũ syi ga ye laam wo? ⁹ N ga waha u tãnkurfua pye: Ma kapee- laha kãã ma yĩŋ na. N ga maha waha u pye: Yir, ma ma kasãy wãŋ gbe, ma yãr naa n gaha. Koo katε- syãŋ ngũ wo, lii loo le cã waha? ¹⁰ N -sẽ n yãŋ ye cã Yãhã kãnde wãã u Nawee Puee kã kãntraha nge na, u n ga waha kapee- laha kãã nawee- yĩŋ na.» Yesu n wã klaha loo na, ma u tãnkurfua pye ma yee: ¹¹ «N ma yar, yir, -taa ma kasãy wãŋ gbe, ma yãr naa n gaha ma kaha wo!» ¹² U dya n yir le yalebya wo, ma u kasãy wãŋ gbe, ma yãr n ter nawee-byε yĩnde na. Le n yẽ gbãã pe na, pe n nii Yãhã sey ma yee, a poo yĩnde sã taha yãã nde syi na ye.

Yesu Lewi yãŋ yi
(*Mat 9.9-13; Luke 5.27-32*)

¹³ Yesu n dur ba Galele langbãŋ tãy. Nabuar naa n pai u ye, u n naa pe klaha Yãhã wũhũ ne. ¹⁴ U naa n ter ma ba Alefe dya kufar wããfua Lewi yãã, tuu tege nii kufar wããsaha wo. Yesu n u pye: «Naa n taha ra na!» Lewi n yir, ma taha u na u kuãŋ ne.

¹⁵ Loo kur ye, Yesu pye dir na u kãnyãrwai ne Lewi kaha wo. Kufar wããfa pye pe ba nihi, poo tesẽ kãmpɛe- yãrfa mpãy ter ne. Pe byε wãã naa n di pe ne. Poo nawee- mii ter me pe ba syar, ma naa n taha u na. ¹⁶ Yãhã kaiyarfa mpãy pe pye yĩmbui nen na Yiifɛe- yahaseefa mpãy ne pe n yee Farisyẽ, poo me pe pye ke fla na. Pe n Yesu yãã, tuu wãã n di kufar wããfa ne ma suhu kãmpɛe- yãrfa mpãy ter ne, pe n le pãã u kãnyãrwai ye ma yee: «Ah nwa ta u n nii wãã n di kufar wããfa ne, ma suhu kãmpɛe- yãrfa ne?» ¹⁷ Yesu n pe kapãn luhu, ma pe pye ma yee: «Yĩnwerfa sã me pe tyinfua tay ye, yanfa poo pe u tay. N pa kãmpɛe- yãrfa myaha na, ma n ke pe koho klaha. Mpãy pe pe ya yãŋ poo ma kãnyĩ yãrfa, n sã pa poo mii myaha na ye.»

Kalε saha wãã le kafũhũ ne ye
(*Mat 9.14-17; Luke 5.33-39*)

¹⁸ Per gaa, Nsãn nawee- tããfua kãnyãrwai ba pe yẽ tã digi na, tesẽ Farisyẽ ye ne. Nawee- mpãy n ba Yesu

pye ma yee: «Nsãn kãnyãrwai pe yẽ tã digi na, tesẽ Farisyẽ kãnyãrwai ne, mboo kãnyãrwai sã -sẽ le syi pye ye.» ¹⁹ Yesu n pe yẽ sya kakuãcran ne ma yee: «Ah ye laam wo, cafãn yigifa ga waha fãn wãdi sye la cafãn yigisaha wo, u cafãn yigifua yĩnde na? Ye cã le saha pye ye rεhε! ²⁰ Per gaa -sẽ ma ke n pai, u cafãn yigifua ga ba yigi kãã pe laam wo. Koo per maa nɔ, pe ga ba cã naa pe yẽ tã digi na.

²¹ Waa sã faafuẽ faagblaha gbe, ma nayredyaha wihi pãhã n tã ye. Mii loo sã ne ye, le faafuẽ faagblaha ga le wãdyaha tyĩn jũũ, kaa n maha gbihi taha ke cersadyaha fla na.

²² Waa sã maha sãmpɛr le srafũhũ sakueeler wo ye. Ma'a loo pye, pe sãmpɛr maa yir, te srafũhũ sakueeler ga fe, pe sãm n woo tãŋ, te srafũhũ sakuee tii maha klaha- taha le na. Koo kã sãmpɛr yai pe le srafũhũ sakueefãn too laam wo.»

Yesu tesẽ kani per wĩ ne
(*Mat 12.1-8; Luke 6.1-5*)

²³ Kani per gaa na, Yesu ba tar raa yi naa n yaha u kãnyãrwai ne. Pe kãnyãrwai nii n yãr, ma te tar kasan kãy, ma te wihi kũ n ter. ²⁴ Pe Farisyẽ n Yesu pye loo na ma yee: «Yãŋ lii pe n pye! Wo kãnde le kai- nkãy yar ke sã yai ke naa n pye kani per wo ye, nwa ta ma kãnyãrwai n nii le syi laa pye?» ²⁵ Yesu n pe yẽ sya ma yee: «Ye le kal yãã Yãhã sabangbãŋ wo, faale yĩnfua Dawide u bii lii pye, per gii fãã bii war pe na woo tesẽ u nawee- ne, ngaa sã pye pe ye ye. ²⁶ Dawide n dye Yãhã kangbãŋ laam wo, bur rii re bii kã Yãhã ye, u n te gbe di. Ke cãã na, Abyatare kã ruu pye Yãhã yũndefa yĩnfua. Wo kãnde na, yũndefa ya sã na pe yai too bur nde ne? Dawide -sã bii taa gbe di te wo, ma sya ba taa wãã u nawee-kẽ.»

²⁷ Yesu n maha pe yar taha ma yee: «Yãhã kani per ta nawee wãyõŋ wĩ na, tesẽ u wãwũũ wĩ ne. Yãhã sã nawee tãhã ma yee u naa fɛn sya kani per wo ye. ²⁸ Koo gε kã, u Nawee Puee kã u ma kani per yĩŋ na.»

3

Yesu kânwaagefua waa jaa ke kani per wo

(Mat 12.9-14; Luke 6.6-11)

¹ Yesu n maha dur ga Yiifee- yawāhā nwoŋ wo. Ke per, dya waa pye kânwaage ne. ² Farisyē mpāy pe pye ke fla na, pe naa Yesu yāŋ ncā u ga yee, u ga u dya jaa ke kani per wo laa? U ma le pye, pe n waha yee, a ter u ma u tee pye. ³ Yesu n u kânwaagefua pye ma yee: «Yir ba yer nwo wo, nawee- telai wo!» ⁴ Mpāy pe naa n yāŋ, u n dur yagaa, ma poofa yey: «Wo kānde wo, lii wāpyeŋ le yō? Kayī wāpyeŋ yō kani per wo laa, kapee wāpyeŋ loo le yō? Wo nawee yrā sya yaha laa, wo u wī pye klahā-?» Pe n yaha le, pe sē laa pāā ye. ⁵ Yesu n pe yāŋ ncafühū ne, u laam bye maha ba wlāhā, tuu yāā pe nawee- laam ba waha ter. U n u dya pye ma yee: «Ma koho dii wāā!» U n ke dii wāā, ke koho n dur yō nii u ye.

⁶ Pe Farisyē n ta ter yi ke Yiifee- yawāhā nwoŋ wo, maa pe ya wāā Galele kui yīŋfua Yerote nawee- mpāy ne. Pe n le yāŋ, pe ga waha Yesu boo wāboo ter gii syi na.

Nabuar n pai Yesu ye

⁷ Yesu n yi, ma ka Galele langbāŋ fla na u kānyārwei ne. Nabuar pye, pe naa n taha u na. ⁸ Pe naa n yi Yurusalem wo, Galele kui ne, Yude kui ne, Yidume kui ne, tesē kui nkāy ne ke ma Yurdane lafeŋ kue ngaa kūndi ye, tesē kui nkāy ne ke ma Tyir tāy Syidō ne. Yesu u naa kai- nkāy pye, pe naa ke luhu, koo syi kē nabuar n te ya wāā naa n pai u ye. ⁹ Yesu n sya u kānyārwei pye, pe salangbāŋ gaa ke ta u kē, u n dugu dye, pe nawee- ma syi pe u waa yigi fāŋga ne ye. ¹⁰ Tuu naa nabuar jaa, koo syi kē mpāy bye pe naa n yaa, pe n naa u ke ma ga te u na. ¹¹ Sāndāpee pye, pe ma u yāā pe ga ba kānklyū gbāā u tāy, pe naa n kui pe yee: «Yāhā Dya kē ma ne.» ¹² Yesu -sē le pāā naa n waha pe ye, pe ma syi pe u wī tōr naa n yar ye.

Yesu kānyārwei sēnsye syām yāŋ yi
(Mat 10.1-4; Luke 6.12-16)

¹³ Loo kur ye, Yesu n ba dugu ga yāŋ gaa yīŋ na. Tuu pye nawee- mpāy wī na, u n pe yee pe n pa u ye. ¹⁴ Nawee- sēnsye syām ba me tuu yāŋ yi, pe n ga nii u kānyārwei. U n pe yāŋ yi pe nii u ne, u n ba pe lehe wāā, pe n ga naa Yāhā wūhū yar. ¹⁵ U n fāŋga wāā pe kē, pe n waha sāndāpee kar tege naa n kāā nawee- yīŋ na.

¹⁶ Nawee- sēnsye syām mpāy u yāŋ yi, pe myar nde:

Syimu wii Yesu Pyar myaha taha u na.

¹⁷ Syake tesē u cīfua Nsān ne. Sewede pii me.

Yesu n Ponoreke myaha taha pe na; le yīntaha ne, pe ma mii yāhāgbāā tēŋ dyaŋ.

¹⁸ U n maha Andere yee, Filipe ne, Bateremi ne, Matehe ne, Tema ne, Alefe dya Syake ne, Tadee ne, Syimu ne wii klokai- wāgbihi n tāy u ye, ¹⁹ tesē Syikaryote klofa Yuda ne, wii ruu ga ba Yesu yi u napī- kē.

Kai- nkāy pe pāā taha Yesu na
(Mat 12.22-32; Luke 11.14-23; 12.10)

²⁰ Yesu n tege ke yāŋ yīŋ na u kānyārwei ne, pe n dur ga kaha wo. Nabuar n maha te ya wāā ba ta. Draha ge sē yāā Yesu ye u n ga di u kānyārwei ne ye. ²¹ U nna pe le luhu, pe n yee, a ter u yīŋ yir. Pe n kānde sya ma pa, poo n pai u yigi ter.

²² Yāhā kaiyarfa mpāy ba yir Yurusalem wo, ma tege ba klo lii wo Yesu pye na. Pe n nii le pāā Yesu wī na ma yee: «Sāndāpee yīŋfua Sebulehe kē u ma u dya nwo yīŋ na. Pe sāndāpee yīŋfua kē tuu fāŋga wāā u kē, u n waha sāndāpee kar tege naa n kāā nawee- yīŋ na.»

²³ Koo kē Yesu n pe yee ba, maa pe yar ma yee: «Setane, sāndāpee yīŋfua saa sya naa u kur kar ye. ²⁴ Kāntraha neŋfa ma kuee n wāā pe ya ne, koo kāntraha saa waha gbihi nii ga yahasee ye ye. ²⁵ Nwoŋ neŋfa ma kuee n wāā pe ya ne, koo nwoŋ saa waha gbihi nii ga yahasee ye ye. ²⁶ Ke syi ne, Setane ma kuee n wāā u ya ne, wāhā ma pye u kāntraha wo, u fāŋga saha ka yahasee ye ye, ke ga klahā- ²⁷ Waa saha dye fāŋgafua waa kaha wo,

u u wān yuhu gbe, mii u sē cāā u pua yigi yaha wa ye. U ma -sē waha yia u na ma u pua, u ga waha u wān bye yuhu gbe u ye.

²⁸ Ta n cīinde nde pāā ye ye, Yāhā ga waha nawee kapee- laha kāā u yīn na, u yorpeer bye ne. ²⁹ Ma -sē yee wii woo tuu ga yorpeer pāā Yāhā Yrā Fānga wī na, loo kapee nde saa kua yāā u yīn na ye.»

³⁰ Pe tee naa n pāā ma yee sāndāpee ma Yesu yīn na, koo kē u n kai- ngī pāā pe ye.

Yesu nna

(Mat 12.46-50; Luke 8.19-21)

³¹ Loo na, Yesu nahafua n ba dye Yesu cīifa ne. Pe n kuee nkur ye, ma waa lehe wāā Yesu ye tuu pa. ³² Yesu pye tuu ba tege nii nabuar raa telai wo, pe n ba u pye, a u nahafua ma nkur ye tesē u cīifa ne, pe u yee tuu ka pe fla na. ³³ Yesu n pe yē wāā sya ma yee: «Ta nahafua kē wii ne, ta cīifa me mpāy ne?» ³⁴ Loo na, u n pe nawee- yān, pe tege nii ma u gbey le. U n dur ma yee: «Ye sē yāā, ta nahafua ma nwo wo, tesē ta cīifa ne. ³⁵ Mpāy pe Yāhā wūhū pye, poofa pe ma ta cīifa, ta syafa, ta nahafa.»

4

Yesu kakuācran pāā digi yārfua wī na
(Mat 13.1-23; Luke 8.4-15)

¹ Yesu n maha ka ke Galele langbān yē na, ma ga nii nawee- klaha. Pe nawee- ba nihi ga ta ter, u n sya dugu dye nii salangbān gaa laam wo. Ke salan pye loho yīn na, pe nawee- -sē pye langben na. ² U n nii kaplān kuā cra n pāā, ma nii pe klaha kabuar ne. Tuu naa pe klaha, u n ba pe pye ma yee: ³ «-Ye yaha le, ye ra kapān luhu! Dya waa yi u kaha wo, ma ga digi yār u tar laam wo. ⁴ Tuu naa ke digi yār u tar wo, pii mpāy n ga too kānde ngben na. Kānsyām n pa, maa pe wāy di kāā. ⁵ Pii mpāy n ga too ntēmbakor fla wo. Kāntraflūhū sē pye yō ke fla na ye. Loo n ta pe pii sē waha dye ga laam wo ye, ma ta ter fīy. ⁶ Yaliile yai ke ba war dye yīndai wo, ke n too dir wān suhu boo. Te nnen sē waha ba ser yigi yō ye, ke fla tee pye ntēmbakor fla. ⁷ Pii mpāy n ga too ngur wān taa nsoho wo. Te n ba fīy, te

ngur wān n te puār, te sē waha le dye ma sa ye. ⁸ Pii mpāy n -sē too kāntrayūhū na. Poo n fīy, ma yir, ma le dye, ma sa. Taa n pii le car, taa n faa le gboho, taa n le gboho.»

⁹ Yesu n pe yar taha ma yee: «Wii ma n traha u ke yīntaha cā, u luhu yō!»

¹⁰ Pe nabuar pe ba ter wa, nawee- mpāy pe pye Yesu tāy, tesē u kānyārwai ne, pe n yee u ke kaplān yīntaha gbihi tōr yar poo na. ¹¹ U n pe pye ma yee: «Kai- nkāy nawee- sē cā yāā Yāhā Yai wī na ye, Yāhā ta yii n ke cā. Ma -sē yee mpāy na pe sē ke yīntaha ke ye, ke ga naa n tōr pe ye kakuācran ya wo. ¹² Ke syi,

«pe n waha yān naa n yō,

ngaa sē -sē ga naa n yāā ye.

Pe n waha luhu naa n yō,

laa sē -sē ga naa n war ye.

Mii loo sē ne ye, pe ga faha ba Yāhā kānde yigi,

ke n pe kapee- laha kāā pe na.» »

¹³ Yesu n pe pye ma yee: «Tee sē kapān nde yīntaha war ye, ye -sē ga ba pye mii ye te nampyen- too war, tii tē ga ba tōr ye ye? Ta n le kapān yīntaha tōr ye yar.

¹⁴ Nawee wii tuu Yāhā kaplān tōr, u ma mii digi yārfua dyan. ¹⁵ Nawee- mpāy laam plāhā mii le kānde ngben dyan, pe pii pe too na. Pe ma le Yāhā kapāyī luhu, loo yalebya wo Setane sāndāpee yīnfua ga ba le yi kāā pe laam wo. ¹⁶ Nawee- mpāy laam ma mii ntēmbakor fla dyan, pe pii pe too na. Pe ma le kapāyī luhu, loo yalebya wo pe ga le sya nuhu ne. ¹⁷ Le sē -sē ga nii gbāā pe laam wo ye. Le ma ba nii mii wāfāy dyan pe na tesē fen ne le kapāyī wī na, pe ga loo bye miy yaha.

¹⁸ Mpāy ter maha ma, pe ga le kapāyī sya pe laam wo mii pii mpāy dyan pe too ngur fla wo. ¹⁹ Poosyifa ma le kapāyī yāā luhu, driyē laangar -sē gboho ter pe laam wo, wale wāke ne, yīnde wān wāke ne. Too wī ma ba gboho ta ter pe laam wo, te ga nii tā le kapāyī na, pe saa yer le kapāyī kur ye ye. ²⁰ Mpāy -sē ma, pe ga le kapāyī sya pe laam wo mii pii dyan pe too kāntrayūhū fla wo. Pe ma le kapāyī luhu, pe ga le sya cīinde, le n nii gbāā pe laam wo. Le kapāyī pii ga le pe laam wo,

le kayũhũ sa; mpãy pe sa gboho, mpãy pe sa yai, mpãy pe sa car.»

Yähã Yai wĩ ma mii naaloho dyanj
(Luke 8.16-18)

²¹ Yesu n maha kakuãcran nde pãã pe nabuar ye ma yee: «Pe ne naaloho ndyan tar ba la, pe ba le ta pe katanj cĩn tã le na laa, pe ba le le wãã gbãngbahara flãhã tãy? Ta n yee, pe ne le wra yaha kããnkui na. ²² Ngii ngii ke wũhũ nii, ke ga ba nii gbaa na, lii nawee sã le cã yãã ye, le ga ba cã yõ. ²³ Wii ma n traha u ke yĩntaha cã, u luhu yõ!»

²⁴ Yesu n maha le pãã pe ye ma yee: «Tee nkãy luhu, -ye ye laam yaha ke na! Tee n luhu mii syi, Yähã ga ba kaa taha ye wãwar na koo syi. ²⁵ Wii ma waha ke war cacar, u ga ba ke war naa n gboho; wii ma -sã ke wãwar sye, car gii tuu cã ke ga faha u na.»

Yähã Yai wĩ ma mii digi dyanj ke n fiy

²⁶ Yesu n maha yee: «Yähã Yai wĩ ma mii dya waa dyanj tuu yẽy tãhã u tar wo. ²⁷ Te yẽy ga fiy, te naa n le, u saa laa cã le na ye. U sã wãy faha woo, u ma yrãnj woo, te yẽy ga naa n fiy ke yai ke yĩmper. ²⁸ Kãntraha sã na, ke ne re ta te n fiy te ya ya, te ba nduanj kũũ, te sa, te pii le? ²⁹ Te pii ma ba le koo na, u tarfua ga pa u ba re yaa.»

Yähã Yai ga cãã klonj ke cã ba gboho
(Mat 13.31-32, 34; Luke 13.18-19)

³⁰ Yesu n maha yee: «Waa maha waha Yähã Yai wĩ tõr nwa ne? N ga waha le yar ye na kakuãcran lii syi ne? ³¹ Le ma mii ngaa puale dyanj. Le tãhãyale wo, le klonj pii bye na. ³² Le ma fiy yi, le ga yir, le gboho ta ter tãnj dir wãn ter bye na, le sya kayangbãy yi, kãnsyãm n sya ba naa pe nsej ta yĩm wo te kayay laam wo.»

³³ Yesu naa nawee- klaha kakuãcranj busãã ne ke syi. Pe nawee- pe ne ga waha kakuãcranj nkãy war, u naa koo tõr pe ye. ³⁴ U sã naa n pãã pe ne mii kakuãcranj sã kã ye. U ma -sã ba nii u ya ya u kãnyãrwai ne, u ga cã ke kaplãnj yĩntaha gbihi tõr yar pe na.

Yesu teflahangbãnj yer
(Mat 8.23-27; Luke 8.22-25)

³⁵ Koo per yaiyĩn na, Yesu n u kãnyãrwai pye ma yee: «Ye pa wo n dii ter kũndi ngaa ye.» ³⁶ U kãnyãrwai n wloho yi kãã te nabuar wo, ma ga dugu dye ke salangbãnj wo Yesu tuu ba dye nii kii wo, pe n nii n ter. Salangbãy taa pye ke langbenj na, nawee- mpãy n dugu dye te wo, ma ter. ³⁷ Teflahangbãnj gaa n yir wãfua ne, ma sya loho fua gbe le wãã n taha pe na ke salangbãnj wo, ke n sya yĩ naa n wa. ³⁸ Yesu pye ke salangbãnj namlã kue ye, tuu ba sã wãy, ma yĩnj gbã yigi yĩngbũhũ ne. U kãnyãrwai n u gbã yir, ma u pye ma yee: «Wo Yĩnjfua, ma sã yãã la waa kuee le wo?» ³⁹ Yesu n yir, ma sã ke teflaha na, ma pãã ke loho ne ma yee: «Yaha le, nii sũũ!» Ke teflaha n yer loo na, ke fla n nii seyĩ. ⁴⁰ Yesu n u kãnyãrwai pye ma yee: «Nwa ye n nii n fya? Ye Yater wee la ye ne?» ⁴¹ Pe -sã ba fya, ma naa le pãã pe ya ye ma yee: «Hãã, -ye naa dya nwo yãnj, teflaha n luhu u ye ke langbãnj loho bya ne.»

5

Yesu sãndãpee kar tege kãã dya waa yĩnj na

(Mat 8.28-34; Luke 8.26-39)

¹ Pe n ga nɔ ke kãntraha langbãnj kũndi ngaa ye, Jerasinefa kãntraha wo. ² Yesu wãtegekãã ke salangbãnj wo, dya waa n yi gbũhũ fla na, ma u wãã n pai. ³ Sãndũpee waa pye u dya yĩnj na, ma u ta u n naa n nii gbũhũ fla na. Ntẽn namihi ge ne pe sã waha u dya pua yigi naa n yaha nantãnj ye. ⁴ U dya pye, pe ma yir, pe ga u tre pua ntẽn namihi ne. U -sã ga te ntẽn namihi cer, tuu te ntẽn wãn ka. U wãyigiyaha fãnga sã pye waa ye ye. ⁵ Ke yai ke yĩmper, u naa wãtay ya tay gbũhũ laam wo, tesã yãy yĩnj ne, ma naa n kui, ma maha naa u ya duai ntẽmbar ne.

⁶ U n Yesu yãã deydey, ma fã ba kãnkũy gbãã u yaha ye, ⁷ ma tã sya fãnga ne ma yee: «Ke Yãhãngbãnj Dya Yesu, nwa taa ga pye ra na? N ma nar, Yãhã yãnj, ma'a syi ma ra pẽn ye.» ⁸ Yesu naa n gbey u na ma yee: «Sãndũpee nwo, tege kãã u dya yĩnj na!» ⁹ U n u dya yey ma yee: «Ma myaha mii?» U n yee: «Ta myaha Nihinihi, wo

ma wo nihi.» ¹⁰ U n nii le sron nar Yesu ye, tuu ma syi pe sândāpee kar kãã ke fla draha wo ye.

¹¹ Kaha tyε- mpây -sê pye, pe wānihi; pe pye pe naa n di ke yāñ fla na. ¹² Pe sândāpee n Yesu nar ma yee: «Wo n wāã tyε- mii fla na, wo n ga dye nii pe laam laam wo.» ¹³ Yesu n le sya pe ye. Pe sândāpee n tege kãã u dya yīñ na, maa dye pe tyε- laam laam wo. Pe tyε- n ke ngben fã tege, maa too dye ke langbāñ laam wo, ma ku. Pe ba tyε- naha kua.

¹⁴ Mpây pe naa pe tyε- naha, pe n fã ter, maa le kapān pãã pe klofa ye, tesē wlefa ne. Nawee- n pa, maa yāñ lii le ba pye. ¹⁵ Pe ba nō Yesu fla na, pe n u dya yāã, dya wii sândāpee busāã pye u yīñ na. U dya yīntaha ba too, u n ba faha wān le tege nii, nafāã pyer sē pye u na nantāñ ye. Pe nawee- n fya, ma sya nii n sege. ¹⁶ Mpây pe ba ke kai- byε yāã yīnde ne, poo n u dya wīl gbe, ma tōr pe ye, tesē pe tyε- wīl bya ne. ¹⁷ Pe n too Yesu wānar na, tuu ter kãã, u pe klo ta yaha.

¹⁸ Yesu tuu dugu naa n dye ke salangbāñ wo, u dya wii sândāpee pye u yīñ na, u n Yesu pye woo ga ka u ne. ¹⁹ Yesu sē le sya u ye ye, ma u pye ma yee: «Dur ga ma kaha wo, ma nna fla na. Yāhã ke ma fen di, ma nkāy byε pye ma kē, ka maa ke tōr pe ye!» ²⁰ U dya n ter. Yesu tuu lii pye u kē, u n ga nii le pãã nawee- ye ke kui sēnsye tebehe byε wo. Mpây pe naa le luhu, le naa pe laam wo.

Syase pueesya tesē cɔɔ wii tuu tε Yesu nayroho na

(Mat 9.18-26; Luke 8.40-56)

²¹ Yesu n dur ga u kãnyārwei ne ke langbāñ kūndi nge na, ke salangbāñ ne. U pye ke loho tãy, tuu ba yer nabuar ne te ba wo tã u na. ²² Yiifee- yawāhã nwon yīñfua waa n pa, u myaha Syase. U n Yesu yāã, ma kãnklyū gbãã u yaha ye, ²³ ma nii u nar u fihī yō woo na, ma u pye ma yee: «Ta pueesyale ma le ga ku, n ma nar, pa maa klue taha le na, le n kãhã yir, le nii yrāñ na!» ²⁴ Yesu n ka u ne. Nabuar naa n taha u na, ma u wāã sya naa n kor kue byε ye.

²⁵ Te nabuar laam wo, cɔɔ waa -sē pye. U ntōr kuee naa n woo u ye dyε- sēnsye syāñ, wāyer wee ye. ²⁶ U ba fāy gboho ter tyinfa busāã koho wo; u wale byε ba ka tãñ pe ye. U sē -sē naa n puar ye, te yan too ma cã ba naa n sye u ye. ²⁷ U n Yesu wīl luhu, ma -sē pa pe nabuar wo Yesu kur kue ye, ma ba te u nayroho na. ²⁸ U ba le ga yigi ma yee: «N ma yāã te u nayroho ya na, n ga jaa.» ²⁹ Tuu te Yesu nayroho na ke syi, le yalebya wo u ntōr wāwoo n yer, u n yāã u yan te yi kãã u wo. ³⁰ Yesu n le cã le yalebya wo, ma cã ma yee fānga gaa yi u wo. U n wã klaha pe nabuar laam wo ma yee: «Yoo te ra nayroho na?» ³¹ U kãnyārwei n u pye ma yee: «Ma pe nawee- yāã pe ma kor n klaha tebehe byε wo, taa -sē maha n yey yoo te ma na.» ³² Yesu -sē ba yāñ gbey naa n klaha yoo nde pye. ³³ U cɔɔ n nii n sege fyar koho wo, tuu ba cã wa lii le u yāã. U n pa, maa kãnklyū gbãã Yesu yaha ye, ma le cīinde byε tōr u ye. ³⁴ Yesu n u pye ma yee: «Cɔɔ, taa ra ta ma Yater, loo le ma jaa. Naa n gaha pra, ma yan tii yi kãã ma wo.»

³⁵ Yesu tuu naa koo pãã, tēnlehe mpây n yir Syase kaha wo, ma ba u Syase pye ma yee: «Ma pueesya ku, maa maha Yīñfua fāy ma nwa pye?» ³⁶ Pe n nii n pãã, Yesu sē -sē pe kue yāñ ye, ma Syase woo pye ma yee: «Ma'a syi fya ye, ra ta ma Yater, loo ya!» ³⁷ Loo kur ye, Yesu n Syase kaha kãnde sya u ne. U sē -sē sya waa n ka u ne ye mii Pyar ya sē kē ye, ma suhu Syake ne, u cīfua Nsān ne. ³⁸ Pe n ga nō Syase kaha wo, Yesu n pe nawee- yāã, pe fã gbey n klaha, mpây ne pe n wūn ma n kui. ³⁹ U n dye ga ke kaha laam wo, maa pe pye ma yee: «Lii tee fã gbey n klaha ke syi? Nwa ta ye n nii n wūn? U kicar sē ku ye, wāy ya tuu sã wāy.» ⁴⁰ Pe n u ler. U n pe byε ta pe n yi. U n u kicar tuhufua ya yigi, u nahafua ne, ma suhu kãnyārwei tãã mii ne. U kicar tuu pye nwon gii laam wo, pe n dye ga ke fla na. ⁴¹ U n u kicar yigi koho na, ma u pye Yiifee- yor wo ma yee: «Taleta kume.» Loo yīntaha kē, kicaale yir! ⁴² Le kicaale n yir le yalebya wo, ma nii n yār. Le pye dyε- sēnsye syāñ ne. Pe

nawee- pe nde yãã, le n yẽ gbãã pe na, ma sya ga ta ter. ⁴³ Yesu n -sẽ pe yar waha, pe ma syi nawee waa n le cã ye. U n maha pe yar ma yee, pe ngaa wãã u kicar kẽ u n di.

6

Nasaretefa Yesu wĩ sye

(Mat 13.53-58; Luke 4.16-30)

¹ Yesu n yir ke fla na, ma ka klo lii wo, tuu ba le na. U kãnyãrwai pye u ne. ² Kanii per, u n nii ma nawee- klaha Yiifee- yawãhã nwoŋ wo. Nabuar mpãy pe naa n luhu u ye, le n pe fe gbe, pe n nii n yee: «U pye mii ma Yãhã wũhũ bye cã tãr n yar? Yoo tuu roo laantor le u laam wo? Laanwo wũhũ ngĩ bye ne tuu n pye, u koo fãnga yãã na? ³ Woo sã na Maari dya, wii u ma katyigi tafua? U cĩifa sã me la Syake ne, Syose ne, Yuda ne, tesã Syimu ne? U syafa poo sã na pe ma wo ne nwo?» Loo n ta pe sã waha Yesu wĩ sya ye.

⁴ Yesu n plãhã nge tãr pe ye ma yee: «Ma yi kãã Yãhã kaplãn tãrfua kusey nawee- na, u nwoŋfa ne, u kahafa ne, teebẽhe bye nawee- u yãŋ.» ⁵ Yesu sã waha laanwo wũhũ busãã pye ke fla na ye, mii yanfa mpãy ya sã me tuu klue taha pe na, ma pe jaa ye. ⁶ Tuu yãã u gbenteefa pe u wãtaŋ sye pe Yater, le n laam wo u kẽ. Loo kur ye, u n ka maa nawee- klaha kãnkãy kukui wo.

Yesu u kãnyãrwai sãnsye syãm lehe wãã

(Mat 10.5-15; Luke 9.1-6)

⁷ Yesu n u kãnyãrwai sãnsye syãm bye yee ba, maa nii pe lehe n wãã nawee- sãnsyãm. U n fãnga wãã pe kẽ pe waha sãndãpee kar tege naa n kãã nawee- yĩŋ na. ⁸ U n maha pe yar waha ma yee: «Ye n gaha yrãhã ye, ya'a syi ngaa gbe yigi ke n naa ye ndege ye. -Ye yrãhãyar kãi ya gbe yigi, ye ma syi ngaa kadiŋ gbe tesã nkãnfaha ne, tesã war ne jifaa wo ye. ⁹ -Ye ntããfey le, -ye kalen nanen ya le!»

¹⁰ U n maha pe yar ma yee: «Ya'a ga dye klo lii wo, pe ma syãsaha wãã ye kẽ kaha gii wo, -ye kuee koo kaha wo ye sya ba ter.

¹¹ Teelii nawee- ma ye yẽ yor sye, tesã ye wãyigita wĩ ne, -ye ter pe klo yaha! Ye

ma nii n ter, -ye ye tre mplẽm kor yaha pe na, pe n cã lii ma pe dye, poo pe le ke.»

¹² Yesu kãnyãrwai n ka loo na, ma ga Yãhã kaplãn tãr n yar nawee- na, ma yee pe le sya pe le cã pe kapee- wãpyen sã yõ ye. ¹³ Pe sãndãpee buar kar tege naa n kãã nawee- yĩŋ na, ma naa yanfa busãã tuu sãm- ne, pe n kãhã naa n yir.

Nsãn tesã Yerote ne

(Mat 14.1-12; Luke 9.7-9)

¹⁴ Yesu myaha tẽŋ n ba teebẽhe bye kua. Galele kui yĩŋfua Yerote n Yesu wĩ luhu. Nawee- mpãy naa n pãã ma yee: «Nsãn nawee- tããfua wii tuu ba ku, u dur ba yrãŋ na, koo kẽ u n waha laanwo wũhũ pye.» ¹⁵ Mpãy naa n pãã ma yee: «Faale Yãhã kaplãn tãrfua Yeli kẽ.» Mpãy maha naa n yee: «Faale Yãhã kaplãn tãrfua waa kẽ u ne.» ¹⁶ Yerote tuu Yesu wĩ luhu, u n yee: «Nsãn nawee- tããfua kẽ! N ba ta pe n u yĩŋ cer, u maha dur ba yrãŋ na.»

¹⁷⁻¹⁸ Lii le ba dye Yerote nsoho wo Nsãn ne, le nde: Yerote ba u cĩifua Filipe cõo Yerotyade tyĩn sya u ye. Nsãn naa le kuãn u ye ma yee: «Ma sã yai ma ma cĩifua cõo gbe ta ma wũũ ye.» Yerote n yir, ma ta pe n Nsãn yigi, ma u pua ma u le nwompìhi wo. ¹⁹ Nsãn wĩ naa u Yerote cõo yaa, u n sya naa u ke gbã ne. ²⁰ Yerote sã -sẽ naa le sya u ye ye. U naa Nsãn fya, u ba cã Nsãn ba sron, u maha pye Yãhã nawee. Koo kẽ Yerote n koho naa n paha u na. Nsãn kaplãn naa u fãy, ma -sẽ naa n tãy u ye.

²¹ Yerote cõo yĩŋ -sẽ ba tãy Nsãn wĩ na, Yerote seese gbar per. Ke per na, Yerote ba u tẽntẽ- yĩŋfa yee ba dir na, tesã u naanmiy yĩŋfa ne, ma suhu Galele yahaseefa ne. ²² Yerote cõo pueesya n dye ke nwongbãŋ laam wo, ma yõõ. Le n tãy Yerote ye, pe nawee- bye ne. Yerote n u capua pye loo na ma yee: «Ngii wĩ ma tãy ma ye, ta yar ta n ke wãã ma kẽ.»

²³ U n Yãhã di, ma u pye ma yee: «Ma'a ngii wĩ pãã, maa ke yãã, ke ma sya pye ra kãntraha kui kãnkãyaha nen.» ²⁴ U kicar n yi, ma ga u nahafua yey ma yee: «Ma laam wo, ma yee n ngii wĩ pãã?» U nahafua n yee: «U yar u Nsãn nawee- tããfua yĩŋ cer wãã ma kẽ.» ²⁵ U capua n

dur ga farfar Yerote fla na, maa u pye ma yee: «N n yāŋ, ma Nsān yīŋ cēr wāā ra kē yagaa nge na, tasa laam wo.» ²⁶ Yerote yīntaha bye n tāhā. Tuu ba Yāhā di pe nawee- yīnde na, u sē sya ma u yē dur ye. ²⁷ U n ta ter loo na, ma seraasyi naa waa lehe wāā, ma u pye u ga pa Nsān yīŋ ne. ²⁸ U seraasyi naa n yi ter, ma ka ke nwompihi laam wo, maa Nsān yīŋ cēr, ma pa ke ne tasa wo maa wāā u capua kē. U capua n -sē ke sya wāā u nahafua kē.

²⁹ Nsān kānyārwai pe ba le luhu, pe n pa, ma ba u nakugu gbe maa le gbī wo.

Yesu nawee- nyersī yībua yē woo, tahar ne

(Mat 14.13-21; Luke 9.10-17; Nsān 6.1-14)

³⁰ Yesu tēnlēhe n ba dur ba u fla na. Lii bye pe ga pye, nkāy bye ne pe ga nawee-klaha, pe n ke tōr u ye. ³¹ Nawee- mpāy pe naa n pai, ma dur naa n ter, pe ba nihi ter; Yesu sē draha ge yāā, ma ga di u kānyārwai ne ye. U n u kānyārwai pye ma yee: «Ye pa, wo n ka dragba gaa laam wo, ye n ga faa wūū dye.» ³² Pe n salangbāŋ gbe, poo n gaha nii teelaa wo pe ya ya. ³³ Nabuar n -sē pe yāā tersaha wo, ma pe yāŋ cā. Pe n yir kukui bye wo, ma tyī yār ga cāā dye ke teele wo Yesu yaha u kānyārwai ne. ³⁴ Yaliile Yesu tuu yi ke salangbāŋ wo, u n pe nabuar yāā kacān wee ye. Pe nawee- fen n u sron yigi, pe pye mii mbaa dyan u mbanaha wee pe ne ye. U n too kai- na, ma nii pe klaha, ma pe klaha. ³⁵ Yai ke ba kua kua naa n wa ke syi, Yesu kānyārwai n pa, maa u pye ma yee: «Yai kua kua wa, wo maha ma dragba wo. ³⁶ Pe nawee- ta pe n ka tūntūn klē wo, kusyīmbēhe ne, pe ga waha ngaa par di.» ³⁷ Yesu n pe yē sya ma yee: «Yii ge -ye digi wāā pe kē pe n di!» Pe n u yey ma yee: «Waa war nagbey bur yāā na, wo waha par wāā?» ³⁸ Yesu n pe yē wāā sya loo na, ma yee: «Bur wāy nii te ma ye ye? -Ye ka yaa yāŋ!» Pe n ga yāŋ, ma ba u yar ma yee: «Bur wāy bua te ma wo ye tesē fua- syām ne.» ³⁹ Yesu n kānde wāā u kānyārwai kē, pe n pe nawee- ta pe n tege nii ga ke nyēpēŋ na, flē flē. ⁴⁰ Pe n

pe ya to to nii ga, kaa na nawee- gbeebua, kaa na nawee- gbeesī sēnsye.

⁴¹ Yesu n te bur bua gbe, pe fua- syām ne, ma yīntaha kuā yir wāā yāhāyīŋ kue ye, ma Yāhā pye ma yee: «Ma syaha kē.» U n te bur la cēr, ma re wāā u kānyārwai kē, pe n te la klaha nawee- kē. U n maha pe fua- syām la ke syi pe bye kē. ⁴² Pe bye n di, ma sya di yai. ⁴³ Pe n takūyīhī sēnsye syāŋ gbe ter te gber ne, tii pe di yaha. ⁴⁴ Mpāy pe ba te bur di, pe naam ya ba nawee- nyersī yībua tā.

Yesu yār ke langbāŋ loho na
(Mat 14.22-33; Nsān 6.15-21)

⁴⁵ Loo kur ye, Yesu n ta ter u kānyārwai pye ma yee pe dugu dye ke salangbāŋ wo, pe dii ga ke langbāŋ kūndi ngaa ye, u yahasee ye, klo laa wo pe n yee Gbesyata. Woo n kuae kur ye, u kānde wāā pe nabuar kē. ⁴⁶ Tuu kānde wāā wa pe kē, u n ka yāŋ gaa yīŋ na, ma ga nii u laam wūhū tōr Yāhā ye. ⁴⁷ Yai n kua tā, ma ke salangbāŋ ta yaha ke langbāŋ telai wo. Yesu -sē pye u ya ya kāntraha na. ⁴⁸ U n yāā ke salaŋ sē waha naa n fā pe ye ye, teflaha tee naa pe wāā. Ke -sē pye ngupa cir kuiyale syi, u n yir ma n gaha pe kue ye, ma nii yār n gaha ke loho na, ma sya ne ga pe far ter. ⁴⁹ Pe kānyārwai n u yāā tuu n yār ke loho na, pe n yee kusrāhā kē, ma too kule na ma n kui. ⁵⁰ Pe bye yīnde pye u na, pe n fya ser yigi nii. Yesu n ta ter pāā pe ne ma yee: «Ye ye laam waha, ye ma syi fya ye, ndoo kē.» ⁵¹ U n dugu dye pe ne ke salangbāŋ wo, ke teflaha n yer. Le n u kānyārwai laam wo maa far ter. ⁵² Pe laam kacān tee ba kloŋ ter, pe sē ba Yesu fānga cā yō ye, yaliile wo tuu ba te bur bua la cēr te n nihi.

Yesu yanfa jaa Genesare kāntraha na
(Mat 14.34-36)

⁵³ Yesu n ba ke langbāŋ dii wa u kānyārwai ne. Pe n tāhā Genesare kue kāntraha na, ma pe salangbāŋ pua yaha ke langben yē na. ⁵⁴ Pe kāhā yi ke salangbāŋ wo, pe nawee- n ta ter Yesu yāŋ cā. ⁵⁵ Pe n fā ga teebēhe bye wo, maa yanfa tēŋ n pai u kē pe kasāy wān na. Mpāy pe naa u wī luhu teebēhe

bye wo, pe naa n pye koo syi. ⁵⁶ Teelii teelii Yesu naa n gaha, kusyĩmbehe wo woo, kungbāhā wo woo, kle wo woo, nawee- naa n pai pe yanfa ne nanihi fla wo. Pe naa u nar u tyii pe yanfa n te u nayrengbāñ yě ya na. Mpāy bye pe -sē yāā naa n te ke na, pe naa n jaa.

7

Yesu tesē Yiifee- wāle kānde wūhū ne (Mat 15.1-9)

¹ Per gaa, Farisyē ye tesē Yāhā kaiyarfa ne, pe ba yir Yurusalem wo, ma pa Yesu fla na. ² Pe n ba yāā Yesu kānyārwai mpāy sē naa pe kluε yee pe wāle kānde wāyee na, ma cā naa pe dir di ye. ³ Le -sē pye ke dyañ, Farisyē ye ma suhu pe nampyeñ-Yiifee- bye ne, pe sē naa ngaa di mii pe sē cāā pe kluε yee gbεgbε pe wāle kānde wāyee na ye. ⁴ Pe ma yir nanihi teebehe wo ma ba dye, pe saa di mii pe sē cāā loho wey wa gbεgbε ye. Pe wāle kānde wūhū ba nihi, pe -sē ba ke bye yigi mii crāñ wāyee ter dyañ ke ya ya, sekuhu wāyee ne, ntēngbāhā wāyee ne. ⁵ Koo kē pe Farisyē tesē pe Yāhā kaiyarfa ne, pe n Yesu yey ma yee: «Nwa ta ma kānyārwai sē wo wāle kānde wūhū pye ye? Ma sē yāā, pe sē pe kluε yee wo wāle kānde wāyee na ma cā pe dir di ye.» ⁶ Yesu n pe pye ma yee: «Dawarfa me ye ne! Faale Yāhā kaplāñ tōrfua Yisa tāhā kē tuu bii nde cāā yar yaha ye wī na, ma le yrūhū ta Yāhā sabangbāñ wo ma yee, Yāhā yee: <Nawee- mii, pe ra gboho pe yě kaplāñ ya ne,
ma -sē yee pe laam wo pe fla dey ter ra na.

⁷ Pe ra gboho mii syi dyañ, yīñ wee le na ye.

Nawee- pe kānde lii ta, pe tee loo ta,
ma n klaha ma yee Yāhā kānde ne.»

⁸ Yesu n maha pe pye ma yee: «Ye Yāhā kānde ta yaha kānkāy na, ma nii nawee- kānde loo yar. ⁹ Ye -sē Yāhā koo kānde wūhū miy yaha cā, ye ye wāle kānde wūhū ta. ¹⁰ Ye sē yāā, wo faale wādyaha Musa bii le pāā Yāhā sabangbāñ wo ma yee, Yāhā yee: <Ma tuhufua gboho, ma nahafua ne;> tesē: <Wii ma u tuhufua

miipihī yee u nahafua ne, u yai pe u boo kāā.>

¹¹ Yii -sē nawee- klaha, a nawee ga waha u tuhufua pye u nahafua ne, u yee: <Ta koho kla giĩ tē ne ga waha wāā ma kē ma n di, ke ma korobaa;> le yīntaha ne, n ke ta yaha Yāhā kē. ¹² Ke syi, woofua ga waha tyii u tuhufua wākēñ na, u nahafua ne. ¹³ Ye n pye koo syi, ma Yāhā kaklaha miy n yaha, ma ye wāle kaklaha gbe n yar nawee- na. Kai- busāā maha ma tee n pye ngī syi dyañ.»

Kai- nkāy ke nawee le kapee- wāpyeñ wo (Mat 15.10-20)

¹⁴ Yesu n maha pe nabuar yee ba, maa pe yar ma yee: «Ye bye, -ye yaha le ye luhu ra ye, -tee le cā! ¹⁵ Ngaa wee ke n yir nkur ye, ma nawee le kapee- wāpyeñ wo ye. Kai- nkāy nawee tuu n ga, koo kē ke u le kapee- wāpyeñ wo.» [¹⁶ Wii ma n traha u ke yīntaha cā, u luhu yō!]

¹⁷ Yesu tuu ba pe nabuar ta yaha, ma ga dye nwoñ laam wo, u kānyārwai n ga u yey le kakuācran yīntaha ne. ¹⁸ U n pe pye ma yee: «Ye bya, ye maha le kakuācran yīntaha war gblihi laa ke? Ye sē cā la ngii ke n dye nawee nfēñ wo, koo sē kē ke u le kapee- wāpyeñ wo ye? ¹⁹ Ke ma sya dye ga u nfēñ wo, ke n gaha yi kāā u laha wo nyē wo, ke sē ma ne dye ga u laam gasaha wo ye.» Yesu le yar ke syi nawee- n waha cā wāfāñ wee digi gaa ter na ye. ²⁰ Yesu n maha pe yar ma yee: «Nkāy nawee tuu n ga, koo ke u le kapee- wāpyeñ wo. ²¹ Ye sē yāā, nawee tuu kapee- nkāy ga u ya laam wo, koo kapee- kē ke ne u taha tyatyāhā na, yuhur ne, naboor ne, ²² cayor wāleñ ne, war yīnde ne, laangbān ne, dawar ne, wāplanpye ne, yīnde wāyitoo ne nawee- wān na, kawar wāfua ne, yatañ ne, nafāān pyer ne. ²³ Koo kapee- ngī bye nawee tuu n ga, ke u le kapee- wāpyeñ wo.»

Coo wii tuu wee Yiifee ye, Yesu u pueesya jaa (Mat 15.21-28)

²⁴ Yesu n ter ke fla yaha, ma ka Tyir kus syi ye, Syidō ne. U n ga dye kaha gaa wo, u sē naa n traha pe u wāpa wī luhu ye.

Pe -sē le luhu. ²⁵ Coo waa, sândūpee pye u pueesya yīn na, u n Yesu wīi luhu, ma ta ter ga u fla na, ma ga kånklūy gbāā u tāy. ²⁶ U coo sē pye Yiifeesya ye, u naa n yi Fenisye wo, Syire kåntraha na. U n Yesu nar, u u sândūpee tege kãā u pueesya yīn na. ²⁷ Yesu n u pye ma yee: «Ma'a kicar digi gbe miy yaha pãmpii* kē, le sē yō ye.» ²⁸ U coo n yee: «Cīinde ne Yīnfua, kicaabir ma car gii miy yaha kåntraha na, pãmpii sē -sē ga gbe di la?» ²⁹ Loo na, Yesu n -sē u pye ma yee: «Kapān nde wīi na, maa waha dur ga ma kaha wo, u sândūpee tege kãā wa ma pueesya yīn na.» ³⁰ U n dur ga u kaha wo, maa u pueesya yāā tuu sãy nii kasãy wān na. U sândūpee ba tege kãā u pueesya yīn na.

Yesu nditēn bebe waa jaa

³¹ Yesu n ba ter kãā Tyir kue yaha, ma ter Syidō klo wo, ma dye yi ter te kui sēnsye wo, ma dur ba Galele langbān kue ye. ³² Nawee- mpāy n pa u kē nditēn naa waa ne, u sē maha waha pãā naa n yō ye. Pe Yesu nar tuu koho taha u na, u u jaa. ³³ Yesu n u yigi yi pe nabuar laam wo, ma ka u ne kãnkāy na, maa u kãmbēhe le u ndityuhu wo, ma yēsyoŕ tu ma ta u yīnkāi na. ³⁴ Loo na, u n yīntaha kuā yir wāā yāhāyīn kue ye, ma wūū tege, ma u dya pye Yiiffee- yor wo ma yee: «Efata,» loo yīntaha ne, yār! ³⁵ U dya ndityuhu n ta ter yār, u yīnkāi n sãhã yaha, u n nii n pãā nayōŕ saha na.

³⁶ Nawee- mpāy pe pye ke fla na, Yesu n pe yar, pe ma syi le pãā waa ye ye. Tuu le pãā naa n waha pe ye mii syi dyaŋ, pe -sē ke kai- pãā naa n yi ke syi. ³⁷ Le wājaa wīi n pe nawee- fe gbe ga ta ter, pe n sya nii le pãā ma yee: «Nkāy bye u n pye, ke yō cīinde. U nditēy ta pe n luhu, ma bebe bya ta pe n pãā.»

8

Yesu nawee- nyersū yē woo tahar ne (Mat 15.32-39)

¹ Too plii na, nabuar maha ba te ya wāā ba ta. Ngaa sē pye pe nawee- ye pe n ga di ye. Yesu n u kãnyārwei yee ba, maa

pe pye ma yee: ² «Nawee- mii fen ta yigi, pe plii tãā nanga pe ma ra ne, yagaa ngaa wee pe ye pe n ga di ye. ³ N ma pe dur wāā fãā ne pe kle wo, pe n gaha too wãfãy na kãnde wo. Ye sē yãā, mpāy ma pe nihi, pe yir deydey ma pa.» ⁴ U kãnyārwei n u yey ma yee: «Dragba nge syi laam wo, waa dir yãā na pe kē pe n di?» ⁵ Yesu n pe yey ma yee: «Bur nii te ma ye ye?» Pe n yee wāy kuasīi. ⁶ Loo na, Yesu n pe nabuar ta pe n tege nii kåntraha na. U n te bur kuasīi gbe, ma Yāhã pye ma yee: «Ma syaha kē.» U n te bur la cer, ma te wāā u kãnyārwei kē, pe te la klaha pe nabuar kē; u kãnyārwei n te la. ⁷ Fuabir raa maha pye pe ye. Yesu n maha syaha wāā Yāhã kē, ma u kãnyārwei ta pe n maha te fuabir la. ⁸ Pe bye n di, ma di yai. Tii pe di yaha, pe n te gbe ter takūyīhī kuasīi. ⁹ Nawee- mpāy pe pye ke fla na, pe ba nawee- nyersū kua.

Loo kur ye, Yesu n kãnde wāā pe kē, ¹⁰ ma dugu dye ke salangbān wo u kãnyārwei ne, ma ka Dalameta kåntraha na.

Yesu laanwo wīi wãpyeŋ sye Farisyē ye kē

(Mat 16.1-4)

¹¹ Loo kur ye, Farisyē ye n pa Yesu fla na. Pe n yee, poo ga u le namihi wo, ma u pye u laanwo wīi laa pye, poo n waha cã Yāhã kē ke fãnga wāā u kē. ¹² Yesu n wūū tege u ya laam wo ma yee: «Nwa ta yagaafa n ke pe laanwo wīi yãā? Ta n cīinde nde pãā ye ye, poo ge saa laanwo wīi laa ge yãā yīnde ne ye.» ¹³ Loo kur ye u n ter pe yaha, maa dugu dye ke salangbān wo, ma ter ke langbān kūndi ngaa ye.

Yoo wīi ma mii ncasur wān ter syi dyaŋ?

(Mat 16.5-12)

¹⁴ Koo per na, pe kãnyārwei ba faha pe sē bur gbe yigi pe ya ne ye. Bur neŋ ya kē ke pye pe ye ke salangbān wo. ¹⁵ Yesu n ba pe pye ma yee: «-Ye yii le yaha, -tee yii yigi Farisyē ye ne, tesē Yerote ne! Pe wīi ma mii ncasur wān syi dyaŋ.» ¹⁶ Pe kãnyārwei n nii pe ya yey ma yee: «Too

* 7:27 7.27 Koo cãā na, mpāy pe sē pye Yiiffee- ye, Yiiffee- naa pe yee pãm.

sē bur gbe ye, loo la u n nii n pãã ke syi.» ¹⁷ Yesu n pe laam wũhũ cã, ma pe yey: «Nwa ta ye n yee, bur kē te wee wo ye ye, koo syi kē? Ye kacãn fihĩ kloŋ. Ye sē laa war wa ye. Ye laam yãã waha ter? ¹⁸ Yĩmpe ne ye ye, ye sē n yãŋ la? Ndiyuhu ne ye ye, ye sē n luhu la? Ye laam yãã faha wa? ¹⁹ Tē ba te bur bua la cēr wãã pe naam nyersĩ yĩbua kē, takũyĩhĩ nii ye ba gbe te bur gber ne, pe ba tii di yaha?» Pe n yee takũyĩhĩ sēnsye syãŋ. ²⁰ Yesu n maha pe yey ma yee: «Tē ba te bur kuasĩ la cēr wãã pe nawee-nyersĩ kē, takũyĩhĩ nii tee ba gbe te bur gber ne, pe ba tii di yaha?» Pe n yee takũyĩhĩ kuasĩ. ²¹ Yesu n pe pye loo na ma yee: «Ke n ta ye sē le war wa ma yee, bur wĩ sē ne tē naa n pãã ye?»

Yesu fũũ naa waa jaa Gbesyata wo

²² Loo kur ye, pe n ka Gbesyata wo. Nawee- n pa fũũ naa waa ne Yesu fla na, maa u nar u te u fũũ naa na, u u jaa. ²³ Yesu n u fũũ yigi koho na, ma yi u ne le klo kãnkãy na, ma ga yēsyõr tu woo u fũũ yĩmpe na, ma klue taha u na, ma u yey: «Ma waha ngaa yãã la?» ²⁴ U fũũ n yĩmpe tēŋ wãã ma yee: «N nawee- yãã, n pe yãã katyir dyaŋ te n yãr.» ²⁵ Yesu n maha klue taha u dya yĩmpe na, u n yãŋ wãã u yahasee ye temm. U ba jaa wa, ma waha wãn bye yãã naa n tãŋ gbegebe. ²⁶ Loo na, Yesu n kãnde wãã u kē u ter u kaha wo, ma -sē u pye ma yee, tuu ma syi ka le klo wo ye.

Yoo kē Yesu ne?

(Mat 16.13-28; Luke 9.18-27)

²⁷ Yesu n ter Filipe Syesaree kue kui ye, u kãnyãrwai ne. Kãnde wo, u n pe yey yãŋ ma yee: «Lii ge nawee- pe n pãã ra wĩ na?» ²⁸ Pe n yee: «Mpãy n yee, a Nsãn nawee- tããfua kē ma ne. Mpãy maha n yee, a faale Yãhã kaplãŋ tõrfua Yeli kē ma ne, mpãy maha ma pe n yee, a faale Yãhã kaplãŋ tõrfua waa kē ma ne.» ²⁹ U n dur yagaa, ma pe yey ma yee: «Ah yii, ye yee yoo kē ra ne?» Pyar n u yē sya ma yee: «Mboo kē u Yãhã Yĩndefua Crise.» ³⁰ Yesu n le pãã waha pe ye ma yee, pe ma syi pe le tõr waa ye ye.

³¹ Loo kur ye, Yesu n yir, ma nii u kãnyãrwai pye ma yee: «U Nawee Puee yai u fãy gboho. Pe Yiifee- wãle ga ba u wĩ sye, pe Yãhã yũndefa yĩŋfa ne, tesē pe Yãhã kaiyarfa ne. Pe ga ba ta ge ta pe n u boo. Plii tãã kur ye, u ga yir gbã wo u dur ba yrãŋ na gbaafa ye.» ³² Yesu naa ke kai- gbegebe pãã pe ye. Pyar n u yee ga kãnkãy na, maa nii le kuãn u ye. ³³ Yesu n dur, ma u kãnyãrwai yãŋ klaha, ma sã Pyar na ma yee: «Yũhũ kãã ra tãy Setane nwo! Ma sē Yãhã wũhũ cã ye, ma laam ga nawee kacãn ter ya ne.»

³⁴ Loo na, Yesu n pe nabuar yee ba u kãnyãrwai ne, maa pe yar ma yee: «Wii ma yee woo ga naa n yãr ta kãnde wo, u u laam wũhũ ta yaha, tuu u ya gbihi, u ma sya ga ba gbãpee ku ra wĩ na. Wii ma loo sya, u naa ta kãnde yãr. ³⁵ Ye sē yãã, wii tuu u ya yĩŋ ke ma suhu driyē wãn ne, woofua ga ba too bye ke laa. Wii tuu -sē ga le sya, u u yĩŋ ke laa ma suhu driyē wãn ne, ta wĩ na tesē le Yãhã kapãyĩ wĩ ne, woofua kē tuu cã ga ba too nde bye yãã.

³⁶ Mboo nawee, taa ga driyē wãn bye yãã tãŋ, ma'a yee ma sē ba ma yĩŋ yãã Yãhã ye ye, le wãyĩ -sē ma na taa yãã? ³⁷ Koo kla ma na, nawee tuu ga ba waha kē tuu u ya yĩŋ yãã Yãhã tãy? ³⁸ Ye sē yãã, yagaafa Yãhã kãnde miy yaha, ma nii kapee- pye. Wii ma yee fyar woo yigi pe yĩnde na, ndoo wĩ na tesē ra kaplãŋ wĩ ne, u wĩ bya ga ba fyar yigi ndoo u Nawee Puee kē, yaliile n n pai dur ba ra Tuhufua Yãhã nayõr ne tesē pe yãhãyĩŋ tēnleheyõm ne.»

9

¹ Yesu n maha pe yar taha ma yee: «Ta n cĩnde nde pãã ye ye: Nawee- mpãy ma ye laam wo, pe saa ku mii pe sē Yãhã Yai yãã ke pa fãnga ne ye.»

Kãnyãrwai tãã mpãy Yesu yãhãyĩŋ nayõr yãã

(Mat 17.1-13; Luke 9.28-36)

² Plii kuay kur ye, Yesu n Pyar yigi taha u ya na, Syake ne, Nsãn ne, ma ka pe ne yãnjruhu gaa yĩŋ na, poo pe ya ya.

Yesu n wã klaha pe yĩnde na. ³ U nayre n nii n yehe palpal, kacãn ge sē pye ye, ma maha flege, waa sē ke syi wãflege ter syi yãã yãã ye. ⁴ Pe n faale wãle Yeli yãã tesē Musa ne, pe ya kai na. Pe ba fe gbe yi, ma nii n pãã Yesu ne.

⁵ Pyar n Yesu pye ma yee: «Wo Yĩnfua, wo niisaha sronj yõ nwo wo! Waa kajar tãã gbã, neñ ma wãñ, neñ Musa wãñ, neñ nge Yeli wãñ.» ⁶ Pe ba fya yigi nii, woo tesē pe kãnyãrwai syãm mii ne, koo kē tuu ga lii pãã u sē cã ye. ⁷ Yãhãsyõr raa n yi, ma yĩm paha tã pe bye na. Yãhã yĩmbui n yir te yãhãsyõr laam wo ma yee: «Ta Dya kē nwo ne, u ntãñ dye gboho ra tãy, -ye naa n luhu u ye!» ⁸ Le yalebya wo, pe kãnyãrwai n yãñ klaha pe ya tãy, pe sē maha waa yãã nantãñ ye. Yesu ya u pye pe ne.

⁹ Pe naa ke yãñ tege yaliile wo, Yesu n pe pye ma yee: «Tee lii yãã, ya'a syi le tõi waa ye ye, mii u Nawee Puee sē ba ku, ma yir wa gbã wo, ma pa gbaafa ye ye.» ¹⁰ Pe n le sya, ma -sē nii pe ya yey ma yee: «Nwa syi wãyir wĩi ne gbã wo?»

¹¹ Pe kãnyãrwai n Yesu yey ma yee: «Nwa ta pe Yãhã kaiyarfa n yee, a Yeli woo tuu ga cãã pa u Yãhã Yĩndefua Crise yaha?» ¹² U n pe yar ma yee: «Cĩĩnde ne, Yeli woo tuu ga cãã pa, u ba ke kai- bye gbihi ta. Nwa le n -sē yrũhũ ta ke Yãhã sabangbãñ wo ma yee, a u Nawee Puee ga ba wãfãy yãã gboho ter, u wĩi le maha ba fũhũ nawee- ye? ¹³ Ta n le pãã ye ye, Yeli* -sē pa kãã wa, pe nawee- n ba u narpe laam wãnar-, mii le ba yrũhũ yar yaha ke Yãhã sabangbãñ wo mii syi dyañ.»

Yesu sãndũpee kar tege kãã kicar waa yĩñ na

(Mat 17.14-21; Luke 9.37-43a)

¹⁴ Yesu n yir u kãnyãrwai tãã mii ne, ma n pai u kãnyãrwai mii fla na. Mpãy pe ba kuee, nabuar raa ba wo tã pe na. Yãhã kaiyarfa pye, pe naa kaplãñ tyĩn pe kãnyãrwai ne. ¹⁵ Pe nawee- pe Yesu yãã, le n pe fe gbe, pe n fã ga u wãã syaha ne. ¹⁶ Yesu n u kãnyãrwai yey: «Lii ne tee n tyĩn pe ne?» ¹⁷ Dya waa n kuee pe nabuar

laam wo, ma u yẽ sya ma yee: «Yĩnfua, n pa ra dya ne ma fla na, sãndũpee waa ma tuu sye u na u sē waha n pãã ye. ¹⁸ Teelii teelii u sãndũpee ma u kicar yigi, u ga u gbe miy kãntraha na, u n naa yẽsyõplay yi, tuu naa nkãhã gbã, u kadye ke ser tã nii. N ma kãnyãrwai nar pe u sãndũpee kar kãã u yĩñ na, pe sē waha yia ye.»

¹⁹ Yesu n kuãn pe na, ma yee: «Yii poo na, laanyõm wee ye ye ye, ye sē ra ta ye Yater ye! Ye yee la n kuee ye wãwlaha na yalebye? Ye yee la n naa n fãy ye ne yalebye? -Ye pa ra kē u kicar ne.» Pe n pa u ne u kē. ²⁰ U kicar tuu kãhã Yesu yãã, u sãndũpee n ta ter u kicar sege gbe fãnga ne. U n too, ma nii kloñ n klaha kãntraha na, yẽsyõplay ne u yẽ na. ²¹ Yesu n u tuhufua yey: «Le yale dey la u na?» U tuhufua n yee: «Ãwã, u sãndũpee u gbe u kicar cãã na, ma sya ba waa yagaa na. ²² U sãndũpee ne u tra le wãã naa laam wo loho ne, ma ga u boo. Ma'a ga waha laa pye, ma wo fen di, ma fĩhĩ yõ wo na!» ²³ Yesu n u pye ma yee: «Ma sē yee la, a n ma ga waha laa pye? Wii woo u ra ta u Yater, kai laa sē wee le ga waha u yia ye.» ²⁴ U kicar tuhufua n ta ter tē sya ma yee: «N ma ta ra Yater. Koho le ra ye, ta n ma sronj ta ra Yater.»

²⁵ Yesu n yãã te nabuar n pai pe fla na, u n sã u sãndũpee na ma yee: «Mboo sãndũpee wii raa kicar yẽ pua n tã, ma u ndityuhu mar n tã, tege kãã kicar nwo yĩñ na! Ma'a syi maha dugu yãã u yĩñ na ye!» ²⁶ U sãndũpee n kui, ma u kicar yehe fãnga ne, ma tege kãã u yĩñ na. U kicar n sãy nii nakugu wãñ syi. Pe nawee- busãã n sya yee u ku. ²⁷ Yesu n u yigi koho na, ma u ta u n yir, ma tãhã yer ncha ye.

²⁸ Yesu tuu ba dye kaha wo, u kãnyãrwai n u yee kãnkãy na, ma u yey ma yee: «Nwa ta wo sē ba waha u sãndũpee kar tege kãã ye?» ²⁹ Yesu n pe yar ma yee: «Sãndũpee nwo syi waha kar tege n kãã Yãhã wãnar ya ne.»

Yesu kãnyãrwai sē u kai- war ye
(Mat 17.22-23; 18.1-5; Luke 9.43-50)

* **9:13** 9.13 Nsãn nawee- tããfua wĩi kē tesē u wãboo wĩi ne, Yesu tuu tõi.

³⁰ Yesu tesē u kānyārwai ne pe n ter ke fla yaha, ma dye yi ter Galele kântraha wo. U sē naa n traha nawee- pe cā u ma teelii wo ye, ³¹ u naa u kānyārwai klaha, koo kē. U naa pe yar ma naa n yee: «Pe ga ba u Nawee Puee yi u napī- kē, pe n u boo. U gbā plii tāā wuhu, u ga yir gbā wo u pa gbaafa ye.» ³² U kānyārwai sē naa kaplān ngī yīntaha cā u ne ye, ma -sē ba fya, pe sē ba u yey laa ne ye.

³³ Loo kur ye, pe n ga dye Kapornu wo. Yaliile Yesu tuu pye kaha laam wo, u n u kānyārwai yey ma yee: «Ye naa lii pāā kānde wo?» ³⁴ Pe n yaha le. Kānde wo, pe tee naa pe ya ke, ma naa n yee poo laam wo yoo ma yīn na? ³⁵ Yesu n tege nii, ma u kānyārwai sēnsye syām yee, maa pe yar ma yee: «Wii ma yee woo ga yīn yāā, woofua u naa n nii ye bye kur ye, -tuu maha nii ye bye tēntēle!» ³⁶ Loo na, u n kicaalaale gbe ta pe yahasee ye, ma le gbe yigi u klue wo ma yee: ³⁷ «Wii ma kicaabir mii syi waa gbihi yigi ta myaha na, ndoo ge kē tuu gbihi yigi. Wii ma -sē ra gbihi yigi, ndoo ya sē kē u gbihi yigi ye. Yāhā ge kē tuu gbihi yigi, koo gii ke ra lehe wāā.»

³⁸ Loo kur ye, Nsān n Yesu pye ma yee: «Wo Yīnfua, wo dya waa yāā tuu sāndāpee kar tege naa n kāā nawee- yīn na ma myaha ne. Wo n ba yee, u wee wo ne ye, ma u kar tā.» ³⁹ Yesu n u pye ma yee: «Ya'a n sye u na ye, wii tuu laanwo wīi pye ra myaha ne, woofua saha ta ter dur u wāpee pāā ra wīi na ye. ⁴⁰ Wii ma yee u sē wo laha ye, u ma wo ne. ⁴¹ Wii ma yee ye ma u Yāhā Yīndefua Crise nna, ma sekuyīi nen wāā ye kē loho ne u myaha na ye n wo, ta n le pāā ye ye cīinde, ufua ga ba kayūhū yāā Yāhā ye.»

Kapee- wāpyeŋ le lii kua? (Mat 18.6-9; Luke 17.1-2)

⁴² Yesu n maha yee: «Mpāy pe ma pra kicar wāŋ syi, ma ra ta pe Yater, wii ma poo nen waa ta u n yi kāā ra kānde wo, le ga pee woofua na. Pe ma sya cāā ntēmbangbāŋ pua u yīntyigi na, ma u gbe miy le wāā langbāŋ wo, u sē yāā loo kapee nde yāā pye ye, ke puar u na. ⁴³⁻⁴⁴ Le ma pye ma koho ma le kapee- wāpyeŋ wo, cāā ke cer kāā. Ma cīinde yrā yāā

koho neŋ ne, koo puar ma kuee ma klue sīi ne, taa ba ka naa fla laam wo, naa gii wāfegeyāā wee ke na ye. ⁴⁵⁻⁴⁶ Le ma pye ma troho ma le kapee- wāpyeŋ wo, cāā ke cer kāā. Ma cīinde yrā yāā troho neŋ ne, koo puar ma kuee ma tre sīi ne, pe n ba ma gbe miy le wāā naa fla laam wo, naa gii wāfegeyāā wee ke na ye. ⁴⁷ Le ma pye ma yīnde ma le kapee- wāpyeŋ wo, le loho yi. Ma cīinde yrā yāā yīnde nen ne, koo puar ma kuee ma yīmpē syāŋ ne, pe n ba ma gbe miy le wāā naa fla wo, naa gii wāfegeyāā wee ke na ye. ⁴⁸ Koo fla wo, fyār rii te nawee kadye kaa yalebye, te sē n ku ye; ke naa sē maha fege n yāā ye.

⁴⁹ Tetege n le diŋ wo, ke diŋ n gbihi ta Yāhā kē. Koo syi, nawee bya yai u dye wāfāy naa wo, u gbihi ta Yāhā kē. ⁵⁰ Tetege ma kayūhū. Ke ma -sē sar, le kua. Waa saha ke ta ke n dur naa n tāy ye. Ye yai ye tetege le ye laam wo, -tee naa n nii yrīn ne yīi ne!»

10

Nawee ga waha u ya koho cōo sye la? (Mat 19.1-12; Luke 16.18)

¹ Yesu tesē u kānyārwai ne, pe n ter ke fla yaha, ma ka Yude kue ye, ma maha ka Yurdane lafeŋ kūndi ngaa ye. Nabuar n maha pe ya wāā ba ta u tāy, u n nii pe klaha peplii wāŋ syi dyaŋ.

² Farisyē mpāy n yūhū crā u na, ma yee poo ga u le namihi wo, ma u yey ma yee: «Ma laam wo, nawee ga waha u cōo sye la?» ³ Yesu n pe yē sya kayey laa ne ma yee: «Wo faale wādyaha Musa bii kānde lii yar le wīi na?» ⁴ Pe n yee, a Musa yee ma cāā saba yrūhū wāā ma cōo kē, taa cā ba u sye. ⁵ Loo na Yesu n pe pye ma yee: «Ye laam waha, koo syi kē u n bii loo kānde nde yrūhū yar ye na. ⁶ Ke kai-fegbecāā na, Yāhā bii wān bye pye, ma nawee tāhā, naa tesē cōo ne. ⁷ Le ma le yrūhū Yāhā sabangbāŋ wo ma yee: «Koo syi kē, naa ricar koho ma ba dye, u n cōo sya, u ga u ya yē yi kāā u seefa tāy, ⁸ u ke wāā le u cōo wāŋ ne, pe n nii pe ya ne.» »

Yesu n pe yar taha ma yee: «Loo na, pe wee syām nantāŋ ye, pe ma mii nawee

nen ya yagaa. ⁹ Yāhā ke tii gbra te ya na, nawee ma syi u te cāāŋ te ya na ye.»

¹⁰ Yaliile Yesu loo pāā wa, u n dye u kānyārwai ne kaha laam wo. Pe kānyārwai n maha u gbihi yey le ne. ¹¹ U n pe pye ma yee: «Naa wii ma u ya koho cōō sye, ma cōō waa gbe, u cayōr pye, u kapee pye u cōō na wii tuu sye. ¹² Cōō bya ma u puai sye, ma ga naa waa gbe, u cayōr pye, u kapee pye u puai na wii tuu sye.»

*Yesu kaa taha kicaabir na
(Mat 19.13-15; Luke 18.15-17)*

¹³ Nawee- n pa kicaabir ne Yesu fla na, tuu koho taha pe na, u Yāhā nar pe wīī na. Pe kānyārwai n kuān pe na. ¹⁴ Yesu tuu nde yāā, le n fyar yigi u kē. U n u kānyārwai pye ma yee: «Ye tyii pe kicaabir na, pe n pa ra ye! Ya'a n sye pe na ye! Ye sē yāā, mpāy pe ma pra poo wāŋ syi dyaŋ, Yāhā Yai ma poo wāŋ. ¹⁵ Ta n cīinde nde pāā ye ye: Wii ma yee u sē Yāhā Yai wīī sya yigi yaha u laam wo kicar wāŋ syi dyaŋ ye, woofua saa dye yāā Yāhā Yai wo ye.» ¹⁶ Loo na, u n pe kicaabir gbe yigi u klue wo, ma koho taha pe bye na, ma Yāhā nar pe wīī na.

*Nangbām ga waha dye la Yāhā Yai wo?
(Mat 19.16-30; Luke 18.18-30)*

¹⁷ Yesu n ba kānde sya wa u kānyārwai ne, ma n ter. Dya waa n fā ba, maa kānklūy gbāā u yahasee ye, ma u yey ma yee: «Yīŋfuayō, n ga waha lii pye n cīinde yrā yāā, lii wākuayāā wee le na ye?» ¹⁸ Yesu n u pye ma yee: «Nwa ta ma n yee n yō? Waa sē yō mii Yāhā ya sē kē ye. ¹⁹ Ma sē Yāhā kānde katan wūhū cā la, nkāy ke yar yaha ma yee: «Ma'a syi ma cayōr le ye; ma'a syi ma nawee boo ye, ma'a syi ma yuhu ye; ma'a syi ma kawar fua ye; ma'a syi ma dugu waa na ye; naa ma tuhufua gboho, ma nahafua ne!» »

²⁰ U dya n u pye ma yee: «Yīŋfua, ta ricar wo n koo ngīī bye yigi, ma sya ba waa yagaa na.» ²¹ Yesu n u yāŋ, u wīī n tāy u ye, u n u pye ma yee: «Kate nen laa kuee ma ye: Ka, maa ma koho wān bye par tāŋ, -taa pe war bye wāā tāŋ nawām kē! Loo na, ma -sē ga ba nii nangbāŋ Yāhā ye. -Taa pa, ma ba taha ra na!» ²² Kaplāŋ

ngīī sē tāy u dya ye ye, u n ter. U laam ba wlāhā, u tee pye nangbāŋ.

²³ Yesu n u kānyārwai yāŋ klaha, ma pe pye ma yee: «Nangbām wādye wīī Yāhā Yai wo, le war!» ²⁴ Kaplāŋ ngīī n pe kānyārwai fe gbe. Yesu n maha pe yar ma yee: «Cīifa, Yāhā Yai wādye wīī sron war mpāy ye pe pe koho taha yaha wale na! ²⁵ Yūhūmii wādyeyiter mensān wihi ne, le ma fāhāfāhā ma ter nangbām wādyeyaha Yāhā Yai wo.» ²⁶ Kaplāŋ ngīī n maha pe kānyārwai laam wo ma ga ta ter. Pe n nii pe ya yey, a nangbām ma yee pe saa waha pe yīy yi yaha ye, yoo syi -sē ma u ga waha u yīŋ yi yaha? ²⁷ Yesu n pe yāŋ ma pe pye ma yee: «Kai laa ne le nawee yia, n sē yee Yāhā ye. Ye sē yāā, Yāhā koo n yia kai- bye na.»

²⁸ Pyar n nii u pye ma yee: «Yīŋfua, yāŋ, wo ter wo kānkai- bye yaha, ma taha ma na.» ²⁹ Yesu n yee: «Ta n cīinde nde pāā ye ye: Wii ma ter u kaha yaha, tesē u nampyese ye ne, u nahafua ne, u tuhufua ne, u pii ne, u tar ne, ta wīī na tesē le Yāhā kapāyīī wīī ne, ³⁰ u ga too syi fle gbeebua yāā kāntraha nge na. U ga kle yāā, tesē nampyese ye ne, nahafa ne, kicar ne, tar ne, wāfāy bya ne ta wīī na. Sukūhū gaa laam wo u ga cīinde yrā yāā, lii wākuayāā wee le na ye. ³¹ Mpāy pe ma yahasee ye yagaa, poo fānga ga ba nii kur ye, mpāy pe -sē ma kur ye yagaa, poo ga ba yahasee yāā.»

Yesu tehe tāā wuhu tuu nii u wāku wīī pāā u wāyir wīī ne

(Mat 20.17-28; Luke 18.31-34)

³² Yesu tesē kānyārwai mpāy ne, pe ba kānde sya yagaa, ma dugu naa n ter Yurusalem wo. Yesu naa n yār pe yahasee ye, pe ba fya. Yesu n maha u kānyārwai sēnsye syām cer yi, maa nii kai- tōr pe ye, kai- nkāy ke ga ba u dye ke yagaa nge na. ³³ U n pe pye ma yee: «-Ye yāŋ, Yurusalem kē too dugu n gaha. U Nawee Puee ga ba yi pe Yāhā yūndefa yīŋfa kē tesē pe Yāhā kaiyarfa ne. Pe ga yer u wāboo wīī na, pe u wāā mpāy kē pe sē cīinde Yāhā cā ye. ³⁴ Poo pe ba naa u ler, pe yēsyōr tu naa n woo u na, pe naa u gbā sāngblā ne, pe ba u boo. Plii tāā kur ye, u ga yir gbā wo, u pa gbaafa ye.»

³⁵ Loo na, Sewede pii n pa Yesu tã, Syake tesē Nsãn ne, ma ba u pye ma yee: «Wo Yĩnfua, waa ma nar kai laa ne, ma'a le pye wo kē le ga tã wo ye.» ³⁶ Yesu n pe yey ma yee: «Ye yee n nwa pye ye kē?» ³⁷ Pe n yee: «Ma'a ba nii kai- bye yĩn na ma nayõr fla wo, tyii wo n nii nen nwo ma kãndigi koho kue ye, nen nwo ma kãman koho kue ye.» ³⁸ Yesu n pe pye ma yee: «Tee lii nar ye sē le cã ye. Wãfã y tii tē n pai sya, yaa waha te sya la laa, yaa waha wãfã y wãtãã nge sya la, kii tē n pai tãã?» Pe n yee poo ga waha yia. ³⁹ Yesu n pe pye ma yee: «Cũnde ne, yaa ra wãfã y syi sya, tee maha ra wãfã y wãtãã syi yãã. ⁴⁰ Ma -sē yee mpãy pe ga ba nii ra kãndigi koho kue ye, ta kãman koho kue ne, n saha poofa yãn yi ye. Too niisar gbihi ta mpãy kē poo niisar ne te ne.»

⁴¹ Pe kãnyãrwai sãnsye mii pe le luhu, pe laam n war Syake ye ne Nsãn ne. ⁴² Yesu n pe bye yee ba, maa pe yar ma yee: «Ye cã mpãy pe ma kãntre kui yĩnfa, pe nawee- nar-, tesē pe nangbãm bya maha pe fãnga yar pe na. ⁴³ Le sē -sē wee ke syi ye ne ye. Wii ma yee u ga yĩn yãã ye laam wo, woofua yai u nii ye bye tẽntẽle. ⁴⁴ Wii ma yee u ga yahasee fla yãã ye laam wo, woofua yai u nii ye bye yãmpuai. ⁴⁵ Ye sē yãã, u Nawee Puee sē pa nangbãn yĩmbui ne ye, u pa u n pai nii tẽntẽle nawee- bye ye, u u yrã wãã u ku, u nabuar par sya, u pe yi pe kapee- wãpyer wo.»

*Yesu fũu naa Bartemi jaa
(Mat 20.29-34; Luke 18.35-43)*

⁴⁶ Pe naa n gaha Yurusalem wo, ma ga dye Yerekoo wo. Yesu ba le klo yi yaha wa u kãnyãrwai ne, pe nabuar ne. Fũu naa waa -sē pye, tuu ba tege nii kãnde yē na, ma naa n nar. Pe naa u yee Time dya Bartemi. ⁴⁷ Tuu luhu pe yee Nasaretfa Yesu n pai, u n nii n tē ma yee: «Dawide Dya Yesu, ta fen di!» ⁴⁸ Nawee- naa n kuãn u na ma yee, tuu yaha le; u n cã maha naa n kui fãnga ne loo na ma yee: «Dawide Dya, ta fen di!» ⁴⁹ Yesu n luhu, ma yer ma yee: «-Ye u yee ba!» Pe n u fũu yee, ma u pye ma yee: «Ma laam yĩn, ma yir, u ma yee». ⁵⁰ U fũu n u nayrengbãn miy yaha,

ma kur ye yir, ma pa Yesu ye. ⁵¹ Yesu n u yey ma yee: «Ma yee n nwa pye ma kē?» U fũu n yee: «Yĩnfua, ta ra n waha naa n yãn faale wãn syi.» ⁵² Yesu n u pye ma yee: «Naa n gaha, taa ra ta ma Yater, loo le ta ma n jaa.» ⁵³ U yĩmpe n ta ter yãr le yalebya wo, u n nii n taha Yesu na le kãnde wo.

11

*Nawee- Yesu sey ga dye Yurusalem wo
(Mat 21.1-11; Luke 19.28-40; Nsãn 12.12-19)*

¹ Yesu tesē u kãnyãrwai ne, pe n ga no gbe taha Yurusalem wo, Gbefasye tesē Gbetane kusyĩmbeye kue ye, yãn gaa tã. Katyir raa ter pye ke fla na, pe naa te yee wolifye katyir. Yesu n u kãnyãrwai syãm mpãy lehe wãã yahasee ye ma yee: ² «-Ye ka kusyĩnde ndaa wo ye yahasee ye! Ya'a kãhã ga n dye, yaa kãnkonyainge gaa yãã, ke pua yaha nii, waa sē dugu yãã ke na ye. -Ye ke sãhã ba nwo! ³ Wii ma ye yey ma yee, nwa ye n ke sãhã, -ye ufua pye ye yee, ke wĩ ma wo Yĩnfua na. U ma pye wa ke ne, u ga ke dur wãã ye kē yagaa nge na.»

⁴ Pe n ka, maa kãnkonyainge gaa yãã, ke pua yaha nii nkur ye kapahayē gaa na. Pe n ke sãhã. ⁵ Nawee- mpãy pe pye, poo mpãy n pe yey ma yee: «Nwa tee n pye, nwa ta ye n ke kãnkonyainge sãhã?» ⁶ Yesu tuu ba pe yar lii ne, pe n le pãã pe nawee- ye, pe n tyii pe na pe n ter.

⁷ Pe n pa ke kãnkonyainge ne Yesu kē, ma pe nayrengbã y taha ta ke na, Yesu n dugu nii te na. ⁸ Nabuar raa n te ya wãã Yurusalem kãnde yē na. Pe n nii u gboho, poo busãã n pe nayrengbã y yaha ta le kãnde wo, mpãy n kayay ka te wan ne tar laam wo ma ba ta le kãnde wo. ⁹ Mpãy pe naa n yãr Yesu yaha ye, tesē mpãy ne pe naa n taha u na, pe n nii nuhu di, ma nii le gble ma n yee:

«Ma myaha ke gboho!

Mboo wii taa n pai Yĩnfua Yãhã myaha ne, Yãhã ke kaa taha ma na.

¹⁰ Yãhã ke kaa taha wo faale wãdyaha Dawide yai na, kii ke n pai wo ye.

Nawee- bye pe naa Yāhā miingbāŋ gboho!»

¹¹ Yesu n dye Yurusalem wo, ma ka ke Yāhā kangbāŋ laam wo. Tuu ke yāŋ klaha wa, u n ta ter ga Gbetane wo, u kānyārwai sēnsye syām ne, yai tee ba kua kua wa.

Yesu laam war nasar nkugu katyigi gaa ne
(Mat 21.18-19)

¹² Ke yīŋsyii wo pe naa n yi Gbetane wo, fāā n Yesu yigi. ¹³ U n nasar nkugu katyigi gaa yāā. Tuu ke yāā deydey ke wan ne, u n ka, maa ke yāŋ, ngaa ma pye ke na u tai di. Tuu yūhū crā ke katyigi na, u sē n ngaa yāā ke na mii wan ya sē kē ye. Ke wāsa cāā sē ba kē ye. ¹⁴ Yesu n pāā ke katyigi ne ma yee: «Waa saa ma pii yāā di nantāŋ ye.» U kānyārwai n luhu ke kaplāŋ ne tuu pāā.

Yesu laam war Yiifee- ne ke Yāhā kangbāŋ wū na
(Mat 21.12-17; Luke 19.45-48; Nsān 2.13-22)

¹⁵ Pe n ga dye Yurusalem wo. Yesu n ga dye ke Yāhā kangbāŋ laam wo. Mpāy - sē mii pe pye, pe naa cāā troho ke Yāhā kangbāŋ laam wo. Yesu n pe kar yir, ma warturfa tabal ye kuā cāār, tesē nasar kate parfa kānay ne. ¹⁶ U sē tyii waa na u n kapar kla gaa gbe n tay ke Yāhā kangbāŋ laam wo ye. ¹⁷ U n pe klaha ma yee: «Le ma le yrūhū ta Yāhā sabangbāŋ wo ma yee, Yāhā yee:

<Ta kangbāŋ ga nii ta seysaha nawee- ter bye ye.>

Yii -sē ke ta yuhu- dyeniisaha.»

¹⁸ Pe Yāhā yūndefa yīŋfa pe le luhu tesē pe Yāhā kaiyarfa ne, pe n nii u wāboo wū ke, ma -sē ba fya u na. U wāklaha ter ba naa n tāy pe nawee- bye ye, koo kē.

¹⁹ Koo per yainkōŋ wo, Yesu n maha yi le klo wo u kānyārwai ne.

Ke katyigi wū nawee klaha lii ne?
(Mat 21.20-22)

²⁰ Koo yīŋsyii sukūhūntāy na, Yesu tesē u kānyārwai ne, pe n maha ba ter loo kānde nen ne, ma ke nasar nkugu yāā. Ke ba waha tāŋ ke nnen bya ne. ²¹ Pyar laam n too Yesu niinge kaplāŋ na, nkāy tuu ne pāā ke katyigi ne. U n Yesu pye

ma yee: «Yīŋfua, yāŋ, taa ne katyigi gii sē yoosēn ne, ke nge ke waha tāŋ nii.»

²² Yesu n u kānyārwai yar ma yee: «-Ye Yāhā ta ye Yater! ²³ Ta n cīinde nde pāā ye ye: Wii ma Yāhā ta u Yater, u ga waha yāŋ nge pye: Yūhū kāā, ka ma ga too dye langbāŋ laam wo! U ma yee u sē laalaa gbā u laam wo ye, ma le ga yigi ma yee le ga pye, tuu lii pāā le -sē ga pye cīinde u yīnde na. ²⁴ Koo kē n ga ye yar: Ya'a nii ngii ngii nar Yāhā ye, -ye le ga yigi ye laam wo, ye yee ye ke kla yāā wa; ke -sē ga wāā ye kē. ²⁵ Tesē, ya'a yir yer, ma nii ye laam wūhū tōr Yāhā ye, waa kayaan -sē nde ye laam wo, ye tyii u kapee fue na ye kuāŋ ne. Ke syi, yāhāyīŋ na ye Tuhufua Yāhā bya -sē ga ba ye kapee- gbe kāā ye yīŋ na. [²⁶ Ya'a -sē yee, ye sē n tyii waa kapee- fue na ye kuāŋ ne ye, ye Tuhufua Yāhā bya sē -sē ga ba ye kapee- gbe kāā ye yīŋ na ye.]»

Yoo kānde wāā Yesu kē u naa kai- ngī pye?

(Mat 21.23-27; Luke 20.1-8)

²⁷ Pe n maha ba pa Yurusalem wo. Yesu tuu maha ba gbey n klaha ke Yāhā kangbāŋ laam wo, pe Yāhā yūndefa yīŋfa n pa maa yer u tāy, tesē pe Yāhā kaiyarfa ne, ma suhu pe wāle ne. ²⁸ Pe n u yey ma yee: «Kai- ngī bye raa n pye, ma ke pye kānde lii na? Yoo kānde wāā ma kē ma naa ke pye?»

²⁹ Yesu n pe yē sya ma yee: «Ta bya, n ga ye yey kate nen laa ne; ya'a ra yar, ta bya -sē ga ye yar n kai- ngī pye kānde lii na. ³⁰ Yoo tuu ba Nsān lehe wāā u n ba nawee- tāā naa n yi loho wo? Yāhā laa, nawee-? -Ye ra yar!» ³¹ Pe n ga nii le klāŋ n pāā pe ya ya ma yee: «Wa'a yee Yāhā kē ke ba u nō wāā, u ga wo pye, a nwa wo sē -sē ba u Nsān kaplāŋ sya cīinde ye?

³² Wo sē -sē ga waha yee nawee- me pe ba u lehe wāā ye.» Pe ba fya pe nabuar na, pe bye le sya cīinde ma yee Nsān pye Yāhā kaplāŋ tōrfua. ³³ Loo na, pe n ba Yesu pye ma yee, poo cā na? Yesu n -sē pe pye ma yee: «Ya'a yee ke syi, ta bya n saa ye yar n kai- ngī pye kānde lii na ye.»

12

Yiifee- yahaseefa wĩ ma kra tawarfa wĩ nde ne

(Mat 21.33-46; Luke 20.9-19)

¹ Loo kur ye, Yesu n kakuācran nde pāā pe ye ma yee: «Dya waa ba defīi katyir tar le, ma te klaha tā, ma ke defīi pii yīityaha cēr, ma dur ma te tar sēnsaha fla fāā. Tuu koo pye wa, u n te tar yaha tawarfa mpāy ye, ma ter yrāhā ye. ² Te defīi pii yiyale le ba nō, u tarfua n kuee, ma tēntēle waa lehe wāā pe tawarfa ye, u ga woo lay sya ba. ³ Pe tawarfa n ga u yigi, ma u gbā, ma u dur wāā kānwai ne. ⁴ U tarfua n dur, ma maha u tēntēle waa lehe wāā pe tawarfa ye. Pe n maha ga woo gbā yīn kue ye, ma dur ma u tyehē. ⁵ U tarfua n maha waa ter lehe wāā ke tehe tāā wuhu na. Pe n ga woo yigi, ma u boo. U tarfua n maha tēntēbir busāā nō wāā koo syi. Pe tawarfa n gbār taha mpāy na, ma mpāy boo.

⁶ U tarfua dya nen waa pye, u ntān ba dye gboho u tāy. U n woo lehe wāā pe ye kur ye ma yee: «Laa na, pe n gaha nagboho ta woo na.» ⁷ Pe tawarfa n ga pe ya pye ma yee: «Wii tuu ga ba nii tarfua, woo kē nwo. -Too u boo, te wān bye n ba nii wo wān!» ⁸ Pe n u dya yigi, ma u boo, ma u nakugu gbe miy yi wāā te defīi tar nkur ye.»

⁹ Yesu n pe nawee- yey ma yee: «Yagaa, u tarfua ga lii pye? U ga ba pa, u ba pe tawarfa mii boo kāā, tuu te tar yaha nawee- mpāy ye. ¹⁰ N cā ye kapān nde yāā kal Yāhā sabangbān wo, lii le n yee: «Ntēmlaha gii nwonfāāfa pe ba sye yaha,

koo ntēmlaha kē ke dur yīn yāā ke nwon wāfāā wo.

¹¹ Yāhā ke lii pye, loo ne nde.

Laanwo wĩ ne too n yāā yīnde ne.» »

¹² Pe Yiifee- yahaseefa pe yāā Yesu tuu kakuācran nde pāā wāā pe kē, pe n nii u yigisaha ke, ma -sē ba fya pe nabuar na. Pe n tyii u na ma ter.

Nawee yai la kufar wādāā ne?

(Mat 22.15-22; Luke 20.20-26)

¹³ Loo kur ye, pe Yiifee- yahaseefa n ga Farisyē mpāy nō wāā Yesu ye, tesē Yerote

nawee- mpāy ne ma yee, pe ba u plaha yigi kayey laa ne. ¹⁴ Pe n pa, maa Yesu pye ma yee: «Yīnfua, wo cā ma cīnde ya pāā. Ma sē n fya nawee yīnde na ye. Nawee ma sya nii mii syi dyan, le sē kai kua ma ye ye. Ma nawee- klaha cīnde ya ne Yāhā kānde wāyār wĩ na. Wo yar nde ne: Wo kānde na, wo yai la kufar wāwāā ne fāngafa bye yīnfua kē laa, wo sē yai te wāwāā ne u kē ye? Wo naa re wāā laa, wa'a syi naa re wāā ye?»

¹⁵ Yesu -sē ba cā pe sē laha u ye ye. U n pe pye ma yee: «Nwa ta ye n ta wālen ke namihi wo? -Ye ga pa ra kē ntēn war waa ne ta n ba yān!» ¹⁶ Pe n ga pa ntēn war waa ne. Yesu n pe yey ma yee: «Yoo yirfua pe pye ta u na nwo, u myaha ne?» Pe n yee, a u fāngafa bye yīnfua yirfua kē u myaha ne. ¹⁷ Loo na, Yesu n pe pye ma yee: «Ah -ye naa u fāngafa bye yīnfua dāā u myaha wān ne, -tee naa Yāhā dāā ke myaha wān ne!» Yesu kapān nde n pe laam wo.

Mpāy pe ku wa pe ga ba yir gbā wo

(Mat 22.23-33; Luke 20.27-40)

¹⁸ Yiifee- yahaseefa mpāy pe naa n yee Sadusyē, pe n pa Yesu fla na. Poo me pe n yee, a mpāy pe ku wa, pe saa ba yir gbā wo ye. ¹⁹ Pe n Yesu yey ma yee: «Yīnfua, wo faale wādyaha Musa bii kānde laa yar wo na, le nde: «Naa ma pye cīnfua ne, ma ba ku u cōo yaha, kicar sē kē u ye ye, u cīnfua yai u u calangusya gbe, pe n kicar see u lefua kē, wii tuu ku.» ²⁰ Āhā, dya waa -sē pye, cīifa kuay ne. U dya n ba cōo sya, ma ku u yaha, puee sē kē ye. ²¹ U taha n u calangusya gbe, ma ba ku u yaha, puee sē maha kē. U taha n u gbe, loo kate nen ya. ²² Koo syi ya, koo syi ya, poo kuasī bye n u cōo yāā cā cōo, pe sē -sē puee yāā see u na ye. Loo kur ye, u cōo n ba ku u ya ndon. ²³ Mpāy pe ku wa, pe ma ba yir gbā wo per gi, u cōo ga ba nii yoo wūū pe laam wo? Poo kuasī bye sē u yāā cā la cōo?»

²⁴ Yesu n pe yē sya ma yee: «Ye plaha loo nde ne ma yee, a mpāy pe ku wa, pe saa ba yir gbā wo ye. Ye sē Yāhā sabangbān wūhū cā ye, ye sē maha Yāhā fānga cā ye, koo kē. ²⁵ Ye sē yāā, mpāy pe

ku wa, pe ma ba yir gbã wo, pe ga nii mii yãhãyiñ tēnlēhē wāñ syi dyañ yãhãyiñ na. Naam tesē ca ne, pe saa ba naa pe ya gbe ye. ²⁶ -Ye yāñ, Musa lii yrūhū yaha Yãhã sabangbāñ wo nakur wāyir wīi na gbã wo, -ye ye laam too le na! U yee Yãhã yĩmbui yi le ngur wambule fla na, ma u pye ma yee: <Ndoo tē ma Yãhã Brama* ye, Yisyake ne, Dyakuba ne.> » ²⁷ Loo na, Yesu n pe yar laha ma yee: «Mpāy pe ku, pe ma yrāñ Yãhã yĩnde na. Yii tee n yee nakur saa ba yir gbã wo ye, ye sronj plaha loo nde ne.»

Yãhã kãnde katanj wo, lii loo le ma yiñ?
(Mat 22.34-40; Luke 10.25-28)

²⁸ Yãhã kaiyarfua waa ba luhu ke kaplāñ ne pe Sadusyē pe naa n tyĩn Yesu ne. Tuu yãã Yesu pe Sadusyē yē sya ma pe gbihi yar cĩinde ne, u n yūhū crā u na, ma u yey ma yee: «Yãhã kãnde katanj wo, lii loo le ma yiñ?» ²⁹ Yesu n u yē sya ma yee: «Yãhã kãnde katanj wo, lii le ma yiñ, loo ne nde: <Yiisrefa, -ye naa n luhu! Yãhã neñ ya ke ma, Yãhã gii ke ma wo Yĩñfua.> ³⁰ Tesē: <Ta, ma Yĩñfua Yãhã wīi n naa n tãy ma ye, le ter wān bye yaha, le gboho tãñ ma laam bye wo, le nii tãñ ma yrā bye na, ma kacān bye n pye tãñ loo na, ma fānga bye ne.> ³¹ Lii le -sē taha le na, loo ne nde: <Ma ya wīi le n tãy ma ye mii syi dyañ, tyii ma nampyen wīi n naa n tãy ma ye ke syi.> Yãhã kãnde katanj wo, laa sē ter koo syāñ ngīi yaha ye.»

³² U Yãhã kaiyarfua n Yesu pye loo na ma yee: «Āwā Yĩñfua, lii raa pãã le cĩinde pua kē: Yãhã ya kē ke ma Yãhã. Yãhã gaa sē maha wee nantāñ mii koo ya sē kē ye. ³³ Loo ne, nawee yai Yãhã wīi le gboho tãñ u laam bye wo, u kacān bye n pye tãñ loo na, le n nii tãñ u yrā bye na, u fānga bye ne. Tesē, u ya wīi le n tãy u ye mii syi dyañ, u nampyen wīi le tãy u ye ke syi. Koo katanj syāñ ngīi puar wān wāboo tesē te wāsuhu na Yãhã kē, ma suhu diñ wāyiñ ne.»

³⁴ Yesu tuu yãã u Yãhã kaiyarfua kai-
ngīi pãã laantor ne, u n u pye ma yee:

«Ma laam wo, ma le sya gbe taha wa ma yee ma ma Yãhã Yai wūū.» Loo kur ye, waa sē maha sya, ma u yey laa ne ye.

Lii pe Yiifēe- yahaseefa pãã u Yãhã Yĩñdefua Crise wīi na

(Mat 22.41-46; Luke 20.41-44)

³⁵ Yesu pye ke Yãhã kangbāñ laam wo, ma naa nawee- klaha. U n ba kayey nde yey ma yee: «Yãhã kaiyarfa pye mii ma yee, a u Yãhã Yĩñdefua Crise ma wo faale wādyaha Dawide kur kue puee waa? ³⁶ Yãhã Yrā Fānga ke pye Dawide na, woo ge bii le pãã ma yee:

<Yĩñfua Yãhã ta Yĩñfua pye ma yee:

Pa tege nii ta kãndigi koho kue ye

kai- bye yiñ na,

ta n sya ba ma napīi- yīy kor le ma kē,

pe n nii mii ma tãnde fyãhã tã pe na.>

»

³⁷ Yesu n pe yey ma yee: «Dawide ge tuu naa u Yãhã Yĩñdefua yee Yĩñfua, u Yĩñfua -sē ga maha pye mii u nii Dawide kur kue puee waa?»

Yesu pe nabuar yar pe pe ya yigi mpāy ne

(Mat 23.1-36; Luke 20.45-47)

Pe nabuar naa n luhu Yesu ye nuhu ne.

³⁸ U naa pe klaha, ma naa pe yar ma yee: «Ye ma syi ye naa n yāñ Yãhã kaiyarfa na ye, poo mpāy pe pe ya yi nayrengbāy ne, pe le n tay. Pe maha n yāñ pe naa pe syar nangbāsyaha ne nanihi teebēhē wo.

³⁹ Yiifēe- yawāhā nwey wo, tesē nanihi sedi fle wo, niisar rii nawee- bye yĩnde le yi n too re na, too syi niisar pe ne ke pe nii. ⁴⁰ Poo me pe calangusyam koho wān bye sya n kãã pe ye, pe dur pe pe ya ta naweeyōm dyañ, pe Yãhã ka syar kaplāmbuar ne, pe sya ma-. Koo bye wāpēn draha ga ba pe dye, ke la ke sya gboho ter.»

Calangusya nawūū waa ba ngaa kē

(Luke 21.1-4)

⁴¹ Ke Yãhã kangbāñ laam wo, teelaa fla ma, nawee- pe ne ga war le yaha Yãhã kē. Yesu n ka, ma ga nii ke fla na, ma nii pe nawee- yāñ war lesaha wo. Walefa mpāy

* **12:26** 12.26 Brama, Yisyake ne, tesē Dyakuba ne, poo mii me pe ma Yiifēe- faale wāle. Yãhã ma yee koo ma Yãhã pe ye yagaa, le yĩntaha kē pe wee nakur ye, pe ma yrāñ na.

naa war le dege. ⁴² Calangusya nawũũ waa n ba no, ma ntën war puabehë nkây le, wãm syãm ya.

⁴³ Yesu n u kânyârwei yee ba, maa pe yar ma yee: «Ta n cïinde nde pãã ye ye: U calangusya nwo kla le, ma sya ta ter pe nawee- mii bye yaha. ⁴⁴ War mpây nawee- mii pe sya n le dege, pe wee kla pe yïnde na ye. Coo nwo u nawân ne, tuu car gii le, koo ya ke -së pye u ye. Ngaa së maha wee u ye u n ga di ye.»

13

Kayihĩ nkây ke n pai kântrahafa dye driyẽ n cã kua

(Mat 24.1-31; Luke 21.5-28)

¹ Yesu tuu naa n yi ke Yãhã kangbãñ wo u kânyârwei ne, u kânyârwei waa n u pye ma yee: «Wo Yïñfua, te Yãhã kangbãñ nwey wãfãã yãñ! Ntëmbar rii pe ta, ma re fãã te wãyõñ!» ² Yesu n u yẽ sya ma yee: «Yãhã kangbãñ wãgboho nge taa yãã, ke ga ba too. Ntëmlaha neñ gaa ge saa ba taha ta nii ke nampyen na ye; te bye ga ba traha.»

³ Loo kur ye, Yesu pye ke wolifye katyir yãñ yïñ na. U pye u ba nii, ma yïntaha sron ke Yãhã kangbãñ ne. U kânyârwei resyar mpây n yũhũ crã u tã. Pyar ye ba me, Syake ne, Nsãn ne tesë Andere ne. Poo ya n Yesu yey ma yee: ⁴ «Wo Yïñfua, taa naa ke Yãhã kangbãñ wãtoo wĩ pãã, wo yar ke tooyale ne cigege, ma suhu kayar lii ne le ga ba waha ta nawee- n koo kai- ngĩ pyeyale cã.»

⁵ Yesu n -së too ke kai- na, ma nii pe yar ma yee: «-Ye naa yii yigi, waa kawar ma syi waha ba ye yïntar figi ye! ⁶ Ye së yãã, nawee- busãã ga ba ta myaha taha pe ya na, pe naa kawar fua pe yee, a poo me u Yãhã Yïndefua. Pe ga ba nawee- busãã wlañ koo ne. ⁷ Ye ma ba luhu pe yee naan ma tũntũn woo, te ma deydey woo, ya'a syi ye fya ye! Koo kayihĩ yai ke dye, le së -së ga ba pye driyẽ wãkuañ le yalebua wo ye. ⁸ Nawee- tergaafa ga ba naa naan miy ter gaa ne. Yïñfua waa ga ba yir u nawee- ne, u ga naan miy yïñfua waa ter ne. Kântraha wãyehë ga ba nihi kubehë nkây wo. Fããpihi ga ba dye. Ke kãnkai-

ga ba nii mii calaifua wãn dyañ te ma ne yir u na, te naa u yaa.

⁹ Yii poo na, -ye naa yii yigi ye kãnkai- wo! Nawee- mpây ga ba ye yigi naa n gaha kasãhã saha wo, pe ga naa n sãhã. Gbãr, ye wãn kē te ne Yiifee- yawãhã nwey wo. Pe ga ba ye yigi naa n gaha fãngafa mpây yaha ye, tesë yïñfa mpây ne ndoo wĩ na. Loo ge ga ba nii yïñ, ye n waha ta wĩ pãã pe yaha ye. ¹⁰ Le Yãhã Yai kapâyĩ yai le cãã pãã kântraha terfa bye n le luhu, kai- ngĩ n cã ba pye. ¹¹ Pe ma ye yigi per gii ma n gaha ye ne kasãhã saha wo, ye ma syi ye ntãñ cer ye naa n yee, kapãn së n gaha yãã ye yẽ na ye. Ke fla na, kaplãñ nkây ma ga too dye ye laam wo, - ye koo pãã! Ke saa pye ye laam kaplãñ ye, Yãhã Yrã Fãnga wũhũ kē. ¹² Nawee- mpây ga ba pe nampyesey wãã pe n boo ta wĩ na. Tuhufa mpây ga ba loo pye pe pii na. Kicar mpây ga ba wã klaha pe pe seefa laha, pe ta pe n pe boo. ¹³ Ye wĩ ga ba fũhũ nawee- bye ye ta wĩ na. Wii ma -së waha plãhã kuee ra kur ye ke kãnkai- bye wo, Yãhã ga ba u sya yaha.»

¹⁴ Kaplãñ nkây ke n taha, wii ma ke kal u yai u ke war yõ! Yesu n maha yee: «Yaa ba cïinde kapihi yãã fla ngii wo ke së yai ke pye ye. Loo yale wo, mpây pe ga ba pye Yude wo, pe fã naa n gaha yãñ kuee koho na. ¹⁵ Wii ma ba pye gbegbaha yïntaha wo, u ma syi yee woo ga tege dye nwoñ wo, u ga wãn taa gbe yigi ye. U naa n fã! ¹⁶ Wii ma ba pye u tar wo, u ma syi yee woo nayrengbãñ kuee kaha wo, woo ga dur ga ke gbe ye. U naa n fã! ¹⁷ Too plii nde na, ca mpây pe ma laha ne, tesë mpây ne pe ma pii ne pe n wãr, pe fen ga ba gboho ter. ¹⁸ -Ye naa Yãhã nar te fee plii nde ma syi sron werngbãñ cãã ne ye! ¹⁹ Ye së yãã, Yãhã ke driyẽ tãhã, ma sya ba waa yagaa na, too plii nde fen wãpee syi së yãã yãã ye. Te syi saa maha ba yãã yãã ye. ²⁰ Yãhã ma ne yee ke së yer kaa wãyikãã na te wãfãy plii yẽ na ye, waa yïñ ge saa ne wloho yi ye. Ke -së yer koo kaa wãyikãã na ke laampii wĩ na, mpây ke yãñ yi pe nii ke wãm.

²¹ Loo na, wii ma ye pye, a u Yãhã Yïndefua ma nwo, u Yãhã Yïndefua ma

nwaala, ya'a syi le sya ye! ²² Ye sē yāā, kawar Yāhā yīndefa tesē kawar Yāhā kaplān tōrfa ne, pe ga ba yi. Pe ga ba naa yēkā wūhū pye, tesē laanwo wūhū ne, pe naa nawee- wlaŋ. Mpāy gε Yāhā pe yāŋ yi, pe ma yee pe sē waha pe ya na ye, pe ga waha wlaŋ. ²³ -Ye naa yii yigi, n nwo tē ye cāā n yar ke kai- bye ne!

²⁴ Too fεn nde plii kur ye, yai ga ba gbā tā, yroŋ saa ba pye cāā- ne ye. ²⁵ Yrompii ga ba kuā too kāntraha na; ke yāhāyīŋ wān bye ga ba gbā wlāhā te ya wo. ²⁶ Loo na, nawee- bye ga ba u Nawee Puee yāā yāhāsyōr na, tuu n pai fāngangbāŋ ne, maha yāhāyīŋ nayōr ne. ²⁷ U ga ba yāhāyīŋ tēnlehe nō wāā driyē teebεhe bye wo. Nawee- mpāy pe yāŋ yi, pe yāhāyīŋ tēnlehe ga pe bye wāā driyē kur bye wo.»

Nasar nkugu ke wo klaha lii ne?
(Mat 24.32-35; Luke 21.29-33)

²⁸ Yesu n maha pe yar kakuācran ne ma yee: «Nasar nkugu ke wo klaha lii ne, ye yai ye le cā. Ye sē yāā, ke katyigi ma kayampēn yi, ma maha wampēn fe, yaa cā ke wāsa yale nō gbe taha. ²⁹ Koo syi dyaŋ, ye ma ba kai- ngī yāā ke n pye, ye -sē cā u Nawee Puee ma, u dur n pai. ³⁰ Ta n cīinde nde pāā ye ye: Yagaafa bye saa ku tāŋ mii kai- ngī sē pye poo mpāy yīnde na ye. ³¹ Ke yāhāyīŋ tesē ke kāntraha ne, te ga ba kua kāā te saa ba pye ye; ta kaplān koo -sē na, koo ga nii wākuayāā saa pye ke na ye.»

Driyē wākuayale ga ba nawee- fe gbe
(Mat 24.36-44)

³² Yesu n maha pe gbihi yar taha ma yee: «U Nawee Puee wādurbaŋ ke n pai dye per gii, waa sē koo per cā tesē le yale ne ye. Yāhāyīŋ tēnlehe gε pe ma yāhāyīŋ na, pe sē ke per cā ye. Ndoo ke Dya, ta bya sē ke per cā ye. Ta Tuhufua Yāhā ya ke le cā. ³³ Tee sē ke per cā ye, -ye yii yigi, ye ma syi ye ba pye ye sā wāy ye! ³⁴ Le ga ba nii mii dya waa wāŋ syi dyaŋ, tuu ka yrāhā ye. Tuu ga tεr, u u kaha yaha u tēntēbir kē, pe naa ke yigi. U ke tēŋ la klaha pe bye kē, ma u kapahayē sēŋfua pye u yīntaha ta, u ma syi u sā wāy ye. ³⁵ Ye bye, ya'a syi ye sā wāy ye, ye ma

n faha yii na ye! Ndoo wii, n ma mii u kahafua dyaŋ, ye sē ta wādurba yale cā ye: Yainkoŋ laa, yīndyaha laa, ngupa wākui yale laa, sukūhūntāy laa, ye sē le cā ye. ³⁶ Ta wādurbaŋ ga ba ye fe gbe; ye ma syi ta n ba ye yāā tee sā wāy ye. ³⁷ Tē lii pāā ye ye, n le pāā nawee- bye ye: Ye ma syi ye ba sā wāy ye faha yii na ye!»

14

Pe Yiifee- yahaseefa Yesu ke wāboo ne
(Mat 26.1-5; Luke 22.1-2; Nsān 11.45-53)

¹ Yiifee- gbar tii pe n yee syayaha gbar, te wādyeŋ ba kuae plii sī. Too plii ba wāā dye gbar tii ne pe sē ncasur bur di te na ye. Pe Yāhā yīndefa yīnfa tesē pe Yāhā kaiyarfa ne, pe Yesu yuhu naa n ke, pe ma u yigi pe u boo. ² Pe n pe ya klaha ta ma yee: «Wo saha u yigi te gbar yale wo ye. Mii loo sē ne ye, pe nawee- ga waha yir, pe yee le sē yai poo ye ye.»

Cōo waa lasekole woo Yesu yīŋ na
(Mat 26.6-13; Nsān 12.1-8)

³ Yesu pye Gbetane wo u kānyārwai ne, Syimu kaha wo, Syimu wii tuu pye gber. Yesu ba tege nii wa nawee- ne, ma ga sro di. Cōo waa n ba dye yablater ntēmlaha bule ne u koho wo. Lasekole waa ter pye le wo, pe n yee nardi, nawām sē naa u dir yey ye. U cōo n le bule yē naha ka, ma u lasekole woo Yesu yīŋ na. ⁴ Nawee- mpāy pe pye ke fla na, le sē tāy mpāy ye ye. Pe n yē kuā ma yee: «Lasekole nwo ter syi wāklaha- yīŋ? ⁵ Pe ma ne u par war nagbey sēnsye syi, ma pe war wāā fenfa kē, loo sē puar la?» Pe n nii n tyōr ma yee, u cōo sē le pye yō ye.

⁶ Yesu n -sē pe pye loo na ma yee: «Ye tyii u cōo na, u kayī pye ra kē. ⁷ Ye sē yāā, yalebye fenfa ma ye ne. Per gii ma yai ye ye, ye ga waha naa kayūhū pye pe kē. Ndoo -sē nwo, n saa ba pye yāā ye ne nantāŋ ye. ⁸ Cōo nwo tuu yia lii na, loo tuu pye ra kē. Ye sē cā la, ta nakugu kē tuu cāā gbihi wa gbī wāleŋ na? ⁹ Ta n cīinde nde pāā ye ye: Pe ma ba le Yāhā kapāyī wūhū tōr teelii teelii kāntraha nge na, pe ga u cōo nwo bya wī pāā, lii tuu pye ra

kē. U wīi ma syi le faha yāā nawee- na ye.»

*Yuda Yesu wāyi wīi ke
(Mat 26.14-16; Luke 22.3-6)*

¹⁰ Pe Yesu kānyārwei sēnsye syām mii wo, waa pye pe naa u yee Syikaryotefa Yuda. U n ka, maa Yāhā yūndefa yīnfa pye, woo n traha u Yesu yi pe kē. ¹¹ Pe le luhu, le n tāy pe ye, pe n yee pe ga ba u kē war yē gaa ne, Yuda n nii Yesu wāyi wīi ke pe kē.

*Yesu kur kue syayaha gbar dir
(Mat 26.17-25; Luke 22.7-14, 21-23; Nsān 13.21-30)*

¹² Te gbar rii Yiifēe- sē ncasur bur di ye, te ba nō wa. Ke per cir na, pe ne mbapēnge boo. Koo per na Yesu kānyārwei n u yey ma yee: «Ma laam wo, ma yee too ga te syayaha gbar dir yīntaha yi na ma kē?» ¹³ Yesu n u nawee- syām mpāy lehe wāā, ma pe pye ma yee: «Ye ka Yurusalem laam wo, ye n gaha dya waa wāā sya lakugbāi ne, tuu tēn yīn na. -Ye naa n taha u na! ¹⁴ U ma ga dye kaha gii wo, -ye u kahafua pye ye yee: Wo Yīnfua yee, nwoŋ gii tuu n pai syayaha gbar dir di u kānyārwei ne, ke ma na? ¹⁵ U ga ye yar nwongbān gaa na, ke kaha gbegbaha yīn na. Yaa ke nwoŋ yāā ke laam ne, ke gbihi ta nii wa, wān bye ne ke wo. Koo fla kē tee ga te dir yīntaha yi wo kē.» ¹⁶ Pe kānyārwei mii n ka le klo wo. Yesu tuu ba pe yar mii, pe n ga yāā ke syi, ma te syayaha gbar dir yīntaha yi.

¹⁷ Ke yainkōn wo, Yesu n pa u kānyārwei sēnsye syām ne. ¹⁸ Pe pye pe naa n di nantān, Yesu n pe pye ma yee: «Ta n cīinde nde pāā ye ye: Yii mpāy tee n di ra ne, ye laam wo waa ma u ga ra yi ta napīi- kē.» ¹⁹ Le n pe kānyārwei bye laam wāhā, pe n nii u yey pe ya wuhu na ma n yee: «Yīnfua, ndoo la?» ²⁰ Yesu n pe yē sya ma yee: «Yii nawee- sēnsye syām mii nen waa kē, wii ruu u koho wāā le ra ne wācēn tasa laam wo. ²¹ Cīinde ne, u Nawee Puee ga ku mii le yrūhū ta nii Yāhā sabangbān wo mii. Wii fen te -sē ga cā pee, woo kē wii ne tuu u yi u napīi- kē; myaha ne u ma ne see ge see ye.»

*Yesu bur rii la defū wii ne u kānyārwei kē, nwa kē?
(Mat 26.26-30; Luke 22.14-20; 1 Kōr 11.23-25)*

²² Pe naa n di, Yesu n bur gbe, ma syaha kē Yāhā ye, ma ke la cer wāā u kānyārwei kē ma yee: «-Ye sya di, ke ma ta kadye draha wo!» ²³ U n maha defūi sekui gbe, ma syaha kē Yāhā ye, ma le sekui wāā pe kē, pe bye n wo. ²⁴ U n pe pye ma yee: «Pe ma ta ntōr draha wo, ta ntōr rii te ga woo, nabuar ntān n cā dye Yāhā tāy, naambiyārfān tii ke bii le pe ne te n cā yīntaha ta. ²⁵ Ta n cīinde nde pāā ye ye: N saa maha defūi wo yāā kāntraha nge na ye. N ga ka Yāhā yai klo wo, n cā ga koo fla defūi wo.»

²⁶ Loo kur ye, pe n Yāhā sey yay taa ne, ma yir ma ka ke wolifye katyir yān yīn na.

*Yesu Pyar yar u ga woo wīi kai tēhe tāā
(Mat 26.31-35; Luke 22.31-34; Nsān 13.36-38)*

²⁷ Ke wolifye katyir yān yīn na, Yesu n u kānyārwei pye ma yee: «Ye bye ga ba dur yi ta kur ye. Le yīntaha ma le yrūhū ta yaha Yāhā sabangbān wo ma yee, Yāhā yee: «N ga ba u mbanaha gbā boo, pe mbaa bye n fā cāān.» » ²⁸ Yesu n pe yar taha ma yee: «Ta wāku kur ye, n ma ba yir gbā wo, n ga ba cāā ter ye yaha Galele kāntraha wo.»

²⁹ Pyar n u yē wāā sya ma yee: «Mii bye ma sya ga ba dur yi ma kur ye, ndoo saa yi kāā ma kur ye ye.» ³⁰ Yesu n u pye ma yee: «Ta n cīinde nde pāā ma ye: Ke nanga yīmper nge bya wo, ngupuai saa kui u tēhe syān tā ye, ma -sē ga ta wīi kai tēhe tāā, ma yee ma sē ndoo cā ye.»

³¹ Pyar n maha le gbihi gbey pāā taha ma yee: «N saa ba le kai n yee n sē ma cā ye, n ma sya ga gbā ku ma ne.» Pe kānyārwei mii bye n loo nen ya pāā pe ya ndoŋ.

*Yesu Yāhā wānar Gesane fla na
(Mat 26.36-46; Luke 22.39-46)*

³² Loo kur ye, pe n ga nō fla ngaa na pe n yee Gesane. Yesu n u kānyārwei pye ma yee: «-Ye nii kuee nwo, ta n ga Yāhā nar.»

³³ U n Pyar yigi taha u ya na Syake ne, Nsān ne. Pe naa n gaha, u ntān n nii u cer fānga ne. ³⁴ U n pe pye ma yee: «Ta laam

bye wlāhā, ma nii mii gbāku wīl laa dyaŋ. -Ye kuee nwo wo, ye ma syi ye sā wāy ye!»
³⁵ U n faa ka yaha ye, ma ga kānklūy gbāā kāntraha na, ma pāā Yāhā ne ma yee, a le ma yai ke ye, loo yale wāfāy le kuā ter woo na. ³⁶ Tuu naa n pāā Yāhā ne mii le nde: «Yāhā ra Tuhufua, ma yia kai- bye na. Le kayīhī yale kuā ter ra na, lii le n pai nde. N sē -sē yee ta laam wīl le pye ye, ma laam wīl loo le n naa n pye.»

³⁷ Tuu loo pāā wa, u n dur ba u kānyārwei tāā mii fla na, ma ba pe yāā pe sā wāy. U n Pyar pye ma yee: «Syimu, ma sā wāy! Ke n ta ma sē waha kuee yrāŋ, ma yalaale gē dye ye? ³⁸ Ye bye, ya'a syi maha sā wāy ye! -Ye naa Yāhā nar ye ma syi ye ba dye kapee- wāpyeŋ wo ye! Nawee laam yīl kayūhū wāpye wīl ne, u -sē nō gber ke wāpyeŋ na.»

³⁹ U n maha ter u ya ya yahasee ye, ma maha ga pāā Yāhā ne ke faale wāŋ syi dyaŋ. ⁴⁰ U n dur ba, ma maha ba u kānyārwei yāā wāy na; pe wāy n sya naa pe yīnkaasyikuey ndege pe kē. Pe ga u yē sya lii ne pe sē le cā ye. ⁴¹ Tuu ga dur ke tēhē tāā wuhu na, u n pe pye ma yee: «-Ye maha sā wāy, ma n wūū! Le kua, ke yai ke dyaŋ, le yale nō wa. -Ye naa n yāŋ, pe ga u Nawee Puee yi kapeepyefa kē yagaa. ⁴² -Ye yir wo n ter! Ye sē yāā, dya wii tuu ra yi ta napīl- kē, u nwo u n pai.»

Yesu wāyigi

(*Mat 26.47-56; Luke 22.47-53; Nsān 18.3-12*)

⁴³ Yesu naa n pāā nantāŋ, Yuda n pa. Pe kānyārwei sēnsye syām mii waa ba kē u ne. Nabuar raa pye u ne, yūntruē ne, tesē kāhā ne. Pe Yāhā yūndefa yīŋfa, tesē pe Yāhā kaiyarfa ne, ma suhu pe wāle ne, poo kē pe ba pe lēhē wāā, pe ba Yesu ke yigi. ⁴⁴ U Yuda wii tuu ba yi kāā Yesu kur ye, u n pe nawee- yar yaha naambiyār syaha gaa ter ne, pe n waha Yesu cā. U ba pe pye ma yee: «Dya wii tē ga ba syar naambiyār syaha ne, yaa cā woo kē tee n kē. -Ye ba u yigi yō kānkāŋ, ye ka u ne!»
⁴⁵ Yuda tuu ba nō, u n ta ter yūhū crā Yesu na, ma u pye ma yee: «Yīŋfua», ma u syar ke naambiyār syaha ne. ⁴⁶ Pe nawee- mii n -sē koho taha Yesu na, ma u yigi.

⁴⁷ Yesu kānyārwei mpāy pe pye, poo nen waa n u yūntrūhū kuā, ma Yāhā yūndefa yīŋfua tēntēle gbā, ma sya nditye gbā cer kāā u kē. ⁴⁸ Yesu n pe nawee- pye ma yee: «Tee pa ra yigisaha wo yūntruē ne tesē kāhā ne, kapeepyefua la ra ne? ⁴⁹ Plii bye n pye ye ne, ma naa nawee- klaha Yāhā kangbāŋ laam wo, ye sē -sē ra yigi koo fla na ye. Nkāy ke bii cāā yrūhū yar yaha Yāhā sabangbāŋ wo, koo kē ke n pye yagaa.»

⁵⁰ Loo na, u kānyārwei bye n fā ter u yaha. ⁵¹ Naanfānde laa naa n taha Yesu na. U pye fai laa ya ne u kadye na. Pe n yee pe ga u yigi. ⁵² U n le fai miy yaha, ma fā ter kadyepua ne.

Yesu tesē pe kaplāŋ cerfa ne

(*Mat 26.57-68; Luke 22.54-55, 63-71; Nsān 18.13-14, 19-24*)

⁵³ Loo kur ye, pe Yesu yigifa n ka u ne Yāhā yūndefa yīŋfua fla na. Pe Yāhā yūndefa yīŋfa bye, pe wāle ne, tesē pe Yāhā kaiyarfa ne, pe n pe ya wāā ba ke fla na. ⁵⁴ Pyar -sē pye u yuhu dey naa n taha Yesu na, ma sya ba dye u Yāhā yūndefa yīŋfua kaha wo, ma tege nii wlāhā ke kaha sēŋfa ne ndyin wo, ma naa waha pe ne.

⁵⁵ Pe Yāhā yūndefa yīŋfa tesē pe kaplāŋ cerwai bye ne, pe n nii kapee- ke gbe pāā n taha Yesu na, kapee- nkāy syi ke ga waha ta pe n yee Yesu yai wāboo ne. Pe sē -sē waha laa kapee yāā u wīl na ye. ⁵⁶ Nawee- kawar fua naa n taha Yesu na, ke kaplāŋ sē -sē naa ke ya gbe ye. ⁵⁷ Mpāy ter n yir loo na ma yee, ⁵⁸ a poo le luhu u yē na tuu yee, a ter Yāhā kangbāŋ nge nawee- pe fāā nge, woo ga ba ke yoho, tuu dur u ke fāā plii tāā nsoho wo. Ke saa maha pye nawee- pe ke fāā ye. ⁵⁹ Pe kaplāŋ sē maha ke ya gbe loo nde na ye.

⁶⁰ U Yāhā yūndefa yīŋfua n yir loo na, nawee- bye yīnde na, ma Yesu yey ma yee: «Nkāy nawee- mii pe pāā n taha ma na, ma saa pe yē wāā sya la?» ⁶¹ Yesu n yaha le u sē laa wāā sya ye. U Yāhā yūndefa yīŋfua n maha u yey: «Mboo la u Yāhā Yīndefua Crise, ke Yāhāngbāŋ Dya?» ⁶² Yesu n u yē sya ma yee: «Āwā ndoo kē. Ye ga ba u Nawee Puee yāā, tuu

tege nii kai- bye yīn na, ke Yāhāngbān kāndigi koho kue ye. Yaa maha ba ra yāā tē n pai yāhāsyōr yīn na.» ⁶³ U Yāhā yūndefa yīnfua tuu Yesu kaplān ngī luhu, u laam n war u n sya u ya nayre tyīn cer, ma pe nawee- pye ma yee: «Le kua, wo sē maha laa ke waa ye u wī na ye. ⁶⁴ Tuu n gbar Yāhā ne, ye bye le luhu. Ah ye lii yāā le na?» Pe bye n yee, a tuu yai wāboo ne.

⁶⁵ Mpāy n yir, ma nii yēsyōr tu n woo u na, ma dur ma u yīmpe paha tā, ma nii u gbā kāntaklon ne, ma nii u yey: «Yoo u ma gbā, le cā mii ya, -taa wo yar!» Pe n Yesu wāā ke kaha sēnfa kē, pe n u yigi ma u fey kāntaha ne.

Pyar Yesu wī kai tehē tāā

(Mat 26.69-75; Luke 22.56-62; Nsān 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ Kai- ngī pyeyale wo, Pyar pye tāā ye ndyin wo, Yāhā yūndefa yīnfua tēntēsyale n pa. ⁶⁷ Tuu Pyar yāā u nii naa waha, u tēntēsyale n u gbihi yān, ma u pye ma yee: «Ma bya pye u Nasaretēfa Yesu ne.» ⁶⁸ Pyar n le kai ma yee: «N cā na? Taa lii pāā, n sē le war ma ne ye.» U n yi ma ka kāndi wo kapahayē na. Ngupuai n kui.

⁶⁹ U tēntēsyale n u yāā, ma maha yir, ma nii le pāā nawee- ye ke fla na, ma yee: «Poo nen waa kē dya nwo ne.» ⁷⁰ Pyar n maha le kai.

Saa n pye, mpāy pe pye ke fla na pe n maha Pyar pye ma yee: «Le ga waha pye cīinde. Taa n yi Galele wo, poo nawee nen waa kē ma ne.» ⁷¹ Pyar n -sē nii le kai ma yee: «Ndoo sē kē ye rehē! Ke ma pye kawar tē n fua, Yāhā ke ra pēn! Ndoo tesē ke Yāhā ne, tee dya wii wī pāā, n sē u cā ye.» ⁷² Le yalebya wo, ngupuai waa n kui. Pyar laam n too le kapān na, Yesu tuu naa lii pāā u ye ma ba yee: «Ngupuai wākui saa ba tehē syān wuhu tā wa ye, ma -sē ga ba ra wī kai tehē tāā, ma yee mboo sē ra cā ye.» Pyar n too mii na ma n wūn.

15

Pe ka Yesu ne fāngafua Pilati fla na

(Mat 27.1-2, 11-14; Luke 23.1-5; Nsān 18.28-38)

¹ Ke yīnsyii sukūhūntāy yīn na, pe Yāhā yūndefa yīnfa n pe ya wāā Yesu wī na, pe wāle ne, pe Yāhā kaiyarfa ne, tesē pe kaplān cerwai bye ne. Loo kur ye, pe n ta pe n Yesu pua, ma ka u ne u fāngafua Pilati fla na.

² Pilati n u yey: «Mboo la pe Yiifēe-Yīnfua?» Yesu n u yē sya ma yee: «Ma le pāā.» ³ Pe Yāhā yūndefa yīnfa kai- busāā pāā naa n taha Yesu na. ⁴ Pilati n maha Yesu yey loo na ma yee: «Ma sē luhu la kai- ngī bye ne, pe pāā n taha ma na? Ma saa laa wāā sya la pe ye?» ⁵ Yesu sē -sē maha laa wāā sya ye. Nde n yē gbāā Pilati na.

Pe Yiifēe- Pilati ta u n Yesu wāboo wī ta

(Mat 27.15-26; Luke 23.13-25; Nsān 18.39—19.16)

⁶ Dyē- bye, syayaha gbar ma nō, u fāngafua ma ne nwompihifua waa yi yaha, wii nawee- pe ne yān yi. ⁷ Nwompihifua waa pye, pe naa u yee Barebaa. U pye nwompihi wo u kapeep- yewai ne. Pe pye nasyey, ma wāhā cer ma sya nawee boo le na. ⁸ Nabuar n dugu taha ga Pilati na, ma ga nii u yey dyē- bye pyer ne, tii u ma ne pye pe kē. ⁹ Pilati n pe yē sya ma yee: «Ye n yān la, n Yiifēe-Yīnfua yi yaha ye kē?» ¹⁰ U ba cā, pe Yāhā yūndefa yīnfa ba Yesu yigi ba le soho u koho wo, pe laanyar wī na. Koo kē u n pe yey ke syi.

¹¹ Pe Yāhā yūndefa yīnfa -sē mii, pe ba pe nabuar sūū wa, pe n yee, Pilati tuu Barebaa woo yi yaha. ¹² Pilati n maha pe pye ma yee: «Ah wii tee n yee Yiifēe-Yīnfua, ye -sē yee n woo pye mii?» ¹³ Pe n tē sya ma yee: «U kuey mar boo trā na!» ¹⁴ Pilati n pe yey: «U -sē kapee lii loo pye?» Pe n maha tē sya fānga ne ma yee: «U kuey mar boo trā na!» ¹⁵ Pilati tuu ba yee wa woo ga pe nawee- laam yīn, u n Barebaa yi yaha pe kē. U n ta pe seraasyi n Yesu gbā sāngblā ne, u n maha yee pe ga u kuey mar yaha trā na.

Seraasyi Yesu ler

(Mat 27.27-31; Nsān 19.2-3)

¹⁶ Pe seraasyi mpāy n Yesu yigi ga u fāngafua tēntēsaha kangbān ndyin wo,

ma dur ma ke seraasyi ndreŋ bye yee ba. ¹⁷ Pe n yĩŋfua nayreyāhā le u kē, ma ngur maha ta u yĩŋ na yĩŋfua nkifai dyaŋ, ¹⁸ ma nii u ler syaha ne ma yee: «Wo ma syar Yiiffee- Yĩŋfua.» ¹⁹ Pe n nii gbā n le u kē yĩŋ wo, kipua kái ne, ma yěsyōr tu n woo u na, ma kānkľüy gbāā u tǎy nangbāŋ wāŋ syi dyaŋ. ²⁰ Pe ba u ler wa, pe n yir ma ke yĩŋfua nayreyāhā yi kǎā u na, ma u faale nayre le u na. Pe n yi ga u ne nkur ye, pe n gaha u kuey mar yaha trā na.

U fāngafua seraasyi Yesu kuey mar yir yaha trā na

(*Mat 27.32-44; Luke 23.26-43; Nsān 19.17-27*)

²¹ Pe seraasyi n ga Syirēfa naa waa wāā sya, tuu naa n gaha le klo laam wo. Pe n u ta u n Yesu kueymartrā tēŋ fānga na. U myaha ba kē Syimu, Lesyāānder ye tuhufua ba kē u ne Wurfoo ne. ²² Pe n ka Yesu ne teelaa wo pe n yee Gblegbeta; le yĩntaha kē, yĩnkľuhu fla. ²³ Pe n defīi gbe, ma myer le u wo, ma wāā Yesu kē tuu sya wo. Yesu n pe sye.

²⁴ Pe seraasyi n u kuey mar yir yaha le trā na, ma pyer raa pye pe waha cā, yoo ga Yesu nayre wān fai lii yāā. ²⁵ U kueymaryale pye ntāŋ gbāyale syi. ²⁶ Tuu kai lii pye pe n u kuey mar, pe ba le kai yrūhū gbāā yaha le trā ncaha kue ye ma yee: «yiiffee- Yĩŋfua kē.»

²⁷ Pe n maha kapeepyefa syām mpāy kuey mar yir yaha trāŋ na pe ya wuhu na, nen nwo Yesu kǎndigi kue ye, nen nwo u kǎmaŋ kue ye. [²⁸ Ke syi ne, kapān lii le bii cāā yrūhū yaha Yāhā sabangbāŋ wo ma yee: «Pe u tōr kapeepyefa ne wācēŋ,» loo ne le nii n pye loo yale wo.]

²⁹ Kānterfa naa u tyehē, ma naa yĩŋ figi u na, ma naa n yee: «Ah mboo wii taa naa n yee, a ma ga waha ke Yāhā kangbāŋ cāār, taa dur ma ke fāā plii tǎā nsoho wo, ³⁰ ma saa mii sya yaha la yagaa? Tege kǎā le trā na ke!» ³¹ Pe Yāhā yūndefa yĩŋfa bya, tesē pe Yāhā kaiyarfa ne, pe n nii Yesu ler ke syi, ma nii pe ya pye ma yee: «U nawee- mpāy sya yaha, u sē -sē ga waha u yĩŋ yi yaha ye. ³² U Yāhā Yĩndefua Crise, wii u ma Yiisrefa Yĩŋfua, u tege kǎā yagaa le trā na ke! Wo yĩnde ma loo yāā,

waa cā u wīi sya cīinde.» Kapeepyefa syām mpāy pe ba kuey mar yir yaha trāŋ na pe ya wuhu na, pe naa u tyehē pe ya ndoŋ.

Yesu wāku

(*Mat 27.45-56; Luke 23.44-49; Nsān 19.28-30*)

³³ Yaiwlan ba kē, wam mpāy syi n paha tā le klo kur bye na, ma sya ba yai yĩn. ³⁴ Yaiyĩn yale le ba no Yesu n tē sya fānga ne ma yee: «Yeloyi, Yeloyi, lema sabaketani.» Koo yĩntaha kē: «Yāhā, Yāhā, nwa ma n ta miy yaha?» ³⁵ Nawee-mpāy pe pye ke fla na, pe n le luhu ma le pāā, a u ma u faale Yāhā kaplāŋ tōrfua Yeli yee. ³⁶ Poo nen waa n fā ga flūhūflūhū wāŋ gaa kǎ le defīitāhāpihi gaa wo, ma ke yi ba kǎ gbāā kipua kái na, ma ke wāŋ kuā yir wāā Yesu kē tuu ke defīitāhāpihi wār naa n wo. U n dur ma nawee- pye ma yee: «Ye tyii wo n yāŋ, ncā Yeli ga ba u tege le trā na, laa?» ³⁷ Yesu n tē sya fānga ne, ma ku.

³⁸ Loo yalebya wo, Yāhā kangbāŋ nwonuŋ nwonyē faasreŋ gii ke ba pua tā menmen ke nwonyē na, ke n fe jūū fle sīi, ma gbe ncaha ye ma tege tǎā ye.

³⁹ Seraasyi yĩŋfua wii u pye Yesu yaha ye, tuu u wāku yāā, u n yee: «Dya nwo pye Yāhā Dya cīinde.»

⁴⁰ Ca mpāy pye pe ya ndoŋ, pe ba dey yer ma naa n yāŋ. Pe laam wo, Madalafa Maari pye, Salme ne, tesē Maari waa ne wii tuu pye Syakesyĩnde ye nahafua tesē Syose ne. ⁴¹ Cāā gii cāā na Yesu naa n tay Galele kǎntraha wo, pe ca mii naa n taha u na, ma naa tēŋ nkāy tē u kē, tesē u kǎnyārwai ne. Ca mpāy maha pye ke fla na, pe ba dugu ba Yesu ne Yurusalem wo.

Yesu wāleŋ gbīi wo

(*Mat 27.57-61; Luke 23.50-56; Nsān 19.38-42*)

⁴² Koo per -sē pye, kani per ga dye koo yainkoŋ wo. Nawee- yai pe cāā kani kai-gbihi, yai n cā kua. ⁴³ Koo yainkoŋ wo, Yosefe wii tuu n yi Yarimate wo, u n pa Pilati fla na, ma ba ser Yesu nakugu nar u ye. U Yosefe pye Yiiffee- yahaseefua waa; pe naa u yāŋ. U laam wo, u bya naa Yāhā Yai wāpaŋ yehē. ⁴⁴ Pilati tuu le luhu Yesu

ku wa, le n u fe gbe. U n u seraasyi yĩnfua yee ba, ma u yey ke ma pye Yesu wāku yale dey. ⁴⁵ Tuu u seraasyi yĩnfua nwo yě kapān luhu wa, u n Yosefe pye ma yee u ga waha Yesu nakugu gbe. ⁴⁶ Yosefe n ga faafĩ laa par, ma ba ta pe n Yesu nakugu tege le trā na, ma le fai maha tā ke na, ma ga ke le gbĩ laam wo, ma ntēmbangbāṅ gaa kloṅ ba paha tā le gbĩ yě na. Le gbĩ ba gbā fer* ntēmlaha wo. ⁴⁷ Madalafa Maari, tesē Syose nahafua Maari ne, pe pye pe ba naa Yesu nakugu yāṅ lesaha wo.

16

Yesu wāyir gbā wo

(*Mat 28.1-8; Luke 24.1-12; Nsān 20.1-10*)

¹ Ke kani per yai ba kua wa, Madalafa Maari, Salmē ne, ma suhu Syake ye nahafua Maari ne, pe n yi ma ga lasekole par. Pe ba yee pe n gaha u woo Yesu nakugu na. ² Ke kani per yĩnsyii wo, cāwāā per cir* kē, koo sukūhūntāy na yĩnwōṅ wo, pe n yir ga le gbĩ fla na. ³ Pe naa pe ya yey: «Yoo n gaha ke ntēmbangbāṅ kloṅ kãā wo kē le gbĩ yě na?» ⁴ Pe ga nō ke fla na, pe n yee poo ga yāṅ, ma yāā ke ntēmbangbāṅ ba kloṅ kãā wa le gbĩ yě na.

⁵ Pe n dye le gbĩ laam wo, ma naanfuē waa yāā. U ba tege nii kāndigi kuε ye, nayrengbāṅ ne wāfigi tuu le, yāhāyĩṅ tēnlεε ba kē. Pe n fya. ⁶ U n pe pye ma yee: «Ye ma syi ye fya ye! Nasaretēfa Yesu wii pe kuey mar boo trā na, woo tee n ke. Yāhā u yir gbā wo, u n dur ba yrāṅ na gbaafa ye, u wee nwo ye. -Ye yāṅ, pe ba u sāy ta teeli wo, ke fla nge! ⁷ -Ye ka yagaa, yaa le pāā Pyar ye, tesē pe kānyārwei mii bya ye, ye yee Yesu ga cāā ter pe yaha Galele kāntraha wo. Koo fla kē pe n gaha u yāā, mii tuu ba pe yar wa mii.» ⁸ Pe n yi le gbĩ wo, ma fā ter. Pe ba fya ma sya ba naa n sege. Pe sē n ga laa pāā waa ge ye ye, pe tee ba fya ter.

* **15:46** 15.46 Le gbĩ pye nkōṅ pe gbā fer yāṅ mpīy ntēmlaha fla wo, ma le laam ta wlenwlen, le yě ne nwonyē dyan. Le yě n tā ntēmbangbāṅ ne. * **16:2** 16.2 Koo per kē jimaasyi per ne.

Yesu u ya yar nawee- mpāy na
(*Mat 28.9-10; Luke 24.13-35; Nsān 20.11-18*)

[⁹ Ke kani per yĩnsyii wo, Yesu n yir gbā wo, ma dur ba yrāṅ na gbaafa ye. U n cāā ga u ya yar Madalafa Maari na, tuu ba sāndāpee kuasī kar tege kãā wii yĩṅ na. ¹⁰ U Maari n ka, ma ga le pāā Yesu kānyārwei ye. Pe laam ba wlāhā, pe n ba naa n wūn. ¹¹ Pe kānyārwei pe le luhu u cōo yě na, tuu yee Yesu yir gbā wo, woo n u yāā yĩnde ne, pe sē le sya cĩnde ye.

¹² Loo kur ye, Yesu n maha u ya yar kaa syi ter kānyārwei syām mpāy na. Pe kānyārwei pye kānde wo, ma naa n gaha wlaha wo. ¹³ Pe n dur ba, maa le pāā pe nampyeṅ- ye. Pe n maha yee cĩnde sē ne ye.

Yesu tēn lii le soho u kānyārwei koho wo
(*Mat 28.16-20; Luke 24.36-49; Nsān 20.19-23; Tēnl 1.6-8*)

¹⁴ Pe kānyārwei sēnsye nen pye pe naa n di, Yesu n cā ba u ya yar pe na loo na. Mpāy pe ba cāā u yāā gbaa na, ma ba naa le pāā pe ye, pe naa n yee cĩnde sē ne ye; Yesu n loo kuān pe ye ma yee pe laam waha ter, pe sē u kaplāṅ sya cĩnde ye.

¹⁵ Loo na, Yesu n ba pe pye ma yee: «-Ye ka driyē kur byε wo, ye ga naa le Yāhā Yai kapāyī tōr nawee- ter byε ye! ¹⁶ Wii ma le kapāyī wī sya cĩnde, pe n ba u tãā yi loho wo, woofua ga sya yaha. Wii ma -sē yee u sē le sya cĩnde ye, woofua saa wāsyayaha yāā ye. ¹⁷ Mpāy pe ga ba le sya cĩnde, pe ga ba naa laanwo wūhū nkāy pye, koo kē ngī: Pe ga ba sāndāpee kar tege naa n kãā nawee- yĩṅ na; pe ga ba naa yor raa ter pāā. ¹⁸ Pe ma sya nwōr wāā sya gbe yigi koho wo ke syi, pe ma maha sya naboo tyin wāā sya wo, ngaa saa pe pye ye. Pe ga ba naa klue taha yanfa na, pe n naa n jaa.»

Yesu dur ga Yāhā tāy

(*Luke 24.50-53; Tēnl 1.9-11*)

¹⁹ U Yĩnfua Yesu tuu loo pāā wa pe kānyārwei ye, Yāhā fānga n ta u n kuā yir ter fāā yāhāyĩṅ na, ma ga tege nii Yāhā

kāndigi koho kue ye kai- bye yīn na. ²⁰ Pe kānyārwai n ter teebɛɛ bye wo, ma ga nii le kapāyī tōr nawee- ye. U Yīnfua Yesu pye pe kur ye, pe n waha laanwɔ wūhū pye naa n taha pe kaplān na.]

Luke Kapâyĩ Yesu wĩ na

Saba nwo wāyrūhū yĩn

1 Tohofile, waa u wādyaha ne. Kai-nkāy ke pye wo nsoho wo Yesu cāã na, nawee- mpāy ke wāyrūhūyaha fe gbe. 2 Mpāy ter ke kai- fegbesaha yāã yĩnde ne, ma ke yar wo na. Poofa n nii le Yāhā kapâyĩ pāãfa. 3 Wādyaha Tohofile, ta bya tē ke kai- luhu, n ke gbe ke ya wuhu na, ma ke yey fūū, ma ke tersaha cā. Koo kē ta n yee n ga ke yrūhū yaha, ma gbe ke fegbecāã na, ma ga waa ke kuasaha na. 4 N ke yrūhū ma kē, ma waha cā kai- nkāy nawee- ma yar Yesu wĩ na, cĩinde wūhū kē ke ne.

Dyakaridya u cɔɔ Lisabete ne

5 Cāã gii cāã na Yerote tuu pye Yude kui yahaseefua, Yāhā yūndefua waa pye pe naa n yee Dyakaridya. Pe Yāhā yūndefa laam wo, mpāy pye pe naa n yee Dabyafa. U Dyakaridya pye poo waa. Pe naa u Dyakaridya cɔɔ yee Lisabete. U Dyakaridya tesē u Lisabete ne, pe pye u faale Yāhā yūndefua Yarō nwoŋ pii. 6 Dyakaridya tesē Lisabete ne, pe syām bye ba sroŋ Yāhā yĩnde na, ma naa n yār Yāhā kānde wo. 7 Lisabete -sē pye cayroŋ. Nanler n sya ba nɔ pe na, pe sē kicar nen waa ge yāã see ye.

U yāhāyĩn tēnlēhe Gaburele Nsān wāsee wĩ cāã yar yaha

8-9 Per gaa, Dabyafa tēn tē lay ba maha nɔ ke Yāhā kangbāŋ laam wo. Dyakaridya n yāŋ yi loo tēn na. Loo ne u Dyakaridya pye ke Yāhā kangbāŋ laam wo, ma naa wusuna le naa laam wo. 10 U wusuna leyale wo naa wo, nabuar pye nkur ye, pe yer naa Yāhā nar.

11 Loo nde pyeyale wo, Yĩnfua Yāhā yāhāyĩn tēnlēhe waa n fe gbe yi u Dyakaridya na ke Yāhā kangbāŋ laam wo, ke wusuna suhusaha fla kāndigi koho kue ye. 12 Dyakaridya n u yāã, ma nii n sege fyar koho wo. 13 U yāhāyĩn tēnlēhe n u pye ma yee: «Dyakaridya, ma'a n fya ye,

taa naa Yāhā nar lii ne, ke le sya ma ye. Ma cɔɔ ga lai gbe, u naa kicar waa see, ma u myaha taha Nsān. 14 U wāsee wĩ ga ba ma laam sroŋ flege ma kē. Nabuar ga ba naa nuhu di loo na. 15 U ga ba nii naweengbāŋ Yĩnfua Yāhā ye. U saa ba naa defĩ wo, tesē sēm mpāy syi ne pe nawee yigi ye. U wāyitāŋ u nahafua laha wo, Yāhā Yrā Fānga ga ba dye u wo, ke u laam yĩ. 16 U ga ba ta Yiisrefa busāã n dur naa n yār Yĩnfua Yāhā kānde wo. 17 Yāhā ga ba ta u n Yāhā kai- cā, tuu maha fānga yāã mii faale Yāhā kaplāŋ tōrfua Yeli wāŋ syi dyaŋ. Loo ga ba ta u n tuhufa wāã le pe kicar ne, tuu kapeepyefa ta pe n koho klaha, pe naa pe troho tāhā naweeyōm yor wo. U ga ba nawee- gbihi ta Yĩnfua Yāhā kē.»

18 Dyakaridya n u yāhāyĩn tēnlēhe pye ma yee: «Lii raa tōr nde, n waha le syi sya la n yee cĩinde? Ndoo ta cɔɔ ne, wo sē le ter la syihi wāsee na?» 19 U yāhāyĩn tēnlēhe n u yē wāã sya ma yee: «Ndoo kē Gaburele, n ma Yāhā tāy ma ke laam wūhū pye. Koo ke ra lēhe wāã ma ye, n ba le kapâyĩ nde tōr ma ye. 20 Kaplāŋ nkāy tē pāã ma ye, le kai pyeyale ma ba nɔ, le ga pye. Taa sē -sē ra kaplāŋ sya cĩinde ye, maa nii bebe ma yē ga mar ma ye, ma saa waha naa n pāã ye. Kai- ngĩ ga ba pye, ma yē n cā kuã, ma n waha dur naa n pāã.» 21 Loo yale wo, te nabuar rii te pye nkur ye, te naa Dyakaridya sēŋ. U tee ba ma kuee ter ke Yāhā kangbāŋ laam wo, le n pe laam wo. 22 U n ba yi, u sē waha pāã pe nabuar ne ye, pe n cā ma yee u ba ngaa yāã wāytāã wo ke Yāhā kangbāŋ laam wo. U ba naa klue ya yāhā kaplāŋ draha wo, u yē ba mar.

23 Dyakaridya kai- wāpyeŋ lay n ba kua ke Yāhā kangbāŋ wo, u n dur ga u kaha wo. 24 Loo kur ye, u Dyakaridya cɔɔ Lisabete n ba lai gbe, ma naa n kuee kaha ya laam wo yrey bua, u sē naa n yi ye. U laam wo, u naa le ga ma naa n yee: 25 «Ye naa Yāhā yāŋ ke nde pye ra kē. Ke sroŋ yer yagaa ra fyar wāgbekāã wĩ na ra na, ta n ga waha yĩn kuã yir naa nawee- yāŋ. Pe saa naa ra yāŋ cayroŋ nantāŋ ye.»

U yāhāyĩn tēnlēhe Gaburele Yesu

wāsee wīl cāa yar yaha

²⁶ Lisabete lai yrey kuay wuhu, Yāhā n ke yāhāyīn tēnlehe Gaburele nō wāā Galele kāntraha klo nde laam wo pe n yee Nasarete. ²⁷ U n ka capua waa fla na pe naa n yee Maari. U sē -sē ba naa cā wa ye. Pe ba yer u wāwāā wīl na cōō, naa waa kē pe naa n yee Yosefe. U Yosefe faale wādyaha bii kē Dawide ne, wii tuu bii pye Yiisrefa yīnfua faale wo.

²⁸ U yāhāyīn tēnlehe n dye ga u Maari fla na, maa u pye ma yee: «N ma syar Maari, mboo wii, ma yān yi. Yīnfua Yāhā ma ma ne.» ²⁹ Maari tuu kaplān ngīl luhu, tuu ga lii pye u sē le cā ye. U n nii le ga u laam wo ma yee: «Syaha nge yīn kē lii ne?» ³⁰ Loo na, u yāhāyīn tēnlehe n u pye ma yee: «Maari, ma'a n fya ye. Yāhā ke laantār yar ma na. ³¹ Maa ba lai gbe, ma naa kicar waa see, ma ba u myaha taha Yesu. ³² U myaha ga ba gboho, pe ga ba naa u yee ke Yāhāngbān Dya. Yāhā ga ba u faale wādyaha Dawide yīnfar wāā u kē. ³³ U ga ba nii Yiisre kur Yīnfua. Too yīnfar nde saa ba sya kāā yāā u koho wo ye, u n kuee yai tān Yīnfua.»

³⁴ Maari n u yāhāyīn tēnlehe pye ma yee: «Eh, n ga pye mii n waha lai gbe, tē sē -sē naa cā wa ye?» ³⁵ U yāhāyīn tēnlehe n u pye ma yee: «Yāhā Yrā Fānga ga ba tege ma na, Yāhāngbān Fānga ga ba paha tā ma na mii yīm wān syi dya. Koo syi kē, kicaryō wii u n pai see, pe ga ba naa u yee Yāhā Dya. ³⁶ Ma nwonfua Lisabete, u wāle naa bye ne, u ma lai ne, u ga ba naa kicar see. Pe sē ba naa n yee la, a u ma cayron? Yagaa u ma yrey kuay lai ne. ³⁷ Cā, laa sē Yāhā yia ye.»

³⁸ Loo na, Maari n yee: «N nwo, n ma Yāhā koho wo. Taa le tōr mii, le -sē pye koo syi.» Loo kur ye, u yāhāyīn tēnlehe Gaburele n ter.

Maari ka Lisabete fla na

³⁹ Too plii na, Maari n yir ma Yude yāy klo laa kānde sya, ma ter farfar Lisabete fla na. Loo klo nde wo, Lisabete ye pye ke fla na u puai Dyakaridya ne. ⁴⁰ Maari n ga dye pe kaha wo, ma Lisabete syar. ⁴¹ Yaliile Lisabete tuu u syaha yīmbui luhu, kicar wii tuu pye u laha wo u n u

ya yehe. Yāhā Yrā Fānga n dye u Lisabete wo, ma u laam yīl. ⁴² U n tē sya ma yee: «Maari, Yāhā kaa taha ma na, ma ter ca bye yaha. Ke maha kaa taha u kicar na, wii raa n pai see. ⁴³ Nawee la ta syi ne, ta Yīnfua nahafua n sya yir ba ra fla na? ⁴⁴ Ma sē yāā, yaliile tē ma syaha luhu, nuhu n u kicar yigi, u n sya u ya yehe ta laha wo. ⁴⁵ Ma wīl yō, mboo wii taa Yīnfua Yāhā kaplān sya cīnde, kaplān nkāy ke ba tōr ma ye.»

Maari Yāhā sey

⁴⁶ Maari n too Yāhā wāsey na ma yee: «N Yīnfua Yāhā sey,

⁴⁷ n nuhu di, Yāhā ma ra Syayahafua. ⁴⁸ Ke fāy sya, ma kue tege ma ra syi yān, ndoo wii tē ma ke koho wo. Yagaa, ta myaha ga ba dye kuee yai tān kāntrahafa bye yē wo, pe n naa le pāā pe yee: Cōō nwo wīl fihī yō cīnde.

⁴⁹ Ye sē yāā, Yāhā kayūhū pye ra kē, nkāy ke gbaha.

Ke miingbān kai- laha.

⁵⁰ Mpāy bye pe n luhu ke ye, ke ke laantār yar pe na yalebye.

⁵¹ Ke kānkai- sron pye ke ya koho fānga kāmāy na.

Ke fyar ta yatanfa na.

⁵² Ke nangbām ta pe n kuā too, ma naflam ta pe n kuā yir.

⁵³ Ke fāāfa ta klafa, pe n yāā ma sya ta ter pe wādiŋ yaha. Ke walefa dur wāā kānwai ne.

⁵⁴ Yāhā ke laantār yar wo faale wāle na. Ke dye Yiisrefa kue ye,

Yiisrefa mpāy pe pye ke koho wo.

⁵⁵ Ke bii yē ter Brama ye tesē u kur ne, ma yee ke ga naa ke laantār yar pe na yalebye.»

⁵⁶ Loo kur ye, Maari n kuee yrey tāā syi Lisabete fla na, ma cā ba dur ter u kaha wo.

Nsān wāsee

⁵⁷ Lisabete seeper n ba nō, u n naa ricar see. ⁵⁸ Loo kafuē n yi, u kasohowai n le luhu tesē u kahafa ne. Pe n nii nuhu di, ma nii n yee Yāhā ke laantār yar Lisabete na. ⁵⁹ Plii kuatāā wuhu, nawee- n pe ya wāā ba u kicar kūsaha wo. Pe n yee

poo ga u tuhufua Dyakaridya myaha gbe pe taha u na. ⁶⁰ U kicar nahafua n pe pye ma yee: «Aye, ye tyii u myaha n nii Nsân.» ⁶¹ Pe n u pye ma yee, a u nwonfua waa myaha sê pye yââ Nsân ye, a poo saa waha koo myaha nge gbe pe taha u kicar na ye. ⁶² U kicar tuhufua tuu sê -sê waha naa n pãã ye, pe n klue yâhã wãã u ye, a ter myaha gii yai ke taha u kicar na. ⁶³ Dyakaridya n klue yâhã wãã pe ye, pe n kla wãã u kê, u n yrũhũ ke na ma yee: «Nsân ke ma u kicar myaha.» Le n pe bye fe gbe. ⁶⁴ Loo yalebya wo, Dyakaridya yẽ n kuã, u n too Yâhã wãsey na ma sya nii yĩmbui yir.

⁶⁵ Loo nde le pye ke syi, pe klofa bye n fya, le kapãn n cããŋ yi Yude yã yeebehe bye wo. ⁶⁶ Le n nii, wii ma le luhu, u ga naa laam ga u yee, a kicar nwo ma ba le, u ga ba nii nwasyipyefua? Yâhã yĩnde -sê pye u kicar na yalebye.

Dyakaridya Yâhã sey, ma kai- yar yaha

⁶⁷ Yâhã Yrã Fãnga n dye u kicar tuhufua Dyakaridya laam wo, ma u yĩ. Kai- nkãy ke n pai pye, u n too ke na ma nii ke yar n yaha ma yee:

⁶⁸ «Wo Yĩnfua wii u ma Yiisrefa Yâhã, ke myaha yai ke gboho nawee- bye yẽ wo.

Ke wo kue yãŋ, ma wo sya yaha.

⁶⁹ Ke u Syayahafua yĩŋ yi wo faale yĩnfua Dawide nwon wo, ma fãnga wãã u kê.

⁷⁰ Yĩnfua Yâhã bii ke kaplãŋ tãrfayõm ta pe n bii loo nde cãã yar yaha faale wo ma yee,

⁷¹ Yâhã ga ba dye wo kue ye.

Ke u Syayahafua nã wãã wo ye, u n wo sya yaha wo napĩ- koho wo, tesê mpãy ne wo wĩ fũhũ pe ye.

⁷² Ke bii wo wãle pye ma yee, koo ga ba ke laantãr yar pe na, koo saa faha yãã ke naambiyãr na ye.

⁷³ Ke sê bii yẽ ter la wo faale wãdyaha Brama ye koo syi?

⁷⁴ Ke ga ba wo sya yaha wo napĩ- fãnga koho wo, wo n waha naa ke laam wũhũ pye, ntãncer saa pye nantãŋ ye.

⁷⁵ Loo na, wo ga nii Yâhã nawee-

wo ga maha naa n sron ke yaha ye yalebye.

⁷⁶ Ta dya, mboo na, pe ga ba naa ma yee Yâhãŋbãŋ kaplãŋ tãrfua.

Maa ba cãã yi Yĩnfua yahasee ye, ma u kãnde gbihi yaha u kê.

⁷⁷ Taa u nawee- yar, u n pai pe sya yaha, u pe kapee- laha kãã pe yĩŋ na.

⁷⁸ Ye sê yãã, Yâhã n traha ke ke laantãr yar wo na, koo syi kê ke ga ba ta ke cãã- n pa wo ye, mii yainsatãhã wãŋ syi dyan.

⁷⁹ Loo na, mpãy pe nii wam wo Yâhã kue ye, tesê mpãy ne pe gbã fya, poo cãã- ga pa pe ye.

Ke syi, wo bye n waha naa n yãr Yâhã yrĩŋ kãnde wo.»

⁸⁰ U kicar nii n le, u yĩntaha nii n too. Tuu ba nii naanfuẽ, u n ga kuee dragba gaa laam wo yatata. Per gaa, u n cã ba u ya yi Yiisre kur n u yãã.

2

Yesu wãsee Betelmu wo (Mat 1.18-25)

¹ Koo kai- wãpyeŋ cãã na, Woguse tuu pye kãntre fãngafa bye yĩnfua. U bii yir ma yee, a pe kãntre nawee- ter bye myar yrũhũ. ² Too nayrũhũ nde ne te pye nayrũhũ cir. Koo cãã na, Cirimusu tuu pye Syire kui fãngafua. ³ Nawee- bye naa n gaha, maa naa pe myar yrũhũ pe wãle kle na.

⁴ U Yosefe -sê pye klo lii wo pe n yee Nasarete, Galele kãntraha na. Tuu -sê pye faale yĩnfua Dawide kur waa, u n yir le klo wo, ma ka Betelmu wo Yude kãntraha laam wo. U nwon wãdyaha Dawide kusey ba kê. ⁵ U n ka, woo tesê Maari ne wii tuu ga nii u cãã, pe n ga yrũhũ. Maari pye lai ne. ⁶ Pe pye ke Betelmu laam wo, Maari seeper n ba nã. ⁷ U n ke syihi cir nge see, naa ricar. U n u kicar maha tã kompua fai ne, ma u sã y ta mbaa didi katan wo. Draha sê ba yãã pe ye nampay syãsaha fla wo ye. Pe n gblihi laa, ma ga dye nii yraha sãysaha fla wo.

⁸ Le klo kãnkãy na mbanaha mpãy pye, pe naa n kuee nyẽ wo yĩmper wo ma naa

pe mbaa sêṅ. ⁹ Yāhāyīṅ tēnlēḥe waa n fe gbe yi pe na, Yāhā nayōr cāā- n yehē pe telai wo. Pe n fya nii. ¹⁰ U yāhāyīṅ tēnlēḥe n pe pye ma yee: «Ye ma n fya ye, kapāyī laa ne tē ga tōr ye ye, lii le ga ba nuhungbān yigi ye kāntraha nawee- bye kē. ¹¹ Yīmper nge laam wo, ye wādyaha Dawide klo nde laam wo, ye Syayahafua ma tuu see, Syayahafua wii u ma u Yāhā Yīndefua. ¹² Ta n ye yar laa ne, lii le ga ta ye n waha ga u yāṅ cā: Ye ma ga pēyāhā gii yāā pe maha tā kompua fai ne, ma ke sāy ta mbaa didi katan wo, yaa cā koo kē.»

¹³ Loo yalebya wo, yāhāyīṅ tēnlēḥe mpāy n maha fe gbe yi pe na, ma ba yer u yāhāyīṅ tēnlēḥe nen nwo tāy, ma nii Yāhā sey ma yee:

¹⁴ «Miingbāṅ, Yāhā wāṅ kē ke ne yāhāyīṅ na.

Ke ke yrīṅ wāā kāntrahafa kē, poo mpāy wīi le n tāy ke ye.»

¹⁵ Pe yāhāyīṅ tēnlēḥe pe dur ter yāhāyīṅ na, pe mbanaha n pe ya pye ma yee: «Ye tyii wo n yir ga ke Betelēmu laam wo; Yāhā ke wo yar lii ne, wo ga le yāā wo yīnde ne.» ¹⁶ Pe loo pāā wa, pe n yir farfar, maa dye ma Maari yāā Yosefe ne, tesē le pēyāle ne pe kompua fai maha tā le na, ma le sāy le yaha mbaa didi katan wo. ¹⁷ Pe le pēyāle yāā pe yīnde ne, pe n too ke kai- na ma nii n tōr, kai- nkāy u yāhāyīṅ tēnlēḥe ba yar pe na le pēyāle wīi na. ¹⁸ Nawee- mpāy pe naa ke luhu, ke n pe laam wo. ¹⁹ Maari n -sē ke bye le yaha u ya laam wo, ma nii ke wūū u ya ya. ²⁰ Pe mbanaha pe ba le pēyāle yāā wa, pe n dur ma pe nakoho kānde sya. U yāhāyīṅ tēnlēḥe tuu ba ke kai- tōr pe ye mii, pe n ga ke yāā koo syi. Pe n nii Yāhā miingbāṅ gboho ke kai- wīi na.

²¹ U kicar wāsee plii kuatāā wuhu na, pe n u kūū, ma u myaha taha Yesu. Koo myaha kē u yāhāyīṅ tēnlēḥe u ba yar yaha, u nahafua n cā u lai gbe.

Yesu wāyar Yāhā kangbāṅ wo

²² Per gii Maari wāsee wor yai te yee kāā, mii le yar mii kānde* lii wo Yāhā

bii le le soho Musa koho wo faale wo, Yosefe tesē Maari ne, pe n u kicar gbe ba Yurusalem kungbāy wo, ma ga u yar Yāhā na ke kangbāṅ wo. ²³ Le ma le yrūhū ta Yāhā sabangbāṅ wo ma yee: «Naa kicar wii ma cāā see u nahafua na, woo ter ga nii Yīṅfua Yāhā wūū.» ²⁴ Diṅ gii u faale wādyaha Musa bii yar yaha Yāhā kānde wo, Yosefe ye n ke yi. Koo diṅ nge n yi kate syām mpāy ter ne, laa na nasar katēpir syām.

Syimu tesē Ana ne, pe u Syayahafua yāā Yāhā kangbāṅ wo

²⁵ Le Yurusalem klo wo, naa waa pye pe naa n yee Syimu. U ba sron, ma naa Yāhā kānde yār. U naa u Syayahafua wāpan yehē, Syayahafua wii ruu n pai Yiisrefa yi kāā pe fen wo. Yāhā Yrā Fāṅga pye u ne, ²⁶ ma ba u yar ma yee u saa ku mii u sē u Syayahafua yāā ye, u Crise wii u ma Yāhā Yīndefua. ²⁷ Per gii Yesu seefa pe ba u gbe ga, pe n gaha u yar Yāhā na mii Yāhā kānde le yar mii, Yāhā Yrā Fāṅga n Syimu gbe ga Yāhā kangbāṅ wo, pe fla na. ²⁸ Syimu n u kicar gbe yigi klue wo, ma syaha wāā Yāhā kē ma yee:

²⁹ «Yīṅfua Yāhā, taa yē ter ra ye lii ne, le nii cīnde.

Yagaa, maa waha tyii ra na ra n ku laanyīn ne, ndoo wii tē ma ma koho wo.

³⁰ Ma nwo, taa ra ta ra n u Syayahafua yāā yīnde ne.

³¹ U Syayahafua wii taa gbihi, u n ga ter kāntrahafa bye yahasee ye, pe wāsyayaha yīmbui ne.

³² Syayahafua nwo sē na tuu ga ba ta, kāntrahafa bye n ma cā, u maha ta, Yiisrefa myaha n gboho, Yiisrefa mpāy pe ma ma koho wo?»

³³ Syimu tuu naa kai- nkāy pāā Yesu wīi na, koo ngīi n Yesu tuhufua laam wo tesē u nahafua ne. ³⁴ Syimu n Yāhā nar pe kē, ke kaa taha pe na. Loo kur ye, u n Yesu nahafua Maari pye ma yee: «Yāhā kē ke kicar nwo yāṅ yi, u ba ta, nabuar mpāy n too Yiisre kāntraha na, nabuar mpāy n kuā yir. U ga ba Yāhā wūhū pye naa n

* **2:22** 2.22 Faale wādyaha Musa bii Yāhā kānde laa yar yaha ma yee, cōo ma kicar see, u wāsee plii gbeesī pe yai pe ba u cōo wor yee kāā u na, u n nii gbege.

yar nawee- na. Pe nawee- -sẽ ga ba u sye. ³⁵ U ga ba ta, nabuar laam wũhũ nkãy pe ga yigi, ke n yi yaha gbaa na. Ma -sẽ yee mboo na ƆƆ, kayaan ga ba too ma na, le n naa ma yaa mii sãn dyan pe ma waa.»

³⁶⁻³⁷ ƆƆ waa pye Yãhã kaplãn tǒrfua, pe naa n yee Ana. U pye Yaser nwonfua, Fayer pueesya ba kē u ne. U ba sron Ɔ, u ba dye- gbeeresyar yãã wĩhĩ resyar ne. U cabir laam wo, u ba puai yãã, pe n dye- kuasĩ pye pe ya ne, u puai n ku u yaha. U n kuee calangusya u kuãn ne. U sē naa n Ɔer Yãhã kangbãñ na ye, ma naa tēn tē Yãhã kē ke yai ke yĩmper. Kaa na u ga yai plan, ngaa saa le yē wo ye, u naa Yãhã nar. ³⁸ Yaliile Syimu tuu ba naa koo kaplãn ngĩ pãã Yesu wĩ na, Ana n ba dye Yesu seefa fla na, ma naa Yãhã sey. Loo kur ye, u n nii u kicar wĩ pãã nawee-mpãy ye pe naa Yurusalem wãsyayaha wĩ ke.

³⁹ Yesu seefa pe ba Yãhã kai- bye pye kua wa, pe n dur ter Yesu ne Galēle kãntraha klo laa wo pe n yee Nasarēte. Pe niisaha ba kē. ⁴⁰ U kicar nii n Ɔ, u yĩntaha nii n too. Wãle kacãn pye u ye, u wĩ naa n tãy Yãhã ye.

Yesu Yãhã kangbãñ wo u kicar cãã na

⁴¹ Dye- bye Yesu seefa naa n gaha Yurusalem wo, syayaha gbar na. ⁴² Yesu tuu ba dye- sēnsye syãñ yãã dye lii, pe n ka u ne too gbar nde na, mii Yiiffee- kãnde le yar mii. ⁴³ Te gbar te ba kua wa, nawee- bye n dur ma n ter pe kui wo. Yesu n wlãhã kuee Yurusalem wo, u seefa sē le cã ye, ma ter u yaha. ⁴⁴ Pe naa le ga ma yee, a ter u ma pe yrãhãyrwai ne. Pe n sya yãr per wihi, ma cã yir u wãtay na pe nampyen- laam wo, tesē pe naambiyãm ne. ⁴⁵ Pe sē u yãã ye, pe n gblihi laa, ma dur ma u tay n gaha, ma sya ga dye ke Yurusalem laam wo. ⁴⁶ Pe n u tay plii tãã ke Yurusalem laam wo, ma cã ga u yãã Yãhã kangbãñ laam wo. U pye Yiiffee- yahaseefa telai wo, tuu dye nii, ma nii n luhu pe ye, ma pe yey kai- ne. ⁴⁷ Yesu ba kai- busãã cã, ma maha pe yahaseefa yē wãã naa n sya kacãn ne. Nde n yē gbãã mpãy na pe pye ke fla na.

⁴⁸ U seefa pe u yãã, le n pe sron fe gbe. U nahafua n u pye ma yee: «Ta dya, lii raa pye wo na ke dyan? Ma sē yãã, ma wo ta wo n fya, ma nii ma tay teebehe bye wo, wo syãm ma tuhufua ne.» ⁴⁹ U n pe yē wãã sya ma yee: «Nwa ta ye n ga ra tay teelaa wo? Ye sē cã la, n yai n nii ta Tuhufua Yãhã kangbãñ wo?» ⁵⁰ U seefa sē -sē u kaplãn yĩntaha war ye.

⁵¹ Yesu n yir, pe n wãã kũn ter Nasarēte wo. U naa n luhu pe ye. Koo kai- ngĩ pye ter, u nahafua Maari n ke bye le yaha u ya laam wo.

⁵² Yesu nii n Ɔ, kaa nii n taha u kadye na, tesē u laantor ne. U wĩ naa n tãy Yãhã ye ma suhu nawee- ne.

3

Nsãn nawee- tããfua kayar

(Mat 3.1-12; Mar 1.1-8; Nsãn 1.19-28)

¹ Dye lii kãntre fãngafa bye yĩnfua Tyibere fãnga wãma- ke ba no dye- sēnsye bua na, koo cãã kē fãngafua Põsyi Pilati u pye Yude kãntraha kur bye yĩñ na. Yerote u pye Galēle kui yahaseefua, u nampyesey Filipe pye Lityire kui yahaseefua ma suhu Trakũhũ kui ne. Lesãhã u - sē pye Labyile kui yahaseefua. ² Yana tesē Kayifu ne, poo pe pye Yãhã yũndefa yĩñfa.

Loo dye Dyakaridya dya Nsãn tuu pye drawaha fla wo, ma Yãhã yē kapãn luhu.

³ Loo na, u n yir ma Yurdane lafen tũntũn kui tay n klaha, ma nii le gble nawee- ye ma yee: «-Ye le sya ye cã ye kapee- wãpyen sē yõ ye, -ye ke miy yaha! -Tee pa, ta n ba ye tãã yi loho wo. Yãhã -sē ga ye kapee- laha kãã ye yĩñ na.» ⁴ Faale Yãhã kaplãn tǒrfua Yisa, tuu bii lii cãã yrũhũ ta Yãhã sabangbãñ wo Nsãn wĩ na, loo ne le nii n pye loo yale wo. Loo ne nde:

«Naa waa yĩmbui ne le n yir

drawaha fla wo ma yee:

-Ye Yĩnfua Yãhã wãpan kãnde gbihi yaha ke kē,

-ye ke kãmbēhe ta ke n sron yõ!

⁵ Teelii fla ma pye nfaha, ke fla ke yĩ.

Yãygbãy ma suhu te wãsyĩmbir ne, te bye te traha kãã.

Kãmbēhe nkãy ke kuãy klaha, ke bye ke sron.

Kãmbēhe nkãy ke pee, ke bye ke gbihi,

ke nii diidii.

⁶ Yāhā ke lii pye ma ga wo sya yaha, kântrahafa bye ga ba le yāā pe yīnde ne.»

Nsān lii tōr naa n yar nawee- na

⁷ Nabuar naa n gaha Nsān ye wātāā yīmbui ne. U naa pe pye ma yee: «Nwoho terfa mii! Yoo ye yar ma yee tee ga waha wloho yi kāā te Yāhā kasāhā laam wo, tii te n pai? ⁸ -Ye naa kayūhū pye mii katyiyūhū dyaŋ ke piyōm sa. Loo na, le ga cā tee yi kāā kapee- wāpyeŋ kānde wo, ma kayūhū wāpyeŋ kānde gbe. Ye tee le ga ye laam wo, a ye ma wo faale wādyaha Brama kur, loo nde wīī na, Yāhā ga ta ye n wlohoyisaha yāā. Ye sē yāā, Yāhā ga waha ntēmbar nde ta te n wā klaha nii naweeyōm, pe n ye draha gbe, pe nii Brama kur. ⁹ Ta n ye yar: Mbaapuui gbihi cai ta nii wa, ma ga katyir cāār te nnen fla na. Katyigi gii ma yee ke sē sa yō ye, ke ga gbā cēr le naa wo.»

¹⁰ Pe nabuar n u yey ma yee: «Wo yai wo naa n pye mii wo nii naweeyōm?»

¹¹ Nsān n pe yē wāā sya ma yee: «Nayre sīī ma pye wii ye, u neŋ wāā waa kē, wii ruu wee kaa ne ye. Digi ma yāā mboo wii ye, ke la fāāfa ne.» ¹² Kufar wāāfa mpāy n pa Nsān fla na tāāsaha wo, ma ba u yey ma yee: «Yīŋfua, wii yai wo naa n pye mii?» ¹³ U n pe yē wāā sya ma yee: «Yē gii pe tōr yar ye na, ye ma syi ye kufar wale sya le n ta naa n tēr koo yaha ye!»

¹⁴ Seraasyi mpāy n pa pe ya ndoŋ, ma ba u Nsān yey loo nen ya ne ma yee: «Ah wii, wo yai wo naa n pye mii?» U n pe yē wāā sya ma yee: «Ye ma syi ye naa wale sya fānga na nawee- ye ye! Ye ma syi ye maha kawar fua naa n taha nawee- na ye naa war sya pe ye ye. Ye yīŋfa pe ye dāā war mpāy ne, -ye naa n kuee poo ya ne!»

¹⁵ Nawee- mpāy pe pye ke fla na, ma naa u Yāhā Yīndefua wāpaŋ yehe, pe naa le ga ma naa n yee, a laa na Nsān kē u ne. ¹⁶ Loo na, Nsān n pe bye pye ma yee: «Ndoo, n ye tāā n yi loho wo. Waa ter -sē ma tuu n pai, woo cēr yaha ra kē mahamaha. Ta syi gē sē yai u ntān sale wāfer ne u tēr na ye. Woo ga ba naa ye tāā Yāhā Yrā Fānga ne, tesē naa ne. ¹⁷ U

ma mii nawee dyaŋ tuu ma sēncrihi ne u koho wo. U ga sēmuhu fua yi pua wo. Loo kur ye, u ga u pua le mploho wo, tuu naa le te sēmuhu na, naa gii wāfege yāā wee ke na ye.»

¹⁸ Nsān maha ba naa kai- busāā yar nawee- na, ma naa le Yāhā kapāyīī tōr pe ye. ¹⁹ U n ba yāā Galele kui yahaseefua Yerote tuu yir, ma u ya lefuasey cōo Yerotyade tyīn sya u ye ma u ta u cōo, u n le kuān u ne, ma suhu kai- nkāy bye ne tuu tee naa n pye.

²⁰ U Yerote sē luhu u ye ye, u ga cā lii pye le taha kapee, ma ta pe n u Nsān yigi le nwompīhi wo.

Yesu u tēn koho yigi

(Mat 1.1-17; 3.13-17; Mar 1.9-11)

²¹ Nawee- mpāy pe ba pa Nsān fla na tāāsaha wo, Yesu pye pe laam wo. Nsān n Yesu tāā u ya ndoŋ. Loo kur ye, Yesu tuu naa n pāā Yāhā ne, yāhāyīŋ n fe yār, ²² Yāhā Yrā Fānga n tege ba Yesu na. Le n le ya klaha mii kānsyā waa ter dyaŋ. Yīmbui laa ter n yir yāhāyīŋ kue ye ma yee: «Ta Dya kē ma ne, ma ntāŋ dye gboho ra tāy, ma ra laam yīn yalebye.»

²³ Yesu tuu ba dye- gbey sēnsye syi kua, tuu see ba lii wāpyeŋ myaha ne, u n le wāpyeŋ koho yigi.

Nawee- ye Yesu pye Yosēfe dya.
Yosēfe -sē pye Yeli dya.

²⁴ Yeli pye Matar dya,

Matar -sē pye Lewi dya,

Lewi -sē pye Melsyi dya,

Melsyi -sē pye Yanay dya,

Yanay -sē pye Yosēfe dya,

²⁵ Yosēfe -sē pye Matetya dya,

Matetya -sē pye Amose dya,

Amose -sē pye Namuhu dya,

Namuhu -sē pye Yesele dya,

Yesele -sē pye Nagaa dya,

Nagaa -sē pye Mataha dya,

Mataha -sē pye Matetya dya,

²⁶ Matetya -sē pye Semii dya,

Semii -sē pye Yosenge dya,

Yosenge -sē pye Yoda dya,

²⁷ Yoda -sē pye Yōnaa dya,

Yōnaa -sē pye Yarsa dya,

Yarsa -sē pye Dyērbaha dya,

Dyērbaha -sē pye Syalatye dya,

Syalatye -sē pye Naari dya,
²⁸ Naari -sē pye Marki dya,
 Marki -sē pye Yaadii dya,
 Yaadii -sē pye Kuasāhā dya,
 Kuasāhā -sē pye Lemada dya,
 Lemada -sē pye Yer dya,
²⁹ Yer -sē pye Yosya dya,
 Yosya -sē pye Yelidye dya,
 Yelidye -sē pye Yɔɔri dya,
 Yɔɔri -sē pye Matar dya,
 Matar -sē pye Lewi dya,
 Lewi -sē pye Syimɔ dya,
³⁰ Syimɔ -sē pye Yuda dya,
 Yuda -sē pye Yosɛfe dya,
 Yosɛfe -sē pye Yɔnaha dya,
 Yɔnaha -sē pye Yelaake dya,
 Yelaake -sē pye Melaa dya,
³¹ Melaa -sē pye Mena dya,
 Mena -sē pye Matataa dya,
 Matataa -sē pye Natā dya,
 Natā -sē pye Dawide dya,
 Dawide -sē pye Yisay dya,
³² Yisay -sē pye Yobɛde dya,
 Yobɛde -sē pye Buase dya,
 Buase -sē pye Sala dya,
 Sala -sē pye Naasūhū dya,
 Naasūhū -sē pye Aminada dya,
³³ Aminada -sē pye Adamen dya,
 Adamen -sē pye Yarne dya,
 Yarne -sē pye Yesrūhū dya,
 Yesrūhū -sē pye Parase dya,
 Parase -sē pye Yuda dya,
³⁴ Yuda -sē pye Dyakuba dya,
 Dyakuba -sē pye Yisyake dya,
 Yisyake -sē pye Brama dya,
 Brama -sē pye Tyera dya,
 Tyera -sē pye Nasyɔɔ dya,
³⁵ Nasyɔɔ -sē pye Seru dya,
 Seru -sē pye Yarwuhu dya,
 Yarwuhu -sē pye Pege dya,
 Pege -sē pye Yeber dya,
 Yeber -sē pye Sala dya,
 Sala -sē pye Kanaa dya,
³⁶ Kanaa -sē pye Yarpasye dya,
 Yarpasye -sē pye Syam dya,
 Syam -sē pye Nuwe dya,
 Nuwe -sē pye Lemeke dya,
 Lemeke -sē pye Matesyela dya,
³⁷ Matesyela -sē pye Yenake dya,
 Yenake -sē pye Yaare dya,

Yaare -sē pye Malele dya,
 Malele -sē pye Kena dya,
 Kena -sē pye Yenose dya,
³⁸ Yenose -sē pye Sete dya,
 Sete -sē pye Dama dya.
 U Dama kadye -sē pye Yāhā dya.

4

*Setane Yesu tyīn ga yān kapee- wāpyen
 kue ye*

(Mat 4.1-11; Mar 1.12-13)

¹ Yesu wātāāyi kur ye, Yāhā Yrā Fānga n u yī, ma u ta u n yir ke Yurdane lafen wo, ma ka dragba wo. ² U n ga kuee ke dragba wo plii gbeesī. Sāndāpee yīnfua Setane n nii u tyīn ga n yān kapee- wāpyen kue ye.

Too plii gbeesī nsoho wo, Yesu sē ngaa di ye. Loo kur ye, fān n u yigi.

³ U sāndāpee yīnfua n u pye ma yee: «Ma'a pye Yāhā Dya cīnde, ntēmlaha nge wā klaha digi.» ⁴ Yesu n u yē sya ma u pye ma yee: «Le ma le yrūhū ta Yāhā sabangbān laam wo ma yee: «Nawee saa waha poho digi ya ne ye.» »

⁵ Loo na, u sāndāpee yīnfua n Yesu yigi ga ncha ye, ma kāntraha kui bye yar tān u na, teele nen ya. U n dur ma u pye ma yee: ⁶ «Kāntraha nge bye fānga, tesē te nangbān ne, n ga waha te wāā ma kē. Too nde bye le soho ra koho wo, te ma ta wān. Wii wī ma tāy ra ye, n ga waha te wāā ufua kē. ⁷ Ma'a kānklūy gbāā ra yahasee ye ma ra gboho, n ga te bye wāā ma kē.» ⁸ Yesu n u yē wāā sya ma yee: «Le ma le yrūhū ta Yāhā sabangbān wo ma yee: «Naa Yāhā ya gboho, koo ya ke ma Yīnfua, -taa mii le soho koo ya koho wo!» »

⁹ Loo na, u sāndāpee yīnfua n ka u ne Yurusalem wo, maa u ta u n dugu nii Yāhā kangbān yāāsyi na. U n dur ma u pye ma yee: «Ma'a pye Yāhā Dya cīnde, yir nwo ma kur ye tege kāntraha na. ¹⁰ Ma sē yāā, le yrūhū ta Yāhā sabangbān wo ma yee: «Yāhā ga ba ke yāhāyīn tēnlehe ye nɔ wāā, pe n ba naa n sēn ma na.

¹¹ Pe ga ba ma yigi pe klue wo, ma saa mii kor ntēmlaha na ye.» Loo ne ta n yee, ma kur ye tege kāntraha na!» ¹² Yesu n maha u yē wāā sya ma

yee: «Ta n ma yar, le ma le yrūhū ta Yāhā sabangbān wo ma yee: <Yāhā ke ma ma Yīnfua, ma'a syi ma ke tān yān ye.> »

¹³ Setane tuu u kacān bye ta ma Yesu tyīn ga yān kapee- wāpyen kue ye, u n dur ter ma u wātyīnyān ta yaha per gaa na.

Yesu u tēn koho fe yigi Galēle kāntraha na

(Mat 4.12-17; Mar 1.14-15)

¹⁴ Loo kur ye, Yesu n dur ter Galēle kāntraha wo. U ba yī Yāhā Yrā Fānga ne. Pe n nii u wīl pāā ke kue kāntraha kur bye wo. ¹⁵ U ba naa nawee- klaha Yiifee-yawāhā nwey laam wo. Nawee- bye naa u sey.

Nasarētefa Yesu wīl sye

(Mat 13.53-58; Mar 6.1-6)

¹⁶ Yesu n ka Nasarēte wo. U u kicar cāā pye ke fla na. Teebehe bye wo kani per na, Yesu sē ke naa n laa Yiifee- yawāhā nwoŋ wo ye. Koo per ke ba nō, u n dye Yiifee- yawāhā nwoŋ wo ke Nasarēte wo. U n yir yer, ma yee woo ga Yāhā kaplān nkāy kal nawee- ye. ¹⁷ Pe n saba waa gbe wāā u kē, saba wii faale Yāhā kaplān tōrfua Yisa bii yrūhū ta. U n u saba yār, ma draha gaa kal nawee- ye, draha gii ke yrūhū ta ma yee:

¹⁸ «Yāhā Yrā Fānga ma ra yīn na, Yīnfua Yāhā ra yān yi ma yee n naa koo kapāyīl yar fenfa na.

¹⁹ Ke ra nō wāā n ba yāmpa ta pe n wlohoyisaha yāā, ma suhu fūū- ne, pe n naa n yān gbegebe, tesē mpāy ne pe fen sya ma yee tē ba poofa yi kāā napee- koho wo.

Yāhā maha ra nō wāā n ba nawee- yar yaha dye lii ne ke ga ba ke laantār yar pe na.»

²⁰ Loo na, Yesu n u Yāhā sabangbān tā tā, ma u wāā kaha sēnfua kē, ma dur tege nii maa nawee- klaha. Nawee- mpāy bye pe pye ke nwoŋ laam wo, pe n yīnde gbāā u na ma nii u yān. ²¹ Yesu n -sē gbe ma nii pe yar ma yee: «Kai- ngīl tē kal ye ye ke Yāhā sabangbān wo ye n luhu, koo kē tee n yāā nanga, ke yagaa nge na.» ²² Yesu tuu

naa kapāyūhū nkāy pāā, ke ba yē gbāā pe na. Pe n nii le klān n pāā ma yee, a Yosefe dya woo syi ya la u n pāā ke syi?

²³ Yesu n pe pye ma yee: «N cā, yaa plāhā nge pāā wāā ra kē: Tyinfua cāā mii jaa mii ya. Yaa maha waha ra pye ye yee: Kai- nkāy bye taa pye Kapornu wo, wo ke luhu. Maha koo syi pye ma kusey wo nwo wo.» ²⁴ U n maha yee: «Ta n le pāā ye ye cīinde: Yāhā kaplān tōrfua klofa sē u wūhū sya cīinde ye. ²⁵ -Ye Yeli cāā kai- wūū yān, cāā gii cāā sesaha dye- tāā pye gblihi ne, ke sē too ye. Fāā n bii dye taha nawee- bye na. ²⁶ Koo cāā kē Yāhā ke bii Yeli nō wāā calangusya waa fla na Sarēte wo, Syidō kāntraha na. Le -sē nde calangusyam pye busāā Yeli klo wo Yiisrefa kāntraha na. Nwa ta Yeli sē ka poo nen waa fla na ye? ²⁷ Yelisyē bya cāā na, gber- pye busāā Yiisrefa kāntraha na. Nwa ta poo nen waa ge sē waha jaa ye? Namaha woo n jaa, woo wii u pye kulaafua, Syirefa naa waa.»

²⁸ Mpāy bye pe pye ke yawāhā nwoŋ laam wo, pe Yesu kaplān ngīl luhu ga n kua na, ncafūhū n pe yigi ma sya nafāān taha pe na. ²⁹ Pe n tyīn yir, ma u yigi ga le klo kānkāy na. Le klo pye yānjruhu gaa yīn na. Pe n ka u ne ke ncha ye, ma yee poo ga u miy tege wāā tāā ye kāntraha na. ³⁰ Le n ga pe yia, Yesu n wloho yi pe laam wo ma ter.

Sāndūpee wākartege dya waa yīn na kani per wo

(Mar 1.21-28)

³¹ Loo kur ye, Yesu n tege ga Galēle kāntraha klo laa wo pe n yee Kapornu. U naa nawee- klaha kani per gaa na Yiifee-yawāhā nwoŋ wo. ³² U kaklaha ter ba nawee- fe gbe, ma maha pe laam wo. U ba kai- bye cā ma naa nawee- klaha te ne.

³³ Ke yawāhā nwoŋ wo, dya waa pye sāndūpee ne u yīn na. U n nii n tē fānga ne ma yee: ³⁴ «Eh, Nasarētefa Yesu, maa nwa pye wo na? Ma pa la ma n pai wo wīl klaha-? N cā wii kē ma ne: Mboo kē wii ne u ma Yāhā wūū.»

³⁵ Yesu n sā waha u sāndūpee na, ma u pye ma yee: «Yaha le, -taa tege kāā dya nwo yīn na!» U sāndūpee n u dya cāār

nawee- byɛ yĩnde na ma tege kãã u yĩn na, u sê -sê laa wãpee pye u na ye.

³⁶ Le n pe byɛ fe gbe ga far tɛr, pe n sya nii pe ya yey ma yee: «U kaplãn pye mii ma n yia sãndãpee na? Dya nwo n sã sãndãpee gɛ na fãnga ne, pe n nii n luhu u ye, ma tege n kãã nawee- yĩn na.»

³⁷ Yesu myaha n yi koo kãntraha fla kur byɛ wo.

Yesu yanfa buar jaa

(Mat 8.14-17; Mar 1.29-34)

³⁸ Loo kur ye, Yesu n yir ke yawãhã nwoŋ wo, ma ka dya waa kaha wo, u myaha Syimu. U Syimu cɔɔ nahafua kadye ba kã war. Pe n Yesu nar u u jaa.

³⁹ U n kuɛ tege u yĩn na ma sã te yan na. Ke kadye n u miy yaha, u n ta tɛr yir ma nii pe nampay yi.

⁴⁰ Yainkɔŋ wo, yainde le ba dye tɛr wa, nawee- mpãy pe pye yanfa ne pe kle wo, pe n poo yanfa tɛr byɛ gbe ba Yesu fla na. U n klue taha pe nanem byɛ na ma pe jaa.

⁴¹ Sãndãpee pye yanfa mpãy yĩn na, pe n nii tege n kãã pe yĩn na kule ne. Pe naa n kui ma naa n yee: «Yãhã Dya kã ma ne!» Pe ba cã Yãhã Yĩndefua Crise kã u ne, koo kã. Yesu naa n sã pe na, u sê naa n sya pe n naa u wĩ pãã ye.

Yesu Yãhã kapãyĩ pãã Yude wo

(Mar 1.35-39)

⁴² Koo yĩnsyii, Yesu n yi le klo wo, ma ka dragba gaa laam wo. Nabuar raa n yir ma nii u tay. Pe ga u yãã, pe n yee poo ga u yigi ta pe ya ne, u ma syi u tɛr poo yaha ye ye.

⁴³ Yesu n pe pye ma yee: «N yai n le Yãhã Yai kapãyĩ tɔr yar kãnkãy kuifa byɛ na. Yãhã ra nɔ wãã loo na.» ⁴⁴ U n nii le kapãyĩ wũhũ tɔr Yiifee- kui yawãhã nwey wo.

5

Yesu u kãnyãrwai cir ye yãŋ yi

(Mat 4.18-22; Mar 1.16-20)

¹ Per gaa, Yesu pye u ba yer Genesare langbãŋ tãy. Nawee- ba wo tã u na ma naa Yãhã kaplãn luhu. ² U n salangbãŋ raa yãã ke langben na, wãy sã. Pe fuayigifa ba tege kãã te wo, ma naa pe jɔɔ- yee.

³ Yesu n dugu dye salar neŋ gaa laam wo,

ke pye Syimu wãŋ. Yesu n Syimu ta u n faa ke salangbãŋ fã dur yi kãã ke langben na. Yesu n tege nii ke salangbãŋ wo, ma nii pe nawee- klaha.

⁴ Tuu ba pe nawee- klaha wa, u n Syimu pye ma yee: «Teelii fla ke n cuhu, -ye ka ke salangbãŋ ne ke fla na, ye ga ye jɔɔ- miy le!» ⁵ Syimu n u yẽ sya ma yee: «Yĩnfua, wo tẽn tẽ yĩmper wihi, wo sê ngaa gɛ yãã yigi ye. Le nii mboo kapãn, n le sya n ga pe jɔɔ- miy le yãŋ.» ⁶ U n ta pe n pe miy le, fua- n gbe pe laam wo, dege. Pe jɔɔ- namihi n sya n traha ke naa n cɛr. ⁷ Loo na, pe n klue yãhã wãã pe nampyen- mii ye ke salangbãŋ neŋ ngaa wo, pe ba koho le pe ye. Pe n pa, pe n ba te salangbãŋ sã yĩ pe fua- ne, te n sya nii n ke te ne dye tɛr loho laam wo.

⁸ Syimu Pyar tuu nde yãã, u n ga kãnkũy gbãã Yesu yaha ye, ma u pye ma yee: «Yĩnfua, kapeepyefua kã ra ne, ma'a syi kuee naa n crã ra na ye!» ⁹ Syimu ba fya yigi nii, tesẽ mpãy byɛ ne pe pye ke fla na. Pe fua- ba gboho ga far tɛr, le n sya pe laam wo. ¹⁰ Syake pye Nsãn ne, Sewede pii ba me. Syimu tẽntẽwai mpãy ba me pe ne. Pe ba fya pe ya ndoŋ. Yesu n Syimu pye ma yee: «Ma'a syi ma fya ye! Taa naa fua- le jɔɔ wo mii, yagaa, nawee- me taa ga naa n le kãnfue wo ke syi.» ¹¹ Loo na, pe byɛ n ka te salangbãŋ ne ngbãŋ na, ma pe wãn kur byɛ ta yaha, ma taha Yesu na pe kuãŋ ne.

Yesu gber waa jaa

(Mat 8.1-4; Mar 1.40-45)

¹² Yesu pye klo laa wo, gber waa n pa u fla na, te yãhã ba u kadye byɛ gbe tã. Tuu Yesu yãã, u n ga kãnkũy gbãã u yahasee ye, ma u nar ma yee: «Yĩnfua, le ma tãy ma ye, ma ga waha ta ra n jaa, n nii gbegbe nayɔr saha na.» ¹³ Yesu n koho nɔ wãã, ma tɛ u na ma yee: «Ãwã le tãy ra ye, jaa ma nii gbegbe nayɔr saha na!» Le yalebya wo, ke yãhã n ta tɛr laha kãã u dya na, u n nii gbegbe nayɔr saha na.

¹⁴ Yesu n le pãã waha u ye ma yee: «Ma'a syi nde pãã waa ye ye! -Taa ka, maa mii yar Yãhã yũndefua na, ma ma wãjaa diŋ yi, diŋ gii faale wãdyaha Musa tuu tɔr yaha mpãy kã pe pye yãhã ne pe kadye

na, ma jaa. Ke syi ne nawee- ga waha cã ma jaa.»

¹⁵ Loo nde kur ye, Yesu myaha yi naa n gaha tebehe bye wo. Nabuar n te ya wãã naa n pai u kaplãn luhusaha wo, tesê pe ya wãjaa saha wo. ¹⁶ Yesu woo -sê naa n ke u naa n nii u ya ya, u naa n gaha dragba wo, u ga naa u laam wũhũ tór Yãhã ye.

Yesu tãnkurfua waa jaa
(Mat 9.1-8; Mar 2.1-12)

¹⁷ Per gaa, Yesu naa nawee- klahã. Pe nawee- laam wo, Yiifee- yahaseefa mpãy pye, pe naa n yee Farisyẽ, tesê Yãhã kaiyarfa mpãy ne. Pe ba yi Galele kui bye wo, tesê Yude kui bye ne, ma suhu Yurusalem ne. Yĩnfua Yãhã fãnga pye Yesu ne, ma u ta u n waha naa yanfa jaa. ¹⁸ Nawee- mpãy n ba pa tãnkurfua waa ne, pe u gbe u kasãy wãñ na. Pe naa n ke pe dye u ne Yesu tãy nwoñ laam wo, pe ga u ta u yaha ye. ¹⁹ Pe sê waha dye ye, nawee- tee ba nihi ter. Pe n gblihi laa, ma dugu ke nwoñ yĩñ na maa wihi fer, ma u tãnkurfua yoñ tege le wãã u kasãy wãñ na pe nawee- telai wo, Yesu yaha ye. ²⁰ Yesu tuu yãã poo nawee- mii pe u ta pe Yater, u n u yanfua pye ma yee: «Cĩnfua, ma kapee- laha kãã ma yĩñ na.»

²¹ Pe Yãhã kaiyarfa tesê pe Farisyẽ ne, pe n nii le ga pe laam wo ma yee: «Yoo ma u ga waha kapee- laha kãã nawee yĩñ na mii Yãhã ya sê kẽ ye? -Ye naa dya waa syi yãñ! U n gbar Yãhã ne cĩinde.» ²² Yesu -sê ba pe laam wũhũ cã. U n pe pye ma yee: «Nwa ta ye n nii kai- ngĩĩ syi ga ye laam wo? ²³ N ga waha yee: Ma kapee- laha kãã ma na. N ga maha waha yee: Yir naa n yãr! Koo kate- syãñ ngĩĩ wo, lii loo le cã waha? ²⁴ N yãñ ye cã Yãhã kãnde wãã u Nawee Puee kẽ kãntraha nge na, u n ga waha kapee- laha kãã nawee yĩñ na.» Yesu n wã klahã loo na, ma u tãnkurfua pye ma yee: «N ma yar, yir, -taa ma kasãy wãñ gbe, ma yãr naa n gaha ma kaha wo!» ²⁵ U tãnkurfua n ta ter yir nawee- bye yĩnde na, ma u kasãy wãñ gbe, kii tuu ba sãy nii, ma yãr n ter ma Yãhã sey n gaha u kaha wo. ²⁶ Le n yẽ gbãã pe nawee- bye na, pe n sya fya, ma nii Yãhã sey ma yee, a poo laanwo wũhũ yãã koo per.

Yesu Lewi yãñ yi
(Mat 9.9-13; Mar 2.13-17)

²⁷ Loo kur ye, Yesu n yi ma kufar wããfua waa yãã, tuu tege nii kufar wããsaha wo. Pe naa u yee Lewi. Yesu n u pye ma yee: «Naa n taha ra na!» ²⁸ Lewi n te wãn kur bye ta yaha, ma yir, ma nii n taha Yesu na u kuãñ ne.

²⁹ Loo kur ye, Lewi n gbar ta u kaha wo Yesu myaha na u kãnyãrwai ne, ma ta pe n dir soho. Pe pye pe wãã naa n di kufar wããfa busãã ne, tesê nawee- mpãy ter ne. ³⁰ Farisyẽ mpãy pye ke fla na, tesê Yãhã kaiyarfa mpãy ne pe pye yĩmbui nen na pe Farisyẽ ne. Poo mii pe Yesu yãã, tuu wãã n di nawee- mii ter syi ne, le sê tãy pe ye ye. Pe n Yesu kãnyãrwai pye ma yee: «Nwa ta ye n nii wãã n di kufar wããfa ne, ma suhu kãmpee- yãrfa mpãy ter ne?»

³¹ Yesu n pe yẽ wãã sya ma yee: «Yĩnwerfa poo sê me pe tyinfua tay ye, yanfa poo pe u tay. ³² N pa kãmpee- yãrfa myaha na, ma n ke pe koho klahã. Mpãy pe pe ya yãñ poo ma kãnyĩ yãrfa, n sê pa poo mii myaha na ye.»

Kale saha wãã le kafũhũ ne ye
(Mat 9.14-17; Mar 2.18-22)

³³ Loo kur ye, nawee- mpãy n ba Yesu pye ma yee: «Nsãñ kãnyãrwai ne pe yẽ tã digi na, pe Yãhã nar. Farisyẽ kãnyãrwai bya loo pye. Ah nwa ta mboo kãnyãrwai -sê n di ma n wo?» ³⁴ Yesu n pe yẽ sya kakuãcran ne ma yee: «Ah ye laam wo, cafãñ yigifa ga waha fãñ wãdi sye la te cafãñ yigisaha wo, u cafãñ yigifua yĩnde na? Ye cã le syi saha pye ye rehe! ³⁵ Per gaa -sê ma ke n pai, u cafãñ yigifua ga ba yigi kãã pe laam wo. Koo per maa no, pe ga ba cã naa pe yẽ tã digi na.»

³⁶ Yesu n maha kakuãcran nde pãã pe ye ma yee: «Waa sê nayrefãñ fai kuãñ n cer, ma nayredyaha wihi pãhã n tã le ne ye. Ma'a loo pye, ma ke nayrefãñ cer pye klahã-, ke nayrefãñ faagblaha wãser ga maha ke nayredyaha tyĩñ jũũ taha. ³⁷ Waa sê maha sêmper le srafũhũ sakueeler wo ye. Ma'a loo pye, pe sêmper maa yir, te srafũhũ sakueeler ga fe, pe sêm n woo tãñ, te srafũhũ sakuee tii maha klahã- taha le na. ³⁸ Koo kẽ sêmper yai pe le

srafūhū sakueefān too laam wo. ³⁹ Wii tuu sēndyaha wɔ wa, u sē maha sēmpēr kɛ nantāŋ ye. Pe sē n yee la sēndyaha poo n tāy?»

6

Yesu tesē kanii per wīl ne

(Mat 12.1-14; Mar 2.23-28; 3.1-6)

¹ Kanii per gaa na, Yesu dye yi naa n ter tar raa wo, u kānyārwai ne. U kānyārwai n nii te tar kasan kāy, ma te pii wihi kū n ter. ² Farisyē mpāy pye ke fla na. Pe n u kānyārwai yey ma yee: «Wo kānde le kai- nkāy yar ke sē yai ke naa n pye kanii per wo ye, nwa ta ye n nii le syi laa pye?»

³ Yesu n pe yē sya ma yee: «Ye le kal yāā Yāhā sabangbāŋ wo, faale yīŋfua Dawide u bii lii pye, per gii fāā bii war pe na, woo tesē u nawee- ne. ⁴ U dye Yāhā nwoŋ laam wo, bur rii te pye te bii kē Yāhā ye, u n te gbe di, ma taa wāā u nawee- kē. Wo kānde na, Yāhā yūndefa ya sē na pe yai too bur nde ne?» ⁵ Yesu n maha pe pye ma yee: «U Nawee Puee kē u ma kanii per yīŋ na.»

⁶ Kanii per gaa maha ba nɔ, Yesu n ga dye Yiifēe- yawāhā nwoŋ gaa wo, ma nii nawee- klaha. Dya waa pye ke fla na, u kāndigi koho ne wāwaage. ⁷ Yāhā kaiyarfa mpāy pye ke fla na, tesē Farisyē mpāy ne. Pe naa Yesu yāŋ, ncā u ga ba sya u yee, woo ga waa jaa ke kanii per wo laa. U ma le syi pye pe n waha yee, a ter Yesu ma tuu tee n pye. ⁸ Yesu -sē ba pe laam wūhū cā wa. U n u kānwaagefua pye ma yee: «Yir ba yer nawee- telai wo.» U dya n yir ga yer ke fla na. ⁹ Loo na, Yesu n pe pye ma yee: «N ga ye yey laa ne: Wo kānde wo lii wāpyeŋ le yō? Kayīl wāpyeŋ yō kanii per wo laa, kapee wāpyeŋ loo le yō? Wo nawee yrā sya yaha laa, wo u wīl pye klaha-?» ¹⁰ Loo na, u n pe bye yāŋ klaha, ma dur ma u kānwaagefua pye ma yee: «Ma koho dii wāā!» U n le pye, ke koho n dur yō nii u ye. ¹¹ Mpāy pe pye ke fla na, ncafūhū n -sē pe yigi, pe n sya nii n pāā pe ya nsoho wo, kapee lii pe ga waha pye Yesu na.

Yesu kānyārwai sēnsye syām yāŋ yi
(Mat 10.1-4; Mar 3.13-19)

¹² Per gaa, Yesu n ba dugu ga yāy nsoho wo, ma ga nii n pāā Yāhā ne ke per yīmpēr bye wo. ¹³ Yīŋ ke ba syii wa, u n u kānyārwai yee ba, maa nawee- sēnsye syām yāŋ yi pe laam wo ma poo ta u tēnlēhɛ. Pe myar nde:

¹⁴ Syimu wii Yesu Pyar myaha taha u na, tesē u cīfua Andere ne, Syake tesē Nsān ne, Filipe tesē Bateremi ne.

¹⁵ U n Matēhɛ yee, tesē Tema ne, Alefɛ dya Syake ne, tesē Syimu Selote wii ne klokai- wāgbihi n tāy u ye.

¹⁶ U n Syake dya Yuda yee, tesē Syikaryɔte klofa Yuda ne, wii tuu ga ba Yesu yi u napīl- kē.

Yesu nawee- klaha, ma maha yanfa jaa
(Mat 4.23-25)

¹⁷ Yesu n tege kāā poo mii ne te yāy nsoho wo, ma ba yer trahatrahā fla gaa na. Koo fla na, u kānyārwai mpāy pye, pe ba nihi. Nabuar raa maha pye, te ba yi Yude kui bye wo, tesē Yurusalem ne, ma suhu Tyir ne tesē Syidō ne, langbāŋ yē kui kē. ¹⁸ Pe ba pa pe n pai naa u kaplāŋ luhu, u n maha naa pe yanfa jaa. Tuu naa pe jaa, mpāy pye sāndāpee ne pe yīŋ na, u n maha pe sāndāpee kar tege kāā pe yīŋ na. ¹⁹ Fāŋga gaa syi naa n yi u na ma naa pe bye jaa. Pe nawee- bye n -sē naa n kɛ pe tɛ u na.

Wāyīl tesē wāpee ne
(Mat 5.1-12)

²⁰ Loo na, Yesu n u kānyārwai yāŋ, ma nii pe yar kai- nkāy ne ma yee:

«Yii mpāy tee mii nawām,
ye wīl n tāy Yāhā ye.
Yāhā Yai ma ye wāŋ.

²¹ Yii mpāy tee mii fāāfa yagaa,
ye wīl n tāy Yāhā ye.

Ye ga ba digi yāā,
ke saa pye wāditāŋ wāŋ ye.

Yii mpāy tee mii miwūnfa yagaa,
ye wīl n tāy Yāhā ye.

Ye ga ba naa nuhu di.

²² Ye wīl ma pee nawee- ye, pe ma kur waa ye na, pe ma ye tyehɛ, pe ma ye myar klaha- u Nawee Puee wīl na, ye wīl n tāy Yāhā ye. ²³ Koo kai- ngīl maa ye dye

per gii, ye naa nuhu di ye sya naa n yoo. Yāhā ga ba kayūhū wāā ye kē yāhāyīn na. Nawee- mpāy pe ga ba kapee- ngīi pye ye na, poo nawee- mii wāle bii koo syi pye pe faale Yāhā kaplān tōrfa na.

²⁴ Yii mpāy tee -sē mii walefa, ye wīi pee Yāhā ye.

Ye ye kayūhū lay yāā wa.

²⁵ Yii mpāy tee -sē mii diyaiifa yagaa, ye wīi pee Yāhā ye.

Ye ga ba nii fāā ne.

Yii mpāy, tee -sē mii nuhudifa yagaa, ye wīi pee Yāhā ye.

Ye miuwūn ga ba gboho ter.

²⁶ Nawee- bye ma nii ye miyūhū yee, ye wīi pee Yāhā ye. Ye sē yāā, poo nawee- mii wāle bii naa n pye koo syi pe faale kawar Yāhā kaplān tōrfa ne.»

Ye tyii ye napīi- wīi n naa n tāy ye ye!
(Mat 5.38-48; 7.12)

²⁷ Yesu n maha yee: «Ta n le pāā ye ye, yii mpāy ye n luhu ra ye: Ye tyii ye napīi- wīi n naa n tāy ye ye! Ye wīi pee mpāy ye, -ye naa kayūhū pye pe kē! ²⁸ Mpāy pe yoosēn pāā n wāā ye kē, -ye naa Yāhā nar ke n kaa taha pe na! Mpāy pe ye nuhu, -ye naa wāyīi nar Yāhā ye pe kē! ²⁹ Waa ma ma fey ndicīi nen na, maha ndicīi nen nde gbihi ta u kē. Waa ma ma nayrengbān gbe, tyii u n ke wāsyīnge bye gbe taha!

³⁰ Nawee wii woo u ma nar ngaa ne, u kē; wii ma ma kla gbe, ma'a n ke wīi yey u ye ye. ³¹ Lii le n tāy ye ye pe naa n pye ye kē, -ye naa koo syi pye nawee- kē!

³² Ye ma yee ye tāāfa ya wīi n tāy ye ye, ye yee la ye kayūhū pye gboho n ter? Mpāy gε pe sē Yāhā kānde yār ye, pe tāāfa wīi n tāy pe ye. ³³ Mpāy pe kayūhū pye ye kē, ye ma yee ye kayūhū pye poo ya kē, ye yee la ye kayūhū pye gboho n ter? Mpāy gε pe sē Yāhā kānde yār ye, pe ke syi pye pe ya kē. ³⁴ Mpāy tee n yān ma yee pe ga waha fue dāā, ye ma yee ye foho le poo ya na, ye yee la ye kayūhū pye gboho n ter? Aye, mpāy gε pe sē Yāhā kānde yār ye, pe foho le pe nampyeŋ- na, ma yee pe ba loo wale yē dāā pe kē. ³⁵ Ye tyii ye napīi- wīi n naa n tāy ye ye, -ye naa kayūhū pye pe kē, -ye naa foho le pe na; ye ma syi ye naa le wale wādur wīi ga ye, Yāhā -sē ga

ba kayūhū wāā ye kē. Loo na, nawee- ga cā ye ma Yāhāngbān pii. Mpāy pe sē kayīi fue cā ye tesē napee- ne, Yāhā n yō pe bye na. ³⁶ Wo Tuhufua Yāhā u yō nii mii, ye bya -ye nii u wān syi dyaŋ!»

Nampyeŋ wākaa wīi
(Mat 7.1-5, 16-20; 12.33-35)

³⁷ Yesu n maha yee: «Ye ma n naa ye nampyeŋ- kaa ye, Yāhā bya sē -sē ga ba ye sāhā ye. Ye ma yee ye sē ye nampyeŋ- le kawlaŋ wo ye, Yāhā sē -sē ga ba ye le kawlaŋ wo ye. Ye tyii ye nampyeŋ- kapee- foho na, Yāhā -sē ga ba tyii ye bya kapee- foho na. ³⁸ -Ye naa ye nampyeŋ- kē, Yāhā -sē ga ba ye kē; ke ga ba ye kē ye n sya toho yigi laa ntraŋ na. Tee tān n wāā ye nampyeŋ- kē mii, Yāhā -sē ga ba tān wāā ye kē ke syi.» ³⁹ Yesu n maha pe yar plāhā gaa ne ma yee: «Fūū waa saha fūū waa yigi koho na u ka u ne fla ngaa na ye. Mii loo sē ne ye, pe n gaha too dye wuhu gaa laam wo, pe syām bye. ⁴⁰ Ye le cā ma yee, wii tuu n klaha nantān, u sē ter u klafafua yaha ye. U ma -sē u ya waha, u ga ba nii u klafafua dyaŋ.

⁴¹ Kānkāāle lii le ma ma nampyeŋ yīnde wo, nwa ta ma n nii le yān? Tēngbān gii ke -sē ma ma yīnde wo, ma sē koo yāā la? ⁴² Mboo wii taa sē waha ke tēngbān yāā ma yīnde wo ye, ma ga waha ma nampyeŋ pye la u yer, ma n le kānkāāle yi kāā u yīnde wo u kē? Dawarfua kē ma ne, cāā ke tēngbān yi kāā wa ma yīnde wo, loo na maa waha gbihi yān, ma le kānkāāle yi kāā ma nampyeŋ yīnde wo.

⁴³ Katyiyūhū sē puapihi sa ye, tesē katyipihi sē puayō sa ye. ⁴⁴ Katyigi yān n cā ke pii mpāy na ke n sa. Waa sē nasar nkugu tai yāā ncūwāā na ye. Waa sē defīi katyipihi tai yāā ngur katyigi na ye. ⁴⁵ Nawee wii ma yō, kayūhū ga naa n yi u laam wo, u n naa ke pye. Nawee wii ma pee, kapee- ga naa n yi u laam wo, u n tee naa n pye. Nawee laam ke yīi nkāy ne, koo kē ke n yi u yē wo.»

Te nwey sīi
(Mat 7.24-27)

⁴⁶ Yesu n maha yee: «Tee ra yee Yīnfua, Yīnfua, nwa ta tē -sē kānde lii ta ye kē, ye n le wāyār sye? ⁴⁷ Nawee wii woo u n pai ra ye, maa ra kaplān luhu, ma u troho tāhā ke yor wo, woofua ma ngii wān syi dyaŋ n ga ye yar: ⁴⁸ Woofua ma mii nawee wii dyaŋ tuu nii nwoŋ fāā. U ga cāā ke kāntraha tugu, u sya ga nō ntēmlaha fla na. Loo kur ye, u ga ke nwoŋ nakūy ta, tuu ke fāā. Lakue yīi loho ne, lafir n cāāŋ yi ga, maa ke nwoŋ sugu, te sē -sē waha ke sugu cāār ye. Koo nwoŋ wāfāā ba yō.

⁴⁹ Nawee wii u ra kaplān luhu, u sē -sē u troho tāhā ke yor wo ye, woofua ma mii nawee wii dyaŋ tuu u nwoŋ fāā kāntraha ya na. U sē ke nwoŋ nakūy fla tugu dye ga nō ntēmlaha fla na ye. Lafir n cāāŋ yi ga, maa ke nwoŋ sugu; ke n too pye klaha-tāŋ.»

7

Yesu seraasyi yīnfua waa tēntēle jaa (Mat 8.5-13)

¹ Yesu tuu ba kaplān ngīi bye pāā wa pe nawee- ye, u n ter Kapornu wo. ² Loo klo nde wo, seraasyi yīnfua waa pye tēntēle waa ne. U tēntēle wīi sroŋ naa n tāy u ye. Woo tēntēle n yigi, ma ga kuee wale nen. ³ U seraasyi naa, tuu Yesu wīi luhu, u n Yiiffee- wāle mpāy lehe wāā, pe ga Yesu yar u ba u tēntēle jaa. ⁴ Pe n ga Yesu yāā, ma nii u sroŋ nar ma u yar ma yee: «Seraasyi yīnfua nwo yai ma laa pye u kē. ⁵ Wo klofa wīi n tāy u ye. Woo kē u ta pe n wo yawāhā nwoŋ fāā.»

⁶⁻⁷ Yesu n kānde sya pe ne. Pe ba nō gbe taha ke kaha na, u seraasyi yīnfua n u naambiyām mpāy lehe wāā, pe n ga Yesu pye ma yee: «Yīnfua, ma'a syi mii fāy ye. Ma ra yāā la tē n ka ma fla na? Ta syi sē yai ma ba dye ta kaha wo ye. Koo syi kē, n sē sya ma ka nii ya ma fla na ye. Kapāngberle laa ya pāā, le n ta ra tēntēle n jaa. ⁸ N ma seraasyi, n n luhu ra yīnfa ye. N -sē ma nii ndoŋ seraasyi mpāy yīn na. N ga nen waa pye: Ka nwaa, u n ka; n ga nen nwo ter pye: Pa nwo, u n pa. N ga maha ra tēntēle pye: Nde pye, u n le pye.»

⁹ Yesu tuu u kaplān ngīi luhu pe nawee- mii yē na, le n u fe gbe. Nabuar mpāy pe naa n taha u na, u n wā klaha ma pe pye ma yee: «Ta n ye yar, dya nwo tuu sē sya wee Yiiffee- ye, u ra ta u Yater u laam bye wo cīinde. Yiiffee- kur bye ge laam wo, n sē waa yāā yāā tuu ra ta u Yater woo wān syi ye.»

¹⁰ Pe tēnlehe n dur ter u seraasyi yīnfua kaha wo, maa u tēntēle yāā u jaa ma nii korkor.

Yesu nakugu gaa ta ke n yir gbā wo

¹¹ Loo kur ye, Yesu n ka klo laa wo pe naa n yee Nani. U kānyārwai pye u ne tesē nabuar raa ne. ¹² Pe ga nō le klo kapahayē na, pe n nawee- wāā sya pe n gaha nakugu gaa lesaha wo. Calangusya waa dyapuai nen ba kē. Le klo nawee- busāā pye u cōo ne, ke nakugu lesaha wo. ¹³ Yīnfua Yesu tuu u cōo yāā, u fen n u yigi ga ta ter, u n u pye ma yee: «Ma'a naa n wūn ye!» ¹⁴ U n yūhū dye, maa te wān gii na pe ba ke nakugu le. Ke gbefa n yer. Yesu n ke nakugu pye ma yee: «Cīifua, yir yāŋ!» ¹⁵ U dya wii tuu ba ku u n yir nii, ma n pāā. Yesu n u dya wāā u nahafua kē.

¹⁶ Pe nawee- bye n fya nii, ma nii Yāhā sey ma yee: «Yāhā kaplān tōrfuangbāŋ waa ma wo ne.» Tesē: «Yāhā pa ke n pai dye ke nna kue ye.» ¹⁷ Yude kue kui wo, tesē kui nkāy ne ke pye tūntūn, Yesu tuu lii pye nawee- bye n le cā kāā.

Nsān u nawee- lehe wāā Yesu ye (Mat 11.2-19)

¹⁸ Nsān nawee- tāāfua kānyārwai n ke kai- bye luhu, ma ba ke tōr Nsān ye. ¹⁹ U n syām mpāy yee ba pe laam wo, maa pe lehe wāā pe ga u Yīnfua Yesu yey pe yee: «U Yāhā Yīndefua wii wāpaŋ too n sēŋ, mboo la woo laa, u kuee wāpaŋ na kur ye?» ²⁰ Pe Nsān kānyārwai syām n ka Yesu fla na, maa u pye ma yee: «Nsān wo lehe wāā, wo ba ma yey laa ne: U Yāhā Yīndefua wii wāpaŋ too n sēŋ, mboo la woo laa, u kuee wāpaŋ na kur ye?»

²¹ Loo yalebya wo, Yesu n yanfa buar jaa pe yan na. Mpāy pye sāndāpee ne pe yīn na, u n pe sāndāpee kar tege kāā pe yīn na. Fūū- pye, u n pe jaa pe n nii n yāŋ

gbegbe. ²² U n Nsān tēnlɛɛ pye ma yee: «Tee nkāy yāā yīnde ne ma nkāy luhu, - ye ka yaa ke tōr yar Nsān na ye yee: Fūū- n yāŋ, tānklaḥafa gbihi n yār, gber- wā n klaha n nii gbeḡbe nayōr saha na, nditēy n luhu, nakur n yir gbā wo, le Yāhā kapāyī n pāā nawām ye. ²³ Wii ma yee u sē ba dur yi ta kur ye ye, ta n nii yai tāŋ u Yater, woofua wīī n tāy Yāhā ye.»

²⁴ U Nsān tēnlɛɛ pe ter wa, Yesu n nii Nsān wīī pāā pe nabuar ye ma yee: «Tee ka Nsān fla na drawaha fla wo, ye -sē ka ma ga nwa yāŋ? Kipua sē kē tee ga yāŋ teflaha ke u yeɛ ye. ²⁵ Ye -sē ka maa nwa yāā? Ye sē ka maa dya waa yāā tuu nangbāŋ nayreyōr le yer ye reɛɛ? Ye cā mpāy pe nangbām nayreyōr le, ma maha ma katār ne, pe n nii nangbām kangbāy wo. ²⁶ Tee ka, Yāhā kaplāŋ tōrfua sē na tee ga yāŋ? Āwā, ta n ye yar, Nsān wii tee ga yāā u ter ge ter Yāhā kaplāŋ tōrfua yaha. ²⁷ Nsān wīī kē le yrūhū yaha Yāhā sabangbāŋ wo ma yee, Yāhā yee:

«N nwo, n ta tēnlɛɛ nɔ wāā ma yahasee ye,

u n ga ta kānde gbihi yaha ma kē.» »

²⁸ Yesu n maha yee: «Ta n ye yar, naa wii u ter Nsān yaha, usyi sē see wa ye. Wii u kloŋ Yāhā Yai wo, woo -sē ter Nsān yaha.

²⁹ Pe nawee- bye tesē pe kufar wāāfa ne, pe bye naa n luhu u Nsān ye. Pe ba le yāŋ cā ma yee Yāhā kai- sron, ma ka Nsān n ga pe tāā yi loho wo. ³⁰ Farisyē poo tesē Yāhā kaiyarfa ne, Yāhā ke n yāŋ pe lii pye, pe n le sye pe sē ka Nsān n ga pe tāā yi loho wo ye.

³¹ N ga waha yagaafa tōr mpāy ter syi ne? Pe ma nawee- mpāy ter syi dyaŋ?

³² Pe ma mii kicar dyaŋ, pe tege nii nanihi nantrangbāŋ fla wo. Mpāy n nii pe nampyeŋ- pye ma yee:

«Wo fleŋ wuu ma yee -ye yoo,
ye sē -sē yoo ye.

Wo n dur ma kasii yay le,
ye sē -sē wūn ye.»

³³ Ye sē yāā, Nsān nawee- tāāfua tuu yir, u sē bur di ye, u sē maha defīī wo ye. Ye n loo yāā ma yee, sāndūpee ma u yīŋ na!

³⁴ U Nawee Puee tuu yir, u bur di ma defīī

wo. Tee loo yāā ye maha n yee: «Ye sē dya nwo yāā? U ma tefɛŋ, ma maha ma sēnwɔplaha. U maha naambiyār le kufar wāāfa poo ne, tesē kāmpee- yārfa mpāy ter syi ne.» » ³⁵ Yesu n pe yar taha ma yee: «Ye sē yāā, mpāy pe pe troho tāhā Yāhā yor wo, pe kai- sron.»

Yesu tesē cɔɔ waa ne Farisyē naa Syimu kaha wo

³⁶ Farisyē naa waa pye pe naa n yee Syimu. Per gaa, u ba Yesu nampay yi u kaha wo. Yesu n ga draŋ nii, ma ga di.

³⁷ Loo klo wo cɔɔ waa pye, u myaha ba klaha-. Tuu Yesu wīī luhu, u ma u n di u Farisyē Syimu kaha wo, u n pa yablater ntēmlaha bule ne lasekole ne le laam wo. ³⁸ Tuu ba dye, u n ga kānkūy gbāā Yesu kur kue ye u tre tāy, ma nii n wūn, ma u yīntām ta ma nii Yesu tre tuhu. U n ba u yīnyor ta ma te kluā, ma te te n tege u kē, ma dur ma pe lasekole kaha woo te na.

³⁹ U Farisyē naa wii tuu Yesu yee ba, u n le yāā, ma nii laam ga ma yee: «Dya nwo ma ne pye u ma Yāhā kaplāŋ tōrfua cīinde, u ne ga cā nawee wii syi ter kē cɔɔ nwo ne, u n te u na. Ehe, u myaha klaha- .» ⁴⁰ Yesu n kapān gbe, ma u Farisyē naa pye ma yee: «Syimu, yāŋ, n ga ma yar laa ne.» Syimu n u yē sya ma yee: «Āwā, ta yar Yīŋfua!»

⁴¹ Yesu n kaplāŋ kuā cra pāā u ye ma yee: «Foholefua waa ba foho le nawee- syām mpāy na: Nen pye war nagbeesī sēnsye fue ne, nen nwo -sē pye war nyerbua fue ne. ⁴² Pe sē waha naa pe war dāā u kē ye, u n ba pe pye pe tyii ke foho na, pe syām bye. Yagaa, u fuelefua wīī ga cā tāy ter wii woo ye?» ⁴³ Syimu n u yē sya ma yee: «Ta laam wo, wii fue le ba gboho, u wīī ga cā tāy ter woo ye.» Yesu n yee: «Cīinde ne.»

⁴⁴ U n wā klaha u cɔɔ kue ye, ma Syimu pye ma yee: «Ma sē cɔɔ nwo yāā? Mboo kaha tē dye, ma sē ra kē loho ne ta n ta tre yee ye, woo -sē ta tre yee u yīntām ne, ma te kluā u yīnyor ne. ⁴⁵ Mboo, ma sē ra wāā yigi ma ra syar nampay syaha ne ye. Tē ba dye, u cɔɔ woo -sē kuee ra tre te n tege. ⁴⁶ Ma sē sēm- woo ra kē yīŋ na ye, woo -sē lasekole woo ra kē tre na. ⁴⁷ Koo

ta n ga le pãã ma ye: U cɔɔ kapee- ba nihi ter, yagaa ke bye laha kãã u yĩŋ na, loo ne ta wĩĩ n tãŋ ga ta ter u ye. Kapee- car ma -sẽ laha kãã wii yĩŋ na, ta wĩĩ saha tãŋ ter ufua ye ye.» ⁴⁸ Yesu n u cɔɔ pye ma yee: «Ma kapee- laha kãã ma yĩŋ na.»

⁴⁹ Mpãy pe naa n di Yesu ne, pe n nii laam ga ma yee: «Yoo kẽ dya nwo ne, u n sya yee woo ma tuu kapee- laha n kãã nawee- yĩŋ na?» ⁵⁰ Yesu n -sẽ u cɔɔ pye ma yee: «Taa ra wĩĩ sya ma ra ta ma Yater, ma sya yaha, naa n gaha pra.»

8

Ca mpãy pe naa tẽŋ nkãy tẽ Yesu kẽ

¹ Loo kur ye, Yesu n ka kungbãhã wo, tesẽ kusyĩmbehe ne, ma le kapãyĩĩ wũhũ pãã naa n yar nawee- na, kapãyĩĩ lii le Yãhã Yai wĩĩ tõr. Pe kãnyãrwai sãnsye syãm naa n taha u na. ² Ca mpãy bya pye pe naa n taha u na. Yesu ba sãndãpee kar tege kãã poo ca mpãy yĩŋ na, ma mpãy jaa pe yan na. Pe ca myar nde: Maari wii pe naa n yee Madala klofa Maari, Yesu ba sãndãpee kuasĩĩ kar tege woo cɔɔ yĩŋ na, ³ tesẽ Syane ne, u puai myaha ba kẽ Susya ma pye Yerote wale yĩŋ na, tesẽ Sisane ne, ma suhu ca mpãy ne. Poo ca mii naa koho le Yesu ye u kãnyãrwai ne pe koho wãn ne.

Yesu kakuãcran pãã digi yãrfua wĩĩ na (Mat 13.1-23; Mar 4.1-20)

⁴ Nawee- naa n yir kui bye wo, ma naa n pai Yesu fla na. U n kaplãŋ nkãy kuã cra pãã pe nabuar ye ma yee:

⁵ «Dya waa yi u kaha wo, ma ga dir yãr u tar wo. Tuu naa ke digi yãr u tar laam wo, pii mpãy n ga too kãnde ngben na. Nawee- n tãhã ter pe na, kãnsyãm n maha pe wãŋ di kãã. ⁶ Pii mpãy n ga too ntẽmbakor fla wo. Pe pii n fiy, ma -sẽ ta ter waha ku, yrĩŋ sã pye ke fla wo ye. ⁷ Pii mpãy n ga too ngur wãn taa nsoho wo. Te ngur n fiy wãcɛŋ te dir wãn ne, ma ba te puãr, te sã waha le dye ye. ⁸ Pii mpãy n -sẽ too kãntrayũhũ fla wo. Too dir wãn n yir, ma sa ma pii le gboho.»

Yesu n pe yar taha ma yee: «Wii ma n traha u le yĩntaha cã, u luhu yõ!»

⁹ U kãnyãrwai n u yey u le kakuãcran yĩntaha gbihi tõr yar poo na. ¹⁰ U n pe yẽ wãã sya ma yee: «Kai- nkãy nawee sã ke cã yãã Yãhã Yai wĩĩ na ye, Yãhã ta yii ga waha ke war. Ma -sẽ yee mpãy na, pe sã ke yĩntaha wãwar ke ye, pe ga naa ke kai- luhu kakuãcran ne. Ke syi,

<pe n waha naa n yãŋ,
ngaa sã -sẽ ga naa n yãã ye.

Pe n waha naa n luhu,
laa sã -sẽ ga naa n war ye.> »

¹¹ Yesu n maha pe kãnyãrwai pye ma yee: «Le kakuãcran yĩntaha nde: Yãhã kaplãŋ ma mii te dir wãn dyaŋ pe yãr.

¹² Nawee- mpãy ma pe laam plãhã mii le kãnde yẽ dyaŋ, pe pii pe too na. Pe ma le Yãhã kapãyĩĩ luhu, sãndãpee yĩŋfua -sẽ ga pa, u ba ke kaplãŋ wãŋ yi kãã pe laam wo, pe ma syi pe ke sya pe waha sya yaha ye. ¹³ Mpãy laam ma mii te ntẽmbakor fla dyaŋ. Pe ma le kapãyĩĩ luhu, pe ga le sya nuhu ne. Pe sã -sẽ ga tyii le na le n nii gbãã pe laam wo ye. Wãfãŋ ma pa, pe ga ke kaplãŋ miy yaha. ¹⁴ Mpãy laam ma mii

pii mpãy dyaŋ, pe too ngur fla wo. Pe ma le kapãyĩĩ luhu, kayaaŋ tesẽ wale wãke ne tesẽ driyẽ yĩnde wãn wãke ne, too nde bye ga ba yir tã ke kaplãŋ na, pe saa kuee le kapãyĩĩ kur ye ye. ¹⁵ Mpãy laam -sẽ ma mii pii mpãy dyaŋ pe too kãntrayũhũ fla wo. Pe ma le kapãyĩĩ luhu, le ga pii see pe laam wo, pe laam mpãy pe sron ma maha yõ. Poofa ga kuee yai tãŋ le kapãyĩĩ kur ye, pe naa kayũhũ pye.»

Yãhã Yai wĩĩ ma mii naaloho dyaŋ (Mar 4.21-25)

¹⁶ Yesu n maha yee: «Waa sã naaloho ndyan tar ma kataŋ cĩn n tã le na ye. Le sã maha n tar ma le n yaha gbãngbahara flãhã tãŋ ye. Pe ne le wra yaha kããnkui na, wii ma dye u waha naa n yãŋ cãã- na. ¹⁷ Ta n ye yar, ngii ngii ke wũhũ nii, ke ga ba nii gbaa na, lii nawee- sã le cã yãã ye, le ga ba cã. ¹⁸ Tee nkãy luhu, -ye ye laam yaha ke na! Wii ma waha ke war cacar, u ga ba ke war naa n gboho, wii ma -sẽ ke wãwar sye, car gii tuu yee u cã, ke ga faha u na.»

Yesu nna (Mat 12.46-50; Mar 3.31-35)

¹⁹ Loo kur ye, Yesu nahafua n pa u fla na, tesē Yesu cīfa ne. Nawee- ba nihi ter, pe sē waha nɔ u na ye. ²⁰ Pe n Yesu yar ma yee, a u nahafua ma nkur ye, tesē u cīfa ne, pe n traha pe u yāā. ²¹ Yesu n -sē pe nawee- bye pye ma yee: «Mpāy pe Yāhā kaplān luhu, ma maha ke laam wūhū pye, poo pe ma ta nahafa tesē ta cīfa.»

*Yesu teflahangbān yer
(Mat 8.23-27; Mar 4.35-41)*

²² Per gaa, Yesu ba dugu dye salangbān gaa laam wo, woo tesē u kānyārwai ne, ma pe pye ma yee: «Waa dii ter kue ngaa kūndi ye.» Pe n nii n ter. ²³ Pe naa n gaha, Yesu n sā wāy. Teflahangbān gaa n ta ter yir n fua ke langbān na. Ke salangbān naa n yīi loho ne, kapee. ²⁴ Pe kānyārwai n yūhū crā Yesu tāy, ma u gbā yir ma u pye ma yee: «Yīnfua, Yīnfua, waa ku!» Yesu n yir, ma gbey ke teflahangbān na tesē loho sēmpīy ne, te n yer. Ke fla n nii seyīi. ²⁵ Yesu n pe kānyārwai pye ma yee: «Ye Yater wee la ye ne?» Pe -sē ba fya. Le n maha pe fe gbe, pe n naa pe ya pye ma yee: «Hāā, -ye naa dya nwo yān, u n gbey teflaha na tesē loho ne, te n sya n luhu u ye.»

Sāndāpee pye dya waa yīn na, Yesu n u jaa

(Mat 8.28-34; Mar 5.1-20)

²⁶ Loo kur ye, pe n ga nɔ langbān kue ngaa kue ngben na Jerasinefa kue ye, Galēle kāntraha kūndi ye. ²⁷ Yesu tuu naa n tege kāntraha na, loo klofua waa n u yāā ma pa. Sāndāpee pye u dya yīn na. Le yale wādey, u dya sē naa nayre le ye, u sē maha naa n dye nwoŋ wo ye, ma naa n nii nakur lesaha fla wo. ²⁸ Tuu Yesu yāā, u n too mii na ma nii n tē, ma kānklūy gbāā Yesu tāy ma yee: «Ke Yāhāngbān Dya Yesu, nwa taa ga pye ra na? N ma nar, ma'a syi ra pēn ye!»

²⁹ Yesu naa n gbey u sāndūpee na, u tege kāā u dya yīn na, koo kē u dya n naa koo pāā. U sāndūpee pye u ma yir u dya na, pe ga u dya pua yigi yaha, u ma n waha ka teelaa wo ye. Pe ga ntēn namihi ta, pe u klue pua u tre ne, u -sē ga ba te ntēn namihi cer, u sāndūpee n u ta u n ka dragba wo.

³⁰ Yesu n u yey ma yee: «Ma myaha mii?» U dya n yee: «Ta myaha Nihinihi.» Pe sāndāpee ba nihi u dya yīn na, koo u n ba loo pāā ke syi. ³¹ Pe sāndāpee n nii Yesu nar, u ma syi u poo nɔ wāā tāā ye wāfāy fla wo ye.

³² Kaha tyε- mpāy -sē pye ke fla na yān yīn na, ma ke naa n di. Pe ba nihi. Pe sāndāpee n Yesu nar u tyii poo n ga dye pe tyε- mii laam laam wo. U n le sya pe ye. ³³ Pe sāndāpee n tege kāā u dya yīn na, maa dye pe tyε- laam laam wo. Pe n ke ngben fā tege, maa too dye ke langbān laam wo ma ku.

³⁴ Mpāy pe naa pe tyε- sēn, pe yāā le pye ke dyan, pe n fā ter maa le pāā klofa ye tesē wlefa ne. ³⁵ Pe nawee- n yir ba, pe n pai yān lii le pye. Pe ba nɔ Yesu tāy, pe n u dya yāā pe sāndāpee ba tege kāā u yīn na. U yīntaha ba too, u n nayre le, ma tege nii Yesu tāy. Pe n fya yigi nii. ³⁶ Mpāy pe ba ke kai- bye yāā, poo n le tōr pe nawee- ye, pe sāndāpee tege kāā u dya yīn na mii syi. ³⁷ Pe Jerasine klofa bye n nii Yesu nar ma yee, u ter u poo klo ta yaha. Pe tee ba fya ter. Yesu n dugu dye ke salangbān wo, ma ga ter.

³⁸ Pe sāndāpee ba tege kāā dya wii yīn na, u n nii Yesu nar woo ga kuee u ne. Yesu n u dur wāā ma yee: ³⁹ «Dur ga ma fla na, maa le pāā ma nna ye Yāhā ke lii pye ma kē.» U dya n ter loo na, maa le pāā pe klofa bye ye, lii Yesu u pye u kē.

Syase pueesya tesē cɔɔ wii tuu te Yesu nayroho na

(Mat 9.18-26; Mar 5.21-43)

⁴⁰ Yaliile Yesu tuu ba yir ke langbān kue ngaa kūndi ye ma pa, te nabuar tii te naa u sēn, te n u wāā. ⁴¹ Dya waa pye, pe naa n yee Syase. U pye ke fla Yiifēe- yawāhā nwoŋ yīnfua. U n pa, maa kānklūy gbāā Yesu tāy, ma u nar u ka woo fla na, ⁴² ma yee pueesyale nen le ma woo ye. Le ma dye- sēnsye syān syi, a le ma le kuee wale nen ma ga ku.

Yesu naa n gaha ke fla na, te nabuar u waa naa n yigi kue bye ye. ⁴³ Te nabuar laam wo, cɔɔ waa -sē pye. U ntōr kuee naa n woo u ye dye- sēnsye syān, wāyer wee ye. [U wale bye ba ka tān tyinfa ye,]

waa sê -sê ba waha u jaa ye. ⁴⁴ U n yūhū crā Yesu na kur kuε ye, maa tε u nayroho yē na. Loo yalebya wo, u ntōr wāwoo n ta ter yer. ⁴⁵ Loo kur ye, Yesu n pe nawee-yey ma yee: «Yoo tε ra nayroho na?» Waa sē yee ndoo n le pye ye. Pyar n yee: «Ah wo Yīnfua, ma sē pe nawee- yāā la pe ma waa yigi kuε byε ye?» ⁴⁶ Yesu n -sē yee: «Āwā, n yee waa tε ra na, n yāā fānga gaa yi ra wo.» ⁴⁷ U cōo tuu yāā pe cā woo kē, u n nii n sege fyar koho wo. U n pa loo na, maa kānklūy gbāā Yesu yaha ye, ma le pāā nawee- byε yīnde na nwa ta u n te u na, tesē u jaa mii ke fla byε wo. ⁴⁸ Yesu n u pye ma yee: «Cōo, taa ra ta ma Yater, loo le ma jaa. Naa n gaha pra.»

⁴⁹ Yesu tuu naa ngīī pāā, tēnlēhele waa n yir Syase kaha wo, ma ba u Syase pye ma yee: «Ma pueesya ku, ma'a n maha naa u Yīnfua fāy ye.» ⁵⁰ Yesu n luhu u dya kaplān ne, ma Syase pye ma yee: «Ma'a n fya ye, ra ta ma Yater loo ya, u -sē ga jaa.» ⁵¹ Yesu tuu ga nō ke nakugu nwoŋ na, u sē sya waa n dye ga u ne ye mii Pyar ye ya sē kē, Nsān ne, Syake ne ye, tesē le kicaale tuhufua ne u nahafua ne. ⁵² Ke gbā kaha wo, nawee- byε naa n wūn ma naa fēn le, le kicaale wīī na. Yesu n pe pye ma yee: «Ya'a n naa n wūn ye! Le sē ku ye, le sā wāy.» ⁵³ Pe ba cā le ku wa, pe n nii u ler. ⁵⁴ Yesu n dye ke nwoŋ wo, ma le kicaale yigi koho na, ma gbey pāā ma yee: «Kicaale yir!» ⁵⁵ Le kicaale yrā n dur ba le ye, le n ta ter yir. Yesu n pe yar, ma yee: «-Ye ngaa wāā le kē le n di!» ⁵⁶ Le kicaale wādurba yrān na, le n u seefa laam wo ga ta ter. Yesu n -sē pe yar waha ma yee, lii le pye pe ma syi le pāā waa ye ye.

9

Yesu u kānyārwai sēnsye syām lēhe wāā
(*Mat 10.5-15; Mar 6.7-13*)

¹ Yesu n u kānyārwai sēnsye syām yee, ma pe wāā ta ma kānde wāā pe kē tesē fānga ne pe waha sāndāpee kar tege naa n kāā nawee- yīn na, pe maha waha naa yanfa jaa. ² Tuu kānde wāā wa pe kē tesē fānga ne, u n pe lēhe wāā, pe ga naa Yāhā

Yai wīī tōr naa n yar nawee- na, pe maha naa yanfa jaa.

³ Tuu ga pe lēhe wāā, u n pe yar ma yee: «Ye ma ga ke yrāhā yi, ye ma syi ye ngaa gbe ke n naa ye ndege ye. Ye ma n kái gε gbe ye, nkānfaha ne ye, ngaa kadiŋ ne ye, war ne ye! -Ye kalēn nanēn ya gbe yigi! ⁴ Pe ma syāsaha wāā ye kē na, -ye kuee koo kaha wo ye sya ba ter! ⁵ Teelii nawee- ma sye pe saa ye yigi yō ye, -ye ter pe klo yaha! Ye ma nii n ter, -ye ye trε mplēm kor yaha pe na, pe n cā lii ma pe dye poo pe le kε.»

⁶ Tuu koo pāā wa pe kānyārwai ye, pe n ter. Pe naa n gaha kui byε wo, ma le Yāhā Yai kapāyīī tōr naa n yar nawee- na, ma maha naa yanfa jaa tebehe byε wo.

Yerote ntāncer Yesu wīī na
(*Mat 14.1-12; Mar 6.14-29*)

⁷ Yesu tuu naa kai- nkāy byε pye, Yerote naa ke tēn luhu, u laam n wlāhā. Nawee-mpāy naa n yee, a Nsān kē u dur ba yrān na. ⁸ Mpāy maha naa n yee, a faale Yeli kē tuu u ya yi yar nawee- na. Mpāy ter maha naa n yee, a faale Yāhā kaplān tōrfua waa kē, u dur ba yrān na. ⁹ Yerote -sē naa le pāā ma yee: «N ta pe n Nsān yīn cer. Yoo -sē kē dya nwo ne, pe n sya nii kai- ngīī byε pāā u wīī na?» U n naa traha u Yesu yāā.

Yesu nawee- nyersū yīībua yē woo, taha ne
(*Mat 14.13-21; Mar 6.30-44; Nsān 6.1-14*)

¹⁰ Yesu tēnlēhe n dur ba, maa u yar nkāy byε ne pe ga pye. U n ter poo ya ne, klo laa kuε ye pe n yee Gbesyata. ¹¹ Pe nabuar n -sē le cā ma taha u na. Yesu n ga pe yigi ta, ma Yāhā Yai wīī pāā pe ye ma maha yanfa jaa pe kē.

¹² Yai ke naa n gaha kuasaha wo, pe kānyārwai sēnsye syām n yūhū crā Yesu na, ma u pye ma yee: «Kānde wāā pe nabuar kē, pe n ka tūntūn kusyīmbehe wo tesē klε ne, pe ga ngaa par di, pe maha syāsaha kε. Wo tee ma dragba wo.»

¹³ Yesu n pe yē sya ma yee: «Yii gε, -ye digi wāā pe kē pe n di!» Pe n yee: «Wo ga waha pe yē woo mii? Bur wāy bua ya te ma wo ye, tesē fua- syām ya ne. Ma

n traha la wo ka wo ga dir par pe nabuar mii bye kē?» ¹⁴ Nawee- mpāy pe pye ke fla na, pe naam ya ba nawee- nyersī yībua kua.

Yesu n u kānyārwai pye ma yee: «Ye pe ta pe n nii ga fle fle, nawee- gbeesānsī sesānsyihi.» ¹⁵ Pe kānyārwai n le sya u ye, ma pe nawee- ta pe n tege nii ga ke syi. ¹⁶ Yesu n te bur bua gbe pe fua- syām ne, ma yīntaha kuā yir wāā yāhāyīn kue ye, ma yee Yāhā n kaa taha pe na. U n dur ma te la cer ma te wāā u kānyārwai kē, pe n te la klaha pe nabuar kē. ¹⁷ Pe bye n di, ma sya di yai. Pe n takūyīhī sēnsye syān gbe ter te gber ne, tii pe di yaha.

Yoo kē Yesu ne?

(Mat 16.13-28; Mar 8.27—9.1)

¹⁸ Per gaa Yesu pye u ya ya, ma naa n pāā Yāhā ne. U kānyārwai n taha ba u na. U n pe yey ma yee: «Lii gē pe nawee- pe n pāā ta wīi na?» ¹⁹ Pe n yee: «Mpāy n yee, a Nsān nawee- tāāfua kē ma ne. Mpāy maha n yee, a faale Yeli kē ma ne, mpāy maha ma pe n yee, a faale Yāhā kaplān tōrfua waa kē ma ne tuu dur ba yrān na.» ²⁰ Yesu n pe yey ma yee: «Ah yii, ye yee yoo kē ra ne?» Pyar n u yē sya ma yee: «Mboo kē u Yāhā Yīndefua Crise.»

²¹ Loo na, Yesu n pe kānyārwai yar waha ma yee, pe ma syi pe u wīi pāā waa ye ye. ²² U n maha pe pye ma yee: «U Nawee Puee yai u fāy gboho. Pe Yiifee-wāle ga ba u wīi sye, tesē pe Yāhā yūndefa yīnfa ne, tesē pe Yāhā kaiyarfa ne. Pe ga ba ta gē ta pe n u boo. U wāku plii tāā wuhu na, u ga yir gbā wo, u dur ba yrān na gbaafa ye.»

²³ Loo na, Yesu n pe nawee- bye pye ma yee: «Wii ma yee woo ga naa n yār ta kānde wo, u u laam wūhū ta yaha, -tuu u ya gbihi naa n ta plii bye, u ma sya ga ba gbāpee ku ra wīi na. Wii ma loo sya, u naa ra kānde yār. ²⁴ Ye sē yāā, wii tuu u ya yīn ke, ma suhu u laam wān ne, woofua ga ba too bye ke laa; wii tuu -sē ga le sya u u yīn ke laa, ma suhu u laam wān ne ndoo wīi na, woofua kē tuu cā ga ba too nde bye yāā. ²⁵ Mboo nawee, taa ga driyē wān bye yāā tān, ma'a -sē ba yāā ma plaha mii ya, ma sē maha ba

ma yīn yāā Yāhā ye ye, le wāyīi -sē ma na taa yāā? ²⁶ Nawee wii ma yee ta wīi fyar yigi woo kē tesē ra kaplān ne, u wīi bya ga ba fyar yigi ndoo u Nawee Puee kē yaliile n n pai dur ba ra nayōr ne, ta Tuhufua Yāhā nayōr ne, tesē pe yāhāyīn tēnleheyōm nayōr ne.» ²⁷ Yesu n maha pe yar taha ma yee: «Ta n cīinde nde pāā ye ye: Nawee- mpāy ma ye laam wo, pe saa ku mii pe sē Yāhā Yai yāā ye.»

Kānyārwai tāā mpāy Yesu yāhāyīn nayōr yāā

(Mat 17.1-8; Mar 9.2-8)

²⁸ Yesu tuu kaplān ngīi pāā wa, plii kuasīi syi n ter, u n Pyar yigi taha u ya na, Nsān ne, tesē Syake ne. U n ka pe ne yān gaa yīn na, u n gaha pāā Yāhā ne. ²⁹ Tuu ga nii n pāā Yāhā ne, u yīntaha n wā klaha, u nayre n flege ma sya n yehe palpal. ³⁰⁻³¹ Naam syām mpāy n fe gbe yi yāhāyīn nayōr ne. Faale wāle syām ba me, Musa ma suhu Yeli ne. Yesu tuu ga ba ku mii syi dyan Yurusalem wo, tuu pa lii myaha na kāntraha na le n pye tān, loo pe naa n pāā Yesu ne.

³² Pyar tesē u nampyeŋ- ne, pe ba sā wāy faha. Pe n yir, ma Yesu yāhāyīn nayōr yāā, tesē pe naam syām ne pe yir yer u ne. ³³ Yaliile pe naam syām pe naa n ter Yesu yaha, Pyar n Yesu pye ma yee: «Wo Yīnfua, wo niisaha sron yō nwo wo! Waa kajar tāā gbā, neŋ ma wān, neŋ Musa wān, neŋ nge Yeli wān.» U ba le pāā ke dyan, u sē laam ga ye.

³⁴ Tuu naa koo pāā, yāhāsyōr raa n yi nii ma yīm paha tā pe bye na. Pe kānyārwai pe te yāhāsyōr yāā te pe gbey le, pe n fya. ³⁵ Yāhā yīmbui n yi te yāhāsyōr laam wo ma yee: «Ta Dya kē nwo ne, woo kē tē yān yi. -Ye naa n luhu u ye!» ³⁶ Loo kapān le pāā wa, pe kānyārwai n Yesu nen ya yāā ke fla na.

Pe kānyārwai n ke kai- bye yaha le. Koo cāā na, pe sē laa pāā waa ye ye.

Yesu kānyārwai sē Yesu kai- war ye

(Mat 17.14-23; 18.1-5; Mar 9.14-40)

³⁷ Ke yīnsyii wo, pe n tege ke yān yīn na, nabuar raa n pa maa Yesu wāā. ³⁸ Dya waa n kuee pe nabuar laam wo, ma gbey

pāã wāã Yesu ye ma yee: «Yīñfua, n ma nar, ta dya yāñ ta kē, ta dyapuai nen ya. ³⁹ Sāndūpee ma u yīñ na, ma n yir u na tugutugu. U ma yir u na, u ga u ta u n naa n kui, tuu naa u yehe fānga ne, tuu u ta u n naa yēsyoṗlay yi. U sāndūpee ma yir u na, u ga u nuhu gboho ke syi tuu cā ba u miy yaha. ⁴⁰ N ma kānyārwai nar pe u sāndūpee kar tege kãã u na, pe sē waha yia ye.»

⁴¹ Yesu n kuān pe na ma yee: «Yii poo na, laanyōm wee ye ye ye, ye sē ra ta ye Yater ye. Ye yee la n kuee ye wāwlaha na yalebye? Ye yee la n naa n fāy ye ne yalebye?» U n u kicar tuhufua pye ma yee: «Pa ma dya ne nwo wo!» ⁴² U kicar tuu yūhū naa n pai, u sāndūpee n u yār gbe miy kãntraha na ma u yehe fānga ne. Yesu n sã waha u sāndūpee na, ma u kicar jaa ma u wāã u tuhufua kē. ⁴³ Pe nawee-bye pe Yāhã fāngangbāñ yāã ke syi, le n pe laam wo ma sya ta ter.

Nawee- pe naa Yesu tēñ tē u kai- wī na, u n u kānyārwai pye ma yee: ⁴⁴ «Yii poo na, n ga laa pãã ye ye, -ye le le yaha ye laam wo: U Nawee Puee ga yi u napī-kē.» ⁴⁵ Pe kānyārwai sē -sē naa ke kaplāñ ngī war u ye ye. Le kapān ba pãã ke syi, pe ma n waha le tersaha cā ye. Pe ba fya Yesu na, pe sē u yey le kapān tersaha ne ye.

⁴⁶ Yesu kānyārwai n ba sãnker ke pe ya nsoho wo, ma ga cã yoo woo u ma yīñ na poo laam wo. ⁴⁷ Yesu n -sē pe laam wī cã. U n kicaalaale gbe ba ta u yahasee ye, ⁴⁸ ma pe pye ma yee: «Wii ma kicaale nde syi gbihi yigi ndoo myaha na, ndoo ge kē tuu gbihi yigi. Wii ma -sē ra gbihi yigi, Yāhã ge kē tuu gbihi yigi, koo gi ke ra lehe wāã. Wii ma -sē u ya ta ma nii ye bye kurkuēfua, woo tuu ma yīñ ye bye na.»

⁴⁹ Nsān n kapān gbe ma yee: «Wo Yīñfua, wo dya waa yāã tuu sāndāpee kar tege n kãã nawee- yīñ na ma myaha ne. Wo n ba yee u wee wo ne ye, ma u kar tã.» ⁵⁰ Yesu n u yē sya ma yee: «Ya'a n sye u na ye. Ye sē yāã, wii ma yee u sē ye laha ye, u ma ye ne.»

⁵¹ Yesu terper yāhāyīñ na ke ba nō gbe naa n taha, u n u laam waha ma yee u yai u ka Yurusalem wo.

⁵² U n tēnlehe mpāy nō wāã u yahasee ye, pe n ka Syamarifa kãntraha klo laa wo, pe n gaha fla ngaa gbihi ta u kē.

⁵³ Pe klofa n sye ma yee, u tee n gaha Yurusalem wo, poo saa syāsaha wāã u kē ye.

⁵⁴ U Yesu kānyārwai syām mii Syake tesē Nsān ne, pe ba le luhu ke dyañ, pe n Yesu pye ma yee: «Yīñfua, le ma tãy ma ye, waa naa ta ke n yir yāhāyīñ na, ke ba too tã pe na ke pe suhu muu.» ⁵⁵ Yesu n wã klaha pe kue ye, ma loo kuān pe ye.

⁵⁶ Pe n ter klo laa ter wo.

*Yesu kãnde wāyār wī
(Mat 8.19-22)*

⁵⁷ Yesu tesē u kānyārwai ne, pe pye kãnde wo ma naa n yār.

Dya waa n pa, maa Yesu pye ma yee: «Yīñfua ma'a sya n gaha teeli teeli, n ga naa n taha ma na.» ⁵⁸ Yesu n u yē wāã sya ma yee: «Yēsre ma te syāsar ne, kãnsyām ma pe nseñ ne, teele sē -sē wee u Nawee Puee myaha na ye.»

⁵⁹ U n dya waa pye ma yee: «Naa n taha ra na.» U dya n u pye ma yee: «Yīñfua, kãnde wāã ra kē, n ma ga ra tuhufua nakugu le wa, n ga pa.» ⁶⁰ Yesu n u yē sya ma yee: «Tyii nakur na te n naa re nakurwai le. Mboo, ka maa naa Yāhã Yai wī yar nawee- na!»

⁶¹ Dya waa n maha Yesu pye ma yee: «Yīñfua, ndoo ga naa n taha ma na, -taa -sē kãnde wāã ra kē, ra n ka n ga ra nna yar, tē dur ba.» ⁶² Yesu n u pye ma yee: «Wii ma nii mii wii dyañ u nii tar war yar ne, ma maha nii yāñ n klaha u kur kue ye, woofua saha laa yō Yāhã Yai wī na ye.»

10

*Yesu nawee- busã nō wāã Yāhã tēn wī
na
(Mat 11.20-24)*

¹ Loo kur ye, Yīñfua Yesu n maha nawee- gbeetã sēnsye syām yāñ yi. Kui nkāy bye tesē teebehe nkāy bye tuu naa n traha u ka, u n poo nawee- mii cãã lehe wāã sãnsyām koo kui wo tesē koo teebehe ne. ² U n pe yar kakuācrañ nkāy ne ma

yee: «Dir busãã ma wãgbe wãn tar wo. Tëntëfa sê -sê syar yai, ma ga waha te bye gbe dye tãŋ kaha wo ye. -Ye u tarfua nar u n tëntëfa busãã mpãy nɔ wãã, pe n ba te dir gbe dye kaha laam wo u kê. ³ -Ye naa n gaha, n ye lehe wãã mii mbapĩy dyaŋ waygapyãr nsoho wo. ⁴ Ye ma syi ye war gbe ye, nkãnfaha ne ye, ntãy ne ye. Ye ma n taha kuee naa nawee- syar kãnde wo ye.

⁵ Ya'a ga dye kaha gii laam wo, ye cãã syaha nge syar ye yee: Yãhã ke yrĩŋ le kaha nge wo. ⁶ Waa ma pye ke fla na Yãhã yrĩŋ ne, ye yrĩŋ syaha nge ga kuee u na. Le ma -sê pye woosyifua sê kê ye, ye syaha nge saa laa yɔ̃ u kê ye. ⁷ -Ye kuee koo kaha wo, pe ye kê loho gii ne, -ye ke wo, pe ye kê digi gii ne, -ye ke di! Tëntëfua yai pe naa u dãã. Ye ma syi ye yi kaha gaa wo, ye ga dye kaha gaa laam wo ye.

⁸ Ya'a ga dye klo lii wo pe n syãsaha wãã ye kê, pe ma pa ye kê digi gii ne, -ye ke di! ⁹ -Ye naa loo klo yanfa jaa, -tee naa pe nawee- yar Yãhã Yai nɔ wa gɛ nɔ wa. ¹⁰ Ya'a -sê ga dye klo lii wo, pe ma yee pe saa syãsaha wãã ye kê ye, -ye ka yaa le pãã nanihi fla wo ye yee: ¹¹ <Ye klo tẽyãhã mplẽm mpãy gɛ pe yir too wo tre na, wo mii wo poo mplẽm mii kor yaha ye na. -Tee -sê le cã ye yee Yãhã Yai pa wa ye ye.> ¹² Ta n le pãã ye ye, Yãhã kasãhã per ma ba nɔ, le ga ba pee klo ndefa na le ter Sodɔ klofa* yaha.»

¹³ Yesu n kuãn kui raafa na ma yee: «Korasyifa, ye wĩ pee Yãhã ye! Gbesy-atafa, ye wĩ pee Yãhã ye! Laanwo wũhũ nkãy ke pye ye yĩnde na, ke syi ma ne pye faale Tyirfa yĩnde na, tesê faale Syidɔfa ne, pe ne ga pye pe ta ter le cã kãã wa le yalebya wo, pe kapee- wãpyeŋ sê yɔ̃ ye. Loo nde na, pe ne ga wram wĩ pye, pe nfããper ta, pe fɛn nayre pãhã pe le. ¹⁴ Loo ne, Yãhã kasãhã per ma ba nɔ, le ga ba pee ye na le ta ter pe Tyirfa yaha, tesê pe Syidɔfa ne. ¹⁵ Ah yii Kapornufa, ye yee la pe ga ba ye kuã yir ga ta yãhãyiŋ na? Ye ma n naa loo gɛ ga ye laam wo ye! Ye ga ba tege ga ta tãã ye nakur fla wo.»

* **10:12** 10.12 Faale cãã na, Sodɔfa tesê Gumorfa ne, pe bii pee ter. Yãhã kasãhã n too pe na, naa gaa ter n pe wãã le suhu pe kui ne.

¹⁶ Yesu n maha u kãnyãrwai pye ma yee: «Wii ma n luhu ye ye, ke nii mii u n luhu ndoo gɛ ye. Wii ma ye wĩ sye, ke nii mii ndoo gɛ wĩ kê tuu sye. Wii ma -sê ndoo wĩ sye, ke nii mii wii u ra lehe wãã woofua wĩ kê tuu sye.»

Pe nawee- gbeetãã sênsye syãm wãdurbaŋ

¹⁷ Pe nawee- gbeetãã sênsye syãm n dur ba laanfır ne, ma ba nii le pãã nuhu ne ma n yee: «Wo Yĩnfua, sãndãpee gɛ n luhu wo ye, wa'a gbey pe na ma myaha ne!»

¹⁸ Yesu n pe yẽ wãã sya ma yee: «Yalaale wo, n naa u Setane yãã yãhãyiŋ kue ye, tuu tege naa n too mii yãhãyiŋ dyaŋ ke yehe. ¹⁹ -Ye luhu yɔ̃ ra ye: N fãnga wãã ye kê ye waha naa n yia nwɔr na tesê sãnam ne, ye tãhã naa n ter te na. N fãnga wãã ye kê ye waha yia ye napĩ Setane na, ye u fãnga bye pye klaha- tãŋ, ngaa ma n waha kapee pye ye na ye. ²⁰ Sãndãpee n luhu ye ye, loo yɔ̃, le sê -sê nɔ nuhu wãdi na ye. Ye myar te yrũhũ ta wa yãhãyiŋ saba laam wo, -ye naa nuhu di loo ne!»

Yesu bya nuhu di (Mat 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Loo yalebya wo, Yãhã Yrã Fãnga n Yesu laam yĩ nuhu ne, u n yee: «Ta Tuhufua Yãhã, mboo taa ma yãhãyiŋ Yĩnfua tesê kãntraha ne. Lii taa sê yar kaicãfa na, tesê sabacãfa ne ye, ma loo yar mpãy na pe ma pra kicar wãŋ syi dyaŋ. N ma sey loo wĩ na. ãwã Tuhufua, le tãy ma ye, koo kê ma n le ta ke dyaŋ.»

²² Yesu n dur ma pe nawee- pye ma yee: «Ta Tuhufua Yãhã kai- bye le soho ra koho wo. Nawee- sê cã yoo kê ra ne ye. Ta Tuhufua ya ke le cã. Pe sê maha cã yoo kê ra Tuhufua ne ye. Ndooyan ke cã, tesê mpãy ne tẽ ke yar pe na.»

²³ Loo na, Yesu n wã klaha u kãnyãrwai kue ye, ma poo ya pye ma yee: «Yii, tee nii lii yãã yagaa, ye wĩ n tãy, -ye naa nuhu di loo ne! ²⁴ Ta n ye yar nde ne: Nkãy bye tee n yãã yĩnde ne, tesê nkãy bye ne tee n luhu nditye ne, Yãhã kaplãŋ tɔrfa busãã pye tesê kui yĩnfua busãã ne, pe naa n ke

pe kai- ngĩ syi yãã yĩnde ne tesē pe ke yãã luhu nditye ne, pe sē -sē ke yãã ye.»

Yesu kakuãcran pãã Syamarifa naa wĩ na

²⁵ Yãhã kaiyarfua waa n ba yir ma yee woo ga Yesu le namihi wo, ma u yey ma yee: «Yĩnfua, n ga pye mii n waha cĩinde yrã yãã, lii wãkuayãã wee le na ye?» ²⁶ Yesu n u yě sya ma yee: «Kãnde lii Yãhã le ta, le yãŋ! Lii ne le yrũhũ yaha loo wĩ na? Ma lii war le na?» ²⁷ U dya n yee: «Lii le yrũhũ ta le nde: <Ta, Yĩnfua Yãhã wĩ n naa n tãy ma ye, le ter wãn bye yaha; le gboho tãŋ ma laam bye wo, le nii tãŋ ma yrã bye na, ma fãnga bye ne, ma kacãn bye n pye tãŋ loo na.> Tesē: <Ma ya wĩ le n tãy ma ye mii syi dyaŋ, tyii ma nampyeŋ wĩ n naa n tãy ma ye ke syi.> » ²⁸ Loo na, Yesu n u pye ma yee: «Ma le pãã yõ. Ma'a loo nde pye, ma -sē ga cĩinde yrã yãã, lii wãkuayãã wee le na ye.»

²⁹ U Yãhã kaiyarfua -sē naa n traha u tãhã wãã u ya kē. U n Yesu yey ma yee: «N ga waha wii syi yee ra nampyeŋ?»

³⁰ Yesu n u yě sya ma yee: «Dya waa ba yir Yurusalem wo, ma Yerekoo kãnde sya ma tege naa n ter. Yuhu- mpãy n ga u yãã kãnde laam wo, ma wo toho u na ma u yuhu, ma u nayre tyĩn cer u na ma u gbã cãar yaha. ³¹ Yãhã yũndefua waa n yir u ya ndoŋ, ma tege n ter loo kãnde nen ya ne. Tuu ga u dya yãã, u n laha yi, ma ga le kãnde wãã sya ma ter, u sē yer ge yer ye. ³² Loo kur ye, Lewi kur kue puee waa n ba yir u ya ndoŋ. U n ba no ke fla na, ma u dya yãã. U n laha yi, ma ga le kãnde wãã sya ma ter, u sē yer ge yer ye. ³³ Syamarifa naa waa -sē ba yrãhã yi u ya ndoŋ. Yiifee- sē pe Syamarifa yãŋ ngaa ye. U bya naa n ter loo kãnde nen ya ne. U n ba no u dya na, ma u yãã pe u duai yaha. Tuu u dya yãã ke syi, u fen n u sroŋ yigi fãnga ne. ³⁴ U n yũhũ crã u dya na, ma u nar yee u kē defĩ ne, ma re tuhu sēm- ne, ma dur ma re pua u kē. U n dur loo na ma u gbe taha u kãkoŋ na, ma ter u ne nampay syãsaha fla wo ma ga u gbihi. ³⁵ Ke yĩŋsyii wo, u n war yi ma wãã u nwoŋfua kē, ma u pye ma yee:

<Naa u dya gbihi ra kē. Ma'a sya u gbihi ma ta ter war mii draha yaha tē wãã ma kē, n ma ba dur ba nwo, n ga ba pe war draha dãã ma kē.> »

³⁶ Loo na Yesu n dur, ma u Yãhã kaiyarfua yey ma yee: «Ma laam wo, wii woo tuu nii u dya nampyeŋ, dya wii pe ba gbã cãar yaha kãnde wo?» ³⁷ U Yãhã kaiyarfua n Yesu yě wãã sya ma yee: «Wii tuu yõ u na, woo tuu sroŋ ma u nampyeŋ.» Loo na, Yesu n u pye ma yee: «Ka, ma ga naa n pye koo syi!»

Yesu ka Marti ye fla na Maari ne

³⁸ Yesu ye naa n yãr kãnde wo, u kãnyãrwai ne. Pe n ba laha dye kusyĩnde laa wo. Coo waa n pe wãã ma pe yigi ga u kaha wo, woo n gaha pe nampay yi. U coo myaha ba kē Marti. ³⁹ U cĩifua pye u ne, pe naa u yee Maari. Yesu naa le Yãhã kapãyĩ tōr pe ye, u Maari woo n ba tege nii u tãy ma nii ke kaplãŋ luhu. ⁴⁰ Marti woo -sē pye tuu ba dye kuee tēŋ laam wo. U n ba Yesu pye ma yee: «Yĩnfua, ma sē yãã ta cĩifua ra ta yaha nii ya ke tēŋ laam wo, le yõ la? Ma saa u yar la u ba koho le ra ye?» ⁴¹ Yesu n u yě wãã sya ma yee: «Yãŋ, Marti! Ma laam wlãhã nii ma ye, ma n nii n gber kai- busãã na. ⁴² Kate nen ya -sē ne le ma yĩŋ. Maari ka le wãyĩ kus ye. Le saha tyĩn sya kãã u ye ye.»

11

*Yãhã n nar mii?
(Mat 6.9-13; 7.7-11)*

¹ Per gaa, Yesu naa n pãã Yãhã ne teelaa wo. Tuu ba nar wa, u kãnyãrwai waa n u pye ma yee: «Wo Yĩnfua, wo klaha Yãhã wãnar ne, mii Nsãn dyaŋ tuu u kãnyãrwai klaha le ne mii.» ² Yesu n pe yar ma yee: «Ye ma ga Yãhã nar, -ye yee: <Wo Tuhufua Yãhã, ta, nawee- n cã ma miingbãŋ kai- laha. Ta, ma Yai n pa nawee- ye.

³ Naa wo yě digi wãã wo kē plii wuhu na.

⁴ Wo kapee- gbe kãã wo yĩŋ na.

Mpãy pe kapee- pye wo na,

wo bya wo n tyii pe kapee- foho na
wo kuãŋ ne.

Ma'a n wo miy yaha,

wo n tyĩn naa n gaha

kapee- wāpyeŋ kue ye ye.> »

⁵ Yesu n maha pe yar ma yee: «Laa na, ye laam wo, waa ma naambiyā ne. Per gaa, u ga yir u ka u naambiyā fla na yīndyaha wo, u ga u pye: <Naambiyā, bur wāy tãā fue le ra na. ⁶ Ta naambiyā nen waa yir yrāhā ye, ma pa ra fla na, ngaa wee tē ga wāā u kē ye.> ⁷ U naambiyā nwo ga waha kuee nwoŋ laam wo, u pāā yi wāā u kē u u pye: <Tyii ra na dya, ma sē yāā nwonyē gbāā tā wa karndohopua ne. Ma sē cā la, wo sā wāy wa ta pii ne. N wee n ga waha yir n bur gbe wāā ma kē ye!> » ⁸ Yesu n pe yar taha ma yee: «Ta n le pāā ye ye: Pe sya nii naambiyām, nen nwo ga waha sye u saa yir ye. U nkurfua ma -sē naa tā u nwoŋfua na, ma nii u yee u kadye ga ba war, u n yir, u nwonyē yār, u te wān bye gbe wāā u naambiyā kē, tii wīi te ma u na.

⁹ Koo kē n ga ye yar nde ne: -Ye naa n nar, ngaa ga wāā ye kē. -Ye naa n ke, yaa ngaa yāā. -Ye naa kāānklihi gbā, pe ga ke yār ye kē. ¹⁰ Ye sē yāā, mboo nawee, ma'a n nar, Yāhā ga ngaa wāā ma kē. Ma'a n ke, Yāhā ga ta ma ngaa yāā. Ma'a kāānklihi gbā, Yāhā ga ta ke n yār ma kē.

¹¹ Ye ma pye tuhufua, ye dyale ma fuale nar ye ye, yaa u kē la nwoho ne? ¹² Laa na, u ma ngucīi nar ye ye, yaa u kē la sānuē ne? ¹³ Tee sya pee mii, ye kayūhū pye ye pii kē. Ke syi ne, ye yai ye cā, ye Tuhufua Yāhā ga Yāhā Yrā Fānga wāā mpāy kē pe le nar u ye.»

Kai lii ne pe pāā taha Yesu na?

(Mat 12.22-30, 43-45; Mar 3.20-27)

¹⁴ Sāndūpee pye dya waa yīŋ na, ma u ta u n nii bebe. Yesu n u kar tege kāā u dya yīŋ na. U sāndūpee n tege kāā u dya yīŋ na, u nii n pāā gbegbe. Le n yē gbāā pe nabuar na ma sya ta ter.

¹⁵ Mpāy n yir ma yee: «Sāndāpee yīŋfua Sebulhe kē tuu fānga wāā u kē, u n waha sāndāpee kar tege n kāā nawee-yīŋ na.» ¹⁶ Mpāy ter n yee, poo ga u le namihi wo, ma u pye ma yee, tuu yēkā wīi laa pye poo n yāā yīnde ne, pe cā cā Yāhā fānga kē ke ma u ye.

¹⁷ Yesu -sē ba pe laam wīi cā wa. U n pe yar ma yee: «Kāntraha nenfa ma

kuee n wāā pe ya ne, koo kāntraha nge ga too. Kaha nenfa ma kuee n wāā pe ya ne, koo kaha ga too. ¹⁸ Ke syi ne, Setane ma kuee n wāā u ya ne, u fānga saa waha ka yahasee ye ye, ke ga klaha-. Ye -sē yee, n sāndāpee kar tege n kāā nawee-yīŋ na, sāndāpee yīŋfua Setane kē tuu koo fānga wāā ra kē! ¹⁹ Cīinde sē ne ye. Mii loo sē ne ye, ye nampyeŋ- mpāy pe sāndāpee kar n tege, ye ma yee pe bya loo pye Setane fānga kāmāy na, poo ge ga ye yar pe yee, cīinde sē ne ye. ²⁰ Ta n ye yar, n sāndāpee kar tege n kāā Yāhā Fānga ne. Loo na, ye yai ye cā Yāhā Yai pa wa ye ye.

²¹ Fāngafua ma pye naanmiy wān ne ma nii u kaha sēŋ, nawee waa saa ser u kla gaa gbe ye. ²² Waa ter ma -sē pa, woo fānga ma ter nwo wāŋ na, u n yia u na, u ga u naanmiy wān bye tyīn sya u ye, tii tuu ba ta ma naa u ya paha. Loo na, u ga u kahafua nwo koho wān bye gbe u ye, u te la u nampyeŋ- ne.

²³ Wii ma yee u wee ra ne ye, woofua ma ra napīi. Tesē, wii ma yee u saa koho le ra ye, u nawee- wāā ba ra kē ye, woofua u pe kar n kāā ra na.

²⁴ Sāndūpee ma pye nawee yīŋ na ma ba tege kāā u na, u sāndūpee ga ka drawaha fla wo, u ga tay naa n klaha, u ma teelaa yāā u nii naa n wūū. U ma yee u sē teelaa yāā ye, u ga yee tuu ter u niisaha gi yaha, u ga dur ga nii ke fla na. ²⁵ Loo na, tuu pye nawee wii yīŋ na ma ba tege kāā u na, u ga dur ga u fla na. U n gaha u nawee laam yāā mii nwoŋ dyaŋ pe ke pe ma ke gbihi ta. ²⁶ Loo na, u sāndūpee ga yir, u ga u nampyeŋ- kuasīi mpāy yigi ba, mpāy pe maha pee woo na. Pe bye ga pe ya wāā ba nii u nawee yīŋ na. U nawee wīi ga pee, le ta ter faale yaha.»

²⁷ Yesu tuu ba koo pāā wa, cōō waa n kuee pe nabuar laam wo, ma u pye ma yee: «Cōō wii tuu ma see ma maha u yrā ta ma kē, u wīi n tāy.» ²⁸ Yesu n -sē u yē wāā sya ma yee: «Mpāy pe Yāhā kapāyīi luhu, ma maha Yāhā kānde yār, poo wīi le n tāy!»

Yagaafa pe laanwo wīi lii ke Yesu ye?
(Mat 12.38-42)

²⁹ Nawee- wɔ naa n tã Yesu na, u n nii pe pye ma yee: «Yagaafa pee, ma -sẽ yee poo n traha pe laanwɔ wĩ laa yãã yĩnde ne. Aye, laanwɔ wĩ laa saa pye ye n yãã yĩnde ne ye, mii lii syi sã kã le bii faale Yãhã kaplãŋ tɔrfua Yonase dye ye. ³⁰ Ye sã yãã, mii Yonase wĩ bii nii kayar wĩ faalefa Nenefufa ye mii, u Nawee Puee wĩ bya ga ba nii kayar wĩ yagaafa ye koo syi.

³¹ Yãhã kasãhã per ma ba nɔ, faale Syeba kãntraha yĩnfasya ga ba le pãã u yee, yagaafa pe sã koho klaha ye, pe tee pye. Woo bii yir deydey kui wo, ma pa faale yĩnfua Salmuu fla na ma ba u kacãyor luhu. Kaplãŋ nkãy tẽ -sẽ n pãã ye ye, ke ter Salmuu wũhũ yaha!

³² Yãhã kasãhã per ma ba nɔ, pe faale Nenefufa ga ba le pãã pe yee, yagaafa pe sã koho klaha ye, pe tee pye. Faale wo, Yonase bii Yãhã yẽ kapãn pãã pe Nenefufa ye, pe n le luhu ma koho klaha ma pe kapee- wãpyeŋ miy yaha. Kaplãŋ nkãy tẽ -sẽ n pãã ye ye, ke ter Yonase wũhũ yaha!»

*Nawee kadye naaloho
(Mat 5.15; 6.22-23)*

³³ Yesu n maha yee: «Waa sã naaloho ndyan tar ma ga le wũhũ teelaa wo ye, waa sã maha le tar ma kataŋ cĩn n tã le na ye. Ah ndee, pe ma le tar, pe ne le wra ta kããnkui na, wii ma dye u naa n yãŋ cãã- na. ³⁴ Yĩnde ma mii naaloho dyan kadye na. Ma yĩnde ma yõ ma ye, ma kadye bye ga nii cãã- na; ma yĩnde ma -sẽ klaha- ma ye, ma kadye bye ga nii wam wo. ³⁵ Loo na, nawee woo yai u u ya yigi, cãã- mpãy pe ma u na, wam ma syi pe sya tãŋ ye. ³⁶ Ke syi ne, nawee kadye bye ma nii cãã- na, teelaa sã wee wam wo ye, u kadye kur bye ga nii tãŋ cãã- na, ke naa n yehe palpal mii naaloho cãã- dyan.»

*Yesu kuãn pe Farisyẽ na tesẽ pe Yãhã kaiyarfa ne
(Mat 23.1-36; Mar 12.38-40)*

³⁷ Yesu tuu ba pãã wa, Farisyẽ naa waa n u yee u ga di u kaha wo. Yesu n dye ke kaha wo, maa nii ma ga di. ³⁸ U Farisyẽ naa n ba yãã Yesu sã u klue yee pe wãle kãnde na ye, ma nii n di, le n u fe gbe.

³⁹ Loo na, Yĩnfua Yesu n u pye ma yee: «Yii Farisyẽ, ye ma mii nawee- mpãy dyan pe crãŋ kur kue yee, tesẽ tasa kur kue ne, ma n tyii ke laam na. Ye bye ye yii ta naweeyɔm nkur kue ye, ye laam sã -sẽ wee gbegbe ye. Nawee- wãyuhu wĩ ya le ma ye laam wo, tesẽ kapee- wãpyeŋ ne. ⁴⁰ Ye plege, ye sã kai- cã ye! Yãhã gii ke nkur kue pye, koo neŋ ya sã na ke laam bya pye? ⁴¹ -Ye ye crãŋ yĩ kayũhũ ne, tesẽ ye tasa bya ne, ye ke wãã nawãm kã, loo na ye kãnkai- bye ga cã nii gbegbe.

⁴² Yii Farisyẽ, ye wĩ pee Yãhã ye! Ye ma ne ye digi gbe, le tãy ke nii wan kla woo, tyũhũ wãŋ woo, ye ne ke la fle sãnsye, ye fla neŋ wãã Yãhã kã. Ma -sẽ yee ye wãsrɔŋ wĩ na, tesẽ Yãhã wĩ wãtãy ne ye laam wo, ye kalaa wee koo na ye. Koo -sẽ kã tee yai ye gbihi yigi, ye koo ta yĩŋ. Ke kai- ngĩ n -sẽ taha, ye ma syi ye faha laa yaha ye.

⁴³ Yii Farisyẽ, ye wĩ pee! Yiifee- yawãhã nwey wo niisar rii nawee- bye yĩnde le yi n too re na, too syi niisar ye ne ke ye nii. Ye tee maha n yãŋ pe naa ye syar nangbãsyaha ne nanihi teebehe wo.

⁴⁴ Ye wĩ pee! Ye laam wluhu, ye ma mii nakur gbũhũ nkãy syi dyan nawee saa cã ye, u tãhã naa n ter te na!»

⁴⁵ Yãhã kaiyarfa waa n u pye ma yee: «Yĩnfua, taa nii n pãã ke syi, ma wo bya wãã le n tyehɛ.»

⁴⁶ Yesu n u yẽ sya ma yee: «Yii Yãhã kaiyarfa, ye bya wĩ pee! Ye nawee- taha kai- nkãy na ke ma mii teger dyan pe saha tẽŋ ye. Ye saa maha koho le pe ye, pe n waha re tẽŋ ye. ⁴⁷ Ye wĩ pee! Gbũhũ nkãy syi ke yõ, ye ne koo fãã Yãhã kaplãŋ tɔrfa kã, poo mpãy ye wãle pe boo! ⁴⁸ Le nii mii ye wãle pe lii pye, le tãy ye ye. Poo pe Yãhã kaplãŋ tɔrfa boo, yii -sẽ pe gbũhũ fãã! ⁴⁹ Loo ne, Yãhã gii ke kai- bye cã tãŋ, ke n le yar yaha ye wĩ na ma yee: «N ga ba ra kaplãŋ tɔrfa mpãy nɔ wãã pe ye, tesẽ ra tẽntãfa mpãy ne. Pe ga ba mpãy boo pe laam wo, pe mpãy nargboho.» ⁵⁰ Ke syi ne, ma gbe driyẽ wãtãhã na, ma ba waa ke yagaa na, Yãhã kaplãŋ tɔrfa mpãy bye pe boo ter, yagaafa ga ba loo kapee fue dãã. ⁵¹ Too naboos nde bii

gbe Abel wāboo cāã na, ma sya ba waa Dyakaridya wāboo cāã na, woo wii pe bii u boo ke Yāhā kangbāñ nsoho wo, ke Yāhā diñ yisaha fla ne. Āwā, cīinde ne tē n pāã ye ye, ntōr rii te woo, le kapee fue ga yi yagaafa na.

⁵² Yii Yāhā kaiyarfa, ye wīi pee! Lii le ga waha nawee ta u n Yāhā wīi cā, yii ge le sye, ma -sē maha yer tā le na nawee- ma n le yāã ye. Ye ma mii nawee waa dyañ u nwoñ gaa yē gbāã tā ma sye u karndohopua na.»

⁵³ Yaliile Yesu tuu ba yi ke kaha wo, pe Yāhā kaiyarfa tesē pe Farisyē ne, pe n nii ncafūhū di u ne, ma nii u yey kai- ter bye ne. ⁵⁴ Pe naa n ke pe Yesu ta u n plaha pāã pe n luhu.

12

Yesu nawee- klaha kai- nkāy ne (Mat 10.26-27)

¹ Loo yale wo, nabuar n ba wo tā ma sya pe ya trε tāhā, Yesu n cāã u kānyārwei pye ma yee: «-Ye yii yigi Farisyē ye ne, pe wīi ma mii ncasur wāñ ter syi dyañ. Pe naweeyōm pyer pye gbaa na, pe laam wo ma -sē pee. ² Ngii ngii ke wūhū nii, ke ga ba yāã gbaa na. Kai- nkāy ke maha ma waa sē ke cā ye, ke ga ba cā. ³ Loo ne, kaplāñ nkāy tee n pāã yii ya yīmperwoho wo, ye ga ba naa ke pāã nawee- bye ye yaiwaha na. Tesē, lii bye tee yuhu pāã waa ndityε wo, nwonuñ laam wo, le ga ba gbey pāã nanihi fla wo.»

Wii nawee- yai pe naa n fya u na (Mat 10.28-31)

⁴ Yesu n maha yee: «Ta n le pāã ye ye, yii mpāy tee ma ra naambiyām: Mpāy syi pe ga waha nawee kadye boo wāboo ya, pe sē -sē ga waha laa pye nantāñ ye, ye ma syi naa poo fya ye. ⁵ Wii tee yai ye naa n fya, n ga u yar ye na: Ye yai ye naa Yāhā koo fya, koo gii ye ma ba ku, ke ga waha ye le naa fla wo, naa gii wāfegeyāã wee ke na ye. Āwā, n le pāã ye ye, ye yai ye naa koo ya fya! ⁶ Kānsyāyi mii syi wām bua sē n par la warpii syām ya ne? Ye cā poo kānsyāyi mii wee ngaa ye, Yāhā sē -sē n faha poo nen waa ge yaha ye. ⁷ Ye

wīi n tāy Yāhā ye, ma ter kānsyāyi mii syi wābuar yaha. Ye yīnyor nde ge Yāhā te bye yē cā yaha wa. Ye ma syi naa n fya laa na ye!»

Lii yai le pāã Yesu wīi na nanihi wo? (Mat 10.32-33; 12.32)

⁸ Yesu n maha yee: «Ta n nde pāã ye ye: Wii ma le pāã nawee- yīnde na ma yee woo u ya le soho ra koho wo, ndoo u Nawee Puee, ta bya ga ba le pāã pe Yāhā yāhāyīñ tēnlēhε yīnde na n yee, woofua ma ra wūū. ⁹ Wii ma -sē le pāã nawee- yīnde na ma yee woo sē ndoo cā ye, ta bya ga ba le pāã pe Yāhā yāhāyīñ tēnlēhε yīnde na n yee, n sē woofua cā ye. ¹⁰ Nawee wii ma tee pāã u Nawee Puee wīi na, Yāhā ga ba loo kapee laha kāã u yīñ na. Wii ma -sē tee pāã Yāhā Yrā Fānga wīi na, loo kapee nde saa laha kāã u yīñ na ye.

¹¹ Pe ma ba ye yigi ga Yiiffee- yawāhā nwey wo, laa na yahaseefa yahasee ye, laa na fāngafa yahasee ye, ye ma syi ye fya ye! Ye ma syi ye naa ntāñ cεr, ye yee tee ga ba lii pāã le n nii wāyīi, tesē tee ga ba lii pāã ye waha ye yīñ yi yaha, ye sē cā ye. ¹² Loo yale wo, kaplāñ nkāy ke yai ke yi ye yē wo, Yāhā Yrā ga ye klaha ke ne.»

Cīinde nangbān ne tii ne?

¹³ Dya waa pye pe nabuar laam wo, ma ba Yesu pye ma yee: «Yīñfua, ta lefua yar, u tyii wo n wo tuhufua kloho la wii na.»

¹⁴ Yesu n u yē sya ma yee: «Naambiyā, yoo u ra taha ye nwoñ kai- wāsāhā na, tesē ye koho wāñ wālañ na ye nsoho wo?»

¹⁵ U n wā klaha, ma pe nawee- bye pye ma yee: «-Ye yii yigi, ye ma n pua yaha wale wīi na, tesē nangbān wān ne ye. Nawee koho wān sē ne te ga waha ta u n kuee yrāñ na ye.»

¹⁶ Loo na, Yesu n kakuācran pāã pe ye ma yee: «Nangbāñ gaa pye tangbān ne, dir n ba yi u ye kacān sē pye ye. ¹⁷ U n nii laam ga ma yee: <N ga pye mii, dir nde bye lesaha wee ra ye ye.> ¹⁸ U n ba u ya pye ma yee: <Tē ga lii pye, n le cā yagaa. Loo ne nde: N ga ra mple nde yoho kāã, n dur n taa fāã, tii te cā gboho faale wān na, n ta dir wān bye le yaha te laam wo

ta koho wān bye ne. ¹⁹ N ma loo pye wa, n ga dur n nii yar n yee: Naambiyā, diyōr ma ma ye kacān wee ye, te ga waha ta ma di yai dye- buar. Yagaa, fihī nii naa n wūū, ma naa n di ma naa n wō, -taa naa nuhu di.> ²⁰ Yāhā n -sē u dya pye ma yee: <Naplege nge! Yīmper nge ge laam wo, ma ga ku. Taa ga ku, dir nde bye taa gbihi ta ma myaha na, te ga nii yoo wān yagaa?> » ²¹ Loo na, Yesu n maha le pāā taha ma yee: «Wii woo na tuu driyē nangbān wān ya ke wāā n ta u ya myaha na, u sē -sē wee ngaa nangbān Yāhā ye ye, woofua wīi ma mii ke nangbān naplege nge wīi dyaŋ.»

-Ye yii le soho Yāhā koho wo ye kuāŋ ne!

(Mat 6.19-34)

²² Loo kur ye, Yesu n u kānyārwei pye ma yee: «Loo ne, n ga ye yar nde ne: Dir rii tee ga naa n di, tesē loho gii ne tee ga naa n wō ye waha nii yīnwer na, tesē nayre rii ne tee ga le tā ye kadye na, ye ma syi ye naa ntāŋ cer too nde bye wīi na ye! ²³ Ye sē yāā, yīnwer puar dir na, kadye puar nayre na. ²⁴ -Ye naa kānsyām yāŋ, pe sē digi tāhā, pe sē digi gbe, teelaa wee pe ye pe dir kōŋ n yaha ye. Yāhā sē pe yē digi wāā la pe kē? Ye wīi n tāy Yāhā ye, ma ter kānsyām yaha. ²⁵ Ye laam wo, yoo ma u ga waha u kuper yūhū wāā carle ge laangar ya kāmay na? ²⁶ Ye ma gblihi laa ndele syi ya wāpyeŋ na, lii tee -sē laam ga ke kai- ngīi wīi na?»

²⁷ Nyē fyār te n fīy tar wo, ye sē te nayōr yāā la? Te sē tēn tē ye, te sē faha wān tyīn ye. Ta n -sē le pāā ye ye, u faale yīnfua Salmuu, u nangbān naa bye ne, u nayre nayōr sē -sē bii nō nyē fyār wāŋ neŋ gaa ge nayōr na ye. ²⁸ Nyē nge ge ke n fīy tar wo nanga, koo gii pe n pai miy le wāā naa laam wo sukūhū, Yāhā nayōr wāā ke kē. Ke -sē ga pye mii ke tyii yii ge na, ke saa nayre wāā ye kē ye? Ye sē koho taha yaha Yāhā na busāā ye. ²⁹ Ye ma syi ye naa ntāŋ cer, ye yē digi wāke ne tesē ye lawōŋ ne ye! ³⁰ Nawee- mpāy pe sē cīinde Yāhā cā ye, poo pe too nde bye ke fānga ne. Ma -sē yee yii na, Tuhufua Yāhā ma ye ye, ke cā te wīi ma ye na. ³¹ -Ye cāā Yāhā Yai wīi

ke wa! Loo na, ngii wīi ke ma ye na, ke -sē ga ba wāā taha ye kē.

³² Yii mpāy tee sē nihi ye, ye ma syi ye fya ye! Le tāy ye Tuhufua Yāhā ye, loo ne u n ye le Yāhā Yai wo. ³³ -Ye ye koho wān par, -tee pe war wāā nawām kē! Wale lii syi le sē n klaha ye, -ye naa loo ke! - Ye Yāhā wūhū ke naa n ta busāā yāhāyīn wo, koo fla gii wāplaha wee te na ye, yuhu saha nō te na ye, fyār saha te pye klaha- ye. ³⁴ Tee ye laam wān ta na, ye laam bye ma koo fla na.»

Tētē- yai pe ma n sā wāy faha ye
(Mat 24.45-51)

³⁵ Yesu n maha yee: «-Ye yii gbihi ra tēn wīi ne, -ye ye nsī cer pua, -ye ye naaloho tar yaha! ³⁶ -Ye yii gbihi mii tētē- mpāy dyaŋ pe yīnfua ka cagbar na. U ma dur ba ke kapahayē gbā, pe yir ga ke yār u kē. ³⁷ U yīnfua tuu ga dur ba tētē- mpāy yāā yrāŋ na, poo wīi n tāy! U ga u ya gbihi, u pe ta pe n tege nii, u n ba dir la klaha pe bye kē. ³⁸ U ma dur ba yīndyaha wo, le tāy yīndyaha kur ye, ma ba u tētē- yāā yrāŋ na, pe wīi n tāy.

³⁹ -Ye nde cā laha: Kahafua ma ne u yuhu payale cā, u ga ne kuee yrāŋ na, u sye u yuhu ma n dye u kaha wo ye. ⁴⁰ Ye bya -ye yii gbihi naa n ta, yaliile tee sē ga yigi ye, u Nawee Puee ga ba dur ba loo yale wo.»

⁴¹ Pyar n ba le pāā ma yee: «Yīnfua, ma kaplāŋ ngīi kuā cra pāā wāā wii ya kē laa, ma ke pāā nawee- kur bye kē?» ⁴² Yesu n u yē sya ma yee: «Tētēle wii syi kē u n sroŋ u yīnfua ye, ma maha kai- cā? Woo kē wii ne u yīnfua ter ma u taha u naa ke kaha yāŋ, tuu naa u tētēwai bye yāŋ, u naa pe dir wāā pe kē sediyale wo. ⁴³ U yīnfua ma dur ba, maa u yāā loo tēn na, woo tētēle wīi n tāy. ⁴⁴ Ta n cīinde nde pāā ye ye. U yīnfua ga u taha u koho wān bye yīn na. ⁴⁵ U tētēle ma -sē le ga yigi, a woo yīnfua saa pa yagaa ye, u ga too u tētēwai wāgbāŋ na, u naa dir ya di, u naa sēm wō pe n u yigi. ⁴⁶ U tētēle tuu sē per gii ga yigi ye, u yīnfua ga pa koo per na. U ga u pēn cīinde wāpēn, tuu u pye pyer rii ne te yai mpāy ne pe sē sroŋ ye.

⁴⁷ Tëntēle wii tuu u yīnfua laam wīl cā, u sē -sē u ya gbihi ye, u sē -sē u yīnfua laam wīl pye ye, u ga ba gbār sya busāā.
⁴⁸ Ma -sē yee tëntēle wii tuu sē u yīnfua laam wūhū cā ye, u ma sya tee pye ma yai gbār ne, u ga gbā car ya. Yāhā ma wii kē busāā, ke ga ba ufua yey kai- busāā ne. Yāhā ma kai- busāā le soho wii koho wo, ke ga ba woofua yey kai- busāā ne ke n sya gboho ter.»

*Yesu wāpaŋ ta nawee- ga cēr
 (Mat 10.34-36)*

⁴⁹ Yesu n maha yee: «N pa nawee- wācēr naa ne kāntraha na. Koo naa nge ma ne pye ke le wa, le ne ga tāy ra ye.
⁵⁰ N ga ba tāā fēn laam wo, ta laam bye n wlahā nii. Loo n ba pye wa, ta laam n cā tege nii. ⁵¹ Ye laam wo, ye yee la n pa nawee- yīmbuhu wāālesaha wo? Aye rēhē, n pa pe wācēr wīl loo ne. ⁵² Ma gbe yagaa na, nwoŋ giifa ma pye nawee- bua, nawee- tāā ga wāā le, pe cēr nawee- syām mii na. Kaa na, nawee- syām ga wāā le, pe cēr nawee- tāā mii na. ⁵³ Tuhufa ga ba napīr le pe dyam ne, dyam -sē ga ba napīr le pe tuhufa ne. Nahafa ga ba napīr le pe pueesyam ne, pueesyam -sē ga ba napīr le pe nahafa ne. Nansyam ga ba napīr le pe pii ca ne, pii ca -sē ga ba napīr le pe nansyam ne.»

*Mpāy pe sē yagaa kai- yīntaha war ye
 (Mat 16.2-3; 5.25-26)*

⁵⁴ Yesu maha naa pe nawee- yar ma yee: «Ye ma sesaha yāā ke wo ke pakue ye, ye sē ne yee la, ke ga pa? Ke n -sē pa cīinde. ⁵⁵ Ye ma tefay yāā pe yir yāhāyīŋ kāndigi koho kue ye ma fua n pai, ye sē ne yee la kar ga war? Le n -sē pye cīinde. ⁵⁶ Dawarfa me ye ne! Tee waha yāhāyīŋ wūhū yīntaha war, tesē kāntraha wūhū ne, Yāhā wūhū nkāy ke -sē n pye ye yīnde na yagaa, nwa ta ye n koo wāwar wīl sye?
⁵⁷ Tee ga lii pye le n sroŋ, nwa ta ye n loo sye? ⁵⁸ Wii ma yee ma laa tee pye, ma ma yigi n gaha kasāhā saha wo, tee sē nō wa ke fla na ye, cāā naa u nar ye n wāā le. Mii loo sē ne ye, u n gaha ma le soho u kasāhāfua koho wo, woo n ma le soho fāngafa koho wo, pe n ma le nwompihi wo. ⁵⁹ Ta n le pāā ma ye: Ma'a yee ma sē

le kafue bye dāā tāŋ ye, ma saa yāā yi ke nwompihi wo ye.»

13

-Ye le sya ye kapee- sē yō ye, -tee ke miy yaha!

¹ Per gaa, nawee- mpāy n pa Yesu fla na, ma ba Galelefa mpāy wīl pāā u ye. Pe Galelefa ka Yāhā kangbāŋ laam wo, u fāngafua Pilati n ta pe n pe boo wlahā pe kaboo wān ne. ² Yesu n pe yē sya ma yee: «Galelefa mii pe boo, ye laam wo ye yee la, poo pye kapeepyefa ma ta ter Galele kāntrahafa bye yaha? ³ Ye bya ma -sē yee, ye sē le sya ye kapee- sē yō, ma maha ke wāpyeŋ miy yaha ye, ye bye wīl ga ba klaha-. ⁴ Ye yai ye ye laam too nwonjruhu gii na ke pye Syilwee wo, ma ba too tā nawee- sēnsye kuatāā na, pe n ku. Ye laam wo ye yee la, poo pye kapeepyefa ma ta ter Yurusalem klofa kur bye yaha? ⁵ Ye bya ma -sē yee, ye sē le sya ye kapee- sē yō, ma maha ke wāpyeŋ miy yaha ye, ye bye wīl ga ba klaha- koo syi.»

Yisrefa wīl ma mii katyigi gii dyaŋ, ke sē n sa ye

⁶ Yesu n maha kakuācraŋ pāā pe ye ma yee: «Dya waa ba nasar nkugu katyigi sīl kāntrayūhū fla wo, ke n le. U dya n pa u n pai nkugu tai, u sē ngaa yāā ye. ⁷ U n te tar gbihiŋfua pye ma yee: <Yāŋ, ke dye- tāā kē yagaa, n ma pa n pai nkugu tai katyigi nge na, n saa ngaa yāā ye. Ke cēr kāā! Ke tee nii ma draha ka sya, ke sē n sa ye.> ⁸ U tar gbihiŋfua n u yē sya ma yee: <Yīnfua, maha tyii ke na naandyē; n ga ke yīŋ tugu klaha, n nafuhu le ke tāy. ⁹ Ke syi ne, laa na ke ga ba sa dye laa; ke maa yee ke sē maha sa ye, ma ta ke n cēr.> »

Yesu maha cōō waa jaa kanii per gaa na

¹⁰ Kanii per gaa na, Yesu pye u maha naa nawee- klaha Yiifee- yawāhā nwoŋ gaa laam wo. ¹¹ Cōō waa -sē pye ke fla na, u sē pye korkor ye. Ke dye- sēnsye kuatāā ba kē sāndūpee waa pye, u ba u cōō ta u n kur nii, u saha kāntuhu sroŋ ye. ¹² Yesu tuu u cōō yāā, u n u yee ba, ma ba u pye ma yee: «Cōō, ma yan ma

miy yaha.» ¹³ Yesu n koho taha u na, ke kântuhu n ta ter sronj u ye, u n nii Yâhâ sey.

¹⁴ Yesu tuu maha nawee jaa kani per wo ke syi, le sê tây u Yiifée- yawâhâ nwonj yînfua ye ye. U n kapân gbe, ma pe nabuar pye ma yee: «Plii kuay ma, nawee yai u tèn tẽ too plii na. -Ye naa too plii yâñ, ye naa n pai ye yan wâjaaa wîi na, tee ke kani per yâã ye ke ta yaha!»

¹⁵ Yînfua Yesu n u yẽ wâã sya ma yee: «Dawarfa me ye ne! Kani per na, ye sê ne ye naha sâhâ la, laa na ye kânkonj, ye ka ke ne lawosaha wo? ¹⁶ Ah cõõ nwo wii tuu -sê ma Brama kur waa, Setane tuu pua yigi yaha dye- sênsye kuatâã, ye yee la woo ma syi u sâhâ yaha kani per na u sândûpee namih wo ye?»

¹⁷ Yesu kapân nde n nii u napîi- ye fyar wîi. Laanwo wûhû nkây tuu naa n pye, ke -sê naa nuhu yigi pe nabuar kê.

*Yâhâ Yai ga cãã kloñ, ke cã ba gboho
(Mat 13.31-33; Mar 4.30-32)*

¹⁸ Loo na, Yesu n maha pe nawee- yar kakuâcranj ne ma yee: «N ga waha Yâhâ Yai wîi tõi nwa ne? Ke ngii tay, n ga ke kla yar ye na. ¹⁹ Ke ma mii ngaa puale dyanj, dya waa tuu gbe, ma tâhâ le kântraha wo u lankua wo. Loo puale kloñ tãñ pii bye na. Le -sê fiy ma jruhu katyigi dyanj, kãnsyãm n sya ba pe nserj ta te kayay laam wo.»

²⁰ Yesu n maha yee: «N ga maha ye yar Yâhâ Yai ma mii syi dyanj? ²¹ Yâhâ Yai wîi maha ma mii ncasur wãñ ter syi dyanj, cõõ waa tuu gbe carle ya, ma wlâhâ bur miy busãã wo gbengbeyîhî tãã syi, ma pe tûhû. Te ncasur carle ya n ta pe n sya fua yir.»

Nawee- busãã ga yãã dye la Yâhâ yai klo wo?

(Mat 7.13-14, 21-23)

²² Yesu naa n gaha Yurusalem wo. Tuu naa n ter kungbâhâ nkây wo, tesê kusyîmbehe nkây ne, u nawee- klaha naa n gaha too bye wo.

²³ Waa n ba u yey ma yee: «Yînfua, nawee- mpây pe n pai sya yaha pe dye Yâhâ fla wo, pe saa syar ye, cîinde sê na?» Yesu n u yẽ sya, ma pe yar ma yee:

²⁴ «Yâhâ fla wãdye wîi waha mii nwonyẽ gi dyanj ke fihi. -Ye yii waha ye dye koo ne! Ta n ye yar, nawee- busãã ga ba yee poo ga dye, pe -sê ga ba gblihi laa.

²⁵ Koo nwonyẽ nge kahafua ma ba yir, ma ke nwonyẽ gbãã tâ, yaa ba yii yãã nkur ye, ye naa ke kãanklihi gbã ye yee: «Yînfua, nwonyẽ yâr wo kê!» U ga ye yẽ sya u yee: «N sê ye yisaha cã ye.» ²⁶ Loo na, yaa u pye ye yee: «Wii me too wãã naa n di ma ne, ma maha wãã naa n wo ma ne. Ma naa nawee- klaha wo klo wo, nanihi teebehe wo.» ²⁷ U ga maha ye pye u yee: «N sê ye cã ye kapeepyefa mii, ye ma n crã ra na ye!» ²⁸ Loo yale wo, ye ga ba faale wãle Brama ye yãã, Yâhâ yai klo wo, tesê Yisyake ne, Dyakuba ne, ma suhu pe faale Yâhâ kaplãñ tõi rfa bye ne. Yii -sê ga ba pye nkur ye, ye naa n wûn wãwûn, ye laam ga ba war ye n sya naa nkãhâ gbã!

²⁹ Nawee- ga ba yir yaidar kue ye, tesê ke dyeter kue ye, tesê kântraha teebehe bye wo, pe pa Yâhâ Yai gbar na, pe ba dir di. ³⁰ Loo na, mpây pe ma kur ye yagaa, poo mpây ga ba yahasee fla yãã. Mpây pe -sê ma yahasee fla wo yagaa, poo mpây ga ba nii kur ye.»

*Yesu tesê Yurusalemfa wîi ne
(Mat 23.37-39)*

³¹ Loo yale wo, Farisyẽ mpây n yûhû crã Yesu na, ma u pye ma yee: «Ter kãã, ka fla ngaa na. Yerote n traha u ta pe n ma boo.» ³² Yesu n pe yẽ sya ma yee: «-Ye ka, yaa kacãmpuai nwo yar ye yee: Ta tèn ne kântraha nge na sândápee wãkar ne, yanfa wãjaa ne. N ma le na nanga tesê sukûhû ne, le tèn n sya ba kua. ³³ N yai n ta ter ta yrãhâ ne nanga, sukûhû, n sya ga no. Ye sê yãã, Yâhâ kaplãñ tõi rfa sê yai pe u boo kulaa wo mii Yurusalem sê kê ye.»

³⁴ Yesu tuu naa pe Yurusalemfa wîi pãã, pe fen n u yigi, u n yee: «Yurusalemfa, Yurusalemfa, ye Yâhâ kaplãñ tõi rfa boo, tesê nawee- mpây Yâhâ pe no n wãã ye ye, ye pe waa n boo ntẽmbar ne! Yalebye, n n ke n ye wãã ta nii tây, mii nguyîñ dyanj ke ke pii wãã n ta ke nkaasyir flãhâ tây. Ye sê -sê le sya yãã ye. ³⁵ Tee n pye ke syi Yâhâ ga ba kur waa ye klo na. Ta n ye

yar: Ye saa ra yāã mii per gii sē kē, tee n pai naa n yee: <Mboo wii taa n pai Yīñfua Yāhā myaha na, ke kaa taha ma na.> »

14

Farisyē naa waa Yesu yee ba dir na (Mat 22.1-10)

¹ Kanii per gaa maha wo, Yesu ba ka Farisyē ye yīñfua waa kaha wo. Pe ba u yee dir na ke fla na. Mpāy pe pye ke fla na, pe naa Yesu yāñ kayi ne, ncā u ga pye mii laa? ² Dya waa ba yer u yahasee ye. Yan pye u dya na, u n ba tē. ³ Yesu n kapān gbe, ma pe Farisyē yey tesē pe Yāhā kaiyarfa ne ma yee: «Kānde lii Yāhā le ta, wo yai wo yanfua jaa kanii per wo laa, wo sē yai wo le syi pye ye?» ⁴ Pe n yaha le, pe sē sya ma laa wāã sya ye. Loo na, Yesu n u yanfua yigi ma u jaa, ma kānde wāã u kē u n ter. ⁵ Yesu n dur yagaa, ma pe nawee-pye ma yee: «Ye laam wo, waa dya ne too dye u ye kulan laam wo, laa na naha syi, ufua saa u yi la le yalebya wo, le ma sya pye kanii per?» ⁶ Loo kapān nde na, pe ga u yē sya lii ne pe sē cā ye, ma yaha le.

⁷ Dir disaha wo, nawee- mpāy pe ba yee ba te dir na, pe bye naa niisayōr ke. Yesu tuu pe yāã, u n kakuācran nde pāã pe ye ma yee: ⁸ «Nawee ma ma yee, taa ga fān di casyar na, ma'a ka, ma'a n ga ke niisayūhū yāñ ma nii ye. Ma'a ga nii koo syi fla wo, laa na pe ma pe nawee waa ter yee te dir na, wii syi tuu ter ma yaha ma maha ma yīñfua waa. ⁹ Wii tuu ye yee ba, mboo tesē woo ne, u ga waha pa u ba ma pye: <Dya, ah ma saa ke niisayūhū wāã la u kē?> Ma -sē ga yir te fyar ne, maa nii kur kue niisaha wo. ¹⁰ Ma'a yāã pe ma yee ke syi fla na, ma'a ka, cāã ga nii kur kue niisaha wo. Ke syi ne, wii tuu ma yee ba, u ma ba ma yāã, u ga ma pye: <Naambiyā, yir ba nii yahasee ye niisayūhū fla na.> Taa yir ga wāã nii mpāy ne, pe ga nagboho ta ma na. ¹¹ Ye sē yāã, nawee wii ma u ya ta yīñfua draha wo, ufua ga kloñ. Wii ma -sē u ya kloñ, ufua ga ta yīñfua draha wo.»

¹² Dya wii tuu ba Yesu yee ba te dir na, Yesu n wā klaha ma u yar ma yee: «Ma'a ga nawee- yee dir na, ma'a n ma

naambiyām yee ye, tesē ma nampyese ne ye, tesē ma nwonfa ne ye, tesē ma niisahafa mpāy ne pe ma walefa ye. Mii loo sē ne ye, pe ga waha yia pe le dur ma kē. Kayī lii raa yee ma pye, le n kua kāã. ¹³ Ma'a ga nawee- yee dir na, ma naflam poo yee, tesē mpāy ne pe kadye sē ke ya kua ye, tesē tãnklahafa ne, ma suhu fūū- ne. ¹⁴ Poo mii pe saha le dur ma kē ye, ma wīi n tãy. Yāhā ga ba ma dāã per gii kasron pyefa ga ba yir gbā wo, pe nii yrāñ na.»

¹⁵ Mpāy pe naa n di, pe kaplāñ ngīi luhu wa, poo nen waa n Yesu pye ma yee: «Wii tuu ga ba u dir lay yāã te yāhāyīñ gbar wo, u wīi n tãy!»

¹⁶ Yesu n kakuācran nde pāã u ye ma yee: «Dya waa ba per gaa yar nabuar raa ye, dingbān wīi na. ¹⁷ Te sedi yale n ba nō, u n u tēntēle lehe wāã u ga pe nawee- yar, te wān bye pye wa, pe pa. ¹⁸ U ma ga wii yāã, ufua ga naa yor raa ter pāã. U tēntēle tuu ga cāã dya wii yar, u dya n u pye ma yee: <Dya, n ma n tar raa par nii kē, fīhī tyii ta n ga te fla yāñ. Ye ma n tege ra na ye.> ¹⁹ Waa ter n yee: <N ma n tawar nyer sēnsye par nii kē, fīhī tyii ta n ga re pye yāñ. Ye ma n tege ra na ye.>

²⁰ Waa ter n maha yee: <N ma n cōo sya yagaa, n wee n ga yāã ka ye.>

²¹ U tēntēle n dur ga, maa ke kaplāñ tōr u yīñfua ye. U yīñfua laam n war, u n u tēntēle pye ma yee: <Ka le klo tebehe wo, tesē te nanihi fla ne, maa naflam yee ba, tesē mpāy ne pe kadye sē ke ya kua ye, tesē fūū- ne, ma suhu tãnklahafa ne.>

²² U tēntēle n ka, ma dur ba u yīñfua pye ma yee: <Yīñfua, taa lii pāã, n le pye. Niisar raa -sē maha ma te kuee>

²³ U yīñfua n u tēntēle pye ma yee: <Ka klo kãnkāy wo tesē tar kãnkāy ne, maa nawee- ta pe n ba dye, ta kaha n yīi.> »

²⁴ Yesu n pe nawee- pye ma yee: «Ta n ye yar, mpāy pe ba cāã yee, poo saa too dir nde yāã di ye.»

Cīnde Yesu kānyārwe yai u pye mii? (Mat 10.37-38; 5.13; Mar 9.50)

²⁵ Loo kur ye, nabuar naa n yār Yesu ne, u n ba wā klaha, ma pe pye ma yee:

²⁶ «Wii ma yee u ga taha ra na u kuāñ ne,

ta wĩi yai le naa n gboho u laam wo, le ta ter u tuhufua wĩi na, u nahafua wĩi ne, u cɔɔ wĩi ne, u pii wĩi ne, u nampyese y wĩi ne, tesē u ya wĩi gɛ ne. Mii loo sē ne ye, u saha nii ta kānyārwe ye. ²⁷ Wii ma cā u saha wāfāy sya ra wĩi na u sya gbāpee ku ra kur ye ye, ufua saha nii ra kānyārwe ye.

²⁸ Ye laam wo ye cā, wii ma yee u ga nwongbāñ fāā, kii syi ke jruhu, u ga cāā tege nii, u yāñ ke nwongbāñ wāfāā dir ga war yē gii kua, u waha cā poo war yē ma ga waha yāā u ye, ke tēñ bye n waha kua. ²⁹ Mii loo sē ne ye, u ma cāā koo nwongbāñ nakūy ta, war n ba kloñ u ye, ke nwongbāñ sē fāā kua ye, mpāy pe loo yāā, pe ga naa u ler. ³⁰ Pe ga yee: <-Ye naa n yāñ dya nwo ne, u nwoñ wāfāā tēñ fe gbe, ma ba gblihi laa, le tēñ sē kua u ye ye.>

³¹ Tesē, yīñfua waa ma yee u ga naan miy yīñfua waa ne, u ga cāā tege nii, u le fla yāñ wa. Tuu ma naan miyfa nawee-nyerbua ya ne, u ga yāñ, u ma ga waha yigi u nampyeñ yīñfua nwaa ye, tuu -sē ma naan miyfa nawee-nyersēnsye ne, u ga cā. ³² U ma -sē cā, u saha yigi u nampyeñ yīñfua nwaa ye ye, u ga cāā nawee- lehe wāā u ye, pe n ga u crā tā, pe u yey pe ga waha pye mii ke wāhā n kua pe nsoho wo.»

³³ Loo na Yesu n pe pye ma yee: «Yii waa saha nii ra kānyārwe mii u sē cāā tyii u koho wān kur bye na ye.

³⁴ Ye sē tetege yāā? Tetege ma kayūhū. Ke ma -sē sar, le kua. Waa saha ke ta ke n dur naa n tāy ye. ³⁵ Loo yale wo, ke saha kāntraha gbihī, ke saha le nafuhu wo ye. Pe n gaha ke miy wāā nkur ye nafēntenē na. Wii ma n traha u ke yīntaha cā, u luhu yō!»

15

Mbua wii tuu ba plaha, ma ba yāā (Mat 18.12-14)

¹ Pe kufar wāāfa, tesē mpāy ne pe naa kāmpee- yār, pe bye naa n crā Yesu na, ma ba naa u kaplāñ luhu. ² Le sē naa n tāy pe Farisyē ye, tesē pe Yāhā kaiyarfa ne ye, pe n sya le wlūhū naa n pāā pe ya ye

ma yee: «Dya nwo n tāy kāmpee- yārfa ne, ma sya wāā n di pe ne.»

³ Yesu n pe yē sya kakuācran laa ne ma yee: ⁴ «Mbaa gbeebua syi ga waha pye waa ye ye laam wo. Nen ya ga waha plaha pe wo. Ufua saa pe mbaa gbeeresyar sēnsye kuaresyar mii ta yaha la nyē wo, u ga nen nwo ke wii tuu plaha, u sya u yāā? ⁵ U ma u yāā, le ga tāy u ye. U ga u mbua gbe taha kāmayīñ na. ⁶ U ga ka kaha wo, u u naambiyām yee, tesē u niisahafa ne, u pe pye: <-Ye naa nuhu di ra ne, ta mbua wii tuu ba plaha ra ye, n u yāā.> » ⁷ Yesu n pe yar taha ma yee: «Ta n ye yar, le ma ke syi yāhāyīñ wo. Yāhāyīñfa nuhu dir ne gboho nawee nen wĩi na, wii tuu u kapee-wāpyeñ miy yaha ma dye kānyīñ wo, ke ter nawee- gbeeresyar sēnsye kuaresyar mpāy yaha, pe n yee poo ma naweeyōm, kapee- wāmiyaha wee pe na ye.»

War wii tuu ba plaha, ma ba yāā

⁸ Yesu n maha kakuācran laa pāā pe ye ma yee: «Cɔɔ waa ma pye war sēnsye syi ne, warpua nen ya ne plaha u ye, u saa naaloho tar la, u ke nwoñ pe, u u warpua tay kayi ne u sya ga u yāā? ⁹ U ma u yāā, u ga u cabiyām yee ba, tesē u niisahafa ne, u pe pye: <-Ye naa nuhu di ra ne, ta warpua wii tuu ba plaha ra ye, n u yāā.> » ¹⁰ Yesu n maha le pāā taha ma yee: «Kapeepyefua nen ya ma yi kāā u kapee-wo, ma kānyīñ gbe wāfuē, loo nde ga nuhu yigi yāhāyīñ tēñlehe ye kē.»

Dya wii tuu ba plaha, ma ba yāā

¹¹ Yesu n maha kakuācran nde pāā taha ma yee: «Dya waa pye naam kicar syām ne. ¹² U dyasyīnde n ba pe tuhufua pye ma yee: <Ta tuhufua, wo wale wān la, ma ra lay wāā ra kē.> U tuhufua n -sē u koho wān la. ¹³ Plii raa n ter, u dyasyīnde n yir, ma u lay wān bye par, ma ter pe war ne deydey kulaa wo. U n ga taha kuee gbar ya na, ma u wale bye pye klaha- tāñ. ¹⁴ Pe war pe ba kua u ye, fāāpihi gaa n dye le klo wo, u yē digi saha yāā u ye ye. ¹⁵ U n ka ma ga tēñ ke klofua waa ye, u n u gbe le u tar wo, u naa kaha tye- naha. ¹⁶ Pe tye- pe naa katyipir rii di, te di laam pye u na, waa sē -sē naa te wāā u kē ye. ¹⁷ Loo

na, u n nii u ya wĩ ga ma yee: <Dir rii ge te ma ta tuhufua tēntē- ye, pe saha te di tāŋ ye, ndoo -sē nwo tee nde wo, n n ku fāā ne! ¹⁸ N ga dur ga ra tuhufua ye, n n gaha u yar n yee, ta tuhufua, n kapee-pye Yāhā na, n kapee- pye ma na. ¹⁹ N sē maha yai ma naa ra yāŋ ma dya draha wo ye. Naa ra yigi mii ma tēntēle waa dyaŋ.> ²⁰ U n yir, ma kānde sya ma n ter u tuhufua fla na. Tuu ga kaha yāŋ n wāā deydey, u tuhufua n u yāā. U dya fēn n u sroŋ yigi, u n sya yir fā ga maa u wāā, ma u pua yigi. ²¹ Loo na, u dya n u pye ma yee: <Ta tuhufua, n kapee- pye Yāhā na, n kapee- pye ma na. N sē maha yai ma naa ra yāŋ ma dya draha wo ye.> ²² Pe -sē ga dye kaha wo, u tuhufua n u tēntē- pye ma yee: <Nayroho gii ke yō tāŋ te nayre bye na, -ye ka farfar, yaa koo gbe ba le u na, -ye kāncrā le u kē kōnde na, -tee maha ntān le u kē tre na! ²³ Naampēŋ gii ke gboho, ye ga ke yigi ba boo, waa nuhu dir di. ²⁴ Ye sē yāā, ta dya nwo tee yāā nwo, le ma mii u ba ku ra ye, ma dur ba yrāŋ na; le ma mii u ba plaha ra ye, ta n u yāā.> Pe n yir gbar na, ma nii nuhu di.

²⁵ Loo yale wo, u dyadyaha pye tar wo. Tuu dur n pai ma ba nō kaha yē na, u n luhu kapēn mii ye, yor ne. ²⁶ U n tēntēle waa yee ba, ma ba u yey nwa kē. ²⁷ U tēntēle n u yē sya ma yee: <Ma cīifua kē u dur ba. Koo kē, naampēŋ gii ke ba gboho, ma tuhufa ta pe n ke boo, ma yee woo dya dur ba u ye wāwee.> ²⁸ U dyadyaha laam n war, u n sye u sē dye kaha wo ye. U tuhufua n yi ma yee, woo ga u laam yīn u n dye. ²⁹ U dya n u pye ma yee: <Yāŋ, ke dye- nii yagaa n kai- pye n wāā ma kē. Ma sē maha laa pāā yāā ra ye, ta n le sye ye. Ma ra kē yāā la sēmbua gē ne, ma yee n sya n ga nuhu dir di ra naambiyām ne? ³⁰ Ma dya nwo, tuu -sē ka maa ma wale bye pye klaha- tāŋ canaandi na, ma dur ba, naampēŋ gii ke ba gboho ma ta pe n koo yigi boo u kē!> ³¹ U tuhufua n u pye ma yee: <Ta puee, ma ma ra ne yalebye, wān tii bye te ma ra wān, ma bya wān ne. ³² Ma sē yāā, ma cīifua nwo taa yāā nwo, le ma mii u ba ku wo ye, ma dur ba yrāŋ na; le ma mii u ba plaha wo ye, wo n u

yāā. Wo yai wo loo gbar nuhu ne, -too dir di wo laam n yīn!> »

16

Wale wĩ

¹ Yesu n maha kakuācran pāā u kānyārwai ye ma yee: «Walefua waa ba tēntē waa gbe ta u wale yīŋ na. Pe n ba u walefua pye ma yee, u tēntē ma tuu u wale pye n klaha-. ² U yīŋfua n u tēntē yee ba, maa u pye ma yee: <N laa luhu ma wĩ na, le sē yai ra ye ye. N saa maha ma ta ra wale yīŋ na ye. Taa ra wale pye mii, ke bye tōr ra n cā.>

³ U wale tēntē n laam ga ma yee: <Ta yīŋfua nwo u ga ra tege kāā ra tēn na. N ga pye mii? Fāŋga wee ra na ta n ga waha kāntraha tēn tē ye; n ma yee ndoo ga naa n nar, le ga nii fyar wĩ. ⁴ Tē ga lii pye n le cā yagaa. Ke syi ne, ta tēn maa klaha- ra ye, mpāy ga waha ra yigi ta pe ya tāy!>

⁵ Loo na, u yīŋfua foho ke pye mpāy na, u n pe bye yee ba nanem. U n u wācir yey ma yee: <Ma yai ma fue lii dāā ra yīŋfua kē?> ⁶ U n u yē sya ma yee: <Sēm- nasuhu gbeebua.> U tēntē n u pye ma yee: <Ma myaha fla nge saba wo, tege nii ma sēm- nasuhu gbeesī sēnsye ya yrūhū.> ⁷ U n waa ter yey ma yee: <Ah mboo, fue lii ne le ma ma na?> U n u yē sya ma yee: <Dir nfāāper kure gbeebua.> U tēntē n u pye ma yee: <Ma myaha fla nge saba wo, tege nii ma nfāāper kure gbeesī ya yrūhū.> »

⁸ Yesu n pe yar taha ma yee: «U tēntē wii u sē ba sroŋ ye, tuu -sē pe fohofa pye ke syi, u yīŋfua gē n u pye ma yee u le pye kacān ne. Ye sē yāā, driyēfa cir pe ya ne ma sya ta ter cāāfa na. ⁹ Ndoo -sē ga ye yar laa ne: -Ye ye driyē wale ta, ye naa koho le ye nampyeŋ- ye. Ke syi ne, ya'a ba cer kāā le wale na yaliile wo, ye waha niisaha gaa yāā Yāhā yai klo wo.

¹⁰ Wii ma sroŋ kasyīmbehe wo, ufua ga sroŋ cīinde wūhū wo. Wii ma yee u sē sroŋ kasyīmbehe wo ye, ufua saha sroŋ cīinde wūhū wo ye. ¹¹ Ye ma yee ye sē sroŋ driyē nangbān tēn fla wo ye, Yāhā saa ba ye taha cīinde nangbān tēn na ye. ¹² Ya'a yee ye sē sroŋ nawee waa ter koho

kla ne ye, Yāhā -sē ga ba ye koho kla wāā la ye kē?

¹³ Tēntē nawee nen saha yīnfa nawee-syām wūhū wāā le pye ye. Waa wīi ga tāy u ye, le ter waa wīi yaha. U ga sron waa ye, tuu waa wīi sye. Le ma ke syi, ye saha nii Yāhā tēntē-, tee maha nii wale tēntē-ye.»

*Yesu kai- nkāy yar nawee- na
(Mat 11.12-13; 5.31-32; Mar 10.11-12)*

¹⁴ Pe Farisyē naa Yesu kaplān ngīi luhu, ma naa u ler, wale wīi tee tāy naa n ter pe ye. ¹⁵ Yesu n pe pye ma yee: «Ye yii ta yii sron, Yāhā -sē ye laam wūhū cā tān. Lii syi le ma yīn nawee- ye, loo -sē ne le fūhū Yāhā ye.»

¹⁶ Yesu n maha pe yar ma yee: «Kānde lii Yāhā bii le le soho Musa koho wo faale wo, tesē faale Yāhā kaplān tōrfa kai- ne, koo ngīi bye kē ke naa n klaha nawee-ye, ma sya ba waa Nsān nawee- tāāfua wāpaŋ na. Ma -sē gbe Nsān wāpaŋ cāā na, le Yāhā kapāyīi n pāā nawee- ye, kapāyīi lii le Yāhā Yai wīi pāā. Nawee- bye -sē pe ya waha, ma n ke fānga ne pe dye Yāhā Yai wo. ¹⁷ Yāhāyīn tesē kāntraha ne te wīi ga ba kua kāā. Ma -sē yee kānde lii na Yāhā le ta, le kaplān teelaale ge saa miy yaha ye!

¹⁸ Ke syi, naa wii ma u ya koho cōo sye ma waa sya, u kapee pye, u cayor pye. Tesē cōo wii u puai u sye, mboo wii ma u gbe, ma bya kapee pye, ma cayor pye.»

Walefua waa tesē fenfua waa ne

¹⁹ Yesu n maha kakuācran pāā pe ye ma yee: «Walefua waa pye, u naa nayreyōr ya le, tii syi nawām sē naa te dir yey ye. Plii bye u naa nuhu di, ma naa diyōr ya soho. ²⁰ Fenfua waa -sē pye, pe naa u yee Laasar, u kadye bye pye nar fla. U sāy naa n nii u walefua kapahayē ya na. ²¹ Dir rii bir re tege naa n too kāntraha na, u naa n ke u re yāā u di. Pām maha ba u nar lai naa n di u ye.

²² U fenfua n ba ku, yāhāyīn tēnlehe ye n u gbe ga ta Brama tāy, nakur klo niisayūhū wo. Loo kur ye, u walefua n ba ku u ya ndon, pe n u tugu le. ²³ U walefua naa fen sya nakur klo niisapihi wo, naa fla wo. U n yīntaha kuā yir wāā, ma Brama

yāā deydey, Laasar ne u tāy. ²⁴ U n tē sya ma yee: «Ta tuhufua Brama, ta fen di ma Laasar lehe wāā, u n ga u kōnde ya kā le car ya loho wo, u ba ra yīnkāi yīn ta kē. Ma sē yāā, ta fen gboho ter naa nge wo.» ²⁵ Brama n -sē u pye ma yee: «Ta dya, taa pye kāntraha na, ma koho wān pye la wākua wān, Laasar woo sē pye la fen ya? Le faha la ma na? Yagaa taa nwo fen laam wo, u lay kē u n di yagaa. ²⁶ Tesē wuhungbān ma wo nsoho wo ye ne. Ma sē yāā, mpāy ma yee pe ga yir nwo pe ka ye fla na, pe saha ka ye. Nawee wii ma maha pye ye fla na, u saha pa nwo ye.» ²⁷ U walefua n Brama pye ma yee: «Le ma pye ke syi, ma Laasar lehe wāā ta tuhufua kaha wo, ²⁸ nampyesey ma ra ye, wām bua. U lehe wāā, u n ga pe yar pe ma syi ra wān syi pye pe ba pa fen fla nge wo ta wān syi dyaŋ ye.» ²⁹ Brama n u yē sya ma yee: «Yāhā kaplān nkāy Musa tuu bii cāā yrūhū yaha, nkāy ne pe Yāhā kaplān tōrfa pe bii cāā yrūhū yaha, ke ma ma nampyen- ye kaha wo, pe naa n luhu ke ye.» ³⁰ U walefua n u pye ma yee: «Ta tuhufua Brama, loo saha yai ye. Nawee ma yir nakur klo wo nwo, maa pe yar pe ga cā pe kapee- wāpyen sē yō ye, pe gbihi naa n yār Yāhā kānyīi wo.» ³¹ Brama n u pye ma yee: «Pe ma yee pe saa luhu Yāhā kaplān nkāy ye ke ma pe ye ye, waa ma sya yir nakur klo wo, ma dur ga yrān na pe ye, pe ga yee woofua bya kaplān wee cīinde ye.» »

17

Kapee- wāpyen tesē wātyii ne kapee-foho na

(Mat 18.6-7, 21-22; Mar 9.42)

¹ Yesu n maha u kānyārwai pye ma yee: «Ye yān, kapee- wāpyen saha kua yāā ye. Wii ma -sē u nampyen ta u n kapee pye, ufua wīi pee! ² Mpāy pe ma pra kicar wān syi, ma ra ta pe Yater, wii ma poo nen waa ta u n yi kāā ra kānde wo, le ga pee woofua na. Pe ma sya cāā ntēmbangbān pua woofua yīntyigi na, ma u gbe miy le wāā langbān wo u sē yāā loo kapee nde yāā pye ye, ke puar u na.

³ -Ye yii yigi! Ma nampyen ma laa tee pye ma na, le pãã u ye. U ma le sya u kadugun ma cã le sã yõ ye, tyii u kapee fue na ma kuãñ ne! ⁴ U ma sya tee pye ma na tẽhẽ kuasĩ per nen ya wo, ma -sẽ le sya ke tẽhẽ kuasĩ bye na ma cã le sã yõ ye, tyii u kapee- foho na ma kuãñ ne ke tẽhẽ kuasĩ ngĩ bye na.»

⁵ Yĩnfua Yesu tẽnlehe ye n ba u pye ma yee: «Kaa taha wo na, Yãhã wĩ n waha sron gboho wo laam wo.» ⁶ Yesu n pe yẽ sya ma yee: «Ye laam wo, ya'a Yãhã ta ye Yatẽr carle ya, ye ga waha pãã katyigi nge ne ye yee: Mii kuã kãã tee nde wo, ma ka maa mii sũ langbãñ wo. Ke katyigi -sẽ ga luhu ye ye, ke le pye cĩnde ye yĩnde na.»

Tëntẽle wĩ ma lii ne?

⁷ Yesu n maha yee: «Tëntẽle syi ne pye waa ye ye laam wo, tuu gbe u naa tar war, laa na u naa mbaa naha, u ne u yãã tuu yir tar laam wo ma n pai, u ga u pye la, u pa farfar u ba nii u loho wo, tuu di? ⁸ Aye rẽhẽ, tuu ga lii pãã u ye u ga yee: <Ta sro soho ra kẽ! N ma ba nii maa di yaliile wo, ma ka maa ma tẽntẽ nayre yi kãã, -taa raa le, ma ba naa wãn pye ra kẽ ta n naa n di! N ma ba di wa, ma cã ba di kur kue ye.> ⁹ U tẽntẽle kẽ u ne, tuu u taha nkãy na u n ke pye, u ga maha syaha wãã la u kẽ nantãñ? ¹⁰ Ye wĩ bya ma ke syi: Tẽ ye taha nkãy bye na, ya'a ba koo bye pye kua wa, -ye yee: <Tẽntẽ- ya me wo ne; wo tẽn ya sã na too tẽ? Ah lii maha kuee?> »

Nawee ma jaa, u yai u lii pye?

¹¹ Yesu n ta ter Yurusalem kãnde ne. U n ba Syamarifa kãntraha yertersaha fla sya, tesẽ Galẽle kãntraha yertersaha fla ne, ma naa n ter. ¹² U naa n dye kusyĩnde laa wo, gber- sãnsye mpãy n u wãã ba, ma ba yer deydey. ¹³ Pe n nii n tẽ ma yee: «Yĩnfua Yesu, wo fẽn di!» ¹⁴ Yesu n pe yãã, ma pe pye ma yee: «-Ye ka, yaa yii yar Yãhã yũndefa na.» Pe n nii n gaha, ma ga jaa kãnde wo.

¹⁵ Poo nen waa, tuu yãã u jaa, u n dur ma nii Yãhã sey n pai fãnga ne. ¹⁶ U n ba kãnklyũ gbãã Yesu tre tãy, ma yĩn kor le ma syaha wãã u kẽ. U dya pye Syamarifa naa. ¹⁷ Loo na, Yesu n yẽ kuã ma yee: «Poo sãnsye mii bye pe jaa, pe

kuaresyar mii -sẽ ma na? ¹⁸ Waa sã yãã yee ge yee u ga dur ba syaha wãã Yãhã kẽ, mii tergaafua nwo ya sã kẽ ye.» ¹⁹ Loo kur ye, Yesu n u Syamarifa naa pye ma yee: «Yir, ma naa n gaha, taa ra ta ma Yatẽr, loo le ma sya yaha.»

Yãhã Yai wãpa yale ga ba nawee- fe gbe (Mat 24.23-28, 37-41)

²⁰ Pe Farisyẽ n ba Yesu yey Yãhã Yai wãpa yale ne. U n pe yẽ sya ma yee: «Yãhã Yai wãpañ sã waha yãñ n cã ye. ²¹ Ye yee la le ga ba naa n pãã Yãhã Yai ma nwo, laa na ke ma nwaa? Tee -sẽ le cã ye yee Yãhã Yai ma wa ye telai wo.»

²² U n dur ma u kãnyãrwai pye ma yee: «Cãã gaa ma ke n pai, yaa ba naa u Nawee Puee yĩnfar ke, le ma sya ga pye per nen wãyãã ya. Ye sã -sẽ ga ba u yãã ye. ²³ Ye ga ba naa n luhu nawee- yẽ na, u ma nwo, laa na u ma nwaa. Ye ma n fã taha waa na ye. ²⁴ Ye sã yãã, u Nawee Puee wãdurbañ ga ba pye mii yãhã wãyehẽ dyañ, ke ne yehẽ ke ncaha bye gbe tã, nawee- bye n ke yãã. ²⁵ N -sẽ yai n cãã wãfãy yãã gboho, n yai yagaafa n cãã ra wĩ sye.

²⁶ Kai- nkãy ke naa n pye faale wo Nuwe cãã na, koo syi kai- ga ba naa n pye u Nawee Puee wãdurba yale wo. ²⁷ Koo cãã na, nawee- naa n di, ma naa n wo, ma naa ca sya, ma naa pe pueesyam wãã naam kẽ. Pe naa loo pye, te lafir n sya bii yi tã kãntraha bye na ma nawee- bye boo tãñ. Nuwe woo n bii sya yaha u salangbãñ wo, u nna ne.

²⁸ Kai- nkãy ke naa n pye faale wo Lote cãã na, koo syi kai- ga ba naa n pye u Nawee Puee wãdurba yale wo. Lote cãã na, nawee- naa n di, ma naa n wo, ma naa wãn par, ma naa tar war, ma naa nwey fãã. ²⁹ Per gii Lote yi Sodõ wo ma ter, naangbãñ tesẽ naatarmiy ne te n yir yãhã yĩn kue ye, ma n too le klo na, ma sya pe klofa bye suhu boo. ³⁰ U Nawee Puee wãdurba yale wo, ke syi ga ba naa n pye.

³¹ Koo per na, wii ma ba pye u gbe gbaha yĩntraha wo, u ma syi yee woo ga tege dye nwoñ wo, u ga u wãn gbe ke fla na ye. Wii ma ba pye tar wo, u ma syi yee woo ga dur ga u kaha wo ye. ³² -Ye ye laam too

lii na le bii Lote cɔɔ* dye. ³³ Wii tuu u ya yīŋ ke, ma suhu u laam wān ne, woofua ga ba too bye ke laa; wii tuu -sē ga le sya u u yīŋ ke laa, ma suhu u laam wān ne, woofua kē tuu cā ga ba too nde bye yāā.

³⁴ Ta n ye yar, koo per na, nawee- syām ma pye pe wāā sāy nii kasāy wāŋ neŋ na yīmper wo, pe ga ba nen yigi ba ra fla na, pe tyii u nen na. ³⁵ Ca syām ma pye, pe tra tre pe ya tāy, pe ga ba nen yigi ba ra fla na, pe tyii u nen na. [³⁶ Naam syām ma pye tar wo pe ya tāy, pe ga ba nen yigi ba ra fla na, pe tyii u nen na.]»

³⁷ Loo na, pe kānyārwei n u yey ma yee: «Yīŋfua, kai- ngī ga ba pye na?» U n pe yē wāā sya plāhā ne ma yee: «Ye sē yāā, kakugu ma pye na, yān ga te ya wāā koo fla na.»

18

Yesu kakuācran pāā calangusya waa wī na

¹ Loo kur ye, Yesu n maha kakuācran laa pāā u kānyārwei ye, pe waha cā pe naa Yāhā nar yalebye, pe ma syi pe fāy naa n sya loo ne ye. ² U ba pe pye ma yee: «Klo laa wo, kasāhāfua waa pye. U sē naa n fya Yāhā na ye, u sē naa nawee yāŋ ngaa ye. ³ Loo klo nen ya wo, calangusya waa maha pye, u naa n pai u kasāhāfua fla na, u tāhā wī laa na. U naa u kasāhāfua pye ma yee: «Le kai nde sāhā wo nsoho wo ra napī ne, ta n waha ra tāhā yāā.» ⁴ Le n kuee ma sya ma-, u kasāhāfua sē naa n traha u laa pye ye. U n ba u ya pye ma yee: «Cīinde ne, n sē n fya Yāhā na ye, n sē maha nawee yāŋ ngaa ye. ⁵ Cɔɔ nwo ra fāy gbobo n ter, n ga u tāhā wāā u kē, nawee- n cā. Mii loo sē ne ye, n saa wūūsaha yāā ye.» »

⁶ Yīŋfua Yesu n u kānyārwei yar taha ma yee: «Kasāhāfua nwo gɛ tuu sē n sronj ye, tuu lii pāā ye sē le yāā la? ⁷ Yāhā nge gɛ mpāy ke pe yāŋ yi, poo mii ma ba n wūn pe tāhā wī laa na ke yai ke yīmper, ke saa laa pye la pe kē? Ke ga ma- la mii ke sē koho le pe ye ye? ⁸ Ta n ye yar: Ke ga pe tāhā wāā pe kē le yalebya wo. Ma -sē

yee u Nawee Puee ma ba dur ba kāntraha na, u ga ba poosyifa mpāy yāā la mpāy syi pe u sronj ta pe Yater?»

Yoo sronj Yāhā ye?

⁹ Mpāy pe naa pe ya yāŋ ma yee poo sronj Yāhā ye, ma yee mpāy pe kuee pe sē yō ye, Yesu n kaplāŋ ngī kuā cra pāā pe kē ma yee: ¹⁰ «Nawee- syām mpāy ba dugu ga Yāhā kangbāŋ wo, Yāhā narsaha wo; nen pye Farisyē naa, nen nwo -sē pye kufar wāāfua. ¹¹ U Farisyē naa n ga yer u ya ya, ma nii Yāhā nar ma yee: «Yāhā, nawee- bye n yuhu, pe pee ma maha cayɔr le. Ndoo tē wee wācɛŋ pe ne ye, n syaha wāā ma kē loo nde wī na. N sē maha wee kufar wāāfua nwo dyanj ye, n syaha wāā ma kē loo wī na. ¹² Plii kuasī nsoho wo, n ne plii sī raa yāŋ yi, n ta yē tā digi na n saa ngaa di ye. Tesē, n ma ngii koo yāā, n ga ke la flɛ sēnsye, n fla neŋ wāā ma kē.» ¹³ U kufar wāāfua woo n fya ma ga dey yer, u sē sya ma yīntaha gɛ kuā yir wāā yāhāyīŋ kue ye ye, ma nii u ya ntranj gbā ma yee: «Yāhā, n ma kapeepyefua, ta fen di, ma fihī ta kapee- bye laha kāā ra yīŋ na.» »

¹⁴ Yesu n maha pe nawee- pye ma yee: «Ta n ye yar, u kufar wāāfua tuu dur ter u kaha wo, Yāhā ba u yāŋ ma yee u sronj ma ta ter u Farisyē naa na. Ye sē yāā, wii ma u ya ta yīŋfua draha wo, ufua ga klonj. Wii ma sē u ya klonj, ufua ga kuā yir yīŋfua draha wo.»

*Yesu kaa taha kicaabir na
(Mat 19.13-15; Mar 10.13-16)*

¹⁵ Nawee- n pa kicaabir ne Yesu fla na, tuu koho taha pe na, u Yāhā nar pe wī na. Pe kānyārwei n pe yāā, ma kuān pe na. ¹⁶ Yesu n pe kicaabir yee ba u tāy ma yee: «Ye tyii pe kicaabir na, pe n pa ra ye! Ya'a n sye pe na ye! Ye sē yāā, mpāy pe ma pra poo wāŋ syi dyanj, Yāhā Yai ma poo wāŋ. ¹⁷ Ta n cīinde nde pāā ye ye: Wii ma yee u sē Yāhā Yai wī sya yigi yaha u laam wo kicar wāŋ syi dyanj ye, woofua saa dye yāā Yāhā Yai wo ye.»

* **17:32** 17.32 Lote tuu bii fā naa n yi Sodō klo wo u nna ne, u cɔɔ bii sye, ma klaha yāŋ kur ye, ma -sē ku ma nii tetege ntāmbege.

Nangbām ga waha dye la Yāhā Yai wo?
(*Mat 19.16-30; Mar 10.17-31*)

¹⁸ Yiifee yīnfua waa n ba Yesu yey ma yee: «Yīnfuayō, n ga waha lii pye n cīinde yrā yāā, lii wākuayāā wee le na ye?»

¹⁹ Yesu n u pye ma yee: «Nwa ta ma n yee n yō? Waa sē yō mii Yāhā ya sē kē ye. ²⁰ Ma sē Yāhā kānde katan wūhū cā la, nkāy ke yar yaha ma yee: «Ma'a syi ma cayor le ye, ma'a syi ma nawee boo ye, ma'a syi ma yuhu ye, ma'a syi ma kawar fua ye; naa ma tuhufua gboho, ma nahafua ne!» » ²¹ U dya n u pye ma yee: «Ta kicar wo, n koo ngī bye yigi, ma sya ba waa yagaa na.» ²² Yesu tuu kapān nde luhu, u n u dya pye ma yee: «Kate nen laa kuee ma ye. Ka, ma ga ma koho wān bye par tān, -taa pe war bye wāā tān nawām kē! Loo na, ma -sē ga ba nii nangbān Yāhā ye. -Taa pa, ma ba taha ra na!» ²³ U dya tuu kaplān ngī luhu, u laam bye n wlāhā u ye, u tee pye nangbān.

²⁴ Yesu tuu yāā u dya laam ba wlāhā, u n le pāā ma yee: «Nangbām wādye wī Yāhā Yai wo, le war! ²⁵ -Ye yān, yūhūmii wādyeyiter mensān wihi ne, le ma fāhāfāhā ma ter nangbān wādye yaha Yāhā Yai wo.» ²⁶ Mpāy pe naa n luhu Yesu ye, pe n u pye, a nangbām ma yee pe saa waha pe yīy yi yaha ye, yoo syi -sē ma u ga waha u yīn yi yaha? ²⁷ Yesu n pe yē sya ma yee: «Kai lii le nawee yia, le sē Yāhā koo yia ye.»

²⁸ Loo na, Pyar n u pye ma yee: «Yīnfua, yān, wii mpāy too -sē ter wo kānkai- bye yaha, ma taha ma na, wo wī ga ba pye mii?» ²⁹ Yesu n pe pye ma yee: «Ta n cīinde nde pāā ye ye: Wii ma ter u kaha yaha, tesē u cōō ne, u nampyese ye, u seefa ne, u pii ne, Yāhā Yai wī na, ³⁰ u ga too syi yāā nanga kāntraha nge na, te n sya gboho ter. Sukūhū gaa laam wo, u ga cīinde yrā yāā, lii wākuayāā wee le na ye.»

Yesu tehe tāā wuhu tuu nii u wāku wī pāā u wāyir wī ne

(*Mat 20.17-19; Mar 10.32-34*)

³¹ Nabuar naa n taha Yesu na, u n ba u kānyārwai sēnsye syām cer yi, ma pe yar ma yee: «-Ye yān, wo dugu n gaha

Yurusalem wo. Faale Yāhā kaplān tōrfa pe bii kai- nkāy cāā yrūhū yar yaha u Nawee Puee wī na, ke bye ga pye yagaa. ³² Pe ga ba ra wāā mpāy kē pe sē cīinde Yāhā cā ye. Poo, pe ba naa ra ler, pe naa ra tyehē, pe yēsyōr tu naa n woo ra na. ³³ Pe ga ba naa ra gbā sāngblā ne, pe ba ra boo. Ta wāku plii tāā wuhu, n ga ba yir gbā wo, n pa gbaafa ye.» ³⁴ Pe kānyārwai sē -sē laa war nde na ye. Ke kaplān yīntaha tee ba waha ter, pe sē ba cā Yesu naa lii pāā ye.

Yesu fūū naa waa jaa

(*Mat 20.29-34; Mar 10.46-52*)

³⁵ Yesu ba dye gbe taha Yerekōō wo, nabuar pye u ne. Fūū naa waa -sē pye, tuu ba tege nii kānde yē na, ma naa n nar. ³⁶ U n luhu nawee- ne pe gble n pai, u n le yey ma yee nwa kē. ³⁷ Pe n u yar ma yee, a Nasaretefa Yesu kē u n pai ter. ³⁸ Tuu loo luhu, u n nii n tē ma yee: «Dawide Dya Yesu, ta fen di!» ³⁹ Mpāy pe naa n yār yahasee ye, pe nii n kuān u na ma yee, tuu yaha le. U n sye, ma cā maha nii n tē fānga ne ma yee: «Dawide Dya, ta fen di!» ⁴⁰ Yesu n luhu, ma yer, ma pe nawee- pye pe pa u ne u kē. Pe n pa u fūū naa ne, Yesu n u yey ma yee: ⁴¹ «Ma yee n nwa pye ma kē?» U n Yesu yē wāā sya ma yee: «Yīnfua, ta ra n waha naa n yān faale wān syi dyan.» ⁴² Yesu n u pye ma yee: «Naa n yān! Taa ra ta ma Yater, loo le ta ma n jaa.» ⁴³ U yīmpe n ta ter yār ke fla bye wo, u n nii Yāhā sey, ma nii n taha Yesu na. Pe nawee- bye pe loo yāā, pe n nii Yāhā sey pe ya ndon.

19

Lii le ta Sahasye n wā klaha nii naweeyō

¹ Yesu n ba dye Yerekōō wo, ma le klo yōr yi naa n yaha u kānyārwai ne. ² Le klo wo dya waa pye, pe naa n yee Sahasye. U pye kufar wāāfa yīnfua, ma pye walefua. ³ U naa n ke u Yesu yāā yīnde ne, u u cā. Nawee- ba wo tā Yesu na. U Sahasye pye nagberle, u sē waha Yesu yāā ye. ⁴ U n gblihi laa, ma fā ga yahasee ye, ma ga dugu nii katyigi gaa na, u waha ba Yesu yāā tersaha wo. ⁵ Yesu tuu ba nō ke fla na, u n yīn kuā yir, ma Sahasye pye ma yee:

«Sahasye, tege yāŋ farfar, n yai n syā ma kaha wo nanga.» ⁶ Sahasye n tege farfar, ma Yesu wāā sya nuhu ne, ma ka u ne u kaha wo.

⁷ Mpāy bye pe le yāā, pe n yee le sē yō ye, ma nii le pāā, a u dya ka maa nampay le kāmpee yārfua ne. ⁸ Kaha wo, Sahasye n yir yer u Yīnfua Yesu yahasee ye, ma u pye ma yee: «Yīnfua, n ga ra koho wān bye la fle sānsī, tē fle naney wāā nawām kē. N ma cā n wii wale sya u ye fufor na, n ga loo syi wale fle resyar dāā ufua kē.» ⁹ Yesu n u pye ma yee: «Mboo tesē ma kahafa ne, ye sya yaha nanga, ma bya ma Brama kur waa mii ndoŋ, koo kē. ¹⁰ Ma sē yāā, nawee- mpāy pe plaha, u Nawee Puee pa pe wāsyayaha yīmbui ne.»

Pe tēntē- sēnsye pe yīnfua sēŋ mii?
(Mat 25.14-30)

¹¹ Mpāy pe ba naa n luhu Yesu ye, u n maha kaplāŋ nkāy kuā cra pāā pe ye. Tuu ba gbe taha Yurusalem na, nawee-naa le ga ma yee, laa na Yāhā Yai ga pa le yalebya wo.

¹² Yesu n yee: «Nangbāŋ puee waa ba yir, ma ka deydey klo laa wo yīnfuangbāŋ fla na, u n gaha fānga sya u ye, u dur ba nii yīnfua u klo wo. ¹³ Tuu yee u ga koo yrāhā yi, u n u tēntē- nawee- sēnsye mpāy yee ba, maa per neŋ tēn war la klaha pe nanem bye kē. U n pe pye ma yee: «Nawee nawee woo, u naa cāā troho u war ne, ta n sya ba dur ba.» Loo kur ye, u n ter.

¹⁴ U dya -sē nwo, u wīi ba pee u klofa ye. Mpāy n yir ma tēnlehe taha u na, pe ga u yīnfuangbāŋ yar, a poo wee dya nwo wīi na u nii pe yīnfua ye.

¹⁵ Loo naa bye ne, pe n ga yīnfar wāā u kē, u n dur ba u klo wo. Tuu ba war wāā u tēntē- mpāy kē, u n pe yee ba loo na, ma ba pe yey pe cāā troho ma war nanii yāā taha.

¹⁶ U wācir n yir ma yee: «Yīnfua, taa war wāŋ gii wāā ra kē, n cāā troho ke ne, ma te syi wāy sēnsye raa yāā taha.» ¹⁷ U nangbāŋ n woo pye ma yee: «Le yō; tēntēyō kē ma ne. Taa sron kasyīmbehe wo, n ga ma taha kui sēnsye raa yīŋ na.»

¹⁸ U tēntē syāŋ wuhu n pa, ma ba yee: «Yīnfua, taa war wāŋ gii wāā ra kē, n cāā troho, ma te syi wāy bua raa yāā.»

¹⁹ U nangbāŋ n maha woo ter pye ma yee: «Mboo na, n ga ma taha kui bua yīŋ na.»

²⁰ Tēntē waa ter n pa, ma ba yee: «Yīnfua, ma war wāŋ nge. N ba ke gbihi ta fatar wo, ke ma n plaha ye. ²¹ N tee ba fya ma na, ma laam waha ter. Ngii ke wee ma myaha wāŋ ye, ma ke yey n sya. Tar rii nawee- pe n war, ma n ta pe ma myaha taha re na.» ²² U nangbāŋ n u pye ma yee: «Tēntē nwo, ma sē yō ye. N ga ma sāhā ma yē kaplāŋ ne. Ma yee ra laam waha, a ngii ke wee ta myaha wāŋ ye, n ke yey n sya. Ma maha yee, a tar rii nawee- pe n war, n n ta pe ta myaha taha re na. ²³ Taa yee ke syi, nwa ma sē ka, maa ke war wāŋ wāā fue na war cātrohosaha wo ye? Loo na tē dur ba, n saa ne yāā la u war see, ta n sya?» ²⁴ Nawee- mpāy pe pye, u n dur yagaa ma poo pye ma yee: «-Ye u war wāŋ sya kāā u ye, ye ke wāā te wāy sēnsyefua kē.» ²⁵ Pe n u pye ma yee: «Yīnfua, ah woo nwo wee wa la wāy sēnsye ne?» ²⁶ U n yee: «Ta n ye yar, wii ma pye ngaa ne, pe ga ba wāā taha u kē. Wii ma -sē yee u wee ngaa ne ye, car gii ke ma u koho wo, ke ga ba tyīn sya kāā u ye.»

²⁷ Ta napīi- mii wīi na, pe ba yee poo wee ra wīi na pe yīnfua ye, -ye pe yigi ba nwo, ye ba pe boo ra yīnde na!» »

Nawee- Yesu sey ga dye Yurusalem wo
(Mat 21.1-11; Mar 11.1-11; Nsān 12.12-19)

²⁸ Yesu tuu koo pāā wa, u n ta ter yir, ma Yurusalem kue kānde sya. Nabuar naa n taha u na. ²⁹ Pe n ga no gbe taha Gbefasye tesē Gbetane kusyīmbehe kue ye, yāŋ gaa tāy. Katyir raa ter pye ke fla na, pe naa te yee wolifye katyir. Yesu n u kānyārwai syām mpāy lehe wāā u yahasee ye ma yee: ³⁰ «-Ye ka kusyīnde ndaa wo ye yahasee ye! Ya'a ga n dye, yaa kankonyainge gaa yāā, ke pua yaha nii, waa sē dugu yāā ke na ye. -Ye ke sāhā ba nwo! ³¹ Wii ma ye yey ma yee nwa ye n ke sāhā, -ye ufua pye ye yee, ke wīi ma wo Yīnfua na!»

³² Pe kãnyãrwai syãm n ka. Yesu tuu ba pe cãã yar yaha mii, pe n ga yãã koo syi.

³³ Pe naa ke kãnkonyainge sãhã, kefa n pe yey, a nwa ta pe n ke kãnkoŋ sãhã?

³⁴ Pe n yee: «Ke wĩĩ ma wo Yĩnfua na.»

³⁵ Pe n ka ke kãnkoŋ ne Yesu kē, ma pe nayrengbãý taha ta ke na, Yesu n dugu nii te na. ³⁶ Pe n nii n gaha Yurusalem kuε ye, nabuar tii te pye te n nii u gboho, ma pe nayrengbãý yaha n gaha le kãnde wo.

³⁷ Yesu tuu ba dye gbe taha Yurusalem wo kãnde lii ne le n yir ke wolifyε katyir yãŋ na, ma tege n gaha le klo wo, nuhu n pe kãnyãrwaibuar yigi. Pe n nii Yãhã sey laanwo wũhũ nkãý byε wĩĩ na ke pye ter, pe n yãã yĩnde ne. ³⁸ Pe naa n yee:

«Yĩnfua, mboo wii taa n pai Yãhã myaha ne,

Yãhã ke kaa taha ma na.

Yãhã yrĩŋ no wãã wo ye,

nawee- byε pe naa Yãhã miingbãŋ gboho!»

³⁹ Farisyẽ mpãy pye pe nabuar laam wo. Pe n Yesu pye ma yee: «Yĩnfua, ma nawee- ta pe n yaha le.» ⁴⁰ Yesu n pe yẽ sya ma yee: «Poo ma sya yaha le, ntẽmbar gε ga naa n gble pe draha wo!»

Yesu wũn Yurusalem wĩĩ na

⁴¹ Yesu tuu ba crã Yurusalem na ma yĩnde taha ke na, u n nii n wũn le klo wĩĩ na ma yee: ⁴² «Yrĩŋ wĩĩ lii le n pai ma nawee- ye, ke nanga nge na, pe ma ne pye pe ga waha le yãŋ cã pe ya ndoŋ, le ne ga puar pe na! Yagaa, le -sẽ nde, le wũhũ pe na, pe saha le yãŋ cã gbaa na ye! ⁴³ Plii raa ma re n pai, ma nawee- napĩĩ- ga ba pe klofa gbey le, pe naa naan miy pe na kuε byε ye. ⁴⁴ Yaliile Yãhã pa ke n pai pe Yurusalemfa sya yaha, pe sye ma yee pe sã cã ye. Koo kē pe napĩĩ- ga ba yia pe na, pe pe boo tãŋ, pe le klo yoho tãŋ migimigi, waa saa ntẽmblaha gaa gε yãã ke taha ta nii ke nampyeŋ na ye.»

Yesu laam war pe Yiifee- ne ke Yãhã kangbãŋ wĩĩ na

(*Mat 21.12-17; Mar 11.15-19; Nsãn 2.13-22*)

⁴⁵ Yesu n ga dye ke Yãhã kangbãŋ laam wo, ma too pe cãtrohofa na, ma nii pe kar n yi. ⁴⁶ U naa pe pye ma yee: «Le

ma le yrũhũ ta Yãhã sabangbãŋ wo ma yee, Yãhã yee: «Ta kangbãŋ yai ke nii ta seysaha.» Yii -sẽ ke ta yuhu- dyeniisaha!»

⁴⁷ Plii raa nsoho wo, Yesu naa nawee-klaha ke Yãhã kangbãŋ laam wo. Pe Yãhã yũndefa yĩŋfa, pe Yãhã kaiyarfa ne, tesẽ pe Yiifee- yahaseefa ne, pe naa Yesu ke wãboo ne. ⁴⁸ Pe ga pye mii pe waha u yigi boo, pe sã le cã ye. Pe ba fya pe klofa na, poo naa Yesu kaplãŋ luhu nuhu ne yalebyε.

20

Yoo kãnde wãã Yesu kē u naa kai- ngĩĩ pye?

(*Mat 21.23-27; Mar 11.27-33*)

¹ Too plii nsoho wo, Yesu naa nawee-klaha Yãhã kangbãŋ laam wo, ma naa le Yãhã kapãýĩ wũhũ tõr pe ye. Pe Yãhã yũndefa yĩŋfa tesẽ pe Yãhã kaiyarfa ne, ma suhu pe wãle ne, poo mii n pa Yesu fla na. ² Pe n ba u yey ma yee: «Kai- ngĩĩ byε raa n pye, wo yar ma ke pye kãnde lii ne? Yoo kãnde wãã ma kē ma naa ke pye?»

³ Yesu n pe yẽ sya ma yee: «Ta bya, n ga ye yey katε nen laa ne: ⁴ -Ye ra yar yoo tuu ba Nsãn lehe wãã, u n ba nawee- tãã naa n yi loho wo? Yãhã laa, nawee-?» ⁵ Pe n ga nii le klãŋ n pãã pe ya ya ma yee: «Wa'a yee Yãhã kē ke ba u no wãã, u ga wo pye, a nwa wo sã -sẽ ba u Nsãn kaplãŋ sya cĩĩnde ye? ⁶ Wo saha yee nawee- me pe u lehe wãã ye. Mii loo sã ne ye, pe klofa ga wo waa boo ntẽmbar ne, pe byε le sya cĩĩnde ma yee Nsãn pye Yãhã kaplãŋ tõrfua.» ⁷ Loo na, pe n ba Yesu pye ma yee, a wii ruu Nsãn lehe wãã u ba nawee- tãã naa n yi loho wo, poo sã ufua cã ye. ⁸ Yesu n -sẽ pe pye ma yee: «Ya'a yee ke syi, ta bya, n saa ye yar n kai- ngĩĩ pye kãnde lii na ye.»

Yiifee- yahaseefa wĩĩ ma cra tawarfa wĩĩ nde ne

(*Mat 21.33-46; Mar 12.1-12*)

⁹ Loo kur ye, Yesu n kakuãcran pãã pe nabuar ye ma yee:

«Dya waa ba defĩĩ katyir tar le, ma te tar yaha tawarfa mpãy ye, ma ter yrãhã ye ma n gaha ma- ¹⁰ Te defĩĩ pii yiyale le

ba nɔ, u tarfua n kuee, ma u tēntēle waa lehe wāā pe tawarfa ye, u ga woo lay sya ba. Pe tawarfa n ga u tēntēle gbā, ma u dur wāā kānwai ne. ¹¹ U tarfua n maha tēntēle waa lehe wāā. Pe tawarfa n maha ga woo bya gbā, ma u tyehē, ma maha u dur wāā kānwai ne. ¹² U tarfua n maha tēntēle waa lehe wāā, ke tēhē tāā wuhu na. Pe n ga woo yigi, ma u duai, ma u gbe miy yi wāā te tar nkur ye.

¹³ Loo na, u tarfua n laam ga ma yee: <N ga pye mii? Ta dya nen wii u ntān dye ra tāy, n ga woo lehe wāā. Laa na, pe n gaha nagboho ta woo na.> U n u lehe wāā.

¹⁴ Pe tawarfa pe ba u yāā, pe n pe ya pye ma yee: <Wii tuu ga ba nii tarfua woo kē nwo. -Too u boo, te wān bye n ba nii wo wān.> ¹⁵ Pe n u gbe miy yi wāā te tar nkur ye, ma u boo.»

Yesu n pe yar taha ma yee: «Yagaa u tarfua ga lii pye? ¹⁶ U ga ba pa, u ba pe tawarfa mii boo kāā, tuu te tar yaha nawee- mpāy ye.» Pe nawee- pe kaplān ngī luhu, pe n yee: «Yāhā ma n pa le ne ye!»

¹⁷ Yesu n pe yān, ma pe pye ma yee: «Ye laam wo, kapān nde yīntaha kē lii ne, kapān lii le yrūhū ta Yāhā sabangbān wo ma yee:

<Ntēmlaha gii nwonfāāfa pe ba sye yaha,
koo ntēmlaha kē ke dur yīn yāā
ke nwon wāfāā wo.> »

¹⁸ Yesu n pe yar taha ma yee: «Nawee wii ma too tā koo ntēmlaha nge na, u ga u ya waa yraha ke na. Koo ntēmlaha ma -sē maha too tā wii na, ke ga ufua waa yraha migimigi.»

¹⁹ Yesu tuu koo kaplān ngī pāā wa pe nawee- ye, pe Yāhā yūndefa yīnfa tesē pe Yāhā kaiyarfa ne, pe n nii n kē pe Yesu yigi le yalebya wo. Pe tee ba cā poo me Yesu tuu naa n yān ke kakuācran ngī ne. Pe -sē ba fya pe klofa na.

Nawee yai la kufar wādāā ne?

(Mat 22.15-22; Mar 12.13-17)

²⁰ Pe Yāhā yūndefa yīnfa tesē pe Yāhā kaiyarfa ne, pe n nii Yesu kihi n yān. U ma laa plaha pye, pe u yigi. Loo na, pe n mpāy lehe wāā Yesu ye. Ma'a pe yāā maa yee naweeyōm me. Pe ba pe lehe

wāā ma yee pe ba Yesu plaha yigi kayey laa ne. U ma plaha pāā, pe u yigi ga wāā u klo fāngafua kē. ²¹ Pe n ga Yesu yey kayey nde ne ma yee: «Yīnfua, wo cā ma yee nkāy bye taa n pāā, tesē nkāy bye ne taa n klaha, ke bye sronj. Nawee ma sya nii mii syi dyan, le sē kai kua ma ye ye. Ma nawee- klaha cīnde ya ne Yāhā kānde wāyār wī na. ²² Wo yar nde ne: Wo kānde na, wo yai la kufar wāwāā ne fāngafa bye yīnfua kē laa, wo sē yai te wāwāā ne u kē ye?»

²³ Yesu -sē ba le cā wa pe n traha pe u plaha yigi. U n pe pye ma yee: ²⁴ «Ye ntēn war waa yar yān ta na! Yoo yirfua pe pye ta u na nwo, u myaha ne?» Pe n yee, a u fāngafa bye yīnfua kē, u myaha ne. ²⁵ Loo na, Yesu n pe pye ma yee: «Ah -ye naa fāngafa bye yīnfua dāā u myaha wān ne, -tee naa Yāhā dāā ke myaha wān ne!» ²⁶ Pe sē laa wāpee yāā u kapān nde na, ma ga waha u yigi nawee- yīnde na ye. Le kapān maha pe laam wo, pe n sya yaha le, pe sē maha laa pāā ye.

Mpāy pe ku wa pe ga ba yir gbā wo

(Mat 22.23-33; Mar 12.18-27)

²⁷ Yiifee- yahaseefa mpāy pe naa n yee Sadusyē, poo mpāy n pa Yesu fla na. Poo me pe n yee, a mpāy pe ku wa, pe saa ba yir gbā wo ye. ²⁸ Pe n Yesu yey ma yee: «Yīnfua, wo faale wādyaha Musa bii kānde laa yar wo na, le nde: <Naa ma pye cīnfua ne, ma ba ku u cōo yaha kicar sē kē u ye ye, u cīnfua yai u u cōo gbe, pe n kicar see u lefua kē wii tuu ku.> ²⁹ Āhā, dya waa -sē pye cīifa kuay ne. U dya n ba cōo sya, ma ku u yaha, puee sē kē ye. ³⁰ U taha n u calangusya gbe, ma ku u yaha, puee sē kē ye. ³¹ U tāā wuhu n u gbe. Koo syi ya, koo syi ya, poo kuasīi bye n ba ku tān u cōo yaha nanem. Nen waa ge sē puee yāā see u na ye. ³² Loo kur ye, u cōo n ba ku u ya ndonj. ³³ Mpāy pe ku wa, pe ma ba yir gbā wo per gi, u cōo ga ba nii yoo wūū pe laam wo? Poo kuasīi bye sē u yāā cā la cōo?»

³⁴ Yesu n pe yē sya ma yee: «Driyē nge wo, naam tesē ca ne, pe pe ya sya. ³⁵ Ma -sē yee, naam mpāy tesē ca mpāy ne, pe ku wa driyē nge yaha, Yāhā n pe yān yi,

ma pe ta pe n yir gbã wo, ma nii yrãñ na Yãhã tãy, poo mii saa ba naa pe ya sya ye. ³⁶ Pe saha maha ku nantãñ ye. Pe ma mii yãhãyĩñ tẽnlẽhe wãñ syi dyañ. Pe yir gbã wo, ma dur ba yrãñ na Yãhã tãy, pe nii Yãhã pii.

³⁷ Musa gɛ le yar gbaa na ma yee, mpãy pe ku wa pe ga ba yir gbã wo. Tuu lii yãã ngur wambule fla na, ye le cã. Koo fla na, u ma ga Yãhã myaha yee, Yãhã gii ke ma nawee- bye Yĩñfua, u ga yee Brama* ye Yãhã, Yisyake ne, Dyakuba ne.» ³⁸ Loo na, Yesu n pe yar taha ma yee: «Mpãy pe ku, pe ma yrãñ Yãhã yĩnde na. Ye sã yãã, nawee ma sya ku, u ma yrãñ Yãhã yĩnde na.»

³⁹ Loo na, Yãhã kaiyarfa mpãy n yẽ kuã ma Yesu pye ma yee: «Yĩñfua, ma le pãã yõ.» ⁴⁰ Waa sã maha ser Yesu yey laa ne ye.

Yagaa Yesu pe Yiiffee- yahaseefa yey laa ne
(Mat 22.41-46; 23.1-36; Mar 12.35-40)

⁴¹ Loo kur ye, Yesu n pe pye ma yee: «Nawee- pye mii ma yee, a u Yãhã Yĩndefua Crise ma wo faale wãdyaha Dawide kur kuɛ puee? ⁴² Dawide gɛ sã bii le pãã la Yãhã wãsey yay saba wo ma yee:

<Yĩñfua Yãhã ta Yĩñfua pye ma yee:

Pa tege nii ra kãndigi koho kuɛ ye kai- bye yĩñ na,

⁴³ ta n sya ba ma napĩ- yĩy kor le ma kã,

pe n nii mii ma tãnde fyãhã tã pe na.»

⁴⁴ Yesu n pe yey ma yee: «Dawide ge tuu naa u Yãhã Yĩndefua yee Yĩñfua, u Yĩñfua -sã ga maha pye mii u nii Dawide kur kuɛ puee?»

⁴⁵ Pe nabuar naa n luhu Yesu ye, u n ba u kãnyãrwai pye ma yee: ⁴⁶ «Ye ma syi ye naa n yãñ Yãhã kaiyarfa na ye, poo mpãy pe pe ya yi pe nayrengbãye ne, pe le n tay. Pe maha n yãñ pe naa pe syar nangbãsyaha ne nanihi tebehe wo. Yiiffee- yawãhã nwey wo, tesã nanihi sedi flɛ wo, niisar rii nawee- bye yĩnde le yi n too re na, too syi niisar pe ne kɛ pe

nii. ⁴⁷ Poo me pe calangusyam koho wãñ bye sya n kãã pe ye, pe dur pe pe pe ya ta naweeyõm dyañ, pe Yãhã ka syar kaplãmbuar ne, pe sya ma-. Koo bye wãpẽn draha ga ba pe dye, ke la ke sya gboho ter.»

21

Calangusya nawũũ waa ba ngaa kã
(Mar 12.41-44)

¹ Ke Yãhã kangbãñ laam wo, fla gaa ma nawee- pe ga war le n yaha Yãhã kã. Yesu n yãñ klaha ke kuɛ ye, ma walefa mpãy yãã pe naa pe war le. ² U n ba calangusya nawũũ waa yãã u ya ndon, tuu ntẽn war puabehe nkãy le, wãm syãm ya. ³ Yesu tuu loo yãã, u n yee: «Ta n cĩnde nde pãã ye ye: Calangusya nwo kla le, ma ta ter pe nawee- bye yaha. ⁴ War mpãy pe nawee- pe sya le dege, pe wee kla pe yĩnde na ye. Coo nwo u nawãn ne, tuu car gii le, koo ya ke -sã pye u ye. Ngaa sã maha wee u ye u n ga di ye.»

Kayĩhĩ nkãy ke n pai kãntrahafa dye drierĩ n cã kua

(Mat 24.1-21, 29-31; Mar 13.1-19, 24-27)

⁵ Yesu kãnyãrwai naa ke Yãhã kangbãñ nayõr wĩ pãã, tesã te ntẽmbar nayõr ne, tii pe ta ma ke fãã, tesã te kayõr tii bye ne, nawee- pe wãã Yãhã kã pe n ta ta ga ke kangbãñ na. Yesu n -sã pe pye ma yee: ⁶ «Plii raa ma re n pai, Yãhã kangbãñ nge tee n yãã nge, ke ga ba yoho pye klaha-, ke ntẽmblaha neñ gaa gɛ saa ba pye ke taha ta nii ke nampyen na ye, te bye ga ba traha.» ⁷ Pe kãnyãrwai n Yesu yey loo na ma yee: «Yĩñfua, wo yar ke Yãhã kangbãñ wãtoo yale ne cigege. Kayar lii ga ba ta nawee- n waha ke pyeyale cã?» ⁸ Yesu n pe yẽ sya ma yee: «-Ye naa yii yigi, waa kawar ma syi waha ba ye yĩntar figi ye. Ye sã yãã, nawee- busãã ga ba ta myaha taha pe ya na, pe naa kawar fua pe yee, a poo me u Yãhã Yĩndefua, a le yale no wa yagaa. Ye ma syi ye naa n taha pe na ye! ⁹ Ye ma ba luhu pe yee naan ma, tesã ye ma ba luhu pe yee mpãy wãhã cɛr, ye

* **20:37** 20.37 Brama, Yisyake ne, tesã Dyakuba ne, poo mii me pe ma Yiiffee- faale wãle. Yãhã ma yee koo ma Yãhã pe ye yagaa, le yĩntaha kã pe wee nakur ye, pe ma yrãñ na.

ma syi ye fya ye. Koo kayĩhĩ yai ke ba cãã dye, le sē -sē ga ba pye driyē wākuan le yalebya wo ye.»

¹⁰ Yesu n maha pe yar taha ma yee: «Nawee- tergaafa ga ba naa naan miy ter gaa ne. Yĩnfua waa ga ba yir u nawee- ne, u ga naan miy yĩnfua waa ter ne.

¹¹ Kāntraha wāyehē ga ba pee. Fāāpihi ga ba dye kāntraha tebehe nkāy wo, tesē yampeer ne. Kai- nkāy syi nawee- sē yāā yāā ye, pe ga ba ke yāā, pe sya fya. Kai- nkāy ga ba naa n pye yāhāyĩn kue ye, nawee- n fya.

¹² Kai- ngĩ bye yahasee ye, nawee- ga ba ye yigi, pe ye fāy, pe ka ye ne Yiifee- yawāhā nwey wo, pe ga ye sāhā, pe ye le nwompihi wo. Pe ga ba ye yigi ga fānga na, yĩnfa mpāy yahasee ye, tesē fāngafa mpāy ne, ndoo wĩ na. ¹³ Le ga ba nii ye ye kai laa dyaŋ, ye n waha ra wĩ pāā laha pe ye. ¹⁴ Loo na, tee ga ba lii pāā ye wlohoyisaha yāā, -ye ma n naa ntāŋ cer loo ne ye. ¹⁵ Pe ma ye yigi ga kasāhāfa fla na, n ga ba kaplāŋ nkāy le ye yē wo, tesē laantor raa ne ye laam wo. Ye ma ga lii pāā, ye napĩ- saha yer pe laa cā pāā pe yee, cĩinde sē ne ye wĩ ne ye. ¹⁶ Ye seefa gē ga ba ye yi fāngafa kē. Ye nampyese bya ga ba loo pye ye na, ye nwonfa ne, ye naambiyām ne. Pe ga ba ta pe n mpāy boo ye laam wo. ¹⁷ Ye wĩ ga ba fūhū nawee- bye ye ta wĩ na. ¹⁸ Ye saa ye yĩnyoho neŋ gaa gē kē laa le na ye. ¹⁹ -Ye yii waha, loo le ga ta ye n ba waha cĩinde yrā yāā.

²⁰ Ye ma ba yāā yaliile wo naan miyfa pe Yurusalem gbey le, loo yale wo yaa cā, Yurusalem yohoyale ne. ²¹ Loo yale wo, mpāy pe ga ba pye Yude wo, pe fā naa n gaha te yāy kue koho na. Mpāy pe ga ba pye Yurusalem laam wo, pe fā dey. Mpāy pe ga pye wle wo, pe ma n pa le klo wo ye. ²² Yāhā ga ba nawee- sāhā too plii na. Kai- nkāy bye ke bii cāā yrūhū yar yaha Yāhā sabangbāŋ wo, ke bye ga pye too plii na. ²³ Too plii nde na, ca mpāy pe ma laha ne, tesē mpāy ne pe ma pii ne pe n wār, pe fen ga ba gboho ter. Nawee- ga ba fāy cĩinde wāfāy kāntraha nge wo. Yāhā laam ga ba war kāntraha ngefa ne. ²⁴ Pe ga ba mpāy boo yūntruē ne. Mpāy pe ga kuae, pe ga

poo yigi fānga na, pe ga pe cāāŋ le wlāhā kāntrahafa bye laam wo. Nawee- mpāy pe sē cĩinde Yāhā cā ye, poo mii ga ba troho tāhā ter Yurusalem na, koo fānga n sya ba kua pe ye.

²⁵ Kakoryar ga ba pye yai kadye wo, yroŋ ne, tesē yrompii ne. Kāntraha na, nawee- bye ga ba fya muhulangbāŋ wāyehē mii ne. ²⁶ Yāhāyĩn bye ga ba wlāhā nii, ke wān bye n naa n yehē. Kayĩhĩ nkāy ke ga ba driyēfa dye, nawee- mpāy ga ba naa koo wĩ ga, pe cāā ku fyar koho wo. ²⁷ Loo na, nawee- bye ga ba u Nawee Puee yāā yāhāsyōr na, tuu n pai fānga ne, maha yāhāyĩn nayōr ne kacān saa pye ye. ²⁸ Koo kai- ngĩ bye ma ba yir wāpyeŋ na, -ye yii waha, ye yĩ kuā yir loo yale wo, ye wāsyayaha yale gbe taha.»

Nasar nkugu ke wo klaha lii ne?

(Mat 24.32-35; Mar 13.28-31)

²⁹ Yesu n maha pe yar kakuācran ne ma yee: «Ye sē nasar nkugu katyigi yāā la, tesē katyir nde bye ne? ³⁰ Ya'a yāā te wampēn fe, yaa cā te wāsa yale nō gbe taha. ³¹ Koo syi dyaŋ, ye ma kai- ngĩ yāā ke n pye, ye -sē cā Yāhā Yai wāpa yale gbe taha. ³² Ta n cĩinde nde pāā ye ye: Yagaafa bye saa ku tāŋ mii, kai- ngĩ sē pye poo mpāy yĩnde na ye. ³³ Ke yāhāyĩn tesē ke kāntraha ne, te ga ba kua kāā te saa ba pye ye. Ta kaplāŋ koo -sē na, koo ga nii wākuayāā saa pye ke na ye.»

-Ye naa n nii yrāŋ na Yesu wādurba wĩ na!

³⁴ Yesu n maha yee: «-Ye naa yii yigi gbar ne, sēnwōr ne, tesē driyē nge laangar ne. Mii loo sē ne ye, too nde bye ga ba ter ye laam kacān bye ne. Ya'a yee ye sē yii yigi ye, Yāhā kasāhā per ga ba ye fe gbe. ³⁵ Le ga ba nii mii jōo dyaŋ pe par yaha, ke n too tā kāntrahafa kur bye na. ³⁶ Ye ma syi ye sā wāy faha ye, -ye naa Yāhā nar yalebye! Loo ya ga waha ta ye n fānga yāā kai- ngĩ na, ke ma ba dye, ye waha fer sya, ye ba yer u Nawee Puee yahasee ye.»

³⁷ Yai na, Yesu naa nawee- klaha Yāhā kangbāŋ wo. Yai ma -sē ba kua, u ga ter, u ga syā wolifye katyir yāŋ yĩn kānkāy na. ³⁸ Yūhū ma syii, sukūhūntāy pēmpēm na,

nawee- bye naa n pai ke Yāhā kangbāṅ wo, ma ba naa n luhu u ye.

22

Yiifee- yahaseefa Yesu ke wāboo ne

(Mat 26.1-5; Mar 14.1-2; Nsān 11.45-53)

¹ Yiifee- gbar tii pe n yee syayaha gbar, te ba dye gbe taha. Pe maha naa te gbar yee gbar rii ncasur bur sē n di ye. ² Yāhā yūndefa yīṅfa tesē Yāhā kaiyarfa ne, pe naa Yesu wāboo wīl ke, ma -sē ba fya pe klofa na.

Yuda Yesu wāyi wīl ke

(Mat 26.14-16; Mar 14.10-11)

³ Le -sē nde, Yuda wii pe naa u yee Syikaryote, Setane n dye u laam wo, ma u yīṅ wā klaha. U pye Yesu kānyārwei sēnsye syām mii waa. ⁴ Yuda n ka, maa pāā ta pe Yāhā yūndefa yīṅfa ne tesē ke Yāhā kangbāṅ sēṅfa yīṅfa ne, tuu ga waha Yesu yi pe kē mii syi dyaṅ. ⁵ Le n tāy pe ye, pe n yee pe ga ba u kē war yē gaa ne. ⁶ Yuda n le sya, ma nii n yāṅ u ga waha Yesu yi pe kē mii syi dyaṅ, pe klofa ma n yi le cāṅ na ye.

Yesu kur kuε syayaha gbar dir

(Mat 26.17-25; Mar 14.12-21; Nsān 13.21-30)

⁷ Te gbar rii Yiifee- sē ncasur bur di ye, te n ba nō. Koo per cir nawee- yai pe mbapīy boo, pe te syayaha gbar dir di. ⁸ Yesu n Pyar lehe wāā loo na Nsān ne, ma pe pye ma yee: «-Ye ka yaa syayaha gbar dir yīntaha yi wo kē!» ⁹ Pe n u yey ma yee: «Ma yee wo ga te yīntaha yi fla ngii na?» ¹⁰ U n pe yar ma yee: «-Ye yāṅ, ye ma ga n dye Yurusalem laam wo, ye ga dya waa wāā sya lakugbāi ne tuu tēṅ yīṅ na. -Ye naa n taha u na! U ma ga dye kaha gii wo, -ye dye!» ¹¹ -Tee u kahafua pye ye yee: «Wo Yīṅfua yee, nwoṅ gii tuu ga syayaha gbar dir di u kānyārwei ne, ke ma na?» ¹² U ga ye yar nwoṅbāṅ gaa na, ke kaha gbeḅbaha yīṅ na. Yaa ke nwoṅ yāā ke laam ne, ke gbihi ta nii wa. Koo fla kē tee ga te dir yīntaha yi wo kē.» ¹³ Yesu tuu ba cāā pe yar yaha mii, pe n ka maa yāā koo syi, ma te syayaha gbar dir yīntaha yi.

Yesu bur rii la defī wii ne u kānyārwei kē, nwa kē?

(Mat 26.26-30; Mar 14.22-26; 1 Kōr 11.23-25)

¹⁴ Sediyaale n ba nō, Yesu n nii, ma ga di u tēnlēhe sēnsye syām ne. ¹⁵ U n pe pye ma yee: «Tē ga syayaha gbar dir nde di ye ne, n cā ra fēṅbān sya, le sroṅ tāy ra ye!» ¹⁶ Ta n ye yar, n saa maha te syi raa di ye ne mii nde yīntaha sē ba yi wa Yāhā yai klo wo ye.»

¹⁷ U n defī sekuyī gbe, ma syaha wāā Yāhā kē ma yee: «-Ye sekuyī nde sya, ye wo ye bye!» ¹⁸ Ta n ye yar, ma gbe yagaa na n saa defī wo yāā mii Yāhā Yai sē ba pa wa ye.»

¹⁹ Loo kur ye, u n bur gbe, ma syaha wāā Yāhā kē, ma ke la cēr wāā pe kē ma yee: «-Ye sya di, ke ma ta kadye draha wo, ta kadye gii ke wāā ye wīl na. -Tee ba naa koo syi pye, ke syi ne ye saa faha yāā ra wīl ne ye.» ²⁰ Pe wādiṅ kur ye, u n maha le defī sekuyī wāā pe kē pe n wo. U n yee: «Defī nwo ma Yāhā naambiyārfān. Too naambiyārfān n waha le ye wīl na, ta ntōr wāwo kāmāy na.»

²¹ -Ye yāṅ, wii tuu ga ba dur yi ra kur ye, u ra yi ta napīl- kē, ufua ma nwo tuu wāā n di ra ne! ²² Cīnde ne, u Nawee Puee ga ku mii le ta mii syi dyaṅ. Wii fen te -sē ga cā pee, woo kē wii ne tuu u yi u napīl- kē.» ²³ Pe n nii pe ya yey ma yee, poo laam wo yoo kē tuu ga ba loo pye?

Yoo ma yīṅ na Yesu ye?

²⁴ Loo kur ye, pe kānyārwei n nii kaplāṅ tyīn pe ya ne, poo ga cā, yoo woo u ma yīṅ na poo laam wo. ²⁵ Yesu n pe pye ma yee: «Kāntraha nge wo, mpāy pe ma yīṅ na, nawee- bye n luhu pe ye. Poo mpāy pe -sē ma fāṅga ne pe nawee- yīṅ na, pe maha n yāṅ pe naa pe yee naweeyōm.»

²⁶ Ye wīl wee koo syi dyaṅ ye. Wii u tēr ye bye yaha, ufua yai u nii mii ye cīfua dyaṅ. Wii tuu -sē ma ye bye yīṅ na, ufua yai u nii mii ye bye tēntēle dyaṅ. ²⁷ Ye sē yāā, wii tuu tege nii sedisaha wo, tesē wii ne tuu te dir soho n pai, yoo woo u ma yīṅ? Wii tuu tege nii sedisaha wo, woo sē na u ma yīṅ? Ndoo woo na tesē yii ne, ndoo ma mii ye tēntēle dyaṅ.

²⁸ Yii poo na, tē pye wāfāy na, ye sē yi yāā ra kur ye ye. ²⁹ Koo kē, ta Tuhufua Yāhā tuu ke Yai yīnfar ta ra kē mii syi dyaŋ, ta bya n ga ke ta ye kē koo syi dyaŋ. ³⁰ N ma ba nii ta yīnfar na Yāhā yai klo wo yaliile wo, waa ba naa n di wii na, too naa n wo wii na ye ne. Ye ga ba nii nangbāniisar wo, ye Yiisrē ter sēnsye syāŋ ngī nawee- bye sāhā.»

Yesu Syimu Pyar yar u ga woo wī kai tēhē tāā
(*Mat 26.31-35; Mar 14.27-31; Nsān 13.36-38*)

³¹ Yesu n Syimu Pyar yee ma yee: «Syimu, naa n luhu! Mii pe sepua wee ma sēmuhu yi n kāā u wo mii, Setane ye nar sya Yāhā ye, woo ga ye wee yāŋ ke syi. ³² N -sē Yāhā nar ma kē, ta wī le waha nii gbāā ma laam wo. Ma'a ba dur n taha ra na, mpāy pe n yār ra kānde wo, ma -sē fānga le pe na pe n waha kuee ra kur ye.»

³³ Pyar n u pye ma yee: «Tē ma teelii wo yagaa, n ga waha ka ma ne nwompihi wo, n sya ku ma ne.» ³⁴ Yesu n u yē sya ma yee: «Ta n cāā le pāā ma ye, Pyar: Yīmper nge wo, ngupuai saa ba kui wa ye, maa ba ra wī kai tēhē tāā, ma yee ma sē ndoo cā ye.»

Yesu u kānyārwai yar kayīhī wī na

³⁵ Yesu n maha ba pe pye ma yee: «Tē ba ye lēhē wāā faale wo, ye sē ba war gbe ye, ye sē ba nkānfaha gbe ye, ye sē ba ntāy gbe ye. Tee ka ke dyaŋ, ngaa ga ke laa la ye ye?» Pe n yee, a ngaa sē ga ke laa poo ye ye. ³⁶ Loo na, Yesu n pe pye ma yee: «Yagaa, wii ma pye war ne, u pe gbe, wii ma pye nkānfaha ne, u ke gbe yigi. Wii ma yee u wee naanmiy yūntrūhū ne ye, u ga u nayrengbāŋ par, -tuu ga koo yūntrūhū gaa ke par! ³⁷ Ye sē yāā, ta n le pāā ye ye, kai laa ma Yāhā sabangbāŋ wo, le bii yrūhū yaha ra wī na, le yai le pye. Loo kai ne nde: «Pe u tōr kapeepyefa ne wācēŋ.» Lii le bii yrūhū yaha ra wī na, le ga pye yagaa.» ³⁸ Pe kānyārwai n u pye ma yee: «Naanmiy yūntruē raa nde wāy sīi.» Yesu n pe pye ma yee: «Te yai ke dyaŋ.»

Yesu Yāhā nar wolifye katyir yāŋ yīŋ na
(*Mat 26.36-46; Mar 14.32-42*)

³⁹ Yesu n ba yi kaha wo, ma naa n gaha wolifye katyir yāŋ yīŋ na, peplii wāŋ syi dyaŋ. Pe kānyārwai naa n taha u na. ⁴⁰ Pe ga nō ke fla na, u n pe pye ma yee: «-Ye Yāhā nar Setane ma n ba ye tyīn ga kapee-wāpyeŋ kue ye ye!» ⁴¹ U n pe ta yaha, ma faa dey pe na, ma ga kānklūy gbāā kāntraha na, ma nii n pāā Yāhā ne u ya ya. ⁴² U naa n pāā ma yee: «Ta Tuhufua Yāhā, le ma tāy ma ye, ma le kayīhī yale kuā ter ra na, lii le n pai nde. N -sē n traha ma laam wī loo le pye, n sē yee ndoo laam wī ye.» ⁴³ Loo na, yāhāyīŋ tēnlēhē waa n yir yāhāyīŋ na, ma fānga gaa taha u na. ⁴⁴ Yesu pye fyar koho wo. U n nii Yāhā gbihi n nar fānga ne. Ntōr n wlāhā u kasyā ne, ma nii n woo kāntraha na. ⁴⁵ Tuu Yāhā nar wa, u n yir ma pa u kānyārwai fla na. Pe laam ba wlāhā, pe n ba sā wāy. ⁴⁶ U n pe pye ma yee: «Nwa ye n sā wāy? -Ye yir, -ye naa Yāhā nar ye ma syi ye ba dye kapee- wāpyeŋ wo ye!»

Yesu wāyigi
(*Mat 26.47-56; Mar 14.43-50; Nsān 18.3-11*)

⁴⁷ Yesu naa n pāā nantāŋ, nabuar raa naa n pai. Yuda pye pe yaha ye. Yesu kānyārwai sēnsye syām mii waa ba kē u ne. U n yūhū crā Yesu na, woo ga naambiyār syaha wāā u kē. ⁴⁸ Yesu n -sē u pye ma yee: «Yuda, maa u Nawee Puee syar la naambiyār syaha ne, ma u yi u napīi- kē?»

⁴⁹ Mpāy pe pye Yesu ne, pe yāā lii le ga pye, pe n u yey ma yee: «Yīnfua, wo nawee- mii gbā la wo yūntruē ne?» ⁵⁰ Loo na, poo nen waa n waa kāndigi kue nditye gbā cer kāā u kē. Yāhā yūndefa yīnfua tēntēle ba kē u ne. ⁵¹ Yesu n pe pye ma yee: «Ye tyii, le yai ke dyaŋ.» U n tē u dya nditye na, le n jaa.

⁵² Yāhā yūndefa yīnfua mpāy, tesē ke Yāhā kangbāŋ sēnfā yīnfā ne, tesē wāle mpāy ne, pe pa Yesu yigisaha wo, Yesu n pe pye ma yee: «Tee pa ra yigisaha wo yūntruē ne tesē kāhā ne, kapeepyefua la ra ne?» ⁵³ Plii bye n pye ye ne Yāhā kangbāŋ wo, ye sē -sē ra yigi koo fla na

ye. Yagaa nge na, ye ga waha ye laam wĩ pye Setane fānga ne. Woo kē u ma wam fānga ne.»

Pyar Yesu wĩ kai tɛɛ tãã

(Mat 26.57-58, 69-75; Mar 14.53-54, 66-72; Nsān 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Pe n Yesu yigi, ma ka u ne Yāhā yūndefa yīnfua kaha wo. Pyar naa n taha pe na deydey. ⁵⁵ Naa pye le ndyin telai wo. Mpāy pe ba nii klaha ke naa tãy, Pyar n nii wlāhā pe ne. ⁵⁶ Tēntēsya laale n u yāã, tuu tege nii ke naa tãy. U n u gbihi yāŋ ma yee: «Dya nwo bya pye Yesu ne.» ⁵⁷ Pyar n le kai, ma sya le pye ma yee: «Coo, n sē u cā ye.»

⁵⁸ Saa n pye, waa ter n ba u yāã, ma maha yee: «U Yesu nawee- nen waa kē ma bya ne!» Pyar n u dya yē wāã sya ma yee: «Dya, n wee poo waa ye.»

⁵⁹ Le n ma-, waa ter n maha yir, ma le gbey pāã fānga ne ma yee: «Dya nwo pye pe ne cīinde, u tee n yi Galele wo.» ⁶⁰ Pyar n maha woo yē wāã sya ma yee: «Dya, taa lii pāã, n sē le cā ma ne ye.» Loo yale wo, tuu naa n pāã nantāŋ, ngupuai waa n kui.

⁶¹ Yīnfua Yesu n wā klaha, ma Pyar yāŋ wāã. Loo na, Pyar laam n too Yīnfua kaplāŋ na, kaplāŋ nkāy tuu ba pāã u ye ma yee: «Ngupa cir saa ba kui wa ye, maa ba ra wĩ kai tɛɛ tãã, ma yee mboo sē ra cā ye.» ⁶² Loo na, Pyar laam bye n wlāhā, u n yir yi ma ga n wūn.

Yesu tesē pe kaplāŋ cɛrfa ne

(Mat 26.59-68; Mar 14.55-65; Nsān 18.19-24)

⁶³ Nawee- mpāy pe naa Yesu sēŋ, pe naa u ler, ma maha naa u gbā. ⁶⁴ Pe u yīmpe paha naa n tã, ma naa u yey ma yee: «Yoo u ma gbā? Le cā mii ya, -taa wo yar!» ⁶⁵ Pe maha naa u tyɛɛ kaplāmpee busāã ne.

⁶⁶ Yūhū ke ba syii, pe wāle n pe ya wāã pe Yāhā yūndefa yīnfua ne, ma suhu Yāhā kaiyarfa ne. Pe n ka Yesu ne pe kaplāŋ cɛrsaha fla na. ⁶⁷ Pe n ga u yey ma yee: «Mboo la u Yāhā Yīndefua Crise ne? Le pāã wo ye.» U n pe yē sya ma yee: «N ma le pāã ye ye ma yee ndoo kē u Yāhā Yīndefua ne, ye ga yee cīinde sē ne ye. ⁶⁸ N ma maha ye yey kayey laa ne, n cā

ye saa ra yē sya ye. ⁶⁹ Ma gbe yagaa na, u Nawee Puee ga ba nii kai- bye yīŋ na, Yāhāngbāŋ kāndigi koho kue ye.» ⁷⁰ Loo na, nawee- bye n yē kuā ma yee: «Yāhā Dya kē ma ne ke?» U n pe yē sya ma yee: «Tee le pāã mii, le ma ke syi.» ⁷¹ Loo na, pe n le pāã ma yee: «Wo sē maha laa ke waa ye u wĩ na ye, wii ge u yē kaplāŋ luhu wa!»

23

Pe ka Yesu ne fāngafua Pilati fla na

(Mat 27.1-2, 11-14; Mar 15.1-5; Nsān 18.28-38)

¹ Pe nawee- bye n yir, ma Yesu yigi ga fāngafua Pilati fla na. ² Koo fla na, pe n nii kawar fua n taha Yesu na ma yee: «Wo dya nwo yāã, tuu naa wo klofa sūũ. U naa pe pye ma yee, a pe sē yai kufar wādāã ne fāngafa bye yīnfua kē ye. U maha naa le pāã ma yee, a woo ge kē u Yāhā Yīndefua Crise ne, wii u ma yīnfua.» ³ Pilati n Yesu yey ma yee: «Mboo la pe Yiifee- yīnfua?» Yesu n u yē sya ma yee: «Ma le pāã.» ⁴ Pilati n pe Yāhā yūndefa yīnfua pye tesē pe nabuar ne ma yee: «Ta laam wo, dya nwo sē laa kapee pye ye.» ⁵ Pe Yesu napīi- n le gbihi gbey pāã fānga ne ma yee: «U nawee- sūũ pe yīnfua na u kaklaha ne. U cāã yir le ne Galele kāntraha wo, ma ga yi Yude kāntraha ne. Yagaa u nwo u sya ba nō nwo.»

Pe Yesu nō wāã Galele yahaseefua Yerote fla na

⁶ Pilati tuu kaplāŋ ngīi luhu, u n le yey ma yee: «Dya nwo n yi la Galele kāntraha fla wo?» ⁷ Pe n u yar, a Yesu n yi Galele kāntraha wo. U n u nō wāã ke fla yahaseefua Yerote ye. Yerote pye Yurusalem wo too plii nsoho wo, koo kē Pilati n ba Yesu nō wāã u ye.

⁸ Yerote tuu Yesu yāã, le n tãy u ye. U ba u wĩ luhu, ma naa n ke u u wāã sya le yale wādey. U laam wo u ba yee, laa na Yesu ga yēkā wĩ laa pye, u n yāŋ. ⁹ U n Yesu yey kayey buar ne, Yesu sē -sē laa wāã sya u ye ye. ¹⁰ Pe Yāhā yūndefa yīnfua tesē pe Yāhā kaiyarfa ne, pe pye ke fla na, ma kawar fua naa n taha Yesu na fānga ne. ¹¹ Yerote tesē u seraasyi ne, pe n Yesu ler

ma u pye nafla wāpyeŋ. Pe la pe nangbāŋ nayreyūhū le u na, ma u dur wāā Pilati ye. ¹² Yerote tesē Pilati ne pe pye napīifa. Koo per, pe n wā klaha nii naambiyāfa.

Pe Yiifee- Pilati ta u n Yesu wāboo wī ta
(*Mat 27.15-26; Mar 15.6-15; Nsān 18.39—19.16*)

¹³ Loo kur ye, Pilati n pe Yāhā yūndefa yīŋfa wāā, tesē le klo yahaseefa ne, ma suhu pe klofa ne. ¹⁴ U n pe pye ma yee: «Ye dya nwo yigi ba ra fla na ma yee, u ma u nawee- sūū. Tee nkāy bye pāā taha u na, n u yey ye yīnde na. Ndoo laam wo, u sē laa kapee pye ye. ¹⁵ Yerote bya sē laa kapee yāā tuu pye ye, ma sya u dur wāā wo kē. Ye cā dya nwo sē laa kapee pye, pe n ga waha u boo le wī na ye. ¹⁶ Loo na, n ga ta pe n u gbā sāngblā ne, tē u miy yaha.» ¹⁷ [Dyε- bye, syayaha gbar na, Pilati yai u nwompihifua waa yi yaha Yiifee- kē.] ¹⁸ Pe bye n nii wāā n tē ma yee: «Ta, pe n dya nwo boo, -taa Barebaa woo yi yaha wo kē!» ¹⁹ Barebaa ba nawee-mpāy ta pe n wāā yahaseefa ne. U maha ba nawee nen waa boo yāā. Pe ba u Barebaa yigi loo na, ma u tā nwompihi wo.

²⁰ Pilati tuu naa Yesu wāiyaha wī ke, u n maha u faale kapāntee nen ya pāā pe nawee- ye. ²¹ Pe n sye, ma nii n tē ma yee: «U kuey mar boo trā na, u kuey mar boo trā na!» ²² Pilati n maha yē kuā ma le pāā ke tehe tāā wuhu na, ma pe pye ma yee: «U kapee lii pye? Ndoo sē laa kapee yāā tuu pye ye. U sē yai u ka boo ke dyaŋ ye. Loo na, n ga ta pe n u gbā sāngblā ne, tē u miy yaha.» ²³ Pe n maha sye, ma nii n tē fānga ne ma yee, pe Yesu kuey mar boo trā na. Le n sya kuee pe wī na.

²⁴ Pilati n yer pe wī wāpyeŋ na.

²⁵ Pe naa Barebaa wii wāiyaha ke, Pilati n u yi yaha. Woo kē dya wii ne u ba ta wāhā n yir u n sya nawee boo, pe n u le nwompihi wo. Yesu woo na, Pilati n yee pe nawee- laam wī ga pye u na.

U fāngafua seraasyi Yesu kuey mar yir yaha trā na

(*Mat 27.32-44; Mar 15.21-32; Nsān 19.17-27*)

²⁶ Pe seraasyi pe Yesu yigi naa n ter, pe n ga le klo yi yaha, pe nawee- ne. Pe n ga Syirefa naa waa wāā sya, tuu naa n gaha le klo laam wo. Pe seraasyi n u ta u n Yesu kueymartrā tēŋ fānga na, ma n taha Yesu na. U myaha ba kē Syimu.

²⁷ Pe klofa busāā naa n taha Yesu na, ca bya pye pe naa Yesu wī wūn. ²⁸ Yesu n wā klaha, ma pe pye ma yee: «Yurusalemfasyam, ye ma syi ye naa n wūn ndoo wī na ye! -Ye naa ye wī loo wūn tesē ye pii wī ne! ²⁹ Ye sē yāā, plii taa ma te n pai, nawee- ga ba naa n yee: <Cayrey, ma suhu mpāy ne pe sē yrā ta yāā kicar kē ye, poo ca mii, pe wī n tāy!> ³⁰ Nawee- ga ba naa n yee: <Yāy ge ma too tā wo na, loo ga puar wo na. Yāybir nde ge ma gbe tā wo na, loo ga tāy wo ye!> ³¹ Ye sē yāā, nde le syi le n pye nankōmper na, nankōnwar wī loo -sē ga ba pye mii?»

³² Naam syām mpāy maha ba pye, pe ba pe yigi pe n gaha pe boo Yesu ne. Kapeepyefa ba me pe ne.

³³ Pe n ga no fla ngaa na pe n yee yīnkluhu fla. Pe seraasyi n Yesu kuey mar yir yaha trā na koo fla na, ma maha pe kapeepyefa syām mii bya kuey mar yir yaha trāŋ na, nen nwo u kāndigi koho kue ye, nen nwo u kāmaŋ koho kue ye. ³⁴ Loo na, Yesu n yē kuā ma yee: «Ta Tuhufua Yāhā, pe kapee- yee laha kāā pe na; lii pe n pye ra na nde, pe sē le cā ye.» Pe seraasyi n pyer raa pye, ma ga cā yoo ga ka u nayre wān fai lii ne.

³⁵ Pe klofa pye pe ba yer, ma naa n yāŋ. Pe Yiifee- yahaseefa naa Yesu ler ma yee: «Pe sē yee la u nawee- mpāy sya yaha. Le ma pye cīnde woo kē u Yāhā Yīndefua Crise, u u ya sya yaha ke!» ³⁶ Pe seraasyi bya n nii u ler. Pe n yūhū crā u na, ma defūtāhāpihi ta u kē ma yee: ³⁷ «Ma'a pye Yiifee- yīŋfua cīnde, mii sya yaha mii ya!»

³⁸ U yīŋ ncaha kue ye le trā na, pe ba le yrūhū gbāā yaha ma yee: «nwo kē U YIIFEE- Yīŋfua.»

³⁹ Kapeepyefa mpāy pe ba kuey mar yaha trāŋ na pe ya wuhu na, poo nen waa n Yesu tyεhe ma yee: «Ma -sē yee la ma ma u Crise, mii sya yaha mii ya, -taa wo

sya yaha ke!» ⁴⁰ U nen nwo n le kuān u ye, ma u pye ma yee: «Pe ma kuey mar trā na u wān syi dyaŋ, ma n ga ku ma kapee-wāpye wīi na, ma sē maha n fya Yāhā na ye ke? ⁴¹ Wii ya dyaŋ pe wo kuey mar trān na wo n ga ku, le yai wo ne. Kapee-nkāy too pye, koo foho kē too n dāā. Woo -sē yān, u sē laa kapee gε pye ye.» ⁴² U n dur ma Yesu pye ma yee: «Yesu, ma'a ba nii nawee- bye yīn na, ma'a n ba faha ra wīi na ye.» ⁴³ Yesu n u yē sya ma yee: «Ta n cīinde nde pāā ma ye: Ma sukūhū yāā wa Yāhā yai klo wo ra ne nanga.»

Yesu wāku
(*Mat 27.45-56; Mar 15.33-41; Nsān 19.28-30*)

⁴⁴⁻⁴⁵ Yaiwlan yale syi ba kē, wam mpāy syi n paha tā ke kāntraha kur bye na, ma sya ga yai yīn. Yāhā kangbān nwonuŋ nwonyē faasrēn gii ke ba pua tā menmen ke nwonyē na, ke n fe jūū telai wo. ⁴⁶ Yesu n tē sya fānga ne ma yee: «Ta Tuhufua Yāhā, n ta yrā le soho ma koho wo.» Tuu kaplān ngīi pāā wa, u n ku.

⁴⁷ Pe seraasyi yīnfua tuu kai- ngīi yāā ke pye, u n Yāhā myaha gboho ma yee: «Dya nwo ba sroŋ cīinde.» ⁴⁸ Nabuar mpāy bye pe ba pa yānsaha wo, pe n ke kai- bye yāā yīnde ne. Le sē tāy pe ye ye, pe n sya gbā n le pe ya kē ntran wo, ma dur n tēr.

⁴⁹ Yesu nacān bye pye, tesē ca mpāy ne pe ba yir u ne Galele kāntraha na, ma naa n taha u na ma naa tēn nkāy tē u kē u kānyārwei ne. Poo mii bye pye, pe ba dey yer ma naa ke kai- yān.

Yesu wālen gbīi wo
(*Mat 27.57-61; Mar 15.42-47; Nsān 10.38-42*)

⁵⁰⁻⁵¹ Dya waa pye pe naa n yee Yosefe. U naa n yi Yiifēe- klo laa wo pe naa n yee Yarimate. Woo dya pye naweeyō, ma maha ba sroŋ. U laam wo u naa Yāhā Yai wāpan yehε. U pye Yiifēe- yahaseefua waa, ma pye pe kaplān cerfa waa. U kaplān cerwai pe -sē ba lii pāā ta Yesu wāboo wīi na ma sya ba le pye, u yē sē pye le wo ye. ⁵² U n yir, ma ka Pilati fla

na, maa Yesu nakugu nar u ye. ⁵³ U n ta pe n Yesu nakugu tege le trā na, ma fai maha tā ke na, maa ke le gbīi laa laam wo, le ba gbā fer* ntēmlaha fla wo. Waa sē ba le yāā wa loo gbīi wo ye. ⁵⁴ Koo per -sē pye kani per ga dye koo yainkoŋ wo. Nawee- yai pe cāā kani per kai- gbihi yai n cā kua.

⁵⁵ Ca mpāy pe ba yir Yesu ne Galele kāntraha na, ma naa n taha u na, ma naa tēn tē u kē u kānyārwei ne, pe n ka Yosefe ne. Pe n ga le gbīi fla yān, ma Yesu nakugu yāā, tesē u wālen ne le gbīi laam wo. ⁵⁶ Pe n dur tēr kle wo, maa sēm- ke gbihi ta, lasekole ne, poo ga ba woo Yesu nakugu na. Ke kani per ke ba nō, pe ca n -sē nii ma wūū. Yiifēe- kānde na, le ma ke dyaŋ.

24

Yesu wāyir gbā wo
(*Mat 28.1-10; Mar 16.1-8; Nsān 20.1-10*)

¹ Ke cāwāā per cir* yīnwōŋ wo, pe ca n cāā yir, ma ka le gbīi fla wo, pe sēm-mpāy ne pe ba pye gbihi ta pe lasekole ne. ² Ntēmbangbān gii ke ba paha tā le gbīi yē na, pe n ga yāā le kloŋ kāā le gbīi yē na. ³ Pe n dye le gbīi laam wo, pe sē -sē Yīnfua Yesu nakugu yāā ye. ⁴ Pe ca pe ga lii ga, pe sē cā ye. Naam syām mpāy n fe yi pe na, pe nayrε ne te n yehε palpal. ⁵ Pe ca ba fya nii, ma yīn kor le. Pe naam n pe pye ma yee: «Wii u ma yrān, nwa ye n ba nii u tay nakur nsoho wo? ⁶ [U wee nwo ye. U yir gbā wo, ma dur ba yrān na gbaafa ye.] Tuu pye Galele wo, ma ba lii pāā ye ye, -ye ye laam too le na. ⁷ U sē ba yee la u Nawee Puee yai u yi kapeepyefa kē, pe n ba u kuey mar trā na u n ku, tuu ba yir gbā wo, u dur ba yrān na ke plii tāā wuhu na?» ⁸ Loo na, pe ca laam n cā too Yesu kaplān na.

⁹ Pe n tēr le gbīi fla yaha, ma ga le pāā pe kānyārwei sēnsye nen ye, tesē mpāy bye ne pe naa n taha Yesu na. ¹⁰ Poo ca mii laam wo, Madalafa Maari pye, Syane ne, tesē Syake nahafua Maari ne. ¹¹ Pe kānyārwei n yee, pe ca ka n pāā, ma sye

* **23:53** 23.53 Le gbīi pye nkōŋ pe gbā fer yān mpīy ntēmlaha fla wo, ma le laam ta wlenwlen, le yē ne nwonyē dyaŋ. Le yē n tā ntēmbangbān ne. * **24:1** 24.1 Koo per kē jimaasyi per ne.

pe sê pe kaplân sya cîinde ye. ¹² [Pyar woo n sye, ma yir ma fã ga le gbîi fla na. U n kue tege, ma yân le wãa le gbîi laam wo, ma te faasyĩmbehe ya yãa, tii pe ba Yesu nakugu maha tã. Tuu ga lii yãa yĩnde ne, le n laam wo u kê, u n dur ter kaha wo.]

Yesu kãnyãrwai syãm u wãa sya Yemawuse kãnde wo (Mar 16.12-13)

¹³ Koo per bya, Yesu kãnyãrwai syãm mpãy naa n gaha kusyĩnlaale wo pe n yee Yemawuse. Le klo wãdey pye, ma'a yir Yurusalem wo yaiyĩn na, ma n gaha dye ke fla wo yainkonj wo. ¹⁴ Kai- nkãy bye ke ba pye, pe koo pãa naa n gaha. ¹⁵ Pe n nii n pãa, Yesu ge n ba wãa kũn n ter pe ne. ¹⁶ Pe n nii u yãa, le -sê nii mii laa dyanj pe sê maha u yãj cã ye.

¹⁷ Yesu n ba pe yey ma yee, «Lii tee n pãa le kãnde wo?» Pe laam n wlãhã, pe n yer. ¹⁸ Nen waa myaha ba kê Klepasyi. U sê cã Yesu ye ma yee: «Kai- nkãy bye ke pye ter plii nde na, Yurusalemfa bye le cã. Mboo ya la raa kuee, ma sê ke cã ye?» ¹⁹ Yesu n pe yey ma yee: «Kai- nkãy syi kê?» Pe n u yê sya ma yee: «Ah Nasaretefa Yesu wĩ loo sê na? U pye Yãhã kaplãn tãrfuangbãj. Yãhã yĩnde na nawee- ne, u naa laanwo wũhũ pye, ma naa nawee- klaha. ²⁰ Wo Yãhã yĩndefa yĩnfa tesê wo yahaseefa ne, pe u ka yigi sãhã ma yee u yai wãboo ne. Pe n u wãa, pe n ga u kuey mar trã na, u n ku. ²¹ Wo laam wo, wo ba yee woo tuu n pai wo Yiisrefa bye sya yaha. Kai- ngĩi bye pye, ke plii tãa wuhu -sê kê nanga. ²² Ca mpãy pe naa n taha Yesu na wo wãj syi dyanj, pe n pa, maa wo sronj fe gbe laa ne. Nanga sukũhũntãy na, pe cãa yir ga le gbîi fla wo, ²³ pe sê -sê ga Yesu nakugu yãa ye. Pe n dur ba, maa wo pye ma yee, yãhã yĩn tẽnlẽhe mpãy yi poo na, ma pe pye ma yee Yesu ma yrãj na. ²⁴ Wo nampyen- mpãy n ka le gbîi fla wo, maa yãa pe ca ba le pãa mii. Pe sê -sê Yesu yãa yĩnde ne ye.»

²⁵ Loo na, Yesu n pe pye ma yee: «Yii nawee-, ye kacãn fihĩ kloj cĩinde! Faale Yãhã kaplãn tãrfa pe kai- nkãy cãa yar yaha, ye laam fihĩ yĩn ter, ye saha ke sya cĩinde ye laam wo farfar ye. ²⁶ U Yãhã

Yĩndefua Crise sê yai la u koo wãfã y ngĩi bye sya, u cã yĩj yãa Yãhã ye?» ²⁷ Kai- nkãy bye ke cãa yrũhũ yaha u wĩ na Yãhã sabangbãj laam wo, Yesu n dye ke wo ma ke bye tãr yar pe na, ma cãa gbe faale wãdyaha Musa kaplãn fla wo, ma ga yi pe Yãhã kaplãn tãrfa mii bye kaplãn fla wo.

²⁸ Pe naa n gaha kusyĩnde lii wo, pe n ga dye gbe taha, Yesu n ta mii u ga ta ter ga yahasee ye. ²⁹ Pe n sye u na, ma u pye ma yee: «Kuee, ma syã wo ne, yai kua wa, yĩmper maha nge ke wo wa.» Yesu n dye kaha wo ke wãsyã wĩ na.

³⁰ U n ba nii pe ne, ma ga di. U n bur gbe, ma cãa syaha wãa Yãhã kê, ma ke bur la cer ma wãa pe kê. ³¹ Loo na, pe yĩntar n cã yãr, pe n u yãj cã ma yee Yesu kê. U n plaha pe na le yalebya wo, pe sê maha waha u yãa ye. ³² Pe n nii pe ya pye ma yee: «Tuu naa n pãa wo ne kãnde wo, ma Yãhã sabangbãj wũhũ tãr naa n yar wo na, le sê pye la mii nuhu cãa- dyanj ke naa n tar wo laam wo?»

³³ Pe n yir ke fla bye wo, ma dur ter Yurusalem wo. Pe n ga pe Yesu kãnyãrwai sãnsye nen yãa pe pye pe nampyen- mpãy ne. ³⁴ Poo kãnyãrwai naa le pãa ma yee: «Wo Yĩnfua yir gbã wo, ma dur ba gbaafa ye cĩinde! Syimu u yãa yĩnde ne.» ³⁵ Poo syãm bya n -sê pe wĩ pãa pe ye, lii le ba pye kãnde wo, tesê pe ba Yesu yãj cã yaliile wo tuu bur la naa n cer pe kê.

Yesu u ya yar u kãnyãrwai na (Mat 28.16-20; Mar 16.14-18; Nsãn 20.19-23; Tẽnl 1.6-8)

³⁶ Pe naa n pãa nantãj, Yesu n fe gbe yi pe telai wo, ma pe pye ma yee: «Yãhã n yrĩj wãa ye kê!» ³⁷ Pe n fya ma sya n sege. Pe laam wo pe ba yee kusrãhã kê. ³⁸ Yesu n -sê pe pye ma yee: «Nwa ye n fya? Lii ge ye n nii laalaa pye ra wĩ na? ³⁹ -Ye ra klue yãj ke, ta tre ne. Ndoo ge kê! -Ye te yãj ra na, kusrãhã ma la kadye ne ye n ga waha te ke na ta dyanj?» ⁴⁰ [Tuu koo kaplãn ngĩi pãa wa, u n u klue yar pe na u tre ne, pe n te kueysar yãa.] ⁴¹ Le n pe fe gbe, ma nuhu yigi ter pe kê pe n sya yee cĩinde sê ne ye. Yesu tuu pe yãa

ke dyaŋ, u n pe yey ma yee: «Ngaa ma la ye ye wādi wāŋ nwo wo?» ⁴² Pe n pa u kē fuawle ne. ⁴³ U n le sya, ma le kaa pe yīnde na.

⁴⁴ U n pe pye ma yee: «Tē pye ye ne nantāŋ, n sē naa ye yar la ma yee, kainkāy byε ke bii cāā yrūhū yaha ra wī na, koo ngī byε ga naa n pye ke sya ba kua? Koo kai- kē nkāy ne, wo faale wādyaha Musa bii cāā yrūhū yaha Yāhā kānde katan saba laam wo, tesē nkāy byε ne pe faale Yāhā kaplāŋ tōrfa bii cāā yrūhū yaha, tesē nkāy ne ke bii cāā yrūhū yaha Yāhā wāsey yay saba wo.» ⁴⁵ U n pe yīntar yār ke syi, pe n waha ke Yāhā sabangbāŋ kaplāŋ war. ⁴⁶ Loo na, u n pe yar ma yee: «Nkāy ke yrūhū yar yaha ke ngī: <U Yāhā Yīndefua Crise yai u fāy gboho, u ba ku, ke plii tāā wuhu u yir gbā wo, u dur ba yrāŋ na gbaafa ye.> ⁴⁷ Kainkāy tuu naa n yar nawee- na, ke yai ke ba klaha kāntre byε nawee- ye, u myaha ne. Le ga fe gbe Yurusalem na. Le ga ba yar nawee- na, pe yai pe le sya pe kapee- wāpyeŋ sē yō ye, pe ke miy yaha, woo -sē ga ba pe kapee- gbe kāā pe yīŋ na. ⁴⁸ Yii koo ngī byε yāā yīnde ne, ye yai ye ke byε tōr yar nawee- na. ⁴⁹ Yāhā ke bii Yāhā Yrā Fāŋga gii wākē wī pāā, ndoo gε ga ba ke tege wāā ye na. Ye yai ye -sē kuee ke Yurusalem laam wo, koo Fāŋga n sya ba tege ye na.»

Yesu dur ga Yāhā tāy

(Mar 16.19-20; Tēnl 1.9-11)

⁵⁰ Loo kur ye, Yesu n yi pe ne le klo wo, ma ka pe ne kusyīnlaale tāy pe n yee Gbetane. U n ga yer pe ne koo fla na, ma klue kuā yir wāā, ma Yāhā nar ke naa kaa taha pe na. ⁵¹ Tuu nii Yāhā nar u kānyārwai kē ke syi, Yāhā fāŋga n u ta u n kuā yir ter fāā yāhāyīŋ na. ⁵² Pe kānyārwai n u sey ke fla na. Nuhu ba gboho pe laam wo, pe n dur ter Yurusalem wo. ⁵³ Pe naa n gaha yalebye ke Yāhā kangbāŋ laam wo, maa naa Yāhā sey.

Nsân Kapâyî Yesu wîi na

Yesu Crise ma ngii

¹ Driyê wâtâhâ yaha, wii tuu ma Yâhâ Yê Yor u pye le nii wa. U pye Yâhâ ne, woo ge pye Yâhâ. ² Ke fegbecâã na, u pye Yâhâ ne. ³ Woo kâmay na wân bye tâhâ; ngaa wee yînde na mii woo sê kê u ta ke n nii ye. ⁴ Woo u ma yrâ, yrân wân bye ye, loo yrâ n nii câã- nawee- ye. ⁵ Woo wii u ma pe Cããfua, u ba dye wamfa nsoho wo, pe wamfa -sê pe câã- wîi sye.

⁶ Yâhâ n ba dya waa no wãã, pe naa u yee Nsân. ⁷ Woo n pa ma ba u Cããfua wîi gbe yi nawee- ye, pe waha u Cããfua ta pe Yater. ⁸ U Nsân woo sê kê tuu pye u Cããfua ye; woo kê Yâhâ u no wãã ma yee u ba u Cããfua wîi tîr yar nawee- na. ⁹ Woo Cããfua nwo ma cîinde câã- ne. Woo kê tuu pa driyê wo, ma nii câã- le nawee- wo. ¹⁰ Woo kê, Yâhâ driyê tâhâ u kâmay na. U pye driyê laam wo, pe driyêfa sê ba u yân câ ye. ¹¹ U pa u terfa ye, u terfa sê -sê ba u sya ye. ¹² Mpây pe -sê u wîi sya cîinde, ma u ta pe Yater, u koho klahasaha wãã poo kê, pe waha nii Yâhâ pii. ¹³ Poo mpây pe see ke syi, waa ntîr kalaa wee ye, waa tyâhâ kalaa wee ye, waa syihi wîi sê ne ye, Yâhâ wîi ne.

¹⁴ Yâhâ Yê Yor wã klaha nawee, woo kê Yâhâ Dya Yesu Crise ne. U n tege ba nawee- nsoho wo. U pa Yâhâ laantâr wûhû ne, tesê cîinde wûhû ne, wâkuayãã wee te na ye. Wo sê u nayîr yân naa n yai ye, nayîr tii syi Yâhâ Dyapuai nen ya kê u ga waha te yãã u Tuhufua Yâhâ ye.

¹⁵ Nsân u wîi tē yi nawee- ye ma yee: «Woo wîi kê tē ba pãã ma yee: Wii tuu ga pa ta kur ye, u cer yaha ra kê, u câã pye le nii wa ra yaha.»

¹⁶ Wâkuayãã wee u laantâr wûhû na ye. U ke wãã wo kê, ma maha kaa taha wo na, wâkuayãã wee ye. ¹⁷ Wo faale wadyaha Musa bii ke Yâhâ kãnde yar wo na. Ma sê yee ke laantâr wûhû na, tesê ke cîinde wûhû ne, u Yâhâ Yîndefua Yesu Crise woo kê tuu pa koo ngîi ne. ¹⁸ Waa sê Yâhâ yãã

yãã ye, Yesu wii u ma ke Dyapuai nen ya, ma maha ma Yâhâ, ma crã nii Yâhâ tây, woo kê tuu Yâhâ wîi gbe yi nawee- n ke câ.

Nsân nawee- tããfua yê kaplân (Mat 3.1-12; Mar 1.1-8; Luke 3.1-18)

¹⁹ Le kungbây Yurusalem laam wo, pe Yiiffee- yahaseefa pye. Pe n Yâhâ yîndefa mpây lehe wãã, tesê Lewi kur kuε pii mpây ne Nsân ye. Pe n yir ke Yurusalem wo, ma ga yi u Nsân na, ma u yey ma yee: «Nwasyifua kê ma ne?» ²⁰ U Nsân sê gbã tã pe na ye, u n le tîr yi gbεgbε pe yînde na ma yee: «Ndoo sê kê u Yâhâ Yîndefua Crise ne ye.» ²¹ Pe n maha u yey ma yee: «Ah nwasyifua -sê kê ma ne? Mboo la Yeli?» Nsân n pe pye ma yee: «Aye, ndoo sê kê ye.» Pe n maha u yey taha ma yee: «Mboo la u Yâhâ kaplân tîrfua?» U n maha yee: «Aye». ²² Pe n u yey taha yahamba ma yee: «Ah nwasyifua -sê kê ma ne? Wo yai wo laa loo câ ma wîi na, wo ga tîr mpây ye pe wo lehe. Mii tîr wo yar nawee wii ter syi kê ma ne.» ²³ Nsân n pe pye ma yee: «Yâhâ kaplân tîrfua Yisa bii le pãã yaha Yâhâ sabangbân wo ma yee:

<Waa yîmbui n yi drawaha fla wo,
ma nii n yee:

-Ye Yînfua Yâhâ wãpanj kãnde
gbihi yaha ke kê!> »

Nsân n maha le pãã pe ye ma yee: «Yîmbui lii le n yi drawaha fla wo, ndoo yîmbui ne.»

²⁴ Pe tēnlεε mpây pe lehe wãã Nsân ye, Yiiffee- yahaseefa mpây pe n yee Farisyê, poo mpây -sê pye pe ne. ²⁵ Poo mii n u yey ma yee: «Kê ma pye ma wee u Yâhâ Yîndefua Crise ye, ma wee Yeli ye, ma maha wee u Yâhâ kaplân tîrfua ye, ah nwa -sê ta ma n nii nawee- tãã n yi loho wo?» ²⁶ Nsân n -sê pe pye ma yee: «Ndoo, n nwo, tē n nii nawee- tãã loho ne; waa sê ma pe nawee- laam wo, tee sê câ ye. ²⁷ Woo nwo ga ba le koho yigi ra kur ye. U cer yaha ra kê, ta syi ge sê yai u ntân sale wãfer ne u tre na ye.»

²⁸ Koo ngîi bye pye Gbetane wo, Yurdane lafej kûndi ngaa ye, Nsân tuu naa nawee- tãã loho ne na.

Nsân Yesu yee u Yâhã Mbapënge

²⁹ Koo yĩnsyii wo, Nsân n Yesu yãã tuu n pai u fla na, u n pe nawee- pye ma yee: «U Yâhã Mbapënge nwo, wii Yâhã u ta, ma ga driyẽ nawee- kapee- foho gbe kãã pe na. ³⁰ Woo wĩĩ kē tē ba naa n pãã ma yee: Waa ma tuu ga pa ta kur ye, u cer yaha ra kē. U cãã pye le nii wa ra yaha. ³¹ Ndoos bya, n sē ba u cã ye. N pa, ma ba nawee- tãã n yi loho wo, loo le ga waha ta, Yiisrēfa n waha cã yoo kē u ne.» ³² Nsân n le yãã, ma le pãã ma yee: «N Yâhã Yrã Fãnga yãã, le tege yãhãyiñ na kãnsyã waa dyañ, ma ba too kuee u yĩñ na. ³³ N sē ba u cã ye, Yâhã gii ke -sē ra nɔ wãã ta n ba nii nawee- tãã n yi loho wo, koo ke ba ra pye ma yee: «Wii raa ga ba yãã, ta Yrã Fãnga le ga tege kuee u na, woo kē u ga ba naa nawee- tãã ta Yrã Fãnga ne.» ³⁴ Ndoos Nsân loo nde yãã ra yĩnde ne, ma ga le pãã yi, n ye yar woo kē u Yâhã Dya.»

Mpãy Yesu u cãã yãñ yi u kãnyãrwai

³⁵ Koo yĩnsyii wo, Nsân maha pye loo teele nen ya wo, u kãnyãrwai syãm mpãy ne. ³⁶ U n maha ba Yesu yãã tuu n ter. U n maha yee: «U Yâhã Mbapënge nwo!» ³⁷ U Nsân kãnyãrwai syãm mpãy pe pye u ne, pe u kapãn luhu ke syi, pe n taha Yesu na. ³⁸ Yesu n ba klaha yãñ, ma pe yãã pe u taha n naha, u n pe yey ma yee: «Ah le ma mii?» Pe n u pye pe yor wo ma yee: «Arbi, ma n syã na?» Ke Arbi yĩntaha kē kaicãfua. ³⁹ U n pe pye ma yee: «-Ye pa yaa yãñ!» Pe n ka, maa u syãsaaha yãñ. Ke -sē pye yaiyĩn tratra. Pe n koo per yai kua u ne.

⁴⁰ Poo nawee- syãm mii, pe ba Nsân kaplãñ luhu, ma dur yi u kur kue ye, ma taha Yesu na pe kuãñ ne, pe laam wo Syimu Pyar cĩfua Andere pye. ⁴¹ Andere n cãã ka, ma ga u lefua Syimu wãã, ma u pye ma yee: «Wo u Meesi yãã.» Ke Meesi yĩntaha kē: Yâhã Yĩndefua Crise. ⁴² U Andere n Syimu yigi ga Yesu fla na. Yesu n u yãã ma yee: «Mboo sē na Nsân dya Syimu? Pe naa ma yee yagaa Sefase.» Ke Sefase myaha ma wãceñ Pyar myahane. Te myar yĩntaha ntẽmblaha.

⁴³ Koo yĩnsyii wo, Yesu n le ta woo ga ka Galele kue kãntraha na. Tuu Filipe

wãã sya, u n u pye ma yee: «Naa n taha ra na.» ⁴⁴ U Filipe -sē wãã naa n yi Pyar ne, tesē u cĩfua Andere ne klo nen wo, lii pe naa n yee Gbesyata. ⁴⁵ Loo kur ye, Filipe n ga Natanelu wãã sya, ma u pye ma yee: «Faale wo, wii wĩĩ Musa tuu yrũhũ le yaha Yâhã sabangbãñ wo, tesē pe Yâhã kaplãñ tãrfa u wĩĩ pãã, wo u yãã: Nasaretēfa Yosēfe dya Yesu kē.» ⁴⁶ Natanelu n u pye ma yee: «Kayĩ lii syi -sē ma, le ga waha yi Nasarete wo?» Filipe n u pye ma yee: «Pa yãñ!»

⁴⁷ Yesu tuu Natanelu yãã tuu n pai u fla na, u n nde pãã u wĩĩ na ma yee: «Cĩinde Yiisrēfa naa waa nwo, dawar wee u laam wo ye.» ⁴⁸ Natanelu n u yey ma yee: «Ma pye mii ma ra cã?» Yesu n u pye ma yee: «N naa ma yãã. Ma sē pye la nasar nkugu flãhã tãy, Filipe n cã ga ma yee?» ⁴⁹ Loo na, Natanelu n u pye ma yee: «Yĩñfua, Yâhã Dya kē ma ne, mboo maha ma Yiisrē kãntraha Yĩñfua.» ⁵⁰ Yesu n u pye ma yee: «Tē ma pye ma yee, n ma yãã nasar nkugu flãhã tãy, loo ya la le ma ta ma n ra ta ma Yater? Maa maha ba kai- nkãy yãã, ke gboho loo nde na. ⁵¹ Ta n cĩinde nde pãã ye ye, yaa ba naa yãhãyiñ yãã ke yãr n yaha, ye n naa yãhãyiñ tẽnlehe ye yãã pe n dugu, ma dur tege n pai u Nawee Puee fla na.»

2

Yesu loho wã klaha defũ

¹ Plii tãã kur ye, pe n nii cafãn taa yigi Galele kãntraha na, klo laa wo pe n yee Kana. ² Yesu nahafua pye pe cafãn yigifane. Pe n Yesu yee, woo tesē u kãnyãrwai ne, pe n ka te cafãn disaha wo.

³ Pe n nii te cafãn dir di, defũ n ba kua pe cafãn yigifa ye. Yesu nahafua n u pye ma yee: «Defũ yãñ, tuu kua pe ye.» ⁴ Yesu n u pye ma yee: «Ah yaa, lii ma wo nsoho wo ma ne? Ta yale sē nɔ wa ye.» ⁵ Yesu nahafua n pe dirlafa pye ma yee: «U ma sya yee tee pye mii, -ye pye ke syi!»

⁶ Ke fla -sē na, ntẽmbar gbããwɔr kuay raa -sē pye, Yiifee- pe ba ta, ma naa pe kãnde kapĩ loho ku le naa n yaha. ⁷ Yesu n pe dirlafa pye ma yee: «-Ye loho ku, ye too gbããwɔr nde yĩñ!» Pe n loho ku te yĩñ

tata. ⁸ Loo na, u n pe pye ma yee: «Ye kaa ku gblāhā gaa laam wo, ye ga wāā yāŋ diryīntaha yifua kē!» Pe n kaa ku, ma ga wāā u kē. ⁹ Te lor bye -sē ba wā klaha defī. U diryīntaha yifua, tuu u wo yāŋ, u defī wātāy n u laam wo. U sē cā woo defītāhā nwo syi yi na ye, mpāy pe -sē ba ke loho ku, poo ba u yisaha cā. U diryīntaha yifua n u cafān yigifua yee ba, ¹⁰ ma ba u pye ma yee: «Ah ndee ngaa dyaŋ, defītāhā woo pe ma ne cāā la wāā nawee- kē, u ma pe yigi wa pe cā naa ke sahasaha la, ah mboo -sē koho far u defītāhā na u n sya yagaa dye.»

¹¹ Yesu u laanwo wūhū wāpyeŋ koho fe yigi koo syi. Le pye Galēle kāntraha klo nde wo pe n yee Kana. U u ya yi yar ke syi, u kānyārwai n u wīi sya cīinde.

¹² Loo kur ye, u n ka Kapornu wo, u nahafua ne u cīifa ne ma suhu u kānyārwai ne. Pe n ga kuae ke fla na, ma plii raa pye.

Yesu laam war pe Yiifee- ne Yāhā kangbāŋ wīi na

(Mat 21.12-13; Mar 11.15-17; Luke 19.45-46)

¹³ Yiifee- syayaha gbar te ba no gbe taha, Yesu n ka Yurusalem wo. ¹⁴ Yāhā kangbāŋ kāndi wo, u n nyer parfa yāā, mbaa parfa ne, nasar kate parfa ne, ma maha war turfa bya yāā pe tege nii ga pe tabal tāy. ¹⁵ Yesu n namihi ta, ma sāngblā fan, ma pe bye kar yi wāā ke Yāhā kangbāŋ nkur ye, pe mbaa ne, pe nyer ne. Ma dur, ma war turfa tabal tra cāār wāā pe kē, pe war n yrāhā, ¹⁶ ma nasar kate parfa pye ma yee: «Ye pe gbe yi kāā nwo! Ya'a syi ta Tuhufua Yāhā kaha ta ye cātrohosaha ye!»

¹⁷ Yesu tuu nde pāā, u kānyārwai n Yāhā sabangbāŋ kapān nde tai cā, nde le n yee:

«Yāhā, ma kaha wīi sroŋ gboho ra laam wo,

mii naa dyaŋ ke ga ba ra suhu tāŋ.»

¹⁸ Yiifee- yahaseefa pe u yāā nde pye-saha wo, pe n ba u yey ma yee: «Taa nwo taa nde pye ke syi, laanwo wīi lii loo taa -sē ga pye, wo n waha cā ma tāhā kē le wāpyeŋ ne?» ¹⁹ Yesu n pe pye ma yee: «Ye Yāhā kangbāŋ nge yoho yāŋ,

yaa yāā plii tāā wuhu, n ke fāā le!» ²⁰ Pe Yiifee- yahaseefa n u pye ma yee: «Yāhā kangbāŋ nge wāfāātāŋ ke dye- gbeesī wūhū kuay gbe, mboo ma -sē yee, pe ma ke traha, taa ga waha ke dur fāā kua plii tāā ya!» ²¹ Yesu -sē nwo, ngii u naa n yāŋ, koo kē u ya koho kadye ne. ²² Koo kē tuu ba ku, plii tāā wuhu u n yir gbā wo, ma pa gbaafa ye, u kānyārwai n ke kaplāŋ tai cā, tuu ba nkāy pāā. Loo nde n pe ta pe n Yāhā sabangbāŋ kai- sya cīinde, ma suhu Yesu yē kaplāŋ nkāy ne tuu ba tōr.

²³ Yesu tuu pye ke dyaŋ Yurusalem wo, te syayaha gbar cāā na, laanwo wūhū nkāy tuu naa n pye, koo ngīi n ba ta nawee- mpāy n u wīi sya cīinde. ²⁴ Yesu sē -sē ba sya ma koho taha yaha pe wīi na ye. U tee ba pe cā laha, poo tesē pe laam wūhū bye ne. ²⁵ U sē naa n ke pe naa nawee wīi tōr u ye ye; u ma nawee yāŋ, u u laam wūhū bye yāā.

3

Yesu Nikodemu ne

¹ Yiifee- yahaseefua waa -sē nwo tuu pye, pe naa n yee Nikodemu. Farisyē ba kē u ne. ² Per gaa yīmper wo, u n ba yi Yesu na, ma u pye ma yee: «Yīnfua, wo cā Yāhā kē ke ma no wāā, taa ba wo klaha. Mii loo sē ne ye, laanwo wūhū nkāy taa n pye ngīi, waa wee tuu ga waha ke syi pye Yāhā ma yee ke wee ufua ne ye.»

³ Yesu n u pye ma yee: «Ta n cīinde nde pāā ma yee: Waa wee tuu ga waha Yāhā Yai yāā mii u sē gbihi dur see ye.»

⁴ Nikodemu n u yey ma yee: «Le ga waha pye mii? Naweedyaha ga maha waha gbihi see la? U ga waha dur dye la u nahafua laam wo, u maha gbihi see?»

⁵ Yesu n u pye ma yee: «Ta n cīinde nde pāā ma ye: Wii ma yee u sē see loho ne tesē Yāhā Yrā Fānga ne ye, u saa waha dye Yāhā Yai wo ye. ⁶ Wii ma see kadye sraha na, u ga nii kadye sraha kla ya; wii ma see Yāhā Yrā ne, u ga nii Yāhā Yrā Fānga kla. ⁷ Ma'a syi ta nde n ma laam wo ye, nde tē pāā ma yee: Ye yai ye gbihi dur see!

⁸ Teflaha ga naa n gbā teelii ma ke tāy, ma n naa ke gbleŋ luhu, ma sē -sē ga waha ke yirsaha cā ke kasaha ne ye. Yāŋ, nawee

wii ma gbihi dur see Yâhâ Yrâ Fânga ne, u ma ke syi.»

⁹ Nikodemu n maha u pye ma yee: «Loo nde syi -sê ga waha pye mii?» ¹⁰ Yesu n u pye ma yee: «Mboo wii taa Yiisrefa klaha Yâhâ kai- ne, ma -sê maha pye mii ma sê koo ngĩ cã ye! ¹¹ Ta n cĩnde nde pãã ma ye: Nkây too cã, koo too n pãã; nkây too yãã yĩnde ne, koo too n yar nawee- na. Ye -sê koo ngĩ bye sye yaha wo na. ¹² N ma nii kãntraha wũhũ tõr ye ye, ye ma yee ye sê -sê koo sya ye, ye -sê ga ba pye mii ye yâhâyĩn wũhũ koo sya ra ye, nkây yĩn ke n yi yâhâyĩn na? ¹³ Ma yi kãã u Nawee Puee na, woo wii u yir yâhâyĩn na ma tege ba kãntraha na, waa wee wii tuu dugu ga yãã yâhâyĩn na, ma yâhâyĩn kai- cã ye. ¹⁴ Faale wo, tẽyãfũũ klo wo, Musa sê bii kayãrnwoho wra ta la kãi na, ma ke kuã yir ta? U Nawee Puee bya yai u ba kuã yir ta ke syi. ¹⁵ Loo nde n nii, wii ma u ta u Yater, u cĩnde yrã yãã wa, lii wãkuayãã wee le na ye.»

¹⁶ Nawee- ntãn sron dye Yâhâ tãy, ke n sya ke Dyapuai nen ya yi wãã, nawee wii ma u ta u Yater, u wĩ saa klaha- yãã ye, u cĩnde yrã yãã wa, lii wãkuayãã wee le na ye. ¹⁷ Yâhâ sê ke Dya nã wãã driyẽ wo ma yee u ba nawee- sãhã pe kapee- wãpye wĩ na ye. Ke u nã wãã nawee- wãsyayaha yĩmbui ne. ¹⁸ Wii ma u ta u Yater, ufua saa wãpẽn yãã ye. Wii ma -sê kãntuhu le u wo, woofua u ya le wa wãpẽn kãnde wo, u tee sye u saa Yâhâ Dyapuai nen ta u Yater ye. ¹⁹ Nwa ta nawee ga ba pẽn u kapee- wãpye wĩ na? Wii u ma Cããfua, u pa driyẽ laam wo, wam wĩ n -sê tãy nawee- ye, ma ter cãã- yaha. Pe pyer tee pee ter, koo kẽ. ²⁰ Nawee wii woo ma kapee- pye n wa, cãã- wĩ ma ne fũhũ u ye. U saa pa cãã- fla na ye. U ntãncer ma ne gboho u pyerpeer wãyi wĩ ne cãã- na, koo kẽ. ²¹ Wii ma -sê kayĩ yigi, u ga pa cãã- fla na, u ga naa u kai- pye Yâhâ yor wo, u troho wãtãhã ter ne, te n naa n yãã cãã- na.

Yesu tesê Nsân nawee- tããfua ne

²² Loo kur ye, Yesu n ka u kãnyãrwai ne Yude kãntraha na. Pe n kuee koo fla na, ma nawee- tãã naa n yi loho wo.

²³ Nsân bya -sê pye, tuu naa nawee- tãã Yeno wo, loho pye gboho koo fla nge na. Ke Yeno pye Salimu tãy. Nawee- naa n gaha ke fla na, maa naa n tãã u ye. ²⁴ Koo cãã nge na, pe sê ba u Nsân le wa nwompihi wo ye.

²⁵ Per gaa, sãnker n dye Nsân kãnyãrwai mpãy nsoho wo Yiifee naa waa ne, gbegbe wãni wĩ na. ²⁶ Pe n pa Nsân fla na, ma ba u pye Yesu wĩ ne ma yee: «Yĩnfua, dya wii tuu pye ma ne Yurdane kũndi ngaa ye, wii wĩ taa ba yee mboo tõr ma nawee- yar, awa, u bya nwo tuu yee woo nawee- tãã naa n yi loho wo, nawee- bye ter n tãn u kue ye.»

²⁷ Nsân n pe yẽ sya ma yee: «Waa saa waha ngaa ka yãã, mii Yâhâ sê kẽ ke ke wãã u kẽ ye. ²⁸ Yii ge le cã, ye ga waha le tõr nawee- ye tẽ yee, ndoo sê kẽ u Yâhâ Yĩndefua Crise ye. Ndo kẽ tẽ nã wãã u yahasee ye.» ²⁹ Nsân n nde pãã kakuãcran ne pe ye ma yee: «Cafãn yigifua, cafuẽ ma woo wũũ. U cafãn yigifua naambiyã, woo -sê ga yer u tãy, u naa u kaplãn luhu. U cafãn yigifua yĩmbui ga naa nuhu yigi u kẽ. Too nuhu nde syi ma ndoo wãn, ta laam n flege yi tãn. ³⁰ Yesu woo na tesê ndoo ne, woo myaha yai ke naa n yi, ndoo wãn ke naa n too.»

Yesu woo tuu yi yâhâyĩn na

³¹ Wii tuu n yi ncaha ye, u ma wãn bye yĩn na, nawee- bye ne. Wii tuu -sê n yi kãntraha na, kãntrahafua kẽ u ne, u kãntraha kai- cã n pãã. Wii tuu n yi yâhâyĩn na, woo tuu ma wãn bye yĩn na. ³² Nkây tuu yãã, nkây ne tuu luhu yâhâyĩn na, koo tuu n pãã. Nawee- -sê u kaplãn sye. ³³ Wii u yi yâhâyĩn na, nawee wii ma -sê yĩntaha sron woo kaplãn ye, ma u troho tãhã u yor wo, ufua le cã ma maha le yar Yâhâ wĩ ma cĩnde. ³⁴ Wii Yâhâ u nã wãã, Yâhâ kaplãn koo kẽ u n pãã. Yâhâ ke Yrã Fãnga wãã u kẽ wãkuayãã wee ye. ³⁵ U Dya ntãn dye u Tuhufua Yâhâ tãy, ke n -sê ke kai- bye le soho u koho wo. ³⁶ Wii ma u Dya ta u Yater, u cĩnde yrã yãã wa, lii wãkuayãã wee le na ye. Wii ma -sê yee u sê u ya le soho u Dya koho wo ye, u saa

loo cīinde yrā yāā ye. Yāhā ncafūhū ga kuee woofua na yalebye.

4

Yesu tesē Syamarifasya waa ne

¹ Farisyē ye n luhu, a ter nawee- naa n taha Yesu na; tesē u maha nawee- tāā naa n yi loho wo, ma ter Nsān yaha. ² Yesu ge sē kē u naa pe tāā ye, u kānyārwei me pe naa pe tāā. ³ Yesu tuu yi nde cāŋ na, u n yi Yude kāntraha na u kānyārwei ne, ma ter Galele kāntraha kue ye. ⁴ Yesu ba yai u ter Syamari kāntraha ne.

⁵ U n ga nɔ gbe taha Syamari kāntraha klo laa na, pe naa n yee Syisyar. Le pye tūntūn tar raa ne, tar rii Dyakuba tuu bii wāā u dya Yosefe kē faale wo. ⁶ Koo fla nge na, u Dyakuba kualaŋ pye. Yai pye yīŋ wo, yrāhā n Yesu fāy, u n tege nii ke kualaŋ ngben na. ⁷⁻⁸ U kānyārwei ba ter le klo laam wo, dir keparsaha wo.

Syamarifasya waa n -sē pa loho kusaha wo. Yesu n u pye ma yee: «Yō ra na lawɔŋ ne.» ⁹ U Syamarifasya n Yesu pye ma yee: «Ah ndee Yiiffee naa kē ma ne. Ah le yigi mii, ma n lawɔŋ ke ndoo Syamarifasya ye?» Yiiffee- naa n fā Syamarifa na, koo kē u cɔɔ n naa n pāā ke syi. ¹⁰ Yesu n u pye ma yee: «Kayī lii Yāhā le ta, ma'a ne pye taa le cā, ma suhu wii ne nwo tuu nii lawɔŋ nar ma ye, mboo raa ne ga dur, ma u nar u ma kē cīinde loho ne.»

¹¹ U cɔɔ n u pye ma yee: «Yīŋfua, laku kla sē -sē wee ma ye ye, ke kualaŋ maha n cuhu, mboo -sē ga waha pye mii ma koo loho yāā? ¹² Wo faale wādyaha Dyakuba kē, tuu koo kualaŋ nge yaha wo kē. Kualaŋ gii tuu loho wo ke na, woo, tesē u pii ne, ma suhu u yar ne. Mboo laam wo, ma yee la ma ter u yaha?» ¹³ Yesu n u pye ma yee: «Wii ma sya kualaŋ nge loho wo, loho fāā ga maha ba u yigi. ¹⁴ Wii ma -sē loho nge wo, kii tē ga wāā u kē, loho fāā saa u yigi yāā ye. Koo loho gii tē ga wāā u kē, ke ga nii plege dyaŋ u laam wo, plege gii ke cīinde yrā wāā, lii wākuayāā wee le na ye.» ¹⁵ U cɔɔ n u pye ma yee: «Yīŋfua, ta kē koo loho nge ne, loho fāā ma n maha ra yigi yāā

ye. Loo na, n saa maha pa yāā lakusaha wo ye.»

¹⁶ Yesu n u pye ma yee: «Ka, ma ga ma puai yee, -taa pa!» ¹⁷ U cɔɔ n u yē sya ma yee: «Puai wee ra ye ye.» Yesu n u pye ma yee: «Cīinde ne taa pāā nde, puai wee ma ye ye. ¹⁸ Ma nii ter wa pa bua ye; taa sya maha ma naa wii ye yagaa, ma puai sē kē u ne ye. Ma cīinde pāā loo nde ne.»

¹⁹ U cɔɔ n u pye ma yee: «Yīŋfua, Yāhā kaplāŋ tōrfua kē ma ne. ²⁰ Wo faale wāle Yāhā wāā le sey pe ya na yāŋ nge yīŋ na, ah yii Yiiffee- -sē yee Yāhā yai ke naa n sey Yurusalem ya wo.» ²¹ Yesu n u pye ma yee: «Cɔɔ, koho taha yaha ngī na tē ga tōr ma ye: Yale laa nde le n pai, Yāhā wāsey sē pai nii Yurusalem ya wo, ma suhu yāŋ nge fla ya ne ye. ²² Yii Syamarifa, tee ngii sey ye sē ke cā ye; wii Yiiffee- -sē mii, too ngii sey wo ke cā, ma cā u Syayahafua yīŋ yi Yiiffee- wo. ²³ Yale laa sē ma le n pai, le nɔ wa ge nɔ wa, mpāy pe Tuhufua Yāhā sey cīinde, pe ga ba naa ke sey ke Yrā Fānga ne, ma suhu cīinde ne. Tuhufua Yāhā poosyi Yāhā seyfa ke. ²⁴ Yāhā ma ke Yrā Fānga. Nawee- yai pe naa ke sey ke Yrā Fānga ne, ma suhu cīinde ne.»

²⁵ U cɔɔ n u pye ma yee: «N le cā, u Yāhā Yīndefua wii pe n yee Crise, u ga pa. U ma pa, u ga ba ke bye yīntaha tōr u wo yar.» ²⁶ Yesu n u pye ma yee: «Ndo kē woo, ndoo wii tē n pāā ma ne.»

²⁷ Loo yale nde -sē wo, Yesu kānyārwei n ba dye. Pe Yesu yāā tuu n pāā cɔɔ ne, le n pe laam wo. Pe sē -sē sya ma u yey nde ne ma yee, lii raa n pāā u ne laa, nwa ta ma n nii n pāā u ne.

²⁸ Loo na, u cɔɔ n u laku kla ta yaha ke fla na, ma dur ga klo laam wo, ma ga nawee- pye ma yee: ²⁹ «-Ye pa ye ba dya waa syi yāŋ! Kai- nkāy bye tē pye ter, u ke bye tōr ma ra yar. Laa na, woo ga kē u Yāhā Yīndefua Crise ne.» ³⁰ Pe bye n yi le klo wo, ma n gaha Yesu fla na.

³¹ Yaliile u cɔɔ tuu ba ter klo laam wo, Yesu kānyārwei naa u nar ma naa n yee: «Yīŋfua, ngaa sya di.» ³² U n -sē pe pye ma yee: «Ndo, kadiŋ kla gaa ma ra ye, tee sē kii cā ye.» ³³ Pe kānyārwei n nii pe ya yey ma yee: «Waa yāā pa la u kē digi kla ne?»

Yesu n pe pye ma yee: ³⁴ «Ta digi kē lii ne, n naa n luhu ta Tuhufua Yāhā ye, koo gi ke ra lehe wāā. Tesē, kai- nkāy tuu yee tē pye, n koo bye pye kua. ³⁵ Yii sē n yee la, a digi ma tāhā le kāntraha wo, mii yrey resyar sē kē ye, ke sē yāā n gbe ye? Ndo -sē ga ye yar, -ye yīn kuā yir ye nabuar nde yān te n pai, te ma mii tar digi dyan ke nō wa wāgben na! ³⁶ Mii wii dyan tuu dir gbe ma te le pen wo, u dāān yāā, wii tuu nawee- wāā ma pe le Yāhā kānde wo, u ma pe yāā pe cīnde yrā yāā, u nuhu di. Loo ne, wii tuu n tāhā, tesē wii ne tuu re gbe, pe nuhu wāā n di pe syām. ³⁷ Cīnde ne pe le pāā ma yee: Nawee waa n tāhā, waa -sē re gbe. ³⁸ Ndo, n ye nō wāā, yaa dir gbe tar wo, tii tee sē te tēn tē ye. Mpāy me pe re tēn tē, yii -sē ga ta ter le tēn ne.»

³⁹ Le klo wo, Syamarifa busāā ba Yesu ta pe Yater. U cōo tuu ba le pāā u klofa ye, a kai- nkāy bye woo ba pye ter, Yesu ke pāā woo ye, koo kē. ⁴⁰ Loo ne, pe n pa Yesu fla na, maa u sron nar tuu ga kuee poo ne. U n kuee pe ne plii sī. ⁴¹ Mpāy pe -sē ba u Yesu yē kaplān luhu, ma u ta pe Yater, poo wānihi ba ter pe faale wām yaha. ⁴² Pe n nii u cōo pye ma n yee: «Ma kapān ya sē ne le wo ta wo n u ta wo Yater ye. Too lii luhu u ye wii ya, loo bya le wo ta wo n u ta wo Yater. Wo cā cīnde, woo kē driyēfa Syayahafua.»

Yesu klokai- yahaseefua waa dyalaale jaa

⁴³ Yesu tuu plii sī pye wa pe Syamarifa fla na, u n yir, ma ka Galele kāntraha na. ⁴⁴ Woo gē naa le pāā, a ter Yāhā kaplān tōrfua woo sē fihī nagboho yāā u kusey wo ye. ⁴⁵ Tuu -sē ga dye Galele wo, pe Galelefa n u yigi yō. Pe ba Yesu yāā pe ya ndon, tuu naa laanwo wūhū pye Yurusalem wo, syayaha gbar na. Pe bya ba ka te gbar na.

⁴⁶ U n dur ba ke syi Kana wo. Koo fla kē u ba loho wā klaha defī. Klokai- yahaseefua waa pye Kapornu wo, u dyale sē pye wāwee u ye ye. ⁴⁷ U klokai- yahaseefua tuu le luhu, a ter Yesu ma tuu yir Yude kāntraha na, ma pa Galele wo, u n yir ga u fla na, ma ga u nar u pa Kapornu wo, u ba woo dya jaa woo kē,

a u ma tuu kuee wale nen ya ma ga ku. ⁴⁸ Yesu n yee: «Yii poo na, ya'a yee ye sē yēkā wūhū yāā laanwo wūhū ne ye, ye saha ra ta ye Yater ye.» ⁴⁹ U klokai- yahaseefua n u pye ma yee: «Yīnfua, pa wo n ter ra fla na, ta dyale ma syi le ba ku wo yaha ye.» ⁵⁰ Yesu n u pye ma yee: «Dur ga ma kaha wo, ma dya wloho yi, u ma yrān na.» U yahaseefua n Yesu kapān sya cīnde, ma ter. ⁵¹ Kānde wo, u tēntē- mpāy n u wāā, ma u pye ma yee: «Ma dya sē yāā ku ye, u yir.» ⁵² U n pe yey u wāpuar yale ne. Pe n u yē wāā sya ma yee: «Niinge yaiwlan kē, yrīn ke ne dye u tāy.» ⁵³ U dya tuhufua n cā loo yale ne Yesu u ne u pye u dya wloho yi wa. Woo tesē u nna ne, pe n Yesu ta pe Yater.

⁵⁴ Yesu tuu yir Yude wo, ma ka Galele wo, ke tehe syān wuhu ba kē tuu laanwo wī pye Galele wo.

5

Yesu tānkurfua jaa kani per wo

¹ Loo kur ye, Yiifee- gbar raa pye, Yesu n dugu ga Yurusalem wo. ² Le klo dyesaha nen gaa pye, pe naa ke yee mbaa dyesaha. Loho gaa pye ke fla na, pe naa ke yee yeberε yor wo Gbesyata. Pe ba ntēambar laankongbāy wāy bua raa fāā ke loho tāy.

³ Yanfa sāy naa n nii ke flāhā tāy: Fūū-, tānklahafa ne, tānkurfa ne. [Pe naa ke loho wāyir sēn. ⁴ Yāhāyīn tēnlehe waa pye, yalaale wo u ga tege dye, u ke loho gblaha ke n yir. Ke loho ma yir wa, yanfua wii ma cāā tege dye pe yanfa bye yaha, u ga jaa, te ma sya pye yan tii syi ter.]

⁵ Koo fla na, yanfua waa pye, ke dye- gbey sēnsye wīhī kuatāā ba kē yan pye u na. ⁶ Yesu tuu ba nō ke fla na, u n u yanfua yāā tuu sāy nii, u n cā yan ma- u na. U n u yanfua yey ma yee: «Ma n traha la ma jaa?» ⁷ U yanfua n u yē sya ma yee: «Yīnfua, ke loho ma yir, waa wee ma ga ra gbe dye farfar ke laam wo ye. N ma yir ma n gaha, n gaha yāā waa cāā dye ra yaha.» ⁸ Yesu n u pye ma yee: «Yir, ma ma kasāy wān gbe, ma naa n yār!» ⁹ Le yalebya wo, u dya n jaa, ma u kasāy wān gbe ma n yār.

Koo per pye Yiiffee- kani per. ¹⁰ Wii tuu ba jaa, Yiiffee- yahaseefa n u pye ma yee: «Kanii per kē nanga, ma sē yai ma ma kasāy wāŋ gbe ma naa n yār ke ne ye.» ¹¹ U n pe yē sya ma yee: «Wii u ra jaa, woo u ra pye, n ta kasāy wāŋ gbe, n naa n gaha.» ¹² Pe n u yey ma yee: «Dya wii woo tuu ma pye, ma ma kasāy wāŋ gbe, ma naa n gaha?» ¹³ Dya wii tuu ba jaa, u sē ba cā yoo kē ye. Yesu ba wloho yi pe nabuar laam wo, ma ter, koo kē.

¹⁴ Loo kur ye, Yesu n ba u yāā Yāhā kangbāŋ wo, ma u pye ma yee: «Ma sē yāā, ma jaa. Ma'a syi ma kapee- pye nantāŋ ye. Mii loo sē ne ye, kapee laa ga waha ma dye, lii le pee ter.» ¹⁵ U dya n ter, maa le pāā pe Yiiffee- yahaseefa ye ma yee, a Yesu kē tuu ba u jaa.

¹⁶ Loo nde n ta pe n nii Yesu ke yīntayāhā ne. Pe n ba u yāā ma u pye, a u tee kai- ngī pye kani per wo. ¹⁷ Yesu n -sē pe yē sya ma yee: «Ta Tuhufua Yāhā ma tēn na yalebye; ta bya, n ma tēn na yalebye.» ¹⁸ Pe Yiiffee- yahaseefa n yee, a nwa ta Yesu n nii Yāhā yee u Tuhufua, ma yee woo ma wācēŋ ke ne. Tuu maha plaha, ma yanfua jaa kani per wo. Koo ngī wī na, pe naa u ke wāboo yīmbui nē.

¹⁹ Yesu n pe yē sya ma yee: «Ta n cīinde nde pāā ye ye: -Ye yāŋ, u Yāhā Dya saha laa pye u ya kāmay na ye. Tuhufua Yāhā ke lii pye, loo ne u n yāā ma n pye. Lii Tuhufua Yāhā ke n pye, loo cēŋ ya kē ke Dya n pye. ²⁰ Ye sē yāā, u Dya ntāŋ dye Tuhufua Yāhā tāy. Kai- nkāy bye ke n pye, ke ke bye yar u na. Kai- nkāy ke gbaha ngī na, ke ga ba ke yar u na, le n yē gbāā ye na. ²¹ Ye sē yāā, Tuhufua Yāhā ke nakur ta te n yir gbā wo, ma dur n pai yrāŋ na gbaafa ye mii syi dyaŋ, wii ntāŋ ma dye ke Dya tāy, u bya ga waha yrā wāā ufua kē. ²² Tuhufua Yāhā sē waa sāhā ye, ke te kasāhā bye le soho ke Dya koho wo. ²³ Ke yee nawee- pe naa ke Dya sey, mii pe koo gē sey mii syi dyaŋ. Wii ma yee u sē ke Dya sey ye, ufua sē Tuhufua Yāhā ge sey ye, koo gi ke ke Dya nō wāā.

²⁴ Ta n cīinde nde pāā ye ye: -Ye yāŋ, wii ma ra kaplāŋ luhu, ma maha Tuhufua

Yāhā ta u Yater, koo gi ke ra nō wāā, ufua cīinde yrā yāā wa, lii wākuayāā wee le na ye. Ufua saa pēn nantāŋ ye. U ma mii u ku, ma yir wa gbā wo, ma cīinde yrā yāā wa. ²⁵ Ta n cīinde nde pāā ye ye: -Ye yāŋ, yalaa ma le n pai, le nō wa gē nō wa, mpāy pe ku wa pe ga ba naa Yāhā Dya yīmbui luhu. Mpāy ma ba le luhu, pe ga ba cīinde yrā yāā. ²⁶ Ye sē yāā, yrā le n yi Tuhufua Yāhā ye mii, ke ke Dya ta yrā ga waha yi u bya ye koo syi. ²⁷ Ye sē yāā, nawee- wāsāhā kānde wāā u Nawee Puee kē. ²⁸ Ta kaplāŋ ngī yē gbāā la ye na? -Ye yāŋ, yalaa ma le n pai, mpāy pe ku ter wa, pe ga ba u Yāhā Dya yīmbui luhu, pe yir gbā wo, pe nii yrāŋ na. ²⁹ Pe laam wo, mpāy pe naa kayūhū pye, pe ga ba yir pe cīinde yrā yāā, lii wākuayāā wee le na ye. Mpāy pe -sē naa kapee- pye, poo ga ba yir pe wāpēn yāā, kii wākuayāā wee ke na ye.

³⁰ N saha laa pye nii ya ye. Yāhā yee n naa n pye mii syi dyaŋ, n nawee- sāhā koo syi. Ta kasāhā n sroŋ, ta ya laam wī sē ne tē n kar ye. Yāhā gi ke ra nō wāā, koo laam wī ne tē n kar.

³¹ Le ma pye ndoo ya tē nii wī pāā, nawee- saha cā cīinde ne ye. ³² Yāhā ra wī pāā; n cā ke kaplāŋ ma cīinde.

³³ Ye mpāy lehe wāā Nsān ye, u n ga le cīinde wī pāā pe ye ra wī na. ³⁴ N sē -sē n ke nawee u naa ra wī pāā ye. N kai- ngī pāā ye ye, ye n waha ba sya yaha. ³⁵ Nsān pye mii naaloho wāŋ syi dyaŋ ke n tar, ma n yehē. Ye n pa, ma ba faa ma- pe cāā- na, ma nuhu di.

³⁶ Kai- nkāy ma ke ter Nsān wūhū yaha. Ye sē yāā, Tuhufua Yāhā tuu ra taha tēŋ nkāy na, ta n nii n tē, koo tēŋ ngī le yar ma yee Tuhufua Yāhā kē ke ra nō wāā.

³⁷ Tuhufua Yāhā gi ke ra nō wāā, koo gē ra wī pāā. Ye sē ke yīmbui luhu yāā ye, ye sē ke yīntaha yāā yāā ye. ³⁸ Ke ndoo wii nō wāā, ye sē ra ta ye Yater ye, koo kē ye sē ke kaplāŋ le yaha ye laam wo ye. ³⁹ Ye Yāhā sabangbāŋ wūhū kal, ma cā ke ga waha ta ye n cīinde yrā yāā, lii wākuayāā wee le na ye. Koo sabangbāŋ -sē kē ke ra wī pāā. ⁴⁰ Ye -sē maha sye, ye saa pa ra ye, ye ba cīinde yrā yāā ye.

⁴¹ N sê n kɛ nawee- pe naa ra myaha gboho ye. ⁴² N -sê cã ma yee, ye laam wo Yãhã wĩ sê n tãy ye ye ye. ⁴³ N pa Tuhufua Yãhã myaha ne, ye -sê ra wĩ sye. Wii syi u n pai u ya myaha na, ye woosyifua wĩ sya. ⁴⁴ Tee mii, ye myaha kɛ yii ye, ye sê myaha kɛ Yãhã ya ye ye, loo ne ye saha ra ta ye Yater ye. ⁴⁵ Ye ma syi ye le ga ye yee, ndoo tẽ ga ba ye wãpee wĩ pãã ta Tuhufua Yãhã yaha ye ye. Yãhã kãnde nkãy faale wãdyaha Musa ke yar, koo kẽ ke n pai ye yigi, koo nkãy tee koho taha yaha ke na. ⁴⁶ Ye sê yãã, Musa ra wĩ cãã yrũhũ yaha; ye ma ne pye ye u kaplãn sya cĩnde, yaa ne ra bya kaplãn sya cĩnde. ⁴⁷ Nkãy tuu cãã yrũhũ yaha, ye ma yee ye sê koo sya cĩnde ye, ye -sê ga pye mii ye ra kaplãn sya cĩnde?»

6

Yesu digi wãã naam nyersũ yĩbua kẽ
(*Mat 14.13-21; Mar 6.30-44; Luke 9.10-17*)

¹ Loo kur ye, Yesu n ka Galɛɛ langbãñ kũndi ngaa ye; pe maha ke yee Tyiberyati langbãñ. ² Nabuar naa n taha u na. Pe naa u yãã u laanwo wũhũ pye ma yanfa jaa, koo kẽ. ³ Yesu n dugu nii yãñ gaa yĩñ na, u kãnyãrwai ne. ⁴ Yiifee- gbar tii pe n yee syayaha gbar, te ba gbe taha.

⁵ Yesu n yee woo ga yãñ, ma yãã nabuar n nii n pai u ye kacãn wee ye. U n Filipe pye ma yee: «Waa dir yãã na, wo par wãã pe bye kẽ pe n di?» ⁶ Yesu tuu ga lii pye, woo gɛ ba le cã wa; u ba Filipe yey yãñ ke dyañ, ncã u ga lii pãã laa. ⁷ Filipe n u yẽ sya ma yee: «Wa'a sya war nagbey bur yãã par, te saa yai gɛ yai pe bye n waha yãã pe pye di yãñ cacar gɛ ye.» ⁸ U kãnyãrwe waa, u myaha Andere, Syimu Pyar cĩfua kẽ, woo n Yesu pye ma yee: ⁹ «Dyalaale ma nwo, bur bua ne tesẽ fua-syãm ne le ye. Te ga waha lii yõ nabuar nde syi kẽ?»

¹⁰ Yesu n yee, pe pe nabuar ta pe n tege nii. Nyẽ pye ke fla na busãã. Pe n tege nii. Pe ba naam nyersũ yĩbua kua. ¹¹ Yesu n te bur gbe, ma Yãhã pye ma yee: «Ma syaha kẽ,» ma te bur la klaha mpãy bye kẽ pe ba tege nii. U n maha fua- wãã pe

kẽ koo syi. Pe bye n dir yãã busãã, pe laam wãyãã. ¹² Pe ba di, ma di yai. Yesu n u kãnyãrwai pye ma yee: «Dir rii pe di yaha, -ye te gbe, ngaa ma n kuee ye!» ¹³ Pe bye pe ba di yai wa, pe n te bur bua gber wãã gbe, ma sya takũyĩhĩ sãnsye syãñ yĩ.

¹⁴ Yesu tuu laanwo wĩ nde pye, pe nabuar n le yãã yĩnde ne, pe n nii le pãã ma yee: «U Yãhã kaplãn tãrfua wii tuu ne yai u pa driyẽ wo, woo kẽ dya nwo ne!»

¹⁵ Yesu n cã pe ga ba u gbe fãnga na, pe u ta pe fla kãntraha yĩñfua. U n maha wloho yi pe laam wo, ma ga nii ke yãñ yĩñ na u ya ya.

Yesu yãr ke langbãñ loho na
(*Mat 14.22-33; Mar 6.45-52*)

¹⁶ Loo kur ye, yai ke ba kua wa, Yesu kãnyãrwai n tege ga ke langbãñ yẽ tãy.

¹⁷ Pe n dugu dye salangbãñ gaa laam wo, ma dii n gaha Kapornu kue ye. Yĩmper n ba wo, Yesu sê ba taha ga wa pe na ye.

¹⁸ Teflahangbãñ gaa n yir, ma nii n fua, ma ke langbãñ loho gblaha fãnga ne. ¹⁹ Pe n ba fã ma- ke salangbãñ ne, ke langbãñ yĩñ na, ma sya dey. Pe n Yesu yãã, tuu yãr n pai ke langbãñ loho na, ke salangbãñ kue ye. Pe n fya. ²⁰ Yesu n pe pye ma yee: «Ndoo kẽ, ye ma n fya ye!» ²¹ Pe n yee, poo ga u gbe ke salangbãñ wo, ma yãã ke tẽ kãntraha na. Pe ba dye wa pe kasaha wo.

²² Ke yĩnsyii wo, pe nabuar mpãy pe ba kuee ke langbãñ kũndi ngaa na, pe ba cã ma yee ke salangbãñ neñ gii ke pye, Yesu kãnyãrwai ba dugu dye ke wo pe ya ya, ma tɛr. Yesu sê -sê ba dye pe ne ye.

²³ Salangbãñ taa -sê ba yir klo laa wo pe n yee Tyiberyati, ma ba yer fla ngii na, Yesu ba syaha cãã wãã Yãhã kẽ te bur wĩñ na, ma te la pe nabuar kẽ pe n di. ²⁴ Pe nabuar pe sê Yesu yãã u kãnyãrwai ne ye, pe n dugu dye too salangbãñ nde wo, ma ka Kapornu wo Yesu taysaha wo.

Yesu ma mii digi gii syi dyañ?

²⁵ Loo kur ye, pe nabuar n ga Yesu yãã ke langbãñ kũndi ngaa na, ma u pye ma yee: «Yĩñfua, ma pa nwo yaliile wo?»

²⁶ Yesu n pe yẽ sya ma yee: «Ta n cĩnde nde pãã ye ye: Ye bur yãã di ma sya di yai, koo kẽ ye n nii ra fla kɛ. Laanwo

wũhũ ngĩĩ tẽ n pye, le sẽ nii mii ye koo kẽ yĩntaha war, koo kẽ ye n nii ra fla ke ye. ²⁷ -Ye yãñ, digi gii ke n klaha-, ye ma syi ye naa tẽn tẽ koo wĩĩ na ye! Digi gii ke sẽ n klaha- ye, ma cĩĩnde yrã wãã nawee kẽ, lii wãkuayãã wee le na ye, -ye naa tẽn tẽ koo wĩĩ na! Koo digi nge, u Nawee Puee kẽ u ga ba ke wãã ye kẽ. Ye sẽ yãã, Yãhã u lehẽ wãã loo wĩĩ na, ma loo fãnga wãã u kẽ.» ²⁸ Loo na, pe n u yey ma yee: «Kainkã y ke n tã y Yãhã ye, wo yar ke ne wo n naa ke pye.» ²⁹ Yesu n pe yẽ sya ma yee: «Kai lii le n tã y Yãhã ye, ke n yee ye yai ye naa le pye, loo ne nde: Ke wii lehẽ wãã, -ye u ta ye Yater!»

³⁰ Pe n u pye ma yee: «Ma ga waha kai lii pye laanwo wĩĩ, wo n yãã yĩnde ne, wo ma ta wo Yater? Ma ga kai lii loo pye? ³¹ Wo faale wãã bii digi gaa di tẽyãfũũ klo wo, pe naa n yee man. Loo ne le yrũhũ yaha Yãhã sabangbãñ wo ma yee: «Ke yãhã yĩñ digi tege wãã pe kẽ pe n di.» » ³² Yesu n pe yẽ sya ma yee: «Ta n cĩĩnde nde pãã ye ye: Musa sẽ kẽ tuu bii ke yãhã yĩñ digi wãã ye wãã kẽ faale wo ye, ta Tuhufua Yãhã bii kẽ. Ta Tuhufua Yãhã maha kẽ ke cĩĩnde yãhã yĩñ digi wãã ye kẽ. ³³ Ye sẽ yãã, Yãhã digi gii wãã ke yir yãhã yĩñ na, ma ba cĩĩnde yrã wãã driyẽfa kẽ.»

³⁴ Loo na, pe n u pye ma yee: «Yĩñfua, naa koo digi nge wãã wo kẽ yalebye.» ³⁵ Yesu n pe yar ma yee: «Ndoo tẽ ma koo digi nge, koo digi gii ke cĩĩnde yrã wãã nawee kẽ. Wii ma pa ra ye, fãã saa ufua yigi yãã ye; tesẽ wii ma ra ta u Yater, loho fãã saa ufua yigi yãã ye. ³⁶ N ye yar le ne, ye maha ra yãã, ye sẽ -sẽ ra ta ye Yater ye. ³⁷ Ta Tuhufua ke mpãy ta ra wãm, pe ga pa ra ye; tesẽ wii ma pa ra ye, n saa ufua sye ye. ³⁸ Ye sẽ yãã, n sẽ yir yãhã yĩñ na, ma tege ba nii laam wĩĩ pyesaha wo ye; Yãhã gii ke ra lehẽ wãã, n pa koo laam wĩĩ pyesaha wo. ³⁹ Koo gii ke ra lehẽ wãã, ke laam wĩĩ le -sẽ ma lii ne, mpãy bye ke le soho ra koho wo, n ma syi poo nen waa n plaha ra ye ye, n ba pe bye ta pe n yir gbã wo, pe dur ba yrãñ na, driyẽ plii kuaper na. ⁴⁰ Ta Tuhufua Yãhã laam wĩĩ le ma lii ne, wii woo ma ra yãã ma ra ta u Yater, u

ga cĩĩnde yrã yãã, lii wãkuayãã wee le na ye. N ga ba ufua ta u n yir gbã wo, u dur ba yrãñ na.»

⁴¹ Yesu tuu yee woo kẽ cĩĩnde digi gii ne ke yir yãhã yĩñ na, ma tege ba, pe Yiifee- n nii wlũhũ n pãã pe ya nsoho wo loo wĩĩ na. ⁴² Pe naa n yee: «Yosefe dya Yesu sẽ na u ne? Wo bye u tuhufua cã u nahafua ne; u pye mii ma yee woo yir yãhã yĩñ na, ma tege ba kãntraha na?»

⁴³ Yesu n pe yẽ sya ma yee: «Ye tee wlũhũ n pãã ye nsoho wo. ⁴⁴ Waa saha pa ra ye mii ta Tuhufua Yãhã sẽ kẽ ke ufua yee ba ra kẽ ye, ta Tuhufua Yãhã gii ke ra lehẽ wãã. Ufua ma -sẽ pa ra ye, ndoo ga ba u ta u n yir gbã wo, u dur ba yrãñ na, driyẽ plii kuaper na. ⁴⁵ Faale Yãhã kaplãñ tãrfã le yrũhũ yaha Yãhã sabangbãñ wo ma yee, nawee- bye ga ba klaha Yãhã kaklaha ne. Wii ma luhu ta Tuhufua Yãhã ye, ma u kaklaha sya, ufua n pai ra ye. ⁴⁶ Waa sẽ Tuhufua Yãhã yãã yãã ye, ma yi kãã wii na tuu yir Yãhã tã y ma pa, woo Tuhufua Yãhã yãã. ⁴⁷ Ta n cĩĩnde nde pãã ye ye: Wii ma ra ta u Yater, ufua cĩĩnde yrã yãã wa, lii wãkuayãã wee le na ye. ⁴⁸ Ndoo kẽ digi gii ne ke cĩĩnde yrã wãã nawee kẽ. ⁴⁹ Ke yãhã yĩñ digi gii pe naa n yee man, ye faale wãã n bii ke di tẽyãfũũ klo wo, pe ba kuee la mii pe sẽ ku ye? Pe ba ku. ⁵⁰ Cĩĩnde digi gii ke yir yãhã yĩñ na, ma tege ba, koo kẽ nge; wii ma ke di, ufua saa ku yãã ye. ⁵¹ Ndoo kẽ ke cĩĩnde digi gii ne ke yir yãhã yĩñ na, ma tege ba kãntraha na. Wii ma koo digi nge di, ufua ga kuee yai tãñ yrãñ na u kuãñ ne, u saa ku yãã ye. Digi gii tẽ ga ba wãã, koo kẽ ta koho kadye ne; n ga ke wãã driyẽfa n waha cĩĩnde yrã yãã, lii wãkuayãã wee le na ye.»

⁵² Loo nde na, pe Yiifee- n nii pe ya ke ma yee: «U ga waha u ya koho kadye wãã wo kẽ wo n di mii syi dyan?» ⁵³ Yesu n pe pye ma yee: «Ta n cĩĩnde nde pãã ye ye: Ye ma yee ye sẽ u Nawee Puee kadye di ma u ntãñ wo ye, cĩĩnde yrã wee ye ye. ⁵⁴ Wii ma ra kadye di ma ra ntãñ wo, ufua ma cĩĩnde yrã ne, lii wãkuayãã wee le na ye. N ga ba u ta u n yir gbã wo, u dur ba yrãñ na, driyẽ plii kuaper. ⁵⁵ Ye sẽ yãã, ta

kadye ma cĩnde digi, ta ntãŋ ma cĩnde lawoŋ. ⁵⁶ Wii ma ta kadye di ma ra ntãŋ wo, ufua ga nii loho saa naa n yi u nsoho wo ra ne ye, n -sẽ ga nii loho saa naa n yi ra nsoho wo u ne ye. ⁵⁷ Yrã kur bye n yi ta Tuhufua Yãhã ye, koo gii ke ra lehe wãã, n ma cĩnde yrã ne koo kãmay na. Ke syi, wii ma ra kadye di, ufua ga cĩnde yrã yãã ra kãmay na. ⁵⁸ Cĩnde digi gii ke yir yãhãyiŋ na, ma tege ba kãntraha na, koo wĩĩ kẽ tẽ n pãã ye ye. Ke wee mii faale digi nge dyaŋ pe naa n yee man ye. Ye faale wãle pe bii ke man di, pe sã kuee mii pe sã ku ye. Wii ma cĩnde digi nge di, ufua ga kuee yai tãŋ yrãŋ na u kuãŋ ne.»

⁵⁹ Yesu naa nawee- klaha, ma naa kai- ngĩĩ pãã pe ye Kapornu wo, Yiifeyawãhã nwoŋ wo.

⁶⁰ Yesu tuu ba pãã wa, u kãnyãrwai busãã mpãy n yir ma yee: «Kaplãŋ ngĩĩ waha ter, yoo ma u ga waha naa ke syi luhu?» ⁶¹ Yesu tuu le cã u laam wo, a pe ma pe wlũhũ n pãã ke syi, u n pe pye ma yee: «Kaplãŋ ngĩĩ ma la wãpee ye ye? ⁶² Ah ye ma -sẽ ba u Nawee Puee yãã tuu dugu ga tuu pye na faale wo, ye ga pye mii? ⁶³ Yãhã Yrã Fãnga ne le cĩnde yrã wãã nawee kẽ; nawee ya dyaŋ, u saha laa pye u ya ya ye. Kaplãŋ nkãy tẽ pãã ye ye, Yãhã Yrã Fãnga ma ke na, ke cĩnde yrã wãã nawee kẽ. ⁶⁴ Mpãy -sẽ ma ye laam wo, pe sã ra ta pe Yater ye.» Ma gbe ke kai- fegbecãã na, mpãy pe sã Yesu ta pe Yater ye, u ba pe cã wa, poo tesẽ wii ge ne u ga ba woo Yesu yi u napĩĩ- kẽ. ⁶⁵ U n maha pe pye ma yee: «Loo ne ta n ye yar ma yee, waa saha pa ra ye mii ta Tuhufua Yãhã sã loo ta ye.»

⁶⁶ Tuu loo pãã wa, u kãnyãrwai busãã n dur yi u kur ye, pe sã maha naa n taha u na nantãŋ ye.

⁶⁷ Loo na, u n u kãnyãrwai sãnsye syãm pye ma yee: «Ah yii, ye saa ter la ra yaha yii ndoŋ?» ⁶⁸ Syimu Pyar n u yẽ sya ma yee: «Yĩnfua, ma yee wo ka yoo woo ye? Mboo kaplãŋ cĩnde yrã wãã nawee kẽ, lii wãkuayãã wee le na ye. ⁶⁹ Wo le sya cĩnde, ma maha cã mboo kẽ u Crise, u Yãhã Yĩndefua.» ⁷⁰ Yesu n pe yẽ sya ma yee: «Ye cã ndoo kẽ tẽ ye yãŋ yi, yii

sãnsye syãm mii! Waa -sẽ ma ye laam wo, sãndũpee kẽ u ne!» ⁷¹ Syikaryoŋtefa Syimu dya Yuda wĩĩ ne u naa n pãã. Woo kẽ tuu ga ba Yesu yi u napĩĩ- kẽ; u pye pe kãnyãrwai sãnsye syãm mii waa.

7

Yesu cĩifa sã u ta pe Yater ye

¹ Loo kur ye, Yesu naa n tay Galele kãntraha kui wo. U sã naa n ke u naa n tay Yude kãntraha kui wo ye; pe Yiifeyahaseefa naa u wãboo wĩĩ ke, koo kẽ.

² Yiifeyahaseefa ngbaabir gbar pye, te yale ba gbe taha. ³ Yesu cĩifa n u pye ma yee: «Yir, ma ka Yude kãntraha wo. Ma kãnyãrwai mpãy pe ma ke fla na, pe bya n waha ma yãã ma tẽn na pe ya ndoŋ. ⁴ Wii ma n traha u myaha ke yi nawee- bye n u cã, ufua sã u kai- wũhũ waa na ye. Ma'a ke syi kai- pye, ke pye naa n yar nawee- bye na mii ya.» ⁵ U cĩifa bya sã ba u ta pe Yater ye, koo kẽ.

⁶ Yesu n pe pye ma yee: «Ta yale sã no wa ye. Yii poo na, yalebye yai ye ye. ⁷ Ye wĩĩ saha fũhũ driyẽfa ye ye; ndoo wĩĩ fũhũ pe ye, n pe yar n laha pe pyer sã yõ ye, koo kẽ. ⁸ Yii poo na, -ye dugu ga te gbar na! Ndoo sã n gaha yagaa ye, ta yale sã no wa ye, koo kẽ.» ⁹ Tuu koo pãã wa pe ye, u n kuee Galele kãntraha wo.

Yesu ka te ngbaabir gbar na

¹⁰ Yesu cĩifa pe ba dugu ga wa te gbar na, u bya n dugu ga; u sã -sẽ u ya yar nanihi wo ye, ma ta waa sã yi le cãŋ na ye.

¹¹ Yiifeyahaseefa naa u ke te gbar na, ma naa le yey u ma na. ¹² Pe nabuar naa u wĩĩ pãã. Mpãy naa n yee naweeyõ kẽ u ne, mpãy -sẽ naa n yee, a u nawee- plaha n le kãmpee wo. ¹³ Nawee- -sẽ naa n fya pe Yiifeyahaseefa na, pe sã waha naa Yesu wĩĩ pãã pe laam ye.

¹⁴ Te gbar plii ba la cer wa, Yesu n dugu ga ke Yãhã kangbãŋ wo, ma ga nii nawee-klaha. ¹⁵ Le n pe Yiifeyahaseefa fe gbe, pe n sya nii n yee, a u pye mii ma Yãhã sabangbãŋ wũhũ cã, woo wii u sã klaha yãã waa ye ye. ¹⁶ Yesu n pe pye ma yee: «Tẽ nawee- klaha kai- nkãy ne, ta ya wũhũ sã kẽ ye. Yãhã gii ke ra no wãã,

koo wũhũ kē. ¹⁷ Wii ma yee u ga Yāhā laam wĩ pye, ufua ga cā, le ma pye Yāhā kaklaha tē n klaha; le ma pye ta ya wĩ ne tē n klaha, u ga maha le cā. ¹⁸ Wii tuu u ya wĩ pāā, u n ke u ya myaha ke gboho; wii u nō wāā, u ma nii u nōwāāfua myaha gboho, woofua cīinde pāā, u wĩ laa wee kawar wĩ ye, u wĩ laa wee le kāān ye. ¹⁹ Kānde lii Yāhā le ta, Musa le yar ye na; yii nawee nen waa gε sē -sē wee u le yār ye. Nwa ye n nii ra wāboo wĩ ke?»

²⁰ Pe nabuar n u yē sya ma yee: «Sāndūpee ma ma yīn na. Yoo ma u ma wāboo wĩ ke?» ²¹ Yesu n pe yē sya ma yee: «N kai laa pye kani per wo, le n ye fe gbe. ²² Wākūū nge gii faale wāle pe cāā yir le ne, kur kue ye, Musa bii le wāpye kānde ta ye n nii le pye. Ah ndee, wākūū per gii ma sron kani per ne, ye ma ne le pye koo kani per wo? ²³ Tee -sē wākūū kūū kani per na, ma yee loo sron Musa kānde na, ah nwa ta ye n nii ra ke yīntayāhā ne, ma yee n tee nawee ta u n jaa kani per wo? ²⁴ Ye ma syi ye nawee sāhā kai ne ke dyan, mii ye sē le kai war ye! Ye yai ye yān le le kai wo, -tee maha sron ye cā ufua sāhā!»

²⁵ Yurusalemfa mpāy naa le pāā ma yee: «Wii wāboo wĩ pe n ke, woo sē na nwo? ²⁶ U nwo u nii n pāā pra, pe sē maha laa gε pāā u ne ye! Pe yahaseefa ga pye pe le yān cā cīinde ma yee, woo kē u Yāhā Yīndefua Crise ne. ²⁷ Wo -sē dya nwo woo yisaha cā; Crise woo -sē na, woo ma ba pa, waa saa ba u yisaha cā ye.»

²⁸ Yesu pye pe nawee- wāklaha na ke Yāhā kangbān wo, u n tē sya ma yee: «Ye yee ye ra cā, ma maha ra yisaha cā! N sē pa nii ya wāpan na ye. Koo gii ke -sē ra nō wāā, cīinde na ke ma; ye sē ke cā ye. ²⁹ Ndoo ke cā, n yir koo fla na, koo maha kē ke ra nō wāā.» ³⁰ Pe n nii u yigisaha ke, waa sē -sē koho taha u na ye; u yale sē ba nō wa ye, koo kē.

³¹ Pe nabuar mpāy n u ta pe Yater, ma nii le pāā ma yee, a u Crise ma ba pa, u ga ba laanwo wũhũ pye la u ta ter nwo yaha? ³² Pe nabuar pe naa kai- ngī wlūhũ naa n pāā Yesu wĩ na, pe Farisyē n ke luhu. Loo na, pe Yāhā yūndefa yīnfa n yir pe Farisyē

ne, ma Yāhā kangbān sēnfa nō wāā pe ba Yesu yigi.

³³ Yesu tuu yāā ke syi, u naa mpāy klaha, u n pe yar ma yee: «N ga faa kuee ye ne n ba yalaa dye, tē ba ter kii fla na ke ra nō wāā. ³⁴ Ye ga ba naa ra ke, ye sē -sē ga ba ra yāā ye. Tē ga ba pye fla ngii na, ye saha ka ke fla na ye.»

³⁵ Pe Yiifee- yahaseefa pe loo luhu, pe n nii pe ya yey ma yee: «U ga ba ka na, wo saa ba u yāā ye? Yiifee- mpāy pe cāān ma ga nii Jrekefa fla na, u ga ba ka la poo fla na, u ga naa pe klaha? ³⁶ U maha le pāā ma yee, too ga ba naa woo ke, wo sē -sē ga ba u yāā ye, tuu ga ba pye fla ngii na, wo saha ka ke fla na ye. Koo kaplān ngī yīntaha kē lii ne?»

Loho gii ke cīinde yrā wāā nawee kē

³⁷ Te gbar kuaper, koo gii ke ma te gbar perngbān, Yesu n yir yer pe nawee- telai wo, ma tē sya ma yee: «Loho fāā ma wii yigi, u pa ra ye u ba wo. ³⁸ Wii ma ra ta u Yater, loho gii ke cīinde yrā wāā nawee kē, ke ga ba fā naa n dye ufua laam wo, mii le ma le yrūhũ yaha Yāhā sabangbān wo mii.» ³⁹ Yāhā Yrā Fānga ne Yesu u naa n yān, loo lii mpāy pe ba u ta pe Yater, pe ne ga ba le yāā, pe sē -sē ba le yāā wa ye. Loo yale wo, le Yāhā Yrā Fānga sē ba kē wa ye. Yāhā sē ba Yesu miingbān ta ke n yi wa ye, koo kē.

Nawee- kaplān pye ke ya wuhu na Yesu wĩ na

⁴⁰ Pe nabuar pe ba Yesu kaplān luhu, mpāy naa n yee, a Yāhā kaplān tōrfua kē u ne cīinde. ⁴¹ Mpāy naa n yee, a u Yāhā Yīndefua Crise kē u ne. Mpāy naa n yee: «U Crise yai la u yi Galele kántraha wo cīinde? ⁴² Le sē yrūhũ yaha la Yāhā sabangbān wo, a u Crise ga ba nii wo faale yīnfua Dawide kur kue puee waa, u yi klo nde wo pe n yee Betelēmu, Dawide u pye na?» ⁴³ Pe nabuar kaplān n nii ke ya wuhu na Yesu wĩ na. ⁴⁴ Mpāy n yee poo ga u yigi; waa sē -sē koho taha u na ye.

⁴⁵ Pe Yāhā yūndefa yīnfa, tesē pe Farisyē ne, pe ba Yāhā kangbān sēnfa mpāy nō wāā pe ga Yesu yigi. Pe n dur ba pe fla na kánwai ne, pe n pe yey nwa ta pe

sê u Yesu yigi ba ye. ⁴⁶ Pe n pe yê sya ma yee, poo sê waa yâã yâã tuu n pãã Yesu wãñ syi dyañ ye. ⁴⁷ Pe Farisyẽ n pe pye ma yee: «Ye bya yâã u kaplãn luhu u n ye yîy wã klaha? ⁴⁸ Yahaseefua waa yâã u ta u Yater laa, Farisyẽ naa waa? ⁴⁹ Nabuar nde, te sê Yâhã kãnde cã ye, yoosën ma pe na!»

⁵⁰ Nikodemu wii tuu ba yir yimper wo, ma ka Yesu fla na, u pye pe Yiifee-yahaseefa nen waa. U n pe pye ma yee: ⁵¹ «Wo kãnde na, pe ga waha wãpën ta la nawee na, mii pe sê cã u lii pye ye, mii pe sê maha u yê yor luhu ye?»

⁵² Pe n u pye ma yee: «Ma bya ma la Galelefa naa? Ma'a le yãñ Yâhã sabangbãñ wo, maa yâã Yâhã kaplãn tãrfua sê yi yâã Galele kãntraha na ye.»

Coo wii u naa waa di

[⁵³ Loo kur ye, nawee- bye n ter pe kle wo,

8

¹ Yesu n -sê ka wolifye yãñ yîñ na. Katyir raa ter pye ke fla na, pe naa te yee wolifye katyir. ² Ke yîñsyii wo, sukühüntây na, u n maha dur ga ke Yâhã kangbãñ wo, nawee- bye n pe ya wãã ba u fla na. U n tege nii, ma nii pe klaha.

³ Pe Yâhã kaiyarfa, tesê pe Farisyẽ ne, pe n pa cõ waa ne, pe ba u tã yigi naa ne. Pe n u cõ le pe nabuar telai wo, ⁴ ma Yesu pye ma yee: «Yîñfua, wo cõ nwo tã yigi naa ne. ⁵ Musa kãnde na le yee, cõ nwo syi yai pe u waa boo ntẽmbar ne. Ah mboo -sê yee mii?»

⁶ Pe naa n ke pe u le namihi wo, u ma plaha pãã, pe waha yee u tee pye. Yesu ba yîñ kor le, ma naa n yrũhũ kõnde ne kãntraha na. ⁷ Pe kuee naa u yîntaha war ke kayey ne, u n ba yîñ kuã yir, ma pe pye ma yee: «Ye laam wo, wii ma pye kapee laa wee u yîñ na ye, u cãã u cõ waa yãñ ntẽmlaha ne.» ⁸ U n maha yîñ kor le, ma nii n yrũhũ kãntraha na. ⁹ Pe nawee- pe kaplãn ngĩ luhu, laam sê sya pe ye ye, pe n nii n ter nanem nanem, ma cãã gbe pe wãle na, ma sya ga kua. U cõ ya n ba kuee Yesu ne, cõ wii pe ba le telai wo.

¹⁰ Yesu n ba yîñ kuã yir loo na, ma u cõ ya yãã, ma u pye ma yee: «Cõ, mpãy pe le kai nde pãã taha ma na, pe ma na? Waa sê ngaa pye la ma na?» ¹¹ U cõ n yee: «Aye, Yîñfua.» Yesu n u pye ma yee: «Ta bya, n saa laa pye ma na ye; ka, ma'a syi ma kapee pye nantãñ ye!»]

Yoo u cãã- le driyẽ wo?

¹² Loo kur ye, Yesu n maha te nabuar pye ma yee: «Ndoo tẽ ma cãã- driyẽ wo. Wii ma n taha ra na, u saa naa n yãr wam wo ye, ufua ga cãã- yãã, cãã- mpãy pe cĩnde yrã wãã nawee kẽ.»

¹³ Pe Farisyẽ n u pye ma yee: «Ma ya wĩ ne raa n pãã mii ya; ma kapãn saha nii cĩnde ye.» ¹⁴ Yesu n pe yê sya ma yee: «Tẽ sya nii wĩ pãã nii ya, ta kapãn ma cĩnde; ye sê yãã, n ta yisaha cã, ma maha ra kasaha cã; yii sê -sê ra yisaha cã ye, ye sê maha ra kasaha cã ye. ¹⁵ Ye nawee sãhã ke dyañ ye laam wũhũ ya ne. Ndoo sê wee tẽ waa sãhã ye. ¹⁶ N ma sya waa sãhã, ta kaplãn ma cĩnde, ndoo ya yê kaplãn sê kẽ ye; ta Tuhufua Yâhã gii ke ra nõ wãã, ke ma ra ne. ¹⁷ Ye wãle kãnde na, le ma le yrũhũ yaha ma yee, nawee- syãm yê kaplãn ma pye wãcẽñ, pe kapãn ma cĩnde. ¹⁸ N ta wĩ pãã nii ya, ta Tuhufua Yâhã gii ke ra nõ wãã, ke bya maha ra wĩ pãã.» ¹⁹ Loo na, pe n u pye ma yee: «Ma Tuhufua ma na?» U n pe yê sya ma yee: «Ye sê ra cã ye, ye sê ra Tuhufua bya cã ye. Ye ma ne pye ye ra cã, yaa ne ra Tuhufua bya cã.»

²⁰ Yesu pye Yâhã kangbãñ wo, war lesaha fla tãy, ma naa ke kaplãn pãã. Waa ge sê koho taha u na ma yee u ga u yigi ye. U yale sê ba nõ wa ye, koo kẽ.

Yesu driyẽfa yar yaha pe wĩ ne

²¹ Yesu n maha pe yar ma yee: «N ga ba ter. Ye ga ba naa ra ke, ye sê -sê ga ba ra yãã ye. Ye ga ba ku ye kapee- koho wo. Tẽ ga ba ka fla ngii na, ye saha ka ke fla na ye.»

²² Pe Yiifee- yahaseefa n yee: «Tuu yee woo ga ba ka fla ngii na, wii saha ka ke fla na ye, ah u yãã ga u ya boo, ma n pãã ke syi?»

²³ Yesu n pe pye ma yee: «Kântraha nge nawee- me ye ne, ndoo -sê yi yâhâyîŋ na. Driyê nge nawee- me ye ne, ndoo sê -sê yi driyê nge wo ye. ²⁴ Loo ne, ta n ye pye ma yee, yaa ku ye kapee- koho wo. Tê ma ngii, ye ma yee ye sê loo sya cîinde ma ra ta ye Yater ye, ye ga ku ye kapee- koho wo.» ²⁵ Pe n u yey ma yee: «Nwa kê ma ne?» Yesu n pe yê sya ma yee: «Tê cãã lii pãã ye ye, loo ne. ²⁶ Kai- busãã ma tã ga pãã ye wîi na, tesê kai- busãã ne tã ga sãhã ye wîi na; wii tuu -sê ra nɔ wãã, u wîi ma cîinde; tã lii luhu u ye, loo ne tã n pãã driyêfa ye.»

²⁷ Pe sê ba cã ma yee u Tuhufua Yãhã wîi ne u n pãã pe ye ye. ²⁸ Yesu n pe pye loo na ma yee: «Ye ma ba ndoo u Nawee Puee kuã yir ta, yaa cã cã n ma ngii. Ye ga maha cã, ta ya wũhũ sê kê tã n pye ye. Ta Tuhufua Yãhã ke ra klaha kai- nkây ne, koo kê tã n pãã ye ye. ²⁹ Koo gii ke ra nɔ wãã, ke ma ra ne. Ke sê ra ta yaha nii ya ye, lii le n tã ye ye, n loo pye yalebye, koo kê.»

³⁰ Yesu tuu koo kaplãŋ pãã ke syi, nawee- busãã n u ta pe Yater.

Mpây pe ma kapee- wãpyeŋ yãmpa

³¹ Yiifee- mpây pe ba Yesu wîi sya cîinde, u n pe pye ma yee: «Ye ma ra kapãn le yaha ye laam wo, ye ma ra kãnyãrwai cîinde. ³² Ye ga ba le cîinde wîi cã, le n ye yi kãã yãmpar wo.»

³³ Pe n u yê sya ma yee: «Wo faale Brama kur me wo ne, wo sê nii yãã waa yãmpa ye; ma -sê maha pye mii ma yee, wo n pai yi kãã yãmpar wo?» ³⁴ Yesu n pe yê sya ma yee: «Ta n cîinde nde pãã ye ye: Wii u kapee- pye, u ma kapee- wãpyeŋ yãmpuai. ³⁵ Yãmpuai sê kuee yai n tãŋ u yîŋfua kaha na ye. U yîŋfua dya woo na, woo kuee yai n tãŋ ke kaha wo u kuãŋ ne. ³⁶ U Yãhã Dya ma ye yi kãã kapee- wãpyeŋ yãmpar wo, ye ga tefay yãã ye kuãŋ ne.

³⁷ N cã ma yee Brama kur kuε pii me ye ne; ye -sê ra wãboo wîi ke, ta kaplãŋ sê n tã ye ye ye, koo kê. ³⁸ Tã lii yãã ra Tuhufua Yãhã ye, loo ne tã n pãã. Yii, tee -sê lii luhu ye tuhufua ye, loo ne tee n pye.»

³⁹ Pe n Yesu pye ma yee, poo tuhufua kê Brama ne. Yesu n pe pye ma yee: «Ye ma ne pye Brama pii, tuu naa kai- nkây pye, ye ne ga naa koo pye. ⁴⁰ Yagaa, ye mii ye ndoo wãboo wîi ke, ndoo wii tã le cîinde pãã ye ye, cîinde lii tã luhu Yãhã ye. Ye wîi nde, Brama sê loo pye ye reε. ⁴¹ Ye tuhufua wîi ne tee n pye.»

Pe n u pye ma yee, tããndya pii sê me poo ne ye, a tuhufua nen ya u ma poo ye, woo kê Yãhã ne. ⁴² Yesu n pe pye ma yee: «Yãhã ma ne pye ye Tuhufua, ta ntãŋ ne ga dye ye tã ye. Ye sê yãã, n yi Yãhã fla na, koo fla kê tã yir, ma pa. N sê pa nii ya wîi na ye, koo ke ra nɔ wãã. ⁴³ Nwa ta ye sê ra kaplãŋ war ye? Ke wãluhu laam wee ye na ye, koo kê. ⁴⁴ Ye tuhufua kê sãndãpee yîŋfua Setane ne. Ye n ke ye naa ye tuhufua laam wîi pye. U yir u naboore ne ke kai- fegbecãã na, u sê tãhã n yer cîinde fla na ye. Woo ge, u wîi laa wee cîinde ye. Kawar wãfua koo ke ma woo tãn. Ye sê yãã, u ma kawarfuafua, ma maha ma kawar tuhufua.

⁴⁵ Ndoo wii tã -sê cîinde pãã ye ye, ye sê ra wîi sya cîinde ye. ⁴⁶ Ye laam wo, yoo ma u ga waha yee n kapee pye? Tã cîinde pãã ye ye, nwa ta ye sê ra wîi sya cîinde ye? ⁴⁷ Wii u ma Yãhã wũũ, ufua ke kaplãŋ luhu; yii sê n luhu ke ye ye, ye wee ke wãm ye, koo kê.»

Yesu cãã pye wa Brama yaha

⁴⁸ Pe Yiifee- yahaseefa n u pye ma yee: «Wo tãhã sê na, too ne yee Syamarifa naa kê ma ne, ma maha n yee, a sãndũpee ma ma yîŋ na?» ⁴⁹ Yesu n pe pye ma yee: «Ngaa sãndũpee wee ra yîŋ na ye. N ta Tuhufua Yãhã miingbãŋ gboho, ye -sê ra tyε. ⁵⁰ N sê n ke ra myaha ke yi ye; waa -sê ma u n ke ra myaha ke yi, u kasãhã ma nawee- na. ⁵¹ Ta n cîinde nde pãã ye ye: Wii ma ra kapãn sya, ufua saa ku yãã ye.»

⁵² Pe Yiifee- n u pye ma yee: «Yagaa taa nde pãã, wo cã sãndũpee ma ma yîŋ na. Wo faale wãdyaha Brama ku, pe faale Yãhã kaplãŋ tãrfa bye ku; mboo -sê yee, a wii ma mboo kapãn sya, ufua saa ku yãã ye. ⁵³ Wo wãdyaha Brama wii tuu ku, ma ter la u yaha? Pe Yãhã kaplãŋ tãrfa ge, pe

bye sê ku la? Mboo -sê mii ta nwasyifua?»
⁵⁴ Yesu n pe yê sya ma yee: «N ma pye n nii myaha sey nii ya, koo wee ngaa ye. Ta Tuhufua Yâhâ kê ke ra myaha sey, koo gii tee ne yee ke ma ye Yâhâ, ⁵⁵ ye sê maha ke cã ye. Ndoo ke cã; n ma yee n sê ke cã ye, n ga nii kawarfuafua ye wãŋ syi dyaŋ. N ke cã, n ke kaplãŋ le n yaha ra laam wo. ⁵⁶ Wo wãdyaha Brama cãã cã, u ga ba ra wãpaŋ yãã; le n tãy u ye. U n -sê ba ke yãã, ma sya nuhu di le na.»

⁵⁷ Pe n u pye ma yee: «Ma sê dye-gbeesĩ sênsye ge yãã wa ye, ma -sê yee, a mboo wo faale Brama yãã!» ⁵⁸ Yesu n pe pye ma yee: «Ta n cĩnde nde pãã ye ye: Brama sê bii see wa ye, ndoo -sê cãã pye wa.» ⁵⁹ Pe Yiifee- pe nde luhu, pe n yee poo ga u waa ntẽmbar ne. Yesu n plaha pe na ke Yâhâ kangbãŋ wo, ma yi ter.

9

Yesu fũũ naa waa jaa

¹ Per gaa, Yesu naa n ter, ma ba fũũ naa waa yãã. U ba see ke dyaŋ. ² Yesu kãnyãrwai n Yesu yey ma yee: «Yĩŋfua, fũũ naa nwo tuu see ke syi, yoo kapee wãpyeŋ kê le ta loo nde n u dye? Woo tuu kapee pye, laa u seefa?» ³ Yesu n pe yê sya ma yee: «Le sê nii mii u kapee pye, laa na u seefa ye. U see ke syi, Yâhâ ga laa pye u na, nawee- bye n le yãã yĩnde ne, pe ke miingbãŋ gboho. ⁴ Koo gii ke ra nɔ wãã, n yai n ke tẽn tẽ yagaa, yai ke sê kua wa ye. Yĩmper ma ke ga ba wɔ. Waa wee u tẽn tẽ yĩmper wo ye. ⁵ Tẽn nwo driyẽ laam wo, n ma cãã- driyẽfa ye.»

⁶ Yesu tuu koo pãã wa, u n yẽsyõr tu kãntraha na, ma poor tũhũ, ma te pye ta u fũũ naa yĩmpe na, ⁷ ma u pye ma yee: «Ka, maa ma yĩntaha yee loho nge wo pe n yee Syilwee.» Ke Syilwee yĩntaha kê: Wii pe u nɔ wãã. U fũũ n ka, maa u yĩntaha yee ke wo. Tuu dur ga kaha wo, u naa n yãŋ.

⁸ U kasohofa, ma suhu mpãy ne pe ba u cã, ma cã u naa n nar, pe u yãã pe n nii n yee: «Wii u ba tege nii naa nawee- nar, woo sê na?» ⁹ Mpãy naa n yee woo kê, mpãy -sê naa n yee, a u tayfua kê. Woo -sê naa pe yar ma yee woo kê. ¹⁰ Pe n u

yey loo na ma yee: «Ma yĩmpe pye mii ma jaa ma ye, ma n waha n yãŋ?» ¹¹ U n pe yê sya ma yee: «Dya wii pe n yee Yesu, woo u poor pye ta ra yĩmpe na, ma ra pye n ga ra yĩntaha yee loho nge na pe n yee Syilwee. Ta n ka, maa ra yĩntaha yee, ma yãã n waha n yãŋ.» ¹² Pe n u yey ma yee, u dya ma na. U n yee woo cã na.

¹³ Dya wii tuu pye fũũ, pe n ka u ne Farisyẽ ye fla na. ¹⁴ Kanii per -sê ba kê Yesu tuu ba te poor ta, ma u yĩmpe jaa u kê. ¹⁵ Pe Farisyẽ n maha u yey ma yee, u pye mii ma waha jaa, ma n yãŋ. U n pe pye ma yee: «U poor pye ta ra yĩmpe na, ta n ga ra yĩntaha yee, ma yãã n n yãŋ.»

¹⁶ Loo na, Farisyẽ mpãy n le pãã ma yee, Yâhâ sê kê ke dya nwo nɔ wãã ye, a u ke kanii per kapĩ wĩ pye n klaha-. Mpãy n -sê yee, a kapeepyefua ga waha laanwɔ wũhũ ngĩ syi pye mii? Pe yê kaplãŋ n nii ke ya wuhu na.

¹⁷ U dya wii tuu pye fũũ, pe n maha u yey ma yee: «U dya wii tuu ma yĩmpe jaa ma kê, mboo yee nwasyifua kê u ne?» U n pe yê sya ma yee: «Yâhâ kaplãŋ tõrfua kê u ne.»

¹⁸ Pe sê le sya cĩnde ma yee u pye fũũ, ma ba jaa ma waha n yãŋ ye; pe n sya ta pe n u seefa yee ba. ¹⁹ Pe n pe yey ma yee: «Ye dya wii tee yee u see fũũ, woo la nwo? Ah u pye mii ma waha n yãŋ yagaa?» ²⁰ U dya seefa n pe yê sya ma yee: «Wo cã wo dya kê u ne, u see fũũ. ²¹ Tuu -sê pye mii ma waha n yãŋ yagaa, tesê yoo tuu u jaa, loo too sê cã ye. -Ye woo ge yey, kicar sê kê u ne ye, u ga waha u ya yĩŋ wĩ pãã.» ²² U seefa naa n fya pe Yiifee- yahaseefa na, koo kê pe n ba pãã ke syi. Pe Yiifee- yahaseefa ba le pãã ta wa ma yee, wii ma yee Yesu kê u Yâhâ Yĩndefua Crise ne, ufua saa naa n dye pe Yiifee- yawãhã nwon wo nantãŋ ye. ²³ Koo kê u dya seefa n ba yee pe u dya ge yey, a kicar sê kê u ne ye.

²⁴ U dya wii tuu pye fũũ, pe Farisyẽ n u yey ke tẽhe syãŋ wuhu na ma yee: «Yâhâ yãŋ, ma cĩnde pãã. Wo cã kapeepyefua kê dya nwo ne.» ²⁵ U n pe yê sya ma yee: «U ma pye kapeepyefua, n sê waha loo cã ye. Lii ya tẽn cã, n pye fũũ, yagaa n n

yân.» ²⁶ Pe n u pye ma yee, Yesu u pye mii, u u yĩmpɛ jaa mii? ²⁷ U n pe yẽ sya ma yee: «N le pãã wa ye ye, ye sê ra kapãn luhu la? Ye yee yaa maha le luhu ye nwa pye? Ye n traha la ye nii u kãnyãrwai?» ²⁸ Pe n u tyehɛ, ma dur ma u pye ma yee: «Mboo kē raa ma u kãnyãrwe, wii ma wo faale wãdyaha Musa kãnyãrwai. ²⁹ Wo cã Yãhã bii pãã Musa ne; nwo woo na, wo sê u yisaha cã ye.»

³⁰ U dya n pe yẽ sya ma yee: «Tee yee ye sê u yisaha cã ye, le yẽ gbãã ra na; woo -sê kē u ta ra yĩmpɛ n jaa. ³¹ Mpãy pe ma kapee- wãpyen wo, wo cã Yãhã wee ke n luhu poo wãnar ye ye. Wii tuu -sê ke myaha gboho, ma ke laam wũhũ pye, ke n luhu woofua wãnar ye. ³² Ma gbe driyẽ wãtãhã na, waa sê le luhu yãã pe yee waa fũũ yĩmpɛ jaa yãã ye, wii syi u see fũũ. ³³ Ke ma ne pye Yãhã sê kē ke dya nwo nã wãã ye, u saa ne waha laa gɛ pye ye.» ³⁴ Pe n u pye ma yee: «Ma see yi tãñ kapee- wãpyen wo, yoo raa yee maa klaha?» Pe n u tã pe Yiifɛe- yawãhã nwon wãdyen na.

Mpãy me pe ma fũũ- Yãhã kãnde na

³⁵ Yesu n u dya wãkar wĩ luhu, u n u yãã, maa u pye ma yee: «Ma u Nawee Puee ta la ma Yater?» ³⁶ U n u yẽ sya ma yee: «Yĩnfua, yoo kē u ne? U yar ra na, ra n u ta ra Yater.» ³⁷ Yesu n u pye ma yee: «Ma u yãã; woo gɛ kē tuu n pãã ma ne yagaa.» ³⁸ U dya n kãnkũy gbãã Yesu yaha ye, ma u pye ma yee: «Yĩnfua, n ma ta ra Yater.»

³⁹ Loo kur ye, Yesu n yee: «N pa driyẽ wo, n n pai kasãhã raa yĩntaha yi, n ta, mpãy pe sê n yãñ ye, pe waha naa n yãñ; tesê, mpãy pe yee poo n yãñ, pe nii fũũ- wãñ syi.» ⁴⁰ Farisyẽ mpãy pe pye u ne, pe kaplãñ ngĩ luhu, pe n u pye ma yee: «Wo bya ma la fũũ- wãñ syi?» ⁴¹ Yesu n pe pye ma yee: «Ye ma ne pye fũũ- wãñ syi dyan, kapee saa ne pye ye yĩñ na ye; tee -sê yee yii n yãñ, ye kapee- ga kuee ye yĩñ na.»

10

U mbanaha u mbaa ne

¹ Loo kur ye, Yesu n maha kaplãñ kuã cra pãã pe nawee- ye ma yee: «Ta n cĩinde

nde pãã ye ye: Wii ma yee u sê dye mbaa naklaha yẽ ne ye, ma teele laa yãñ ke kãnkãy na ma dugu dye, yuhu naboofua kē woosyifua nwo ne. ² Ma -sê yee wii woo na tuu n dye ke mbaa naklaha yẽ ne, u mbanaha kē woo ne. ³ Yuhu- sēñfua pe mbaa na, u n sya ma ke naklaha yẽ yãñ u mbanaha kē. Pe mbaa byɛ, pe n sya ma n luhu u ye. U myaha taha pe mbaa byɛ na, ma pe yee te ne, pe n yi n taha u na nkur ye. ⁴ U ma ta u mbaa byɛ n yi taha tãñ wa u na nkur ye, pe mii pe u yĩmbui cã wa, u ga naa n yãñ pe yahasee ye, pe n naa n taha u na. ⁵ Pe saa sya pe taha naweete na ye, wii pe sê cã ye. Pe sê woo yĩmbui cã ye, pe ga fã dey u na.»

⁶ Yesu tuu kakuãcran nde tãr pe nawee- ye, pe sê laa gɛ war le wĩ na u ne ye.

Yesu woo tuu ma ke naklaha yẽ

⁷ Yesu n maha yee: «Ta n cĩinde nde pãã ye ye: Ndoo tẽ ma pe mbaa naklaha yẽ. ⁸ Mpãy byɛ pe cãã pa ra yaha, pe pye yuhu- naboofa. Pe mbaa sê -sê naa n luhu pe ye ye.

⁹ Ndoo kē ke naklaha yẽ. Wii ma ra ta u Yater, ma dye ra kue koho ye, u yĩñ pahasaha yãã. U ga waha naa n dye u laam, tuu dur naa n yi, tuu naa u digi yãã. ¹⁰ Yuhu woo n pai wãyuhu troho ne, wãboo yĩmbui ne, kaklaha- koho ne. Ma -sê yee ndoo woo na, n pa ma yee, mpãy byɛ pe ga naa n dye ra kue koho ye, n ga cĩinde yrã wãã pe kē; tesê, ngaa saa ke laa pe ye ye.»

Yesu woo tuu ma u mbanahayõ

¹¹ Yesu n maha yee: «Ndoo tẽ ma u mbanahayõ. U mbanahayõ u mbaa gbã ku. ¹² Tẽntẽle ma pye mbaa na, u tẽn tẽ wale myaha na. Woo sê -sê kē u mbanaha ye; woo sê kē u mbaafua ye. U ma waygapyãhã yãã, ke n pai pe mbaa ye, u ga fã tɛr pe yaha, ke n ba dye yigi pe laam wo, ke pe ta pe n fã cããñ. ¹³ Lii le ma ne usyifua ta u n le pye ke syi, wale wĩ ya le ma ne pye u na, u kalaa sê ma ne pye pe mbaa poo na ye.

¹⁴ Ndoo kē u mbanahayõ. N ta mbaa wĩ cã, pe bya ra wĩ cã. ¹⁵ Ta Tuhufua Yãhã ke ra wĩ cã mii syi dyan, ta n -sê u wĩ cã

mii, n ma ke syi ra mbaa ne. N ga pe gbã ku.

¹⁶ Mbaa mpây maha ma ra ye. Poo ter wee naklaha nge wo ye. N yai n ga pe bya kuar ba le taha, n ba naa n naha. Pe ga ba naa ra yîmbui luhu. Pe bye ga ba wãã le, pe nii naklaha nen, mbanaha nen ne.

¹⁷ Ta ntân dye ra Tuhufua Yâhã tây. N yer ta yrã wãwãã wîi na, n ku, tã ba dur, n maha le sya. Loo ne, ta ntân n dye ta Tuhufua Yâhã tây. ¹⁸ Nawee waa sã kã tuu ga waha ta yrã sya ra ye ye. Le tây ra ye, koo kã n ga le wãã, n ku. Le wãwãã fãnga ma ra ye, le wãsyã fãnga ne. Ta Tuhufua Yâhã ke ra taha lii na, loo kã loo nde ne.»

¹⁹ Yesu kaplãn n maha ta, Yiifee- n nii n pãã wuhu na creŋcreŋ. ²⁰ Poo busãã naa n yee: «Sãndüpee waa u yîŋ wühü wlãhã, u n sron cõŋ. Waa ma n ndityuhu yaha u ye ye.» ²¹ Mpây, ma -sã naa n yee: «Sãndüpeefua kaplãn sã kã ngîi ye. Nawee wii sãndüpee ma u yîŋ na, u ga waha fûü yîmpe yâr la u kã, u n waha naa n yãŋ?»

Yiifee- yahaseefa Yesu wîi sye

²² Pe ba naa ke Yâhã kangbãŋ wãfãã gbar gbar, dyadye wãŋ syi dyan, Yurusalem wo. Le pye wer cãã. ²³ Yesu -sã pye, u naa n tay ke Yâhã kangbãŋ wo, ntẽmbar laankongbãŋ gaa flãhã tây, pe naa ke yee Salmuu laankõŋ.

²⁴ Pe Yiifee- yahaseefa n pa, ma ba u gbey le, ma u pye ma yee: «Le ma pye mboo kã u Yâhã Yîndefua Crise ne, le pãã laha wo ye. Ma sã yãã, ma wo ta wo n nii laalaa pye n ter ma wîi na.» ²⁵ Yesu n pe yã sya ma yee: «N le pãã wa ye ye, ye sã -sã ra wîi sya cîinde ye. Ta Tuhufua Yâhã kai- ngîi wãpyen kãnde wãã ra kã; loo nde ge ra wîi pãã n laha ye ye. ²⁶ Ye sã -sã ra wîi sya cîinde ye; ye wee ra mbaa ye, koo kã. ²⁷ Ta mbaa ra yîmbui luhu. Ndoe pe cã, pe n taha ra na. ²⁸ N cîinde yrã wãã pe kã, lii wãkuayãã wee le na ye. Pe wîi saa klaha- yãã ye, waa saha pe tyîn sya ra koho wo ye. ²⁹ Ta Tuhufua Yâhã gi ke pe le soho ra koho wo, koo kã ke ma fãnga bye yîŋ na, waa saha pe tyîn sya ke koho wo ye. ³⁰ Ndoe, tesã ra Tuhufua Yâhã ne, wo ma nen.»

³¹ Loo na, pe Yiifee- yahaseefa n maha yee poo ga u waa ntẽmbar ne. ³² Yesu n pe pye ma yee: «N kayühü busãã pye yar ye na, ta Tuhufua Yâhã kãmay na. Ye yee yaa ra waa ntẽmbar ne koo kayühü ngîi lii loo wîi na?» ³³ Pe n u yã sya ma yee: «Wo sã yee waa ma waa ntẽmbar ne kayîi laa wîi na ye, wo yee ma n gbar Yâhã ne, koo kã; taa ma nawee, ma sã yai ma yee ma ma Yâhã ye.»

³⁴ Yesu n pe yã sya ma yee: «Yâhã sabangbãŋ wo, le ma le yrühü yaha ma yee, Yâhã yee: <Ye ma Yâhã pii.> ³⁵ Wo cã Yâhã sabangbãŋ ma lii pãã, le saha kuã kãã ye. Le Yâhã kapãn le pãã wãã nawee-mpây kã koo fla na, Yâhã yee pe ma Yâhã pii. ³⁶ Yâhã ma -sã yee pe ma Yâhã pii, ndoo wii Yâhã ra yãŋ yi, ma ra no wãã driyã wo, ye pye mii ma yee n n gbar Yâhã ne, a n tee yee n ma Yâhã Dya? ³⁷ Le ma pye ra Tuhufua Yâhã kai- sã kã tã n pye ye, ye ma syi ye ra kaplãn sya cîinde ye. ³⁸ N ma -sã ke pye, ye ma sya yee ye saa ra kaplãn sya cîinde ye, tã -sã kai- nkãy pye, -ye koo sya cîinde! Loo na, ye ga le cã laha ye yee, ndoo tesã ta Tuhufua Yâhã ne, loho sã n yi wo nsoho wo ye.»

³⁹ Pe n maha yee, poo ga u yigi, u n wloho yi pe laam wo ma ter.

⁴⁰ Loo kur ye, Yesu n ka maa kuee Yurdane lafeŋ kûndi ngaa ye. Koo fla kã Nsân tuu cãã pye, ma ba naa nawee- tãã naa n yi loho wo.

⁴¹ Nabuar n pa Yesu fla na, ma ba nii le pãã pe ya ye ma yee: «Nsân sã ba laanwo wîi laa pye ye, tuu -sã ba kai- nkãy bye cãã pãã yaha dya nwo wîi na, ke bye nii cîinde.» ⁴² Nawee- busãã n Yesu ta pe Yater ke fla na.

11

Yesu gbã yia

¹ Yan ba dya waa yigi, u myaha Laasar. U pye klo laa wo pe naa n yee Gbetane. U syafa pye ke fla na, Maari ma suhu u lefua Marti ne. ² Woo Maari nwo kã tuu ba lasekole woo Yesu na, ma u yînyor ta ma Yesu tre kluã u kã. Woo lan Laasar kã tuu pye yanfua. ³ U syafa n lehe wãã, pe

ga Yesu yar u naambiyābua wee wāwee ye.

⁴ Yesu tuu le luhu, u n yee: «Laasar yan nde saha u boo ye; te ga ta nawee- n Yāhā fāngangbāṅ yāā yīnde ne, loo nde kāmāy na Yāhā Dya myaha ga yi.» ⁵ Marti ma suhu u cīfua Maari ne, ma suhu Laasar ne, pe bye ntāṅ ba dye Yesu tāy. ⁶ Yesu tuu u Laasar yan wīi luhu, tuu pye teelii wo, u n kuee ma plii sīi pye ke fla na, ⁷ ma ba u kānyārwai pye ma yee, pe dur ga Yude kāntraha na. ⁸ U kānyārwai n u pye ma yee: «Yīṅfua, yagaa ya pe Yiiffee- naa n ke pe ma waa boo ntēmbar ne ke fla na, ma maha yee mboo ga dur ga ke fla na!» ⁹ Yesu n pe yē sya kakuācran ne ma yee: «Per nej laam wo, yai wee la ler sēnsye syām, ma gbe sukūhūntāy na, ma sya ga waa yainkōṅ wo? Wii u n yār yai na, u sē n kūn ye, u yāhācāā- yāā, koo kē. ¹⁰ Wii u -sē n yār yīmper wo, u n kūn, cāā- wee u na ye, koo kē.»

¹¹ Yesu tuu koo kaplāṅ pāā wa pe ye, u n pe pye ma yee: «Wo naambiyā Laasar sā n wāy; n n gaha u gbā yir.» ¹² U kānyārwai n u pye ma yee: «Yīṅfua, u ma sā n wāy, u ga kāhā yir.» ¹³ U Laasar wāku wīi ne Yesu tuu ba pāā pe ye, pe sē le war ye, ma yee cīinde wāy Yesu u n yāṅ. ¹⁴ Yesu n le pāā laha pe ye loo na ma yee: «Laasar ku. ¹⁵ Too sē pye ke fla na ye, le tāy ra ye. Loo ga ta ye n ta sron ta ye Yater. -Too ka u fla na!» ¹⁶ Loo na, Tema wii pe naa n yee Didim, koo yīntaha wuhuwāā, u n pe kānyārwai mii pye ma yee: «Wo bya, -too yir taha u na, waa ku u ne.»

¹⁷ Yesu n ga dye gbe taha, ma luhu pe Laasar le wa gbīi wo ke plii resyar kē. ¹⁸ Gbetane ke -sē pye Yurusalem tāy kilo tāā syi, ¹⁹ Yiiffee- busāā n ba pa Marti ye fla na Maari ne, maa pe laṅ gbā syar pe ye. ²⁰ Marti tuu luhu Yesu ma u n pai, u n ka maa u wāā; Maari -sē pye u ba tege nii kaha wo. ²¹ Marti n Yesu pye ma yee: «Yīṅfua, ma'a ne pye nwo, ta laṅ saa ne ku ye. ²² Ke yagaa nge ge na, n cā, ma'a ngii nar Yāhā ye, ke ga le pye ma kē.» ²³ Yesu n u pye ma yee: «Ma laṅ ga yir gbā wo, u dur ba yrāṅ na.» ²⁴ Marti n u

yē sya ma yee: «Driyē ma ba kua per gii, nawee- n ga yir gbā wo, pe nii yrāṅ na, n cā Laasar bya ga ba yir gbā wo, u nii yrāṅ na.» ²⁵ Yesu n u pye ma yee: «Ndoo tē ma gbā yiafua, tesē ndoo tē ma yrā wāāfua. Wii ma ra ta u Yater, u ma sya ku, u ga ba nii yrāṅ na. ²⁶ Tesē, wii ma pye yrāṅ na, ma ra ta u Yater, ufua saa ku yāā ye. Ma loo nde sya la cīinde?» ²⁷ Marti n u yē sya ma yee: «Āwā Yīṅfua, n cā mboo kē u Yāhā Yīndefua Crise ne, woo wii u ma Yāhā Dya, woo wii u wāpaṅ bii cāā pāā yaha driyē nge wo.»

²⁸ Marti tuu koo pāā wa, u n ter, ma ga u cīfua Maari yee, u sē ta waa n yi le cāṅ na ye, ma u pye ma yee: «U Yīṅfua ma nwo, u ma yee.»

²⁹ Maari tuu kaplāṅ ngīi luhu, u n yir farfar, ma ka Yesu fla na. ³⁰ Yesu sē ba dye wa le klo wo ye. Marti tuu ba u wāā sya teelii wo, u pye nantāṅ koo fla na. ³¹ Yiiffee- mpāy pe pye Maari ne kaha wo, ma naa u flāṅ, pe yāā u yir yi farfar, pe n taha u na, ma yee u yi n ter u n gaha wūn le gbīi fla wo.

³² Maari tuu ga nō Yesu fla na, ma u yāā yīnde ne, u n kanklūy gbāā Yesu yaha ye, ma u pye ma yee: «Yīṅfua, ma'a ne pye nwo, ta laṅ saa ne ku ye.» ³³ Maari naa n wūn, woo ma suhu pe Yiiffee- mpāy ne pe ba pa u ne. Yesu tuu pe yāā, u laam bye n wlāhā. ³⁴ U n pe yey ma yee, pe u le na? Pe n u pye ma yee: «Yīṅfua, pa ma ba yāṅ.»

³⁵ Yesu yīntām n yi. ³⁶ Pe Yiiffee- pe loo yāā, pe n yee u dya ntāṅ dye Yesu tāy cīinde. ³⁷ Poo mpāy n -sē le pāā ma yee: «Woo wii tuu u fūū naa yīmpe jaa u n waha n yāṅ, u saa ne pye la u ta, dya nwo ma n ku ye?»

³⁸ Yesu n ka le gbīi fla na, u laam maha ba wlāhā u ye. Le gbīi pye nkōṅ dyaṅ yāṅ mpīy ntēmbblaha fla na. Ntēmbangbāṅ gaa pye, ke ba paha tā le gbīi yē na. ³⁹ Yesu n yee pe ke ntēmbangbāṅ klon kāā. U Laasar syafua Marti n Yesu pye ma yee, ke nakugu dugu n yi, pe ke le le gbīi wo ke plii resyar nanga. ⁴⁰ Yesu n u pye ma yee: «N sē ma pye la ma'a ra ta ma Yater, maa Yāhā fāngangbāṅ yāā yīnde ne?»

⁴¹ Pe n ke ntēmbangbāŋ klon̄ kãã. Yesu n yīntaha kuã yir wãã yāhāyīŋ kue ye ma yee: «Ta Tuhufua Yāhā, taa ra wānar sya, n syaha wãã ma kē. ⁴² N cã ma ra wānar sya yalebye. N le pãã nabuar mii wīi na, pe ra gbey le, pe n waha cã mboo ma ra no wãã.»

⁴³ Yesu tuu koo pãã wa, u n tē sya fānga ne ma yee: «Laasar, yir yi!» ⁴⁴ Laasar wii u ba ku, u n yir yi, te trε ne tesē te kluε ne te maha tã faasyīmbεhe taa ne; u yīntaha ba maha tã fai wo. Yesu n pe nawee- pye ma yee: «-Ye u sãhã yaha, tee tyii u na u n ter!»

*Pe Yiiffee- yahaseefa Yesu kε wāboo ne
(Mat 26.1-5; Mar 14.1-2; Luke 22.1-2)*

⁴⁵ Pe Yiiffee- mpāy pe ba pa Maari ye fla na, poo busãã pe Yesu yãã tuu nde pye, pe n u wīi sya cīinde. ⁴⁶ Mpāy n -sē yir, ma ka Farisyē ye fla na, maa le pãã pe ye Yesu lii pye. ⁴⁷ Loo na, pe Yāhā yūndefa yīŋfa n yir pe Farisyē ne, ma pe kaplāŋ cεrfa wãã, ma le pãã ma yee: «Waa pye mii dya nwo ne? Ye sē yãã, u laanwo wūhū busãã pye. ⁴⁸ Waa tyii u na, nawee- bye ga ba u wīi sya cīinde, Wōrmefa ga ba wo Yāhā kangbāŋ yoho pye klaha-, pe wo ter bye boo tāŋ.»

⁴⁹ Mpāy pe ba pe ya wãã, poo nen waa pye, u myaha Kayifu, woo kē tuu pye pe Yāhā yūndefa yīŋfua loo dye. U n yir ma pe pye ma yee: «Ye sē laa cã ye. ⁵⁰ Ye sē laam ga ye. Le puar wo dya nen nwo ya boo, u n ku nawee- kur bye wīi na, wo terfa bye ma n ku tāŋ ye.» ⁵¹ Kapān nde le sya yi u yē wo, u sē cã ma yee u ya laam kapān sē ne le ba yi u yē wo ye. Tuu pye Yāhā yūndefa yīŋfua loo dye, koo kē Yāhā n u ta u n kapān nde cãã pãã yaha ma yee, Yesu yai u ku pe klofa wīi na. ⁵² Le sē maha pye pe terfa ya wīi na ye. Le pye Yāhā laampii kur bye wīi na, pe nii yīmbui nen na, Yāhā laampii mpāy bye pe cããŋ driyē teebehe bye wo. ⁵³ Koo per na, pe n Yesu wāboo wīi ta. ⁵⁴ Loo n ta Yesu sē maha naa u ya yar gbaa na pe Yiiffee- na ye; u n ka tūntūn kusyīnde laa wo, tēyāfūū klo tāy, pe le yee Yεflami, maa kuee ke fla na u kānyārwei ne.

⁵⁵ Yiiffee- syayaha gbar ba gbe taha. Nawee- busãã n yir kui bye wo, ma dugu ga Yurusalem wo, pe n gaha pe kapīi loho wey, pe nii gbεgbε te gbar n cã dye. ⁵⁶ Pe pye Yāhā kangbāŋ wo, ma naa Yesu fla kε, ma nii pe ya yey, ncã u ga pa te gbar na laa? ⁵⁷ Pe Yāhā yūndefa yīŋfa tesē pe Farisyē ne, pe ba yee, wii ma Yesu niisaha cã, u le pãã pe n ga u yigi.

12

*Maari lasekole woo Yesu trε na
(Mat 26.6-13; Mar 14.3-9)*

¹ Te syayaha gbar ba kuee plii kuay, Yesu n ka klo nde wo pe n yee Gbetane, Laasar fla na, wii Yesu ba u ta u n yir gbã wo, ma nii yrāŋ na. ² Pe n u nampay yi. Marti naa te dir yīntaha yi, Laasar pye pe sedifa ne Yesu ne.

³ Maari n lasekole waa gbe bui laa wo, le faa gboho. Pe woo lasekole yee nardi, nawām sē u dir yey ye. U n woo lasekole gbe, ma u woo Yesu trε na, ma dur ma u yīnyor ta ma Yesu trε kluã; ke kaha bye n ga nii u lasekole dugu fla. ⁴ Yesu kānyārwe waa pye, Syikaryotefa Yuda, woo kē u n pai Yesu yi u napīi- kē. U n le pãã ma yee, ⁵ a nwa pe sē u lasekole par war nagbey sēnsye syi, ma pe war wãã fenfa kē ye? ⁶ Le sē nii mii u naa fenfa fen di koo u n kapān nde pãã ye, u naa n yuhu, koo kē. Pe kānyārwei war sakole pye woo ye, pe ma war le, u ga mpāy yuhu yi. ⁷ Yesu n u pye ma yee: «Tyii cōo nwo na, ta kadye kē tuu gbihi wa wālen̄ na gbīi wo ke syi. ⁸ Fenfa ya dyan̄, pe ma ye ne yalebye. Ndoo -sē nwo, n saa ba pye ye ne per gaa ye.»

⁹ Yiiffee- busãã n Yesu wāpa wīi luhu ke Gbetane na, ma pa le klo wo. Le sē -sē ba nii mii pe pa Yesu ya wīi na ye; pe ba pa pe n pai Laasar bya yãã yīnde ne, woo wii Yesu ba u ta u n yir gbã wo, ma nii yrāŋ na. ¹⁰ Pe Yāhā yūndefa yīŋfa n Laasar bya wāboo wīi pãã ta. ¹¹ U wīi ba Yiiffee- busãã ta pe n dur naa n yi poo kur ye, ma naa Yesu woo ta pe Yater, koo kē.

*Nawee- Yesu sey ga dye Yurusalem wo
(Mat 21.1-11; Mar 11.1-11; Luke 19.28-40)*

¹² Ke yĩnsyii wo, nabuar mpây pe ba ka te gbar wĩ na, pe n luhu Yesu ma u n pai ke Yurusalem wo. ¹³ Pe n mpẽŋ wan gbe, ma yi ga Yesu wãã, ma nii nuhu di, ma nii le gble ma n yee:

«Yĩnfua mboo wii taa n pai Yãhã myahane,
Yãhã ke kaa taha ma na,
mboo wii taa ma Yiisrefa Yĩnfua.»

¹⁴ Yesu n kãnkonyainge gaa yãã, ma dugu nii ke na ma n gaha, mii le bii cãã yrũhũ yaha Yãhã sabangbãŋ wo ma yee:

¹⁵ «Syõ klofa, ye ma n fya ye,
ye yĩnfua nwo u n pai,
kãnkonyainge gaa na, tuu dugu nii.»

¹⁶ Yesu kãnyãrwai n kai- ngĩ yãã wãyãã ya, pe sã waha ke yĩntaha war le yale wo ye. Kur kuɛ ye, Yesu tuu ba kuã yir ga yãhãyiŋ na nayõr ne, pe n cã le tai cã ma yee, le ma le bii cãã yrũhũ yaha wa Yãhã sabangbãŋ wo ma yee, nawee- ga ba Yesu sey, koo kã pe n ba le yãã le pye koo syi.

¹⁷ Yesu tuu ba Laasar yee le gbĩ laam wo, ma u ta u n yir gbã wo, ma nii yrãŋ na, mpây byɛ pe ba pye ke fla na, pe naa Yesu wĩ pãã le ne. ¹⁸ Loo nde n ta, pe nabuar pe le luhu ma yee Yesu laanwo wĩ nde pye, pe n pe ya wãã ga ta u yahasee ye. ¹⁹ Pe Farisyẽ n nii pe ya pye ma yee: «Ye sã yãã, nawee- byɛ n gaha u ye, nde saa laa yõ wo kã ye.»

Jrɛkefa mpây, Yiifee- sã me ye, pe Yesu wĩ yey

²⁰ Jrɛkefa mpây ba pa te gbar na Yurusalem wo, Yãhã seysaha wo. ²¹ Poo mpây n pa Filipe fla na, u n yi klo nde wo pe naa n yee Gbesyata, Galele kãntraha na. Pe n Yesu wĩ yey waha u ye ma yee: «Yĩnfua, wo n ke wo Yesu yãã.» ²² Filipe n le pãã Andere ye, pe n ka pe syãm, maa le pãã Yesu ye.

²³ Loo kur ye, Yesu n pe pye ma yee: «U Nawee Puee myaha yiyale no wa. ²⁴ Ta n kakuãcran nde pãã ye ye: Sepua nen le ya ya, le ma yee le sã tãhã le kãntraha wo ma fiy ye, le -sã ga kuee le ya ya. Le ma -sã tãhã le kãntraha wo, ma ku, ma fiy, le ga pii buar see. ²⁵ Wii ma yee u ya yĩŋ wãke wĩ ya le n tãy u ye, woofua ga ba u yĩŋ ke laa; wii tuu -sã ga u ya yĩŋ wãke

wĩ sye driyẽ nge wo, woofua ga ba cĩnde yrã yãã, lii wãkuayãã wee le na ye. ²⁶ Wii ma yee u ga ra wĩ pye, u naa n taha ra na; n ma pye na, u bya ga pye ke fla na. Wii ma ra wĩ pye, ta Tuhufua Yãhã ga ta u myaha n yi.

²⁷ Yagaa, ta laam byɛ ma pe wlãhã nii ra ye. Tã ga lii gɛ pãã n sã cã ye; n yee la Yãhã ta Tuhufua, le wãfãy yale kuã ter ra na, lii le n pai nde? Aye, n saa loo pãã ye. N pa koo wãfãy nge wĩ na, n ga ke sya. ²⁸ Ta Tuhufua Yãhã, ma miingbãŋ ta ke n gboho!» Yĩmbui laa n yir yãhãyiŋ na ma yee: «N ke gboho wa, n ga maha ke ta ke n gboho.»

²⁹ Nabuar rii te pye ke fla na, ma ba le yĩmbui luhu, te n yee, a yãhãgbãã tẽŋ kã. Mpây naa n yee, a yãhãyiŋ tẽnlehe waa kã tuu pãã Yesu ne. ³⁰ Yesu n pe pye ma yee: «Yĩmbui nde sã pãã ndoo wĩ na ye, le pãã yii wĩ na ma yee ye le luhu. ³¹ Yagaa, Yãhã kasãhã ga too driyẽfa na. Yãhã ga driyẽ nge yĩnfua Setane kar wãã. ³² Ndo ma ba kuã yir ta, n ga ba ta, nawee- ter byɛ n pa ra ye.» ³³ Yesu kaplãŋ ngĩ naa le yar, gbã mpây ter syi u n pai ku.

³⁴ Pe nabuar n u yẽ sya ma yee: «Kãnde lii Yãhã le ta, le ma le yrũhũ yaha ma yee, u Yãhã Yĩndefua Crise saa ku yãã ye. Mboo -sã pye mii ma yee, u Nawee Puee ga ba kuã yir ta? Yoo kã u Nawee Puee ne?» ³⁵ Yesu n pe yẽ sya ma yee: «U Cããfua ga maha yalaale ya dye ye nsoho wo. Tee -sã ma u Cããfua ne, ye naa n yãr u ne, wam ma syi pe ba ye fe gbe ye. Wii u n yãr wam wo, u sã u ya kakue cã ye. ³⁶ Tee ma u Cããfua ne, -ye u ta ye Yater, ye nii cããfa.»

Yesu tuu koo pãã wa, u n ter, maa wũhũ pe na deydey.

Mpây pe sã Yesu ta pe Yater ye

³⁷ Yesu tuu sya laanwo wũhũ busãã pye pe nawee- yĩnde na, pe sã -sã u ta pe Yater ye. ³⁸ Loo gɛ -sã ne faale Yãhã kaplãŋ tãrfua Yisa bii cãã pãã yaha. U bii yee:

«Too ke Yãhã wũhũ pãã,
yoo ke sya wo ye?
Yoo Yãhã koho fãnga yãã,
ma le sya cĩnde?»

³⁹ Poofa mii wĩ na, u Yisa maha bii le cãã pãã yaha ma yee:

⁴⁰ «Yãhã pe ta fũũ- wãñ syi;
ke maha pe ta pe laam n waha.
Mii loo sê ne ye, pe ma n yãñ,
pe ga ke kai- yãã yĩnde ne,
pe ga ke war pe laam wo.
Pe ga ka Yãhã ye, ke n pe jaa yi kãã
pe kapee- wãpyeñ wo.»

⁴¹ Yisa tuu bii Yesu nayõr yãã, koo kē u n bii kaplãñ ngĩ pãã.

⁴² Pe yahaseefa mpãy -sê ba Yesu wĩ sya cĩinde. Pe sê -sê le pãã ye. Pe ba fya pe Farisyẽ na, ma yee poo ma le pãã, pe ga pe kar tã ke Yiffee- yawãhã nwoñ na. ⁴³ Ye sê yãã, pe naa myaha ke nawee- ye, pe sê naa myaha ke Yãhã ye ye, koo kē.

⁴⁴ Yesu -sê ba le gbey pãã pe ye ma yee: «Wii ma ra wĩ sya cĩinde ma ra ta u Yater, ndoo ya sê kē u ta u Yater ye, ufua ra Nõwããfua bya ta u Yater. ⁴⁵ Wii ma ra yãã, ufua ra Nõwããfua bya yãã. ⁴⁶ N pa driyẽfa ye cãã- wãñ syi dyañ, wii ma ra ta u Yater, ufua ma n kuee wam wo ye. ⁴⁷ Wii ma ra kaplãñ luhu, ma -sê ke sye, ndoo sê kē tē ga ufua sãhã ye. Ye sê yãã, n sê pa driyẽfa wããhã yĩmbui ne ye, n pa pe wãsyayaha yĩmbui ne. ⁴⁸ Wii ma ra sye, ma maha ra kaplãñ sye, u sãhãfua ma; kaplãñ nkãy tē n pãã, koo kē ke n pai u sãhã, driyẽ ma ba kua. ⁴⁹ Ye sê yãã, ta ya wĩ sê ne tē n pãã ye; ta Tuhufua Yãhã gii ke ra nõ wãã, koo gē ra yar kai- nkãy ne, n yai n ke tõr yar nawee- na. ⁵⁰ N -sê cã ke kai- nkãy ta, ke cĩinde yrã wãã nawee kē. Loo ne, ta Tuhufua Yãhã ke ke kai- yar ra na mii, n ke yar nawee- na koo syi.»

13

Yesu u kãnyãrwai trε yee

¹ Te syayaha gbar te ba gbe taha, Yesu n cã u yale nõ wa, yale lii tuu ga yir driyẽ nge wo, u ka u Tuhufua Yãhã fla na. Driyẽfa mpãy byε pe ntãñ dye u tãy, pe n nii u wãm, u n ta pe ntãñ n dye kuee yai u tãy.

² Yesu pye u kãnyãrwai ne dir na yĩmper wo. Syikaryotefa Syimu dya Yuda -sê nwo, sãndãpee yĩñfua Setane ba Yesu

wãyi wĩ le wa u laam wo, u Yesu yi u napĩ- kē. ³ Yesu ba cã, woo Yesu yi Yãhã fla na, u ga maha dur ga Yãhã fla na, tesē Yãhã kai- byε le soho u koho wo. ⁴ Yesu n yir dir na, ma nayroho fεr, ma lawey fai laa gbe maha nsĩ wo. ⁵ Loo kur ye, u n loho le tasangbãñ wo, ma nii u kãnyãrwai trε yee pe kē, ma te kluã lawey fai lii ne, tuu ba gbe maha nsĩ wo.

⁶ U n ba nõ Syimu Pyar na, u n u pye ma yee: «Yĩñfua, mboo yai la ma ra trε yee?» ⁷ Yesu n u yē sya ma yee: «Lii tē n pye nde, ma sē le war ye, maa ba le war kur kuε ye.» ⁸ Pyar n u pye ma yee: «Aye, n saa sya yãã ma n ta trε yee ye.» Yesu n u pye ma yee: «N ma yee n sē ma yee ye, ma saa ba ma lay yãã ra ye ye.» ⁹ Syimu Pyar n u pye loo na ma yee: «Yĩñfua, le ma pye ke syi, ta trε yee, maha ra klue bya ne, ta yĩñ bya ne.» ¹⁰ Yesu n u pye ma yee: «Wii ma wey laha, u trε ya ne te yai te yee, u n nii tãñ gbεgbε. Ye nii wa gbεgbε, ye byε sē -sē me ye.» ¹¹ Yesu ba cã wii u n pai u yi u napĩ- kē, koo kē u n yee pe byε sē me pe ma gbεgbε ye.

¹² Yesu tuu pe trε yee wa, ma u nayroho le wa, u n dur ga tege nii u niisaha wo, ma pe pye ma yee: «Tē lii pye ye na, ye le war la? ¹³ Ye ra yee kaicãfua, ma maha ra yee yĩñfua. Le sron, n ma koo syi. ¹⁴ Ndoos wii n ma ye yĩñfua, ma maha ma ye kaicãfua, ya'a yãã ndoo tē ye trε yee, ye bya ye yai ye naa ye trε yee yii kē! ¹⁵ Ye sē yãã, kai ne tē pye yar ye na ma yee tē ye pye mii, ye bya yai ye naa nii yii ne koo syi! ¹⁶ Ta n cĩinde nde pãã ye ye, tēntēle sē ter u yĩñfua yaha ye, tesē tēnlεhε sē ter u lεhεfua yaha ye. ¹⁷ Ye ma kai- ngĩ cã, ye wĩ n tãy, -tee -sē naa koo pye!

¹⁸ Ye byε sē me tē n yãñ ye. Mpãy tē yãñ yi, n pe cã. Lii le -sē cãã yrũhũ yaha Yãhã sabangbãñ wo, loo ne le n pye yagaa. Le ma le yrũhũ yaha ma yee: «Wii u wãã n di ra ne, u wã klaha ma nii ra napĩ.» ¹⁹ N ga cãã naa ke kai- tõr ye ye, ke ma ba nii n pye, ye waha cã ndoo ma ngii, ye le sya cĩinde. ²⁰ Ta n cĩinde nde pãã ye ye: N ma nawee lεhε wãã, wii ma ga u wĩ sya, ndoo gē wĩ kē tuu sya. Wii ma -sē ra wĩ

sya, Yâhã gii ke ra lehe wãã, koo ge wĩ ne tuu sya.»

Yesu yee u kãnyãrwε waa ga u yi u napĩ- kē

(*Mat 26.20-25; Mar 14.17-21; Luke 22.21-23*)

²¹ Yesu tuu koo kaplãn ngĩ pãã wa, u laam bye n wlãhã, u n yee: «Ta n cĩinde nde pãã ye ye: Ye laam wo, waa ma u ga ra yi ta napĩ- kē.» ²² U kãnyãrwai n nii pe ya yãñ n klaha, pe sē ba cã yoo kē u naa n yãñ ye. ²³ U Yesu kãnyãrwεbua -sē pye, u ba nii Yesu tãy. ²⁴ Syimu Pyar n koho yãhã wãã u ye, u Yesu yey yoo kē u n yãñ. ²⁵ Woo kãnyãrwε nwo n u ya kãññ Yesu kuε ye, ma u pye ma yee: «Yĩñfua, yoo kē?» ²⁶ Yesu n u yē sya ma yee: «Tē ga dir pãhã wãã wii kē, woo kē.» U n dir raa gbe, ma te pãhã, ma te wãã Syikaryotefa Syimu dya Yuda kē.

²⁷ Yuda tuu te dir sya wa, sãndãpee yĩñfua Setane n dye u laam wo. Yesu n u pye ma yee: «Taa yee ma ga lii pye, le pye farfar.» ²⁸ Mpãy bye pe pye te dir na, pe sē le war nwa Yesu n le pãã Yuda ye ke dyan ye. ²⁹ Mpãy naa le ga, a u Yuda tuu ma pe war sakole ne, laa na Yesu yee, wãn tii bye wĩ te ga ba pye poo na te gbar nde na tē n pai, u te bye par. Pe maha naa le ga, a laa na Yesu Yuda pye u ngaa wãã nawãm kē.

³⁰ Yuda tuu te dir sya wa, u n ta ter yi ma ter. Yĩmper ba wo wa.

Yesu kãnfuē laa yar u kãnyãrwai na

³¹ Yuda tuu yi ter wa, Yesu n u kãnyãrwai pye ma yee: «Yagaa, u Nawee Puee miingbãñ ga yi, Yãhã miingbãñ bya ga yi u kãmaya na. ³² Yãhã miingbãñ ma yi u kãmaya na, Yãhã bya ga ba u miingbãñ yi ke ya kãmaya na; ke ga ba le pye yagaa.

³³ Ta cĩifa, yalaale ga maha ra yãã ye ne. Loo kur ye, ye ga ba naa ra ke. Tē ba pe Yiifee- yahaseefa yar lii ne, n ga maha ye yar loo wĩ nen ya ne. Tē n gaha na, ye saha ka ke fla na ye; n ga ye bya yar le ne yagaa.

³⁴ N ga kãnfuē laa yar ye na: Ye tyii ye ntãñ n naa n dye yii tãy; ye ntãñ pe dye ra tãy mii, ye bya ye tyii ye ntãñ n naa n dye yii tãy koo syi! ³⁵ Ye ntãñ ma dye yii

tãy, nawee- bye ga cã pe yee ta kãnyãrwai me ye ne.»

Yesu Pyar yar u ga ba woo wĩ kai tεε tãã

(*Mat 26.31-35; Mar 14.27-31; Luke 22.31-34*)

³⁶ Loo kur ye, Syimu Pyar n Yesu yey ma yee: «Yĩñfua, ma n gaha na?» Yesu n u yē sya ma yee: «Tē n gaha na, maa ba taha ra na kur kuε ye, yagaa sē -sē kē ye.»

³⁷ Pyar n u pye ma yee: «Yĩñfua nwa ma n yee, n saha taha ma na yagaa ye? N ma sya ga gbã yãã ma wĩ na, n yer le na.»

³⁸ Yesu n u yē sya ma yee: «Ma sē yee la maa ku ra wĩ na? Ta n -sē cĩinde nde pãã ma ye: Ngupuai saa kui wa ye, ma ga ba ta wĩ kai wa tεε tãã, ma yee ma sē ndoo cã ye.»

14

Yesu ya kē u ma Yãhã fla kãnde

¹ Yesu n maha u kãnyãrwai pye ma yee: «Ye ma syi ye laam n wlãhã ye ye ye! -Ye koho taha yaha Yãhã na, -tee -sē koho taha yaha ra bya na! ² Ta Tuhufua Yãhã fla na, niisar nihi. Le ma ne pye cĩinde sē ne ye, n ne ga pye n le pãã ye ye. Ye sē yãã, n n gaha niisar gbihi ye kē ke fla na. ³ N ma ba ka, maa ye niisar gbihi wa, n ga dur ba ye ye, n ba ye gbe ga ta nii tãy koo fla na. Loo na, ndoo tē ma na, ye bya ga ba pye koo fla na. ⁴ Kãnde lii le n gaha ta kasaha wo, ye loo kãnde cã.»

⁵ Tema n u pye ma yee: «Yĩñfua, too sē -sē ma kasaha cã ye, wo ga pye mii wo koo fla kãnde cã?» ⁶ Yesu n u yē sya ma yee: «Ndoo tē ma le kãnde; ndoo tē ma le cĩinde; ndoo tē ma le yrã. Waa saha ka Yãhã fla na mii ndoo kãmaya sē ne ye. ⁷ Ye ma ndoo cã, ye ga ra Tuhufua Yãhã bya cã. Ke yagaa nge ge na, ye ke cã wa ge cã wa, ye maha ke yãã wa yĩnde ne.»

⁸ Filipe n yee: «Yĩñfua, ma Tuhufua Yãhã yar wo na, loo ya ga tãy wo ye.»

⁹ Yesu n u yē sya ma yee: «N ma ye ne le yale syi ma na? Loo naa bye ne, ma sē maha ra cã ye Filipe! Wii ma ra yãã, ufua ta Tuhufua Yãhã yãã. Ma -sē pye mii ma yee, n ta Tuhufua Yãhã yar ye na? ¹⁰ Ma sē cã la ma yee, ndoo tesē ra Tuhufua Yãhã

ne, wo ma nen? Ta Tuhufua Yâhâ, tesê ndoo ne, wo ma nen. Kaplân nkây tē n pãa ye ye, ndoo yē kaplân sē kē ye; ta Tuhufua Yâhâ gii, koo ndoo ne, wo ma nen, koo kē ke koo kai- ngī bye pye. ¹¹ N yee, ndoo tesê ra Tuhufua Yâhâ ne, wo ma nen, -ye le sya cīnde! Ye ma yee ye sē ra kaplân sya cīnde ye, kai- nkây ke n pye, -ye koo sya cīnde!

¹² Ta n cīnde nde pãa ye ye: Wii ma ra ta u Yater, kai- nkây tē n pye, ufua bya ga waha koo pye. Tē nwo n n gaha ta Tuhufua Yâhâ fla na, loo ga ta ufua n waha kai- nkây pye, ke ter ge ter ra wūhū yaha. ¹³ Kai- nkây bye tee ga ba nar ra myaha ne, n ga ba ke pye ye kē, ta Tuhufua Yâhâ miingbān n yi ta kāmāy na, ndoo wii n ma ke Dya. ¹⁴ Ye ma ngii nar ra myaha ne, n ga ke pye ye kē.»

Yesu yē ter Yâhâ Yrâ Fānga wānwāa ne

¹⁵ Yesu n maha yee: «Ta ntān ma dye ye tāt, ye ga ra kaplân le yaha ye laam wo, -ye naa koo pye! ¹⁶ N ga ra Tuhufua Yâhâ nar ke Koholefua waa nō wāa ye kē. Woo kē Yâhâ Yrâ Fānga ne. Le ga ba pye ye ne yalebye. ¹⁷ Loo cīnde Yrâ saha pye yāa driyēfa ye ye. Pe saha le yāa yīnde ne ye, pe saha le cā ye, koo kē. Yii poo na, ye le cā; ye sē yāa, le ma ye ne, le ga dye ye laam wo, koo kē.

¹⁸ N saa ter n ye yaha yii ya mii ncir-wān syi dyan ye; n ga dur ba ye ye. ¹⁹ Yalaale wo, driyēfa saa ra yāa nantān ye. Yii -sē ga ba naa ra yāa. Ye sē yāa, n ma yrān na, koo kē ye bya ga ba nii yrān na. ²⁰ Koo per ma nō, ye ga le war ye yee, ndoo tesē ra Tuhufua Yâhâ ne, wo ma nen; tesē yii ndoo ne, wo ma nen; ndoo yii ne, wo ma nen. ²¹ Wii ma ra kaplân le yaha u laam wo, ma nii u troho tãhã koo kãnde na, woo kē ta ntān dye u tāt. Woofua ntān -sē ga dye ra Tuhufua Yâhâ tāt, ndoo bya, u ntān ga dye ra tāt, n ga ta u n ta yāa.»

²² Yuda wii, Syikaryotefa Yuda sē kē woo ne ye, u n Yesu pye ma yee: «Yīnfua, maa pye mii ma ta wii n ma yāa, pe driyēfa poo saa ma yāa ye?» ²³ Yesu n u yē sya ma yee: «Ta ntān ma dye wii tāt,

ufua ga ra kaplân le yaha u laam wo; u ntān -sē ga dye ra Tuhufua Yâhâ tāt. Ta Tuhufua Yâhâ tesē ndoo ne, waa pa ufua ye, wo ba wo niisaha ta u ye. ²⁴ Wii ma -sē yee ta ntān sē dye u tāt ye, ufua saa ra kaplân sya ye. Kaplân nkây bye tē n pãa ye ye, ndoo yē wūhū sē kē ye, ta Tuhufua Yâhâ gii ke ra nō wāa, koo yē kaplân kē.

²⁵ Tē nwo n ma ye ne nantān, n koo kaplân ngī bye pãa ye ye. ²⁶ Yâhâ Yrâ Fānga gii ke n pai nii ye Koholefua, Yâhâ ga ba ke nō wāa ye ye ta draha wo. Loo Yâhâ Yrâ Fānga nde ga ba naa ye klaha kai- bye ne, le ga ba naa ye laam too kaplân nkây bye ne tē pãa ye ye.

²⁷ Tē nwo n n ter, n ga yrīn yaha ye na. Yrīn mpāy pe ma ndoo wām, n ga maha poo wāa ye kē. Ndooyrīn wee mii driyēfa yrīn dyan ye. Ye ma syi ye laam n wlāhā ye ye ye, ye ma n fya ye!

²⁸ Tē ye yar ma yee n ga ter, tē ba dur ba ye ye, ye le luhu wa. Ta ntān ma dye ye tāt cīnde, ye ga ne naa nuhu di ta wāka wīi na ta Tuhufua Yâhâ fla na. Ye sē yāa, ta Tuhufua Yâhâ ter ndoo yaha. ²⁹ Yagaa, n ye cāa yar wa koo kai- ngī ne. Loo na, ke ma ba nii n pye yaliile wo, ye ga le sya cīnde ne tē naa n pãa ye ye. ³⁰ Draha sē gboho ra ye nantān ta n ga kaplāmbuar pãa ye ne ye. Ye sē yāa, driyē yīnfua Setane ma u n pai ra fla na. U saha yia ra na laa ne ye. ³¹ N -sē yai n ta, driyēfa n cā pe yee ta Tuhufua Yâhâ ntān dye ra tāt, ke kai- nkây bye yar ra na, koo kē tē n pye.

-Ye yir yi nwo, wo n ter!»

15

Yesu yee woo tuu ma cīnde defī katyigi

¹ Yesu n maha u kānyārwei yar ma yee: «Ndooy tē ma cīnde defī katyigi tepen, ta Tuhufua Yâhâ koo ke ma ke gbihifua. ² Kayay rii te ma ra na, te ma yee te sē n sa ye, ke re cer n kãa. Tii ma -sē n sa, ke too sã ma te gbihi, ma n ta kaa n taha te wāsa na. ³ Yii mpāy tee mii kayay tii dyan te gbihi wa, ta kapān ne le ye ta koo syi. ⁴ Loho ke sē waha n yi ra nsoho wo ye wīi ne ye mii, -ye bya ye nii ra wīi ne ke syi. Ye katyigi kayan gaa yāa yāa la, pe

cer miy yaha, ke n sa yãã? Yii ma yee ye sê ra yigi, wo n nii loho sê n yi wo nsoho wo ye, yaa nii koo kayañ nge wãñ syi, ye saa sa yãã ye.

⁵ Ndoos tẽ ma ke tepen, yii -sẽ ma te kayay. Wii ma nii loho sê n yi u nsoho wo ra wĩ ne ye, ta bya n -sẽ nii loho sê n yi ra nsoho wo u bya wĩ ne ye, woofua nwo na u ga kayũhũ sa gboho. Wii ma -sẽ u ya cer kãã ra na, woo saa waha naa n yigi laa ge ye ye. ⁶ Wii ma sye, u sê ta wo n nii loho sê waha n yi wo nsoho wo ye, woofua nwo ga nii mii ke kayañ wãñ syi dyañ, kayañ gii pe ma ne cer, pe gbe ga miy yaha, ke n waha. Ke ma waha wa, pe ke pãã ga le naa wo, ke n suhu. ⁷ Ya'a ra wĩ yigi, loho sê waha n yi ye nsoho wo ra ne ye, ya'a sya lii syi nar Yãhã ye, ke ga le pye ye kẽ. ⁸ Ya'a sya ma kayũhũ sa gboho, loo nde ga ra Tuhufua Yãhã miingbãñ yi. Nawee-ga maha cã pe yee, ye ma ra kãnyãrwai.

⁹ Ta ntãñ pe dye ra Tuhufua Yãhã tãy mii, ye bye ntãñ dye ra tãy koo syi dyañ. Ye tyii ye ntãñ n dye kuee yai tãñ ra tãy! ¹⁰ Tẽ ra Tuhufua Yãhã kaplãñ sya, loo le ta ra ntãñ n dye kuee u tãy. Ye bya, ya'a ra kaplãñ sya, ma nii ke pyefa, ye ntãñ ga dye kuee ra tãy koo syi dyañ. ¹¹ N loo nde pãã ye ye, ye n waha ta nuhu ter syi yãã, ye laam bye n nii nuhu fla ye ye.

¹² Lii tẽ n ke ye ye loo ne nde: Ye ntãñ pe dye ra tãy mii syi, ye tyii ye ntãñ n dye yii tãy koo syi! ¹³ Ma'a ma naambiyãm gbã sya ma ku pe draha wo, ntãñ mpãy wãdye saa waha ter loo nde yaha ye. ¹⁴ Lii tẽ n pãã ye ye, ye ma ke sya ma nii ke pyefa, ye ga kuee yai tãñ ra naambiyãm. ¹⁵ N sê ye yãñ ra tẽntẽbir ye, n ma ne pye tẽ ye yãñ ta tẽntẽbir, n ga ne ta laam wũhũ tãr naa n yar la ye na? N ye yãñ ra naambiyãm, mii loo sê ne ye, n saa ne ta ye ne ta wĩ laa ge cã ta Tuhufua Yãhã wĩ ne ye. ¹⁶ Yii la tee ra yãñ yi? Ndoos sê na tẽ ye yãñ yi, ma yee kayay tii syi te sa n gboho, -ye nii koo syi dyañ, ye naa kayũhũ pye, kayũhũ nkãy ke n ma-? Ye ma ngii ngii nar ra Tuhufua Yãhã ye ra myaha ne, ke ga ke pye ye kẽ. ¹⁷ N yee, ye tyii ye ntãñ na pe n dye ga pe ya tãy, loo ne tẽ sron n ke ye ye.»

Yesu tesẽ u kãndeyãrfa ne, pe wĩ sye driyẽfa ye

¹⁸ Yesu n maha yee: «Driyẽfa ma napĩr le ye ne, ye le cã pe cãã napĩr le wa ra ne, ma cã ba no ye na. ¹⁹ Ke ma ne pye ye ma driyẽfa ne yĩmbui nen na, pe ga ne naa n tãy ye ne. Pe ga ne ye tãr naa n yigi pe ya ne. Tẽ -sẽ nwo, tẽ ye tyõr yi kãã driyẽfa kue koho ye, ye n nii ye sê n tãr pe ne ye, loo ne le pe ta ye wĩ n fũhũ pe ye. ²⁰ -Ye ye laam too nde na tẽ ba ye pye ma yee: Tẽntẽle sê ter u yĩñfua yaha ye. Pe ma ra ka n nuhu, pe ga ba naa ye bya pye ke syi. Pe ma ra kaplãñ sya, pe ga ba naa ye bya wũhũ sya. ²¹ Ta myaha ga ta, pe n koo kai-ngĩ bye pye ye na. Pe tee mii pe sê Yãhã cã ye, koo gii ke ra lehe wãã.

²² Ke ma ne pye n sê pa ma ba Yãhã laam wũhũ tãr pe ye ye, kapee- saa ne pye pe yĩñ na ye. Yagaa tẽ -sẽ nwo tẽ Yãhã laam wũhũ tãr pe ye, pe saha yee poo sê laa cã wa, ma naa kapee- pye ye. ²³ Ta wĩ ma fũhũ wii ye, ta Tuhufua Yãhã wĩ bya fũhũ ufua ye. ²⁴ Ke ma ne pye, n sê laanwo wũhũ pye pe n yãã yĩnde ne ye, nkãy syi nawee waa sê ke pye yãã ye, kapee saa ne pye pe yĩñ na ye. Yagaa n -sẽ nwo tẽ laanwo wũhũ pye pe n yãã, wo wĩ n maha fũhũ pe ye, ndoo, tesẽ ra Tuhufua Yãhã ne. ²⁵ Kai- ngĩ bye n pye, kapãñ lii le bii cãã yrũhũ ta Yãhã sabangbãñ wo, loo ne le n pye. Loo kapãñ nde: «Ta wĩ fĩhĩ ka fũhũ pe ye ke dyañ, laa sê ne laa ne ye.»

²⁶ Koholefua wii u ma pañ na, woo kẽ Yãhã Yrã lii ne pe n yee Yãhã Cĩnde Yrã. N ga ba le no wãã ye kẽ Yãhã kãmay na, le n ba ra wĩ pãã. ²⁷ Ye bya, tee -sẽ mii ra ne ta tẽn fegbesaha wo, ye ga ba naa ra wĩ pãã yii ndon.»

16

¹ Yesu n maha u kãnyãrwai pye ma yee: «N koo ngĩ bye tãr ma ye yar, ke ma ba nii ye dye, ye ma n ba dur yi ra kur ye ye. ² Pe ga ba ye tã Yiffee- yawãhã nwey na. Yalaa ga ba no, ye boofa ge ga ba naa le ga, a poo Yãhã laam wũhũ pye ke syi. ³ Pe tee mii pe sê Yãhã cã war ye, pe sê maha ra bya cã war ye, pe ga ba tee naa

n pye ke syi. ⁴ N koo ngĩ bye tōr ma ye yar, yalaale wo pe ma ba yir ke wāpyeṅ na, ye waha le cā ye yee, n ba le cāā tōr wa ye ye. N sē ba cāā koo ngĩ tōr ye ye ye, n pye ye ne yalebye, koo kē.»

Yāhā Yrā Fānga tēn

⁵ Yesu n maha yee: «Yagaa, n nwo tē ga ter ra Tuhufua Yāhā fla na, koo gii ke ra nɔ wāā. Yii waa gē sē -sē ra yey ma yee ma n gaha na ye. ⁶ N le cā nkāy tē n pāā ye ye, koo kē ke ye laam wlāhā. ⁷ Cīinde -sē ne tē n yar ye na; n ma ter, ke ga puar ye na. N ma yee n sē ter ye, u Koholefua wii u yai u pa ye ye, u saa pa ye. N ma -sē ter, n n gaha u nɔ wāā ye ye. ⁸ Woo nwo ma ba pa, u ga ba driyēfa yar pe n cā pe plaha pe kapee- wāpyeṅ kuε ye, pe plaha nkāy kuε ye ke sron, pe maha plaha Yāhā kasāhā kuε ye. ⁹ Pe kapee- wāpyeṅ kuε ye, pe plaha. Pe sē ra ta pe Yater ye, koo kē. ¹⁰ Kai- nkāy ke sron, pe plaha koo kuε ye. N n gaha ra Tuhufua Yāhā tāy, waa saa ra yāā nantāṅ ye, koo kē. ¹¹ Yāhā kasāhā kuε ye, pe maha plaha. U driyē yīṅfua Setane sāhā wa, u fānga pye klaha- wa, koo kē.

¹² Kai- busāā ma ra yē na wātōr wūhū ye ye, ye sē -sē ga waha ke yīntaha war yagaa ye. ¹³ Yāhā Yrā lii le ma cīinde ne, le ma ba pa, loo le ga waha ba naa ye sron ke cīinde bye wo. Le ya laam wūhū sē kē le n pai ta le naa n tōr ye ye ye. Kai- nkāy bye le luhu Yāhā ye, koo kē le n pai tōr naa ye yar, tesē nkāy ne ke ga ba dye kur ye. ¹⁴ Le ga ba naa ra kai- sya ra ye, le ba tōr naa ye yar. Le ga ba ta ra myaha n yi koo syi ne. ¹⁵ Lii ma pye ra Tuhufua Yāhā wīi, le ma ra bya wīi. Loo ne ra n yee, Yāhā Yrā Fānga ga ba ra kai- sya ra ye, le ba tōr naa ye yar.»

Laanwlan wā klaha nuhu

¹⁶ Yesu n maha yee: «Saa ma pye, ye saa ba ra yāā ye. Loo kur ye, saa ma maha pye, yaa ra yāā.»

¹⁷ U kānyārwai mpāy n pe ya yey le ne ma yee: «Ye nde yīntaha cā la u ne tuu n tōr, ma nii wo pye ma yee: <Saa ma pye, ye saa ba ra yāā ye. Loo kur ye, saa ma maha pye, yaa ra yāā.> Ma suhu nde ne

tuu maha yee: <N n gaha ra Tuhufua Yāhā tāy.> ¹⁸ Tuu yee saa, saa gii gē kē koo ne u n yāṅ? Nkāy ter tuu n tōr wo ye ngĩ, waa sē ke yīntaha cā u ne ye.»

¹⁹ Yesu tuu cā pe u kaplāṅ yīntaha ke u ye, u n pe pye ma yee: «Nde tē tōr yar ye na ma yee, saa ma pye, ye saa ba ra yāā ye. Loo kur ye, saa ma maha pye, yaa ra yāā. Loo nde syi wīi la tee nii yii yey le yīntaha ne? ²⁰ Ta n cīinde nde pāā ye ye: Ye mii yaa ba naa kayaan miyāhā wūn ta wīi na. Loo ga ba nuhu yigi driyēfa kē. Cīinde, ye laam ga ba wlāhā. Kur ye, ye laanwlan ga ba wā klaha nii nuhu.

²¹ Ta n laa tōr yar ye na: Lai ma cōo yigi u n ga see, u ma u ya fēn yāṅ, u laam ga wlāhā. U ma -sē waha see wa, ma ke pēyāhā yāṅ, u ga faha te fēn bye yaha, tii tuu sya. U ma yāṅ u ga yāā u nawee see le driyē wo, loo nde n nuhu yigi u kē. ²² Ye bye sē na ke syi yagaa, ye laam pe wlāhā ye ye? Waa maha ba wii yāā yahamba, ye laam n nii nuhu fla, waa gē saa waha poo nuhu yi kāā ye laam wo ye.

²³ Koo cāā nge ma ba nɔ, ye saa maha ba ra yey laa ne ye. Ta n cīinde yar ye na, ya'a ba nii nkāy nar Yāhā ye ra myaha ne, ke ga ba naa ke pye ye kē. ²⁴ Ma sya ba waa yagaa na, ye sē ngaa nar yāā Yāhā ye ra myaha ne ye. -Ye naa ke nar, ke ga ye kē, ye laam n nii tāṅ ye ye nuhu fla.»

Yesu driyē yia

²⁵ Yesu n maha yee: «N koo ngĩ bye tōr ye ye kakuācran ne. Yalaale -sē nde le n pai, le ma ba nɔ, n saa ba ra Tuhufua Yāhā wīi laa tōr ye ye kakuācran ne nantāṅ ye. N ga ba ke bye tōr naa n yi ye ye gbaa na.

²⁶ Koo cāā nge ma ba nɔ, ndoo ya sē kē tē ga ba naa ra Tuhufua Yāhā nar ye kē ye. Ye bye ga ba waha naa Yāhā nar yii ya ra myaha ne. ²⁷ Ye sē yāā, ye ntāṅ dye ta Tuhufua Yāhā tāy. Ta ntāṅ dye ye tāy, ye maha le sya n yi ke tāy, koo kē. ²⁸ N yi ra Tuhufua Yāhā tāy, ma pa driyē wo. N nwo, yagaa tē ga yir driyē wo, n dur ga ra Tuhufua Yāhā tāy.»

²⁹ U kānyārwai n u pye ma yee: «Yagaa woo sē na taa tyii kakuācran wāpāā na, ma gbihi pāā n yi gbegbe? ³⁰ Yagaa woo,

wo fihî le sronj câ laha taa kai- bye câ tâŋ, nawee laam wîi laa sê wûhû ma na ye. Koo syi kê, wo n ma ta wo Yater, ma câ ma yi Yâhâ tây.»

³¹ Yesu n pe pye ma yee: «Yagaa woo la tee ra ta ye Yater? ³² N -sê câ, yale laa nde le n pai, le nɔ wa gɛ nɔ wa, ye bye ga ba fã cãŋ ter ra yaha, yii wuhu na, ra n kuee nii ya. N -sê câ, n saa ba kuee nii ya ye, ta Tuhufua Yâhâ ga ba pye ra ne. ³³ N koo ngîi bye pãã ye ye, ye waha yrîŋ yãã. Yaa fɛn yãã driyê koho wo, -tee -sê tetege le yii na, n yia wa driyê na.»

17

Yesu kai- busãã pãã Yâhâ ne, ma ke nar u nawee- wîi na

¹ Yesu tuu pãã wa ke syi, u n yîntaha kuã yir wãã ncaha ye, ma u Tuhufua Yâhâ pye ma yee:

«Ta Tuhufua, le yale nɔ wa, ta ma Dya miingbãŋ n yi, u bya n -sê ta ma miingbãŋ n yi. ² Ma nwo, taa fãnga bye wãã u kê, ma yee nawee- mpây taa wãã u kê, u waha pe ta pe n cîinde yrã yãã, lii wãkuayãã wee le na ye. ³ Cîinde yrã, le wîi le ma lii ne loo ne nde: Nawee- n waha ma câ, mboo wii ya taa ma cîinde Yâhâ, pe maha Yesu Crise câ, woo wii taa nɔ wãã pe ye. ⁴ N ma myaha gboho kãntraha na. Taa ra taha lii na, n le bye yîntaha yi. ⁵ Ta Tuhufua, cãã gii cãã driyê sê bii tâhã wa ye, n pye ma tây ma nayôr wo. Yagaa, ta, ra miingbãŋ n yi, -taa ra gbe ga ta mii tây too nayôr wo!

⁶ Nawee- mpây raa tyîn sya driyê koho wo, pe ma ma wãm, ma pe wãã ra kê, pe n nii ra wãm. N ta pe n ma miingbãŋ câ. Pe ma kapãn le yaha pe laam wo. ⁷ Yagaa, pe câ ngii taa wãã ra kê, ke yi ma fla na. ⁸ Ma sê yãã, kaplãŋ nkãy taa pãã ra ye, n ba ke bye tôr pe ye, pe n ke sya. Pe mii pe le yãŋ câ ma yee, tẽ sronj yi ma fla na, ma maha yee, a mboo taa ra nɔ wãã.

⁹ N ma nar poo nawee- mii wîi na. N sê ma nar driyêfa wîi na ye. Mpây taa wãã ra kê, n ma nar poo wîi na. Pe ma ma wãm. ¹⁰ Ta kla, ma kla; ma kla, ra bya kla kê. Ta miingbãŋ n yi poo kãmaya na. ¹¹ N nwo, yagaa tẽ ga ka ma fla na.

N wee tẽ n tôr kãntrahafa ne nantãŋ ye, poo -sê mii pe n tôr kãntrahafa ne. Ta Tuhufua Yâhâ, mboo wii ma kai- laha, koho paha tâ pe na ma myaha wîi na, myaha gii raa wãã ra kê, pe n waha wãã le, pe nii yîmbui nen ne ma dyanj ra ne. ¹² Tẽ pye pe ne, mpây taa wãã ra kê, n paha pe na ma myaha fãnga kãmaya na. Waa gɛ sê plaha ye, ma yi kãã wii na tuu ba yai wãplaha ne, loo ne Yâhâ sabangbãŋ ke le cãã tôr yaha.

¹³ Yagaa tẽ ga ka ma fla na, koo syi kê ta nii n pãã ke syi, tẽ nwo nantãŋ kãntraha na pe ne. Loo n waha ta pe laam n nii tâŋ ta nuhu ne. ¹⁴ N ma kapãn tôr yar pe na, pe wîi n fûhû driyêfa ye. Pe wee driyêfa kãnde wo ye, mii ta dyanj tẽ wee driyêfa kãnde wo ye, koo kê. ¹⁵ N sê ma nar taa pe gbe yi kãã driyê wo ye, n ma nar, ma naa pe paha sãndãpee yîŋfua Setane na. ¹⁶ Pe wee driyêfa kãnde wo ye, mii ta dyanj tẽ wee driyêfa kãnde wo ye. ¹⁷ Pe ta pe n sronj nii ma wãm, ma cîinde kãmaya na. Ma kapãn loo ne le ma cîinde. ¹⁸ N pe lehe wãã driyê wo, mii taa ra lehe wãã driyê wo mii syi. ¹⁹ N nii wãã n tâŋ ma kê poo wîi na, ke syi pe bye n waha sronj nii ma wãm pe ya ndonj, ma cîinde kãmaya na.

²⁰ N sê -sê ma nar poo ya wîi ne ye. Mpây bye pe ga ba poo kaplãŋ sya, pe ra ta pe Yater, n ma nar pe bya wîi na. ²¹ N ma nar pe bye n waha wãã le, pe nii yîmbui nen na. Too nii nen wii wo syãm ma ne, n ma nar pe waha nii koo syi dyanj, poo tesê wo syãm ne. Driyêfa n loo yãã, pe câ pe yee, mboo taa ra lehe wãã. ²² Nayôr rii taa wãã ra kê, n te syi wãã pe kê, pe n waha nii nen mii wo dyanj too ma nen. ²³ Wo ma nen, mboo ra ne; tesê wo ma nen, ndoo poo ne. Loo ga ta pe n wãã le, pe nii yîmbui nen na. Ke syi, driyêfa ga câ pe yee, mboo ma ra lehe wãã, tesê ra ntãŋ pe dye ma tây mii, ta nawee- bya ntãŋ dye ma tây koo syi.

²⁴ Ta Tuhufua, mpây taa wãã ra kê, n n traha pe ba pye ra ne fla ngii na n n pai pye. Koo syi, pe ga waha ra nayôr yãã yînde ne, tii taa wãã ra kê. Driyê sê

bii tâhã wa ye, ta ntãn bii dye ma tãy, koo kê.

²⁵ Ta Tuhufua, mboo wii taa sron, driyẽfa sê ma cã ye, ndoo -sê ma cã, ta nawee- bya cã mboo taa ra lɛɛ wãã.

²⁶ N ta poo n ma myaha cã, n ga ta kaa naa n taha ke wãcãn na pe ye. Koo syi, ta ntãn pe dye ma tãy mii, pe bya n waha nii ke syi, ta wĩ n maha nii pe laam wo.»

18

Yesu wãyigi

(*Mat 26.47-56; Mar 14.43-50; Luke 22.47-53*)

¹ Yesu tuu ba Yãhã nar wa, u n ka u kãnyãrwai ne Sedrõ lanklon kũndi ye. Katyir lankua waa pye ke fla na. Pe n dye u katyir lankua laam wo.

² Pe naa n gaha koo fla na soo. Yuda wii tuu yi Yesu kur ye, u bya ba ke fla saha cã. U n ke fla saha yar Yesu napĩ- na.

³ U n ka Wõrmefa seraasyi ndreñ ne, ma suhu ke Yãhã kangbãn sãnfa ne u katyir lankua wo. Pe Yãhã yũndefa yĩnfa, tesê pe Farisyẽ ne, poo me pe ba pe lɛɛ wãã. Terbuhu pye pe ye, tesê naaloho ndyan ne, ma suhu naanmiy wãn ne.

⁴ Yesu tuu -sê ba cã wa lii le ga ba u dye, u n pe wãã ga, maa pe yey: «Yoo tee n kɛ?» ⁵ Pe n u pye ma yee: «Nasarɛtefa Yesu too n kɛ.» Yesu n yee: «Ndoo tẽ ma woo.» Loo yale wo Yuda pye u ba yer pe ne, Yuda wii tuu pye Yesu yifua u napĩ- kẽ. ⁶ Yaliile Yesu le pãã ma yee, ndoo tẽ ma woo, pe n kũn dur kur kuɛ ne, ma laha n too. ⁷ U n pe yey yahamba: «Ah yoo tee n kɛ?» Pe n maha u pye: «Nasarɛtefa Yesu.» ⁸ U n yee: «N sê le pãã wa la ye ye, ma yee ndoo tẽ ma woo? Ke ma pye ndoo tee n kɛ, ye tyii ta kãnyãrwai na, pe n ter.» ⁹ Tuu loo pãã ke syi, lii u naa n pãã Yãhã ye ke yĩmper wo, loo ne le pye. Loo ne nde: «Yãhã, nawee- mpãy taa ba wãã ra kê, nawee nen gɛ sê plaha ra ye ye.»

¹⁰ Syimu Pyar -sê pye yũnrũhũ ne. U n le tyĩn yi yũnsyihi wo, ma Yãhã yũndefa yĩnfa tẽntẽ Malsyii kãndigi ndityɛ gbã cɛr.

¹¹ Loo na, Yesu n u Syimu Pyar pye ma yee: «Ma yũnrũhũ le yũnsyihi wo. Ma sê

cã la n yai n ke kayĩhĩ sya, kii ra Tuhufua Yãhã tuu wãã ra kê?»

¹² Yesu tuu kãhã loo nde pãã wa, nawee- mpãy pe pye Yuda ne, pe n Yesu yigi, ma u pua, ¹³ ma cãã ka u ne Yana fla na, Yãhã yũndefa yĩnfa mpãy waa. Loo dye Kayifu woo tuu ba Yãhã yũndefa yĩnfa yãã. U ba Yana pueesya sya soo. ¹⁴ Woo kê tuu maha ba Yiifɛe- yahaseefa pye ma yee, a ter nawee nen ma ku nabuar wĩ na, koo ke puar.

Pyar Yesu wĩ kai

(*Mat 26.69-70; Mar 14.66-68; Luke 22.55-57*)

¹⁵ Syimu Pyar tesê Yesu kãnyãrwe waa ne, pe n taha Yesu na, ma ka Yana fla na. Yãhã yũndefa yĩnfa ba u kãnyãrwe nen nwo cã lɛ wa, woo n waha dye u Yãhã yũndefa yĩnfa kangbãn ndyin wo.

¹⁶ Syimu Pyar ya n kuee kãndi wo kapahayẽ na. U kãnyãrwe wii tuu u Yãhã yũndefa yĩnfa cã, u n ka maa pãã u kapahayẽ sãnysale ne, ma Syimu Pyar yigi dye loo na.

¹⁷ Ke kapahayẽ sãnysale n u yey ma yee: «Ah ndee, dya nwo kãnyãrwai waa kê ma bya nel!» Pyar n yee: «Aye, poo waa sê kê ra ne ye.»

¹⁸ Wɛr tii naa n pai ke dyan, pe tẽntẽ- tesê pe Yãhã kangbãn sãnfa mpãy ne pe pye ke fla na, pe ba naa tar, ma naa n waha. Pyar bya pye pe ne, ma naa naa waha.

U Yãhã yũndefa yĩnfa Yesu yey

(*Mat 26.59-66; Mar 14.55-64; Luke 22.66-71*)

¹⁹ U Yãhã yũndefa yĩnfa Yana n Yesu yey ma yee: «Mpãy poo pe ma ma kãnyãrwai? Kai- nkãy syi koo taa nawee- klaha?» ²⁰ Yesu n u yẽ wãã sya ma yee: «N ba naa nawee- klaha Yiifɛe- yawãhã nwey wo, tesê Yãhã kangbãn wo, Yiifɛe- byɛ naa pe ya wãã too flɛ nde wo. N ke kai- byɛ pãã naa n yi, n sê kaplãn nkãy wũhũ naa n pãã ye, nawee- byɛ ke cã. ²¹ Nwa ta ma n nii le yey ndoo ye? Le ma pye ke dyan, mpãy pe naa ta kaplãn luhu, le yey poo ye, poo le cã.»

²² Tuu naa n pãã ke dyan, pe Yãhã kangbãn sãnfa mpãy pe pye ke fla na, poo

nen waa n u fey, ma u pye ma yee: «Nwa ta ma n nii n pãã Yãhã yũndefa yĩnfua ne ke dyaŋ?» ²³ Yesu n u pye ma yee: «N ma tee pãã, le t̄or ra ye lii tē pãã wãpee. Ke ma -sē pye cĩinde tē pãã, nwa ta ma n ta fey?» ²⁴ Loo kur ye, Yana n Yesu n̄o wãã u Yãhã yũndefa yĩnfua Kayifu fla na. Ke namihi pye u na nantãŋ, pe ba u pua yigi.

Pyar maha Yesu wĩ kai

(*Mat 26.71-75; Mar 14.69-72; Luke 22.58-62*)

²⁵ Pyar woo -sē pye u naa naa waha. Waa n u yey yahamba: «Ah ndee, u dya nwo kãnyãrwε waa kē ma ne?» Pyar n maha le kai ma yee: «Aye, poo waa sē kē ra ne ye.»

²⁶ U Pyar tuu -sē ba dya wii nditye gbã cεr Yesu yigiyale wo, u dya pye Yãhã yũndefa yĩnfua tēntē waa nwonfua. Woo tēntē n Pyar yey yahamba: «Ah, n sē ma yãã la Yesu ne katyir lankua wo?» ²⁷ Pyar n maha le kai ma yee u sē Yesu cã ye. Ngupuai n -sē ta ter kui.

Pe ka Yesu ne fãngafua Pilati fla na

(*Mat 27.1-2, 11-14; Mar 15.1-5; Luke 23.1-5*)

²⁸ Ke yĩnsyii sukũhũntã yĩŋ na, pe n Yesu yigi yi Kayifu fla na, pe byε n wãã ga u ne u fãngafua tēntēsaha wo, kangbãŋ gaa ba kē. U fãngafua myaha ba kē Pilati. Pe Yiiffee- sē -sē ba dye ke kangbãŋ laam wo ye, u fãngafua tee pye kulaafua. Pe ma ne dye, pe saa ne waha te syayaha gbar dir di ye.

²⁹ Loo na Pilati n yi u kaha wo, ma ka pe kuε ye, maa pe yey ma yee: «Lii kapee ne u dya tuu pye?» ³⁰ Pe n u yē wãã sya ma yee: «Dya nwo ma ne yee u wee kapeepyefua ye, wo saa ne pye too u yigi ba ma fla na ye.» ³¹ Pilati n pe pye ma yee: «Le ma pye ke dyaŋ, ye u sãhã ye klo kai-kãnde na.» Pe n yee: «Ye kãnde* na, wii Yiiffee-, wo sē yai wo nawee boo ye.»

³² Pe loo pãã ke syi, kai- nkãy Yesu tuu ba cãã pãã yaha faale wo u ya gbã wĩ na, koo kai- kē ke nii n pye loo yale wo.

³³ Pilati n dur dye ter u nangbãŋ kaha wo, ma ta pe n Yesu yee ba. U n ba u

yey ma yee: «Mboo la pe Yiiffee- yĩnfua?»

³⁴ Yesu n -sē u yey: «Ma le cã mii ya laa, mpãy me pe le pãã ma ye?» ³⁵ Pilati n u pye ma yee: «N wee Yiiffee- terfua ye. Ma terfa Yiiffee-, tesē Yãhã yũndefa yĩnfua ne, poo pe ma yigi ba wãã ra kē. Le pãã ra ye lii taa pye.» ³⁶ Yesu n u pye ma yee: «Ta yĩnfar wee driyē nge wo ye. Le ma ne pye ke dyaŋ, ta nawee- ga ne naan miy ta draha wo, ta napĩ- ma n waha ra yigi ye. Ta yĩnfar sē -sē wee driyē nge wo ye.»

³⁷ Loo na Pilati n -sē u pye ma yee: «Jaha ma ma yĩnfua?» Yesu n u yē wãã sya ma yee: «Åwã, taa le pãã mii, n ma yĩnfua. N see nawee, ma pa driyē laam wo, ma ba cĩinde yar nawee- na. Cĩinde le n tãy nawee- mpãy ye, pe n luhu ra ye.» ³⁸ Pilati n u pye ma yee: «Ah nwa kē cĩinde ne?»

Pe Yiiffee- Pilati ta u n Yesu wãboo wĩ ta

(*Mat 27.15-31; Mar 15.6-20; Luke 23.13-25*)

Pilati tuu loo pãã wa, u n yi ga maa Yiiffee- wãã sya kãndi wo, ma pe pye ma yee: «Ye dya nwo yigi ba ra kē, n sē - sē laa kapee yãã u na ye. ³⁹ Dyε- byε syayaha gbar na, ye sē ne pa la, ye yee ndoo n nwompihifua waa yi yaha ye kē? Ya'a sya, n ga Yiiffee- yĩnfua yi yaha ye kē naandyε.» ⁴⁰ Pe Yiiffee- n nii n tē ma yee: «Aye, wo wee woo wĩ na ye, wo n traha ma Barebaa woo yi yaha wo kē.» U Barebaa -sē pye yuhu naboofua.

19

¹ Loo kur ye, Pilati n ta pe n Yesu gbã sãngblã ne. ² Pe seraasyi n nii u ler, ma yĩnfua nayreyãhã le u na, ma ngur maha ta u yĩŋ na yĩnfua nkifai dyaŋ, ³ ma dur ma nii yũhũ n crã u na, ma nii u ler yĩnfua syaha ne ma yee: «Yiiffee- yĩnfua wo ma syar», ma -sē maha nii u fey.

⁴ Loo kur ye, Pilati n maha yi ba pe Yiiffee- fla na, maa pe pye ma yee: «Ye tyii, pe n yi ba u ne kãndi wo. N n traha n -sē le pãã ye ye, ndoo sē laa kapee yãã u na ye.»

⁵ Loo na, Yesu n yi ke yĩnfua nayreyãhã ne, tesē ke ngur nkifai ne u yĩŋ na. Pilati n

* **18:31** 18.31 Koo cãã na, Wɔrmefa fãngafa ya bii me pe ga waha nawee wãboo wĩ ta. Loo ne, pe Yiiffee-yahaseefa n ka Yesu ne Pilati fla na.

-sē pe pye ma yee: «U dya nwo.» ⁶ Yaliile pe Yāhā yūndefa yīnfa, tesē pe nawee- ne pe u yāā, pe nii n tē ma yee: «U kuey mar boo trā na! U kuey mar boo trā na!» Pilati n pe pye ma yee: «-Ye u kuey mar boo yii ya, ndoo sē laa kapee yāā u na ye.» ⁷ Pe n u yē wāā sya ma yee: «Wo kānde na u yai u ku, u tee yee woo ma Yāhā Dya.»

⁸ Pilati tuu pe kaplān luhu Yesu wīi na, u n fya ma ta tēr faale yaha. ⁹ U n dye ga u tētēsaha kangbān wo, maa Yesu yey ma yee: «Ah ma n yi na cigege?» Yesu sē -sē u yē wāā sya ye. ¹⁰ Pilati n -sē u pye ma yee: «Ah ma saa ndoo ge yē wāā sya la? Ma sē cā la fānga ma ra ye, ta n ga waha ma yi yaha, le ma maha tāy ra ye, n ta pe n ma kuey mar boo trā na?» ¹¹ Yesu n u yē wāā sya ma yee: «Ma saha fānga wīi laa pye ra na ye, n sē sye Yāhā ma fihī lii wāā ma kē. Koo syi, wii tuu ra yigi wāā ma kē, woo kapee tēr ma wīi yaha.»

¹² Loo yale wo, Pilati naa Yesu wāyiyaha wīi kē. Pe Yiifee- poo -sē nii n tē fānga ne ma yee: «Ma'a u dya miy yaha, ma wee fāngafa bye yīnfua naambiyā ye. Nawee nawee ma u ya ta yīnfua, u ma fāngafa bye yīnfua napīi.»

¹³ Pilati tuu koo kaplān luhu wa, u n ta pe n Yesu yigi ga kāndi wo. Pilati n pa, maa tege nii kasāhāfua niisaha wo, draha giī pe naa n yee ntēmbapai fla, pe naa ke yee Gabata yebere yor wo, Yiifee- yor kē. ¹⁴ Te syayaha gbar ne ga dye koo per yīnsyii wo. Koo per yaiwlan yale ba kē, Pilati tuu pye u ba tege nii kasāhāfua niisaha wo, u n Yiifee- pye ma yee: «Ye yīnfua nwo.» ¹⁵ Pe n -sē nii n tē ma yee: «U boo, u boo, u kuey mar boo trā na!» Pilati n pe pye ma yee: «Ah ye yīnfua kē, ye -sē yee, n u kuey mar mii syi?» Pe Yāhā yūndefa yīnfa n yee, a yīnfua waa wee poo ye, mii u fāngafa bye yīnfua sē kē ye. ¹⁶ Loo na, Pilati n pe laam wīi pye, ma Yesu wāā seraasyi kē, pe ga u kuey mar yaha trā na.

U fāngafua seraasyi Yesu kuey mar yir yaha trā na

(*Mat 27.32-44; Mar 15.21-32; Luke 23.26-43*)

Pe seraasyi n Yesu yigi tēr, ¹⁷ ma yi u ne le klo wo. U n u kueymartrā tēn u ya ya. Teelii fla pe n yee Gblegbeta Yiifee- yor wo, le yīntaha kē yīnkluhu fla, pe n ka koo fla na. ¹⁸ Koo fla pe Yesu kuey mar yir yaha trā na, ma maha nawee- syām mpāy kuey mar yir yaha u kānkāy na pe ya wuhu na, Yesu pye pe telai wo. ¹⁹ Pilati n ta pe n wān gaa gbe, ma yrūhū ke na, ma ga ke gbāā yaha le trā na ncaha ye. Pe ba yrūhū ta ma yee: «nasareTEFA YESU, YIIFEE- Yīnfua kē.» ²⁰ Ke kaplān ba yrūhū ta yor fle tāā wo, Yiifee- yor, tesē Wōrmefa yor ne, ma suhu Jrekefa yor ne. Draha giī pe ba Yesu kuey mar yir yaha trā na, ke fla pye klo tāy tūntūn. Ke n ta Yiifee- busāā n ke wān yāā, ma kal. ²¹ Pe Yāhā yūndefa yīnfa n ka Pilati fla na, maa u pye ma yee: «Kaplān ngīi ke yrūhū ta nii ma yee, Yiifee- yīnfua kē u ne, ma sē yai ma tyii ke na ye, ma yai ma ta pe n yrūhū ta, a dya nwo yee woo ma Yiifee- yīnfua.» ²² Pilati n pe pye ma yee: «Tē lii yrūhū ta, le ga kuee loo na.»

²³ Pe seraasyi pe Yesu kuey mar yir yaha wa le trā na, pe n u nayre gbe, ma la fle resyar. Pe bye n fla nanen gbe. Pe n maha u nayrengbān gbe, pāhāsaha sē pye ke na ye. Ke ba tyīn fai nen ya. ²⁴ Seraasyi n pe ya pye ma yee: «Wo ma syi wo ke nayrengbān tyīn jūū ye, -too pyer raa pye, wo cā ke ga nii wii wān.» Pe koo pye wa ke syi, kapān lii le bii cāā yrūhū ta nii Yāhā sabangbān wo, loo ne le pye loo yale wo. Loo kapān ne nde:

«Pe ra nayre la pe ya nsoho wo;
ta nayrengbān koo na,
pe pyer raa pye, maa cā ke ga nii wii
wān.»

Pe seraasyi -sē le pye koo syi.

²⁵ Yesu nahafua pye u ba yer Yesu kueymartrā tāy, tesē Yesu nahafuasyīnde ne, ma suhu Klopa cōō Maari ne, tesē Madalafa Maari ne. ²⁶ Yesu tuu u nahafua yāā, tesē u kānyārwebua ne, pe yir yer u kueymartrā tāy, u n u nahafua pye ma yee: «Yaa, dya nwo woo ma ma dya yagaa.» ²⁷ U n u kānyārwe pye ma yee: «Nwo woo ma ma nahafua yagaa.» Koo

per u kányârwe n Yesu nahafua yigi ga ta u ya tã y u kuãṅ ne.

Yesu wãku

(*Mat 27.45-56; Mar 15.33-41; Luke 23.44-49*)

²⁸ Yesu ba cã kai- nkãy ke ne ga u dye, ke bye u yãã wa yagaa. U n yee: «Loho fãã ra yigi.» Tuu loo pãã wa ke syi, kapãn lii le ba cãã yrũhũ ta nii Yãhã sabangbãṅ wo u wĩi na, loo ne le pye loo yale wo. ²⁹ Gblãhã gaa pye ke fla na, ke ba yĩ defĩitãhãpihi ne. Seraasyi n flũhũflũhũ wãṅ gaa gbe, ma kã le ke defĩitãhãpihi wo, ma ke wra ta katyigi gaa kayan na, ke katyigi myaha yisope. Pe n ke wãṅ kuã yir ta Yesu yẽ tã y. ³⁰ Yesu tuu ke defĩitãhãpihi wãr wa, u n yee: «Ke kai- bye kua wa,» ma yĩṅ kuc tege, ma ku.

³¹ Pe Yiifee- yahaseefa sã naa n traha te nakur n yai kua ke trãṅ na ye, pe kani per ga ne fe gbe yainkõṅ wo, koo kã. Koo kani per ba wãã dye pe syayaha gbar ne. Koo syi kã, pe n ka klo laam wo, maa Pilati nar ma yee, a nawee- mpãy pe kuey mar nii trãṅ na, tuu kãnde wãã seraasyi kã, pe n ga pe tre gbã ka pe n ku farfar, pe n pe tege kãã ke trãṅ na. Pilati n kãnde wãã seraasyi kã.

³² Nawee- syãm mpãy pe ba kuey mar yir yaha trãṅ na pe ya wuhu na Yesu tã y, pe sã ba ku wa ye. Pe seraasyi n -sã ga pe tre gbã ka. ³³ Yaliile pe ga nõ Yesu na, maa yãã tuu ku wa, pe sã woo tre gbã ka ye. ³⁴ Seraasyi nen waa n -sã Yesu mpãy kã fer u nceṅ ne, ntõr n ta ter yi ma suhu loho ne.

³⁵ Wii tuu koo kai- ngĩ yãã, u ke yar nawee- na. Kai- nkãy tuu yar ke ma cĩinde, u cã u cĩinde pãã, loo na ye bye n waha Yesu wĩi sya cĩinde. ³⁶ Koo kai- pe seraasyi pe pye, kaplãṅ nkãy ke bii cãã yrũhũ ta nii Yãhã sabangbãṅ wo, koo kã ke naa n pye loo yale wo. Koo kaplãṅ ngĩ: «Pe saa u kacrihi neṅ ge yoho ye.» ³⁷ Yãhã sabangbãṅ kapãn laa maha nde: «Wii pe kã fer, pe ga ba u yãã.»

* **19:41** 19.41 Le gbĩ pye nkõṅ pe gbã fer yãṅ mpãy ntẽmblaha fla wo, ma le laam ta wlenwlen, le yẽ ne nwonyẽ dyan. Le yẽ n tã ntẽmbangbãṅ ne. * **20:1** 20.1 Koo per kã jimaasyi per ne.

Yesu wãleṅ gbĩ wo

(*Mat 27.57-61; Mar 15.42-47; Luke 23.50-56*)

³⁸ Dya waa pye, u myaha ba kã Yosẽfe, Yarimatefa naa waa ba kã. U pye Yesu kányârwai waa, u sã -sã ba ta waa n yi le cãṅ na ye, u tee naa n fya Yiifee- yahaseefa na. U n pa, maa Yesu nakugu nar Pilati ye. U n kãnde wãã u kã. U Yosẽfe n ka, maa ta pe n Yesu nakugu tege le trã na.

³⁹ Nikodemu wii u ba ka faale wo Yesu fla na yĩmper wo, u n ka sãm- ter gbengbeyĩhĩ syãṅ syi ne. Pe sãm- ba gbihi katyir sũ wãn ne, myer katyigi, tesẽ yaluee katyigi ne. ⁴⁰ U Yosẽfe, tesẽ u Nikodemu ne, pe syãm n Yesu nakugu gbe, ma nii ke tuhu pe miy ne, ma nii ke maha faasyĩmbehe ne. Yiifee- kãnde wo, pe maa nakugu le, pe ne ke gbihi koo syi.

⁴¹ Draha gii pe ba Yesu kuey mar trã na, katyir lankua pye ke fla na. Gbĩifuẽ pye ke fla na, le ba gbã fer* ntẽmblaha fla wo, pe sã ba nakugu gaa le yãã le wo ye. ⁴² Le pye tũntũn. Pe n dye Yesu nakugu ne, ma ke sã y ta le gbĩifuẽ laam wo. Pe yai pe ne pye farfar, yainkõṅ wo kani per ga ne nõ, koo kã.

20

Yesu wã yir gbã wo

(*Mat 28.1-8; Mar 16.1-8; Luke 24.1-12*)

¹ Ke cãwãã per cir* yĩnwõṅ wo, Madalafa Maari ye n ka le gbĩ fla na, maa yãã ntẽmbangbãṅ gii ke ba tã le gbĩ yẽ na, ke gbe kãã. ² Tuu le yãã ke dyan, u n fã ga Syimu Pyar fla na, tesẽ u Yesu kányârwebua ne, maa pe pye ma yee: «Eh, pe wo Yĩṅfua nakugu yi kãã le gbĩ wo, wo sã cã pe u ta na ye.»

³ Pyar tesẽ woo kányârwe ne, pe n yi, ma n gaha le gbĩ fla na. ⁴ Pe naa n fã pe syãm pe ya tã y, u kányârwe nwo naa n fã farfar ma ter Pyar yaha; woo n ga cãã dye le gbĩ fla na. ⁵ U n kue tege, ma yãṅ le wãã ma faasyĩmbehe yãã le gbĩ wo, nkãy pe ba Yesu nakugu maha tã ke ne. U sã -sã dye ye. ⁶ Syimu Pyar n pa u

kur kue ye, maa ta ter dye le gbĩ wo, ma ke faasyĩmbehe yã ke fla na, ⁷ ma suhu fai lii ne pe ba maha Yesu yĩn na, le pye le ya ya, le sē pye ngĩ ne ye. ⁸ Loo na, u kãnyãrwε wii tuu ba cã dye le gbĩ fla na, u bya n -sē dye le laam wo u ya ndon. Tuu ke faasyĩmbehe yã ke dyan, u n Yesu wĩ sya cĩnde. ⁹ Pe kãnyãrwai sē -sē ba Yãhã sabangbãñ kaplãñ war wa ye, nkãy ke yee, a Yesu ga yir gbã wo, u dur ba yrãñ na.

¹⁰ Pe kãnyãrwai syãm n dur ter pe fla na.

*Yesu u ya yar Maari na
(Mat 28.9-10; Mar 16.9-11)*

¹¹ Maari n dur ga le gbĩ fla na, ma ga nii n wũn. Tuu naa n wũn, ma kuee yãñ le n wã le gbĩ wo, ¹² u n yãhãyĩñ tẽnlehe syãm mpãy yã. Pe kale wãn pye wãfir. Pe ba tege nii teelii wo Yesu nakugu ba sãy ta. Nen pye yĩn kue ye, u syãñ wuhu -sē pye trε kue ye. ¹³ Pe n u pye ma yee: «Coo, lii raa n wũn?» U n pe yẽ wã sya ma yee: «Waa ra Yĩnfua nakugu gbe kã, n sē -sē cã u ke ta na ye.»

¹⁴ Yaliile Maari tuu naa n pã, u n wã klaha, ma Yesu yã tuu yir yer ke fla na, u sē -sē ba cã Yesu kē ye. ¹⁵ Yesu n u pye ma yee: «Coo, lii raa n wũn, yoo raa n kε?» Maari n le ga ma yee katyir lankua sēñfua kē. U n u pye ma yee: «Ke ma pye mboo raa u nakugu gbe, le pã ra ye taa ke ta na, ta n ga ke gbe ba le.» ¹⁶ Yesu n u myaha yee ma yee: «Maari.» Maari n klaha yãñ, ma u pye Yiifee- yor wo: «Arbuni,» koo yĩntaha kē yĩnfua. ¹⁷ Yesu n u pye ma yee: «Ma'a n ta yigi yaha ye! Ma sē yã, n sē dugu ga wa ra Tuhufua Yãhã fla na ye. -Taa -sē ka ra nampyen- fla na, maa pe pye, a ndoo ga dugu ga ra Tuhufua fla na, wii u ma ye byε Tuhufua, ma maha ma Yãhã ra ye, tesē ye bya ye.»

¹⁸ Maari n ka, maa le pã pe kãnyãrwai ye, a woo u Yĩnfua Yesu yã. U n maha Yĩnfua Yesu tẽnlehe byε tór pe ye.

*Yesu u ya yar u kãnyãrwai na
(Mat 28.16-20; Mar 16.14-18; Luke 24.36-49)*

¹⁹ Koo per yĩmper wo, ke pye cãwã per cir, pe kãnyãrwai ba pe ya wã ta

nwongbãñ gaa wo, ma te kãanklee gbãã tã, pe tee naa n fya pe Yiifee- yahaseefa na. Yesu n fer gbe yi pe laam wo, ma pe syar ma yee: «Yãhã n yrĩn wã ye kē.» ²⁰ Tuu ba pã wa ke dyan, u n u klue yar pe na, tesē u mpĩy ne. Pe kãnyãrwai n too yã, ma u yãñ cã, pe laam n fĩhĩ flege.

²¹ U n maha pe pye: «Yãhã n yrĩn wã ye kē. Ta Tuhufua Yãhã tuu ra lehe wã mii syi, ndoo bya n -sē ga ye lehe wã koo syi.» ²² Tuu loo pã wa, u n tefay fua woo pe na, ma pe pye ma yee: «Ye tyii Yãhã Yrã Fãnga n dye ye laam wo! ²³ Ya'a mpãy kapee- laha kã pe na, ke ga kua pe na, ya'a -sē mpãy kapee- sye yaha pe na, ke ga kuee pe na.»

²⁴ Yesu tuu ba u ya yar u kãnyãrwai na, Tema wii pe naa n yee Didim, koo yĩntaha wuhuwã, woo sē pye pe laam wo ye. Pe kãnyãrwai sēnsye syãm mii waa ba kē. ²⁵ Pe kãnyãrwai mii n -sē le pã u ye, poo u Yĩnfua yã. U n -sē pe pye ma yee: «N ma yee n sē pe puente kueysar yã u klue na, ma ta kãnde te te na ye, tesē n ma yee n sē ra koho le u mpĩy nadyaha fla na ye, n saa le sya u yir gbã wo ye.»

²⁶ Plii kuatã n ba no, pe kãnyãrwai n maha ba pe ya wã ta ke nwongbãñ wo, Tema pye pe ne. Te kãanklee ba gbãã tã, Yesu n fer gbe yi pe nsoho wo, ma pe syar ma yee: «Yãhã ke yrĩn wã ye kē.» ²⁷ U n Tema pye ma yee: «Tema, ta klue yãñ, pa ma ba te yãñ te na! Ma koho yũhũ ba le ta mpĩy fla na; ma tee ba yee ma sē ta wĩ sya cĩnde ye. Yagaa le sya cĩnde, ndoo yir gbã wo!» ²⁸ Tema n u yẽ wã sya ma yee: «Mboo ta Yĩnfua, mboo ta Yãhã.» ²⁹ Yesu n u pye ma yee: «Taa ra yã, koo kē ma n le sya cĩnde. Mpãy pe sē le yã ye, ma -sē le sya cĩnde, poo wĩ n tãy.»

Yesu tuu kai- nkãy pye

³⁰ Cã gii byε Yesu tuu pye u kãnyãrwai ne, u ba laanwo wũhũ busã pye, koo byε sē yrũhũ saba nwo wo ye. ³¹ Kai- ngĩ -sē yrũhũ ta saba nwo wo, ma yee ye le sya cĩnde Yesu woo kē u Yãhã Yĩndefua Crise. U maha ma Yãhã Dya. Ya'a u ta ye Yatεr, ye ga cĩnde yrã yã, lii wãkuayã wee le na ye.

21

Yesu laanwo wīl pye fuayigisaha wo

¹ Loo kur ye, Yesu n u ya yar u kányārwai na Galele langbāŋ yē na, klo laa tǎy pe naa n yee Tyiberyati. Tuu u ya yar pe na mii syi, le nde.

² Per gaa, Syimu Pyar, tesē Tema ne wii pe naa n yee wuhuwāā, ma suhu Natanelu ne, u naa n yi Kana wo Galele kue ye, tesē Sewede dyam ne, ma suhu kányārwai syām mpāy ne pe pye pe ya ne. ³ Syimu Pyar n pe pye ma yee: «Ndoo n gaha fuayigisaha wo.» Pe n u pye ma yee: «Wo bya ga ka ma ne.» Pe n yi, maa dugu dye salangbāŋ wo, ma nii joo miy yahasee ye. Koo yimper bye wo, pe sē ngaa yāā ye.

⁴ Yūhū ke ba syii, Yesu n pa, maa yer langbāŋ yē na. Pe kányārwai n u yāā, pe sē -sē ba cā woo kē ye. ⁵ U n pe pye ma yee: «Ta cīifa, ye sē fua- yāā yigi la?» Pe n yee: «Aye, wo sē ngaa yāā ye.» ⁶ Tuu loo luhu, u n pe pye ma yee: «-Ye u joo miy le yagaa ke salangbāŋ kāndigi kue ye, ye ga yigi!» Pe n -sē u joo miy le, ma yāā pe saha u joo tyīn ba le ke salangbāŋ wo ye, u ba yīl fua- ne, koo kē.

⁷ Pe loo yāā, u Yesu kányārwebua n Syimu Pyar pye ma yee: «Eh, wo Yīnfua kē.» Pyar -sē pye kadyepua ne. Tuu loo luhu, u n u nayroho gbe le, ma too loho wo, ma ga ka farfar. ⁸ Loo yale wo, pe kányārwai sē ba dey langben na ye. Pe n nii n pai ke salangbāŋ ne, ma nii u joo tyīn n taha pe ya na, u ba yīl fua- ne. ⁹ Pe ga tege kántraha na, pe n fua- yāā naankāhā na, bur ne kánkāy na. ¹⁰ Yesu n pe pye ma yee: «Ta cīifa, fua- mpāy tee yigi, -ye pa mpāy ne!» ¹¹ Syimu Pyar n dugu dye ke salangbāŋ wo, ma u joo fle yi. U ba yīl fuababai gbeekuasī sēnsye tǎā ne. Pe fua- wānihi naa bye ne, u joo sē cer ye. ¹² Yesu n pe pye ma yee: «-Ye pa yaa di!» Pe ba u yāŋ cā, waa sē u yey ma yee yoo kē u ne ye. ¹³ U n yūhū dye pe tǎy, ma bur gbe ma naha ka la pe kē, fua- ne.

¹⁴ Tuu ku ma yir gbā wo, u tēhe tǎā wuhu kē tuu u ya yar u kányārwai na.

Yesu Pyar yey laa ne tēhe tǎā

¹⁵ Yaliile pe ba di wa, Yesu n Syimu Pyar yey: «Nsān dya Syimu, ta ntāŋ dye la ma tǎy, ma ta ter mii mii yaha?» U n u yē wāā sya ma yee: «Āwā, Yīnfua, ma cā ma wīl n tǎy ra ye.» Yesu n -sē u pye ma yee: «Ta nawee- yigi yō mbanaha wāŋ syi dyaŋ u mbapīy ne!» ¹⁶ U n u yey tēhe syāŋ wuhu na ma yee: «Nsān dya Syimu, ta ntāŋ dye la ma tǎy?» U n u yē wāā sya ma yee: «Āwā, Yīnfua, ma cā ma wīl n tǎy ra ye.» Yesu n u pye ma yee: «Naa ra nawee- yāŋ mbanaha wāŋ syi dyaŋ u mbapīy ne!» ¹⁷ Ke tēhe tǎā wuhu na u n u yey: «Nsān dya Syimu, ta wīl n tǎy la ma ye?» Pyar laam n wlāhā, tuu u yey ke tēhe tǎā wuhu na, a u wīl n tǎy la u ye. U n u pye ma yee: «Yīnfua, mboo taa kai- bye cā, ma cā ma wīl n tǎy ra ye.» Yesu n u pye ma yee: «Ta mbapīy yigi yō!»

¹⁸ Ta n kapān laa pāā ma ye, taa pye naanfuē, ma naa mii pua mii ya, ma naa n gaha teelii ma ma tǎy. Ma'a -sē ba le, maa ba klue kuā naa n yir, waa n naa ma pua nayre wān ne, u naa n gaha ma ne teelii le sē n tǎy ma ye ye.» ¹⁹ Kaplāŋ ngīl le yar, Pyar ga ba gbā mpāy ter ku, u Yāhā myaha gboho ke syi. Yesu tuu loo pāā wa, u n u pye ma yee: «Naa n taha ra na ma kuāŋ ne!»

²⁰ Pyar n klaha yāŋ kur kue ye, ma Yesu kányārwebua yāā tuu n taha pe na. Per gii pe ba kur kue digi wāā di Yesu n cā ku, woo kányārwe kē tuu ba yūhū dye Yesu tǎy, ma u pye ma yee tuu le pāā woo ye, a wii woo tuu ga ba yi kǎā u kur ye. ²¹ Pyar tuu ba u yāā, u n Yesu yey ma yee: «Yīnfua, ah woo, lii loo le ga ba u dye?» ²² Yesu n u yē wāā sya ma yee: «N ma sya n traha u kuee driyē wo ta n sya ba dur ba, ma kalaa wee ye. Mboo, naa n taha ra na ma kuāŋ ne!» ²³ Yesu nawee- n nii le pāā pe ya nsoho wo, a u kányārwe saa ku yāā ye. Yesu sē -sē ba le pāā Pyar ye, a u kányārwe saa ku yāā ye. U ba yee, a le ma tǎy woo ye u kuee driyē wo woo n sya ba dur ba, u kalaa wee ye.

²⁴ Woo kányārwai kē tuu kai- ngīl tōr nawee- ye, ma ke yrūhū ta. Wo bye, wo cā lii tuu pāā le ma cīinde.

²⁵ Yesu maha kai- busãã pye. Pe ma ne ke byε yrũhũ naa n ta sabar wo, n sã le sya te tasar ga ne yãã driyẽ kur byε wo ye.

Yesu Tēnlehe pe tēj nkāy tē faale wo

Yāhā yē wāter wī ke Yrā wākē ne pe Yesu tēnlehe kē

¹ Ta naambiyā Tohofile, Yesu tuu fe yir, u naa nawee- klaha kai- busāā ne, ma maha naa yēkā wūhū pye, ma cā ba dugu ga yāhāyīn na. Koo ngī bye kē, tē yrūhū wāā ma kē ta saba cir laam wo. ² Per gii Yesu tuu ga ka yāhāyīn na, u kānyārwei mpāy tuu ba yān yi, koo per u pe ta u tēnlehe ma pe klaha ta Yāhā Yrā Fānga kāmay na. Tuu loo pye wa, Yāhā n u ta u n dugu ga yāhāyīn na.

³ Tuu fēngbān tii sya ma ku, loo kur ye, u n ba naa u ya yar u tēnlehe na, ma kānkai- sron pye pe waha cā pe yee, u yir gbā wo, ma dur ba yrān na gbaafa ye cīinde. Plii gbeesī tuu pye wāyi ne pe na, ma naa Yāhā Yai wī pāā pe ye. ⁴ Per gaa u pye pe ne, ma ba pe klaha ta nde ne ma yee: «Ta Tuhufua tuu yē ter kla gii wāwāā wī ne faa ye kē, koo kla ma yee ke sē yāā wa ye ye ye, ya'a n yi kāā Yurusalem wo ye, -ye ke sēn! ⁵ Nsān woo nawee tāā yi loho wo, ndoo -sē ga ye tāā Yāhā Yrā ne plii nde na.» ⁶ Mpāy pe ba pe ya wāā ta Yesu tāy, pe n u yey ma yee: «Yīnfua, yagaa la, taa ga Yiisrē terfa kar sya yaha nampay fānga koho wo?» ⁷ Yesu n pe yē wāā sya ma yee: «Ke per wācān tesē le yale ne, ye kalaa wee le na ye. Yāhā ya kē, ke koo per ta tesē le yale ne, ke laam wātan. ⁸ Tee yai lii ne loo ne nde: Yāhā Yrā ga ba tege dye ye laam wo. Loo nde ga ba fānga wāā ye kē, ye n ka ye ga naa ta yē kaplān tōr nawee- ye tesē kai- nkāy bye ne tē pye ter. Yii mpāy tee ke yāā yīnde ne, ma maha ke yāā luhu, ye ga ba naa koo ngī bye tōr Yurusalem wo, Yude kui bye ne, Syamari kui ne, deydey kui bye ne kāntraha nge na.»

Yesu kuā yir ter yāhāyīn na

⁹ Yesu tuu loo pāā wa, Yāhā fānga n ta u n kuā yir ter fāā, yāhāyīn kue ye pe tēnlehe bye yīnde na, pe n yer ma u waha

yān n wāā, u n sya ga paha yāhāfyāhā gaa na pe na. ¹⁰ Pe sē yāā yīntar gē gbe kāā wa yāhāyīn wāyān na ye, nayrefirfa syām mpāy syi n fer gbe yi pe tāy, ¹¹ ma pe pye ma yee: «Galele naam! Le ma mii ye n yer yāhāyīn tēj n yān? Tee u Yesu wāter yāā mii, u wādur ga ba nii ke syi.»

¹² Kai- ngī -sē pye yān gaa yīn na pe n yee wolifye katyir fla yān. Ke fla pye Yurusalem tāy tūntūn ya. Pe tēnlehe, pe pe naam syām mii kaplān luhu wa, pe n yir ke yān yīn na, ma dur ga Yurusalem wo.

Yuda Syikaryote draha gbehua

¹³ Pe ga dye Yurusalem wo, pe ga dugu dye gbegebaha yīn nwongbān gaa wo. Yesu kāndeyārfa yawāhā fla ba kē ke ne. Mpāy pe ba pe ya wāā, pe myar nde: Pyar, Nsān, Syake, Andere, Filipe, Tema, Bateremi, Matehe, Alefe dya Syake ne, Syimu Selote, Syake dya Yudi ne. ¹⁴ Ca mpāy bya pye ke fla na, Yesu nahafua Maari ne, tesē Yesu cīfa bya ne. Pe bye naa pe ya wāā yīmbui nen na, ma naa n pāā Yāhā ne yalebye.

¹⁵ Per gaa, pe n ba pe ya wāā peplii wān syi, ma pe ya wānihi yāā nawee- gbeekuay. Pyar n yir yer pe telai wo ¹⁶ ma pe pye: «Wo nna, yii mpāy tee Yesu ta ye Yater, kai- ngī ke pye ngī, le sē pye wākuāter wī mii le sē pye ye. Yuda wii tuu sya nii terfua Yesu napī- yaha ye, pe n ga u yigi, Yāhā Yrā bii u wī cāā yar wo faale wādyaha Dawide na, u n le yrūhū le yaha Yāhā sabangbān wo. ¹⁷ Yuda pye wo nklān wo, ma ba u tēn lay yāā. ¹⁸ Yuda tuu -sē loo kapee pye Yesu na, ma wale lii yāā loo kur ye, u tar sya le ne. Naniicā n u yigi, u n ga tege too yīn ne, ma lar waa crāhā yi u ya kē. ¹⁹ Yurusalemfa bye n le luhu, ma myaha taha te tar na pe yor wo ma yee: Hakeledam, ke yīntaha kē, ntōr tar. ²⁰ Yāhā sabangbān wo, Yāhā wāsey yay fla wo, kapān laa ma, le yrūhū yaha ma yee: «U kaha ke too, nawee nen gē ma n nii ke wo ye.» Le maha ma le yrūhū yaha ma yee: «Waa ter u u draha gbe.» ²¹⁻²² Mpāy pe naa n taha wo na, ma gbe Yīnfua Yesu wātāā cāā na loho wo Nsān ye, ma ba waa u wākuāyirter yale

na yāhāyīn na, poo waa yai u Yuda draha gbe. Ufua tuu yāā yīnde ne, Yesu yir gbā wo, ma dur ba yrān na gbaafa ye, u ga ba naa loo tōr nawee- ye wo wān syi dyaŋ.»

²³ Pe n naam syām mpāy yān yi: Matyase ma suhu Yosefe wii ne pe naa n yee Gbarsabaha, pe maha naa u yee Yituse. ²⁴ Pe Yesu kāndeyārfa bye n yīmbui wāā le, ma Yāhā nar ma yee: «Yīnfua, mboo wii, ma'a nawee yāā, ma ne u laam wūhū bye yāā gbaa na, wo yar nde ne: ²⁵ Le nde Yuda le ke, ma yūhū kāā draha gii wo raa wāā u kē, ma ka u ya ya draha wo kii tuu ma yagaa. Naam syām mii mii, too yar ma na, wii raa yān yi, u n ga Yuda draha gbe, ma n waha u lehe ma wīī ne nawee- ye, u yar wo na.»

²⁶ Loo kur ye pe n ntīhī syān wāā miy: Nen nde Matyase myaha wīī, nen nde Yosefe myaha wīī. Matyase myaha wīī loo n cāā too. Pe n Matyase ta u Yuda draha wo.

2

Yāhā Yrā wāpan

¹ Yiiffee- gbar gii pe naa n yee pāānkōti, ke per ba nō, Yesu kāndeyārfa bye n pe ya wāā pe peplii yawāhā saha wo. ² Gbleŋ gaa ter n ba fe gbe yi yāhāyīn kue ye. Gbleŋ gii ma'a luhu ke ye, maa yee teflahangbān ke n gbā. Ke n gble ba dye taha pe na ke nwoŋ wo, ke n nii gbleŋ fla ya. ³ Pe Yesu kāndeyārfa n yān ma yāā mii naa yīnkāmbēhe dyaŋ ke wāā ta, ma nii n tar blayblay. Ke sē -sē maha wee cīinde naawraŋ ye. Ke n ba fe cāān, ma too pe bye na nanem. ⁴ Yāhā Yrā n dye pe laam wo, ma pe nanem ta pe n nii yor tee nanen pāā gbegbe, yor tii ge pe sē cā yāā faale wo ye.

⁵ Teebēhe bye Yiiffee- mpāy pe naa Yāhā ke, pe bye ba pe ya wāā Yurusalem wo koo per, ke pāānkōti gbar wīī na. ⁶ Ke gbleŋ ke yi ke syi, pe n ga pe ya wāā ta ke fla na. Laa n pe fe gbe, ma ga ta ter. Pe laam wo nawee nawee woo, ma naa n luhu u klo yor ye Yesu kāndeyārfa waa yē na, le n yē kā pe na. ⁷⁻⁸ Le n kacān faha pe kē, pe yīnde n yi too pe na, pe n nii n yee: «Galele gbentee nen nawee-

sē na Yesu kāndeyārfa ne? Ah pe pye ge pye mii, wo bye n nii wo kui yor luhu pe yē wo wii wuhu na? ⁹ Too yer mii, wo laam wo Patifa ma, Madefa ne, Lamitefa ne, Otamifa ne, Yudefa ne, Kapadafa ne, Pōnfa ne, Yasyifa ne, ¹⁰ Firsyifa ne, Pāāfilefa ne, Syiptefa ne, Lebi kānkāyaha ngaafa ne kii ke crā Syirē na, ma suhu Wōrmefa ne, Kartifa ne ma suhu Arabifa ne. Wo laam wo mpāy ma pe see Yiiffee- mpāy ter -sē maha ma pe pe ya le Yiiffee- kānde wo. ¹¹ Wo wānihi naa bye ne, wo bye -sē n luhu pe Yāhā kangbāhā pāā wo yor wo wii wuhu na.»

¹² Loo n fīhī ga pe laam sroŋ wo, pe n nii, lii ge pe n ga, pe sē le cā ye, ma nii pe ya yey ma yee: Nde yīntaha ge kē lii ne?

¹³ Pe laam wo, mpāy ter -sē maha pye, pe naa Yesu kāndeyārfa ler ma naa n yee: «Ye cā la, sēm me pe ter pe koho ne?»

Pyar yē kapān pāānkōti gbar per

¹⁴ Loo na, Pyar n yir yer u tēnlehewai sēnsye nen telai wo, ma u yīmbui yir, ma pe nanihi pye ma yee: «Yiiffee-, yii tē n yān ma suhu mpāy ne pe pa Yurusalem wo te gbar wīī na. -Ye ndityuhu yaha, ye nde luhu yō tē ga tōr ye ye! ¹⁵ Nwa ta ye n yee, a sēm ndoo tēnlehewai yigi? Yalii pe pe yāā ma wo wa, pe n sya pe yigi sukūhūntāy yīn nge syi na, ntān kuāyale ge sē yāā ta ter wa ye? ¹⁶ Ye yai ye le cā faale Yāhā kaplān tōrfua Yōwel tuu bii kai- nkāy cāā tōr yaha, koo kē ke n pye nanga. U bii yee:

¹⁷ Yāhā yee: «Lii le ga ba yāā driyē kuayale plii na, le nde:

N ga ba ta Yrā tege cāān le nawee- laam wo.

Ye pii tesē ye pueesyam ne,
pe ga ba naa kaplān tōr,
nkāy tē ga ba naa n yar pe na.

Ye naanfām ga ba naa kai- yāā wāytāā wo,
ye wāle ga ba naa kai- yāā mluē wo.

¹⁸ Mpāy bye pe ma ra tēn na,
pe naam tesē pe ca ne,
cīinde, n ga ba ra Yrā tege cāān le
pe laam wo.

Pe ga ba naa kaplān tōr too plii nde na,
nkāy tē ga ba naa n yar pe na.

19 Tē ta, laanwo wūhū n naa n pye yāhāyīn
na,
yēkā wūhū ne kāntraha na.

Ntōr ga ba pye, naa ne,
naawur ne yāhāsyōr dyaŋ.

20 Yai ga ba wo tā,
yron ga ba yrāhā cor ntōr dyaŋ.

Loo na Yīnfua ga cā pa fānga ne tesē
nayōr ne.

21 Loo yale wo, nawee wii nawee wii woo
ma Yīnfua myaha yee ma u nar,
Yīnfua ga ufua yi le wo.>

22 Yiisrēfa, -ye luhu, n ga nde pāā ye ye:
Yāhā Yesu fānga yar ye na ma u ta, u n
yēkā wūhū ter bye pye tesē laanwo wūhū
ter bye ne, ye n yāā yīnde ne. Ye koo bye
cā. 23 Loo naa bye ne, ye Yesu yigi, ma sya
u wāā mpāy kē pe sē Yāhā cā ye, pe n u
kuey mar boo trā na. Ya'a yāā tee waha
loo kapee nde pye, Yāhā bii loo nde cāā ta
wa. Koo kē le n pye. 24 Yāhā gbā naankān
gbe kāā u na, ma u ta u n yir gbā wo, ma
dur ba yrāŋ na gbaafa ye. U wāyigiyaha
nakur klo wo, loo fānga sē pye gbā ye ye.

25 Wo wādyaha Dawide gē bii loo cāā pāā
wa u wīi na faale wo ma yee:
<N u Yīnfua yāā ra yahasee ye yalebye.

Tuu nwo ra tāy,
n sē n sege fyar koho wo ye.

26 Loo ne ta laam n tāy,
ta kaplāŋ n nii nuhu fla.

Ta kadye ma sya ba fāy ma nii
mlūhūmlūhū,
ta n sāy nii ta gbā kafēhe na,
le saa kai kua ra ye ye.

27 N cā, ma saa ra ta yaha nakur klo wo
ye.

Ndoo wii raa yāŋ yi, n cā,
ma saa sya ra n fūhū nii gbīi laam wo
ye.

28 Kānde lii le cīinde yrā wāā nawee- kē,
ma loo yar ra na.

Tē ga ba pye ma tāy,
le ga ba nii ra ye nuhu wīi.>

29 Wo nna, ye cā n ga waha wo faale
wādyaha Dawide wīi pāā laha ye ye. Tuu
ku, pe u le gbīi lii wo, loo sē na nde nantāŋ
too n yāŋ? 30 Dawide kai- ngīi cāā pāā
yaha mii Yāhā kaplāŋ tōrfua dyaŋ u ne.
U bii le cā ma yee, Yāhā bii yē ter u ye,
koo ga ba u kur kue puee ta yīnfua u wāŋ

syi dyaŋ. 31 Yāhā ke wii ta ke Yīndefua,
u wāyir gbā wo tesē u wādurba yrāŋ na
gbaafa ye, Dawide bii loo cāā cā wa. Koo
kē u n bii le cāā pāā yaha u wīi na ma yee:
<Yāhā sē u ta yaha nakur klo wo ye,

u kadye sē fūhū nii gbīi laam wo ye.>

32 U Yesu wii wīi tē n pāā, Yāhā u ta u n
yir gbā wo, ma dur ba yrāŋ na gbaafa ye,
wo bye loo yāā yīnde ne. 33 Yāhā n u kuā
yir, ma u ta ke kāndigi koho kue ye, u n
nii kai- bye Yīnfua. Yesu ba yē ter nawee-
ye Yāhā Yrā wākē ne, Yāhā n le wāā u kē,
u n le tege le wo laam wo. Loo ne tee n
yāā, ma maha n luhu. 34 Ye cā Dawide tuu
bii ku, Yāhā sē u ta u n kuā yir ter yāhāyīn
na ye. U -sē bii yee:

<Yīnfua Yāhā ra Yīnfua pye ma yee:

Pa tege nii ra kāndigi koho kue ye
kai- bye yīŋ na,

35 ta n sya ba ma napīi- yīy kor le ma
kē,

pe n nii mii ma tānde fyāhā tā pe na.>

36 Yiisrēfa, ye yai ye le cā laha, Yesu wii
tee kuey mar boo trā na, woo kē Yāhā u
ta Yīnfua, ma maha u ta ke Yīndefua.>

37 Mpāy pe Pyar kaplāŋ ngīi luhu, kadye
bye n muāy pe ye, pe laam n wlāhā nii. Pe
n u Pyar yey u nampyen- ne ma yee: «Wo
nna, le nde le nii ke dyaŋ, wo yai wo lii
loo pye?»

38 Pyar n pe yē wāā sya ma yee: «-Ye
le sya ye cā ye kapee- sē yō ye, -tee ke
wāpyen miy yaha, -tee sya pe n ye tāā yi
loho wo Yesu myaha na. Loo na, ye kapee-
ga yee laha kāā ye na, tesē Yāhā ga ke Yrā
Fānga wāā ye kē. 39 Ye sē yāā, koo kate-
syāŋ ngīi, Yāhā yē ter ke wākē ne nawee-
mpāy kē, ke n pai yāŋ yi nawee- ter bye
laam wo, yii tesē ye kur kue pii ne ma
suhu mpāy bya ne pe n yi deydey kui wo.»

40 Pyar n maha kaplāŋ nkāy tōr pe ye,
nkāy syi ke ga waha pe ta, pe n Yesu
kānyīi draha fla yāā, u ntāŋ n dye pe tāy u
kānde wāgbe wīi n maha tāy pe ye. Pyar
naa pe yar ma yee: «-Ye ye wāsyayaha
kānde gbe! Mpāy pe sē Yāhā cā ye, ye
ma n naa n yār poo kānde wo ye!» 41 Pe
laam wo, mpāy pe yer Pyar kaplāŋ kur
ye, pe ba syar. Pe n sya pe n pe tāā yi
loho wo Yesu myaha na. Koo per, mpāy pe

Yesu kānde yāā cīinde, ma pe ya le taha u kāndeyārfa na, pe pye nawee- naha yīibua.

Yesu kāndeyārfa troho wātāhā

⁴² Pe nafām mii kur bye, pe naa pe ya yaha, ma naa ndityuhu cre Yesu tēnlehe kaklaha ye. Pe ba pe yīj wūhū wāā le, ma maha sya, ma Yesu wāku cāā dir syi wāā naa n di pe ya ne, ma naa pe ya laam too u wāku wīī na. Pe maha naa pe ya wāā, ma naa Yāhā nar, ma maha naa ke sey. ⁴³ Pe Yesu tēnlehe naa laanwo wūhū pye busāā tesē yēkā wūhū ne. Pe nawee- naa koo ngīī bye yāā, ma sya naa n fya. ⁴⁴ Pe Yesu kāndeyārfa bye ba wāā le, ma pe koho wān ta te n nii nanihi wān. ⁴⁵ Pe maha naa pe tar par pe kle ne ma suhu pe koho wān ne, ma naa n pai pe war ne, pe bye n naa pe la pe ya kē pe gbāhā wuhu na. ⁴⁶ Plii wuhu na, pe naa pe ya wāā Yāhā kangbāj wo. Pe naa n di pe ya ye pe kle wo, ma naa pe ya laam too Yesu wāku wīī na. Pe naa n di nuhu ne, pe sē pe kai- tyōr naa n pye ye. ⁴⁷ Pe naa Yāhā sey, pe wīī naa n tāy nawee- bye ye. Mpāy pe naa Yesu wīī sya ma naa u ta pe Syayahafua, u Yījfa poo le naa n taha Yesu kāndeyārfa le na plii bye.

3

Tānkahafua waa wākāhāyir

¹ Per gaa yaiyīn tratra, Pyar ye naa n gaha pe syām Nsān ne yaiyīn Yāhā narsaha wo Yāhā kangbāj wo. ² Ke Yāhā kangbāj kapahayē nej gaa pye, pe naa n yee kapahayēyūhū. Tānkahafua waa pye, tuu naa n nii koo kapahayē na. U ba see ke dyañ. Plii wuhu na, pe u gbe ga naa n ta ke fla na, u n naa war nar nawee- ye, nawee- mpāy pe naa n dye koo kapahayē ne ke Yāhā kangbāj wo.

³ Pyar ye n ba no pe syām Nsān ne ke kapahayē na, ma yee poo ga dye, u tānkahafua n pe yāā ma pe nar. ⁴ Pyar ye n nii u waha n yāñ pe syām Nsān ne. Pyar n ba u pye: Naa wo yāñ! ⁵ U dya n nii pe kihi n yāñ, u laam wo, a pe ma pe ga woo kē war ne. ⁶ Pyar n u pye: War pua nen ge wee ra ye. Ngii ke ma ra ye tē

ga ma kē, ke nge: Nasaretefa Yesu myaha na, yir naa n yār! ⁷ Loo na, Pyar n u yigi koho na, ma u ta u n yir. U dya tānkaha n ta ter sāhā u ye, te yīnyūhū bye ne. ⁸ U n fēj yir, ma tāhā yer u tre na, laa wee ye, ma nii n yār. U n dye Pyar ye ne pe syām Nsān ne ke Yāhā kangbāj wo, ma yār n tay, ma kur n ye, ma nii Yāhā sey. ⁹ Ke Yāhā kangbāj nabua n u yāā tuu n yār ma nii Yāhā sey. ¹⁰ Pe n u yāñ cā, ma cā woo kē u tānkahafua wii ne tuu nii naa n nar ke Yāhā kangbāj kapahayēyūhū fla na. Pe u yāā ke dyañ, le n pe fe gbe, ma maha kacān kua pe na.

Pyar Yāhā wīī pāā nawee- ye Yāhā kangbāj wo

¹¹ U dya tuu kāhā yir, ma Pyar ye taha naa n naha pe syām Nsān ne, wācer wee pe na ye, le n kacān faha nawee- mpāy bye kē pe pye ke Yāhā kangbāj laam wo. Pe n fā taha ba pe na Yāhā kangbāj laankongbāj gaa flāhā tāy, pe naa n yee Salmuu laankōj. ¹² Pyar tuu yāā ke dyañ, u n pe nawee- pye ma yee: «Yiisrefa, nwa ta u dya wākāhāyir wīī n yē kā ye na? Nwa ta ye n nii wo yāñ mii wii koho fānga wīī laa dyañ le waha yia, ma u dya kāhā yir? Laa, ye le ga la ma yee, wo wālaha wīī loo kē Yāhā kānde wo, le waha u kāhā yir? ¹³ Faalefa Brama ye Yāhā, Yisyake ne, Dyakuba ne, wo wāle bye ne, koo kē ke ke tēntēle Yesu myaha kuā yir. Woo Yesu kē, tee yigi ga le nangbāy koho wo, ma sya ka u ne fāngafua Pilati fla na. Pilati yee, woo ga u miy yaha, ye n sye. ¹⁴ Woo wii tuu ba sroñ, u kai- maha laha, ye u wāmiyaha wīī sye, ma dur ma u Pilati ta, u n naboofua waa yi miy yaha. ¹⁵ Yesu wii tuu pa cīinde yrā ne, yii kē tee u boo koo syi. Yāhā u ta u n yir gbā wo, ma dur ba yrāñ na gbaafa ye. Wo bye loo yāā yīinde ne. ¹⁶ Yesu wāta Yater, koo kē ke ta, Yesu fānga n ta u tānkahafua n fānga yāā ma yir. Ye bye u cā laha, u nwo, tee n yāñ nwo. Yesu wāta Yater, loo le u ta u n jaa ma nii korkor. Ye bye loo yāā, ma cā cīinde ne.

¹⁷ N -sē cā wo nna, yii ye yījfa ne, tee nde pye Yesu na, ye sē le war ye. ¹⁸ Lii Yāhā ke bii tōr yaha pe faale Yāhā kaplāñ

tōrfa yě ne ma yee, koo Yīndefua ga ba kayīhī yāā, loo ne le pye nde. ¹⁹ -Tee - sē le sya ye cā ye kapee- sē yō ye, tee ke wāpyeŋ miy yaha, tee ye yīntar sroŋ Yāhā kue ye, ke n ye kapee- yee laha kāā ye na gbεgbε. ²⁰ Yāhā -sē ga tefay tege ye na. Ke ga maha ke Yīndefua nɔ wāā ye kē, wii ke bii yāŋ yi ye myaha na, woo kē Yesu Crise ne. ²¹ Yagaa woo, Yesu ma yāhāyīŋ na. U yai u kuee ke fla na le yale n sya ba nɔ, yaliile Yāhā ga ba ke kai- bye yīntaha wā klaha. Faale Yāhā kaplāŋ tōrfa mpāy bii loo nde cāā pāā yaha. ²² Wo faale wādyaha Musa gε bii yee:

<Ye Yīŋfua Yāhā ga ba ta syi

Yāhā kaplāŋ tōrfua waa nɔ wāā ye ye.

U ga ba nii ye ter,

ye ba naa n luhu nkāy bye ye
tuu ga ba tōr naa ye yar.

²³ Wii ma ba yee,

u sē n luhu woo Yāhā kaplāŋ tōrfa
nwo ye ye,

u ga tōr yi kāā Yāhā kāndefa nawee-
wo,

tuu gbā yāā le na.>

²⁴ Pyar n maha yee: Ma gbe Samuyel na, Yāhā kaplāŋ tōrfa mpāy pe taha pe ya na, pe bye naa too plii nde wīī pāā. ²⁵ Yāhā ke lii pāā pe Yāhā kaplāŋ tōrfa yě ne, loo nde ma ye wīī. Tesē Yāhā bii yě ter Brama ye ma yee:

<Kāntrahafa bye ga kaa wātaha yāā pe ya
na

ra koho wo ma kur kue pii kāmāy na.>

Loo nde maha ma ye wīī. ²⁶ Loo ne Yāhā n ke tēntēfua yi, ma u nɔ wāā yii poo kē, ma yee u ba kaa taha ye na, u ye ta ye n ye kapee- wāpyeŋ miy yaha.>

4

Pyar ye wāyigi pe syām Nsān ne

¹ Pyar ye pye kapān na nantāŋ ke Yāhā kangbāŋ wo pe syām Nsān ne nawee- ye. Yāhā yūndefa n ba dye, Yāhā kangbāŋ sēŋfa yīŋfua ne, ma suhu mpāy ter ne pe naa yee Sadusyē. ² Pyar ye naa nawee-klaha, ma maha naa Yesu wīī pāā tuu yir gbā wo, ma dur ba yrāŋ na gbaafa ye. Loo na nawee- ga waha cā pe yee, nakur bye ga ba yir gbā wo. Pe kaplāŋ ngīī naa pe Sadusyē laam war. ³ Pe n

Pyar ye yigi Nsān ne. Yai ke ba kua wa, pe n pe tā nwompīhi wo, ma yīŋsyii sēŋ.

⁴ Le -sē nde, mpāy pe ba ke Yāhā kaplāŋ luhu ma yer le wīī na, pe ba nihi. Pe Yesu kāndeyārfa wo, pe naam pye nawee-nyersīī yīībua.

⁵ Koo yīŋsyii wo, Yiifēe- yahaseefa, Yiifēe- wāle ne, ma suhu Yāhā kaiyarfa ne, pe n pe ya wāā Yurusalem wo. ⁶ Pe laam wo faale Yāhā yūndefa yīŋfua Yana pye, yagaa wūū Kayifu ne, Nsān ne, Lesyāānder ne ma suhu u Yāhā yūndefa yīŋfua kahafa ne. ⁷ Pe n Pyar ye le pe syām Nsān ne pe ya telai wo, ma pe yey ma yee: «Ye waha yia yoo fāŋga ne ma u dya kāhā yir? Ye u kāhā yir yoo myaha fāŋga ne?»

⁸ Pyar laam ba yīī Yāhā Yrā Fāŋga ne, u n pe pye ma yee: «Yiifēe- klo yīŋfa, Yiifēe- wāle ne, ⁹ pe mii pe nii wo yey nanga kayīī wāpyeŋ ne tānkahafua kē ma yee, le pye mii u n waha kāhā yir? ¹⁰ Ye yai loo nde wācāŋ ne, Yiisrefa kur bye ne: U tānkahafua tuu jaa, ma sya n yār ye yahasee ye nwo korkor, Nasaretēfa Yesu fāŋga kē, ke u kāhā yir. Yesu wii ree kuey mar boo trā na, Yāhā u ta u n yir gbā wo, ma dur ba yrāŋ na gbaafa ye. U tānkahafua jaa woo Yesu myaha kāmāy na. ¹¹ Yesu wīī ne, le pāā yaha Yāhā sabangbāŋ wo ma yee:

<Ntēmblaha gii pe nwonfāāfa ba ke sye
yaha,

Yāhā ke gbe ma ke ta,

ke n dur yīŋ yāā ke nwonfāā na.>

¹² Nawee ga waha sya yaha Yesu ya myaha ne; driyē kur bye laam wo, Yāhā sē waa ter yāŋ yi yāā wii tuu ga waha nawee ta, u n sya yaha mii woo ya sē kē ye.>

¹³ Le kapān yahaseefa pe yāā Pyar nii n pāā laanyīn ne, u kaplāŋ n maha n sroŋ, le n yě gbāā pe na. Pyar ye tee pye Nsān ne, pe sē pye nangbām ye, pe sē ba saba cā ga yaha ye ye. Le maha ba yāŋ naa n cā pe na ma yee, pe pye Yesu kānyārwei.

¹⁴ Pe yīnde maha pye u tānkahafua na tuu jaa, ma yir yer pe tāy, pe yahaseefa n nii, pe saa waha laa gε wāā sya ye. ¹⁵ Loo na, pe n pe yigi yi kāā ke kasāhā nwoŋ wo, ma dur nii pe ya yey ¹⁶ ma yee: «Nwa roo

ga waha pye naam mii na? Yurusalemfa byε tee mii, pe pe laanwo wīi nde cā laha, le n nii wo saa waha le kai ye. ¹⁷ Wa'a -sē cā ma yee, wii ga ta le ma n cāñ dye ga yahasee ye, nawee- byε n yi le cāñ na ye, wo yai wo yīntaha yrāhā pe na, -too sā waha pe na, wo pe tā Yesu wīi wāpāā na nawee- ye.» ¹⁸ Pe n pe dur yee dye ba, maa sā waha pe na ma yee, a pe ma syi naa Yesu wūhū klaha nawee- ye ye, tesē u wīi laa ma n yi yāā pe yē wo nantāñ ye! ¹⁹ Pyar ye n -sē pe pye pe syām Nsān ne ma yee: «Yii γε, -ye yāñ le yāñ le laam wo, lii loo γε le ga yai Yāhā ye: Wo naa n luhu yii ye, -too tyii Yāhā wīi na laa, wo yai wo naa n luhu Yāhā ye, -too tyii yii wīi na? ²⁰ Wii poo na, wo saa waha ye wīi sya wo loo ter yahasee ye, -too tyii Yīñfua Yāhā wūhū nkāy na too luhu, ma maha ke yāā ye.»

²¹ Pe kasāhā yahaseefa n maha yīntaha yrāhā pe na, ma sā waha pe na ma cā pe miy yaha. Pe sē ba wāpee laa yāā pe wīi na car γε, ma ga waha pe pēn ye. Ke fla gbenteefa byε tee naa Yāhā sey u tānkahafua wājaa wīi na. ²² U dya wii tuu -sē ba ke laanwo wājaa jaa, u pye dye- gbeesī, tahar ne.

Yesu kāndeyārfa Yāhā wānar

²³ Pe Pyar ye miy yaha wa pe syām Nsān ne, pe n ka pe nampyeñ- fla na, maa ke kai- tōr yar pe na, kai- nkāy Yāhā yūndefa yīñfa naa n pāā pe ye ma suhu Yiifee- wāle ne. ²⁴ Yesu kāndeyārfa pe kaplāñ ngīi luhu wa, pe n yīmbui wāā le, ma Yāhā nar ma yee: «Yīñfua Yāhā, mboo kē raa yāhāyīñ tāhā kāntraha ne, muhulangbāñ ne, tesē wān tii byε ne te ma te laam wo. ²⁵ Wo faale wādyaha Dawide wii u ma ma tēntēle, mboo kē, taa le pāā woo yē wo Yāhā Yrā kāmāy na ma yee:

«Nwa ta, mpāy pe wee Yiifee- ye,
pe n yatan̄ ta pe ya na,
ma nii n wāā ma ne?
Nwa ta pe n maha yīmbui wāā le,
ma nii Yāhā wātoo wīi ke wam wo?»

²⁶ Kāntraha fāngafa yer naan wāmīy na Yāhā na.
Kāntraha yīñfa bya wo toho Yīñfua Yāhā na
ke Yīndefua ne.»

²⁷ Tesē le cīinde, loo ne le n pye nanga nge na, wo klo nde laam wo! Yīñfua Yerote tesē fāngafua Pōsyi Pilati ne, tesē Wōrmefa byε ne, tesē Yiifee- byε ne, poo mii byε, pe wo toho ma Dya Yesu na, woo wii u ma ma tēntēle. ²⁸ Ma laam wīi lii taa bii cāā pāā yaha ma fānga kāmāy na, loo ne pe n pye yagaa. ²⁹ Yīñfua, naa n yāñ, pe pee tā nii wo na yagaa. Wo ta wo laam n tege nii tee nen wo, wo n waha naa ma kapān pāā laanyīn ne. ³⁰ Ma fānga wāā wo kē, wo n waha naa nawee- jaa ma kāmāy na, tesē wo n waha naa laanwo wūhū pye, tesē yēkā wūhū ne Yesu myaha ne, woo wii taa yāñ yi u n nii ma tēntēyō.»

³¹ Pe Yāhā nar wa, teelii fla pe ba pe ya wāā ta, ke fla n sege. Yāhā Yrā n maha pe laam yīi, ma fānga gaa taha pe na, pe laam n tege nii tee nen wo, pe n nii Yāhā kapān pāā laanyīn ne nawee- ye.

Yesu kāndeyārfa pe koho wān wāā le

³² Yesu kāndeyārfa byε pye yīmbui nen na laantee nen ne. Pe laam wo, waa sē naa u koho wān yigi u ya ya ye, pe naa re ta te n naa n nii pe nanihi wān. ³³ Yāhā fānga pye pe Yesu tēnlehe kaplāñ na, pe naa Yesu wāyir wīi pāā gbā wo nawee- ye, mii pe yīnde le yāā mii. Yāhā n -sē naa kaa taha pe na yaryar. ³⁴ Pe ba pe koho wān ta nanihi wān, pe laam wo ngaa sē naa n waha waa na ye. Tarfa naa pe tar par, klēfa naa pe klē par. ³⁵ Pe byε naa n pai poo war mii byε ne, ma ba naa n wāā pe Yesu tēnlehe kē, pe n naa pe sya, ma pe la naa n cāñ Yesu kāndeyārfa byε nsoho wo gbāhā wuhu na.

³⁶ Mpāy pe koho wān kē ke syi, pe laam wo dya waa pye pe naa n yee Yosēfe, Lewi kur kuε puee waa. U naa n yi teelaa wo, pe n yee Syiper, kāntraha gaa kē muhulangbāñ ke gbey le. Pe Yesu tēnlehe ba yasey myaha taha u Yosēfe na, ma naa u yee Barnabaase; ke myaha yīntaha kē, wii u laantor le nawee- laam wo. ³⁷ Woo dya nwo, u ba u tar raa par, ma pa tāñ pe war byε ne, maa wāā pe Yesu tēnlehe kē.

5

Nanayase u cōō Safra ne

1-2 Dya waa -sē pye Yesu kändeyārfa ne u myaha Nanayase, u cɔɔ myaha Safra. Poo mii ba pe myaha tar raa par. Pe n yimbui wāā le pe syām u cɔɔ ne, ma war mpāy cer yi ta pe ya tāy. War mpāy pe kuee, Nanayase n poo gbe, maa wāā pe Yesu tēnlehe kē, ma yee poo tar war bye me. ³ Pyar n u pye ma yee: «Nanayase, ma pye mii ma ta Setane n waha yia ma na? Taa sya war mpāy cer yi ma tar war na, nwa ta ma n ba kawar fua Yāhā Yrā ye ma yee, pe war bye me? ⁴ Ma ntraŋ kla, ma kla sē na? Nanayase, waa la tuu te wāpar wī le ma laam wo? Taa sya maha te par wa, pe war, ma wām sē na, lii ma ne yai ma ye, ma naa n pye. Ma -sē pye mii ma waha kapee- nde syi ga yigi ma laam wo, ma yee pe war bye me? Kawar nde raa fua nde, ma sē re fua nawee- ye ye, ma re fua Yāhā Yrā ye.»

⁵ Nanayase n kaplāŋ ngī luhu ma too, ma ku u kuāŋ ne. Mpāy pe pye ma naa n luhu, pe n sroŋ fya. ⁶ Naanfām mpāy pye ke fla na, pe n yir ma u maha tā, ma u gbe ga tugu le.

⁷ U Nanayase cɔɔ sē pye kai- ngī pyeyale wo ye. Ler tāā syi n ter, u n cā ba dye. U sē ba cā lii pye ye. ⁸ Pyar n pāā u ne ma yee: «Ma puai yee, tee ye tar par yē nge na, cīnde la?» U n yee: «Āwā, koo yē kē.» ⁹ Loo na, Pyar n u pye ma yee: «Mboo, ma puai ne, ye pye mii ma yimbui wāā le ma yee, yaa Yāhā Yrā yē yigi yāŋ? Yāŋ, mpāy pe ga ma puai tugu le, pe mii kapahayē na, pe dur ba wa, pe n pai ma bya gbe ter.»

¹⁰ Le yalebya wo, u cɔɔ n too u Yesu tēnlehe yaha ye ma ku. Pe naanfām n dye ma yāā u ku. Pe n u gbe ga tugu le u puai tāy. ¹¹ Mpāy pe pye ke fla na, tesē mpāy ne pe ba le luhu kur kuε ye, pe bye n sroŋ fya.

Laanwo wūhū ba syar Yurusalem wo

¹² Pe Yesu tēnlehe naa laanwo wūhū busāā pye tesē yēkā wūhū ne le klofa yīnde na. Pe Yesu kändeyārfa ba pe ya wāā naa n ta Yāhā kangbāŋ laankongbāŋ nge flāhā tāy, laankōŋ gii pe naa n yee Salmuu laankōŋ. ¹³⁻¹⁴ Plii wuhu na, nafām mpāy naa Yesu ta pe Yater, naam

tesē ca ne, ma ba pe ya le naa n taha pe Yesu kändeyārfa na, pe n naa n syar. Mpāy pe sē ba Yesu ta wa pe Yater ye, pe sē ser naa pe ya wlāhā pe ne ye. Nawee- -sē naa pe Yesu kändeyārfa sey. ¹⁵ Pe Yesu tēnlehe pe naa laanwo wūhū pye yēkā wūhū ne, loo nde n ta, nawee- n sya nii pe yanfa gbe ba naa n ta kände wo kasāy wān na, ma yee Pyar ma ba n ter, u yirfua yīm n waha paha tā mpāy na. ¹⁶ Nabuar raa naa n yir Yurusalem kānkāy kui wo, ma naa n pai yanfa ne ma suhu nawee- mpāy ne, sāndāpee naa pe fāy. Pe bye naa n jaa.

Pe wāfāy ta pe Yesu tēnlehe na

¹⁷ Pe Yesu tēnlehe wī naa laanyar yigi u Yāhā yūndefa yīnfua kē tesē mpāy ne pe naa n taha u na, poo me pe Sadusyē ne. ¹⁸ Pe n yir ma Yesu tēnlehe yigi ga le nanihi nwompihi wo. ¹⁹ Yimper n wo, yāhāyīŋ tēnlehe waa n pa, maa ke nwompihi nwonyē yār pe Yesu tēnlehe na, pe n yi, u n pe pye ma yee: ²⁰ «-Ye ka Yāhā kangbāŋ wo, ye ga naa nawee- klaha Yesu kānfuē wī ne, lii le ga waha ta, nawee n sukūhū yāā.» ²¹ Pe Yesu tēnlehe n luhu u yāhāyīŋ tēnlehe ye, ma yir ga dye sukūhūntāy pēmpēm na Yāhā kangbāŋ wo, ma nii nawee- klaha.

U Yāhā yūndefa yīnfua -sē nwo, yīŋ ke syii wa, woo tesē mpāy ne pe pye u kur ye, pe n Yiifee- wāε yee ba tesē pe kaplāŋ cerfa ne, pe n pe ya wāā Yesu tēnlehe wī na. Loo kur ye, pe n Yāhā kangbāŋ sēŋfa mpāy lehe wāā, pe ga pe Yesu tēnlehe yi ke nwompihi wo, pe pa pe ne. ²² Pe n ka ke nwompihi wo, ma ga pe Yesu tēnlehe fla yāā wāwaha. Pe n dur maa le tōr pe yawāhāfa ye ²³ ma yee: «Wo ga ke nwompihi yāā te nwonyēr ne te sroŋ gbāā tā nii te ya kai na, pe nwompihi sēŋfa ne pe yer ga pe yersar wo te yēr na. Too te nwonyēr yār, wo sē -sē waa yāā te laam wo ye.»

²⁴ U Yāhā kangbāŋ sēŋfa yīnfua tesē pe Yāhā yūndefa yīnfua ne, pe nde luhu, pe ga lii pāā pe Yesu tēnlehe wāplaha wī na, pe sē le cā ye. Pe n nii pe ya yey ma yee, ncā nde n gaha yi lii na laa? ²⁵ Waa ter n sur ba dye ma pe pye: «-Ye yāŋ! Naam

mpāy tee le nwompihi wo, pe ma Yāhā kangbān wo pe nii nawee- klaha.»²⁶ Pe Yāhā kangbān sēnfa n ka pe yīnfua ne, pe n ga pe Yesu tēnlehe yigi. Pe -sē ba fya, ma yee naweete- ga pe miy ntēmbar ne. Loo n ta, pe sē sya ma fānga yar pe na ye.

²⁷ Pe n pa pe ne pe kaplān cērfa yahasee ye, u Yāhā yūndefa yīnfua n nii pe yey ma yee: ²⁸ «Wo sē ba sā waha la ye na, tee ma syi naa nawee- klaha dya nwo myaha ne ye? Le maha yigi mii ye n ye kaklaha nge ta, ke n cāān Yurusalem bye wo, ma maha n ke, yii ga u dya wāboo wīi taha ta wo yīn na?»²⁹ Pyar tesē u Yesu tēnlehe wai ne pe n yee: «Wo yai wo naa Yāhā laam wīi loo pye, -too tyii nawee- laam wūhū na.³⁰ Yii kē, tee u Yesu kuey mar boo trā na. Wo wāle Yāhā -sē u ta u n yir gbā wo, ma dur ba yrān na gbaafa ye,³¹ ma u kuā yir ta ke kāndigi koho kue ye, ma u ta u n nii Kaiyahaseefua, ma maha nii Syayahafua. Woo kāmāy na Yiisrēfa ga waha le sya pe cā pe kapee- sē yō ye, pe ke wāpyen miy yaha. Loo na pe kapee- ga yee laha kāā pe yīn na.³² Wo yīnde taha koo ngīi na. Wo nii wo saa waha ke yaha le ye, wii tesē le Yāhā Yrā ne, Yāhā Yrā lii Yāhā le wāā mpāy kē pe n luhu ke ye.»

³³ Pe kaplān cērfa pe kaplān ngīi luhu, ncafūhū n pe yigi, pe n nii pe Yesu tēnlehe wāboo ke.³⁴ Pe laam wo, Yāhā kaiyarfua waa -sē pye, pe naa n yee Kamayel. U pye Farisyē, u wīi naa n tāy klofa bye ye. Woo n yir yer pe kaplān cērfa telai wo, ma ta pe n pe Yesu tēnlehe yigi, ma yi ga nkur ye pe ne.³⁵ Loo na, u n pe yawāhāfa pye: «Yiisrēfa, heii! -Ye yii yigi naam mii ne!³⁶ Ye sē yāā, le sē ma- sye ter ye, Teedasu sē ba yir la, ma u ya ta naweeyō waa. Nawee- yīisyām n sya yir taha u na, ma n luhu u ye. Loo kur ye, pe n ba u boo, pe nawee- yīisyām n fā cāān. Kai lii tuu ba ga yigi, le sē too la?»³⁷ Woo kur ye, Galele naa waa pye pe naa n yee Yuda. U n ba yir u ya ndon nayrūhū cāā na. Nabuar n yir taha u bya na. Loo kur ye, pe sē u bya boo la, mpāy pe ba taha u na, pe n cāān. Kai lii tuu ba ga yigi, le sē too la?»³⁸ Yagaa wīi nde na, n ga ye yar laa ne: Ye tyii mii na

pe n naa n pye, ya'a syi naa pe yān ye. Le ma pye naweete laam wīi ne pe yigi, ma nii tēn nde tē, le ga ba klaha-³⁹ Le ma -sē pye Yāhā laam wīi ne pe yigi cīinde, -ye cā ye yee, ye saa waha le klaha- ye. Loo na, -ye yii yigi, le ma syi le ba nii mii Yāhā ge kē tee n wāā ke ne ye!»

⁴⁰ Pe kaplān cērfa n u Kamayel yē yor sya. Pe n pe Yesu tēnlehe yee dur ba, ma ba ta pe n pe gbā. Pe n maha sā waha pe na, a pe ma syi Yesu wīi laa n maha yi yāā pe yē wo ye. Loo na, pe n cā pe miy yaha.⁴¹ Pe Yesu tēnlehe n yi pe yawāhāfa telai wo ma ter. Yāhā ke pe yān yi pe n wāfāy yāā Yesu myaha wīi na, loo nde n nuhu yigi pe kē.⁴² Loo kur ye, pe -sē maha naa nawee- klaha plii bye, ma maha naa le kapāyīi wīi pāā pe ye, kapāyīi lii le u Yāhā Yīndefua Crise wīi pāā. Pe naa koo pye ke Yāhā kangbān laam wo tesē pe kle ne.

6

Pe koholefa kuasī yān yi Yesu tēnlehe kē

¹ Koo cāā na, Yesu kāndeyārfa naa n syar. Pe laam wo Yiifee- terfa mpāy pe naa jreke yor pāā, pe n pe ya tē pe klo Yiifee- * na, ma le kuān ma yee, a plii bye dir layale ma no, pe wee pe poo calangusyam gbihi n la ye.² Loo na, pe Yesu tēnlehe sēnsye syām n ke fla Yesu kāndeyārfa bye yee ba, ma pe pye ma yee: «Wii Yesu tēnlehe, wa'a tyii Yesu kapāyīi wāpāā na nawee- ye, ma taha kuee dir wīi ya na, le sē yō ye.³ Wo nna, ye yai ye naam kuasī mpāy yān yi ye laam wo. Mpāy pe miyūhū ke n yee, tesē Yāhā Yrā maha pe laam yīi, tesē laantor kacān ma pe ye. -Ye poosyifa yān yi wo n pe taha dir wūhū na.⁴ Loo nde ma pye ke syi wii poo na, waa waha nii yalebye, wo naa n pāā Yāhā ye, too naa le Yesu kapāyīi yar nawee- na.»

⁵ Ke fla Yesu kāndeyārfa bye n yer loo nde wāpyen na. Pe n Yetyen yān yi. U ba Yesu sron ta u Yater laantee nen ne. U laam maha ba yīi Yāhā Yrā ne. Pe n Filipe yān yi taha woo na, ma maha Perkua yān

* 6:1 6.1 Yurusalem klo Yiifee- yebere yor pāā.

yi, Niikanuhu ne, Tyihimu ne, Parpēna ne, ma suhu Niikluasu ne. U Niikluasu nwo naa n yi Yātōosyi wo, u ba u ya le Yiifēe- kānde wo faale na. ⁶ Pe n poo yar pe Yesu tēnlehe na, pe n klue taha pe na, ma Yāhā nar pe kē pe tēn wī na.

⁷ Yāhā kapān naa n cāāŋ plii wuhu na. Yurusalem wo pe Yesu kāndeyārfa n ba sroŋ syar naa n gaha. Yāhā yūndefa mpāy bya naa n sya ma naa Yesu ta pe Yater.

Yetyen wāyigi

⁸ Yāhā ba ke laantār ta Yetyen na, ma maha ba ke Yrā Fānga le u laam wo, u n naa laanwo wūhū pye yēkā wūhū ne, pe klofa yīnde na. ⁹ U wī -sē ba sye naam mpāy ye. Poo pye Yiifēe- yawāhā nwoŋ gaafa ne. Poofa mii pye yāā yāmpa faale wo, ma ba yi le wo. Mpāy pye Syirē kāntraha wo tesē Lesyāāndi kāntraha ne ma ba pa. Mpāy maha pye Sersyi kāntraha wo tesē kui nkāy ne, kāntraha gaa wo pe n yee Yasyi, ma ba pa pe ya ndoŋ. ¹⁰ Pe sē -sē waha yia Yetyen na ma u pāā yigi ye. Yāhā Yrā naa laantor le u laam wo, u n naa kacān kaplāŋ ya pāā pe ne.

¹¹ Loo na, pe n naam mpāy dāā, ma pe ta pe n kawar fua taha u na ma yee: «Wo wo faale wādyaha Musa wāpee luhu u yē na ma suhu Yāhā bya ne.» ¹² Pe n klofa sūū le u na ke syi, pe Yiifēe- wāle ne ma suhu Yāhā kaiyarfa ne. Loo na, pe n sur dye u Yetyen na, ma u yigi ma ka u ne kaplāŋ cerfa yahasee ye. ¹³ Pe n maha ga pa mpāy ter ne, pe ba kawar fua taha u na. Pe n ba yee: «Naa nwo sē tyii wo Yāhā kangbāŋ miipihi wāyee na, ma suhu wo wādyaha Musa kānde ne ye, lii Yāhā le ta. ¹⁴ Wo luhu tuu n yee, a Nasaretēfa Yesu ga ba Yāhā kangbāŋ traha, tuu dur u wo wādyaha Musa kānde yīntaha wā klaha wo kē.»

¹⁵ Mpāy bye pe pye pe ba tege nii ke yawāhā nwoŋ wo, pe yīnde pye u Yetyen na, pe n u yīntaha yāā ke n yehe palpal yāhāyīŋ tēnlehe yīntaha wāŋ syi dyaŋ.

7

Yetyen yē yor pe kaplāŋ cerfa yaha ye

¹ Yāhā yūndefa yīŋfua n Yetyen yey ma yee: «Cīinde la pe n pāā?»

² Yetyen n u yē wāā sya ma u pye: «Yii mpāy ye ma ra nampyeŋ-, ta tuhufa ne, - ye ndityuhu yaha ra ye! Ye cā ma yee, wo faale wādyaha Brama see kāntraha nge wo pe naa n yee Otami. Pe koo kāntraha ngefa yee Syadeefa. Tuu sē bii yir wa u kusey nde wo ma ka Syahara wo ye, Yāhā gii koo myaha gboho tāŋ myar bye na, ke n bii ke ya yar u na, ³ ma u pye ma yee:

<Ma klo yāā,

taa le ta yaha ma tuhufua nna ne,
ma ga nii teelii wo,
tē ga yar ma na.>

⁴ Loo na, Brama n -sē yir ke Otami wo, ma ga nii klo laa wo pe naa n yee Syahara. U tuhufua pye u ne. U tuhufua tuu bii ku ke Syahara wo, Yāhā n maha u ta, u n yir ke fla na ma pa kāntraha nge wo, kii ree mii ke laam wo yagaa. ⁵ Yāhā sē bii teelaa wāā u kē kāntraha nge wo ye. Ke sē bii teelaa ge wāā u kē u waha mploho ge fāā ye, ma -sē bii yē ter u ye, koo ga ba ke kāntraha kur bye wāā u kē, ke n nii pe wāŋ u kur bye ne. Koo cāā na, puee nen ge sē -sē pye Brama myaha na ye. ⁶ Loo nde kur ye, Yāhā n maha bii nde pāā u ye ma yee:

<Ma kur ga ba ka,

pe ga nii nampay kāntraha gaa wo.
Koo kāntraha ngefa ga ba pe ta yāmpa,
pe pe nuhu dye- yīisyāŋ.

⁷ Loo nde wī na,

n -sē ga ba koo kāntraha ngefa sāhā.
N ga ba ta, ma kur n dur ba
kāntraha nge na nwo,
pe ba naa diŋ yi ra kē.>

⁸ Loo kur ye, Yāhā n naambiyār le Brama ne, ma u pye ma yee, loo nde wī na Brama yai u wākūū wī koho yigi. Loo na u n bii Yisyake see, plii kuatāā wuhu u n u kūū. Yisyake n bii le dye ma Dyakuba see, ma u kūū plii kuatāā wuhu u ya ndoŋ. Dyakuba n -sē u naam kicar sēnsye syām kūū. Poo me, pe nii wo ter sēnsye syāŋ ngī wāle.

⁹ Laanyar bii Dyakuba pii yigi, pe n sya pe cīifua Yosēfe yigi par yāmpuai Syiptēfa ye. ¹⁰ Yāhā -sē pye u Yosēfe kur ye. Ke n

dye u kue ye, ma u yīn yi kawlan wo, ma ta koo fla kántraha kui yīnfua n u yee ba ta u yahasee ye. Yāhā n maha laantor le u laam wo ma u ta, u n kacāyor cā pāā u Syipte kántraha yīnfua yahasee ye. U wīi n sya tāy u ye. U Syipte yīnfua n u ta, u n nii ke kántraha kai- kur bye yahasee ye u kaha bya ne.

¹¹ Loo kur ye, fāā n dye ke Syipte wo, Kanaa bya ne, pe naa wo kántraha yee koo syi. Fēn n gbogo, ngaa sē yāā wo wāle ye wādi wān ye. Wo faale wādyaha Dyakuba tuu luhu, ¹² a bur blokūū ma Syipte wo, u n u pii nō wāā ke fla na pe n ga u bur blokūū waa ke ba. ¹³ Pe n maha bii dur ga ke tehe syān wuhu na, Yosefe n ga u yīn yi pe na, pe n u yān cā pe cīifua. Le klo yīnfua bya n -sē u Yosefe nna cā. ¹⁴ Loo na, Yosefe n kānde wāā pe n ga u tuhufua yigi ba u fla na u nna bye ne. U tuhufua kaha nawee- pye gbeetāā sēnsye nawee- bua. ¹⁵ Dyakuba ka koo syi Syipte wo. U n bii ku ke fla na, u pii sēnsye syām bya ne. ¹⁶ Pe pe nakur gbe ga naa n le klo nde wo pe n yee Sihisyem. Koo fla nge na, teelaa fla ma gbīi ne ke fla na, Brama tuu bii par Amuor pii ye.

¹⁷ Yāhā ke bii yē ter Brama ye lii ne, loo nde pyeyale le bii nō gbe taha, wo klofa pe pye ke Syipte wo, pe nii n syar. ¹⁸ Dye- buar n ter, yīnfa busāā n ku ter pe yai ne ke Syipte wo. Yīnfua waa ter n bii yir u yai ne. Woo yīnfua nwo cān sē pye Yosefe wīi laa na ye. ¹⁹ U n wo wāle bye ta ma nii n nuhu, ma pee tā pe na, ma sya yee pe pe pēyār miy yaha, pe n naa n ku, pēyār rii te pye naam kicar.

²⁰ Koo cāā nge kē, Musa tuu see yi u nayōr ne ma pye Yāhā laanfua. U nna n u yē woo yrey tāā. ²¹ Te yrey tāā kur ye, u nna n u gbe ga miy yaha, mii u Syipte yīnfua bii le pāā ta mii. Ke kántraha yīnfua pueesya n bii u yāā, ma u ke gbe, ma u yigi mii u ya koho pesey dyan. ²² Koo ke ta, pe n naa Musa klaha Syiptefa kai- ne tesē pe kacān ne. Tuu bii le dye, u fānga n gbogo, kacān n maha gbogo u ye.

²³ U wāle ke bii nō dye- gbeesīi na, Musa n le ta woo ga ka, u ga u terfa Yiisrefa

yān. ²⁴ U n ga Syiptefa naa waa yāā, tuu nii poo Yiisrefa naa waa nuhu; u n dye u dya kue ye, ma u Syipte naa boo u kē. ²⁵ U naa n traha woo nampyen- Yiisrefa n le cā, a woo kē Yāhā ke taha u pe sya yaha. Pe sē -sē le war ye. ²⁶ Koo yīnsyii wo, u Musa n ga Yiisrefa syām yāā, pe nii n wāā. U n yee, woo ga pe syii ma pe pye: <Naambiyām, ye ma klo nen yafa. ²⁷ Nwa ke -sē maha ye taha yii wānuhu na.> Wii ruu -sē naa u nampyen nuhu, u n Musa tra wāā ma u pye: <Yoo tuu ma ta wo yīnfua, ma naa wo sāhā? ²⁸ Maa ra boo la mii taa ne Syipte naa nwo boo mii niinge na?> ²⁹ Musa tuu kaplān ngīi luhu, u n fā yi ke Syipte wo ma ga kuae kántraha gaa na pe naa n yee Madaha. Koo fla nge na, u n cōo yāā, ma kicar syām see u na.

³⁰ Dye- gbeesīi n ter. Musa pye tēyāfūū fla wo yān gaa tāy, pe n yee Senayi. Yāhāyīn tēnlehe waa n yi Musa na, wambule laa wo, naa naa n tar le laam wo, le sē -sē naa n suhu ye. ³¹ Loo nde wāyāā n Musa laam wo. Tuu yūhū crā ke na, woo ga gbihi yān, u n luhu Yāhā yīmbui ne le n yee:

³² <Ndoo kē, ma wāle Yāhā.

Ndoo kē, Brama ye Yāhā,

Yisyake ne, Dyakuba ne.>

Fyar koho wo Musa n yer n sege, u sē ser naa n yān nantān ye. ³³ Yāhā n u pye:

<Ma ntāy fer kāā,

draha gii raa yer nge,

ke ma gbege ma maha nii Yāhā wān.

³⁴ N ta nna wāfāy yāā Syipte wo,

n luhu pe wāsīi ne,

ta n tege pe wāsyayaha yīmbui ne.

Loo ne ta n yee,

n ga ma lehe Syipte wo.>

³⁵ Woo Musa wii pe Yiisrefa pe bii sye yaha, ma bii u pye ma yee: <Yoo tuu ma ta wo yīnfua, ma naa wo sāhā?> Woo Musa cen ya kē, Yāhā u nō wāā pe kē syayahafua, ma maha u ta pe yīnfua. Yāhā n ke yāhāyīn tēnlehe waa lehe wāā Musa ye loo nde wīi na. ³⁶ Woo Musa kē tuu laanwo wūhū pye yēkā wūhū ne Syipte laam wo, ma sya waha Yiisrefa yigi yi ke laam wo. U maha laanwo wūhū pye yēkā wūhū ne ke muhulangbāyāhā telai

wo ma suhu le tēyāfūū klo ne, koo fla gii pe dye- gbeesī pye. ³⁷ Woo Musa kē tuu maha bii Yiisrefa pye ma yee: <Yāhā ga ba ke Yāhā kaplāŋ tōrfua waa nō wāā ye kē mii ra dyaŋ. U ga ba yi ye ter laam wo.> ³⁸ Pe Yiisrefa pe bii pe ya wāā ta tēyāfūū klo wo, ke yāŋ nge flāhā tāy pe n yee Senayi, woo Musa maha kē tuu pye wo wāle ne ke fla na. Yāhāyīŋ tēnlehe waa naa n pāā u ne koo yāŋ yīŋ na. Kaplāŋ nkāy ke cīinde yrā wāā nawee kē, u yāhāyīŋ tēnlehe n ke yar u na, u n -sē pa, maa ke tōr yar wo na.

³⁹ Wo wāle n yee poo saa luhu u ye ye, ma u wīl sye, ma pe laam wīl ta ma yee, poo ga dur ter Syipte wo. ⁴⁰ Pe n maha bii Yarō * pye ma yee: <Wāŋ gaa fāā wo kē ke n nii wo yāhā, wo n ke ta wo yater. Musa wii tuu wo yigi yi Syipte wo, wo tee mii, wo sē cā lii u yāā ye.> ⁴¹ Pe n naancēŋ gaa fāā ta, ma ke tēŋ ma nuhu di ke wīl ne, koo gii pe fāā pe ya ya pe klue ne. ⁴² Yāhā n dur yi pe kur ye, ma tyii pe na pe n nii yāhāyīŋ wān tēŋ. Loo ne le yrūhū yaha Yāhā kaplāŋ tōrfa saba wo ma yee, Yāhā yee:

<Yiisrefa, tee pye u tēyāfūū klo wo,
ke dye- gbeesī ngī na,
ndoo la, tee naa n tēŋ yraha ne?
Ye naa diŋ yi la ndoo kē?

⁴³ Ye cā ndoo sē kē ye.

Ye yāhā nge tee n yee Moloke,
koo kē ree gbe naa n tay ke fai
nwonge wo.

U yrompua nwo pe n yee Arefaha,
ye maha ba usyi pye ma u ta ye yāhā.
Too wān nde ne,
tee ba fāā ma naa te tēŋ.

Loo ne, n ga ye gbe ga miy yaha
teelaa wo deydey,
koo fla dey Babilōn ge na.>

⁴⁴ Tēyāfūū klo wo, wo wāle bii ke Yāhā nwonge gbihi. Kānde lii Yāhā le ta, le wūhū bii yrūhū ta ntēmbapai raa na. Too nde pye wo wāle pe bii gbe le yaha ke fai nwonge wo. Musa bii ke nwonge gbihi mii Yāhā bii u yar le ne mii. Ke nwonge pye pe ye. Yāhā naa n pāā pe ne ke laam wo. ⁴⁵ Mpāy pe yir wo wāle mii kur kue

ye, pe bya n ke Yāhā nwonge yāā ma ke gbe ma ter ke ne. Yosua woo ruu pye pe yīŋ na. Yāhā ke bii yē ter Brama kur ye kāntraha gii ne, Yāhā n ta pe n bii waha koo kāntraha ngefa kar wāā; poo ter mii sē pye Yiiffee- ye. Koo Yāhā nwonge n kuee, kur mpāy ma yir pe yai ne, pe ga ke yāā. Koo syi ya, ma sya ba Dawide yai cāā dye. ⁴⁶ Yāhā n kaa taha u Dawide na, u n -sē kānde nar ke ye, woo ga kaha fāā ke kē, koo gii ke ma Dyakuba Yāhā. ⁴⁷ Yāhā n sye, ma bii u dya Salmuu woo ta u n bii ke Yāhā kaha fāā †.

⁴⁸ Nwey tii nawee- pe n fāā pe klue ne, Yāhā sē n syā te laam wo ye, koo gii ke ma ncaha ye yāhāyīŋ na. Yāhā kaplāŋ tōrfua waa loo pāā ma yee, Yāhā yee:

⁴⁹ <Yāhāyīŋ kē ke ma ra nangbāŋ niisaha,
kāntraha -sē ma kānamberge dyaŋ,
tē trε taha ta.

Yii -sē ga waha koo nwoŋ fāā mii syi
dyaŋ?

Draha gii syi -sē ma,
ke ga waha ra niisaha kua?

⁵⁰ Ndoo sē na, tē too nde bye fāā,
ke yāhāyīŋ tesē ke kāntraha ne?> »

⁵¹ Yetyen tuu pe faalefa wīl tōr yar wa pe na, u n maha le pāā pe ye ma yee: «Yii laangbānfa mii, ye laam waha, ye sye ma ye ndityuhu gbāā tā ye saa luhu Yāhā ye ye. Ye sye, ye sē n luhu Yāhā Yrā ye ye. Ye ma mii ye wāle dyaŋ. ⁵² Yāhā kaplāŋ tōrfua wii woo u kuee mii, pe sē u nuhu ye? Mpāy pe u kasronfua wāpa wīl pāā, pe pe boo. Yagaa u kasronfua tuu pa, ye u wīl sye ma sya ba u boo. ⁵³ Yii mpāy, Yāhā yāhāyīŋ tēnlehe ta, pe n le kānde tōr yar ye na, kānde lii Yāhā le ta, ye sē -sē le yār ye.»

Yetyen wāboo wīl

⁵⁴ Pe kaplāŋ cerfa pe Yetyen kaplāŋ ngīl luhu, ncafūhū n pe yigi, pe n sya nii n sege. ⁵⁵ U Yetyen woo -sē nwo, Yāhā Yrā Fāŋga le u yīl, u n yāhāyīŋ tēŋ yāŋ, ma Yāhā nayōr yāā, Yesu ne tuu yir yer ke Yāhā kāndigi koho kue ye, kai- bye fāŋga ne u ye. ⁵⁶ U n yee: «-Ye luhu, n nwo, tē yāhāyīŋ yāā ke yār yaha nii. Nawee Puee yir yer Yāhā kāndigi koho kue ye.»

* **7:40** 7.40 Yarō pye Musa lefua. † **7:47** 7.47 Salmuu cāā kē, pe bii ke Yāhā kangbāŋ cir fāā.

⁵⁷ Pe n tē sya, ma ndityuhu gbãã tã, ma sur dye u Yetyen na ma u yigi. ⁵⁸ Pe nawee- n u tyīn ga le klo kãnkãy na, ma ga ntēmbar ta, ma nii u miy u wāboo yīmbui ne. Mpãy pe ba cãã u miy, pe ba pe nayrengbãy fer ma ta yaha dya waa kē pe naa n yee Sol, u naa te yãñ. ⁵⁹ Pe sya naa Yetyen miy ntēmbar ne, u Yetyen woo -sē pye, tuu naa Yesu nar ma n yee: «Yīnfua Yesu, ta yrã sya!» ⁶⁰ Loo na, u n kãnkľũy gbãã, ma tē sya fãnga ne ma yee: «Yīnfua, ma'a n tyii kapee nde na pe yīñ na ye!» Tuu koo kaplãn ngĩ pãã wa, u n ku.

8

Yetyen wāboo wĩ n tãy Sol ye.

Pe Yesu kãndeyãrfa nuhu

¹ Koo per pe n yir Yesu kãndeyãrfa wãnuhu ne ke Yurusalem wo. Pe Yesu kãndeyãrfa bye n fã cããñ ter Yude kui wo, Syamari kui ne. Pe Yesu tēnlehe poo n kuee. ² Mpãy pe -sē naa n luhu Yãhã ye, pe n Yetyen nakugu gbe ga le, ma u gbã wĩ wũn.

³ Sol woo -sē pye, tuu naa kaa taha u ya fãnga na pe Yesu kãndeyãrfa wĩ wãpyeklaha- wĩ ne. U naa n tay kle wo, ma Yesu kãndeyãrfa fyãhã naa n yigi, naam tesē ca bya ne, ma ga naa pe le nwompihi wo. ⁴ Mpãy pe ba fã cããñ, pe naa n tay tebehe bye wo, ma naa Yesu kapãyĩ pãã nawee- ye.

Filipe Yesu Crise kapãyĩ yar Syamarifa na

⁵ Filipe n ka Syamari kungbãy wo, ma ga u Yãhã Yīndefua Crise wĩ tōr pe nawee- ye. ⁶ Pe nawee- pe Filipe kaplãn luhu, ma maha ke laanwo wũhũ yãã tuu n pye, pe bye naa ndityuhu yaha, ma naa n luhu u kaplãn ye kayi ne. ⁷ Sãndãpee naa n tē, ma tege naa n kãã nawee- busãã yīñ na, tãnklahafa busãã maha naa n jaa. ⁸ Loo nde n pe klofa ta, nuhu n pe yigi.

⁹ Le klo wo, dya waa -sē pye le wa, pe naa u yee Syimu. Woo dya nwo pye caifua, ma naa pe Syamarifa laam wo kainkãy ne. U naa u ya yãñ, usyi wee ye. ¹⁰ Ke fla nawee- bye, ma gbe pe kicar syĩmbir na, ma ga waa pe wãle na, pe

bye -sē naa nagboho ta u na cĩinde, ma sya naa n yee: «Dya nwo, Yãhã fãnga ge kē ke ma u ye, fãnga gii pe n yee cĩinde fãngangbãñ.» ¹¹ U tee ba ma- ter le klo wo, ma naa pe nawee- laam wo u pyer ne, koo syi kē pe n naa u fya, ma maha naa nagboho ta u na.

¹² Pe klofa pe -sē ba le kapãyĩ luhu Filipe yē na, kapãyĩ lii le Yãhã Yai wĩ tōr tesē Yesu Crise wĩ ne, pe naa loo sya cĩinde, ma naa Yesu ta pe Yater. Pe n -sē pe bye tãã naa n yi loho wo, pe naam tesē pe ca ne. ¹³ Syimu bya n Yesu kapãyĩ sya cĩinde. Loo kur ye, pe n u tãã yi loho wo, u n naa n kuee Filipe tãy. Filipe naa yēkã wũhũ pye, ma maha naa laanwo wũhũ pye Yesu myaha ne. Syimu naa koo ngĩ bya yãã, ke n -sē naa laam wo u kē.

¹⁴ Yesu tēnlehe mpãy pe pye Yurusalem wo, pe n ba luhu, a Yesu kapãyĩ ma, le dye Syamari laam wo, pe n Pyar ye no wãã ke fla na pe syãm Nsãn ne. ¹⁵ Pe syãm pe ga dye ke Syamari wo, pe n Yãhã nar pe Yesu kãndeyãrfa kē ma yee, Yãhã ke ta Yãhã Yrã n dye pe laam wo. ¹⁶ Pe tee ba tãã yi wãtããyi ya loho wo Yesu myaha ne, Yãhã Yrã sē ba dye wa pe laam wo ye, koo syi kē pe n ba Yãhã nar pe kē loo wĩ na. ¹⁷ Loo na, Pyar tesē Nsãn ne, pe n klue taha pe na, Yãhã Yrã n dye pe laam wo.

¹⁸ Syimu tuu yãã Yãhã Yrã le dye pe Yesu kãndeyãrfa laam wo, yaliile wo Yesu tēnlehe pe klue taha pe na, u n war yi ma Pyar ye pye pe syãm Nsãn ne ma yee: ¹⁹ «Ye ra bya kē ke syi fãnga ne ta n nii, n ma klue taha wii na, Yãhã Yrã le dye ufua laam wo.» ²⁰ Pyar n u yē wãã sya ma yee: «Ma war pe ka ma ne, ma tee le wũũ, a Yãhã laantãr wĩ n sya ke ye wale ne. ²¹ Ma lay wee nwo ye, ma sē maha yai loo nde syi wãyãã ne ye, ma laam tee mii, pe wee gbege Yãhã ye ye. ²² Mii dur yi kãã ma kapee nde wo, -taa Yãhã nar, ke ma sya ke ma kapee nde kua kãã ma na. Ma pye ge pye mii ma waha nde syi wũũ, ma sya le pãã yi. ²³ Tē ma yãã mii, ngaa kapihi ma ma yīñ na, ma ta ma kapee- n nihi ga ta ter, ma ta ma saha laa kayĩ ge pye ye.» ²⁴ U Syimu n Pyar ye pye pe syãm Nsãn ne ma yee: «Yii ge, -ye Yãhã nar ra

kē, laa ma n faha ra dye nde kur ye tee pãã ye.»

²⁵ Yesu tuu naa kai- nkāy pye pe n naa n yãã yīnde ne, ma suhu nkāy ne tuu naa n pãã pe naa n luhu, Pyar ye pe loo kapāyī tōr yar wa pe nawee- ye, pe n dur ter Yurusalem wo. Kānde wo, pe le kapāyī tōr naa n gaha Syamari kántraha kusyĩmbehe busãã wo.

Filipe tesē Yetyopefa yĩnfuangbãnj gaa ne

²⁶ Yāhāyīn tēnlehe waa n Filipe pye: «Ka yainsaha dar kue kãndigi koho kue ye. Kānde laa ma ke kue dragba wo, le n yir Yurusalem wo ma n gaha klo nde wo pe n yee Gbasa. Ka loo kãnde fla na.»

²⁷ Filipe -sē yãã ta ter yir ter le kãnde kue ye. U n ga dya waa yãã le kãnde wo. U pye Yetyope yahaseefua waa, ma maha pye Yetyope yĩnfasya war kluhu yīn na. U ba ka Yurusalem wo Yāhā seysaha wo, ma dur naa n ter u niisaha wo. ²⁸ U pye u ba dye nii u kafãnj wo, ma naa Yāhā kaplãnj tōrfua Yisa kaplãnj kal ke Yāhā sabangbãnj wo. ²⁹ Yāhā Yrã n Filipe pye ma yee: «Yūhū dye u dya kafãnj tãy.» ³⁰ Filipe n fã yūhū dye, ma luhu u Yetyope naa tuu nii Yāhā kaplãnj kal, nkāy Yāhā kaplãnj tōrfua Yisa tuu yrūhū. Filipe n u yey ma yee: «Kai- nkāy taa n kal ngī, ma ke war la?»

³¹ U dya n u yē wãã sya ma yee: «N ga waha pye mii, n naa ke war, waa ma yee u wee ma nii ke yīntaha tōr ma ra yar ye?» U n Filipe nar, u n dye nii u tãy ke kafãnj wo. ³² Yāhā kaplãnj nkāy u naa n kal, koo kē ngī:

«U nii mii mbua wii syi dyanj pe yigi n gaha

boosaha wo.

U nii mii mbua wii syi dyanj pe u yor kur, u n yaha le tete.

U sē yē kua ma laa ge pãã ye.

³³ Pe u klonj, dyefua sē yãã u kue ye ye. Pe mii, pe u boo kántraha nge na,

kur wãm ga ba yir na u ye pe naa u wīi pãã?»

³⁴ U Yetyope naa n Filipe yey ma yee: «Dya, kace ra yar, yoo wīi -sē kē, u Yāhā kaplãnj tōrfua tuu tōr loo ne? U ya koho wīi laa, waa wīi?» ³⁵ Filipe n kapãn

gbe ma u Yāhā kaplãnj tōrfua kaplãnj ngī yīntaha yar u dya na, ma sya ba le Yesu kapāyī tōr yar u na. ³⁶ Pe naa n ter ke dyanj le kãnde wo, pe n ga nɔ loho fla gaa na. U Yetyope naa n u pye: «Loho nge! Nwa -sē maha ma ke kuee ta wātããyi na loho wo?» [³⁷ Filipe n u pye: «Ke ma pye ma Yesu ta ma laam wo ma cīinde Yater, ma ga waha tãã yi loho wo.» U Yetyope naa n u pye: «N le sya cīinde, woo kē tuu ma Yāhā Dya cīinde.»]

³⁸ Loo kur ye, u Yetyope naa n ta pe n ke kafãnj yer. U n tege woo tesē Filipe ne. Pe n dye ke loho wo. Filipe n u tãã yi ke loho wo. ³⁹ Pe yi ke loho wo, Yāhā Yrã Fãnga n Filipe gbe ter. U Yetyope naa sē maha u yãã yãã nantãnj ye, ma u kãnde sya, ma n ter, nuhu fla. ⁴⁰ Filipe n ga u ya yãã klo laa wo pe naa n yee Asuhute. U n nii Yesu kapāyī tōr n gaha kui wo, ma sya ga dye Syesare wo.

9

Sol u troho wātãhã ter miy yaha ma Yesu kãnde yãr

(Tēnl 22.6-16; 26.12-18)

¹ Sol -sē nwo, u pye ma naa Yesu kãndeyãrfa ke wãboo ya ne. U n ba yir ma ka Yiifee- Yāhā yūndefa yĩnfua fla na, ² maa saba mpãy sya u ye, saba mpãy syi pe ga waha kãnde wãã u kē u n ka Damasuna, te Yiifee- yawãhã nwey wo. U maa nawee- mpãy yãã ke fla na, naam woo, ca woo, pe ma yee wa pe n yãr Yesu kãnde wo, u waha pe yigi, u pe pua, u pa pe ne Yurusalem wo.

³ U n yir koo na, ma kãnde sya, ma n gaha ke Damasuna. Tuu ga nɔ gbe taha le klo na, u n yee woo ga yãnj, ma yãã cãã-mpãy ter syi pe yi yāhāyīn kue ye, ma ba yehe u na. ⁴ U kadye n sege, u n laha too kántraha na, ma luhu yĩmbui laa ne, le u pye ma yee: «Sol, Sol, n lii wãpee pye, ma n nii ra nuhu yīntayãhã ne?» ⁵ U n wãã sya ma yee: «Yĩnfua, mboo wii raa n pãã ra ne, ma myaha mii?» Le yĩmbui n u yē wãã sya ma yee: «Ndoo Yesu kē taa n nuhu yīntayãhã ne. ⁶ Mboo, yir, ma dye le klo wo. Taa yai ma lii pye, pe ga le yar ma na.»

⁷ Nawee- mpāy pe wāā naa n yār Sol ne, pe bye ba yer pe sē sya naa laa pāā ye. Pe naa n luhu le yīmbui gblej ne, pe sē -sē naa waa yāā ye. ⁸ Sol n yir, ma tāhā yer kāntraha na. U n yīmpe yār, u sē -sē waha ngaa yāā nantāj ye. Pe n u yigi koho na ma ka u ne ke Damasus na. ⁹ U n plii tāā pye, u sē waha naa n yāj ye, u sē ngaa di ye, u sē maha ngaa wo ye.

¹⁰ Ke Damasus wo, Yesu kāndeyārfua waa pye, pe naa n yee Nanayase. U pye mii wāytāā dyanj u na, ma Yīnfua yāā tuu u yee ma yee: «Nanayase.» U n u yē wāā sya ma yee: «Yīnfua, n nwo, n n luhu ma ye.» ¹¹ U Yīnfua n u pye ma yee: «Yir yagaa, kānde lii pe n yee kāndigi, ma loo sya, ma ka Yuda kaha wo, maa Tarsufa naa waa wī yey, pe u yee Sol. ¹² U ma ge ma u nii Yāhā nar. U bya pye mii wāytāā dyanj u na, ma ma yāā, taa dye ga maa koho taha u na, ma yee u waha maha naa n yāj faale dyanj.» ¹³ Nanayase n loo wāā sya ma yee: «Yīnfua, nawee- busāā dya nwo wī tōr ra ye. Tuu Yesu kāndeyārfua nuhu wānuhu gii ne Yurusalem wo, n le luhu. ¹⁴ Yāhā yūndefa yīnfua kānde wāā u kē, u pa nwo wo, u ba nawee- yigi pua, poo mpāy pe koho taha yaha Yesu na.» ¹⁵ U Yīnfua n -sē maha u pye ma yee: «Ka, n dya nwo yāj yi, ma yee u ta wī tōr yar driyēfa bye na tesē yīnfa bye ne tesē Yisrefa ne. ¹⁶ Tuu yai u wāfāy gii fāy ta wī na, u ta, nawee- n ra wī cā, n ga u yar koo bye na.»

¹⁷ Loo na, Nanayase n yir, ma ka Yuda kaha wo. Tuu ga dye ke kaha wo, u n klue taha Sol na ma u pye ma yee: «Sol, ma ma Yesu kāndeyārfua mii ta dyanj. Taa naa n pai kānde wo, Yīnfua Yesu wii tuu ba yi ma na, woo u ra lehe wāā, n ba ma ta ma n waha naa n yāj faale dyanj, tē ma ta, Yāhā Yrā Fānga n ma laam yī.»

¹⁸ Loo yalebya wo, wān raa n kuā kāā Sol yīmpe na mii sawor dyanj, u n nii n yāj faale dyanj. U n yir, pe n u tāā yi loho wo. ¹⁹ Loo kur ye, u n di, u kadye n cā fānga yāā.

Sol Yesu kānde wī yar Damasufa na

Loo kur ye, Yesu kāndeyārfua mpāy pe pye Damasus na, Sol n kuee pe ne, ma faa

plii raa pye, ²⁰ ma nii Yesu wī pāā nawee- ye Yiifee- yawāhā nwey wo ma yee, Yāhā Dya kē Yesu ne. ²¹ Mpāy bye pe u kaplāj luhu, le n pe fe gbe, pe n nii le yey ma yee: «Dya nwo woo sē na, tuu naa Yesu kāndeyārfua ke wāboo ne yīntayāhā ne Yurusalem wo, poo mpāy pe koho taha yaha Yesu myaha na. U sē yir la ma pa nwo, woo n pai tee nde Yesu kāndeyārfua yigi pua, u ga pe yi Yāhā yūndefa yīnfua kē?» ²² Sol -sē naa Yesu wī pāā nawee- ye. Kaa naa n taha u kaplāj wālaha na tesē ke fānga ne. Yiifee- mpāy pe pye Damasus na, Sol pe gbihi yar naa n laha Yesu wī ne ma naa pe yar, Yesu woo u ma u Yāhā Yīndefua Crise, le n sya naa yē gbāā pe na.

²³ Koo syi kē plii raa kur ye, Yiifee- n pāā ta poo ga Sol boo. ²⁴ Sol n -sē loo nde yāā luhu. Le klo pye, pe ba ncaha fāā, ma le klaha tā. Nawee- naa le klo kapahayēr bye sēj, ke yai ke yīmper, pe ma u Sol yāā pe u boo. ²⁵ Sol pye Yesu kāndeyārfua mpāy ne nwoj gaa laam wo, ke ba fāā gbra le klo ncaha na. Fenaater gaa -sē pye ke nwoj wo ke ba yi ke ncaha ne. Pe n yir yīmper wo, ma u Sol gbe le takūy laam wo, ma namihi pua le na, ma u Sol yonj tege wāā fenaater ne le klo ncaha kur kue ye. Sol n waha wloho yi ke syi, ma fā ter.

Sol ka Yurusalem wo

²⁶ Sol n ga dye Yurusalem wo, ma yee woo ga dye wlāhā Yesu kāndeyārfua ne. Pe bye -sē ba fya u na, pe sē ba le sya cīnde ma yee, u wā klaha ma nii Yesu kāndeyārfua ye. ²⁷ Yesu kāndeyārfua wii pe naa n yee Barnabaase, woo n Sol yigi loo na, ma ka u ne pe Yesu tēnlehe fla na. Sol tuu ba u Yīnfua wāā sya mii le kānde wo, u n kaplāj nkāy pāā u ye, Barnabaase n loo nde tōr pe Yesu tēnlehe ye. Sol tuu pye Damasus na, ma naa Yāhā kapān pāā Yesu myaha ne pe nawee- ye laanyīn ne, Barnabaase n maha koo bya tōr pe ye. ²⁸ Loo yale nde wo, Sol n cā waha u ya wlāhā pe ne. U n nii n tay ke Yurusalem wo, ma Yāhā kapān pāā naa n laha Yīnfua myaha ne nawee- ye laanyīn ne.

²⁹ Yiifee- mpāy pe naa jreke yor luhu, u naa n pāā pe bya ne, ma naa kaplāj

tyīn pe ne. Poo -sē naa u wāboo ke. ³⁰ Pe Yesu kāndeyārfa pe loo cā, pe n Sol yigi ga Syesare na, maa u ta u n ka Tarsu na *

³¹ Loo na, Yesu kāndeyārfa yawāhāfa mpāy pe pye Yude wo, Galēle ne tesē Syamari ne, pe n cā yrīn yāā. Yīnfua Yesu wīī naa n gbogo pe laam wo plii wuhu na. Pe maha naa u laam wūhū pye yalebye. Yāhā Yrā kāmāy na, kaa naa n taha pe yawāhāfa wānihi na.

Pyar yēkā wūhū pye Yesu myaha na

³² Pyar naa n tay kui bye wo, ma naa Yesu kāndeyārfa yān. U n ba ka klo laa wo pe naa n yee Liide, Yesu kāndeyārfa yānsaha wo, ³³ ma ga dya waa yāā le klo wo. Pe naa u yee Yene. U dye- kuatāā ba kē tānkur yan ne kāntraha na. ³⁴ Pyar n u pye ma yee: «Yene, Yesu Crise ma, u ma jaa yagaa. Yir, ma ma kasāy wān gbe!» Yene n ta ter yir. ³⁵ Liide klofa bye tesē Sarān ngbānfa bye ne, pe n loo yāā, ma pe troho wātāhā ter wā klaha, ma nii Yīnfua kānde yār.

³⁶ Klo laa pye tūntūn, pe naa n yee Yope. Coo waa pye ke fla na, u myaha Tagbihita. U pye pe Yesu kāndeyārfa ne. Jreke yor wo ke Tagbihita myaha nge n yee Dookase, ke yīntaha kē kafa. U coo naa kayīī pye yalebye, ma maha naa koho le nawām ye. ³⁷ U n ba too yan na, ma ku. Pe n u nakugu yee, ma ke gbe ga ta nwoj gaa laam wo gbegbaha yīn na. ³⁸ Pe Yesu kāndeyārfa mpāy pe pye ke Yope wo, pe ba le luhu ma yee, Pyar ma tūntūn Liide na. Pe n nawee- syām lehe wāā u ye pe ga u yar, poo ma pe u nar, u pa poo fla na, u ma n nii kuae ye.

³⁹ Pe n ga dye Pyar fla na, ma re tēnlehe tōr u ye, u n yir wāā kūn pe ne le yalebya wo. Tuu ga dye, pe n u yigi ga ke nwoj laam wo gbegbaha yīn na. Calangusyām mpāy pye ke fla na. Pe bye n ba yer Pyar tāy, ma nii n wūn. Dookase tuu pye yrān na, ma ba nayre tii gbihi, tesē nayrengbāy tii ne, pe n too nde gbe n yar Pyar na. ⁴⁰ Pyar n pe nawee- bye ta pe n yi nwoj wo, u n dur ma kānklūy gbāā kāntraha na, ma Yāhā nar. U n

ba wā klaha ke nakugu kue ye ma yee: «Tagbihita, yir!» U n u yīmpē yār, ma Pyar yāā, ma yir nii. ⁴¹ Pyar n u yigi koho na, ma u ta u n yir yer. Loo kur ye, mpāy pe Yesu ta pe Yater tesē pe Yesu kāndeyārfa calangusyām ne, u n poo yee ba, maa u yar pe na yrān. ⁴² Pe n le cā tān ke Yope wo, loo n ta, nawee- busāā n u Yīnfua ta pe Yater. ⁴³ Pyar n faa ma- Yope na. U ba kuae ke Yope wo sraha tēntēfua waa fla na, pe naa n yee Syimu.

10

Yāhāyīn tēnlehe waa ba yi Kōrnee na

¹ Syesare laam wo, dya waa pye pe naa n yee Kōrnee. U pye seraasyi yīnfua, ma pye Wōrmefa seraasyi ndren gaa yīn na, pe naa n yee Yitale seraasyi ndren. ² U dya naa Yāhā kānde ke. U naa n gaha Yāhā narsaha wo u nna bye ne. Yiifee- mpāy pe pye nawām, u naa koho le pe ye, ma naa Yāhā nar plii bye. ³ Per gaa yaiyīn yale wo, Yiifee- Yāhā naryale ba kē, u n yāā mii wāytāā dyan u na. U n yāhāyīn tēnlehe waa yāā gbaa na, tuu dye ba u fla na, maa u pye ma yee: «Kōrnee». ⁴ U n u yāhāyīn tēnlehe yān, ma fya, ma u pye ma yee: «Yīnfua, nwa ma?» U yāhāyīn tēnlehe n u yē wāā sya ma yee: «Taa naa Yāhā nar, ma maha naa koho le nawām ye, Yāhā koo bye sya ma ye. Ke sē faha ma wīī ne ye. ⁵ -Taa -sē nawee- lehe yagaa, pe n ka Yope na, pe ga dya waa ta u n pa, u myaha Syimu, nawee- bye u yee Pyar. ⁶ U n syā sraha tēntēfua waa ye, u myaha Syimu. U kaha ma muhulangbān yē tāy.»

⁷ U yāhāyīn tēnlehe n loo pāā u ye ma ter. Le yalebya wo, Kōrnee n u tēntē- syām mpāy yee ba tesē u seraasyi naa waa ne, tuu pye mpāy yīn na. Woo bya ba naa Yāhā kānde ke, u wīī ba waha Kōrnee ye. ⁸ Kai lii le pye, u n le gbe ma tōr pe ye, ma pe lehe wāā ke Yope na.

Mpāy pe wee Yiifee- ye, Yāhā laa pāā Pyar ye pe wīī na

⁹ Ke yīnsyii wo, pe naa n gaha ma sya ga nō gbe taha ke Yope na. Pyar -sē pye, u ba dugu u kaha gbegbaha yīn na yaiwlan

* 9:30 9.30 Pol kusey ba kē Tarsu ne.

yale wo, ma yee woo ga Yāhā nar. ¹⁰ Fāā n u yigi u n yee woo ga ngaa di. Yalii pe yee poo ga ngaa soho u kē, u n yāā mii wāytāā dyaŋ u na. ¹¹ U n yāhāyīŋ yāā ke fe yār, kla gaa n nii tege n pai tāā ye kāntraha na: Ke kla pye mii faangbāŋ gaa dyaŋ. Ke yēr resyar ba wāā tā. ¹² Ke laam wo treresyar wān ter bye pye tesē kahakaha wān ter bye ne ma suhu kānsyām ter bye ne. ¹³ Yīmbui laa n u pye ma yee: «Pyar, yir, ma wān nde boo, ma naa n kaa!» ¹⁴ Pyar n wāā sya le yīmbui ye ma yee: «Yīŋfua, too wān nde sē yō ye; wo Yiifee-kānde na, wo n fā wān nde na.» ¹⁵ Le yīmbui n maha u pye ma yee: «Yāhā yee te yō, ma tee n fā re na.» ¹⁶ Pyar tuu too wān yāā, ma luhu le yīmbui ne, saa te n ter. Saa, u n maha te yāā. Yāhā te gbe yi u na koo syi tehe tāā, ke faangbāŋ n cā dugu ter yāhāyīŋ na.

Pyar dye waa kaha wo, u wee Yiifee ye

¹⁷ Pyar tuu koo yāā pe wāytāā wo ke syi, u sē -sē waha le yīntaha cā ye. Le yale -sē nwo, Kōrnee tuu ba nawee- mpāy lehe wāā u Pyar ye u Syimu kaha wo, pe ba ke kaha yey naa n gaha, ma sya ga nō ke kapahayē na. ¹⁸ Pe n yīmbui yir ma le yey ma yee: «Syimu wii pe n yee Pyar, u n syā la nwo?» ¹⁹ Yāhā ke ba wān tii gbe yi u Pyar na ke yīmbui lii ne tuu ba luhu, u Pyar pye nantāŋ u naa le ga. Yāhā Yrā n u pye ma yee: «Yāŋ! Nawee- tāā ma nwo, pe ma ke. ²⁰ Yir, ma tege ke gbegbaha yīŋ na, ma ka pe ne, ma'a n laalaa pye ye, ndoo tē pe lehe wāā.» ²¹ Loo na, Pyar n tege ba pe nawee- mii fla na, maa pe pye ma yee: «Wii tee n ke, woo kē ra ne. Ah ye pa lii na?» ²² Pe n u yē wāā sya ma yee: «Seraasyi yīŋfua Kōrnee kē tuu wo lehe wāā. Nawee wii kē u ne, u n sron, Yāhā wīi gboho u laam wo, Yiifee- bye u miiyūhū yee. Yāhāyīŋ tēnlehe waa kē, u u Kōrnee klaha, ma u yar ma yee, u ma ta ma n ka u fla na, maa ma yē kapān pāā u n luhu.» ²³ Pyar n pe yigi dye u kaha wo, ma syāsaha wāā pe kē.

Ke yīŋsyii wo, pe n yir ma kānde sya, ma dur ter. Pyar pye pe ne. Yope Yesu kāndeyārfa mpāy n yir ke Yope wo, ma Pyar wār ga. ²⁴ Ke yīŋsyii wo, pe n ga

dye ke Syesare wo. Kōrnee naa u sēŋ u kaha wo. U ba u nwonfa mpāy yee ba loo wīi na, tesē u naambiyābuam mpāy ne. ²⁵ Yaliile Pyar naa n pai dyesaha wo, Kōrnee n ka, maa u wāā, ma kānklūy gbāā u yaha ye, ma yee woo ga u syar nangbāŋ syaha ne. ²⁶ Pyar n sye ma u kuā yir, ma u pye ma yee: «Danda, yir! Taa yāā, nawee ya kē ra bya ne.» ²⁷ U n nii n pāā Kōrnee ne, maa dye ke kaha wo, ma nabuar mpāy yāā pe wāā nii.

²⁸ U n pe pye ma yee: «Ye cā ma yee Yiifee- kānde na, Yiifee naa sē yai u naa n crā nawee wii na u wee Yiifee ye. U sē maha yai u naa n dye u kaha wo ye. Yagaa, Yāhā -sē ndoo klaha, ma ra yar ma yee, n sē yai n naa fā nawee waa ter na ye, n sē yai n naa waa ter yāŋ mii nawee wii syi dyaŋ, u sē yai pe naa n crā u na ye. ²⁹ Koo kē, tee ra yee, n sē sye ye, n pa. Tee ra yee ba lii na, ye waha le pāā ra ye yagaa.»

³⁰ Kōrnee n yee: «Ke plii resyar nanga, le pye yagaa syi yaiyīn na. N pye n naa Yāhā nar ta kaha wo. Dya waa n ba yer ra tāy u kale wān ne te n yehē palpal, ma ra pye ma yee: ³¹ «Kōrnee, taa naa Yāhā nar lii ne, ke le sya ma ye. Taa maha naa wān tii bye wāā nawām kē, le sē faha Yāhā na ye. ³² Loo nde na, waa lehe wāā Yope na, u n ga Syimu yee ba, Syimu wii pe n yee Pyar. U ma dya wii kaha wo, u bya myaha Syimu u ya ndoŋ, u sraha tēn tē, u ma muhulangbāŋ yē tāy.» ³³ Ta n ta ter waa lehe wāā ma ye, ma n le sya ma pa. Le yō. Wo bye mii Yāhā yaha ye yagaa. U Yīŋfua tuu ma pye, ma ba wo yar lii ne, le pāā wo ye, wo ma wo n luhu ma ye.»

Mpāy pe wee Yiifee- ye, pe le kapāyīi fe luhu Pyar yē na

³⁴ Loo na, Pyar n yē kuā ma yee: «Cīinde ne, n cā Yāhā wee ke nawee waa puar nawee waa na ye. ³⁵ Ma'a sya yi teelii teelii, ma'a pye wa ma n luhu Yāhā ye, ma maha kasroŋ pye, ma wīi ga naa n tāy ke ye. ³⁶ Yāhā le kapāyīi nō wāā Yiifee- ye, kapāyīi lii le n yee nawee- bye ga ba yrīŋ yāā Yesu Crise kāmāy na, woo wii u ma wo bye Yīŋfua. ³⁷ Nsān tuu nawee- yee naa n pai, maa naa pe yar, pe le sya

pe cā, pe kapee- wāpyeŋ sē yō ye, pe ke miy yaha, ma pe tãã naa n yi loho wo, ye koo ngī bye cā. Loo kur ye, lii le cāã pye Galele kãntraha kur bye na, ma sya ka Yude kãntraha na, ye maha loo nde bya cā. ³⁸ Yãhã fãnga wãã Yesu kē, Yesu wii u n yi Nasarēte wo, ma maha Yãhã Yrã wãã u kē, u n waha naa n gaha tebehe bye wo, ma naa kayī pye nawee- kē. Mpāy pe pye, Setane naa pe fāy fãnga ne, Yesu u Setane kar tege naa n kãã pe yīŋ na. Yãhã pye u kur ye. Ye maha koo bye cā. ³⁹ Tuu kai- nkāy bye pye Yiifēe- klo Yurusalem wo ma suhu pe Yiifēe- kui bye ne, wo ke yãã wo yīnde ne. Loo kur ye, pe Yiifēe- gē u kuey mar boo trã na. ⁴⁰ Ke plii tãã na, Yãhã n u ta u n yir gbã wo, ma dur ba yrãŋ na gbaafa ye. ⁴¹ U sē -sē u ya yar nawee- bye na ye, u u ya yar wii poo na, wii mpāy Yãhã wo yãŋ yi, ma yee too u yãã wo yīnde ne. Yesu tuu dur ba yrãŋ na gbaafa ye, wii kē too u yãã, ma sya wãã di u ne, ma loho bya wãã wo u ne. ⁴² U n wo pye ma yee, too ga naa le Yesu kapāyī pãã pe nawee- ye, wo pe yar laha wo yee, woo Yesu kē Yãhã u yãŋ yi, u nawee- bye sãhã, mpāy pe ma yrãŋ na tesē mpāy bya ne pe ma gbã wo. ⁴³ Faale Yãhã kaplãŋ tōrfa bye bii le pãã u wī na ma yee, cīnde ne, wii ma u Yãhã Yīndefua ta u Yater, Yãhã ga ufua kapee- gbe kãã u yīŋ na Yesu myaha kãmay na.»

Mpāy pe wee Yiifēe- ye, Yãhã Yrã dye pe laam wo

⁴⁴ Pe nawee- pye pe naa Pyar kaplãŋ luhu, Yãhã Yrã n tege dye pe bye laam wo. ⁴⁵⁻⁴⁶ Yiifēe- mpāy pe ba Yesu ta pe Yater, ma pa Pyar ne, pe n yãã Yãhã Yrã tege dye pe nawee- mii laam wo, mpāy pe wee Yiifēe- ye. Loo nde n pe Yiifēe- mii fe gbe. Yãhã Yrã ba pe laam yī, pe n sya naa yor ter raa pãã, ma naa Yãhã sey. ⁴⁷ Loo na, Pyar n le pãã ma yee: «Ah mpāy pe Yãhã Yrã yãã wo wãŋ syi dyaŋ, pe bya sē yai la pe tãã yi loho wo pe ya ndoŋ?» ⁴⁸ Loo na, u n yee, pe pe tãã yi loho wo Yesu Crise myaha na. Pe wãtããyi kur ye, pe nawee- n maha u nar, u kuee u plii raa pye poo ne. U n le sya.

11

Lii le Pyar yãã u n sya ka mpāy ye, pe wee Yiifēe- ye

¹ Mpāy pe wee Yiifēe- ye, poo bye Yesu kapāyī sya cīnde ke syi. Pe Yesu tēnlehe mpāy pe pye Yude wo tesē ke fla Yesu kãndeyãrfa ne, pe n le luhu, a mpāy pe wee Yiifēe- ye, poo bya Yesu kapāyī sya cīnde. ² Pyar n ba dugu ba Yurusalem wo. Pe Yiifēe- mpāy pe pye Yesu kãndeyãrfa, poo mii n le kuãn u ye ma yee: ³ «Mpāy pe wee Yiifēe- ye, ma ga dye pe kaha wo, ma sya wãã di pe ne.»

⁴ Kai- nkāy ke pye, Pyar n dye ke laam wo, ma ke bye tōr pe ye. ⁵ U n pe pye ma yee: «N pye klo nde wo pe n yee Yopē. N pye n naa Yãhã nar, ma ba yãã mii wãytãã dyaŋ ra na, ta n nii ngaa yãã: Ke kla pye mii faangbãŋ gaa dyaŋ, ke yēr resyar ba wãã pua tã. Ke n yir yãhãyiŋ wo, ma sya tege ba no ra na. ⁶ Ta n nii ke waha n yãŋ, ma kãntraha treresyar wãn raa yãã ke laam wo, wlaha wãn ne, kahakaha wãn ne tesē syir wãn ne. ⁷ Ta n luhu yīmbui laa ne, le ra pye ma yee: «Pyar, yir, ma wãn nde boo, ma naa n kaa!» ⁸ Ta n sye ma yee: «Aye, Yīnfua, wãn nde syi sē yō ye. Wo Yiifēe- kãnde na, wo n fã re na. Te syi sē dye yãã ra yē wo ye.» ⁹ Le yīmbui n maha yir yãhãyiŋ wo ke tehe syãŋ na, ma ra pye ma yee: «Yãhã yee te yō, ma tee re yãŋ ma yee te sē yō ye.» ¹⁰ Tē too wãn nde yãã ke syi, ma luhu le yīmbui ne, pe wãytãã n caa ra na, ma maha pa ra ye, ta n maha yãã koo syi ya. Ke n tã tehe tãã, te wãn bye n dugu ter yãhãyiŋ na, pe wãytãã n caa tãŋ ra na.

¹¹ Le yalebya wo, naam tãã n ba yer ke kaha kapahayē na, kaha gii tē pye. Pe ba pe lehe wãã ra na, pe n yir Syesare wo, ma pa ra fla na. ¹² Yãhã Yrã n ta pye, n ka pe ne, n ma n laalaa pye ye. Pe Yesu kãndeyãrfa kuay mii tee yãã mii, pe ra wãr ga wo n sya ga dye Kornee kaha wo. ¹³ Too ga dye u Kornee kaha wo, u n u yãhãyiŋ tēnlehe wī pãã wo ye. U yãhãyiŋ tēnlehe tuu ba u ya yar u Kornee na mii syi dyaŋ, ma maha lii tōr u ye, u n dye ke laam wo, ma ke bye tōr wo ye. U yãhãyiŋ tēnlehe ba u pye ma yee: «Waa

lehe wāā klo nde wo pe n yee Yope, u n ga Syimu ta u pa ma fla na, Syimu wii pe n yee Pyar. ¹⁴ Kai- nkāy ke ga waha mboo Kōrnee ta ma n waha sya yaha, mboo tesē ma kahafa bye ne, u ga ba ke yar ma na.»

¹⁵ Ndoo Pyar pye n naa n pāā nantān pe nawee- ne, Yāhā Yrā n ba tege dye pe bye laam wo, mii wo wān syi dyaŋ ke per cir na, per gii Yāhā Yrā ke fe tege, ma tege dye wo laam wo. ¹⁶ Ta laam n too Yīnfua kapān nde na tuu ba yee: «Nsān ye tāā yi loho ya wo. Ndoo Yesu, n ga ye tāā yi Yāhā Yrā ge ne.» ¹⁷ Wii Yiiffee- mpāy too Yīnfua Yesu Crise ta wo Yater, Yāhā n kayī lii wāā wo kē, ke loo bya wāā mpāy kē, pe wee Yiiffee- ye. Ndoo ga waha Yāhā wīi sye la?»

¹⁸ Pe Yude Yesu kāndeyārfa, pe kaplān ngīi luhu wa, pe n pe laam yīn, ma nii Yāhā sey, ma nii le pāā ma yee: «Le ma pye ke dyaŋ, mpāy pe wee Yiiffee- ye, Yāhā ta poo bya ma waha le sya ma cā pe kapee- sē yō ye, ma ke wāpyeŋ miy yaha, ke ga cīinde yrā wāā pe bya kē, lii wākuayāā wee le na ye.»

Yesu kāndeyārfa yawāhā wāfeyir Yātōosyi wo

¹⁹ Cāā gii cāā na pe ba yir Yesu kāndeyārfa wānuhu na yīntayāhā ne, ma sya ba u Yetyen boo, mpāy ba fā cāān, ma sya ka Fenise wo, Yātōosyi ne, Syiper ne. Ke Syiper nge, kāntraha gaa kē muhulangbān ke gbey le. Pe n ga nii koo kui ngīi wo, ma nii le Yesu kapāyī tōr Yiiffee- poo ya ye. ²⁰ Yesu kāndeyārfa mpāy pye pe naa n yi Syiper wo tesē Syirē ne, ma ba pa Yātōosyi wo. Poo mii -sē naa Yīnfua Yesu Crise kapāyī tōr mpāy ye pe wee Yiiffee- ye. ²¹ Yīnfua fānga pye pe kaplān na, nabuar n naa pe kaplān sya cīinde, ma pe kānle miy naa n yaha ma naa pe ya le Yesu kānde wo.

²²⁻²⁴ Yesu kāndeyārfa mpāy pe pye Yurusalem wo, ma naa pe ya wāā, pe ba Yātōosyi Yesu kāndeyārfa wīi luhu. Pe n Barnabaase woo lehe wāā ke fla na. U pye naweeyō, Yāhā Yrā ba u laam yīi, u maha ba Yesu ta u Yater u laam bye ne. Tuu ga dye ke fla na ma yāā Yāhā kayī lii pye, le n nii u ye nuhu. U n pe nawee- yar laha pe pe laam ta wāceŋ, pe pe ya waha pe

ma n cer Yīnfua na ye. Nabuar n maha naa n pai, maa pe ya le naa n soho Yīnfua koho wo.

²⁵ Loo kur ye, Barnabaase n ka Tarsu wo Sol fla na. ²⁶ U n ga Sol yāā, ma u yigi ba Yātōosyi wo. Pe n kuee ke fla na dyewe, ma nii yawāhā pye ke fla Yesu kāndeyārfa ne, ma maha nii nawee- busāā klaha. Myaha cāā taha Yesu kāndeyārfa na ke Yātōosyi goo laam wo, ma nii pe yee Cretyē; koo yīntaha kē, Crise nna.

Pe war nō wāā Yesu kāndeyārfa kē Yurusalem wo

²⁷ Ke cāā na, Yāhā kaplān tōrfa mpāy n yir Yurusalem wo, ma tege ga Yātōosyi na. ²⁸ Poo nen waa pye, u myaha Agabise. Yāhā Yrā n u ta u n yir, ma le pāā nawee- ye ma yee, fāāpihi ga ba too Yude kue kāntraha kur bye na. Ke fāāpihi n ba dye, ma yai Klode woo ne tuu pye kāntrē fāngafa bye yīnfua. ²⁹ Pe Yātōosyi Yesu kāndeyārfa n yir, ma yee poo ga war wāā, wii ma waha yia yē gii na u pa, pe n wāā le pe nō wāā Yudefa mpāy kē pe ma Yesu kāndeyārfa. ³⁰ War mpāy pe yāā, pe n pe bye le soho Barnabaase koho wo tesē Sol ne, pe n ga pe wāā pe Yesu kāndeyārfa yawāhā yahaseefa kē Yurusalem wo.

12

Pyar wāleŋ nwompihi wo tesē u wāiyaha ne

¹ Koo cāā nsoho wo, fānga pye Yerōte Agiriba woo ye. U n nii Yesu kāndeyārfa nuhu yīntayāhā ne. ² U n sya ta pe n Syake yīn gbā cer yūntrūhū ne; Nsān lēfua ba kē woo ne. ³ Tuu yāā le tāy Yiiffee- ye, u n maha ta pe n Pyar yigi. Too plii pye Yiiffee- syayaha gbar plii, ncasur bur sē n di too plii na ye. ⁴ Yerōte n ta, pe n Pyar le nwompihi wo, ma seraasyi nawee- resyar yān yi, poo syi fle resyar, pe n nii u Pyar yān ma pe ya kē. Yerōte naa n traha te syayaha gbar plii ma ter, u ta pe n Pyar sāhā nanihi wo, pe u boo. ⁵ Pyar pye ke nwompihi laam wo pe seraasyi ne, mpāy pe naa u yān. Pe Yesu kāndeyārfa sē naa n faha Yāhā wānar wīi ne u Pyar kē ye.

⁶ Ke pye yīmper, Pyar pye u ba sã wāy seraasyi syām mpāy nsoho wo, ntēn wān taa ne pe ta, ma u pua gbra pe ya na. Mpāy maha pye ke nwompihi nwonyē na, ma naa ke sēj. Pyar sãhāper -sē pye koo yīnsyii wo. ⁷ Koo yīmper wo, Yīnfua yāhāyīj tēnlehe waa n ba fe yi ke nwompihi wo, cã- gaa n yehe palpal ke laam wo. U n Pyar gbā yir, ma u pye ma yee: «Yir farfar!» Tuu ba loo pãa wa, te ntēn wān n -sē fer Pyar koho na ma laha too. ⁸ U yāhāyīj tēnlehe n maha u pye ma yee: «Ma sapaha pua, -taa ma ntāy gbe le.» Pyar n u sapaha pua, ma u ntāy gbe le. U yāhāyīj tēnlehe n maha u pye ma yee: «Ma nayrengbāj gbe le, -taa naa n taha ra na.» ⁹ Pyar n yi ke nwompihi nwompua laam wo, ma nii n taha u na. Lii u yāhāyīj tēnlehe tuu naa n pye nde, Pyar sē ba le sya wa ma yee cīinde ne ye. U naa le ga ma yee, wāytāa wīi laa syi ne. ¹⁰ Seraasyi mpāy pye pe naa tersaha sēj. Pe n ga ter pe tãy, ma maha ga seraasyi mpāy yāa yaha ye, ma maha ter pe tãy ma cã ga nō ke kapahayē na. Ke kãanklihi pye ntēn wāj. Nawee ma yi koo ne, u yi kua ke nwompihi wo. Pe n koo kãanklihi yāa ke yār ke ya ya. Pe n yi kua ke nwompihi laam wo, ma kãnde laa sya, ma faa yār, u yāhāyīj tēnlehe n plaha u na. ¹¹ Pyar yīntaha n ba too, u n u ya pye ma yee: «Yagaa woo, n le cã laha ma yee, Yīnfua kē tuu u yāhāyīj tēnlehe nō wāa, u n ba ra sya yaha Yerote koho wo, tesē wānuhu gii ne pe Yiifee- pe n ke maa ra nuhu.»

¹² U n laam ga, ma Maari kaha kãnde sya ma ka. Nsān nahafua ba kē u ne, Nsān wii pe naa n yee Mareke. Nawee- busāa pye pe ba pe ya wāa ke kaha wo, ma naa Yāhā nar. ¹³ Tuu ga nō ke kaha na, u n ke kapahayē gbā, tēntēsya laale n pa loo n pai gbihi luhu, le myaha ba kē Ōrde. ¹⁴ Le tēntēsya le n le yīmbui luhu, ma cã Pyar kē. Le n nuhu yigi ter Ōrde kē, u sē yer ge yer ma ke kapahayē yār Pyar kē ye, ma fã ter, maa cãa le pãa pe nawee- ye ma yee, Pyar ma kapahayē na. ¹⁵ Pe n u pye ma yee, u yīj wee ye. U n sye ma yee cīinde ne. ¹⁶ Pe n maha yee, a Pyar yirfua kē.

Pyar -sē pye u naa ke kapahayē gbā.

Pe n ga ke yār ma yāa woo kē, le n pe bye fe gbe. ¹⁷ Pyar n koho kuā yir, ma yee pe yaha le. Yīnfua tuu u yi yaha ke nwompihi wo mii, u n le tōr pe ye. U n maha pe pye ma yee: «Ye ga le pãa Yesu cīnfua Syake ye tesē Yesu kãndeyārfa mpāy ne pe ma u Syake ne.» Tuu koo pãa wa, u n yi ma ter kue ngaa ye.

¹⁸ Yīj n syii, seraasyi n nii fã gbey n klaha Pyar wīi ne, ncã u pye mii laa? ¹⁹ Yerote n ta pe n u tay, pe sē u yāa ye. U n ta pe n pe seraasyi yey, seraasyi mpāy pe naa Pyar yāj, pe sē waha laa cã pãa ye. U n ta pe n poo seraasyi yigi ga boo. Loo kur ye, Yerote n yir Yude wo, ma tege ga Syesare wo, maa kuee ke fla na, ma faa ma-.

Yerote wāku

²⁰ Yerote laam ba war Tyirfa ne tesē Syidōfa ne. Koo kui syāj ngīi n pãa ta, ma pa poo n pai Yerote nar, pe n wāa le. Pe tee naa dir wān busāa gbe Yerote woo kãntraha na, ma naa n gaha te ne pe kui wo. Pe n cãa ka, maa Blatise woo nar, u n yer le na. Woo pye u ga waha kai yar Yerote na u n le sya. Woo kē u pye Yerote kaha tēntē- bye yīj na.

²¹ Pe ba per gii ta, pe n gaha pãa pe wāa le, koo per n ba nō. Yerote n u nangbān nayre le koo per, maa tege nii u nangbāj niisaha wo. U n kaplāntāhā pãa nanihi wo nawee- kē, nuhu n sya pe yigi. ²² Pe nawee- n nii n tē ma yee: «Yāhā kē ke nii n pãa, nawee ge sē kē ye.» ²³ Le yalebya wo, Yīnfua yāhāyīj tēnlehe waa n koho te u Yerote na. U tee ba Yāhā myaha sya, ma ke ta u wāj. Fyār n dye u wo u n ku.

²⁴ Loo kur ye, le Yīnfua kapāyīi -sē naa n gaha deydey, tesē mpāy pe naa n dye Yesu kãnde wo, pe naa n syar. ²⁵ Barnabaase tesē Sol ne, pe ba poo war yīntaha yi wa, pe n yir ke Yurusalem wo ma dur ter ke Yātōsyi wo. Pe ba Nsān yigi taha pe ya na, Nsān wii pe naa n yee Mareke.

13

Barnabaase wāyānyī Sol ne Yesu kapāyīi wātōr wīi na

¹ Pe Yātōsyi Yesu kãndeyārfa yawāhāfa nsoho wo, mpāy pye Yāhā

kaplāṅ tōrfa. Mpāy maha pye pe naa nawee- klaha Yāhā kaplāṅ ne. Barnabaase pye pe ne, Syimu ne, Syimu wii pe naa n yee Nawo, ma suhu Lususe ne wii u n yi Sirene wo, Sol ne, Manayē ne, Manayē wii tuu ba wāā le fāngafua Yerote ne kaha neṅ wo. ² Per gaa, pe ba pe yē tā digi na, ma pe ya wāā ta ma nii naa Yīṅfua sey, Yāhā Yrā n ba pe pye ma yee: «Ye Barnabaase yāṅ yi ra kē tesē Sol ne. Tēn laa ma, n n yāṅ pe ga le tē.» ³ Pe n kuee koo yē wātā na digi na, ma klus taha pe na ma Yāhā nar pe kē, ma kānde wāā pe kē, pe n ter.

Barnabaase ye ka Syiper na Sol ne

⁴ Yāhā Yrā le Barnabaase ye lehe wāā Sol ne, pe n yi Yātōosyi wo ma tege ga Seliise na. Pe n kuee ke fla na, ma salangbāṅ gbe, ma ka Syiper na. Koo kāntraha nge, muhulangbāṅ ke gbey le. ⁵ Pe ga no ke Syiper na, klo lii pe cāā dye, pe naa le yee Salami. Pe n nii Yāhā kapān pāā ke fla na Yiiffee- yawāhā nwey wo. Nsān Mareke pye pe ne, ma ba naa koho le pe ye.

⁶ Pe n ke kāntraha yār plaṅ, ma sya ga no ke kuasaha fla na. Klo laa pye ke fla na pe naa n yee Pafosu. Pe n caifua waa yāā loo klo nde wo, pe naa u yee Gbara Yesu. Jreke yor wo u myaha ba kē Yelimase. U pye Yiiffee. U ba u ya ta, woo ma Yāhā kaicāfua. ⁷ U ba nii u kāntraha fāngafua tāy. U fāngafua myaha ba kē Sersye Pōl. U ba kai- cā. Woo kē u ta, pe n Barnabaase ye yee ba Sol ne. U naa n traha u Yāhā kaplāṅ luhu. ⁸ U caifua Yelimase n nii n ke woo ga yer tā Barnabaase ye na Sol ne, ma maha nii n ke woo ga u fāngafua yīṅ wā klaha u ma n le Yāhā kapāyīī sya cīinde ye. ⁹ Sol wii pe maha u yee Pōl, yagaa Yāhā Yrā le u laam yīī, u n nii u caifua waha n yāṅ, ¹⁰ ma ba u pye ma yee: «Ma mii ta ter kacāṅ, ma pee ter, sāndūpee dya kē ma ne, ma wee yāā wāyīī wīī na ye! Yīṅfua Yāhā ke kai- nkāy ta, ma tee yee, maa ke pye klaha-» ¹¹ Naa n luhu yagaa: Yīṅfua Yāhā ga koho te ma na, ma n nii fūū, ma yalaale pye, ma cā maha ba naa yai cāā- yāā.» Le yalebya wo, Yelimase yīmpe n wo tā u na, u n u ya

yāā yīmperwoho laam wo. U n nii figi gbey n klaha ke fla na ma nii waa ke u u yigi koho na. ¹² U kāntraha fāngafua tuu nde yāā le pye nde, u n Yesu ta u Yater. Ke kaklaha ter ngīī ba yē gbāā u na, kaklaha nkāy ke Yīṅfua Yesu wīī pāā nawee- ye.

Pōl, Barnabaase ne Yātōosyi wo, Pisidi kāntraha na

¹³ Pōl ye n salangbāṅ gbe u nampyeṅ- ne Pafosu wo, ma ka klo laa wo pe n yee Persye. Loo klo nde pye kāntraha gaa na pe n yee Pāāfile. Nsān Mareke n pe yaha koo fla na, ma dur ter Yurusalem wo. ¹⁴ Pōl tesē Barnabaase ne, pe n ta ter pe yrāhā ye, ma yir ke Persye wo, ma ka klo laa wo pe n yee Yātōosyi. Loo klo nde pye kāntraha gaa na pe naa n yee Pisidi. Kanii per, pe n ga dye nii ke Yiiffee- yawāhā nwoṅ wo.

¹⁵ Mpāy n ba kaplāṅ kal Yāhā kānde kataṅ saba wo tesē Yāhā kaplāṅ tōrfa saba ne. Loo kur ye, pe Yiiffee- yawāhā nwoṅ yahaseefa n ta pe n ga Pōl ye yar ma yee: «Wo nna, laa ma pye ye ye, tee ga pāā pe yawāhāfa ye, ye laantor le pe laam wo tesē fānga ne, ye ga waha le pāā yagaa.»

¹⁶ Pōl n yir, ma koho kuā yir pe nawee- ye, pe yaha le. U n pe pye ma yee: «Yii Yiisrefa tesē yii mpāy ne tee ba Yāhā nar yawāhā nwoṅ nge wo, ye bye -ye luhu ra ye! ¹⁷ Yiisrefa, Yāhā bii wo wāle poo yāṅ yi. Ke pe yaha nampay Syipte kāntraha na, ma pe ta pe n syar ke fla na. Ke n maha bii yer ke fānga na, ma pe ta pe n waha fā yi ke Syipte wo. ¹⁸ Pe n ga dye- gbeesīī pye tēyāfūū klo wo, Yāhā n maha naa pe kē digi ne ke fla na. ¹⁹ Mpāy pye pe sē bii Yāhā cā ye, Yāhā n poo ter kuasīī wīī kua kāntraha nge na pe naa n yee Kanaa, ma koo kāntraha nge wāā ke nna kē, wo wāle me. Koo kāntraha n nii pe wāṅ. ²⁰ Koo kai- ngīī, ke gbe ma ga pye kua, ke waha dye- yīīsyāṅ tesē dye- gbeesīī sēnsye syi kua. Loo kur ye, Yāhā n kaplāṅ cerfa ta wo wāle yīṅ na, ma sya ga waa u Yāhā kaplāṅ tōrfua Samuyel yai na. ²¹ Loo kur ye, pe n yee poo ma yīṅfua wīī na, wii tuu ga nii pe kāntraha kui kur bye yīṅ na. Yāhā n Sawile ta pe yīṅfua. Kisi dya bii kē u ne. Bēsyaṅ kaha kur waa

bii kē u ne. U n nii ye wāle yīn na dye-gbeesī. ²² Yāhā n bii Sawile ta u saha nii pe yīn na ye, ma u miy yaha, ma Dawide ta pe yīnfua. Yāhā n u wīl pāā ma yee:

<N Yisay dya Dawide yān yi.

Ta laanfua kē u ne.

U ga ba ta laam wūhū bye pye.>

²³ Dawide kur waa kē Yesu ne. Yāhā bii yē ter Yiisrefa ye, koo ga ba Syayahafua nō wāā pe kē, woo Syayahafua kē Yesu ne. ²⁴ Nsān n ba cāā yir Yesu yaha. U naa le pāā Yiisrefa bye ye, pe le sya pe cā pe kapee- sē yō ye, pe ke wāpyeñ miy yaha, pe cā pa u n ba pe tāā yi loho wo, nawee-bye yīnde na pe n cā. ²⁵ Nsān kuyale ke ba gbe taha, u naa nawee- yar ma naa n yee: <Wii wāpañ tee n sēñ, woo sē kē ndoo ne ye. Ufua ma u n pai ra kur ye. Ta syi sē yai u ntān sale wāfer ne u tre na ye.>

²⁶ Wo nna, yii mpāy tee ma Brama kur wām, ma suhu mpāy bye ne pe pa ke Yāhā nar yawāhā nge wo, yii me tee yai ye cāā le kapāyīl luhu, le kapāyīl lii le u Syayahafua wīl pāā. ²⁷ Ye sē yāā, Yurusalemfā tesē pe yahaseefa ne, pe sē ke kai- war ye, kai- nkāy wo faale Yāhā kaplāñ tōrfa pe bii cāā yrūhū yaha u Syayahafua wīl na. Pe sē maha ba cā yoo kē u Yesu ne ye. Pe ta pe n u boo. Kai- ngīl ke u Syayahafua dye yagaa poo pyer kāmāy na, koo kai- kē wo faale Yāhā kaplāñ tōrfa pe bii cāā yrūhū yaha. Pe sē maha ke cā ye. Koo kai- -sē kē pe n kal pe ye cāwāā cāwāā, Yiifēe- kani per wo.

²⁸ Pe ba u sāhā, pe sē laa wāpee ge yāā tuu pye ye. Pe n sye ma yee, fāngafua Pilatī n ta pe n u boo. ²⁹ Kai- nkāy bye, ke bii cāā yrūhū yaha u wīl na, ke n pai u dye, pe koo bye pye wa u na, pe n u tege u kueymartrā na, ma ga u le gbīl wo.

³⁰ Yāhā n -sē ta u n yir gbā wo, ma dur ba yrāñ na gbaafa ye. ³¹ Mpāy pe ba yir u ne Galele kāntraha na ma ka u ne Yurusalem wo, u n plii buar raa pye wāyiñ ne pe na. Yesu tuu naa kai- nkāy pye pe n naa n yāā yīnde ne, ma suhu nkāy ne tuu naa n pāā pe n naa n luhu nditye ne, koo kai- ngīl bye kē pe pāā n tay nawee- ye. ³² Koo kē wo n nii loo kapāyīl nde tōr n yar ye na. Yāhā ke bii yē ter wo wāle ye lii ne faale

wo, loo ne le kapāyīl nde ne. ³³ Yāhā le pye wii poo kē, wii mpāy too ma pe kur kue pii. Ke Yesu ta u n yir gbā wo, ma dur ba yrāñ na gbaafa ye, wo cā yagaa, ke bii yē ter wo ye lii ne, ke le pye wa wo kē. Le ma le yrūhū yaha ke Yāhā wāsey yay syāñ fla wo ma yee:

<Mboo kē, ma ma ra Dyapuai,
ma gbe nanga na, nawee- ga cā,
n ma ma Tuhufua.>

³⁴ Yāhā bii yee, koo ga ba u ta u n yir gbā wo, u dur ba yrāñ na gbaafa ye, tesē gbā ma n maha waha yia yāā u na ye. Ke naa loo pāā kaplāñ ngīl ne ma yee:

<Tē bii yē ter Dawide ye kayūhū nkāy ne,
n ga ke wāā ye kē cīinde.>

³⁵ Le maha ma le yrūhū yaha ke Yāhā wāsey yay teelaa fla wo ma yee:

<Ma nawee wii raa yāñ yi,
ma saa sya u n fūhū nii gbīl laam wo
ye.>

³⁶ Dawide woo na, tuu yir u yai ne, u u tēn lay tē le Yāhā laam wīl wāpye wīl na. Tuu -sē bii ku, pe n u le u wāle ne, u kuee gbīl laam wo ma fūhū. ³⁷ Yāhā ke -sē wii ta u n yir gbā wo, ma dur ba yrāñ na gbaafa ye, woo sē kuee gbīl laam wo ma fūhū ye.

³⁸ Wo nna, -ye cā loo na ye yee, woo kāmāy ne, le kapāyīl n nii n tōr nawee- ye, lii le n yee, Yāhā pe kapee- gbe n kāā pe yīn na. ³⁹ Musa tuu le Yāhā kānde katan nkāy tōr, koo saha ye ta, ye n sroñ Yāhā yīnde na ye. Wii woo u -sē Yesu ta u Yater, Yesu ga ufua ta, u n sroñ Yāhā yīnde na.

⁴⁰ Yāhā kaplāñ tōrfa pe lii pāā yaha, -ye yii yigi, ye ma syi ye wīl n nii koo syi ye! Pe bii le pāā yaha ma yee: Yāhā yee:

⁴¹ <-Ye yāñ, yii mpāy tee tee n pāā Yāhā wīl na,

-ye yāñ lii ne tē ga ba pye,
le ga ba nii ye ye yēgbāā wīl,
ye ga ba kuee le wo.

N ga ba loo pye ye yīnde na,
ye saa ba ku wa ye.

Wātōr wīl syi dyañ pe ne ga ba loo nde tōr ye ye,

yaa yee, cīinde sē ne ye.> »

⁴² Pōl tesē Barnabaase ne, pe ba pāā wa ma yi ke Yiifēe- yawāhā nwoñ wo, nawee- n pe nar, pe maha dur ba koo

kaplāṅ cəṅ ya pāā kanii per gaa, kii ke n pai. ⁴³ Naweete- mpāy pe naa Yiiffee- Yāhā kānde yār, poo busāā mpāy ma suhu Yiiffee- busāā mpāy ne, pe n nii n taha Pɔl ye na Barnabaase ne. Pɔl tesē Barnabaase ne, pe n pāā pe ne, ma pe gbihi yar, ma pe pye ma yee, Yāhā ke laantār wīi lii pye pe kē, pe le yigi klue sīi.

⁴⁴ Cāwāā gaa n taha. Koo cāwāā kanii per, pe klofa bye n nii mii, pe pa tāṅ pe n pai ke Yāhā kaplāṅ luhu. ⁴⁵ Pe Yiiffee- yahaseefa ma suhu Yiiffee- mpāy ne, pe pe nabuar yāā pe n luhu Pɔl ye ye, laanyar n pe yigi pe n nii Pɔl yē kaplāṅ kai, ma maha nii u tyehē. ⁴⁶ Pɔl tesē Barnabaase ne, pe n pe Yiiffee- yar laha laanyīn ne ma yee: «Le Yāhā kapāyīi yai le ne cāā tōr yii poo ye. Tee -sē le wīi sye ma yee, ye sē yai cīinde yrā wāyāā ne ye, wo mii, too wā klaha mpāy kue ye, mpāy pe wee Yiiffee- ye. ⁴⁷ Yīnfua ge wo yar le ne ma yee:

<N ma yāṅ yi,

ma ma ta cāā- wāṅ syi dyaṅ
mpāy ye pe wee Yiiffee- ye.

N ma yāṅ yi,

ma yee ma le wāsyayaha kapāyīi tōr
ga yi
deydey kui bye ne kāntraha nge na.»

⁴⁸ Mpāy pe wee Yiiffee- ye, pe kaplāṅ ngīi luhu, pe n nii nuhu di, ma nii le Yīnfua kapāyīi sey. Yāhā ke mpāy ta, pe waha ba cīinde yrā yāā, poo bye n le kapāyīi sya, ma Yesu ta pe Yater. ⁴⁹ Le Yīnfua kapāyīi naa n cāāṅ koo kue kāntraha bye wo.

⁵⁰ Canangbāy tii te naa Yiiffee- wāle kānde yār, ma suhu le klo yahaseefa ne, pe Yiiffee- n poo mii sūū le Pɔl ye na Barnabaase ne, pe n pe nuhu, ma sya pe kar yi kāā pe kāntraha wo. ⁵¹ Pɔl tesē Barnabaase ne, pe n pe tre mplēm kor yaha koo fla Yiiffee- na, ma ter klo laa wo pe n yee Yikō. ⁵² Pɔl ye pe ter, ma pe Yesu kāndeyārfa mpāy ta yaha ke fla na, Yāhā Yrā n pe laam yīi, pe n nii nuhu ya di.

14

Pɔl Barnabaase ne Yikō wo

¹ Pɔl ye n ga dye Yikō wo Barnabaase ne, ma ka koo fla Yiiffee- yawāhā nwoṅ wo, ma Yāhā kapān pāā nawee- ye. Yiiffee- busāā tesē nawee- busāā mpāy ne pe sē pye Yiiffee- ye, Pɔl ye kaplāṅ n tāy pe ye pe n sya Yesu ta pe Yater. ² Yiiffee- mpāy - sē ba sye, poo saa Pɔl ye kaplāṅ sya cīinde ye. Poo mii n nawee- mpāy sūū, mpāy pe sē pye Yiiffee- ye, pe n sya nii wāpee ga pe Yesu kāndeyārfa wīi na. ³ Pɔl ye n kuee Barnabaase ne ke Yikō wo, ma faa ma- . Pe ba pe koho taha yaha Yīnfua na, ma naa pe kaplāṅ pāā laanyīn ne. Yīnfua naa fānga wāā pe kē, pe n waha naa laanwo wūhū pye tesē yēkā wūhū ne nawee- n waha naa n cā, kapāyīi lii pe n pāā nde Yīnfua laantār wīi na, cīinde ne. ⁴ Pe kaplāṅ n pe klofa ta, pe sē nii yīmbui nen na ye. Mpāy n kuee Yiiffee- kur ye, mpāy n -sē taha pe Yesu tēnlehe na.

⁵ Pe Yiiffee- tesē pe naweete- mpāy ne pe sē pye Yiiffee- ye, poo mii tesē pe yahaseefa ne, pe naa pe ya gbihi, poo ga Pɔl ye nuhu Barnabaase ne, pe pe waa boo ntēmbar ne. ⁶ Pe naam syām n yi le cāṅ na, ma ta ter fā ga Liiser kue ye Darbu ne, ma suhu koo kui syāṅ ngīi kānkāy kusyīmbehe ne. Kāntraha gaa kui ba kē, pe naa ke yee Lakoni. ⁷ Pe n nii le Yesu kapāyīi tōr koo fla na.

Pɔl tesē Barnabaase ne Liiser wo

⁸ Loo klo nde wo pe naa n yee Liiser, tākurfua waa pye, u naa n nii wānii ya. U ba see u tākur ne ke dyaṅ, u sē ba yir yer yāā, ma yār yāā ye. ⁹ U naa Pɔl kaplāṅ luhu. Pɔl n u waha yāṅ, ma le yāṅ cā u dya yīntaha na ma yee, u dya laam wo u le sya wa laantee nen ne Yesu ga waha u jaa. ¹⁰ Loo na, Pɔl n yīmbui yir, ma u pye ma yee: «Yir, ma gbihi tāhā yer ma tre na!» U dya n kur ye tāhā yer u tre na, ma nii n yār. ¹¹ Pe nabuar pe yāā Pɔl lii pye, pe n tē sya Lakonifa yor wo ma yee: «Te mpar te ya wā klaha nawee-, ma tege ba wo ye!» ¹² Pe n nii Barnabaase yee Yeepeta, ma yee Pɔl woo ma kaplāṅ pāāfua, ma nii u yee Makur, pe klo mpar myar ne. ¹³ Mpar rii pe n yee Yeepeta, te kangbāṅ pye le klo dyesaha fla na. Ke yūndefua n napa mpāy yāṅ yi ma

faasyĩmbir raa gbihi maha pe na, ma ka pe ne, ke kapahayē kuε ye. U naa n ke, u ga pe napa boo, u Pɔl ye tēj Barnabaase ne. Pe nabuar bya maha naa pe wātēj wī ke. ¹⁴ Pe Yesu tēnlehe syām pe le luhu, le sē tāy pe ye ye, pe n sya pe ya nayre tyīn jūū, ma fā dye pe nabuar laam wo, ma nii n tē, ma yee: ¹⁵ «Naambiyām, nwa ye n nii loo nde pye? Naweete- ya me wo ne ye dyaŋ. Wo pa le Yāhā kapāyī ne ye kē, ma yee ye nekla wān nde tee ta ye mpar ma n tēj, -ye re gbe ga miy yaha, tee ye yīntar sroŋ cīinde Yāhā ya ye, cīinde Yāhā gii ke ma yrāŋ na yalebye, koo gii ke yāhāyīn ta, kāntraha ne, muhulangbāŋ ne tesē wān tii bye ne te ma te laam wo. ¹⁶ Nawee- terfa mpāy pe wee Yiiffee- ye, faale wo Yāhā bii tyii pe na pe n naa pe laam kānde yār. ¹⁷ Ke sē -sē tyii ke ya wī wāyar na ye na ke kayūhū wāpyeŋ ne ye kē ye: Yalebye ke ga ta sesaha n yir yāhāyīn na ke too, yīnwoho cāā n dye ye n dir yāā busāā. Koo kē ke ye yē digi yi, ma maha ye laam ta nuhu fla.» ¹⁸ Pe Yesu tēnlehe pe sya kaplāŋ ngī pāā, pe -sē maha fāy, ma cā waha yer tā pe nabuar na, pe sē pe tēj ye.

¹⁹ Yiiffee- mpāy -sē yir Pisidi Yātɔɔsyi wo tesē Yikō ne, ma pa ke Liiser wo. Pe n pe nabuar sūū, ma pe bye wlan taha pe ya na, pe n nii Pɔl waa ntēmbar ne, poo ga u waa boo. Pe n yee u ku, ma u fle ga miy yaha le klo kānkāy na. ²⁰ Yaliile pe Yesu kāndeyārfa poo ya pe ba wo tā u na, u n cā yir loo na, ma wlāhā dye pe ne le klo wo.

Pe wādurbaŋ Syire kāntraha na, Yātɔɔsyi wo

Ke yīnsyii wo pe n yir Barnabaase ne pe syām, ma ka klo nde wo pe n yee Darbu. ²¹ Pe n le Yesu kapāyī pāā koo fla na nawee- busāā n le luhu, ma Yesu ta pe Yater. Loo kur ye, pe n dur ga Liiser wo ma suhu Yikō ne, tesē Yātɔɔsyi ne Pisidi kāntraha na. ²² Pe naa pe Yesu kāndeyārfa laam yīn, ma naa pe yar, pe pe ya plāhā Yesu wāta wī ne pe Yater. Pe naa pe yar ma yee: «Wii ma yee u ga dye Yāhā Yai wo, ufua ga cāā kayīhī yāā wa.» ²³ Yesu kāndeyārfa yawāhāfa

ma pye na, Pɔl tesē Barnabaase ne, pe ga mpāy yāŋ yi pe laam wo, pe pe ta pe yawāhāfa yahaseefa. Loo na, pe ga pe yē tā digi na pe Yāhā nar, pe pe le soho Yīnfua koho wo, woo wii pe ta pe Yater.

²⁴ Loo kur ye, pe n dye yi ter Pisidi kāntraha kui nkāy wo, ma ga yi Pāāfile kāntraha na. ²⁵ Pe n le Yāhā kapāyī pāā koo fla na, klo laa wo pe n yee Persye, ma ka tūntūn klo laa wo pe n yee Yatale. ²⁶ Pe n ga salangbāŋ gbe koo fla na, ma dur ga Yātɔɔsyi wo, Syire kāntraha na. Loo klo nde ne, pe Yesu kāndeyārfa ba Yāhā nar pe kē, ke naa laantār wī pye pe kē, pe n waha le Yāhā tēn tē. Loo tēn ne, pe ga tē kua, ma dur ba.

²⁷ Pe ga dye ke Yātɔɔsyi wo, pe n pe Yesu kāndeyārfa yawāhāfa yee wāā ta. Pe ba tēn lii tē Yāhā kāmāy na, tesē mpāy pe wee Yiiffee- ye, Yāhā ke ba pye mii, ma poo mii bya ta pe n waha Yesu ta pe Yater, pe n koo bye tōr yar pe Yesu kāndeyārfa na. ²⁸ Loo kur ye, Pɔl tesē Barnabaase ne, pe n faa nii ma- loo klo nde wo, pe Yesu kāndeyārfa ne.

15

Yesu kāndeyārfa ma yawāhā na Yurusalem wo

¹ Yiiffee- Yesu kāndeyārfa mpāy pe pye Yude wo, pe n yir ma pa Yātɔɔsyi wo, ma ba nii Yesu kāndeyārfa klaha nde ne, ma pe pye ma yee: «Ye ma yee ye sē kūū mii Musa kānde le yar wo na mii ye, ye saa waha sya yaha ye.» ² Pɔl tesē Barnabaase ne, pe sē yer pe kaklaha nge na ye, le n sya nii kaplāŋ wātyīn pe nsoho wo. Pe n le pāā ta ma yee, Pɔl, Barnabaase ne, ma suhu Yātɔɔsyifa mpāy ne, pe ka Yurusalem wo pe ga le yey yāŋ pe Yesu tēnlehe ye tesē pe Yesu kāndeyārfa yawāhāfa yahaseefa ne. ³ Pe Yesu kāndeyārfa yawāhāfa n pe wār wāā kānde wo. Pe n dye yi ter kui nkāy wo, kāntraha gaa na pe naa n yee Fenise, ma suhu Syamari kui nkāy ne. Mpāy pe wee Yiiffee- ye, ma ba dye Yesu kānde wo, pe poo wī tōr naa n gaha nawee- ye, le n naa nuhu yigi Yesu kāndeyārfa bye kē.

4 Pe ga dye Yurusalem wo, pe Yesu kändeyārfa yawāhāfa bye n pe wāā, pe Yesu tēnlehe ne pe yawāhāfa yahaseefa ne. Yāhā ke ba Pōl ye ta ma tēn lii tē, Pōl ye n koo bye tōr pe ye. 5 Farisyē mpāy pe Yesu ta pe Yater, poo mpāy -sē pye ke fla na. Pe n yir ma yee: «Yesu kändeyārfa mpāy pe wee Yiiffee- ye, poo yai wākūū ne. Pe maha yai pe naa n yār le kände wo, lii Yāhā le yar Musa na.» 6 Pe Yesu tēnlehe n pe ya wāā pe Yesu kändeyārfa yawāhāfa yahaseefa ne, poo ga le fla yāṅ.

7 Pe n kaplāṅ tyīn ma-. Pyar n yir ma yee: «Wo nna, ye cā ma yee, Yāhā ba ra yāṅ yi le yale dey ma ra ta, ta n ga le Yesu kapāyī yar mpāy na pe wee Yiiffee- ye, pe le luhu pe Yesu ta pe Yater. 8 Yāhā gii ke nawee- bye laam wūhū cā tāṅ, ke pe sya, ma sya Yāhā Yrā le pe laam wo wo wāṅ syi dyaṅ. Loo nde ta wo n waha cā, Yāhā pe bya kue yāṅ.

9 Pe Yesu ta pe Yater, Yāhā pe bye ta wo ne koho neṅ na, ma pe kapee- yee laha kāā pe yīṅ na. 10 Ye -sē pye mii yagaa ma yee, yaa Yāhā pye yāṅ, ma n ke yii ga teger ta Yesu kändeyārfa na, teger rii syi wo wāle tesē wii ge ne, waa sē waha te syi tēṅ yāā ye. 11 Wo nanem bye sē n yee la, Yīṅfua Yesu laantār kāmāy ne too sya yaha? Poo wīi bya wee la koo syi?»

12 Loo na, pe nawee- bye n yaha le, ma n luhu Barnabaase ye kaplāṅ ye, Pōl ne. Yāhā ke ba Barnabaase ye ta Pōl ne, ma yēkā wūhū nkāy pye tesē laanwo wūhū nkāy ne, pe nawee- mpāy nsoho wo, mpāy pe wee Yiiffee- ye, pe n koo ngīi bye tōr yar pe nawee- na. 13 Poo nawee- syām mii pe ba pāā wa, Syake* n kapān gbe ma yee: «Wo nna, -ye luhu ra ye! 14 Mpāy pe wee Yiiffee- ye, Yāhā pe kue yāṅ faale wo, ma nawee- mpāy yāṅ yi pe laam wo pe nii u wām. Pyar loo nde tōr yar wo na ke yagaa nge na. 15 Pe Yāhā kaplāṅ tōrfa kaplāṅ ge maha n gaha koo kue ye. Ye cā, le ma le yrūhū yaha Yāhā sabangbāṅ wo ma yee, Yīṅfua le pāā ma yee:

16 <Loo kur ye,
n ga ba dur ba.

Faale Dawide yīnfar wee nantāṅ
u kur kue pii ye ye,
mii kaha dyaṅ ke too.

N -sē ga maha ba too yīnfar nde wāā
u kur kue puee waa kē,
le n nii mii kaha dyaṅ ke ba too,
ta n ke gbihi fāā.

17 Loo na, nawee- mpāy pe kuee,
pe ga ba naa Yīṅfua fla ke,
pe naa n taha u na.

Nawee- terfa mpāy bye pe wee Yiiffee- ye,
poo mii, tē mpāy yāṅ yi pe laam wo,
pe nii ra wām,
pe bye ga ba naa Yīṅfua fla ke,
pe naa n taha u na.

18 Yīṅfua kapān ne nde.

U loo yar yaha le yale dey.> »

19 Syake n maha pe yar taha ma yee:
«Loo ne, ta laam wo, mpāy pe wee Yiiffee-
ye, ma nii Yesu kändeyārfa, teger raa sē
yai te taha pe na ye. 20 Wo ga waha saba
waa yrūhū wāā pe kē, wo pe yar, waa ma
kla gii boo le soho mpar koho wo, pe ma
n ke kaa ye. Tesē, pe ma kla gii boo pe sē
ke kuāy ye, pe ma n ke kaa ye. Tesē, pe
ma n naa ntāṅ kaa ye. Tesē, pe ma n naa
tyatyāhā pye ca kue ye tesē naam kue ye
ye. 21 Ye cā ma yee, ma gbe wo yahasee
wāle mpāy cāā na, ma sya ba waa yagaa
na, kände lii Yāhā le yar Musa na, le n
kal kani per kani per, wo Yiiffee- yawāhā
nwoṅ wo.»

*Yesu kändeyārfa mpāy pe wee Yiiffee-
ye, saba ka pe ye*

22 Loo na, Yesu tēnlehe tesē Yesu
kändeyārfa yawāhāfa yahaseefa ne, ma
suhu pe Yesu kändeyārfa bye ne, pe n pāā
ta ma yee, poo ga nawee- mpāy yāṅ yi pe
ya laam wo pe pe lehe wāā Yātōosyi wo
Pōl ye ne pe syām Barnabaase ne. Yudi
wii pe naa n yee Gbarsabaha ma suhu
Silaasyi ne, poo mpāy pe Yesu kändeyārfa
naa pe miyūhū yee, pe n poo yāṅ yi, ma
pe lehe wāā Yātōosyi wo Pōl ne. 23 Pe ba
pe lehe wāā pe ga saba wii kē, u ba yrūhū
ma yee:

«Wii Yesu tēnlehe, wii Yesu
kändeyārfa yawāhāfa yahaseefa, wii
mpāy too ma ye Yesu kändeyārwai

* 15:13 15.13 U Syake pye Yīṅfua Yesu cīfua; u pye Yurusalem Yesu kändeyārfa yawāhāfa yīṅ na.

Yurusalem wo nwo, wo saba nwo yrūhū nō wāā ye kē,

yii mpāy tee wee Yiifēe- ye, ma ma Yesu kāndeyārfa, ma nii Yātōosyi klo wo kāntre nde ne pe n yee Syire, ma suhu Sersyi ne.

Wo syaha ma ye ye.

²⁴ Wo le luhu pe yee nawee- mpāy yir wo fla na, ma ga ye laam wlāhā ntāncer kaplāṅ nkāy ne. Wii sē kē too pe lehe wāā ye ye ye. ²⁵ Loo ne, wo n yīmbui wāā le, ma nawee- mpāy yāṅ yi ma pe lehe wāā ye ye. Poo pe ga wo naam- biyābua syām mii wār ga, Pōl tesē Barnabaase ne, ²⁶ poo mpāy pe gbā yē nder ma pe ya plāhā ma kuee Yesu tēn wo. ²⁷ Yudi tesē Silaasyi ne, poo me too lehe wāā ye ye. Nkāy too yrūhū saba laam wo pe ga ke gbihi pāā ye n luhu. ²⁸ Ye sē yāā, le Yāhā Yrā ma suhu wii gē ne, wo yee wo saa teger raa ta ye na ye. Kai- ngī too ga yar ye na, nawee- bye yai pe koo gbihi yigi. ²⁹ Koo kē ngī: Pe ma kla gii boo le soho mpar wān koho wo, ye ma syi ke kaa ye. Tesē, kla gii ne pe ma yee pe sē ke kuāy ye, ye ma n ke kaa ye. Tesē, ye ma n naa ntāṅ kaa ye. Tesē, ye ma n naa tyatyāhā pye ca kue ye tesē naam kue ye ye. Ye ma koo ngī gbihi yigi, le yō.

Wo bye ye syar tāṅ.»

³⁰ Pe mpāy lehe, pe n kānde wāā pe kē, pe n ka ke Yātōosyi wo. Pe n ga dye, ma pe Yesu kāndeyārfa bye wāā, ma u saba le soho pe koho wo. ³¹ Pe n u saba kal, ke kaplāṅ n tāy pe ye ma maha pe laam yīn. Loo nde n nii pe ye nuhu. ³² Yudi tesē Silaasyi ne, pe pye Yāhā kaplāṅ tōrfa, poo n kapān gbe, ma pāā ma- pe Yesu kāndeyārfa ne, ma pe laam yīn, ma maha pe laam gbihi ta. ³³ Pe n faa ma- koo fla na. Loo kur ye, pe Yesu kāndeyārfa n ba Yāhā nar ke kānde yigi pe kē, pe n dur ga pe nna fla na Yurusalem wo, pe nna mpāy pe pe lehe wāā. [³⁴ Silaasyi woo n kuee ke fla na, ma yee le tāy woo ye.] ³⁵ Pōl tesē Barnabaase ne, poo bye n kuee ke Yātōosyi wo. Pe naa nawee- klaha, ma naa le kapāyī tōr nawee- ye, kapāyī lii le Yīnfua wī pāā. Mpāy maha pye pe ne loo

tēn nde na.

Pōl ye cāāṅ pe ya na Barnabaase ne

³⁶ Per gaa, Pōl n ba Barnabaase pye ma yee: «Too ba Yīnfua kapāyī pāā kui nkāy wo, -too dur ga, waa ke fla Yesu kāndeyārfa yāṅ, pe ma mii.» ³⁷ Nsān wii pe n yee Mareke, Barnabaase naa n traha u u yigi taha pe na. ³⁸ Pōl n -sē yee: «Woo sē na, u ba ter wo yaha, per gii too pye Pāāfile kāntraha na. U sē maha ba kaa taha yāā wo na ma ka teelaa wo le tēn wī na ye.» ³⁹ Yēcroho n dye pe nsoho wo, pe n sya cāāṅ pe ya na. Barnabaase n Mareke yigi taha u ya na, pe n salangbāṅ gbe, ma ter Syiper kāntraha kue ye. ⁴⁰ Pōl n Silaasyi yāṅ yi, pe Yesu kāndeyārfa n Yāhā nar ma pe le soho Yāhā laantār koho wo. Pe n ter. ⁴¹ Pōl ye n ter Syire kāntraha na tesē Sersyi kāntraha ne, ma nii pe Yesu kāndeyārfa laam yīn, ma nii pe yar pe pe laam waha Yesu wāta wī ne pe Yater.

16

Timuti taha Pōl ye na Silaasyi ne

¹ Pōl n ga dye Darbu wo, ma yir ke fla na, ma ga dye Liiser wo. Loo klo nde wo, Yesu kāndeyārfa waa pye, u myaha ba kē Timuti; u nahafua pye Yiifeesya, ma Yesu ta u Yater, ma sron le kānde wo. U tuhufua sē pye Yiifēe ma ba wākūū kānde cā ye. ² Yesu kāndeyārfa mpāy pe pye Liiser wo tesē Yikō ne, pe naa u Timuti wāyī pāā. ³ U wī n tāy Pōl ye, u n sya u yigi taha u ya na. Yiifēe- mpāy pe -sē pye koo kue kāntre na, pe bye ba cā ma yee, u tuhufua wee Yiifēe ye. Loo n ta Pōl n u kūū.

⁴ Kai- nkāy pe Yesu tēnlehe pe pāā ta Yurusalem Yesu kāndeyārfa yawāhāfa yahaseefa ne, Pōl ye ma ga dye klo lii wo, pe ga loo bye pāā pe Yesu kāndeyārfa ye, pe maha pe yar pe naa n pye koo syi. ⁵ Pe Yesu kāndeyārfa yawāhāfa naa pe ya plāhā Yesu wāta wī ne pe Yater. Kaa maha naa n taha pe wānihi na, plii wuhu na.

Yāhā Pōl ta u ka Maseduan kāntraha na

⁶ Yāhā Yrā sē sya Pōl ye n le Yāhā kapāyī pāā Yasyifa ye ye. Pe n dye yi ter

Firsyi kântraha ne tesē Galasyi kântraha ne. ⁷ Pe ga nɔ gbe taha Miisiyi kântraha na, pe n yee poo ga ka Bitini kântraha na. Yāhā Yrā sē le sya pe ye ye. ⁸ Pe n dye yi ter Miisiyi kântraha wo, ma ka klo laa wo pe naa n yee Toosa; le klo pye muhulangbāṅ tǎy. ⁹ Yīmper wo, Pɔl n ba yāā mii wāytāā dyaṅ u na, u n Maseduanfa naa waa yāā tuu yir yer, ma nii u nar ma yee: «Pa Maseduan kântraha na, ma ba wo sya yaha!» ¹⁰ Pɔl tuu u dya yāā pe wāytāā wo ke syi, poo, tesē ndoo Luke ne, wo n cā ma yee, Yāhā wo yee too ka wo ga le Yesu kapāyīi yar Maseduanfa na. Wo n nii wākaṅ kɛ koo fla na.

Pɔl ka klo laa wo pe n yee Filipe

¹¹ Wo n salangbāṅ gbe Toosa na, ma sron ka kântraha gaa na pe naa n yee Samotraasi. Muhulangbāṅ koo kântraha nge gbey le. Ke yīṅsyii wo, wo n ka klo laa wo pe naa n yee Naplosyi. ¹² Naplosyi wo, wo n yi ke salangbāṅ wo, ma ka Maseduan klo laa wo pe naa n yee Filipe; le ba gboho. Wɔrmefa maha ba nihi loo klo nde wo. Wo n plii raa pye ke fla na. ¹³ Kani per, wo n yi le klo wo ma ka ke fla lafende fla na, ma yee laa na waa teelaa fla yāā Yiifee- pe pe ya wāā na, ma Yāhā sey. Wo n ga ca mpāy yāā pe pe ya wāā nii, wo n tege nii ma pāā pe ne. ¹⁴ Pe laam wo, cɔɔ waa pye, u myaha ba kē Liidi, u naa n yi klo laa wo pe naa n yee Tadir, u naa wangbāhā fahawān taa cāā troho, te pye wāyēr. U naa Yāhā kɛ. U naa ndityuhu yaha wo kaplāṅ na, Yīṅfua n u laam ta u n nii Pɔl kaplāṅ luhu kayi ne. ¹⁵ Loo kur ye, u n le sya u kahafa bye ne, pe n pe tǎā yi loho wo. Loo le pye wa, u n wo yee ma yee: «Ye ma cā, n Yīṅfua ta ra Yater cīinde, -ye ba kuee ra kaha wo!» U n tǎhā yer le na, wo n le sya u ye.

Pe Pɔl ye tǎ nwompihi wo

¹⁶ Per gaa, too naa n gaha Yāhā narsaha wo, tēntēsya laale n wo wāā ba: Sāndūpee pye u yīṅ na, ma u ta u n waha kai- yāṅ naa n cā, ma waha ke cāā tōr naa n yaha. U naa loo pye, ma war busāā sya naa n gaha u yīṅfa kē. ¹⁷ U n nii n taha wo na, Pɔl tesē wii ne, ma nii n tē ma n

yee: «Yāhā gii ke ma ncaha ye, koo tēntē-me naam mii ne! Kānde lii ya le ga waha nawee sya yaha, loo kānde kapāyīi ne pe n yar ye na.» ¹⁸ U naa loo pye plii bye. Per gaa, le n sya ba sye Pɔl ye, u n wā klaha, ma sǎ u sǎndūpee na ma yee: «Yesu Crise myaha na, n yee, ma tege kāā u yīṅ na!» U sǎndūpee n tege kāā u tēntēsyaale yīṅ na le yalebya wo. ¹⁹ Le tēntēsyaale yīṅfa pe yāā, u saha laa yāṅ cā tōr nantāṅ u war sya pe kē ye, pe n Pɔl ye yigi ga fānga na Silaasyi ne nanihi fla wo, pe klo yahaseefa fla na. ²⁰ Pe n ka pe ne pe klo fāngafa yahasee ye, ma ga le pāā ma yee: «Naam mii ma, pe kai- wlāhā wo klo laam wo. Yiifee- me pe ne. ²¹ Wii mpāy too ma Wɔrmefa, wo kānde le yee lii sē yō ye, too ma n naa le pye ye, loo ne pe ta ma nawee- klaha.» ²² Pe nabuar bya n yee, pe tee pye. Pe klo fāngafa n ta, pe n Pɔl ye nayre fer kāā pe na, Silaasyi ne, ma pe gbā sāngblā ne. ²³ Pe n pe kā gbā, ma pe tǎ nwompihi wo, ma u nwompihi sēṅfua pye, u pe yāṅ naa n yō. ²⁴ Pe u nwompihi sēṅfua yar waha ke syi, u n ga pe le wāā ke nwompihi nwonuṅ gaa laam wo, ma pe tre pua yigi yaha katyir wān taa laam wo.

²⁵ Yīndyaha nsoho wo, Pɔl ye n nii Yāhā nar Silaasyi ne, ma nii yay le ma Yāhā sey. Pe nwompihifa bye naa pe yīmbuhu luhu. ²⁶ Yalaale wo, kântraha n yehe fānga ne, ke nwompihi nakūy bye n sya yehe. Te kāānklee bye n ta ter yār te ya ya. Ntēn wān tii pe ba ta ma pe nwompihifa pua, te bye n ta ter sǎhā te ya ya. ²⁷ U nwompihi sēṅfua n yir wāy na; tuu yāā ke nwompihi kāānklee te yār yaha, u n yee pe nwompihifa ga pye pe fā ter, ma u yūntrūhū tyīn kuā, woo ga u ya boo. ²⁸ Pɔl n tē sya fānga ne ma yee: «Ma 'a syi ma kapee pye mii na ye, wo bye ma nwo!»

²⁹ Ke pye yīmper wo, u nwompihi sēṅfua n naa nar sya, ma fā dye ke nwompihi nwonuṅ laam wo, maa too kǎnklūy na, Pɔl ye yahasee ye Silaasyi ne, ma nii n sege fyar koho wo. ³⁰ U n ta, pe n yi, u n pe yey ma yee: «Lefa, n ga waha pye mii, n waha sya yaha?» ³¹ Pe n u yē sya ma yee: «Yīṅfua Yesu ta ma Yater,

maa sya yaha, mboo tesē ma nna bye ne.»
³² Loo na, pe n u Yīnfua kapāyī pāā laha u ye, woo tesē u kahafa bye ne. ³³ U nwompihi sēnfua n pe yigi ga ke yīmper wo le yalebya wo, maa pe nar yee pe kē. Pōl n ta ter u tāā yi loho wo, woo tesē u nna bye ne. ³⁴ U n Pōl ye yee, pe n dugu dye u ne u nwoŋ wo, ma di. U dya tuu Yāhā ta u Yater, woo tesē u nna bye ne, le n nii u ye nuhu.

³⁵ Yīŋ n syii, pe klo fāngafa n pe tēntē-mpāy lehe wāā, pe n ba u nwompihi sēnfua pye ma yee, u naam mii yi yaha. ³⁶ U nwompihi sēnfua n le pāā Pōl ye ma yee: «Pe klo fāngafa nawee- lehe wāā, ma yee n ye yi yaha. Laa wee ye, ye ga waha yi ye ter pra.» ³⁷ Pōl n -sē pe fāngafa tēntē- pye ma yee: «Pe ta pe n wo gbā nanihi laam wo, pe sē cāā wo sāhā laa ge ne ye, wii mpāy too n tōr Wōrmefa ne! Pe n maha wo tā nwompihi wo. Yagaa, pe n traha pe wo yuhu yi yaha, waa ma n yi le cāŋ na ye. Wo saa le sya ye! Pe pa pe ya ya, pe ba wo yi yaha!»

³⁸ Pe tēntē- n ka, maa le pāā pe klo fāngafa ye. Pe le luhu ma yee, Pōl ye ma Wōrmefa Silaasyi ne, pe n fya. Pe Wōrmefa kānde na, waa sē yai u Wōrme naa gbā ye. ³⁹ Pe n pa loo na, maa kace nar Pōl ye ye, ma cā pe yi yaha, ma pe nar pe ter le klo yaha. ⁴⁰ Pōl ye, pe yi ke nwompihi wo Silaasyi ne, pe n ka Liidi kaha wo, ma ga Yesu kāndeyārfa yāā. Pe n pe laam yīn, ma pe yar pe pe ya plāhā Yesu kānde wo. Loo kur ye, pe n ter.

17

Pōl ye ka Tesaloni wo Silaasyi ne

¹ Pōl ye n ta ter Silaasyi ne kui nkāy wo pe naa n yee Amplōsyi tesē Apoloni ne, ma ga dye klo nde wo pe naa n yee Tesaloni. Yiiffee- yawāhā nwoŋ gaa pye ke fla na. ² Pōl pye, u ma ga dye klo lii loo wo, u ma ne ka koo fla Yiiffee- yawāhā nwoŋ wo. Pe ga dye Tesaloni wo, pe n ka ke fla na. Kani per kani per, u ne ka ke fla Yiiffee- yawāhā nwoŋ wo, u ga naa Yāhā kaplāŋ pāā pe ye. U loo pye cāwāy tāā syi, maa naa Yāhā kaplāŋ pāā nawee-mpāy ye, pe pye ke fla na. ³ Ke kaplāŋ

ke yrūhū ta mii ke Yāhā sabangbāŋ wo, u naa pe klaha koo ne. U maha naa pe yar ma yee, u Yāhā Yīndefua Crise wīi ma, le cāā yrūhū yaha ma yee, u yai u fāy gboho, u ba ku, tuu ba yir gbā wo, u dur ba yrāŋ na gbaafa ye. U maha naa pe yar ma yee: «Yesu nwo wii wīi tē n pāā ye ye, woo kē u Crise ne.» ⁴ Yiiffee- car mpāy ya n le sya, ma taha Pōl ye na, Silaasyi ne. Mpāy pe sē -sē pye Yiiffee- ye, ma naa Yāhā kānde ke, poo busāā n le Yesu kapāyī sya, ma taha Pōl ye na, Silaasyi ne. Poo, ma suhu ca busāā mpāy ne nawee- naa nagboho ta pe na.

⁵ Yiiffee- mpāy pe sye, pe loo yāā, pe n nii mii, laanyar ga pe boo. Pe n natay taa yāŋ yi pe nabuar laam wo, ma pe ta pe n pe ya wāā, ma sya gbleŋ yir le klo wo. Loo na, pe n yir, ma ka Yasō kaha wo, poo n gaha Pōl ye yigi Silaasyi ne, pe ga pe sāhā nanihi fla wo. ⁶ Pe ga dye, pe sē pe yāā ye, pe n u Yasō woo yigi, ma suhu Yesu kāndeyārfa mpāy ne, ma ka pe ne le klo yahaseefa fla na, ma ga nii n tē ma yee: «Naam mii driyē kur bye wlāhā tāŋ. Nanga, pe mii pe ba yi nwo! ⁷ Yasō syāsaha wāā pe kē u kaha wo. Kāntre fāngafa bye yīnfua kānde na, lii le sē yai le pye ye, loo ne nawee- mii pe n pye. Ye sē yāā, pe yee yīnfua waa maha ma, pe n yee Yesu.» ⁸ Pe kaplāŋ ngīi n pe nawee- laam war ma suhu le klo yahaseefa ne, le n sya nii gbleŋ. ⁹ U Yasō tesē mpāy ne pe ba yigi ba, pe n gblihi laa ma yē ter klo yahaseefa ye ma yee, poo ga Pōl ye ta Silaasyi ne pe n ter; pe n cā pe miy yaha.

Pōl ye ka Beree na Silaasyi ne

¹⁰ Yīmper ke ba wo, pe Yesu kāndeyārfa n Pōl ye ta pe n yrāhā yi, ma ga ka klo laa wo pe naa n yee Beree. Pe ga dye, pe n ka ke Yiiffee- yawāhā nwoŋ wo. ¹¹ Koo fla Yiiffee- laam ba yō ma ter Tesaloni klo Yiiffee- yaha. Pe n le Yāhā kapāyī sya laanfīr ne. Plii bye pe naa Yāhā kaplāŋ saba yāŋ kayi ne, pe cā Pōl kaplāŋ ma wāā le ke saba kaplāŋ ne. ¹² Poo busāā n le kapāyī sya. Mpāy ter pe sē pye Yiiffee- ye, poo tesē ca mpāy ne nawee- naa nagboho ta pe na, poo busāā n le kapāyī sya.

¹³ Yiifee- mpāy pe pye Tesaloni wo, pe ba luhu ma yee, Pɔl ma u le Yāhā kapāyī pāā Beree bya wo, pe n ka ke fla na, maa nii pe klofa sūū, ma pe gblaha Pɔl ye ne. ¹⁴ Loo n ta, pe Yesu kāndeyārfa n ta ter Pɔl ta u n ter muhulangbān kuε ye, u ga salangbān gbe u ter. Silaasyi ye poo n kuee ke Beree wo Timuti ne. ¹⁵ Beree Yesu kāndeyārfa mpāy pe Pɔl wār ga, pe n ka u ne ma sya ga dye Aten wo. Pe wādur na, Pɔl n pe lehe, pe ma ga dye pe klo wo, pe ga Silaasyi ye yar Timuti ne pe pa u fla na, pe ma n nii kuee ye. Loo kur ye, pe Beree Yesu kāndeyārfa n dur ter.

Pɔl ma Aten wo

¹⁶ Pɔl naa Silaasyi ye sēn Timuti ne ke Aten wo. U n wān busāā yāā le klo laam wo nawee- pe fāā ta wātēn wān. Loo nde n nuhu byε kua kāā u laam wo. ¹⁷ Ke Yiifee- yawāhā nwoŋ wo, u naa kaplān pāā pe Yiifee- ne ma suhu mpāy ne pe sē pye Yiifee- ye ma naa Yāhā ke. Plii byε, nawee- mpāy tuu wāā naa n sya nanihi tebehe wo, u maha naa kaplān pāā pe ne. ¹⁸ Mpāy kaklaha ke n yee nawee sē yai wāfāy ne ye, ma suhu mpāy kaklaha ne ke n yee nawee yai u naa u ya waha yīn wī na, poo yīnfa mpāy n pa maa nii kaplān tyīn u ne. Mpāy naa n yee, a lii u kaplāmbuarfua u n pāā? Mpāy maha naa n yee, a yāhāfām mpāy wī ne tuu n tōr. Poo ba luhu Pɔl ye tuu naa Yesu wī pāā pe ye tesē u wāyir wī ne gbā wo, tuu yir ma dur ba yrān na gbaafa ye, koo kē. ¹⁹ Le klo yawāhāfa mpāy pe naa pe ya wāā yāmpūnde lii yīn na pe n yee Yeropaase*, pe n Pɔl yigi ga ke fla na, maa u pye ma yee: «Ma saa wo yar la, kaklaha nkāy ter syi wī taa n pāā wo ye? ²⁰ Ma sē yāā, kai- nkāy taa n tōr wo ye, wo sē ke cā ye, wo n traha wo ke yīntaha war.» ²¹ Pe Atenfa ma suhu nampay mpāy ne pe ba nii wlāhā pe ne, pe tēn pye wācēn: Loo ne pe nii naa kafūhū tōr pe naa n luhu pe ya ye.

²² Pɔl n yir yer pe klo yawāhāfa telai wo ma yee: «Atenfa, tē ye yāā mii, Yāhā wī gbobo ye laam wo kacān wee ye. ²³ Ye

sē yāā, n naa n tay ye klo wo ma naa ye katēn wān yān, ma ga ye yāhā tēnsaha fla gaa yāā pe yrūhū ta ke yīn na ma yee: <Yāhā gaa wān kē, wo sē ke cā ye.> -Ye yān! Yāhā gii ree n tēn ye sē ke cā ye; koo wī ne tē n pai pāā ye ye. ²⁴ Yāhā gii ke driyē tāhā ke laam wān byε ne, ke ma yāhāyīn Yīnfua ma suhu kāntraha bya ne. Yāhā kangbāy tii nawee- te fāā, ke sē n syā te wo ye. ²⁵ Nawee- saa waha laale gε pye Yāhā kē, pe kaa taha ke na ye. Koo kē ke yrā wāā nawee- byε kē, wūū ne, ma suhu wān byε ne. ²⁶ Ke cāā nawee nen ya tāhā u n syar, nawee- ter byε n yi, ke n pe ta ta ga kāntraha tebehe byε na. Ke wān byε dyeyale ta dye laam wo, ma nawee- kāntre yersar ta pe byε kē. ²⁷ Yāhā loo pye ma yee, nawee- pe koo fla ke. Pe pe ya waha pe naa ke ke, laa na pe ga ba ke yāā cā. Le cīinde -sē na, Yāhā sē dey wo byε na ye. ²⁸ Ye sē yāā, koo kē ke wo ta wo n nii yrān na, wo n waha kai- pye, wo n nii kla. Ye kaicāfa mpāy sē loo nen ya pāā la ma yee: <Wo byε maha ma ke pii.> ²⁹ Too -sē ma ke pii, wo sē yai wo naa le ga wo yee, Yāhā ga waha nii kla gaa syi dyan, nawee- pe laam ga ma pe klue ta ma ke gbihi sān ne, wargbe syi ne, ntēmlaha syi ne ye. ³⁰ Faale cāā na, nawee- pe sē ba laa cā ye, Yāhā sē loo yān nantān ye, yagaa ke n ke nawee- ter byε pe le sya pe cā pe kapee- sē yō ye, pe ke wāpyen miy yaha. ³¹ Ye sē yāā, ke per gaa yān yaha, ma maha nawee nen waa yān yi u ba driyēfa sāhā koo per na. Ke loo nde yar nawee- byε na, ma woo nawee nen nwo ta u n yir gbā wo, ma dur ba yrān na gbaafa ye!»

³² Pe luhu Pɔl tuu wāyir wī pāā gbā wo, wādurba wī ne gbaafa ye, mpāy n nii u ler, mpāy n u pye ma yee: «Waa ba naa loo nde luhu ma ye per gaa.» ³³ Loo n ta, Pɔl n kānde nar pe ye ma ter. ³⁴ Nanem mpāy -sē u kaplān sya cīinde, ma dye Yesu kānde wo. Pe laam wo, dya waa pye pe naa n yee Denisu. U pye le klo kaplān cerfa waa. Coo waa pye pe naa n yee Damarisi. Nawee- mpāy maha pye.

* **17:19** 17.19 Yāmpūnde gaa myaha kē. Aten klo yahaseefa naa pe ya wāā ke fla na ma naa pe klo kai- pāā.

18

Pɔl ka Kɔrnti wo

¹ Loo kur ye, Pɔl n yir ke Aten wo, ma ka klo laa wo pe naa n yee Kɔrnti. ² Yiiffee naa waa pye ke fla na, u myaha Yakilasu. U -sē ba see kántraha gii wo, pe naa ke yee Pɔn. U ba yir u cɔɔ Persyile ne kántraha nge na pe n yee Yitale ma pa ke Kɔrnti wo. Kántre fāngafa bye yīnfua* wii pe naa n yee Klode, u ba yee pe Yiiffee-mpāy bye pe ma Yitale kungbāy nde wo, pe n yee Wɔrme, pe yi kǎā le klo wo. Pɔl n u Yakilasu yǎā ke Kɔrnti wo, ma ka u kaha wo. ³ Pɔl tuu ba koho tēn lii tē cǎ, u bya naa loo tēn tē. Sraha tēn ba kē. Loo n ta, Pɔl n kuee pe fla na, pe n wǎā naa n tē. ⁴ Kanii per ma nɔ, Pɔl ga ka Yiiffee-yawāhā nwoŋ wo u ga naa le Yāhā kapāyī pǎā pe Yiiffee-ye tesē mpāy ne pe wee Yiiffee-ye. U naa n ke pe waha le kapāyī cīnde war.

⁵ Silaasyi ye n ba yir ke Maseduan kántraha wo Timuti ne ma pa Kɔrnti wo. Pɔl n waha fānga yǎā loo na, ma nii le Yāhā kapāyī pǎā yalebye ma nii pe Yiiffee-yar ma yee, Yesu woo u ma u Yāhā Yīndefua Crise. ⁶ Pe Yiiffee- -sē u kapān sye ma nii u tyehɛ; Pɔl n u nayre mplēm kor yaha pe na, ma pe yar ma yee: «Ye ma ba ye yīŋ ke laa, yii gɛ ye le ke, ndoo kalaa wee ye. Ma gbe yagaa na, mpāy pe wee Yiiffee-ye, n ga naa n gaha poo kue ye.» ⁷ U n tyii pe Yiiffee- na ke yawāhā nwoŋ wo. Loo kur ye, u naa n gaha dya waa fla na pe naa n yee Yituse. U naa Yāhā myaha gboho, u kaha pye ke Yiiffee-yawāhā nwoŋ tāy. ⁸ Ke Yiiffee-yawāhā nwoŋ yahaseefua Kirpusu n Yīnfua Yesu ta u Yater, woo tesē u kahafa bye ne. Kɔrntifa busāā naa Pɔl kapān luhu, ma naa Yesu ta pe Yater, pe n pe tǎā naa n yi loho wo. ⁹ Per gaa yīmper wo, Pɔl n yǎā mii wāytǎā dyaŋ u na, u n Yīnfua yǎā tuu u pye ma yee: «Ma'a n fya ye, naa le Yesu kapāyī pǎā, ma'a n yaha le ye! ¹⁰ Ma sē yǎā, n ma ma ne. Waa saa waha ba ma

yigi u kapee pye ma na ye, nawee- busāā ma klo nde wo, pe n pai ra ta pe Yater.»

¹¹ Pɔl n kuee dye nen gblihi ne ke Kɔrnti wo, ma nii nawee- klaha Yāhā kaplāŋ ne. ¹² Cǎā gii cǎā na Galyō pye Yakayi kántraha fāngafua, pe Yiiffee- n yīmbuhu wǎā le ma yee, poo ga wǎā Pɔl ne, ma u yigi ga kaplāŋ cɛrfa fla na, ¹³ ma ga le pǎā ma yee: «Dya nwo n traha u nawee- wlaŋ pe n naa diŋ yi Yāhā kē kaa ter syi, pe wo Yiiffee- kǎnde wūhū miy yaha.»

¹⁴ Pɔl ba yee woo ga yē kuā u pǎā, u Galyō n pe Yiiffee- pye ma yee: «Yii Yiiffee-mii, le ma ne pye naboo wīi laa syi dyaŋ, kaa na kapee laa syi, n ne ga yee n ga luhu ye ye. ¹⁵ Le -sē nii kaplāŋ ya tee n tyīn kapān nen laa wīi na tesē myar wīi ne, tesē ye Yiiffee- kǎnde wīi ne, ye yai ye waha loo nde war yii ya. Ndoosaa nii kai- ngī syi sǎhāfua ye!» ¹⁶ U n pe pye pe yir ke kasāhā saha fla wo pe naa n gaha. ¹⁷ Dya wii u pye ke Yiiffee-yawāhā nwoŋ yahaseefua, u myaha ba kē Sohotān†, nawee- mpāy n yir loo na, ma u yigi, ma nii u gbā ke kasāhā fla na. U Galyō sē -sē le ta kai ye.

Pɔl dur ba Syire kántraha na, Yātɔɔsyi wo

¹⁸ Loo kur ye, Pɔl n maha kuee Kɔrnti wo, ma faa ma-. U n ba kǎnde nar pe Kɔrnti Yesu kǎndeyārfa ye, ma salangbāŋ gbe, woo tesē Persyile ne ma suhu Yakilasu ne. Pe n ter Syire kue ye. Pɔl tuu -sē ba yē ter Yāhā ye laa ne ma le pye wa, u n ta pe n u yīŋ kur Sāncrihi‡ wo, pe n cǎ ter.

¹⁹⁻²⁰ Pe n ga dye klo laa wo pe naa n yee Yefesyi. Persyile ye n kuee loo klo nde wo u puai Yakilasu ne. Pɔl n ka le klo Yiiffee-yawāhā nwoŋ wo, maa Yāhā kaplāŋ pǎā pe Yiiffee-ye. Pe n u nar u nii ma- pe ne, u n sye, ²¹ ma ter ma yee, Yāhā ma sya woo ga ba dur ba pe fla na. U n yir ke Yefesyi wo, ma salangbāŋ gbe ma ter. ²² Tuu ga tege Syesare na, u n ka Yurusalem wo maa ke fla Yesu kǎndeyārfa yawāhāfa syar, ma dur ter Yātɔɔsyi wo. ²³ U n plii yē gaa pye ke

* **18:2** 18.2 Koo cǎā na, u kántre fāngafa bye yīnfua pye Wɔrme wo Yitale kántraha na. † **18:17** 18.17 Yiiffee-yawāhā nwoŋ yahaseefua Kirpusu tuu Yesu ta u Yater, Sohotān n u draha gbe. ‡ **18:18** 18.18 Sāncrihi ba pye Kɔrnti salangbāy yersaha.

fla na, ma ter Galasyi kântraha ne, Firsyi kântraha ne, ma pe Yesu kândeyârfa yar naa n gaha, pe naa pe ya plâhâ le Yesu kânde wo.

Apolosu ka Yefesyî wo, ma ka Kôrnti wo

²⁴ Yiiffee naa waa ba pa Yefesyî wo. U myaha ba kê Apolosu, u ba see Lesyâândi wo. U yê naa n tây kaplân ne, u maha ba Yâhâ kaplân saba wûhû câ. ²⁵ Pe ba u klaha Yînfua kânde wûhû ne. Ke Yâhâ kapâyî wâpââ wîi naa n tây u ye, u naa nawee- klaha kayi ne Yesu wûhû nkây ne, u ba ke câ laha. Nsân nawee- wâtââ wîi ya tuu -sê ba câ. ²⁶ U n nii n pââ laanyîn ne ke Yiiffee- yawâhâ nwoj wo. Persyile ye n luhu u ye Yakilasû ne. Pe u kaplân luhu, pe n u yigi ga pe kaha wo, maa u Yînfua kânde wûhû gbihi yar u na. ²⁷ Loo kur ye, Apolosu n ba yee woo ga ka Yakayi kântraha na. Pe Yesu kândeyârfa n yee, le yô. Pe n sya saba waa yrûhû n wââ pe Yakayi Yesu kândeyârfa kê ma yee, u Apolosu ma ba ka pe fla na, pe u yigi yô. Tuu ka ke fla na, mpây pe ba Yesu ta pe Yater Yâhâ laantâr kâmay na, u naa laa yô pe kê. ²⁸ Lii u naa n pye, u ba cîinde wûhû câ, ma naa ke pââ pe Yiiffee- ye, ma naa pe plahasaha fla yar pe na nawee- bye yînde na. U naa Yâhâ kaplân saba ta, ma pe yar naa n laha ma yee, Yesu woo u ma u Yâhâ Yîndefua Crise.

19

Pól ka Yefesyî na

¹ Apolosu pye nantân Kôrnti wo, Pól n yir Firsyi kântraha na, ma Yasyi yây fla yôr yi ma ka Yefesyî wo. U n ga Yesu kândeyârfa mpây yââ. ² U n pe yey ma yee: «Tee Yâhâ kaplân sya cîinde, ye Yâhâ Yrâ Fânga yââ la?» Pe n u yê sya ma yee: «Wo sê le Yâhâ Yrâ Fânga wîi gē luhu yââ gē luhu yââ ye.» ³ Loo na, Pól n pe yey ma yee: «Tee ba tââ yi loho wo, ye laam wo, ye ba yee le yîntaha lii ne?» Pe n u yê sya ma yee: «Nsân tuu naa lii pââ nawee- ye ma câ pe tââ naa n yi loho wo, loo ne too câ.» ⁴ Pól n pe pye ma yee: «Mpây pe naa n sya, ma pe kâmpêe- miy naa n yaha, Nsân poo tââ naa n yi loho wo. U maha naa Yiisrefa yar ma yee, wii u n pai

pa woo kur ye, Yesu kê u ne, pe u ta pe Yater.»

⁵ Pe kaplân ngîi luhu, pe n ta pe n pe tââ yi Yînfua Yesu myaha ne. ⁶ Pól n koho taha pe na, Yâhâ Yrâ Fânga n dye pe laam wo. Pe n nii n pââ yor ter taa wo. Kaplân nkây Yâhâ Yrâ naa ke le pe laam wo, pe naa koo tôr. ⁷ Poo nawee- mii kur bye pye nawee- sēnsye syâm syi.

⁸ Loo kur ye, Pól n ka Yiiffee- yawâhâ nwoj wo, ma ga nii Yâhâ kapân pââ laanyîn ne. U n yrey tââ pye ma nii Yâhâ Yai wûhû tôr ma naa n ke, nawee- n câ cîinde ne. ⁹ Yiiffee- mpây pe -sê pye kasyerfa, pe sê naa ke kaplân sya cîinde ye, ma naa le pââ pe nanihi ye ma yee, Yînfua kânde wee kayîi ye. Pól n tyii pe na, ma pe Yesu kândeyârfa yigi ter ma ga nii Yâhâ kaplân pââ pe ye plii bye, kaha gii wo Tyiranuhu u naa nawee- klaha na. ¹⁰ U n kuee loo na dye- syân, ma ta mpây pe pye Yasyi kântraha wo, pe Yiiffee- ma suhu mpây ne pe sê pye Yiiffee- ye, pe bye n Yînfua kapâyî yââ luhu.

Seewa pii

¹¹ Yâhâ ba Pól ta ma naa yêkâ wûhû pye, nkây syi waa sê ke yââ yââ ye. ¹² Pe n sya naa Pól kadye nayre wân wââ yanfa kê tesê u fatar ne, pe n naa n jaa, sândâpee n maha tege naa n kââ mpây yîj na.

¹³⁻¹⁴ Yiiffee- mpây pe naa n tay ma sândâpee kar tege naa n kââ nawee- yîj na, pe n yee, poo ga le pye yâj Yînfua Yesu myaha ne. Mpây pe naa loo nde pye, pe Yâhâ yîndefa yîjfa waa pii kuasîi ba me. Pe tuhufua myaha ba kê Seewa. Pe n sândûpee waa pye ma yee: «Yesu wii Pól u wîi pââ, n ga ma yar woo myaha na, tege kââ dya nwo yîj na!» ¹⁵ U sândûpee n pe yê wââ sya ma yee: «N Yesu wîi câ, n maha câ yoo kê Pól ne; ah yii, mpây me ye ne?» ¹⁶ U dya wii sândûpee pye u yîj na, u n fânga yââ ma ter pe bye yaha. U n pe tee pye wâpyen gaa ne, ma pe duai, pe n fâ yi u kaha wo nayreyar ne.

¹⁷ Yiiffee- mpây pe pye Yefesyî wo tesê mpây ne pe wee Yiiffee- ye, pe bye n le luhu, ma fya. Pe n nii Yesu myaha gbaho. ¹⁸ Mpây pe ba Yînfua Yesu ta pe Yater, poo busââ naa n pai, maa pe kapee- pââ naa

n yi gbaa na, ma yee Yāhā n ke laha kãā pe yīn na. ¹⁹ Mpāy pe pye wamfa, sabar rii pe pe wam kai- yrūhū le yaha pe laam wo, poo busāā n pe sabar nde gbe ba suhu nawee- bye yīnde na. Te sabar nde bye dir ga waha war milyō gbeesī sēnsye kua. ²⁰ Yīnfua kapāyī cāān naa n yi koo syi dyañ fānga ne, ma maha naa ke fānga wūhū yar nawee- na.

Wāhā yir Yefesyī wo

²¹ Koo kai- ngī kur ye, Pōl n yee woo ga Maseduan kãntraha kui yōr yi tesē Yakayi kãntraha kui ne u ka Yurusalem wo. U naa n yee: «N ma ba ka ke fla na, n yai n sya ba ka Wōrme bya wo.» ²² Loo na, u n u koholefa syām mpāy lehe wāā u yahasee ye Maseduan wo, Timuti ma suhu Yerasyi ne. Woo n maha faa nii kuee Yasyi kãntraha wo.

²³ Koo cāā na, wāhā n yir Yīnfua Yesu kãnde wī na. ²⁴ Yefesyī wo kangbāñ gaa pye, pe ba cōo waa fāā ta ma yee, yāhā kē, ma naa u tēñ. U myaha ba kē Ndyan: Dya waa -sē pye wargbe wān fāāfua, u myaha ba kē Demetrise. U naa u Ndyan kangbāñ nge syi wāpuabir fāā wargbe ne, ma naa ke par nawee- ye. Mpāy bye pe naa tēn tē u ne, pe bye naa wangbāy yāā le na. ²⁵ U Demetrise n u tēntē- wāā ta, ma suhu mpāy bye ne pe naa loo tēn nde syi tē, ma pe pye ma yee: «Naambiyām, ye cā wo wale yīn n yi tēn nde wo. ²⁶ Dya nwo pe -sē n yee Pōl, tuu lii pye, ye le luhu ma maha le yāā. U le pāā ma yee, wān tii nawee- pe n gbihi, ma yee yāhā kē mii Ndyan ye dyañ, Yāhā sē kē te ne ye. Nawee- busāā n sya yer le na wo klo wo, Yefesyī wo nwo, ma suhu kui nkāy bye ne ke ma Yasyi kãntraha nge wo. Ye cā kapee ne nde. ²⁷ Ya'a yee ye sē cā ye, nde ga waha wo tēn klaha- wo kē, le maha ta yāhāsya Ndyan kangbāñ myaha n too. Loo nde ga ta nagboho saa naa n ta Ndyan na nantāñ ye, woo wii Yasyi kãntraha bye u gboho tesē driyēfa bye ne.»

²⁸ Pe nawee- pe kaplāñ ngī luhu, ncafūhū n pe yigi pe n nii n tē ma yee: «Yefesyīfa, Ndyan myaha koo yai ke naa n gboho!» ²⁹ Koo gbleñ n cāāñ le klo bye wo. Pe nawee- n fā ga ke nanihi fla yī, ma

Pōl yrāhāyārwai syām mpāy yigi, Kayusu tesē Arisarkē ne; Maseduanfa ba kē pe ne. ³⁰ Pōl ba yee woo ga ka pe nabuar fla na, Yesu kãndeyārfa n yer tā u na. ³¹ Yasyi kãntraha yahaseefa mpāy pye Pōl naambiyām, pe n lehe wāā u ye, u ma n ka ke nanihi fla wo ye.

³² Loo yale wo, pe nabuar pye pe ba pāā naa n wlāhā, ma nii n gble: Mpāy ga nde pāā, mpāy ga laa ter pāā. Pe fānga gē sē ba ke yawāhā yīn cā ye. ³³ Pe Yiifēe- n dya waa tra naa n wāā yaha ye, u myaha Lesyāānder. Pe n woo yi u pāā pe nabuar ye. U n koho kuā yir pe nabuar ye, ma yee pe yaha le, woo ga pāā.

³⁴ Pe nabuar pe ba u yāñ cā ma yee, u ma Yiifēe, pe n yir gbleñ ne ler syāñ syi ma nii n yee: «Yefesyīfa, Ndyan myaha koo yai ke naa n gboho!» ³⁵ Wōrme naa wii u pye Yefesyī klo yahaseefua, woo n pa ma ba pe nawee- ta, pe n yaha le. U n pe pye ma yee: «Yefesyīfa, nawee- bye cā ma yee, Yefesyī ne le n sēñ Ndyanngbāñ kangbāñ na, woo wii u yirfua yir yāhāyīn na ma ba too kãntraha na. ³⁶ Waa saha yee loo wee cīnde ye. Loo na, ye yai ye ye laam yīn, ye tyii ye ma n laa tee pye ye. ³⁷ Tee naam mii yigi ba nwo, pe sē -sē Ndyanngbāñ kangbāñ kla gaa yuhu gbe ye, pe sē Ndyan wāpee pāā ye. ³⁸ Demetrise tesē u tēntēfa ne, laa ma pye pe nsoho wo waa ne, kasāhā plii ma, kasāhāfa maha ma. Pe yai pe ga le pāā koo fla na! ³⁹ Laa ma maha pye waa ye, waa ba le fla yāñ nanihi wo, le klo kai- kãnde na. ⁴⁰ Ye sē yāā, gbleñ wī na pe ga waha yee, wo ma too wāhā yir le klo yīnfa ne. Too wii wāā mma, yīn wee le na ye, waa waha lii pāā?»

⁴¹ Tuu kaplāñ ngī pāā wa, u n pe nawee- dur wāā pe kle wo.

20

Pōl yrāhā Maseduan na, ma suhu Jresyi ne

¹ Ke gbleñ wī le ba kua wa gbegebe, Pōl n pe Yesu kãndeyārfa bye wāā, ma fānga le pe laam wo kaplāyūhū ne, ma pe syar, ma ter Maseduan na. ² U Yāhā kapāyī pāā naa n gaha pe Yesu kãndeyārfa ye

ma sya ga ke fla kântraha yi yaha. Loo kur ye, u n ka Jresyi kântraha wo, ³ maa kuee yrey tãã. Tuu yrey tãã pye wa, u ba yee woo ga salangbãñ gbe u ka Syire na, ma -sē luhu Yiifee- ma, pe pãã ta poo ga kapee laa pye u na. Loo ne le ta, u n Maseduan kãnde dur gbe ma ga ka Syire na. ⁴ Yesu kãndeyãrfa mpãy naa Pól wãr u yrãhã na, pe laam wo Sopateri pye, Bereefa naa Perusu dya kē u ne; ma suhu Tesalonifa Arisarkē ye ne Sekunduhu ne; ma suhu Darbufa Kayusu ne, ma suhu Yasyifa Tesyihi ye ne Tooffi ne; ma suhu Timuti bya ne. ⁵ Pe ba dye Filipe wo, pe n ter wo yaha ye Toosa na, ndoo Luke tesē Pól ne. Pe n wo sēñ yaha ke Toosa na. ⁶ Yiifee- syayaha gbar rii ncasur bur sē n di ye, too kur ye wo n salangbãñ gbe ke Filipe wo ma taha pe na. Wo n fã plii bua ma ga pe yãã ke Toosa wo, ma plii kuasii pye ke fla na.

Pól Toosa na

⁷ Ke Yiifee- cãwãã per cir* yainkōñ wo, wo ba wii wãã ma ga Yesu wãku cãã dir syi di, wo wii laam too wo Syayahafua wãku wii na. Pól ne yai u ter koo yĩnsyii wo. U n pãã pe Yesu kãndeyãrfa ne ma sya ga yĩndyaha dye. ⁸ Ke kaha gbegbaha yĩñ na, too ba wii wãã nwoñ gii laam wo, naalor pye te ba nihi. ⁹ Naanfuẽ waa pye, pe naa u yee Yeetuse. U ba tege nii fenaater na. Pól tuu ba pãã ma-, u n sã wãy faha. Le pye gbegbaha yĩñ tãã wuhu na, pe wãy n u ta u n tege too kântraha na. Pe n tege ma u kuã yir, ma yãã u ku. ¹⁰ Pól n tege kântraha na, ma kuẽ tege, ma u gbe yigi u klue wo ma yee: «Ye ma n fya ye, u ma yrãñ na!» ¹¹ Loo kur ye, u n dugu ga ncaha ye maa bur la cer pe n di. U n maha pãã ma-, yai n sya ba dar, u n cã ter. ¹² Pe n ter u naanfuẽ ne yrãñ u kaha wo, nawee- bye laam n yĩn.

Pól yir Toosa na ma ka Meleti na

¹³ Per gii too yir Toosa wo, wo cãã salangbãñ gbe Pól yaha ma ka Asosa na. Koo fla too ne ga Pól gbe. U ba yee woo ga naa n yãr tre ne. ¹⁴ Tuu ga wo yãã Asosa na, wo n u gbe ke salangbãñ wo ma ka

Metileni na. ¹⁵ Wo n yir koo fla na; ke yĩnsyii, wo n nō Syoho tãy. Koo yĩnsyii, wo n nō Samusi na; koo yĩnsyii, wo n tege Meleti na. ¹⁶ Pól ba yee woo ga ter Yefesyi tãy u saa yer ye, mii loo sē ne ye, u ga ma- ter Yasyi kântraha na. U naa n gber woo ga cãã dye Yurusalem wo pããnkoti gbar per.

Pól n pãã Yefesyi Yesu kãndeyãrfa yawãhãfa yahaseefa ne

¹⁷ Loo n ta, Pól n kuee Meleti na, ma tēnlehe nō wãã Yefesyi Yesu kãndeyãrfa yahaseefa ye pe pa.

¹⁸ Pe n pa u fla na, u n pe pye ma yee: «Per gii tē ka Yasyi kântraha na, tē naa ra troho tãhã mii ye fla na ma sya ba waa yagaa na, ye le cã. ¹⁹ N naa nii tege tãã ye, ma naa Yĩñfua tēn tē. Pe Yiifee- pe naa ra ke, ma pãã naa n ta, koo wãfãy nge bye pye ra na, ma suhu te laangar ne, yĩntãm n sya naa n yi ra ye. ²⁰ Nkãy ke ga waha laa yō ye kē, n sē ke wũhũ ye na ye: N ke bye pãã ye ye, ma maha ye klaha ke ne nanihi fla wo tesē ye kle ne. ²¹ Pe Yiifee- ma suhu mpãy bye ne pe wee Yiifee- ye, n pe bye yar, pe pe kapee- wãpyeñ miy yaha pe Yãhã kãnde gbe, pe u Yĩñfua Yesu ta pe Yater.

²² N nwo, n n ter Yurusalem wo yagaa; Yãhã Yrã le yee n loo pye, n sē -sē cã lii le n pai ra dye ke fla na ye. ²³ Kui bye wo, Yãhã Yrã ra yar ma yee, nwompihi ra sēñ ke fla na ma suhu wãfãy ne. Loo ya tē cã. ²⁴ N -sē cã ma yee, ta yrã wee ngaa ra ye ye. Lii tē n ke, n waha ra fyaha bye fã tãñ. Ye sē yãã, wo Yĩñfua Yesu u tēn lii le soho ra koho wo, n waha le tē tãñ. Loo tēn ne, Yãhã ke laantãr wii lii pye wo kē, n loo kapãyĩ pãã nawee- ye. ²⁵ N ga yi ye bye na ma Yãhã Yai wii pãã ye ye. N -sē cã yagaa ma yee, yii nawee nen waa ge saa maha ra yãã yãã nantãñ ye. ²⁶ Loo ne, n ga le pãã ye ye nanga: Yii nawee nen waa ma plaha, ndoo sē kē n u ta u n plaha ye. ²⁷ Ye sē yãã, n Yãhã wũhũ bye tōr ye ye, n sē laa wũhũ ye na ye. ²⁸ -Ye naa n sēñ yii na tesē nawee- mpãy bye ne Yãhã Yrã pe le soho ye koho wo, -ye pe gbihi naa n yigi mii mbanaha dyañ u

* 20:7 20.7 Yiifee cãwãã per cir kē jimaasyi per ne.

mbaa ne. Poo mii, Yāhā pe par sya ke Dya ntāŋ wāwoo kāmay na. ²⁹ N cā ma yee, n ma ba ter wa, nawee- mpāy ga ba dye ye laam wo. Pe ga ba pee tā ye na mii waygapyār dyaŋ mbaa na. ³⁰ Yii gē laam wo mpāy ma, pe ga ba yir kawar wāfua ne poo ga pe Yesu kāndeyārfa wlaŋ taha pe ya na. ³¹ Ye ma n sā wāy faha ye, -ye naa ye laam too ke dyε- tāā nkāy na tē pye ye ne ma naa yii nanem byε yar ke kai- ne ke yai ke yīmper, ma sya naa yīntām gē yi.

³² Yagaa, n ye le soho Yīnfua Yāhā koho wo. Ke kapān lii le Yāhā laantār yar nawee- na, le ga ye laam yīn. Koo ya ke ga waha fānga wāā ye kē ye n yii plāhā Yesu kānde wo, ke maha ke kayī wāā ye kē, ke kayī lii ke n wāā mpāy byε kē pe ma ke wām. ³³ N sē naa waa wale yāŋ yīnde ne ye, tesē waa sān ne ye, tesē waa kale wān ne ye. ³⁴ Yii gē cā ma yee, n naa tēn tē ra klue ne, ma naa wo yē digi ke, ndoo tesē ra yrāhāyārwai ne. ³⁵ N kai- byε pye ma yee, ye ra pyer yāŋ ye cā, wo yai wo naa tēn tē, koo syi wo ga waha naa kayī pye fēnfa kē, too maha naa wo laam too Yīnfua Yesu yē kaplāŋ ngī na tuu yee: «Pe ma ma kē, le yō; mboo ma -sē waha yia ma waa kē, wāyī ma le na ma ta ter.» »

³⁶ Pōl tuu kaplāŋ ngī pāā wa, u n kānklūy gbāā pe ne, pe n Yāhā nar pe ya kē. ³⁷ Pe byε naa n wūn ma Pōl wo naa n yigi pe klue ne, poo ga u wāter syaha wāā u kē. ³⁸ Pōl tuu ba yee woo sē n pai maha pe yāā yāā nantāŋ ye, loo le ba pe laam wlāhā, le sē ba tāy pe ye ye. Loo kur ye, pe n u wār ga ke salangbāŋ fla na.

21

Pōl ka Yurusalem wo

¹ Too cāāŋ wii na pe ne, wo n salangbāŋ gbe, ma sroŋ ka Kosyi na. Ke yīnsyii wo, wo n ka Ordesyi na, ma yir koo fla na ma ka Patara na. ² Koo fla na, wo n salangbāŋ gaa yāā ke naa n gaha Fenise wo; wo n dye ke wo ma ter. ³ Wo n ga nō Syiper tāy, kāntraha gaa kē muhulangbāŋ ke gbey le. Wo waha naa ke Syiper yāā ke salangbāŋ laam wo; wo n ter ke yainde dar kuc kāndigi kuc ye ma ka Syire kuc ye. Wo

n ga ke salangbāŋ yer Tyir langben na, pe n ke teger yi ke wo ke fla na. ⁴ Wo n Yesu kāndeyārfa fla ke, ma mpāy yāā ke fla na ma kuee pe ne plii kuasī. Yāhā Yrā n ba pe yar laa ne Pōl yrāhā wī na ke Yurusalem wo. Pe n Pōl pye, u ma n ka ke Yurusalem wo ye. ⁵ Too plii kuasī te -sē ba ter, wo n wo yrāhā kānde gbe. Pe n wo wār pe ca ne, pe pii ne, ma sya ga le klo yi yaha. Wo n kānklūy gbāā muhulangbāŋ yē na ma wo laam wūhū tōr Yāhā ye. ⁶ Loo kur ye, wo n syaha wāā wii kē. Wo n dugu dye ke salangbāŋ wo, poo n -sē dur ter pe kle wo.

⁷ Too yir Tyir wo, maa dye Toolemasyi wo, wo muhulangbāŋ yrāhā n kua ke fla na. Koo fla na, wo n Yesu kāndeyārfa syar ma kuee pe ne per neŋ. ⁸ Ke yīnsyii wo, wo n yir maa dye Syesare wo. Koo fla na, wo n ga syā Filipe kaha wo, Filipe wii u Yesu kapāyī pāā nawee- ye. Naam kuasī mpāy pe ba yāŋ yi Yurusalem wo, poo nen waa ba kē u ne. ⁹ U pye pueesyam resyar ne, pe sē pye wa naam ye ye. Kaplāŋ nkāy Yāhā Yrā naa ke le u pueesyam laam wo, pe naa koo tōr nawee- ye.

¹⁰ Wo ba plii raa yāā wa ke fla na, Yāhā kaplāŋ tōrfua Agabise n ba yir Yude na ma pa. ¹¹ U n pa wo fla na, maa Pōl sapaha sya, ma u ya tre pua u klue ne ma yee: «Yāhā Yrā lii pāā, le nde: Yiifee- ga ba sapaha ngefua pua mma ma syi dyaŋ Yurusalem wo, pe dur pe u yi nampay kē.» ¹² Too kaplāŋ ngī luhu, wii gē ma suhu pe Syesarefa ne, wo n Pōl nar u ma n ka Yurusalem wo ye. ¹³ U n sye ma yee: «Nwa ye n nii n wūn, ma n ke yii ga ra laam wlāhā? Ndoo na, n nii gbihi ta wa ra wāpuan na, ma suhu ra wāboo ne ke Yurusalem wo Yīnfua Yesu wī na.» ¹⁴ Too ba pāā laa u ne, wo n tyii u wānar na ma yee: «Yīnfua wī le naa n pye!»

¹⁵ Wo n plii raa pye ke fla na, ma wii cāāŋ, ma Yurusalem kānde sya. ¹⁶ Syesare Yesu kāndeyārfa mpāy n wo wār ga dye Yurusalem wo. Pe n ka wo ne dya waa kaha wo, wo n ga syā ke fla na. U myaha ba kē Menasūū, u naa n yi Syiper wo. U pye Yesu kāndeyārfa, le yale ba dey.

Pɔl ka maa yi Syake na

17 Too ga dye Yurusalem wo, pe Yesu kāndeyārfa n wo wāā nuhu ne. 18 Ke yīn̄syii wo, Pɔl n ka wo ne Syake kaha wo; pe Yesu kāndeyārfa yawāhāfa yahaseefa ba pe ya wāā ke fla na. 19 Pɔl n pe syar. Mpāy pe wee Yiifēe- ye, tuu ba tēn lii tē pe nsoho wo Yāhā kām̄ay na, u n koo bye tōr pe yahaseefa mii ye. 20 Pe u kaplān̄ luhu kua, pe n Yāhā sey. Loo kur ye, pe n Pɔl pye ma yee: «Ma ma wo Yesu kāndeyārwe; ma cā wo fla na nwo, Yiifēe-mpāy pe Yesu ta pe Yater, pe nihi ter, pe yē saha cā ye. Faale kānde lii Yāhā ke cāā bii le ta ma le le soho Musa koho wo, pe bye pua yaha le na. 21 Waa ma gblaha poo Yiifēe- mii ne ma yee, a Yiifēe- mpāy pe ma pe wlāhā nii ter raafa ne, mboo pe bye klaha, pe le Musa kānde miy yaha, pe ma n naa pe pii kūū ye, pe ma n Yiifēe- wāle kānde yār nantān̄ ye. 22 Waa pye mii pe n cā ma sē le syi pāā ye? Taa nwo, ma pa, pe ga le luhu. 23 Yān̄, too ga ma yar mii, pye koo syi! Ma sē yāā, naam resyar mpāy ma wo ne nwo*, pe yē gbe Yāhā ye ma nii ke wūhū pye. Te plii tā wa pe n ga wān boo Yāhā kē. 24 Le Yiifēe- kānde na, nawee- yai pe lii pye, ka, maa le pye pe ne, ye n nii gbēgbē. Ka maa war yi, ma te kaboo wān par pe kē, pe n pe yīy kur, ke yē wāgbe wīi n kua. Loo na, nawee- bye ga cā pe yee, pe lii pāā ma wīi na cīinde sē ne ye. Pe maha cā, mboo gē sē Musa kānde wūhū sye ye.

25 Yesu kāndeyārfa mpāy na, pe wee Yiifēe- ye, wo saba yrūhū nɔ wāā pe kē, ma pe yar kai- nkāy ne pe yai pe naa n pye. Pe ma n naa mpar kaboo wān kaa ye. Pe ma n naa ntān̄ kaa ye. Kla gii pe sē ke kuāy ye, pe ma n ke kar kaa ye. Tesē, pe ma n naa tyatyāhā pye ca kuε ye tesē naam kuε ye ye.»

26 Loo na, Pɔl n pe naam resyar yigi ga pe ga Yiifēe- kānde wūhū pye, pe n nii gbēgbē. Loo kur ye, u n ka Yāhā kangbān̄ wo u Yāhā yūndefa yīnfua fla

na, u nawee- yar pe yē wāgbe plii ga kua per gii wo, u n waha diŋ yi pe nawee- resyar mii nanem bye myaha ne.

Pe Pɔl yigi Yāhā kangbān̄ wo

27 Te yē wāgbe plii kuasīi naa n gaha kuasaha wo, Yasyi kuε kāntraha Yiifēe- n Pɔl yāā Yāhā kangbān̄ wo te diŋ wān war kēsaha wo. Pe n pe nabuar sūū, pe Pɔl yigi. 28 Pe n nii n tē ma yee: «Yiisrēfa, - ye ba wo sya yaha! Dya wii tuu Yiisrēfa wāpee pāā n tay teebēhe bye wo, ma suhu Musa kānde wāpee ne tesē Yāhā kangbān̄ nge wāpee ne, u nwo. Mpāy pe wee Yiifēe- ye, pe sē yai pe dye Yāhā kangbān̄ teelii wo ye, u nwo yagaa tuu pe gbe ba le koo teele wo, ma ke wīi pye klaha- Yāhā yīnde na!» 29 Toofīi wii u n yi Yefesyi wo, pe ba u yāā Pɔl ne le klo laam wo, loo ne pe n naa koo kaplān̄ pāā, ma naa le ga, Pɔl ba dye u ne Yāhā kangbān̄ wo.

30 Ke gbleŋ n ka le klo teebēhe bye wo, nawee- n yi teebēhe bye wo ma fā ba. Pe n Pɔl yigi, ma u fle yi ke Yāhā kangbān̄ wo, ma te nwonyēr bye tā tā. 31 Pe naa n ke pe Pɔl boo; loo yale wo, Wɔrmefa seraasyi yīnf̄a yīnf̄uangbān̄ n le luhu, a gbleŋ ma ke yir Yurusalem bye laam wo. 32 Le yalebya wo, u n seraasyi yīnf̄a mpāy tyōr yi ma suhu seraasyi mpāy ne, pe n wāā kūn ga pe ya na pe nabuar fla na. Pe u yīnf̄uangbān̄ yāā pe seraasyi ne, pe n tyii Pɔl wāgbān̄ na. 33 Loo na, u seraasyi yīnf̄uangbān̄ n yūhū crā Pɔl na ma ta pe n u yigi, ma u pua ntēn wān ne. U n u yey yoo kē u ne tesē u nwa pye pe n u yigi. 34 Pe nabuar laam wo, nawee- bye naa n tē; mii ma pe nde pāā, mii ma pe laa ter pāā. U seraasyi yīnf̄uangbān̄ sē waha naa laa war ke wlāhāwlāhā nge laam wo ye. U n ta pe n Pɔl yigi ga ke seraasyi kangbān̄ laam wo. 35 Pɔl tuu ga nɔ pe ne ke seraasyi kangbān̄ dugudyesaha fla na, pe seraasyi n gblihi laa ma u tēn̄, pe nabuar tee ba pee ter. 36 Pe bye naa n taha u na ma naa n tē ma yee: «-Ye u boo!»

* 21:23 21.23 Yāhā ke bii kānde lii yar Musa na, koo cāā na Yiifēe- mpāy pe Yesu ta pe Yater, pe maha naa loo kānde wūhū nkāy yār. Poo laam wo mpāy naa n yee, Pɔl naa Yiifēe- mpāy klaha pe loo kānde wūhū miy yaha. Le sē -sē pye cīinde ye. Loo na, pe Yurusalem Yesu kāndeyārfa yahaseefa n Pɔl pye, u le yar pe n cā pe yee, u nagboho ta loo kānde wūhū na.

Pɔl u seraasyi yīnfuangbān nar, u tyii woo n pāā

³⁷ Yaliile pe ba dugu wa, ma yee pe ga dye Pɔl ne ke seraasyi kangbān wo, Pɔl n u seraasyi yīnfuangbān pye jreke yor wo ma yee: «N ga waha laa pāā la ma ye?» U yīnfuangbān n u yey ma yee: «Ma waha jreke yor pāā ke? ³⁸ Ke yagaa nge na, Syipte naa wii tuu nawee- ta pe n wāhā yir le klo yahaseefa ne, ma naboofa nyersī yigi ga dragba wo, ndoo cā woo sē kē ma ne ye rehe?» ³⁹ Pɔl n u yē sya ma yee: «Syipte naa sē kē ra ne ye. Yiiffee naa kē ra ne, n see Tarsu na Sersyi kāntraha na; kungbāy laa kē. N ma nar, tyii ra n waha pāā pe nabuar ye.»

⁴⁰ U seraasyi yīnfuangbān n le sya u ye. Pɔl n yer ke kangbān dugudyesaha ncaha ye, ma koho yāhā wāā pe nawee- ye. Yaliile pe ba yaha le, Pɔl n kapān gbe yebere yor wo ma yee:

22

Pɔl u ya wī pāā Yiiffee- ye, pe cā, u sē laa tee pye ye

¹ «Yii mpāy ye ma ra nampyen- tesē ra tuhufa ne, -ye luhu ra ye, n ga ra wī pāā ye ye, ye n cā, n sē laa ge tee pye ye.» ² Pe nabuar pe yāā u n pāā pe ne pe klo yor wo, loo n ta pe n gbihi yaha le. Loo na, Pɔl n pe pye ma yee: ³ «Yiiffee naa kē ra ne, n see Tarsu na Sersyi kāntraha wo, n le nwo wo, Yurusalem wo, Kamayel* woo u pye ra klahafua, ma wo wāle kānde gbihi yar ra na. Ta bya, n sē ba fāy sya Yāhā tēn wī na mii ye dyan nanga ye. ⁴ Mpāy pe naa Yīnfua Yesu kānde yār, n naa pe nuhu yīntayāhā ne, ma sya naa pe boo. N naam mpāy yigi ca mpāy ne, maa pe le nwompihi wo. ⁵ U Yāhā yūndefa yīnfua ma suhu pe wāle ne, pe ga waha ye yar, cīinde ne tē n pāā. Per gaa, pe saba mpāy yrūhū wāā ra kē, n ga wāā Damasu Yiiffee- kē ma yee, ndoo ma n n gaha ke fla Yesu kāndeyārfa yigi, n pa pe ne Yurusalem wo, pe n ba pe pēn.

(Tēnl 9.1-19; 26.12-18)

⁶ N pye n naa n yār kānde wo, ma sya ba gbe taha Damasu na. Le pye yaiwlan

yale. Yalaale wo, cāā- mpāy n fe gbe yi yāhāyīn na ma ba n yehe ra na palpal.

⁷ Ta n too kāntraha na ma luhu yīmbui laa ne, le ra pye ma yee: «Sɔl, Sɔl, n lii wāpee pye, ma n nii ra nuhu yīntayāhā ne?» ⁸ Ta n yey ma yee: «Yīnfua mboo wii raa n pāā, ma myaha mii?» Le yīmbui n ra pye ma yee: «Ndoo Nasaretēfa Yesu kē taa n nuhu yīntayāhā ne.» ⁹ Mpāy pe pye ra ne, pe ba pe cāā- yāā, yīmbui lii le -sē naa n pāā ra ne, pe sē naa ke kaplān war ye. ¹⁰ Loo na, ta n yey ma yee: «Yīnfua, n yai n lii pye?» Yīnfua n ta pye ma yee: «Yir, ma ka Damasu na. Yāhā yee taa ga lii pye, pe n pai ma yar le ne ke fla na.» ¹¹ Pe cāā- palpal ke ba gboho ter, ma ba ra ta ra n fūū, ta nampyen- n ta yigi koho na, ma ka ra ne ke Damasu na.

¹² Dya waa pye ke fla na, u myaha ba kē Nanayase. Yāhā wī ba gboho u laam wo, u naa Yāhā kānde katan yār kayi ne. U wī naa n tāy Damasu Yiiffee- bye ye. ¹³ U n pa ra fla na, maa tege nii ra tāy, ma ra pye ma yee: «Sɔl, ma ma Yesu kāndeyārfa ra ne wācɛn. Naa n yān ma yīmpɛ ne, ma faale dyan!» Le yalebya wo, ta n waha n yān. ¹⁴ U n maha yee: «Wo wāle Yāhā kē ke ma cāā yān yi, ma ma ta ma n waha ke laam wī cā. Wii ya u sron, Yāhā ma ta ma n u yāā, ma maha u yē kapān luhu. ¹⁵ Taa lii yāā ma maha lii luhu nditye ne, mboo raa koo cā. Yāhā yee, ma koo tōr yar nawee- bye na. ¹⁶ Yagaa, maa maha nwa sēn? Yir, pe n ma tāā yi loho wo, - taa naa Yīnfua Yesu nar u n ta Yāhā n ma kapee- laha kāā ma na.»

¹⁷ Loo kur ye, per gaa Yurusalem wo, n ba nii naa n pāā Yāhā ye Yāhā kangbān wo, ma yāā mii wāytāā dyan ra na. ¹⁸ Ta n Yīnfua Yesu yāā u n ta pye ma yee: «Yir farfar, ma yi kāā Yurusalem wo, taa lii pāā ra wī na, pe klofa sē n pai le sya ye.» ¹⁹ Ta n u yē sya ma yee: «Yīnfua Yesu, pe le cā laha ma yee, mpāy pe naa ma kānde yār, n naa n gaha Yiiffee- yawāhā nwey wo maa pe yigi naa n tā nwompihi wo, ma naa pe gbā. ²⁰ Yetyen wii tuu ma wī cā, pe naa u boo per gi, ta bya pye. N ba yee u boofa ma tēyī na, ma sya ba pe nayre

* 22:3 22.3 Kamayel pye Farisyē naa waa.

sya maha yigi pe kē.» ²¹ Loo naa bye ne, Yīnfua n -sē ra pye ma yee: «Ka, n ga ma lehe wāā deydey mpāy ter kue ye, mpāy pe wee Yiifee- ye.» »

Pōl ma Wōrme naa

²² Pe nabuar n Pōl kaplān ngī bye luhu ga kua; pe n maha sye, ma nii n tē ma yee: «Ye dya nwo yigi kāā nawee- yahasee ye! -Ye u boo! U sē yai u kuee yrān na ye!»

²³ Pe naa n tē, ma pe nayre yāhā naa n wāā, ma tēyāhā pāā kuee miy naa n wāā ncaha ye.

²⁴ U Wōrmefa seraasyi yīnfuangbān n yee, pe Pōl yigi dye ke seraasyi kangbān wo, pe u gbā u n le cīinde pāā, lii le ta pe nabuar n nii n tē u wī na. ²⁵ Pe n u pua, ma yee pe ga u gbā sāngblā ne. Seraasyi yīnfua wii u pye ke fla na, Pōl n u pye ma yee: «Wii u ma Wōrme naa, ye ga waha ta ter la ye naa u gbā, mii ye sē u sāhā ge sāhā wa laa ne ye? Loo kānde ma la ye ye?» ²⁶ U seraasyi yīnfua tuu kaplān ngī luhu, u n ga le pāā u yīnfuangbān ye ma yee: «Ah maa le pye mii? Wōrme naa kē dya nwo ne!» ²⁷ U yīnfuangbān n yir, ma pa Pōl fla na, maa u yey ma yee: «Ta yar, Wōrme naa la ma ne?» Pōl n u yē sya ma yee: «Āwā». ²⁸ Loo na, u seraasyi yīnfuangbān n yee: «Ndoo, n wangbāy yi pe n cā ra ta Wōrme naa.» Pōl n yee: «Ndoo woo na, n see Wōrme naa.» ²⁹ Le yalebya wo, mpāy pe ne ga u gbā pe u ta u n pāā, pe n tyii u na, ma yūhū kāā. U seraasyi yīnfuangbān tuu ba cā Pōl ma Wōrme naa, u n fya. U tee ba ta pe n u pua ntēn wān ne.

Pōl pe kaplān cerfa yaha ye

³⁰ U seraasyi yīnfuangbān naa n traha u cā, Pōl kai lii pye pe Yiifee- n nii u ke yīntayāhā ne. Loo n ta ke yīnsyii wo, u n ta pe n te ntēn wān sāhā kāā u na, ma dur ma pe Yiifee- yahaseefa wāā, pe Yāhā yūndefa yīnfa, ma suhu pe kaplān cerfa ne. U n Pōl yigi ga ta pe yahasee ye.

23

¹ Pōl n yīntaha sron pe yawāhāfa ne, ma pe pye ma yee: «Ta nampyen-, n ta troho tāhā Yāhā yahasee ye; kai- nkāy tē cā ke sron, n naa koo pye, ma sya ba

waa yagaa na.» ² U Yāhā yūndefa yīnfua myaha ba kē Nanayase. Mpāy pe pye Pōl tāy, u n yee pe Pōl gbā ke yē na. ³ Pōl n -sē u pye ma yee: «Yāhā ge kē, ke ga mboo gbā, ma mii ta naweeyō draha wo, ma laam -sē wo ma pee. Taa nwo, raa tege nii nwo, pe sē yee la, ma ra sāhā Yāhā kānde na? Taa -sē yee pe ra gbā, ma Yāhā kānde plaha!» ⁴ Mpāy pe pye Pōl tāy, pe n u yān yīhī ne ma u pye ma yee: «Ma sē cā la Yāhā yūndefa yīnfua kē raa n tyehē!» ⁵ Pōl n pe yē wāā sya ma yee: «Ta nampyen-, n sē ba cā woo kē Yāhā yūndefa yīnfua ye. N cā ma yee, le ma le yrūhū yaha Yāhā sabangbān wo ma yee: «Ma sē yai ma ma klofa yīnfua wāpee pāā ye.» »

⁶ Pōl ba cā ma yee, pe yawāhāfa pye Sadusyē tesē Farisyē ne. Pe kaklaha ter sē ba wāā le ye. Loo ne, Pōl n le gbey pāā yi pe ye ma yee: «Ta nampyen-, n ma Farisyē, Farisyē naa dya kē ra ne. N n yee, nakur ga ba yir gbā wo pe dur nii yrān na, loo ne pe ra sāhā.» ⁷ Tuu koo pāā, pe Sadusyē tesē pe Farisyē ne, pe n gbe kaplān wātyīn na pe ya nsoho wo, ke yawāhā n la cer fle sī. ⁸ Sadusyē n yee, a ku sē n pai yir pe nii yrān na ye, ma maha n yee, a yāhāyīn tēnlehe wee ye, ngii pe n yee sāndūū woo bya wee ye. Pe Farisyē -sē mii, poo n yee koo kate- tāā ngī bye ma. ⁹ Kaa naa n taha pe nawee- gblej na, Yāhā kaiyarfa mpāy pe -sē pye Farisyē ye kue ye, pe n yir ma le sye waha ma yee: «Wo sē laa kapee yāā dya nwo yīn na ye. Sāndūū waa ga pye u laa pāā u ye, laa na yāhāyīn tēnlehe waa syi!» ¹⁰ Ke kaplān wātyīn yīntaha n ba kā pee, u Wōrmefa seraasyi yīnfuangbān n sya fya, ma yee pe ga Pōl yoho pye klaha-. U n ta u seraasyi ye n tege ga ke yawāhā fla wo, maa Pōl yigi yi pe nawee- nsoho wo, ma dur ba u ne ke seraasyi kangbān wo. ¹¹ Koo per yīmper wo, Yīnfua n u ya yar Pōl na, ma u pye ma yee: «Mii plāhā, tē kai- nkāy pye ter, ma n ke yāā yīnde ne, tesē nkāy ne taa luhu nditye ne, ma ke pāā Yurusalem wo nwo. Ma yai ma ka, maa ke pāā Wōrme bya wo.»

Pe pāā ta poo ga Pōl boo

¹² Ke yīnšyīi sukūhūntāy na, Yiifēe-mpāy n laa pāā ta: Pe ba yē ter ma yee, poo saa ngaa di, pe saa maha ngaa wo mii poo sē Pōl yāā boo wa ye. ¹³ Mpāy pe ba loo pāā ta, pe ba ter nawee- gbeesīi yaha. ¹⁴ Pe n ka Yāhā yūndefa yīnfa fla na ma suhu wāle ne, maa pe pye ma yee: «Wo yē ter ma le pāā waha ma yee, wo saa ngaa di mii, wo sē Pōl yāā boo wa ye. ¹⁵ Yīi ma suhu pe kaplān cerfa bye ne, ye ga le pāā u Wōrmefa seraasyi yīnjuangbān ye ye yee, ye n traha ye Pōl wīi gbihi sroŋ yān Yāhā kānde na, u u yi wāā ye kē. Wīi-sē ga wīi gbihi ta, wo u boo kānde wo, u saa nō ge nō nwo ye.»

¹⁶ Pōl syafua dya n loo kapān nde yāā luhu. U n ka ke seraasyi kangbān wo, maa Pōl yar le ne. ¹⁷ Loo na, Pōl n seraasyi yīnfua waa yee ba, maa u pye ma yee: «Ka naanfuē nwo ne u seraasyi yīnjuangbān fla na, u n gaha laa pāā u ye.» ¹⁸ U seraasyi yīnfua n ka u ne pe yīnjuangbān fla na, maa u pye ma yee: «Pōl wīi u ma nwompihi wo, woo u yee, n pa naanfuē nwo ne ma fla na, u n ba laa pāā ma ye.» ¹⁹ U seraasyi yīnjuangbān n u naanfuē yigi koho na, ma ka u ne kānkāy na, maa u yey ma yee: «Ma yee maa lii pāā ra ye?» ²⁰ U n u yē wāā sya ma yee: «Pe Yiifēe- ma pe pāā ta, poo n pai ma nar, ma ka Pōl ne sukūhū sukūhūntāy na, pe yawāhā yīnfa fla na, a ter poo n traha pe u wīi gbihi sroŋ yān Yāhā kānde na. ²¹ Ma'a n pe kapān sya cīinde ye! Ma sē yāā, poo mpāy ga ba wūhū kānde wo, pe u yigi boo; pe ter nawee- gbeesīi yaha. Pe yē ter ma yee, poo saa ngaa di, pe saa ngaa wo mii pe sē u yāā boo ye. Yagaa, pe pe ya gbihi ta wa, mboo yē kapān ya pe n sēn.» ²² U seraasyi yīnjuangbān n u naanfuē pye, u ma n kapān nde pāā waa ye ye, ma kānde wāā u kē, u n ter.

Pe Pōl nō wāā Syesare klo wo

²³ Loo kur ye, u seraasyi yīnjuangbān n u seraasyi yīnfa syām mpāy yee ba, maa pe pye ma yee: «Ye seraasyi kure wāā, tesē seraasyi mpāy ne pe n dugu nsyāy na, poo nawee- gbeetāā sēnsye, tesē seraasyi kure mpāy ne sān ne pe klue wo. Pe bye ma wāā le seraasyi yīnsyām gbeetāā

sēnsye. Ye bye -ye yīi gbihi poo seraasyi mii ne, nanga yīmper wo, yaa ka Syesare wo. ²⁴ -Ye nsyāy taa gbihi, ye Pōl gbe ga wāwee wo kue kāntraha yahaseefua Felise fla na.»

²⁵ U n maha saba nwo yrūhū ma yee:

²⁶ «Ndoo Klode Lesyase,

n syaha nō wāā

mboo nangbān Felise kē, mboo wīi taa ma ke kāntraha yahaseefua.

²⁷ Yiifēe- ba dya nwo yigi, ma yee poo ga u boo, ta n ba le cā ma yee, Wōrme naa kē u ne, ta n nīi le le wo, ndoo tesē ra seraasyi ne, ma u sya yaha. ²⁸ N ba yee ndoo ga cā, pe naa u wāboo wīi ke yīn gīi na, ma u yigi ga pe yawāhā yīnfa fla na. ²⁹ Ta n ga yāā pe ya koho Yāhā kānde wīi ne, pe naa u ke wāboo ne. Le sē nīi mīi kai laa u tee pye, le n nō u wāleŋ na nwompihi wo, u wāboo wīi syi ne ye. ³⁰ Loo kur ye, ta n ba le luhu ma yee, Yiifēe- ma, pe pāā ta poo ga u boo. Ta n ta ter yee, ndoo ga u nō wāā ma fla na, ma maha pe Yiifēe- yar, tuu lii pye wāpee, pe ba le pāā ma ye.»

³¹ Tuu ba pe seraasyi yar pe pye mīi, pe n pye koo syi: Pe n Pōl yigi koo yīmper bya wo, ma ka u ne Yāāmpaterse ge na.

³² Ke yīnšyīi wo, seraasyi mpāy pe pye tre na, poo n dur ga ke seraasyi kangbān wo, pe nsyāyfa n ta ter Pōl ne ke yrāhā ye.

³³ Pe nsyāyfa pe ga nō Syesare na, pe n u saba wāā kāntraha fāngafua kē, ma Pōl le soho u koho wo. ³⁴ U kāntraha fāngafua n u saba kal, ma dur, ma Pōl yey u n yi na. Tuu le luhu u n yi Sersyi kāntraha na, ³⁵ u n u pye ma yee: «Mpāy pe yee ma kapee pye, pe maa pa wa, n ga cā ba ma yey kai-ne.»

U n yee pe Pōl le yaha faale fāngafua Yerote kangbān wo.

24

Pe Yiifēe- pe lii pāā taha Pōl na

¹ Plii bua kur ye, u Yāhā yūndefa yīnfa Nanayase n pa Syesare wo, ma suhu wāle mpāy ne, ma suhu kasāhāfua waa ne, u myaha Tētuhu. Pōl u kapee lii pye, pe n ka pe n gaha le pāā u kāntraha fāngafua Felise ye. ² Pe n u Pōl yee ba. Tētuhu n

gbe, ma nii ke kai- pãã n taha Pɔl na u Felise ye ma yee: «Wo nangbãñ, mboo kãmay na, wo ma yrĩñ na, kacãñ wee ye. Ma kacãñ tēn kãmay na, ma ta pe n kai- wã klaha pe kãntrahafa kur bye wãyõ wĩ na. ³ Koo ngĩ bye too n yãã yalebye tebehe bye wo, ke wĩ sē n faha wo na ye. ⁴ N sē n traha n ma yigi yaha kaplãmbuar ne ye, n ma nar, ma yõ wo na, ma le kapãngberle luhu wo ye.

⁵ Wo ba le yãñ cã, ma yãã dya nwo tēn pee: U kai- wlãhã driyẽ Yiifee- kur bye nsoho wo, ma pe ta pe n cēr pe ya na. Nasaretēfa pe ma yĩmbui nen na pe kãmpee lii wo, woo u ma pe yĩñfua. ⁶ U sya ba yee woo ga ke Yãhã kangbãñ wĩ pye klaha- Yãhã yĩnde na, wo n u yigi. [Wo ba yee, wii ga u sãhã wo kãnde na, ⁷ u seraasyi yĩñfuangbãñ Lesyase n ba u tyĩn sya wo klue wo, fãnga na. ⁸ Mpãy pe yee u kapee pye, Lesyase n ba yee pe pa ma fla na.] Ma'a dya nwo yey, mboo ge maa cã ma yee, too yee u kapee- nkãy pye, cĩinde ne.»

⁹ Pe Yiifee- wãle n yee, u dya tuu nkãy pãã taha Pɔl na, ke bye ma cĩinde.

Pɔl u ya wĩ pãã Felise ye

¹⁰ U kãntraha fãngafua Felise n Pɔl ta u pãã. Pɔl n gbe ma yee: «N cã mboo raa ma kãntraha nge kur bye kasãhã yĩñfua, ke dye- yẽ nihi. Loo ne, ta n ga ra wĩ pãã ma ye laanyĩn ne. ¹¹ Mboo ge taa le yãã, tē ka Yãhã seysaha wo Yurusalem wo, ke sē ter plii sēnsye sũ yaha ye. ¹² N sē kaplãñ tyĩn waa ne ye. N sē maha gbleñ yir nabuar laam wo ye. Pe sē ra yãã yãã koo ngĩ pyesaha wo Yãhã kangbãñ wo, Yiifee- yawãhã nwoñ ne, klo teelaa fla ne ye. ¹³ Nawee- mii pe yee, n kapee pye, nwa ba le ta cĩinde? Pe ga waha koo kla yar la ma na yagaa? ¹⁴ Lii rē cã, loo ne tē ga pãã ma ye: N wo wãle Yãhã tēn tē le kãnfuẽ na, kãnfuẽ lii Yesu le yar wo na. Poo n yee, le wee cĩinde ye. Kãnde lii Yãhã le ta, ma suhu pe faale Yãhã kaplãñ tōrfa kaplãñ ne, koo ngĩ ke yrũhũ le yaha Yãhã sabangbãñ wo, n cã cĩinde wũhũ kē. ¹⁵ Tē koho taha yaha lii na, poo bya ge koho taha yaha loo wĩ nen ya na ma yee, nawee- bye, pe wãyõm tesē pe wãpee- ne,

pe bye ga ba yir gbã wo, pe nii yrãñ na. ¹⁶ Loo ne, ta n nii plãhã, lii le sroñ Yãhã ye nawee- ne, n loo pye, ta laam n nii ra ye tee nen wo.

¹⁷ N ba dye- nkãy pye, n sē pye Yurusalem wo ye. Ta n dur ba ndoo n pai ra klofa koho soho wale ne, n maha diñ yi Yãhã kē. ¹⁸ N pye nawee- mpãy yẽ wãgbe wĩ na Yãhã kangbãñ wo te diñ wãn war kēsaha wo, pe n ba ra yãã ke fla na. Nabuar sē pye ra ne ye, ngaa gbleñ sē maha pye ke fla na ye. ¹⁹ Yasyi kue kãntraha Yiifee- mpãy ya pe pye ke fla na. Le ma ne pye n kapee pye cĩinde, poo me pe yai pe ne pye ma yaha ye nwo, pe yee n kapee pye. ²⁰ Pe kaplãñ cērfa pe ba ra sãhã, le ma pye, pe ba kapee laa yãã ra na, nawee- mii pe -sē ma nwo wo, pe le pãã. ²¹ N le gbey pãã pe yaha ye ma yee: «N le sya ma yee, nakur ga ba yir gbã wo, pe nii yrãñ na, loo ne pe n nii ra sãhã ma yaha ye!» Ma yi kãã loo na, pe sē kapee laa yãã ra na ye.»

²² Felise tuu -sē ba Yesu kãnde wũhũ yãã luhu, u n te kasãhã dur ta per gaa na, ma pe pye ma yee: «U seraasyi yĩñfua Lesyase maa dur ba, n ga ba laa pãã kapãñ nde wĩ na.» ²³ Pɔl u pye seraasyi yĩñfua wii koho wo, Felise n u pye, u maha Pɔl le yaha ke nwongbãñ wo, tuu -sē naa kãnde wãã Pɔl kē, u n waha naa kai- nkãy pye, tesē u naambiyãm pe waha ba naa u syar, pe waha naa kai- pye u kē.

Pɔl Felise yahasee ye u cɔɔ Dursile ne

²⁴ Plii raa kur ye, Felise n pa Pɔl yãñsaha wo u cɔɔ Dursile ne, u pye Yiifeesya. U n ta pe n pa Pɔl ne, u n ba u kaplãñ luhu Yesu Crise wãta Yater wĩ na. ²⁵ Nawee yai u naa u troho tãhã mii le n naa n sroñ Yãhã kãnde na, tesē u waha naa n yia u ya na mii, ma suhu Yãhã kasãhã tii ne te n pai, Pɔl n nii koo kate- tãã ngĩ pãã pe ye. Felise n fya ma yee: «Maa waha ka yagaa. N ma ba draha yãã, n ga ma yee ba.» ²⁶ U maha naa le ga ma yee, laa na Pɔl ga ba war wãã u kē, koo kē u n Pɔl yee naa n pai, maa naa far yaha u ne yalebye.

²⁷ Dye- syãñ n ter, koo syi ya. Loo kur ye, pe n ba Parsyu Fehetuse ta u n ba pa Felise

draha wo, maa nii kântraha fāngafua. Felise tuu -sē naa n traha u Yiifee- laam yīn, u n tyii Pōl na ke nwompīhi wo.

25

Pōl u ya wīl pāā Fehetuse ye

¹ U Fehetuse n pa koo fla kântraha wo. Plii tãā n ter, u n yir Syesare wo ma ka Yurusalem na. ² Koo fla na, pe Yãhã yūndefa yīnfa ma suhu Yiifee- yahaseefa ne pe n yir, maa Pōl wīl pāā u ye ma yee, a u ma u tee pye. Pe n Fehetuse nar ³ u ta Pōl n pa Yurusalem wo. Pe -sē mii, pe ba pāā ta ma yee, poo ga u boo kãnde wo. ⁴ Fehetuse n pe yē wāā sya ma yee, Pōl ma wa nwompīhi wo Syesare wo, woo gē ga ba dur ter ke fla na yagaa. Pōl ga kuee ke fla na. ⁵ U n maha pe pye ma yee: «Ye ma yee dya nwo kapee pye, ye tyii ye yīnfa n ka ra ne Syesare wo pe ga le pāā.»

⁶ Fehetuse n plii kuatãā, plii sēnsye syi pye pe ne, ma ba dur ter Syesare wo. Ke yīnsyii wo, u n ga tege nii kasãhã saha wo ma yee, pe pa Pōl ne. ⁷ Pōl n pa, Yiifempāy pe ba yir Yurusalem wo ma pa, pe n ba wo toho u na ma nii kapee- busãā ke gbe pāā n taha u na. Pe sē -sē waha naa le yar, nwa ke ta cīnde ye. ⁸ Pōl n -sē u yē kapān pāā ma yee: «N sē laa tee pye yāā Yiifee- wãle kãnde wīl laa kuc ye ye, n sē laa tee pye yāā Yãhã kangbãj wīl laa na ye, n sē laa tee pye yāā kãntre fāngafa bye yīnfua na ye.» ⁹ Fehetuse tuu ba yee woo ga pe Yiifee- laam yīn, u n Pōl yey ma yee: «Ma n traha la ma ka ra ne Yurusalem wo, maa sãhã le kapān na?» ¹⁰ Pōl n u yē sya ma yee: «Ye ra sãhã nwo wo kãntre fāngafa bye yīnfua Worme naa kãnde na. Ye yai ye ra sãhã loo kãnde na. Mboo gē le cã ma yee, n sē laa kapee pye Yiifee- na ye. ¹¹ N ma kapee laa pye, lii le ga waha ra wãboo wīl kua, n saa ra wãboo wīl sye ye. Pe Yiifee- pe yee n kapee- nkãy pye, le ma pye cīnde sē kē ye, waa saha ra wāā pe kē ye. N n traha n ga sãhã kãntre fāngafa bye yīnfua Worme naa fla na.» ¹² Loo na, Fehetuse n wã klaha ma pāā u kasãhã koholefa ne, ma dur ma Pōl pye ma yee: «Taa yee maa

sãhã u kãntre fāngafa bye yīnfua Worme naa fla na, maa ka u fla na.»

Fehetuse Pōl wīl pāā Agiriba ye

¹³ Plii raa kur ye, yīnfua Agiriba n pa u cōo Berenise ne Syesare wo, u n pai Fehetuse syar. ¹⁴ Tuu ba plii raa pye ke fla na, Fehetuse n Pōl wīl gbe, ma tōr u ye ma yee: «N pa Felise draha wo ma ba yāā, u ter ma dya waa ta yaha nwompīhi wo nwo. ¹⁵ Tē ba ka Yurusalem wo, pe Yãhã yūndefa yīnfa ma suhu pe wãle ne, pe ba pa maa ra pye, a u ma u kapee- pye, a ndoo n u wãboo wīl ta. ¹⁶ Ta n pe pye ma yee: «Tee yee nawee kapee pye, pe ma yee pe sē kapān wāā ufua kē u n -sē u yē kapān pāā ye yīnde na ye, ye ga waha yee la pe ufua pēn? Wōrmefa ye le wee koo syi ye.» ¹⁷ Loo na, pe n pa ra ne nwo. N sē maha taha kuee laa na ye, ke yīnsyii bya wo, ta n ga nii kasãhã saha wo, ma ta pe n pa u dya ne. ¹⁸ Mpāy pe yee u kapee pye, pe n pa. Tē naa u dya wīl ga kapee- nkãy syi ne, pe sē le syi laa tōr ye. ¹⁹ Kaplãj wãtyīn ya le pye pe nsoho wo u dya ne pe ya koho Yãhã kãnde wãyar wīl na, ma suhu waa wīl ne pe n yee Yesu. U Yesu ku, Pōl n yee u ma yrãj na. ²⁰ Tē ne ga kaplãj ngīl syi yīntaha war mii, n sē le cã ye, ta n gblihi laa ma Pōl yey, u ma ga ka Yurusalem wo, u ga sãhã koo fla na, le kapān nde wīl na. ²¹ Pōl n sye ma yee, woo n traha kãntre fāngafa bye yīnfua n ba laa pāā woo wīl na. Ta n -sē yee, pe u tã yaha nwompīhi wo, ta n ba u nō wāā u kãntre fāngafa bye yīnfua Worme naa fla na.» ²² Fehetuse tuu pāā wa, Agiriba n u pye ma yee: «Ndoo gē n traha u dya n pāā, ra n luhu.» Fehetuse n u yē wāā sya ma yee: «Sukühũ, maa luhu u yē kapān ye.»

²³ Ke yīnsyii wo, nawee- n Agiriba ye wãr ga Berenise ne nangbãj wãwãr, pe n ga dye ke kasãhã nwoj laam wo, pe seraasyi yīnfa ne, ma suhu le klo nangbãy ne. Fehetuse n ta pe n pa Pōl ne. ²⁴ Loo kur ye, Fehetuse n kapān gbe ma yee: «Mboo yīnfua Agiriba, ma suhu yii mii bye ne, ye sē dya nwo yāā. Pe Yiifee- kur bye pe ya wāā ba ra fla na Yurusalem wo ma suhu tee nde wo, maa yee, a ter u dya

kapee pye, u yai wāboo ne. ²⁵ Ndooyaa dyaŋ, n sē laa kapee yāā tuu pye, lii le u wāboo wīi kua ye. Woo gɛ tuu -sē yee woo n gaha sāhā kāntrɛ fāngafa byɛ yīŋfua fla na, n ga ba u nɔ wāā u fla na. ²⁶ Lii tē -sē ga yrūhū nɔ wāā u kāntrɛ fāngafa byɛ yīŋfua kē Pɔl wīi na, n sē le cā laha ye. Loo ne, ta n u yee ba yii mii byɛ yahasee ye, tesē mboo Agiriba ne, mboo wii raa ma yīŋfua. Ye ma ba u yey, u n lii pāā, n ga waha laa cā u wīi na, n yrūhū nɔ wāā u kāntrɛ fāngafa byɛ yīŋfua kē. ²⁷ Maa waha nwompīhifua nɔ wāā la waa fla na wāsāhā na, mii kai- nkāy pe pāā taha u na, ma sē koo cā laha ma ke yar ufua na ye? Ndooyaa laam wo, naklāŋ tēn ne loo ne.»

26

Pɔl u yē kapān pāā Agiriba yaha ye

¹ Agiriba n Pɔl pye ma yee: «Maa waha ma yē kapān pāā, kai- ngīi wīi na pe pāā taha ma na.» Pɔl n u koho kuā yir, ma kapān gbe ma yee: ² «Yīŋfua Agiriba, pe Yiifɛe- pe kai- nkāy pāā taha ra na, le tāy ra ye ta n ga waha ra yē kapān pāā nanga ma n luhu. ³ Taa nwo, raa Yiifɛe- wūhū cā, pe kaplāŋ tyīn kai- nkāy na, ma maha ke cā, loo ne ta n ga ma nar ma ra kaplāŋ luhu laanyīn ne.

⁴ Ma gbe ra naanfān cāā na maa waa yagaa na, Yiifɛe- byɛ ra troho wātāhā ter cā. N pye ra Yiifɛewai ne Yurusalem laam wo. ⁵ Ta cāyale dey pe ye. Wāle Yāhā kānde na, n pye Farisyē ye ne, poo mpāy pe kapīi wūhū waha ma ga ta ter. Le ma tāy pe Yiifɛe- ye, poo gɛ ga waha loo pāā ye ye. ⁶ Nanga, n nwo pe ra sāhā ma yee, n tee koho taha yaha kayīi lii na Yāhā bii yē ter wo wāle ye. Loo kayīi ne u Syayahafua wīi ne. ⁷ Pe Yiisrɛfa ter sēnsye sīi ndefa byɛ loo kayīi nde wāpaŋ yehɛ ma nii Yāhā tēn tē pe laam fānga byɛ ne, ke yai ke yīmper. Yīŋfua Agiriba, n koho taha yaha loo kayīi nde na, loo ne pe Yiifɛe- n yee, ndoo kapee pye. ⁸ Ah yii Yiifɛe-, nwa -sē ta ye n yee, ye sē le kayīi sya yagaa ye, kayīi lii Yāhā ga ba nakur ta pe n yir gbā wo pe dur nii yrāŋ na?

⁹ Ndooyaa gɛ pye ye wāŋ syi dyaŋ; n naa le ga ma yee, mpāy, Nasarɛtɛfa Yesu myaha

n yi pe yē wo, n yai n kai- byɛ pye n pe kar naa n tā loo na. ¹⁰ Loo gɛ -sē ne tē naa n pye Yurusalem wo. Yāhā yūndefa yīŋfa ba fānga wāā ra kē, ta n Yesu kāndeyārfa busāā yigi naa n tā nwompīhi wo. Pe ma naa pe wāboo wīi ta, n naa n yee le yō. ¹¹ N maha naa Yiifɛe- yawāhā nwey byɛ tay. N ma mpāy yāā pe Yesu ta pe Yater, n ne naa pe pēn, ndoo ga pe ta pe n yi kāā Yesu kānde wo. Yiifɛe- mpāy pe pye nampay kukui wo, ma pye Yesu kāndeyārfa, n poo byɛ tay naa n nuhu.

(Tēnl 9.1-19; 22.6-16)

¹² Loo syi laa pyesaha tē naa n gaha Damasua na. Pe Yāhā yūndefa yīŋfa ba loo fānga wāā ra kē, ma ra lehɛ loo klo nde wo. ¹³ Yīŋfua Agiriba, ta n ma yar: N pye kānde wo ma naa n gaha, le pye yaiwlaŋ yale, cāā- mpāy n fe gbe yi yāhāyīŋ na, ma ba yehɛ palpal ra na, ndoo tesē ra yrāhāyārwei ne. Poo cāā- mii wāyehɛ ba ter yai wām yaha. ¹⁴ Wo byɛ n too kāntraha na, ta n luhu yīmbui laa ne, le ra pye yebɛɛ yor wo ma yee: «Sɔl, Sɔl, nwa ta ma n nii ra ka n nuhu? Ma'a yee ma sē tyii ye, ma ga mii duai mii kaha kla dyaŋ ke ne yer naan na, ke trɛ fēŋ ke yigifua kāi na, ke ke ya duai le kāi na.» ¹⁵ Ta n yey ma yee: «Yīŋfua, mboo wii raa pāā ra ne, ma myaha mii?» Yīŋfua n ta yē wāā sya ma yee: «Ndooyaa Yesu kē, Yesu wii taa ka n nuhu. ¹⁶ Yir yer ncaha ye. N nii yar ma na, ma yee n ga ma ta ra tēntēle. Taa ra yāā wāyāā gii na nanga, ma suhu kai- nkāy ne taa n pai yāā yīnde ne, maa ba naa koo tōr nawee- ye. ¹⁷ Mpāy pe wee Yiifɛe- ye, ma suhu pe Yiifɛe- ne, n ga ba ma sya naa n yaha pe koho wo. Mpāy pe wee Yiifɛe- ye, n ga ma lehɛ wāā pe ye, ¹⁸ ma n ga kacān yar pe na, taa pe gbe yi wam wo, ma ka pe ne cāā- fla wo. Tesē, ma pe yi kāā Setane sāndāpee yīŋfua fānga koho wo, ma pe le soho Yāhā koho wo. Ke syi pe ma ra ta pe Yater, Yāhā ga pe kapee- gbe kāā pe yīn na; pe ga tōr mpāy ne Yāhā pe yāŋ yi.»

¹⁹ Yīŋfua Agiriba, ma yāā, tē ba lii yāā wāytāā dyaŋ ma maha ba lii luhu yāhāyīŋ kue ye, loo ne tē n pye. ²⁰ N -sē cāā le Yāhā kapāyīi pāā Damasua Yiifɛe- ye ma ba le

pāā Yurusalemfa ye, Yude kue kântrahafa ne, ma suhu mpây ne pe wee Yiifee- ye. N naa pe yar, pe le sya pe yee pe kapee-wâpyeņ sē yō ye, pe ke miy yaha, pe pe yīntaha sron Yāhā kue ye, pe naa kayūhū pye, nawee- n cā pe kapee- wâpyeņ miy yaha cīinde. ²¹ Loo ne, yaliile wo tē pye Yāhā kangbāņ wo, pe Yiifee- n pa maa ra yigi, ma naa n traha pe ra boo. ²² Yāhā n -sē yer ra kur ye ma sya ba waa ke nanga nge na, nkāy bye tē yāā ma suhu nkāy ne tē luhu, ta n waha ke pāā wāle ye ma suhu kicar ne. Pe faale Yāhā kaplāņ tōrfa ma suhu poo nen wii ne pe naa n yee Musa, pe yee kai- nkāy n pai dye, koo ya kē tē n pāā, n sē maha laa ter pāā n taha loo na ye: ²³ Pe naa le pāā ma yee, u Yāhā Yīndefua Crise yai u ba fāy gboho, woo kē u ga ba cāā yir gbā wo, u dur nii yrāņ na gbaafa ye. Cāā- mpây pe ga nawee-sya yaha, woo kē u n pai pe wīi pāā wii Yiifee- ye, ma suhu terfa mpây bye ne, pe wee Yiifee- ye.»

²⁴ Pōl naa u yē kapān pāā Fehetuse n ba gbey pāā u ye ma yee: «Pōl, ma fāā! Saba wācā tēn ta ter ma ne, ma ma fāā!» ²⁵ Pōl n u yē sya ma yee: «Wo nangbāņ, n sē fāā ye. Kaplāņ nkāy tē n pāā ke ma cīinde, ma maha sron. ²⁶ Yīnfua Agiriba ge kaingī cā, n ga waha naa ke pāā laanyīn ne, u naa n luhu. N le cā laha ma yee, u ke nanen bye cā, ke kānkai- sē pye mii waa sē yi le cāņ na ye. ²⁷ Yīnfua Agiriba, ma laam wo, pe faale Yāhā kaplāņ tōrfa pe kai- nkāy pāā yaha, cīinde la ke ne? N cā, ma laam wo cīinde ne!» ²⁸ Agiriba n Pōl pye ma yee: «Le kuae car, ma ga ra ta ge ta ra n nii Yesu kāndeyārfua yagaa nge na!» ²⁹ Pōl n u yē wāā sya ma yee: «Le tāy le pye yagaa woo, le tāy le ma- le cā ba pye, lii rē n nar Yāhā ye, mboo tesē mii bye ne, yii mpây tee n luhu ra ye nanga, ye nii ra wāņ syi dyaņ, n sē -sē yee pe ba ye le nwompihi wo ye.»

³⁰ U yīnfua ma suhu u klo fāngafua ne, Berenise ne, ma suhu mpây bye ne pe pye, pe bye n yir ga kānkāy na. ³¹ Pe n ga nii pe ya pye ma yee: «Dya nwo sē kapee pye lii le ga waha u wāboo wīi kua, tesē

u wātā ne nwompihi wo ye.» ³² Agiriba n Fehetuse pye ma yee: «Dya nwo ma ne pye u sē yee, woo n gaha sāhā kāntre fāngafa bye yīnfua fla na ye, u ne ga waha miy yaha.»

27

Pe Pōl nō wāā Wōrme wo

¹ Loo kur ye pe n ba yee, waa salangbāņ gbe wo ka Yitale* kântraha na. Pe nwompihifa ba le soho seraasyi yīnfua waa koho wo, u myaha ba kē Yuluse. Pōl pye pe nwompihifa nen waa. U Yuluse pye Wōrmeffa seraasyi ndren gaa yīņ na, pe naa ke yee fāngafa bye yīnfua seraasyi ndren. ² Salangbāņ gaa ba yir Adarmite wo ma naa n gaha Yasyi kântraha kui kue ye, kui nkāy ke ma salangbāy yersaha fla ne. Wo n ke gbe ma ter. U Maseduan kântrahafa naa ba pye wo ne, wii pe naa n yee Arisarkē. U naa n yi Tesaloni klo wo. ³ Ke yīnsyii wo, wo n ga dye Syidō wo. Yuluse ba Pōl yigi naa n yō, u n kānde wāā u kē, u ga u naambiyām yāņ, wān tii wīi te pye u na, u ga re sya pe ye. ⁴ Loo kur ye, wo n yir ke fla na. Teflaha ke -sē naa wo wāā, wo n klāņ ter Syiper langben tāy, koo kue ba paha nii ke teflahangbāņ na. Ke Syiper, kântraha gaa kē muhulangbāņ ke gbey le. ⁵ Ke muhulangbāņ teelii fla ke ma Sersyi tāy, Pāāfile ne, wo n koo fla fā plaņ, ma nō klo laa wo pe naa n yee Mira, le ma Lesyi kântraha wo. ⁶ Koo fla na, u seraasyi yīnfua n salangbāņ gaa yāā, ke ba yir Lesyāāndi wo, ma naa n gaha Yitale kântraha na. U n ta wo n dye ke wo.

⁷ Wo n plii buar pye, ma naa n fā yambaa, teflaha tee naa wo wāā. Wo n ba fāy ma cā nō klo laa na pe naa n yee Niide. Teflahangbāņ ke naa wo wāā, wo saha ka yaha ye ye, wo n gblihi laa ma ka kur kāmaņ kue ye, ma ter Samuni kântraha tāy, ma ga ter Karti kântraha kue gii ye, ke naa teflaha paha wo na. Karti kântraha, muhulangbāņ ke gbey le mii Samuni kântraha bya dyaņ. ⁸ Teflaha n maha nii n fua. Ke salangbāņ wāfāņ sē naa n tāy Karti langben na ye, wo n gblihi gblihi, ma sya ga nō teelaa fla na pe naa n

* 27:1 27.1 Yitale kântraha kungbāy ne Wōrme ne.

yee salangbāy yersayūhū. Ke fla pye klo laa t̄ay pe naa n yee Lasehe.

⁹ Wo ba ma- ter ke yrāhā ne. Yiisrefa yē wātā yale digi na, too plii ba ter wa. Werngbān cāā ba gbe taha. Koo cāā nge syi draha wo, salangbān wāfān muhulangbān na, kapee- busāā ga waha dye. Loo n ta Pōl n pe yar waha ma yee:

¹⁰ «Naambiyām, n cā yrāhā nge ga pee wo na. Kapee- ga ke salangbān dye ke laam wān bye ne. Ya'a yee ye sē cā ye, wii ge ga kuee le wo.»

¹¹ U seraasyi yīnfua Wōrme naa sē Pōl kaplān ta kai ye. U naa n luhu ke salangbānfua woo ye tesē ke fāfa ne. ¹² Salangbāy yersayūhū fla sē ba yō salangbān ke kuee ke fla na werngbān cāā nge syi na ye. Loo nde n ta pe nawee- busāā mpāy pe pye ke salangbān wo, pe n yee pe ter kāā ke fla yaha: Pe naa n ke, le ma ga waha pye, pe ga dye Fenise wo, pe kuee ke fla na, werngbān cāā n ter. Salangbāy yersaha gaa ba pye Fenise wo; ke bya pye Karti kāntraha na, teflaha sē naa n fua fānga ne ke Fenise wo ye. Koo fla wer sē ba pee ter ye.

Teflahangbān muhulangbān yīn na

¹³ Per gaa, teflaha gaage ba yir yainde dyeter kue kändigi kue syi ye, ma fua naa n pai. Pe nawee- n yee, laa wee ye, lii poo ga yigi le ga waha pye. Pe n yir ke salangbān ne ma ke Karti kāntraha langben yē sya, ma n ter. ¹⁴ Saa sē pye ge pye ye, teflahangbān gaa n yir. Pe ke yee yainsaha dar kue kaman kue teflahangbān. Ke n yir ke kāntraha yāy yīn na, ma fua n pai. ¹⁵ Ke n ke salangbān tra n wāā ke muhulangbān yīn na, ke wāyer wī n wo yia, wo n gblihi laa ma tyii ke n wo gbe n ter. ¹⁶ Wo n ga ter kāntraha gaage yainsaha dar kue kändigi kue ye, muhulangbān ke gbey le. Pe naa ke yee Klada. Ke ba faa wo paha ke teflahangbān na. Salampuage† gii ke pua yaha ke salangbān na, ke wo fāy wo n cā waha

yia ke na. ¹⁷ Ke salangbān fāfa n ke tyīn dugu ke salangbān wo, ma dur ma namihi nkāy pua maha klaha ke salangbān na ke ma n fe yoho ye. Ke teflahangbān naa ke salangbān teflaha fai fua fānga ne ma ke tra naa n wāā yainsaha dar kue kändigi kue ye. Pe naa n fya ma yee, laa na poo n gaha sugu gbāā fānga ne Libi kāntraha langben flā mbui laa na le n nii kaklaha-. Pe n gblihi laa ma ke salangbān teflaha fai‡ tege, ma n gaha yambaa. ¹⁸ Ke teflahangbān naa wo yehē fānga ne, pe n sya yir ke yīnsyii wo, ma ke salangbān teger bye gbe miy yi wāā ke muhulangbān wo, ke n waha ta naa n yir loho na. ¹⁹ Koo yīnsyii wo, pe n maha gblihi laa, ma ke salangbān laam wān taa gbe miy yi wāā. ²⁰ Plii buar raa nsoho wo, waa sē naa yai yāā, yrompii ne ye. Ke teflahangbān -sē maha naa n fua fānga ne, wo n sya ba yee wo saa yi le wo ye.

²¹ Mpāy pe pye ke salangbān wo, le yale ba dey pe sē waha naa ngaa di ye. Pōl n yir yer pe yīn na, ma pe pye ma yee: «Naambiyām, ye ma ne pye ye yer ra kapān na, ma kuee Karti kāntraha wo, wāfāy nge saa ne wo yāā tesē kaklaha- nde ne ye. ²² Yagaa, -ye ye laam waha, waa saa ku ye laam wo ye, ke salangbān ya ke ga klaha-. ²³ Ye sē yāā, n ma Yāhā gii wūū, ma nii tēn tē ke myaha na, koo yāhāyīn tēnlehe waa yi ra na ²⁴ ma ba ra pye ma yee: <Pōl, ma'a n fya ye, ma yai ma ka kāntrē fāngafa bye yīnfua yahasee ye. Mpāy bye pe ma ma ne ke salangbān wo, le t̄ay Yāhā ye, ke n ga pe bye sya yaha.> ²⁵ Ta naambiyām, loo ne ta n ye yar, -ye ye laam bye sāhā yaha, Yāhā lii yar ra na, n sē laalaa pye le ne ye. ²⁶ Wo -sē n gaha sugu gbāā kāntraha gaa langben na, muhulangbān ke gbey le.»

²⁷ Le pye wo yīmplii sēnsye resyar wuhu, ke teflahangbān wo gbe naa n ter ke muhulangbān teelaa fla yīn na pe n yee Yadria. Yīndyaha wo ke salangbān fāfa n yāā mii, wo n gbe taha kāntraha

† 27:16 27.16 Ke salampuage wī pye lii ne: Ke salangbān maa n gbe taha ngben na, ke fla sē cuhu yō ke salangbān n waha fā ga n kāntraha na ye. Loo na, nawee- ga yi dye ke salampuage wo, koo n fā ga n pe ne kāntraha na. ‡ 27:17 27.17 Ke salangbān teflaha fai pye faasren gaa, pe pua yaha trā laa na ke salangbān ncaha ye. Teflaha ma nii le fai fua, ke salangbān ga naa n gaha. Teflaha ma -sē nii ke salangbān wāā, ke fāfa ga le fai tege.

gaa na. ²⁸ Pe n ntēn wāñ gaa miy le wāā ke muhulangbāñ wo, namii ne ke na ma ke muhulangbāñ wācuhu yāā miiter gbey sēnsye kuasīi koo fla na. Pe n maha ga kaa miy le yahasee ye, ma ke fla wācuhu yāā miiter gbey tesē kuatāā. ²⁹ Pe naa n fya ma yee, laa na ke salangbāñ n gaha sugu gbāā ntēmlaha syi na kii loho tā tā ke na. Pe n yee poo ga ke salangbāñ yer ma ntēn wān taa tege le wāā ntēn namihi ne ke muhulangbāñ laam wo ke salangbāñ kur kue ye wāy resyar, too n ke ta ke n yer. Pe n kuee ke fla na, ma nii yīñsyii sēñ ke syii farfar. ³⁰ Ke salangbāñ fāfa -sē naa n ke pe yi ke salangbāñ wo, pe fā ter. Pe n ke salampuage yi tege le wāā ke muhulangbāñ wo, ma yee ter poo ga tege, pe ga wān taa miy le ke muhulangbāñ wo ke salangbāñ yahasee kue ye ke n gbihi yer. ³¹ Pōl n cā pe ne, ma le pāā u seraasyi yīñfua ye, ma suhu pe seraasyi ne ma yee: «Nawee- mii ma yee pe sē kuee ke salangbāñ wo ye, ye saha sya yaha ye.» ³² Loo na, namihi nkāy ke ba ke salampuage yigi yaha ke wāngbāñ na pe seraasyi n ke namihi cer ke n ter.

³³ Yīñ wāsyii ba kuee car, Pōl n pe bye yar pe ngaa di, ma pe pye ma yee: «Ke plii sēnsye resyar nanga tee ma ke salangbāñ wo, ye sē ngaa di ye. ³⁴ N ye nar -ye ngaa di, loo na, ye ga waha fānga yāā ye sya yaha, waa yīnyoho neñ ge saa ke laa ye.» ³⁵ Pōl tuu koo kaplāñ ngīi pāā wa, u n bur gbe, ma syaha cāā wāā Yāhā kē, ma ke naha ka, ma nii n di. ³⁶ Pe bye n pe laam sāhā yaha loo na, ma di pe ya ndoñ. ³⁷ Wo pye nawee- kure gbeetāā sēnsye kuay. ³⁸ Pe bye pe ba di yai wa, dir wān tii te naa ke salangbāñ ndege, pe n te bye gbe miy wāā ke muhulangbāñ wo.

Ke salangbāñ wāpyeklaha-

³⁹ Yīñ ke ba syii wa, ke salangbāñ fāfa sē waha cā kāntraha gi kē ye. Pe n langben fla gaa yāā ke loho dye ga yahasee ye, ma yō nii trahatraha, flā ne ke fla na busāā. Pe n yee poo ga ka yāñ ke salangbāñ ne ke fla na. ⁴⁰ Kandege wān tii pe tege le wāā ntēn namihi ne ke muhulangbāñ laam

wo, te n ke salangbāñ yer, pe n ke namihi sāhā yaha te wān ne ke langbāñ laam wo. Pai tii te ke salangbāñ sron, pe n maha too bye sāhā yaha koo syi. Pe n teflaha fai laa yir ke salangbāñ ncaha kue syi ye, teflaha n nii ke tra n wāā ke langben kue ye. ⁴¹ Pe yīñ n pee, ke salangbāñ n ga fā dye kuee flā mbui laam wo, loho tā tā le na. Ke salangbāñ yahasee kue n dye kuee u flā mbui wo, ke saha yehe ge yehe ye. Ke muhulangbāñ yir naa n pai fānga ne, ke n ke salangbāñ kur kue sugu yoho pye klaha-

⁴² Pe seraasyi n yee, poo ga pe nwompihifa bye boo, mii loo sē ne ye, pe ga yēy plaha pe na. ⁴³ Pe seraasyi yīñfua -sē naa n ke u Pōl sya yaha, u n sye pe seraasyi ma n le pye ye. U n yee, mpāy pe yēy cā, pe cāā too pe yēy ga kāntraha na. ⁴⁴ Mpāy pe sē yēy cā ye, poo -sē ga sa tēmpai na tesē ke salangbāñ katyir wān taa ne, pe taha pe na. Pe bye n waha ka kāntraha na koo syi, kapee laa sē waa dye ye.

28

Pōl, Malti kāntraha na muhulangbāñ ke gbey le

¹ Yāhā ke wo sya yaha ke muhulangbāñ wo ke syi, loo kur ye, wo n cā kāntraha nge, muhulangbāñ ke gbey le, pe ke yee Malti. ² Ke flafa n wo yigi yō. Sesaha naa n too, wer n pye. Pe n naa tar wo kē, wo bye n ga nii klaha ke tāy. ³ Pōl n nankōyāhā raa gbe le ke naa laam wo, ke karwran n nwōpihi gaa ta ke n yi te nankōyāhā wo, ma señ kuee Pōl koho na nkāhā ne. ⁴ Ke flafa pe ke nwoho yāā ke señ kuee Pōl koho na, pe n nii pe ya pye ma yee: «Naboofua kē dya nwo ne. Ye sē yāā, tuu sya waha yi ke muhulangbāñ wo, te nasāhā yee u sē yai u kuee yrāñ ye.» ⁵ Pōl n u koho sege, ke nwoho n too dye ke naa wo, ngaa ge sē u yāā ye. ⁶ Pe nawee- n yee u ga tē, laa na u ku le yalebya wo. Le n ma-, pe n yāā ngaa ge sē u pye ye, pe n wā klaha ma nii n yee, a yāhā* gaa kē u ne.

⁷ Ke fla kāntraha nangbāñ kaha sē ba dey ke fla ne ye. U myaha ba kē Pebuisu.

* 28:6 28.6 Pe fla mpar raa ne pe naa n yee yāhā.

U n wo yigi yō, ma syāsaha wāā wo kē plii tāā. ⁸ Too pye u Pebuisu kaha wo, u tuhufua pye u ba sāy nii. U kadye ba war u ye, tōgōtōgōni pye u na. Pōl n ka maa u yāṅ, ma koho taha u na, ma Yāhā nar u n jaa. ⁹ Loo kur ye, koo fla kāntraha yanfa bye n pa, Pōl n pe jaa. ¹⁰ Pe n nagboho ter bye ta wo na. Wo teryale n ba nō, wān tii bye te wīi ga ba pye wo na kānde wo, pe n te wāā wo kē.

Pōl ga dye Wōrme wo

¹¹ Salangbāṅ gaa pye ke fla na, pe naa ke yee Dyakuri, ke myaha yīntaha kē wuhuwāā. Ke salangbāṅ fāfa ba wuhuwāā fāā ta ke salangbāṅ yahasee ye, ma yee poo mpar. Koo salangbāṅ nge ba yir Lesyāāndi wo, ma ba te wer cāā bye pye ke Malti kāntraha fla na, ma ba yir koo ga ter Yitale kue ye. Wo ba yrey tāā pye wa ke fla na, wo n dye koo salangbāṅ wo, ma ter. ¹² Wo n ga dye klo laa wo pe n yee Syirakuse, ma kuee ke fla na plii tāā. ¹³ Wo n yir, ma langben sya, ma sya ga dye klo laa wo pe n yee Yersyio. Koo yīṅsyii wo, teflaha naa n yir yainsaha dar kue kāndigi kue ye, ma wo fua naa n wāā, wo n plii sīi ya pye ke langbāṅ yīṅ na, ma dye klo laa wo pe n yee Pusole. ¹⁴ Too yi ke salangbāṅ wo, wo n Yesu kāndeyārfa mpāy yāā ke fla na, pe n wo ta wo n kuee poo ne plii kuasīi. Loo kur ye, wo n yir tre ne ma n gaha ke Wōrme wo. ¹⁵ Yesu kāndeyārfa mpāy pe pye Wōrme wo, pe n wo wīi luhu. Mpāy n sya wo wāā ba klo laa cāā wo, pe le yee Apyusu. Loo kur ye, mpāy maha ba wo wāā ba klo laa wo, pe loo yee syāsar tāā klo. Pōl tuu kāhā pe yāā, u n syaha wāā Yāhā kē, ma u laam sāhā yaha.

¹⁶ Too ga dye Wōrme wo, pe n le sya ma kānde wāā Pōl kē, u n ga nwoṅ gaa gbe, kaha gaa wo, seraasyi naa waa ne, woo n nii u yāṅ.

Pōl le Yesu kapāyūi pāā Wōrme wo

¹⁷ Plii tāā kur ye, Pōl n Wōrme Yiiffee-yahaseefa yee ba yawāhā na u kaha wo. Pe n ba pe ya wāā, u n pe pye ma yee: «Ta nampyeṅ-, tē sē laa pye klaha- wo terfa na, ma suhu wo wāle wūhū ne ye, pe ra

yigi Yurusalem wo, ma ra wāā Wōrmeefa kē. ¹⁸ Poo n ta yey, ma ra yē kapān luhu. Pe n yāā, n sē laa wāpee ge pye, pe n ga ra boo ye. Pe n yee poo ga ra miy yaha. ¹⁹ Pe Yiiffee- poo n sye, ra n gblihi laa ma yee, n yai n ba sāhā kāntre fāngafa bye yīṅfua Wōrme naa fla na. Laa wāpee sē -sē ne tē ga pāā taha ra terfa na ye. ²⁰ Loo ne ta n yee, n yai n ye yāā, n pāā ye ne. Tee yāā, Yiiffee- bye pe koho taha yaha wii wāpaṅ na, woo wīi ge ne pe ra pua yigi ntēn wān nde ne.»

²¹ Pe n u pye ma yee: «Saba sē yir Yude kāntraha na, ma pa wo ye ma wīi na ye. Wo nampyeṅ waa sē maha yir ke fla na, ma ba ma wīi pāā wo ye, wāpee syi ye. ²² Wo n traha wo ma yē kapān luhu, wo cā lii le ma ma laam wo. Wo cā taa ma kaklaha lii kānde wo, teebēhe bye wo, nawee- le sye.»

²³ Pe n per gaa yar Pōl na, koo per n ba dye pe n pa nihi Pōl fla na u syāsaha wo. Pōl n gbe ke sukūhūntāy na, ma sya ga waa ke yainkōṅ wo, ma nii ke Yāhā Yai wīi pāā pe ye. Nkāy ke yrūhū yaha le Yāhā kānde katan wo, tesē nkāy ne pe faale Yāhā kaplāṅ tōrfa pe yrūhū yaha, koo kaplāṅ tee syāṅ ngūi u pafua wīi pāā, wii u yai u pa. U naa koo fle yar pe na ma naa n yee, a Yesu kē u pafua ne. U naa koo ngūi pye ma naa n ke, pe Yesu wīi sya cīinde. ²⁴ Mpāy n u kaplāṅ sya cīinde, mpāy n sye.

²⁵ Pe Yiiffee- yahaseefa n ba yir poo ga ter. Pe sē -sē ba wāā le yīmbui nen na ye. Loo na, Pōl n kapān nde ya pāā pe ye, ma yee: «Yāhā Yrā le naa lii pāā ye wāle ye faale Yāhā kaplāṅ tōrfua Yisa yē na, le tāhā kē. ²⁶ Le ba pāā ma yee:

<Yāhā yē kapān nde:

Ka, maa nawee- mii yar ma yee:

Ye ga ba luhu naa n yō,

ye sē -sē ga ba naa laa war ye;

ye ga ba yāṅ naa n yō,

ye sē -sē ga ba naa ngaa yāā ye.

²⁷ Ye laam tee waha ter;

ye ndityuhu gbāā tā,

ma yīmpē tyīn tā,

ma yee ye yīmpē ma n ngaa yāā ye,

ye ndityuhu ma n laa luhu ye,

ye ma n laa war ye laam ne ye.

Mii loo sē ne ye,
 ye ga faha ba ta kãnde yigi,
 ta n ye jaa ye kapee- wãpyeŋ na.> »

²⁸ Pɔl n pe yar taha ma yee: «Loo na, tee
 -sē le cã ye yee, Yãhã kapãyĩ lii le nawee-
 wãsyayaha wĩ pãã, mpãy pe wee Yiiffee-
 ye, Yãhã le nɔ wãã poo ye. Poo ga le sya
 nuhu ne.» [²⁹ Pɔl tuu kaplãŋ ngĩ pãã pe
 ye, pe Yiiffee- n nii n tɛr, ma ke kaplãŋ
 gbihi tyĩn n gaha pe ya ne.]

³⁰ Pɔl tuu ba nwoŋ gii gbe, u n kuee ke
 laam wo dyɛ- syãŋ. Pe ba le sya, nawee-
 n waha naa n pai u fla na. ³¹ U n naa
 Yãhã Yai wĩ pãã pe byɛ ye, ma maha naa
 Yĩnfua Yesu Crise wũhũ klaha pe ye. U
 naa koo ngĩ pye laanyĩn ne, waa sē naa
 n sye u na ye.

Pɔl saba kaplāŋ Wormefa ye

Syaha fla

¹ Ndoos Pɔl kē tē saba nwo yrūhū, ndoo wii n ma u Syayahafua Yesu tēntēle. Yāhā kē ke ra yāŋ yi, ma ra yee, ma ra ta ke tēnlehe, n naa ke kapāyī wūhū pāā nawee- ye. ² Faale cāā na, Yāhā bii yē ter ke kapāyī wūhū wāwāā ne nawee- kē. Yāhā kaplāŋ tōrfa bii loo nde cāā yrūhū yaha Yāhā sabangbāŋ wo. ³ Koo kapāyī nde Yāhā Dya wīi pāā: Yāhā u ta u n nawee kadye gbe, ma u yīŋ yi wo faale yīŋfua Dawide nwoŋ wo. ⁴ Yāhā Yrā le yar ma yee, Yāhā Dya kē u ne. Le yar fānga ne yaliile wo Yāhā u ta u n yir gbā wo, ma nii yrāŋ na gbaafa ye. Mpāy bye pe u ta pe Yater, u nii pe Yīŋfua. ⁵ Yesu kāmāy na, Yāhā kayī wāā ra kē ma ra yāŋ yi, ma ra ta Yesu tēnlehe, ma yee n nawee- ter bye ta pe n naa n luhu Yesu ye, pe u ta pe Yater, u myaha n gboho. ⁶ Poo mpāy Yesu Crise pe yee yi ma pe ta u wām, ye bye n tōr pe ne. ⁷ N saba nwo yrūhū nō wāā ye bye kē, yii mpāy tee ma Worme wo, yii mpāy ye ntāŋ dye Yāhā tāy, ke n ye yee yi ye naa ke laam wūhū pye ye kānkai- bye wo. Wo Tuhufua Yāhā, ma suhu wo Yīŋfua Yesu Crise ne, ke ke laantār yar ye na, tesē ke yrīŋ ne.

Pɔl n traha u ga yi Worme Yesu kāndeyārfa na

⁸ Yāhā gii n ma ke tēntēle, ta n cāā syaha wāā ke kē Yesu Crise kāmāy na ye bye wīi na. Tee Yesu sroŋ ta ye Yater mii, nawee- bye le cā driyē kur bye wo, koo kē n syaha wāā Yāhā kē. ⁹ Yāhā ge le cā, cīinde ne tē n pāā, koo gii n ke tēn tē laantee nen ne ke Dya kapāyī wāpāā ne nawee- ye. Ke cā yalebye n ma nii n pāā ke ne, n sē n faha ye wīi ne ye. ¹⁰ N ke nar, le ma tāy ke ye, ke ta ra n waha ka ye fla na. Loo ga tāy ra ye. ¹¹ Ye sē yāā, n n traha n ye yāā yīnde ne, n waha ye ta ye n Yāhā Yrā kayī laa yāā. Le ga ye ta ye

n yii plāhā Yesu kānde wo. ¹² Lii tē sroŋ n ke, wo naa nuhu le wii laam wo, ye Yesu wāta ye Yater n nii ra ye nuhu wīi, tesē ta Yesu wāta ra Yater bya n nii ye ye nuhu wīi.

¹³ Wo nna, n n traha ye le cā, n naa n ke yalebye n ka ye fla na, n sē -sē waha kānde yāā ma ka ye, ma sya ba waa yagaa na. Lii tē n ke ye kuēfa wīi na loo ne nde: Tē Yāhā tēn lii tē ye fla na, le ma n yi wāwaha ye, le waha pii sa, mii teebēhe nkāy dyaŋ tē tēn tē ter na.

¹⁴ N yai n tay n le Yesu kapāyī pāā nawee- ter bye ye, Jrekefa tesē mpāy bye ne, pe wee Jrekefa ye, mpāy ne pe saba cā, tesē mpāy ne pe sē saba cā ye. Le ma mii fānga wīi dyaŋ ta na. ¹⁵ Lii le gboho ra laam wo, loo ne n le Yesu kapāyī pāā ye bya ye, yii mpāy bye tee ma Worme wo.

Le Yesu kapāyī ma fānga gii ne?

¹⁶ Le Yesu kapāyī wāpāā nawee- ye, le ma ra ye yīnkuāyir wīi. Ye sē yāā, Yāhā fānga gaa kē le Yesu kapāyī ne; Yāhā koo fānga ta ma nawee- sya n yaha, nawee- mpāy bye pe Yesu ta pe Yater. Yiifēe- cāā loo kapāyī luhu. Mpāy bye pe wee Yiifēe- ye, poo le luhu kur kuē ye pe ya ndoŋ. ¹⁷ Ye sē yāā, le Yesu kapāyī wo yar, nawee wii syi u sroŋ Yāhā yīnde na. Yāhā ke kai- nkāy pye nawee- kē, wii ma koo sya cīinde, ma Yesu ya ta u Yater u kānkai- bye wo, woofua kē u sroŋ Yāhā yīnde na. Loo ne le yrūhū yaha Yāhā sabangbāŋ wo ma yee:

«Wii ma Yesu ta u Yater,
u sroŋ Yāhā yīnde na.

Loo ga ta u n cīinde yrā yāā,
lii wākuayāā wee le na ye.»

Nawee- ma kapeepyefa

¹⁸ Ye sē yāā, Yāhā laam ge war kai- nkāy bye wīi na nawee- pe n pye, ke sē Yāhā myaha gboho ye, ma suhu kapee- nkāy wīi ne pe n pye. Mpāy pe koo kapee- ngīi pye, pe yer n tā le cīinde na, le saha ka yaha ye ye. Loo ne Yāhā n ke laam wāwar wīi yar wo na gbaa na. ¹⁹ Nawee ga waha kai- nkāy cā Yāhā wīi na, ke bye yar pe na; Yāhā ge kē ke ke yar pe na, pe sē -sē koo kai- ngīi yāŋ ngaa ye. Loo ne Yāhā n

pe pën. ²⁰ Ye sē yāā, Yāhā gii ke sē n yāā yīnde ne ye, koo kē ke driyē tāhā. Driyē kai- nkāy bye ke tāhā, nawee ga waha koo yāā yīnde ne. Yāhā wān tii bye tāhā tesē kai- nkāy bye ne, nawee ma te yāñ, u ga cā kacān wee Yāhā fāngangbāñ wāgboho na ye, wākuayāā maha wee ke na ye. U ga maha cā, koo neñ ya kē ke ma Yāhā. Nawee- pe -sē le yāā ma cā wa Yāhā ma, pe ma yee pe sē laa cā ke wīī na ye, pe kawar fua. ²¹ Pe cā Yāhā ma, ke yai pe naa ke myaha gboho. Pe sē -sē ke myaha gboho ye, pe sē maha syaha wāā ke kē ye. Pe kai- nkāy ga, yīñ wee ke na ye, pe laam bye nii wam fla ya, laantor wee pe laam wo ye. ²² Pe pe ya ta poo ma kai- cāfa, ma -sē nii nafāān. ²³ Yāhā gii wākuayāā wee ke na ye, pe sye pe sē ke myaha gboho ye; nawee wīī u n ku, pe ga woo pye ta, pe kānsyām pye ta, pe treresyar wān pye ta, pe kahakaha wān pye ta, pe naa too nde roo tēñ.

²⁴ Nawee- pe pe ya ta koo syi, loo ne Yāhā n koho kuā pe na, ma pe miy yaha pe kāmpee- wo, pe tyatyāhā wāpyeñ ne, pe n nii ke pye pe laam wāpyeñ. Pe pe ya myaha klaha- ke syi, pe sē pe ya koho kadye yāñ ngaa gē ye. ²⁵ Pe Yāhā cīinde wūhū miy yaha, ma yīntaha sronj kawar wūhū koo ye. Wān tii Yāhā te tāhā, pe too ta yīñ ma sya nii te tēñ, ma -sē tyii ke Yāhā koo na, pe sē ke ta ngaa gē ye. Yāhā koo ya -sē kē, ke yai pe naa ke miingbāñ sey yalebye. Amen, le nii ke syi!

²⁶ Nawee- pe pe ya ta koo syi, loo ne Yāhā n koho kuā pe na, ma pe miy yaha pe laam wūhū wāpyeñ ne, too rii te ma fyaryigi wūhū. Yāhā ke pe tāhā mii, pe wee koo syi nantāñ ye: -Ye yāñ, pe ca pe cawai poo yigi tāāndya. ²⁷ Pe naam bya, pe n tyii ca wāsāy na, pe naawai wīī loo le n tāy pe ye, pe n nii fyaryigi wūhū pye pe naawai ne. Pe Yāhā cīinde wūhū sye, koo kē pe n nii ke syi; le nii mii pe wāpēn draha dyañ ke fe gbe. Pe naa lii ke pe le yāā.

²⁸ Pe sē Yāhā ta ngaa ye, koo kē Yāhā n koho kuā pe na, ma pe miy yaha pe laam wūhū nkāy ne ke sē yō ye; loo ne kai- nkāy ke sē yō ye, koo kē pe n pye. ²⁹ Kai- nkāy

ke sē n sronj ye, koo kē ke nihi pe laam wo. Pe kapee- pye pe nampyeñ- na. Wale wīī gboho ter pe laam wo. Pe laanyar pye. Naboofa me pe ne. Pe wāhā cēr. Nagblahafa me pe ne. Pe nawee- wlañ. Pe pe nampyeñ- yāñ napee- draha wo. ³⁰ Pe yīnkāi pye. Pe pe nampyeñ- wāpee pāā. Yāhā wīī fūhū pe ye. Nawee- wātyeñ n tāy pe ye. Yatanfa me pe ne. Pe pe ya sey yalebye. Pe kapee- wāpyeñ kacān ke yalebye. Pe sē n luhu pe seefa ye ye. ³¹ Lii le ma wāyīī, pe sē maha le cā nantāñ ye. Nkāy ke n yi pe yē wo, pe sē koo pye ye. Nawee dugu wee pe na ye, pe nampyeñ- fēn sē pe yigi ye. ³² Pe cā Yāhā kasāhā na, nawee- mpāy pe kapee- ngīī pye, pe yai gbā ne. Pe loo nde cā, ma -sē maha sye ma ke kapee- pye. Pe ma maha mpāy yāā pe ke pye, pe ga yee le yō.

2

Yāhā kasāhā sronj

¹ Mboo nawee, ma'a sya pye mii, ma'a nii ma nampyeñ kaa u kapee- wīī na, ma ma ntranj tey ma yee mboo sē laa kapee pye ye, cā, mboo wii taa ma nampyeñ kaa, kapee- nkāy tuu n pye, ma bya ke pye. Cā, ma saha mii pāā sya Yāhā koho wo ye. Loo ne, ma'a ma nampyeñ kaa, ma ta Yāhā kasāhā ga too ma na, ma ga wāpēn yāā. ² Mpāy pe koo kapee- ngīī syi pye, wo cā Yāhā ma pe sāhā, ma pe pën, le sronj. Ke yē kaplāñ ma cīinde. ³ Mboo wii taa ma nampyeñ kaa u kapee- wīī na, ma -sē ke syi pye mii ndonj, le cā ma yee, ma saa fer sya Yāhā kasāhā wāpēn na ye. ⁴ Taa yāā, Yāhā laam n tāy kacān wee ye, ke yō, ke ke laam yīn ma sya ma- n ter. Ma yee la, ke saha yia ke nawee pën ye, koo kē? Ma tee Yāhā laantār yāñ mii ngaa gē sē me pe ne ye. Wāsēñ kē ke ma sēñ, ma le sya ma yee, ma bya kapee- pye, taa ke miy yaha, loo ne. ⁵ Ma -sē loo sye, ma ma ndityuhu tā tā ma saa luhu Yāhā ye ye, ma saa ma laam wā klaha ye. Ma'a kuee koo syi ya, kaa kē raa n taha ma wāpēn na per gii Yāhā ga ba driyēfa bye sāhā. ⁶ Yāhā kasāhā sronj, ke ga ba nawee- nanem bye dāā kai- nkāy bye wīī na pe pye. ⁷ Yāhā ga ba cīinde yrā wāā mpāy

kē, ke laam wūhū wāpyeṅ gboho pe laam wo. Poo n ke pe waha myaha yāā Yāhā ye tesē ke nayōr ter ne tesē cīnde yrā lii ne wākuayāā wee le na ye. ⁸ Yāhā laam war, ke kasāhā goo -sē ma ke mpāy sēṅ, pe n jar Yāhā ye ma maha ke cīnde sye, ma nii n luhu kai- nkāy ye ke sē sroṅ ye. ⁹ Mpāy bye pe kapee- pye, fēngbān ma pe wān, ma suhu wāfyāṅ ne. Koo wāpēn nge ga cāā Yiifēe- dye, mpāy pe wee Yiifēe- ye, poo n taha. ¹⁰ Mpāy bye pe kayī pye, pe ga ba myaha yāā Yāhā ye. Ke ga ba ke nayōr ter wāā pe kē ke yrīṅ ne. Pe Yiifēe- ga cāā koo kayūhū ngī yāā, mpāy bye pe wee Yiifēe- ye, poo n taha. ¹¹ Ye sē yāā, Yāhā sē nawee- yāṅ pe ter na tesē pe nangbān ne ma cā pe sāhā ye; pe bye ga sāhā, waa ge saa kuee ye.

¹² Kānde lii Yāhā le ta ma le le soho Musa koho wo u n le yar Yiifēe- na, mpāy pe sē loo kānde nde wūhū luhu yāā ye ma kapee- pye, pe ga wāsāhā yāā wāpēn ne. Pe sē -sē ga sāhā le Yāhā kānde na ye. Mpāy pe -sē loo kānde nde wūhū cā ma kapee- pye, pe ga ba wāsāhā yāā wāpēn ne, mii loo kānde le yar mii. ¹³ Loo kānde nde lii Yāhā le ta, mpāy pe le luhu wāluhu ya, poo sē me pe sroṅ Yāhā yīnde na ye. Mpāy pe le yār, poo me Yāhā ga ba yee pe sroṅ ke yīnde na. ¹⁴ Mpāy pe wee Yiifēe- ye, pe sē le kānde luhu yāā ye, poo mii troho wātāhā ter ma -sē n gaha le kānde kue ye, le ma mii pe laa cā le kānde wūhū na pe ya ya. ¹⁵ Loo nde le yar ma yee kānde lii Yāhā le ta, ke le troho wātāhā wī yrūhū le yaha pe laam wo, koo kē pe ma kayī pye, pe laam ga tege nii tee nen wo; pe ma kapee pye, pe laam saa tege nii tee nen wo ye. ¹⁶ Kai- ngī tē pāā, ke bye ga ba pye nawee- bye n le yāā per gii Yāhā ga ba nawee- bye sāhā Yesu Crise kāmāy na. Kapee- nkāy bye nawee- pe wūhū naa n pye, ke ga ba ke gbe yi gbaa na, ke pe sāhā ke ne. Lii tē pāā nde, le yi le Yesu kapāyī wo, lii tē n tōr nawee- ye.

Mpāy pe ma cīnde Yiifēe- ma ma Yāhā nawee-

* **2:22** 2.22 Koo cāā na, nawee- mpāy pe sē pye Yiifēe- ye, pe naa mpar wān fāā wargbe ne, laa na sān ne ma te ta naa n yaha pe mpar yaha nwongbāṅ wo. -Ye Wormefa 1.23 fla yāṅ

¹⁷ Yii Yiifēe-, ye n yee Yāhā nawee- me ye ne, ma nii yii yi. Kānde lii le ta, ye laam wo, ye n yee tee le cā, loo nde ya yai ke dyaṅ; ye yii sey ma n yee, a yii ya me, tee ke cīnde Yāhā cā. ¹⁸ Ye n yee, yii ke laam wūhū cā; tee kaklaha yāā Yāhā kānde wūhū na, ye n yee kai- nkāy ke sroṅ Yāhā yīnde na, tesē nkāy ne ke sē sroṅ ye, ye ke bye cā. ¹⁹⁻²⁰ Kānde lii le ta, tee le cā, ma cā le laantor le nawee laam wo, ma maha le Yāhā cīnde wūhū yar nawee na, koo kē ye yii kar yaha ma yii ta le Yāhā kānyī yarfa mpāy ye pe ma fūū- dyaṅ, pe sē le kānyī cā ye. Ye maha yee, a ye cāā- wāā mpāy kē pe ma wam laam wo, pe waha le Yāhā kānyī yāā gbaa na pe naa le yār. Ye n yee, a mpāy pe sē n sroṅ ye, ye pe ta pe n sroṅ, tesē mpāy pe sē laa cā ye, ye pe klaha kai- ne.

²¹ Yii mpāy tee nawee- klaha kai- ne, nwa ye sē -sē koo kai- pye ye? Ye nawee- yar pe ma n naa n yuhu ye, yii -sē n yuhu!

²² Ye nawee- yar, waa sē yai u yīnde n yi too waa cōo na ye, cōo sē maha yai u yīnde n yi too waa puai na ye; yii -sē le pye! Ye nawee- yar ma n yee, mpar wān wee ngaa ge ye, nawee yai te wī le fūhū u ye; yii -sē mpar wāfāā wān* yuhu n gbe re tēnsar wo, ma te par ma war ke te na!

²³ Ye yii sey ma n yee, ye Yāhā kānde cā. Ye wāteepye koo -sē Yāhā myaha klaha. ²⁴ Loo ne le bii cāā yrūhū yaha wa Yāhā sabangbāṅ wo ma yee:

«Yii Yiifēe-, ye troho wātāhā ter ta,
mpāy pe wee Yiifēe- ye,
pe tee n pāā Yāhā kē.»

²⁵ Yii Yiifēe-, ye wākūū le yar ma yee, Yāhā naambiyār le ye ne. Ye ma pye ye Yāhā kānde yār cīnde, yīṅ ma ke wākūū na. Ye ma -sē kapee- pye, ye sē Yāhā kānde yār ye, yīṅ wee ke wākūū na ye; le ga nii mii ye sē kūū ye. ²⁶ Wii u wee Yiifēe ye, u ma -sē Yāhā kānde kataṅ yār, tuu sya ma u sē kūū ye, Yāhā yīnde na le ga nii mii u kūū, le yīntaha kē Yāhā naambiyār le u ne.

²⁷ Yii Yiifēe-, Yāhā kānde wūhū yrūhū, ma le soho ye koho wo; ye maha n kūū,

mii Yāhā bii le yar ye na mii faale cāā na. Ye -sē kapee- pye, ye sē Yāhā kānde katan yār ye. Mpāy pe wee Yiiffee- ye, pe ma -sē Yāhā kānde yār, Yāhā kasāhā per wo, pe ga ba ta ye wīi n fyar yigi ye kē. ²⁸ Wii u ma cīinde Yiiffee, pe sē u yāŋ n cā yīnde ya na ye; lii ke le yar u ma cīinde Yiiffee, loo kayar sē ne lii ya ne, le n pye nawee koho ne kadye teelaa fla na ye. ²⁹ Wii u -sē ma cīinde Yiiffee, u ma Yāhā wūū, u laam bya ne. Lii le le yar u ma cīinde Yiiffee, loo kayar sē ne lii ne, le n pye nawee koho ne kadye teelaa fla na ye. Loo kayar ne lii ne, Yāhā Yrā Fānga le pye nawee laam wo. Kānde lii le yrūhū ta, loo ya saha yia le Yāhā Yrā Fānga tēn syi tē nawee laam wo ye. Yāhā kē ke ga woo syi Yiiffee sey, nawee sē kē ye.

3

¹ Le ma pye ke dyan, mpāy pe ma Yiiffee-, Yāhā kayīi laa wāā la poo kē ma tyii mpāy na pe wee Yiiffee- ye? Laa kayīi laa ma la koho wākūū na? ² Āwā, Yāhā kayīi lii wāā pe kē, le gboho. Yāhā bii cāā ke ya yīmbui yaha poo ye ma yē ter pe ye, pe n naa ke yē kaplāŋ luhu. ³ Yāhā ke yē ter kaplāŋ nkāy ne, mpāy pe sē ke sya cīinde ye, poo ya wīi ga waha ta la, Yāhā n ke yē kaplāŋ dur? ⁴ Aye, le saha pye ke syi ye! Nawee- bye ma sya pye kawarfuafa, Yāhā koo na, ke n sron ke yē wāter kaplāŋ ne yalebye. Loo ne le yrūhū yaha Yāhā sabangbāŋ wo ma yee:

«Yāhā, ma kaplāŋ bye n sron.

Kai ma dye ye nsoho wo nawee ne,
tāhā ga ba yāā mboo Yāhā ye.»

⁵ Kapee- nkāy too n pye, koo ma n ta nawee- n waha le yāŋ n cā ma yee Yāhā sron, wo ga waha lii pāā? Yagaa, wo ma kapee pye Yāhā n wo pēn, waa waha yee la Yāhā wo pēn, tāhā wee ke ye ye? N n pāā nawee wāpāā. ⁶ Aye, wo saha yee ke syi ye! Ke ma ne pye, tāhā wee Yāhā ye ye, ke ga pye mii ke driyēfa sāhā?

⁷ Wo ma nii kawarfuafa, loo ga ta nawee- n le cā pe yee, Yāhā ya kē ke ma cīindefua, pe naa ke miingbāŋ sey. Loo ta

nawee- mpāy nii n yee, Yāhā sē yai ke wo pēn wo kawar wāfua wīi na nantāŋ ye. ⁸ Mpāy ter maha ma, pe ta myaha klaha- ma n yee, a ndoo n yee wo yai wo naa kapee- pye, loo nde n naa kayīi sa. Poofa mii ter bye, wāpēn gii pe n pai yāā, ke yai pe ne.

Waa wee u sron Yāhā yīnde na ye

⁹ Le -sē nii ke syi, wii* mpāy too ma Yiiffee-, wo ga waha yee la wo puar mpāy na pe wee Yiiffee- ye? Aye! N le yar wa ma yee, nawee- ter bye, pe Yiiffee- ma wāā le mpāy ne pe wee Yiiffee- ye, pe bye tyīn n gaha kapee- wāpyeŋ kuε ye fānga ne. ¹⁰ Loo ne le yrūhū yaha Yāhā sabangbāŋ wo ma yee:

«Nawee- ter bye wo,

nawee nen ge wee u sron Yāhā yīnde na ye.

¹¹ Waa wee u kai- cā ye,
waa wee u Yāhā ke ye.

Pe bye dur yi Yāhā kur ye ma plaha kāmpee- wo,
pe saha Yāhā laanyīn wīi laa ge pye ye.

¹² Nawee- ter bye wo,
nawee nen waa ge wee u kayīi pye ye.

¹³ Pe yēr ma mii gbūhū dyan, te yār yaha. Pe nawee- wlan pe kaplāŋ ne.

Pe ma mii nwoho sōr ma pe yēr wo,
pe ga waha nawee ge boo pe yē kaplāŋ ne.

¹⁴ Yoosēn kaplāŋ ya ke n yi pe yē wo tesē yēkuān ne.

¹⁵ Pe koho n fuhu nawee- wāboo ne.

¹⁶ Kaklaha- ya te n yāā pe tersar wo tesē kapee- ter bye ne.

¹⁷ Pe sē nawee- le yrīŋ kānde wo ye.

¹⁸ Pe sē n fya ge fya Yāhā na ye.»

¹⁹ Wo -sē cā, kānde lii Yāhā le ta, le cāā ta wii Yiiffee- myaha na, wii mpāy le le soho wo koho wo. Loo nde na, wo saha yē kuā wo laa pāā nantāŋ ye; wo yai wo cā nawee- ter bye ma kapeepyefa Yāhā yīnde na. ²⁰ Mboo nawee, kānde lii Yāhā le ta, ma'a le yāŋ, ma ga kapee wūhū cā. Ye sē yāā, waa wee u ga waha u ya waha Yāhā kānde wāyār ne u sron Yāhā yīnde na ye.

* **3:9** 3.9 Koo fla na, Pōl ma yee wii Yiiffee-, le yīntaha kē, Yiiffee naa kē u ne. U sē yee u Yiiffee- wāle kānde yār ye.

Yāhā nawee- ta pe n sronj ke yīnde na

²¹ Yagaa, Yāhā le yar nawee- na pe ga waha pye mii pe sronj ke yīnde na. Kānde lii le ta, le kalaa wee loo na ye. Musa ma suhu pe faale Yāhā kaplāṅ tōrfa ne, poo gε bii loo cāā yrūhū yaha wa Yāhā sabangbāṅ wo. ²² Loo nde lii Yāhā le yar nawee- na, pe ga waha pye mii pe sronj ke yīnde na le nde: Nawee- mpāy bye pe Yesu Crise ta pe Yater, poo me pe sronj Yāhā yīnde na. Le tāy pe ma Yiiffee-woo, pe wee Yiiffee- woo, Yāhā sē loo yāṅ ye. ²³ Nawee- bye kapee- pye, waa gε sē kuee ye. Yāhā nayōr wee pe na nantāṅ ye. ²⁴ Yāhā laantār flāhā tāy, ke pe ta pe n sronj ke yīnde na ke dyaṅ Yesu Crise kāmāy na; Yesu Crise kē u wo par sya kapee- wāpyeṅ yāmpar koho wo. ²⁵ Woo kē Yāhā u yāṅ yī, u n le sya u ntāṅ n woo. U nawee- ter bye kapee- bye gbe kāā pe yīṅ na, ma ke ta u ya yīṅ wūhū, ma koo wāpēn draha bye sya tāṅ. Mboo wii ma u wāku wīi nde sya cīinde, ma kapee- bye yee laha kāā wa ma yīṅ na. Yāhā loo nde pye ma yee, nawee- n le yāā pe cā ke yō, ma maha sronj. Faale cāā na, Yāhā bii tyii ke sē nawee- pēn pe kapee- wīi na ye; wāyīn kē ke ba ke ya laam yīn, koo kē. ²⁶ Yagaa, Yāhā lii yar wo na, wo cā ke sronj, ke maha n traha ke ta wo n sronj ke yīnde na. Mpāy bye pe Yesu ta pe Yater, ke pe ta pe n sronj ke Yīnde na.

²⁷ Yāhā ke le ta ke dyaṅ, nawee ga waha u ya sey la laa ne? Aye, waa saha u ya sey laa gε ne ye. Kānde lii le ta, waa ma ne pye u ga waha u ya waha le wāyār ne u sronj Yāhā yīnde na, ufua ga ne waha u ya sey. Yāhā -sē tersaha gaa ter ta nawee- kē pe waha sronj ke yīnde na. Koo tersaha kē pe Yesu ya ta pe Yater. Loo nde na, waa saha u ya sey laa ne ye. ²⁸ Ye sē yāā, nawee ma Yesu ta u Yater, koo kē u sronj Yāhā yīnde na; le sē nii mii kānde lii le ta, u u ya waha le wāyār ne koo kē ye. ²⁹ -Ye yāṅ, Yāhā ma la pe Yiiffee- poo ya wāṅ? Ke wee la nawee- ter bye wāṅ? Āwā, ye cā ma yee ke ma nawee- ter bye wāṅ. ³⁰ Koo neṅ ya kē ke ma Yāhā nawee- ter bye ye. Yiiffee- mpāy pe n kūū, pe ma Yesu ta pe Yater, Yāhā ga pe ta pe n sronj ke yīnde na.

Mpāy bya pe wee Yiiffee- ye, poo mpāy pe sē n kūū ye, pe ma Yesu ta pe Yater, Yāhā ga pe ta pe n sronj ke yīnde na. ³¹ Too Yesu ta wo Yater, le yīntaha sē kē kānde lii le ta, yīṅ wee le na nantāṅ ye. N sē le syi pāā yāā ye. Too Yesu ta wo Yater, wo le yar, loo kānde nde ma yīṅ ma sya ta ter.

4*Brama bii pye mii Yāhā n ba yee u sronj ke yīnde na?*

¹ Wo ga waha lii pāā wo bye faale wādyaha Brama wīi na, woo wii u ma Yiiffee- bye wādyaha? Yāhā bii nwa wāā u kē? ² Brama naa kayūhū pye. Le ma ne pye Yāhā loo yāṅ ma yee, Brama sronj ke yīnde na, u ne ga waha u ya sey. Laa sē -sē wee nawee ye, tuu ga waha u ya sey lii na Yāhā yaha ye ye. ³ Ye sē yāā, Yāhā sabangbāṅ gε laam wo le ma le yrūhū yaha ma yee:

«Brama bii Yāhā ta u Yater,
Yāhā n loo yāā ma yee,
Brama sronj ke yīnde na.»

⁴ Nawee ma tēn tē, u ga dāān yāā. Pe u dāā ngii ne, le sē nii mii wāyōṅ kē pe yō u na ma ke wāā u kē ke dyaṅ ye: U yai u ke yāā. ⁵ Wii ma yee u sē koho taha yaha kai- nkāy na u n pye ye, u ma -sē Yāhā koo ta u Yater, ma koho taha yaha ke na ke laantār ne, loo ne le ga ta Yāhā n yee u sronj ke yīnde na. Ye sē yāā, Yāhā n ke ke kapeepyefa bye ta pe n sronj ke yīnde na ke dyaṅ, le wee mii pe yai loo ne koo kē ye. ⁶ Wo faale wādyaha Dawide bya naa n yee, a mpāy pe sē yai Yāhā n dye pe ye ye, Yāhā n nii dye pe ye, ma pe ta pe n sronj ke yīnde na ke dyaṅ, pe wīi n tāy. U yē kaplāṅ kē ngīi:

⁷ «Mpāy wīi le n tāy,
poo me mpāy ne Yāhā kace yaha
pe wāteepyē wūhū na,
ma maha pe kapee- gbe kāā
pe yīṅ na ke kuāṅ ne.

⁸ Wii wīi le n tāy,
woo kē wii ne Yāhā sē tyii
u kapee- na u yīṅ na ye.»

⁹ Loo kayīi nde ma la Yiiffee- ya wīi, poo mpāy pe kūū? Mpāy pe wee Yiiffee- ye, le ma poo bya wīi. Wo cā ma yee, Brama bii

Yāhā ta u Yater, Yāhā n loo yāā ma yee u sronj ke yīnde na. ¹⁰ Koo cāā -sē na, Brama bii kũū, laa u sē bii kũū ye? Aye, cāā gii cāā na Yāhā bii Brama yāā ma yee u sronj ke yīnde na, koo cāā na u sē bii kũū ye. ¹¹ Loo nde kur ye, Yāhā n cā bii yee, Brama n kũū le n nii puhu u na. Koo puhu nge n nii kayar, ke le yar Yāhā naambiyār le Brama ne ma yee u sronj ke yīnde na. U bii Yāhā ta u Yater, koo kē Yāhā n yee u sronj. Koo cāā na, u sē bii kũū ye. Loo na, Brama nii mpāy bye tuhufua pe wee Yiiffee- ye, ma -sē Yāhā ta pe Yater, Yāhā n yee pe bya sronj ke yīnde na mii Brama wāŋ ter syi dyaŋ, tuu sē bii kũū ye, Yāhā n yee u sronj ke yīnde na. ¹² Ye maha cā, Brama ma Yiiffee- tuhufua. Brama tuu -sē ma Yiiffee- mpāy tuhufua, poo me mpāy ne pe Yāhā ta pe Yater ma maha pe troho tāhā mii Brama wāŋ syi dyaŋ, cāā gii cāā na tuu sē bii kũū ye.

Yāhā yē ter mpāy ye pe ke ta pe Yater

¹³ Yāhā bii yē ter Brama ye tesē u kur kue pii ne, ma yee koo ga kāntraha kur bye wāā pe kē ke n nii pe wāŋ. Kānde lii le ta, le sē nii mii loo wāyār ne le ta Yāhā n yē ter Brama ye ye; Brama naa Yāhā yē kaplāŋ sya cīnde, loo ne Yāhā n bii yee u sronj ke yīnde na, koo kē. ¹⁴ Kānde lii le ta, mpāy pe pe ya waha le wāyār ne, le ma ne pye poo me pe Yāhā klohodifa, Yāhā wāta Yater wīi ga ne pye wāwaha. Yāhā yē wāter wīi nde saa ne waha pye ye. ¹⁵ Ye sē yāā, kānde lii le ta, loo kānde nde kai- wāteepye kē ke n pai Yāhā laam wāwar ne; nawee waa wee u ga waha u ya plāhā u ke kai- bye pye naa n yō kayi ne ye; koo kē ke -sē n pai Yāhā laam wāwar ne. Kānde lii le ta, mpāy ter ma pye pe sē le wīi yāā luhu ye, waa saha yee pe ma pe kānde laa plaha ye. ¹⁶ Loo ne mpāy pe Yāhā ta pe Yater, poo me pe ma Yāhā klohodifa. Ke yē wāter wīi n nii mii kayī dyaŋ Yāhā le pye pe kē ke dyaŋ. Loo ne, koo yē wāter wīi nde n nii Brama kur kue pii bye wīi. Le wee Yiiffee- ya wīi ye, poo mpāy Yāhā kānde lii ta, ke le le soho pe koho wo. Le ma mpāy bya wīi pe wee Yiiffee- ye, ma -sē Yāhā ta pe Yater, mii Brama bii Yāhā ta u Yater mii. Brama ma

wo bye tuhufua; loo ne le bii cāā yrūhū yaha Yāhā sabangbāŋ wo ma yee:

¹⁷ «N ma yāŋ yi,
n ga ta ma kur kue pii n syar,
pe ter n sya nihi kāntraha na,
ma n nii pe kur bye tuhufua.»

Brama nii wo bye tuhufua Yāhā yīnde na, Yāhā gii u ke ta u Yater. Yāhā yē ter u ye kayī lii ne, u le sya cīnde. U bii cā ma yee, Yāhā ga waha nakugu ta ke n yir gbā wo, ke nii yrāŋ na gbaafa ye. U maha bii cā ma yee, Yāhā kē ke driyē wān ter bye tāhā, ngaa ge sē pye ye. Ke naa n pāā wāpāā ya, te wān -sē nii n yi wāyiŋ ya. ¹⁸ Yāhā bii yē ter Brama ye lii ne, le kai wāpyeŋ yugu ba ter Brama na. U bii cā u saha koho taha yaha u ya na loo kai- wāpye wīi na ye, loo naa bye ne u n sye ma koho taha yaha le na, ma Yāhā ta u Yater. U n -sē nii nawee- ter busāā tuhufua. Yāhā bii u cāā yar loo nde ne ma yee, u kur kue pii ga ba syar pe nii mii yrompii dyaŋ pe syar mii. ¹⁹ Cāā gii cāā na Yāhā bii yē ter Brama ye, koo cāā na u pye dye- gbeebua syi ne, u bii cā ma yee u ba le ter syihi wāsee na; u cōō Sara bya bii ter syihi wāsee yaha. Brama tuu sya loo fla yāā, u sē -sē le Yāhā yē kapān miy yaha carle ge ye. ²⁰ U sē dur yi Yāhā kur ye, ma laalaa pye ke yē wāter wīi na ye. U Yāhā miingbāŋ wāsey goo n cā maha ta, kaa n taha u Yāhā wātaŋ na u Yater, u n fānga yāā. ²¹ U maha le sronj sya cīnde ma yee, Yāhā ma yē ter lii ne, le wāpyeŋ fānga ma ke ye. ²² Brama bii Yāhā ta u Yater koo syi dyaŋ, loo ne Yāhā n yee u sronj ke yīnde na.

²³ Le yrūhū yaha Yāhā sabangbāŋ wo ma yee, Brama Yāhā ta u Yater koo kē Yāhā n yee u sronj. Le sē yrūhū Brama woo ya wīi na ye, ²⁴ le yrūhū wo bya wīi na. Yāhā ga ba yee wo bya sronj ke yīnde na, wii mpāy too ke ta wo Yater, ma cā koo kē ke wo Yīnfua Yesu ta u n yir gbā wo, ma dur ba yrāŋ na gbaafa ye. ²⁵ U yi napee- kē, u n le sya ma ku, ma wo kapee- laha kāā wo yīŋ na. Yāhā n u ta u n yir gbā wo, ma dur ba yrāŋ na gbaafa ye. Yāhā loo pye ma -sē yee wo sronj ke yīnde na Yesu kāmāy na.

5

Kayũhũ nkãy kě, mpãy pe sronj Yãhã yĩnde na, pe ke yãã

¹ Too mii, yagaa wo sronj ke yĩnde na wo Yesu wãta wo Yater wĩ na, yrĩj ma wo nsoho wo yagaa Yãhã ne, wo Yĩnfua Yesu Crise kãmay na. ² Yesu Crise woo kě, u kãnde yi wo kě, wo n waha Yãhã laantãr cã. Too Yesu ta wo Yater, wo loo kayĩ nde yãã, ma le yigi kluε sũ. Too koho taha yaha le na ma cã, Yãhã ga ba wo ta wo n niisayũhũ fla yãã ke wãj syi dyanj, wo nuhu di loo nde ne. ³ Loo ya sě ne ye, wãfãj gε ma sya pye wo na, wo nuhu di le ne. Ye sě yãã, wo cã wo ma wãfãj yãã, waa cã waa wii plãhã le Yesu kãnde wo mii. ⁴ Wo ma -sě wii plãhã ma kuee yai tãj le Yesu kãnde wo, wo ga waha yia wãtãnyãj wũhũ bye na. Wo ma -sě yia, waa koho taha yaha kayũhũ nkãy bye na, Yesu ke pye wo kě. ⁵ Yãhã Yrã lii Yãhã le le wo laam wo, le Yãhã laam ter wãã wo kě wo n waha cã wo ntãj dye Yãhã tãj, cĩinde. Loo ne, wo cã ma yee, too koho taha yaha lii na, le saa yi wãwaha ye, le ga pye.

⁶ Faale na, fãnga sě pye wo ye laantor ne ye. Yãhã ke bii yaliile ta, loo yale le ba nɔ, Yesu n pa ma ba ku wo wĩ na, wii mpãy too sě naa Yãhã myaha gboho ye. ⁷ Le ma nii laa dyanj, waa ga waha le sya la u gbã ku u nampyenj wĩ na, u nampyenj wii u le kãnde katanj yãr? Nde wãpye wĩ sronj war. Le ma pye mii wii syi dyanj u laantãr gboho, laa na waa ga waha le sya u gbã ku woosyifua wĩ na. ⁸ Wii too -sě pye kapeepyefa, Yãhã ta Yesu Crise n gbã ku wo kapee- wĩ na. Yãhã loo nde pye ma le yar wo na ma yee, wo ntãj sronj dye ke tãj. ⁹ Yesu Crise ntãj woo wo kapee- wĩ na; tuu ku wo wĩ na ke syi, Yãhã yee wo sronj ke yĩnde na. Yesu Crise tuu wo ta wo n sronj Yãhã yĩnde na, yagaa wo le cã laha ma yee, u ga maha ba Yãhã ncafũhũ syii kãã wo na. ¹⁰ Faale na, wo pye Yãhã napĩ-, ke n ta ke Dya n ku wo wĩ na, ma wo wãã le ke ne. Yagaa, too wãã le Yãhã ne, wo le cã laha ma yee, u Dya tuu yir gbã wo, ma dur ba yrãj na gbaafa ye, u ga wo sya yaha wo kuãj ne. ¹¹ Loo ya sě ne ye.

Yesu tuu wo wãã le Yãhã ne, wo seefar le ke ne, ma nuhu di ke wĩ na. Yesu kě u ta wo nuhu di.

Dama wĩ Yesu Crise wĩ ne

¹² Faale cãã na, nawee nen wii tuu cãã kapee pye, u myaha Dama. Loo ne le ta kapee- wãpyenj n cããj dye driyě nge wo. Kapee- wãpye wĩ ne le ta nawee- n nii n ku. Nawee- bye kapee- pye, loo ne pe n nii n ku. ¹³ Cãã gii cãã na Yãhã sě bii ke kãnde ta wa ma le yar Musa na ye, nawee- naa kapee- pye driyě nge wo. Kãnde lii le ta, le ma yee le wee ye, wãpẽn wee kapee- wãpyenj na ye. ¹⁴ Loo naa bye ne, ma gbe Dama cãã na, ma sya ba waa Musa cãã na, gbã pye nawee- bye yĩj na. Ma wãã le mpãy bye ne, pe kapee- sě ba pee mii Dama wĩ dyanj tuu bii Yãhã yě kapãn miy yaha ye.

Dama wĩ waa wĩ tay, wii u wãpa wĩ ba cã yaha wa driyě wo; woo kě Yesu Crise ne. ¹⁵ Pe syãm wĩ wee wãcεj ye. Dama tuu kapee lii pye, le wee mii kayĩ lii dyanj Yãhã le wãã wo kě ke dyanj ye. Dama woo nawee nen ya kapee wãpye wĩ ta nawee- bye n ku. Yãhã laantãr -sě gboho, kacãn wee ye. Ke ke kayĩ wãã nawee- bye kě ke dyanj, Yesu Crise woo nawee nen ya kãmay na. ¹⁶ Le Yãhã kayĩ wĩ maha wee wãcεj u Dama kapee wĩ ne ye; nawee nen ya kapee wãpyenj pa wãpẽn ne; kayĩ lii le -sě wãã ke dyanj, le wĩ ne nawee- bye ma sya kapee- pye, Yãhã ga yee pe sronj ke yĩnde na. ¹⁷ Cĩinde ne, nawee nen ya kapee wãpyenj ta, gbã wãku n nii nawee- bye yĩj na. Lii le -sě sronj ma cĩinde, loo ne Yesu Crise nen ya wĩ ne: Mpãy bye pe Yãhã laantãr cã, pe ke kayĩ yãã gboho. Yãhã maha kayĩ nde wãã pe kě ke dyanj ma yee pe sronj ke yĩnde na. Yesu Crise kãmay na, cĩinde yrã lii wãkuayãã wee le na ye, pe ga ba le yãã, pe sya nii yĩj na Yesu Crise ne. ¹⁸ Lii le ma, Dama woo nawee nen ya kapee wãpyenj le ta, nawee- bye n wãpẽn yãã mii, Yesu Crise nen ya kasronj wãpyenj ta, nawee- bye ga waha kapee- fohó wãkuanj yãã pe kapee- wĩ na koo syi, pe cĩinde yrã yãã, lii wãkuayãã wee le na ye. ¹⁹ Ye sě yãã, nawee nen ya Yãhã yě kapãn wãmiyaha ta, nawee- bye

kapee- pye. Koo syi ya dyaŋ, nawee nen ya Yāhā laam wīl wāpyeŋ ta, nawee- bye ga waha sroŋ Yāhā yīnde na.

²⁰ Yāhā ke kānde ta, ma yee nawee- n le war pe cā kai- nkāy wāpyeŋ koo ke ma kapee-, pe kapee- fānga cā, pe maha cā kapee- ter nihi. Kapee- wāpyeŋ ma -sē syar mii, Yāhā laantār ga syar, te ta ter koo yaha. ²¹ Ye sē yāā, kapee- wāpyeŋ fānga ta, nawee- n ku. Wo Yīnfua Yesu Crise kāmāy na, Yāhā laantār -sē maha ta nawee- bye ga waha sroŋ ke yīnde na pe cīinde yrā yāā, lii wākuayāā wee le na ye.

6

-Too naa wo troho tāhā le kānfuē wo!

¹ Yagaa, le sē nii la mii wo yai wo naa kapee- koo pye, kaa naa n taha Yāhā laantār na? ² Aye, yii gε cā, le saha pye ke syi ye! Kapee- wāpye wīl kuε ye, le ma mii wo ku, ma cāāŋ wii na kapee- ne. Le nii ke syi, wo ga maha pye mii wo dye kuee kapee- wāpyeŋ wo? ³ Too tāā yi loho wo Yesu Crise myaha na, loo nde le yar ma yee wo seefar le Yesu ne. Le yīntaha kē, wo wātāāyi le yar ma yee wo bya wāā le ku Yesu Crise ne. ⁴ Too ba tāā yi loho wo, le nii mii wo bya ku pe n wo le gbīl wo Yesu Crise wāŋ syi dyaŋ, Yāhā n wo bya ta wo n yir gbā wo mii, ke Yesu Crise ta u n yir gbā wo, ma dur ba yrāŋ na ke fāngangbāŋ kāmāy na mii syi dyaŋ. Ke wo ta wo n yir gbā wo, ma yee wo naa wo troho tāhā ke kānfuē wo.

⁵ Ye sē yāā, too -sē Yesu Crise gbā ter ku, loo nde ta woo tesē wii ne, wo gbra wii na mii katyir sīl dyaŋ te wāā fīy nnempuai nen na. Wo ma nii u ne koo syi, wo bya ga ba yir gbā wo u wāŋ syi dyaŋ, wo nii yrāŋ na u ne. ⁶ Wo yai wo cā wo yee, Yesu tuu ba kuey mar boo trā na, le yīntaha kē, too pye kapeepyefa faale wo, wo faale troho wātāhā ter bya kē ke kuey mar boo Yesu ne trā na. Le nii mii wo kapee- wāpyeŋ laampee- me pe boo pye klaha- tāŋ, kapee- wāpyeŋ fānga saha yia wo na nantāŋ ye. ⁷ Ye sē yāā, wii tuu ku wa, kapee- wāpye wīl saha nii u yīnfua, u n naa n luhu kapee- ye nantāŋ ye. ⁸ Wo ma ku Yāhā Yīndefua Crise ne, wo cā wo

ga ba wāā nii yrāŋ na u ne. ⁹ Wo cā ma yee, Crise tuu yir gbā wo, ma dur ba yrāŋ na gbaafa ye, u saa ku nantāŋ ye. Gbā fānga saha yia u na nantāŋ ye. ¹⁰ Tuu ku, u ku kapee- wāpye wīl na tehe nen u kuāŋ ne. Yagaa, u yir gbā wo ma nii yrāŋ na Yāhā miingbāŋ wāsey myaha na. ¹¹ Loo ne, ye yai ye naa yii yāŋ mii ye ku kapee- wāpyeŋ kuε ye. Ye ma yrāŋ na yagaa, ma nii Yāhā wām Yesu Crise kāmāy na.

¹² Le nii ke syi, ye ma syi ye tyii kapee- wāpyeŋ fānga n yia ye na ye. Kapee- nkāy ke n tāy ye kadye ye, ye ma syi ye ke wīl le naa n yaha ye laam wo ye, ye ma syi ye naa n luhu ke ye ye. ¹³ Ye ma syi ye ye kadye tebehe ta ye naa kapee- pye ke ne ye, ye ma syi ye ke ta kapee- wāpye wān ye. Faale na ye pye mii nakur dyaŋ, yagaa tee -sē nii yrāŋ na, ye yai ye yii le soho Yāhā koho wo, ye kadye tebehe bye ne ke n nii kayūhū wāpye wān. ¹⁴ Ye ga waha loo nde pye. Ye sē yāā, kānde lii le ta, ye wee le fānga koho wo nantāŋ ye, koo gii ke n pai ye wāpēn wīl ne. Yagaa, ye ma Yāhā laantār roo koho wo, ke ye ta ye n sroŋ ke yīnde na; loo ne kapee wāpyeŋ saha yia ye na nantāŋ ye.

Wo ma wii woo yāmpuai?

¹⁵ Kānde lii le ta, wo wee le koho wo nantāŋ ye, wo ma Yāhā laantār roo koho wo yagaa. Laa na, waa ga waha yee, le ma pye ke dyaŋ yagaa, nawee ga waha kapee pye, laa wee le na ye. Aye, le wee koo syi ye.

¹⁶ Ye cā ma yee, ye ma nii waa laam wūhū koo pye, ye nii wa woofua yāmpuai. Ye ma nii kapee- pye, ye ma kapee- wāpyeŋ yāmpuai, kapee- -sē n gaha ye ne gbā kuε ye. Ye ma -sē pye ye Yāhā laam wūhū pye yalebye, ye ma Yāhā yāmpuai, ke ga yee ye sroŋ ke yīnde na. ¹⁷ Faale na, ye pye kapee- wāpyeŋ yāmpuai, ma naa kapee- pye. Yagaa, ye Yāhā cīinde wūhū sya ma ke le yaha ye laam wo, ma nii n luhu Yāhā ya ye; - too naa Yāhā sey loo nde wīl na! ¹⁸ Ye sē yāā, Yesu ye sya kāā kapee- wāpyeŋ fānga koho wo, ye n nii Yāhā yāmpuai ma nii n sroŋ ye kānkai- bye wo. ¹⁹ Ye laam kacān sē le wa ye, koo ra n katε- ta ma nii

ye klaha cĩinde wũhũ ne. Faale na, ye ba ye kadye teebɛɛ byɛ ta ma naa kai- nkāy pye ke sɛ yɔ ye, tesɛ kapee- ter byɛ ne. Ye naa loo nde pye ye laam fānga byɛ ne ma ye kadye muāy tāŋ kapee- wo. Yagaa, -ye maha ye laam fānga byɛ ta ye kadye teebɛɛ byɛ ne, ye naa kai- nkāy koo pye ke sron Yāhā yĩnde na, ye nii kla gii syi dyaŋ ke laha kānkai- byɛ wo ma nii Yāhā wāŋ.

²⁰ Ye sɛ yāā, faale na, tee pye kapee- wāpyeŋ yāmpuai, kai- nkāy ke yɔ, koo sɛ kɛ ke naa ye troho wātāhā sron ye kɛ ye.

²¹ Tee naa ke kapee- pye, ye ba naa nwa woo yāā ke na? Koo kai- ngĩ kɛ, ke fyar yigi ye kɛ nanga per wo. Ye cā ma yee koo syi kai- ngĩ pyefa yai gbā ne. ²² Yagaa, tee -sɛ sya kāā kapee- wāpyeŋ fānga koho wo, ma nii Yāhā yāmpa, ye kayĩ lii yāā le na loo ne nde: Yagaa, ye laha ye kānkai- byɛ wo ma nii Yāhā wām; Yāhā ga cĩinde yrā wāā ye kɛ, lii wākuayāā wee le na ye.

²³ Ye sɛ yāā, kapeepyefua dāān ne gbā ne. Wii mpāy too -sɛ seefar le wo Yĩnfua Yesu Crise ne, Yāhā ga kayĩ laa wāā wo kɛ ke dyaŋ ke laantār na. Loo kayĩ ne cĩinde yrā lii ne lii wākuayāā wee le na ye.

7

Kānde lii le ta wo wee le fānga koho wo nantāŋ ye

¹ Wo nna, kānde lii le ta, yii mpāy tee le wĩ cā, n ga nde pāā ye ye: Ye cā ma yee, kānde lii le ta nawee yai u naa le yār; nawee wii syi u ma yrāŋ na, u sɛ ku wa ye, woo wĩ ne. ² Le ma mii cɔɔ wāŋ syi dyaŋ u puai ne. U wāsyāŋ kānde na, u sɛ yai u u puai yaha yrāŋ na u ka naa waa ye, mii u puai sɛ ku wa ye. U puai ma -sɛ ku, kānde laa ter maha wee nantāŋ lii le ga waha u cɔɔ gbra u puai na ye. Loo na, u cɔɔ ga waha naa waa gbe yagaa. ³ U puai ma yee u sɛ ku wa ye, u n ter ma ga naa waa gbe, u kapee pye u puai na. U puai ma -sɛ ku wa, kānde laa ter wee nantāŋ lii le ga waha yer tā u cɔɔ na ye. Yagaa, u cɔɔ ma pra, u ga waha naa waa gbe, kapee wee le na ye.

⁴ Wo nna, ye wĩ bya ma koo syi dyaŋ. Kānde lii le ta, ye pye le fānga koho wo.

Yāhā Yĩndefua Crise tuu gbā mpāy ku, le ma mii ye bya wāā le ku u ne, ye wee nantāŋ le kānde fānga koho wo ye. Ye ma Crise woo koho wo yagaa, woo wii Yāhā u ta u n yir gbā wo, ma dur ba yrāŋ na gbaafa ye. Yagaa, too ma Crise woo koho wo, wo ga naa tēyĩ tē Yāhā kɛ, tēn lii syi le ga pii sa gboho. ⁵ Ye sɛ yāā, faale na too naa kai- nkāy ya pye ke n tāy wo ye, kānde lii le ta, le le yar wo na, wo n cā kapee- kɛ ke ne. Loo nde n ta ke wāpye laam n cā maha wo yigi wo n nii kapee- pye, ma -sɛ nii nakur draha wo. ⁶ Yagaa, too -sɛ nii mii wo wāā le ku Yesu ne, kānde lii le ta le sɛ maha wo ta kapee wāpye laam n waha wo yigi mii faale dyaŋ ye. Koo syi kɛ, wo ga naa tēn tē Yāhā kɛ loo kānyĩ nde wĩ na, Yāhā Yrā Fānga kāmāy na. Le faale kānle wĩ lii wo naa tēn tē Yāhā kɛ, le sɛ n tōr nantāŋ ye.

Kānde lii le ta, loo tesɛ kapee wāpyeŋ ne

⁷ Yagaa, wo ga waha yee la, kānde lii le ta, le ma kapee? Aye rɛɛ! Kānde lii Yāhā le ta, loo ne le ta ra n cā kai- nkāy wāpyeŋ kɛ ke ma kapee-. Ye sɛ yāā, kānde lii Yāhā le ta, le ma ne yee le sɛ yee nawee sɛ yai u naa yĩnde pye ye, n saa ne cā n yee yĩnde wāpyeŋ ma kapee laa ye. ⁸ Kānde lii le ta, yaliile le -sɛ ra yar kai- nkāy wāpyeŋ ma kapee-, kapee- n yia ra na, ta n yāā ke kai- byɛ wāpye laam ke ra yigi, ta n nii yĩnde pye ke byɛ na. Ye sɛ yāā, kānde lii le ta, le sɛ ba pye wa ye, kapee- wāpye laam fānga sɛ ba gboho ye. ⁹ Faale na, kānde lii le ta, tē sɛ ba le cā wa ye, n naa nii yāŋ nawee wii syi draha wo u ma yrāŋ na. Tē -sɛ ba cā wa kai- nkāy wāpyeŋ koo ke ma kapee-, ta n yāā kapee- yia ra na, ke wāpye laam n ta yigi. Ta n nii yāā nakugu draha wo Yāhā yĩnde na.

¹⁰ Kānde lii Yāhā le ta, le yi ma yee, le wo troho wātāhā sron wo n kuee yrāŋ na. Le -sɛ ta ndoo n ku. ¹¹ Ye sɛ yāā, kānde lii le ta, tē ba le cā, ma cā kai- nkāy wāpyeŋ koo ke ma kapee-, ke kapee- wāpye laam n -sɛ ra yigi, ma ra wlaŋ le kapee- wo, ma ra ta ta n nii nakugu wāŋ syi Yāhā yĩnde na. ¹² Kānde lii le ta, Yāhā kɛ ke le yi. Ke kaplāŋ byɛ ma Yāhā wũhũ. Ke sron,

ma maha yō. ¹³ Kai lii le ma kayī, loo la le maha ra ta ra n ku? Le saha pye loo ye. Kapee- wāpyeŋ koo kē, ke ra ta ra n ku Yāhā yīnde na. Kapee wāpyeŋ le ya yīntaha yar yagaa gbaa na; le Yāhā kānde lii le ma kayī, kapee wāpyeŋ loo ta ma ndoo ta ra n ku. Loo nde le yar wo na ma yee, kapee wāpyeŋ ma kapihi, kacān wee le wāpee na ye.

Wo ma kapee wāpyeŋ nsoho wo kayī ne

¹⁴ Wo cā ma yee, kānde lii le ta, Yāhā Yrā fānga ma le na. Ndoos -sē nwo, nawee ya kē ra ne, ma nii kapee- wāpyeŋ yāmpuai. ¹⁵ N lii pye, n sē le war ye: Ye sē yāā, kai- nkāy ke wāpye wī ma ra laam wo, koo sē kē tē n pye ye; kai- nkāy ke wī fūhū ra ye, koo kē tē n pye. ¹⁶ Kānde lii le ta, le wāyār wī ma pye ra laam wo, n ma sya yee n sē waha yia ma le pye ye, n cā le kānde yō. ¹⁷ Loo na, ndoo laam wī sē ne le ra ta ra n kapee pye ye, kapee lii le ma wa ra laam wo, loo fānga ne le koo ngī bye pye. ¹⁸ Ye sē yāā, n cā ma yee, tē ma wa nawee, kayūhū dugu wee ra na ye. Kayūhū wāpye wī le sya ma ra laam wo, ke wāpyeŋ fānga wee ra ye ye. ¹⁹ Kayūhū nkāy ke wāpye wī ma ra laam wo, koo sē kē tē n pye ye; kapee- nkāy ke wāpye wī wee ra laam wo ye, koo -sē kē tē n pye. ²⁰ Kai lii wāpye wī ma yee le wee ra laam wo ye, n ma -sē le pye, ndoo gē sē kē n le pye ye. Kapee lii le ma wa ra laam wo, loo fānga ne le koo pye.

²¹ Yagaa, n cā le ma mii syi dyaŋ: N ma yee n ga kayī pye, n ga yāā kapee ya tē ga waha pye. ²² Ta laam wo, kānde lii Yāhā le ta, le wī n tāy ra ye. ²³ Ta kadye teebehe bye n luhu kānde laa ter ye, le yer n tā le Yāhā kānde na, loo lii le yō ra laam wo. Loo kānde laa ter nde maha ra ta, ra n nii kapee- wāpyeŋ kānde yāmpuai, kapee- wāpyeŋ kānde lii le ma ta kadye teebehe bye wo. ²⁴ Ta wī pee cīnde! Yoo ga ra sya yaha ta kadye koho wo, ta kadye gii ke kapee- pye, kapee- nkāy ke n pai gbā ne? ²⁵ N syaha wāā Yāhā kē, ke ra sya yaha wo Yīnfua Yesu Crise kāmāy na.

Yagaa, n cā n ma mii syi dyaŋ. N ma nii yāŋ, n ga cā kānde lii Yāhā le ta, le wī n

tāy ra ye. Tē -sē ma wa nawee, kānde laa ter ma ta kadye teebehe wo, ma ra ta ra n nii kapee- wāpyeŋ kānde yāmpuai.

8

Yāhā Yrā Fānga lii pye wo laam wo?

¹ Yāhā ke wo ta wo n sroŋ ke yīnde na Yesu wāku kāmāy na, loo nde na, mpāy pe seefar le Yesu Crise ne, pe saa wāpēn yāā yāā nantāŋ ye.

² Ye sē yāā, Yāhā Yrā Fānga lii le cīnde yrā wāā mpāy kē pe seefar le Yesu ne, koo kē ke ra tyīn sya kapee- wāpyeŋ fānga koho wo, ma suhu gbā ne. ³ Kānde lii le ta, wo sē waha yia ma naa le yār ye. Koo kē, le sē waha yia ma kapee- wāpyeŋ fānga pye klaha- wo na ye. Kānde lii le ta, le sē waha yia lii na ye, Yāhā loo pye wo kē ke Dya wānwāā ne driyē wo. Ke Dya n pa driyē wo nawee kadye ne mii wii kapeepyefa dyaŋ, ma ba ku wo kapee- wī na. Kapee- nkāy too pye, Yāhā koo wāpēn draha gbe, ma ke taha Yesu yīŋ na. ⁴ Yāhā loo pye ma yee ke kānde lii ta, le lii yar ma yee loo le sroŋ, loo ga waha pye Yesu kāmāy na. Loo na, wo ga sroŋ ke yīnde na le kānde kue ye. Yāhā Yrā ne le wo troho wātāhā sroŋ yagaa, wo koho fānga sē kē ye.

⁵ Mpāy, pe laampee- wūhū kē ke pe troho wātāhā sroŋ, pe ma pe ya laam wūhū wāke na yalebye. Mpāy pe tyii Yāhā Yrā n nii pe troho wātāhā sroŋ pe kē, poo ma Yāhā Yrā laam wūhū wāke na yalebye. ⁶ Mpāy pe ma pe ya laam wūhū wāke na yalebye, gbā ma poo wī. Mpāy pe -sē ma Yāhā Yrā laam wūhū wāke na yalebye, poo ga cīnde yrā yāā yrīŋ ne. ⁷ Mpāy pe pe ya laam wūhū ya pye yalebye, pe ma Yāhā napī-. Kānde lii Yāhā le ta, pe le sye. Pe saha luhu gē luhu le ye ye. ⁸ Mpāy pe pe ya laam kānde yār, pe pyer sē n tāy Yāhā ye ye.

⁹ Yii poo na, ye sē ye troho tāhā ye laam wātāhā ye, Yāhā Yrā Fānga le ma ye laam wo, ye ye troho tāhā mii Yāhā Yrā le yar ye na mii. Wii woo, Yesu Crise Yrā Fānga wee u laam wo ye, ufua wee Yesu Crise wūū ye. ¹⁰ Tee sya mii ye kadye yai gbā wāku ne ye kapee- wī na, Yāhā Yīndefua

Crise wĩ ma pye ye laam wo, ye yrã ga maha ba nii yrãᅇ na le kuãᅇ ne. Yãhã yee, ye sronᅇ ke yĩnde na, koo kē. ¹¹ Yãhã Yrã ma -sē pye ye laam wo, ye kadye gii ke yai gbã ne, Yãhã ga ba ke ta ke n yir gbã wo ke dur ba yrãᅇ na ke Yrã kãmay na. Ye sē yãã, koo Yãhã kē ke Yesu Crise ta u n yir gbã wo, ma dur ba yrãᅇ na gbaafa ye. ¹² Wo nna, le nii ke syi, wo yai wo naa wo troho tãhã mii Yãhã Yrã le yar wo na mii, ma yee too tyii wii laam wũhũ wãpyenᅇ koo na. ¹³ Ye sē yãã, ye ma nii yii laam wũhũ koo pye, ye ga ku. Ye ma -sē nii ye troho tãhã, mii Yãhã Yrã le yar ye na mii, ma ye laangapeer yi kãã ye laam wo gbegbe, ye ga cĩnde yrã yãã. ¹⁴ Mpãý bye pe ma Yãhã Yrã ne le pe troho wãtãhã sronᅇ, pe ma Yãhã pii. ¹⁵ Ye sē yãã, Yãhã Yrã lii Yãhã le le ye laam wo, loo sē ye ta ngaa yãmpuai ma maha ntãncer le ye laam wo ye. Loo Yãhã Yrã nde ye ta ye n nii Yãhã pii, loo ne wo bye ga waha Yãhã yee wo Tuhufua, wo yĩmbui yir wo yee: «Ta Tuhufua». ¹⁶ Yãhã Yrã ge le yar wo na wo laam wo wo n le cã ma yee, Yãhã pii me wo ne. ¹⁷ Too nii ke pii, ke yē ter kayũhũ nkãý wãwãã ne ke nawee- kē, wo bya ga ke yãã mii Yãhã Yĩndefua Crise ke yãã mii. Ye sē yãã, wo bya ma nii wãfãý yãã u ne, wo ga ba miingbãᅇ yãã u wãᅇ syi dyaᅇ.

Kayũhũ nkãý ke n pai

¹⁸ N cã, wãfãý tii bye too n fãý driyē nge wo, te kloᅇ te sē n tãᅇ ge tãᅇ nayõr rii ne too ga ba yãã sukũhũ gaa laam wo ye. ¹⁹ Per gaa ma ke n pai, koo per na Yãhã ga ba ke pii nayõr yar gbaa na, nawee- bye n ke yãã yĩnde ne. Wãᅇ tii bye Yãhã te tãhã, koo per wãýãã laam te bye yigi. ²⁰ Ye sē yãã, wãᅇ tii bye Yãhã te tãhã, te bye ma gbã koho wo. Too sē kē te te ya ta gbã koho wo ye, Yãhã kē ke te ta ke syi. Ke sē -sē yee te kuee yai tãᅇ ke syi ye. Te koho taha yaha per gii na, Yãhã ga ba ke pii nayõr yar. ²¹ Te koho taha yaha lii na, loo ne nde: Yãhã ga ba te yi kãã gbã fãᅇga koho wo, te n Yãhã nayõr ter yãã, te saa maha pye yãã ngaa ter fãᅇga koho wo nantãᅇ ye, mii Yãhã pii wãᅇ syi dyaᅇ. ²² Wo bye cã ma yee, ma sya ba waa

nanga per na, driyē wãᅇ bye n sũ wãfãý koho wo, mii cõo dyaᅇ lai u yigi u n ga see ma nii n sũ wãfãý koho wo mii. ²³ Driyē wãᅇ ya sē ne ye: Wii mpãý too Yãhã Yrã yãã wa ke Yãhã kayũhũ yaha ye, loo n nii le wãcir, wii ge n sũ wo laam wo, ma yee Yãhã ke wo ta farfar wo n nii ke pii wo kuãᅇ ne, wo kadye ma n maha pye wãfãý gaa ter fãᅇga koho wo nantãᅇ ye. ²⁴ Wo cã Yãhã wo sya yaha wa, wo sē -sē wo wãsyayaha kayũhũ bye yãã wa yĩnde ge ne ye, wo koho taha yaha ke na. Mboo nawee, taa koho taha yaha lii na, ma'a le yãã wa yĩnde ne, ma saha yee nantãᅇ ma koho taha yaha le na ye. Waa ma la, u ma le kai yãã yĩnde ne, u maha yee woo koho taha yaha le na? ²⁵ Kai lii too sē le yãã yĩnde ne ye, wo ma koho taha yaha le na, wo yai wo naa le kai sēᅇ laanyĩn ne.

²⁶ Yãhã Yrã bya maha koho le wo ye yalebye, fãᅇga wee wo na ye, koo kē. Ye sē yãã, kai- nkãý ke yai wo ke nar Yãhã ye, wo sē ke cã ye. Yãhã Yrã -sē ma le n pãã Yãhã ye wo draha wo, ma ke nar kaplãᅇ nkãý ne, ke yĩᅇ wũhũ gbaha ter, ke saha cã tõr yē kaplãᅇ ya ne ye. ²⁷ Yãhã ke -sē nawee- laam wũhũ war, ke maha Yãhã Yrã laam wũhũ cã. Kai lii Yãhã Yrã n pãã Yãhã ye, Yãhã loo bye cã. Kai- nkãý ke yõ Yãhã ye ma maha n tãý ke ye, koo kē Yãhã Yrã n pãã Yãhã ye, mpãý wĩ na pe ma koo wãm.

Kacãᅇ wee wo ntãᅇ wãdyenᅇ na Yãhã tãý ye

²⁸ Mpãý Yãhã wĩ gboho pe laam wo, kai- nkãý bye ke pe dye, Yãhã n ta ke n yi wãýũhũ na. Poo mpãý Yãhã wĩ gboho pe laam wo, poo me Yãhã pe yee yi pe nii ke wãm. ²⁹ Ye sē yãã, mpãý bye Yãhã pe laam wĩ yãᅇ ma pe cãã yãᅇ yi, ke yee pe nii ke Dya wãᅇ syi dyaᅇ, ke Dya n nii poo nabuar mii bye lēfua. ³⁰ Mpãý Yãhã ba pe cãã yãᅇ yi ta, ke pe yee pe nii ke wãm. Ke -sē mpãý yee pe nii ke wãm, ke pe ta pe n sronᅇ ke yĩnde na. Ke -sē mpãý ta pe n sronᅇ ke yĩnde na, ke poo ta wa ke niisayũhũ fla wo.

³¹ Lii ya too ga maha pãã, loo ne nde: Yãhã ke ma wa wo ne, yoo ga waha laa pye wo na? ³² Ke sē sye ge sye ke ya koho

Dya wākē na ye; ke ke Dya ta u n ku wo bye wīi na. Ke -sē loo pye, ye cā ma yee ke ga ba kai- bye wāā tāj wo kē Yesu ne. ³³ Yāhā ke wii mpāy yāŋ yi, waa ter saha yee wo sē n sroŋ ye, Yāhā yee wa wo sroŋ ke yīnde na. ³⁴ Yoo ga waha yee wo yai wāpēn gaa ter ne? Woofua wee ye. Yesu Crise ku wa wo wāpēn wīi na. Loo ya sē maha ne ye, u yir gbā wo, ma dur ba yrāŋ na gbaafa ye. Yagaa u ma u nii Yāhā kāndigi koho kuε ye kai- bye yīŋ na, ma nii Yāhā nar wo kē.

³⁵ Nwa syi ma, ke ga waha dye wo nsoho wo Yesu ne, ke wo ntāŋ yi kāā wo nsoho wo u ne? Wāfāy saha yia ye, ntāncer saha yia, wo wānuhu Yesu wīi na, loo saha yia, fāā ma suhu nawān ne, te saha yia. Kapee- ma sya wo dye, pe ma sya wo boo Yesu wīi na, koo ngīi saha wo cāāŋ wii na Yesu ne, wo ntāŋ saa dye u tāy ye. ³⁶ Koo wāfāy ngīi bye wīi gε ne le bii cāā yrūhū yaha Yāhā sabangbāŋ wo ma yee:

«Ma wīi ta,

pe wo ke wāboo ne ke yai ke yīmper.

Pe yīnde na,

wo ma mii mbaa mpāy dyaŋ pe boo n kaa.»

³⁷ Koo wāfāy ngīi bye laam wo, wo -sē sroŋ n yia yalebye Yesu Crise kāmāy na, woo wii wo ntāŋ dye u tāy. ³⁸ N le cā laha ma yee, wo ku woo, wo ma yrāŋ na woo, yāhāyīŋ tēnlehe woo, sāndāpee fāŋga woo, yagaa wūhū woo, sukūhū gaa wūhū woo, ³⁹ fāngafa woo, yāhāyīŋ fāngā wān woo, kāntraha fāngā wān woo, too wān nde kur bye tii Yāhā te tāhā, kla gaa ter wee ke ga waha wo cer Yāhā laantār na ye, koo gi wo ntāŋ sroŋ dye ke tāy, ke n le yar wo na wo Yīŋfua Yesu Crise kāmāy na.

9

Yāhā tesē ke nna mpāy ne ke pe yāŋ yi

¹ N ga ra nampyeŋ- Yiiffee- wīi pāā yagaa, pe myaha maha kē: Yiisrefa. Cīinde ne tē ga pāā ye ye; tē ma Yāhā Yīndefua Crise tēntēle, n saha kawar fua ye. Yāhā Yrā le maha ma ra laam wo, ma ra kaplāŋ sroŋ, ndoo gε cā cīinde ne tē n pāā. ² Ta nampyeŋ- Yiisrefa wīi ta, ra laam bye n

wlāhā nii ra ye, le n maha nii ra yaa, n sē waha sā n wāy le ne ye. ³ Pe nii ra terfa, le ma ne pye mii, n ga waha pe draha gbe, n nii mii Yāhā yoosēn ta ra na, ta n cer Crise na, poo n -sē ra draha gbe, ma sya yaha, loo ne ga tāy ra ye. ⁴ Yiisre- terfa me pe ne: Yāhā poo yāŋ yi, ma nii pe yee ke pii, ma ke ya nayōr yar pe na; Yāhā naambiyār le poo ne. Loo na, kānde lii ke le ta, ke le le soho poo koho wo, ma ke wāsey kānde yar pe na, ma -sē bii yē ter pe ye kayūhū wāwāā ne pe faale wādyaha kē. ⁵ Pe bye ma faale wādyaha Brama kur kuε pii. Yesu gε tuu see ba nawee, u see poo ter na, woo wii u ma kai- bye yīŋ na. Yāhā miingbāŋ yai ke naa n sey yalebye. Le nii ke syi.

⁶ N sē yee Yāhā ke bii yē ter kai lii ne, le nii wāwaha ye. Lii le ma le na, mpāy bye pe ma Yiisre kur kuε pii, pe bye sē me pe ma cīinde Yiisre- ye, koo kē. ⁷ Pe sya maha nii Brama kur kuε pii, pe bye sē -sē wee Brama pii cīinde ye. Ye sē yāā, Yāhā gε bii Brama pye ma yee: «Ma dya Yisyake kur wām poo me, pe ga ba nii ma cīinde kur kuε pii.» ⁸ Kapān nde yīntaha kē, mpāy bye, le tāy Brama ya ye u n pe see, poo sē me pe ma Yāhā pii ye; Yāhā bii yē ter mpāy wāwāā ne Brama kē, poo ya me pe ma Brama cīinde kur kuε pii. ⁹ Yāhā bii yē ter Yisyake wāsee wīi na kaplāŋ nkāy ne, ke ngīi: Yāhā bii Brama pye ma yee:

«Dye laa yagaa syi, n ga dur ba,

n ba yāā ma cōo naa kicar see.»

¹⁰ Le sē nii loo ya ye. Loo kur kuε ye, Yerbeka wīi bya pye koo syi dyaŋ. Wuhuwām syām mpāy tuu see naam kicar, pe see tuhufua nen na; pe tuhufua kē wo wādyaha Yisyake ne. ¹¹⁻¹² Pe wuhuwām pe sē bii see wa ye, ye cā pe sē ba kapee laa pye yāā kayīi laa ne ye, Yāhā bii cāā poo nen waa yāŋ yi wa, ma pe nahafua Yerbeka pye ma yee:

«N ga ba ta, cīifua woo n yahasee sya kai- wo u lefua yaha.»

Yāhā loo nde pye ma le yar wo cā, ke ma yee ke ga nawee yāŋ yi, ke sē ne ufua pyer yāŋ ye. Yāhā laam wīi ne loo ne. ¹³ Loo ne le bii cāā yrūhū yaha pe wuhuwām wīi na

Yāhā sabangbāŋ wo ma yee: «Dyakuba wīi n tāy ra ye, le ter Yesoo wīi yaha.»

¹⁴ Wo ma loo nde yāŋ, wo ga waha yee la, Yāhā sē n sron ye? Aye, wo saha yee ke syi ye! ¹⁵ Ye sē yāā, faale na, Yāhā bii Musa pye ma yee:

«N ma yee n ga wii fen di,
n ga ufua fen di.

N ma yee n ga yō wii na,
n ga yō ufua na.»

¹⁶ Yāhā ma yee ke ga nawee yāŋ yi, ye cā le sē nii mii ufua laam wīi ne koo kē Yāhā n loo pye ye; le sē maha nii mii ufua u ya plāhā laa wāpyeŋ ne koo kē ye. Le yai Yāhā ye, koo kē ke n ufua fen di. ¹⁷ Yāhā sabangbāŋ wo le ma le yrūhū yaha ma yee, Yāhā bii Syiptefa yīŋfuangbāŋ pye ma yee:

«N ma ta Syipte kāntraha yīŋ na,
ma yee n ga ra fāngangbāŋ yar kai- nkāy
ne

tē ga pye ma na*,

ta miingbāŋ n yi kāntraha kur bye na.

Koo kē ta n ma ta yīŋ na.»

¹⁸ Ye sē yāā, le ma tāy Yāhā ye, ke n yee ke ga wii fen di, ke ga ufua fen di; le ma tāy ke ye, ke n yee ke ga wii ta ufua laam n waha, ke ga ufua ta ke syi.

Yāhā ncafūhū tesē ke laantār ne

¹⁹ Laa na, waa ga waha ra yey u yee: «Yāhā ma ke nawee- ta ke syi, pe ga waha laa pye la mii Yāhā laam wīi ya sē ne ye? Pe ma -sē nii ke laam wūhū pye, nwa ke n maha n yee pe tee n pye?» ²⁰ Mboo nawee, ma kloŋ ter, ma tee n pāā Yāhā ne ke syi. Kla saha ke fāāfua pye ke yee, ta fāāfua, nwa ma n ra fāā mma ma syi dyan ye. ²¹ Ye sē gbāhā fāāfua yāā la, ke cuhu bye ma woo wāŋ; ngii wīi ma tāy u ye, u ga waha ke kla fāā ke cuhu ne. Le ma tāy ke gbāhā fāāfua ye, u ga waha u cuhu gaa kūū u gbāi laa fāā u naa kayōr le le laam wo. Le ma maha tāy u ye, u ga waha koo cuhu gaa kūū u gbāi laa fāā kafar wākuee wīi.

²² Ye sē yāā, Yāhā wīi bya ma koo syi dyan; ke nawee- bye tāhā. Le ma

tāy ke ye, ke ga waha nawee- mpāy ta ke ke ncafūhū yar nawee- bye na, ke fāngangbāŋ ne. Poo mii ge pe ta Yāhā n ke ncafūhū yar, pe yai wāpēn ne. Yāhā - sē maha ke laam yīn yaha pe wīi na. ²³ Le ma tāy ke ye, ke ga waha nawee- mpāy ta ke ke nayōr yar nawee- bye na, ke nayōr rii kacān wee te na ye. Poo mii bye, pe ta Yāhā n ke laantār yar nawee- bye na pe ga ke nayōr ter yāā.

²⁴ Wii Yesu kāndeyārfa me, Yāhā wo yāŋ yi Yiiffee- nsoho wo tesē mpāy bya ne pe wee Yiiffee- ye. ²⁵ Loo ne, faale Yāhā kaplāŋ tōrfua Yosee le yrūhū yaha ma yee, Yāhā bii yee:

«Mpāy pe wee ra nawee- ye,
poo me tē ga yee ra nawee-
Mpāy pe wīi sē naa n tāy ra ye ye,
yagaa n ga pe yee ra laanfa.

²⁶ Teelii wo nawee- naa pe pye ma yee:

Yāhā nawee- sē me ye ne ye,
loo teele ya wo, nawee- ga pe pye pe yee:
Yāhā gii ke ma yrāŋ, koo pii me ye ne.»

²⁷ Faale Yāhā kaplāŋ tōrfua Yisa bya maha nde yrūhū yaha Yiisrefa wīi na ma yee:

«Yiisrefa pe sya syar mii
flā dyan muhulangbāŋ yē na,
mpāy pe ga sya yaha pe laam wo,
pe ga pye carle ya.

²⁸ -Ye yāŋ,

Yīŋfua Yāhā ke kai- nkāy cāā pāā
yaha,

ke ga ke bye pye kua yagaa driyē wo.»

²⁹ U Yisa maha le pāā poo Yiisrefa wīi na ma yee:

«Yīŋfua Yāhā gii yersaha wee
ke fāngangbāŋ na ye,
ke ma ne pye ke sē tyii
wo wāle kur kue pii mpāy na driyē
wo ye,
wo wīi ne ga pye le kua kāā driyē wo,
Sodōfa wāŋ syi dyan Gumorfa ne.»

Yiisrefa pe le Yesu kapāyīi wīi sye

³⁰ Too ga waha lii ya pāā, loo ne nde: Mpāy pe wee Yiiffee- ye, ma maha pye pe sē naa n ke pe sron Yāhā yīnde na ye, pe Yesu wāta pe Yater pe ta Yāhā n yee

* **9:17** 9.17 Faale cāā na, pe Yiisrefa bii pye Syipte yīŋfuangbāŋ yāmpar koho wo. Yāhā bii fānga wāā Musa kē, u n waha naa laanwo wūhū pye ma naa Yāhā fāngangbāŋ yar Syiptefa na. Syipte yīŋfuangbāŋ laam -sē bii waha ter, u sē bii kānde wāā Yiisrefa kē fāhāfāhā ye.

pe sronj ke yīnde na. ³¹ Yiisrefa poo na, pe yee kānde lii Yāhā le ta, poo ga pe ya plāhā le wāyār ne pe sronj Yāhā yīnde na. Pe sē -sē waha yia loo ne ma sronj ye. ³² Nwa ta? Pe sē naa n ke pe koho taha yaha Yāhā na, ke n pe ta pe n sronj ke yīnde na ye. Pe ba yee kānde lii le ta, poo ga pe ya plāhā le wāyār ne pe sronj ke yīnde na pe ya koho fānga ne. Ntēmbalaha gii nawee- n kūn ke na, pe ga kūn koo na. ³³ Koo ntēmbalaha nge wīi ne le bii cāā yrūhū yaha Yāhā sabangbānj wo ma yee:

«Ye yānj,

n ga ntēmbalaha gaa ta Yurusalem wo, nawee- n naa n kūn ke na; ntēmbangbānj kē ke ne, ke ga nawee- ta pe n cer ter fle sīi.

Mpāy pe -sē koho taha yaha koo ntēmbangbānj nge na, poo saa too yāā ye.»

10

¹ Wo nna, lii le sronj gboho ra laam wo, ta n nii le nar Yāhā ye ke yai ke yīmper, loo ne ta terfa Yiiffee- n waha sya yaha. ² Lii tē ga pāā pe wīi na, pe n ke pe laam bye ne pe Yāhā tēn tē fānga ne. Yāhā laantor sē -sē wee pe ye ye. ³ Ye sē yāā, Yāhā nawee ta u n sronj mii syi dyanj ke yīnde na, pe sē le war ye, ma pe ya wīi ta pe ya ya, a loo ne le ga waha nawee ta u n sronj Yāhā yīnde na. Yagaa, Yāhā wīi lii ke le ta ma yee, loo ya ne le nawee ta u n sronj ke yīnde na, pe loo sye. ⁴ Kai- nkāy Yāhā yee wo ke pye wo sronj ke yīnde na, Yāhā Yīndefua Crise pa dryē nge wo loo na. Loo ne mpāy bye pe u ta pe Yater, Yāhā yee pe sronj ke yīnde na.

Mpāy bye pe Yesu ta pe Yater, Yāhā pe sya yaha

⁵ Kānde lii le ta, nawee ma n ke u sronj Yāhā yīnde na loo wāyār ne, Musa bii lii yrūhū yaha loo wīi na, le nde: U bii yee:

«Kānde lii le ta,

wii ma waha yia ma yār le katanj kur bye wo,

ma sronj, ufua ga cīinde yrā yāā.»

⁶ Mboo wii ma n ke ma sronj Yāhā yīnde na Yesu Crise wātanj ne ma Yater, ma sē

yai ma naa le ga ma laam wo ma yee: «Yoo ga dugu ga yāhāyīnj na, u ga tege ba Crise ne ye.» ⁷ Ma sē maha yai ma yee: «Yoo ga tege dye ku- klo wo, u ga Crise gbe nakur nsoho wo u pa u ne ye.» ⁸ Mboo wii taa Yesu ta ma Yater, cā: «Le Yāhā kapān ma nawee tāy, le fla sē dey ye. Le ma ma yē wo, ma maha ma ma laam wo.» Loo kapān ne too n pāā nawee- ye ma yee, pe yai pe Yesu Crise ta pe Yater. ⁹ Ma'a le pāā ma yē ne nawee- yīnde na ma yee, Yesu Crise kē u ma Yīnfua, ma'a maha le sya cīinde ma laam wo ma yee, Yāhā u ta u n yir gbā wo, ma dur ba yrānj na gbaafa ye, ma ga sya yaha. ¹⁰ Ma sē yāā, ma'a Yesu wīi sya cīinde ma laam wo, Yāhā ga yee ma sronj ke yīnde na. Ma'a loo pāā ma yē ne nawee- yīnde na, Yāhā ga ma sya yaha. ¹¹ Loo ne le yrūhū yaha Yāhā sabangbānj wo ma yee:

«Wii ma Yāhā ta u Yater,

ufua saa fyar yāā yāā ye.»

¹² Loo ne, ngaa wee ke Yiiffee- war mpāy ne pe wee Yiiffee- ye: Pe bye ma Yīnfua nen ya ne; mpāy bye pe u nar u koho le pe ye, u ga le pye, u laantār wūhū gboho. ¹³ Ye sē yāā, loo ne le yrūhū yaha Yāhā sabangbānj wo ma yee:

«Nawee wii nawee wii woo

ma Yīnfua myaha yee ma u nar,

ufua ga wāsyayaha yāā.»

¹⁴ Nawee- ma yee pe sē u ta pe Yater ye, pe -sē ga pye mii pe u nar u koho le pe ye? Pe ma -sē yee pe sē u wīi luhu yāā ye, pe ga pye mii pe u ta pe Yater? Waa ma -sē yee u sē u wīi pāā pe ye ye, pe ga pye mii pe le yāā luhu? ¹⁵ Le ma -sē pye mpāy sē lehe wāā le Yesu kapāyīi wāpāā wīi na nawee- ye ye, le kapāyīi pāāfa ga yir na? Yāhā mpāy lehe wāā wa; loo ne le yrūhū yaha Yāhā sabangbānj wo ma yee: «Yānj, le kapāyīi pāāfa wāpanj nuhu yigi nawee- kē.»

¹⁶ Mpāy pe le Yesu kapāyīi yāā luhu, pe laam wo mpāy -sē ma pe sē ke kaplānj sya cīinde ye. Loo ne faale Yāhā kaplānj tōrfua Yiisa n bii yee:

«Yīnfua Yāhā,

nawee- busāā sē ma kaplānj sya

cīinde wo ye ye?»

17 Ye sē yāā, ma'a le Yesu kapāyī luhu, loo ne maa Yesu ta ma Yater. Kaplān nkāy taa luhu, Yāhā Yīndefua Crise yē kaplān kē.

18 Lii tē ga yey, loo ne nde: Yiifēe- sē loo kapāyī nde yāā luhu la? Pe le yāā luhu. Yāhā sabangbān wo, le ma le yrūhū yaha ma yee:

«Kāntrahafa kur bye

le kapāyī pāāfa kaplān luhu.

Pe yē kaplān ka driyē teebehe bye wo.»

19 N ga maha nde yey: Yiisrēfa sē le Yesu kapāyī wūhū war la? Pe ke war, pe sē -sē ke sya ye. Musa yee Yāhā lii pāā pe ye, le nde:

«Mpāy pe wee ra nna ye,

n ga pe wī ta le n yīnde yigi ye kē.

Mpāy pe sē ra cā ye,

n ga pe wī ta le n laam war ye kē.»

20 Yiisa bya ge maha yee, Yāhā le pāā ma yee:

«Mpāy ge pe sē naa ra ke ye,

pe ra yāā; mpāy pe sē naa ta wī ga ye,

n nii yar poo na.»

21 Ma -sē yee Yiisrēfa wī na, Musa yee Yāhā le pāā pe wī na ma yee:

«Ke yai ke yīmper,

n koho nō wāā pe ye ndoo ga pe sya yaha.

Pe laam -sē waha ter,

pe sē n luhu ra ye ye ma ra kaplān kai.»

11

Yāhā sē Yiisrēfa miy yaha ye

1 Loo na, n ga ye yey nde ne: Le nii ke syi, Yāhā pe Yiisrēfa miy yaha la, poo mpāy pe ma ke nawee-? Aye, le saha nii ke syi ye! Ye sē yāā, Yiisrēfa naa kē ndoo ge ne, wo faale wādyaha Brama kur kue puee kē ra ne, n yi Bēsyame terfa wo. 2 Yāhā sē ke nawee- miy yaha ye, poo mpāy ke pe yān yi faale wo. Lii le yrūhū yaha Yāhā sabangbān wo ma yee, faale Yāhā kaplān tōrfua Yeli laam bii war Yiisrēfa wī na, u n le pāā Yāhā ye, ye koo kaplān yāā kal. Ke ma ke yrūhū yaha ma yee, Yeli Yāhā pye ma yee: 3 «Yīnfua Yāhā, ma sē yāā, pe ma kaplān tōrfa boo, ma ma diŋ yisar pye klaha-. Ndoos ya kē tē kuee, pe n maha ra wāboo wī ke.» 4 Yāhā ke

-sē u yē sya lii ne, ye maha loo bya cā: Ke yee: «Yān! Mboo ya sē kē taa ma ye. Nawee- nyertāā yībua ma, pe Bala wātēn sye, u Bala wii nawee- u fāā, ma u ta ndoo draha wo, ndoo wii n ma Yāhā. Ta n poo yān yi ma sēn pe na.» 5 Ye ma Yeli wī nde yān, le maha ma ke syi nanga nge na. Yiisrēfa mpāy maha ma car, Yāhā pe yān yi ke laantār flāhā tāy. 6 Ke pe yān yi ke dyan ke laantār flāhā tāy, le sē nii mii pe kayūhū pye Yāhā n pe yān yi ye. Le ma ne pye mii Yāhā nawee- yān n yi pe kayūhū wāpye wī na, loo myaha pe yai le ne, Yāhā laantār kalaa wee nantān ye.

7 Lii ya le ma le na, pe Yiisrēfa pe naa n ke fānga ne pe sron Yāhā yīnde na, pe sē ke yāā ye. Mpāy ya Yāhā pe yān yi, poo ya me pe loo kayī yāā. Pe busāā mpāy bye pe kuee, Yāhā pe laam tee ta, pe sē waha ke laam wī laa war ye. 8 Loo ne le yrūhū yaha Yāhā sabangbān wo ma yee:

«Yāhā pe laam tee ta, pe n nii,

ke wī sē kai kua pe laam wo ye;

ke pe ta, pe yīmpe lii yāā pe sē le war ye,

pe ndityuhu lii luhu pe sē le war ye, ma sya ba waa nanga na.»

9 Wo faale wādyaha Dawide bya bii yee pe wī na ma yee:

«Pe diŋ wāyi ter Yāhā kē,

pe kaboo wān ne tesē ke dir wādiŋ ne,

te nii pe ye namihi wān syi dyan,

jrāy ne, pe n too dye te laam wo,

Yāhā n pe pēn.

10 Pe yīmpe, pe wam too,

pe ma n waha naa Yāhā kai- war ye.

Kānde lii le ta, loo wāfāy

le pe ta kāntuhu n kur pe ye.»

Mpāy pe wee Yiifēe- ye, pe bya le Yesu kapāyī yāā luhu

11 N ga ye yey lii ne le nde: Pe Yiisrēfa pe plaha ke syi, pe plaha la pe kuān ne? Aye, pe sē plaha pe kuān ne ye! Pe wāplaha koo -sē ta, terfa mpāy pe wee Yiifēe- ye, pe le Yesu kapāyī yāā luhu, Yāhā n pe sya yaha, pe wāsyayaha wī n yīnde yigi pe Yiisrēfa kē. 12 Pe wāteepyē nii kayī driyēfa ye, pe Yāhā kānde wāmiyaha bya nii kayī mpāy ye

pe wee Yiiffee- ye. Le nii ke syi pe Yiiffee- bye ma -sē ba pe yīntaha wā klaha Yāhā kue ye, -ye cā pe driyēfa kur bye ga ba kayī lii yāā loo nde kur ye, le ga ba gboho ta ter. ¹³ Yagaa, n ga laa pāā yii ye, yii mpāy tee wee Yiiffee- ye: Ndoo kē, u Yesu tēnlehe yii ye, yii mpāy ye wee Yiiffee- ye. Yāhā tēn lii le soho ra koho wo, le ma ra ye yīnkuāyir wī. ¹⁴ Loo nde na, n n ke ta terfa Yiiffee- n ye wī yāā, le n yīnde yigi pe kē, mpāy n yīntaha sron Yāhā ye, ke n pe sya yaha ta tēn kāmāy na. ¹⁵ Yāhā koho wākuān pe na, loo nde nii driyēfa kur bye wāwāāle wī Yāhā ne. Le nii ke syi, Yāhā ma maha ba pe gbihi ta, pe n nii ke nawee-, loo kayī nde ga ba gboho ta ter, le sya nakur raa ta, te n nii yrān na.

¹⁶ Dir rii te cāā dye, pe ma diŋ yi te ne Yāhā kē te n nii ke wān, dir rii bye te ga dye kur kue ye, te bya ma Yāhā wān. Katyigi gii nnen ma nii Yāhā wān, te kayay bya ma Yāhā wān. ¹⁷ Yiisrefa wī ma mii kaha wolifye katyigi wān syi dyaŋ pe sī tar wo ke n le, pe n ba te kayay taa cer kāā. Mboo wii taa wee Yiiffee ye, waha wolifye katyigi gii ke fiy ke ya ya, waa sē ke sī ye, ma wī ma mii koo katyigi nge kayaŋ gaa dyaŋ pe gbā cer ma ba ke pua mar ke kaha wolifye kayaŋ cersaha fla na. Ke syi ne, ma n poho ke kaha wolifye katyigi nnen too kāmāy na. ¹⁸ Loo na, ma sē yai ma mii sey, ma naa too kayay nde yān mii ngaa sē kē te ne ye. Ma saha mii sey ge sey ye; ma sē yāā, te nnen sē n poho mboo kāmāy na ye, mboo kē taa n poho too kāmāy na.

¹⁹ Ma ga waha yee: «Laa na, pe kayay nde cer kāā, ma yee ndoo yai n pua mar te draha wo.» ²⁰ Pe wācerkāā wī ma cīnde; pe sē Yesu ta pe Yater ye, koo kē Yāhā n pe cer kāā. Ma'a -sē yāā, Yāhā ma ta poo draha wo, ma Yesu ta ma Yater, koo kē. Ma'a syi ma naa mii sey loo nde ne ye, ma yai ma naa n fya Yāhā na. ²¹ Ma sē yāā, pe Yiiffee- poo mpāy pe ma te cīnde kayay, Yāhā sē kace yaha pe na ye, ma yai ma cā, mboo wii ma wee cīnde kayaŋ ye, ma'a yee ma sē Yesu ta ma Yater ma kuān ne ye, Yāhā ga ma bya cer kāā. ²² Yān! Yāhā laam n tāy; nawee ma -sē laa tee

pye ke ga maha waha ufua pēn. Mpāy pe ke kānde miy yaha, ke pe pēn, ma -sē ke laantār yar mboo na. Ma -sē yai, ma koho taha yaha ke laantār na ma laam bye ne, mii loo sē ne ye, ma bya ga cer kāā mii kayaŋ dyaŋ. ²³ Pe Yiiffee- bya ma -sē yīntaha sron Yāhā ye, ma Yesu ta pe Yater, Yāhā ga pe gbihi ta pe pye na faale na. Yāhā fānga kāmāy na, ke ga waha yia ke maha pe gbihi pua mar pe cersadyaha fla na. ²⁴ Mboo wii taa wee Yiiffee ye, ma ma mii waha wolifye katyigi kayaŋ dyaŋ pe gbā cer, ma ga ke pua mar kaha wolifye katyigi na; ma cā Yāhā fāngangbān kē ke yia loo nde na. Pe Yiiffee- poo na, pe ma mii ke kaha wolifye katyigi kayay dyaŋ pe gbā cer; pe wāpuamar koo katyigi cer ya na pe cersadyaha fla na, ma yee la, Yāhā fāngangbān saha yia loo nde syi ya na ye?

Yiiffee- bya ga ba sya yaha

²⁵ Wo nna, kangbāy laa nde waa sē le cā yāā ye, n ga le yar ye na ye n cā, ye ma n naa yii sey ye kacān wī ne ye: -Ye yān, Yiiffee- busāā mpāy pe ya laam tee ta pe sē waha Yāhā laam wūhū war ye. Pe ga kuee ke dyaŋ, mpāy pe wee Yiiffee- ye, poo busāā n sya ba naa Yesu ta pe Yater ke n pe sya naa n yaha, pe yē n sya ba tā. Loo kur ye, pe Yiiffee- bye n cā pe laam gbihi ta pe Yesu ta pe Yater. ²⁶ Pe Yiisrefa kur bye pe ga sya yaha mii, le ma le yrūhū yaha Yāhā sabangbān wo ma yee:

«U Syayahafua ga ba yir Syō kue ye,
u ba Dyakuba kur kue pii yee,
mpāy pe Yāhā kānde miy yaha.

²⁷ Yāhā yee too naambiyār nde ne ke n pai le pe ne,
ke pe kapee- laha kāā pe yīn na.»

²⁸ Pe Yiiffee- Yesu kapāyī wī sye ma nii Yāhā napī. Loo n ta ye n kayī yāā. Yāhā sē yi kāā ke yē wāter wī kur ye ye, pe Yiiffee- wī n tāy Yāhā ye pe wāle kāmāy na, pe wāle mpāy Yāhā bii pe yān yi faale cāā na, ma pe ta ke nawee-. ²⁹ Ye sē yāā, Yāhā ma klā gii wāā, ke sē ke dur n sya ye, ke ma maha mpāy yān yi, ke pe yān yi ke kuān ne, ke sē ke yē dur ye. ³⁰ Yii mpāy tee wee Yiiffee- ye, ye sē ba luhu Yāhā ye faale cāā na ye. Yagaa, Yiiffee- pe sē luhu Yāhā ye ye, loo nde ta Yāhā n ye fen di.

³¹ Pe Yiifee- wĩ bya ga ba nii koo syi. Poo mpāy pe sē luhu Yāhā ye nanga ye, Yāhā ga ba pe bya fēn di. Ke ye fēn di mii, ke ga ba pe bya fēn di koo syi. ³² Ye sē yāā, Yāhā tyii nawee- ter bye na, pe n ke yē kaplāŋ wāluhu wĩ sye ma -sē wāfāy yāā. Loo kur ye, ke n ba pe bye fēn di, pe n cā ke nawee fēn di.

Kacān wee Yāhā wāgboho na ye

³³ Kayūhū nkāy ke ma Yāhā wān, kacān wee ke na ye. Ke laantor tesē ke laam kacān ne, yersaha wee te na ye. Kai- nkāy ke ma Yāhā laam wo wāpye wūhū, waa saha ke cā ye, ke kai- gbihi n ta mii syi dyaŋ, waa saha le war ye! ³⁴ Loo ne le yrūhū yaha Yāhā sabangbāŋ wo ma yee: «Waa saha Yāhā laam wūhū cā ye,

waa saha laantor le ke laam wo ye.

³⁵ Waa wee tuu waha yia, ma cāā ngaa wāā Yāhā kē, ke n ba le kayī dur u kē ye.»

³⁶ Cīnde ne, woofua wee ye. Ye sē yāā, koo kē ke kai- bye ta, koo kē ke wān bye tāhā, te bye ma koo wān.

Ke miingbāŋ yai ke naa n sey yalebye, wāyeryāā ma n pye le na ye! Amen, le nii ke syi.

12

Lii le ma cīnde Yāhā wāsey

¹ Wo nna, yii mpāy tee ma wo Yesu kāndeyārwai, ye cā Yāhā wo fēn di, ma sya wo yi kāā te wo. Loo nde wĩ na, ye tyii ta n ye yar waha wĩ nen ne: -Ye yii le soho Yāhā koho wo yrāŋ na, mii kla dyaŋ pe boo ke kē, ke kla n nii Yāhā wāŋ ke kuāŋ ne; ke wĩ n maha naa n tāy ke ye. Loo ne le ma cīnde Yāhā wāsey. ² Ye ma syi ye naa driyēfa kai- yāŋ tesē pe laangar wūhū ne ye. Ye tyii Yāhā n ye laam wā klaha, ke kacānfān le ye laam wo, ye n ke laam wūhū war, ye naa ke pye, nkāy ke yō, ma n tāy ke ye, ma maha sroŋ.

³ Yāhā kayī wāā ra kē ma ra ta ke tēntē. Loo nde na, n ga ye nanem yar nde ne: Ye ma syi ye naa yii ta draha gi wo tee sē no ke na ye. Tee ma mii, -ye naa yii yāŋ koo syi! Ye sē yāā, Yāhā kayī ye ta ye n Yesu ta ye Yater mii, -ye naa yii yāŋ koo draha wo.

⁴ Ye cā nawee kadye nen ya ma teebēhe busāā ne; ke teebēhe nanem bye ma ke tēŋ ne ke ya wuhu na. ⁵ Wii mpāy too ma Yesu kāndeyārfa, wo wĩ ma koo syi. Wo nihi; too -sē wāā le Yāhā Yīndefua Crise kāmāy na, wo ma kadye nen ya dyaŋ. Wo bye tēŋ ma ke ya wuhu na, mii kadye nen teebēhe dyaŋ ke tēŋ ma ke ya wuhu na mii. ⁶ Yāhā kaa taha wo nanem bye na. Ye sē yāā, ke fānga tii wāā wo kē, te ma te ya wuhu na. Le nii ke syi, wo nanem bye yai wo koo fānga ta wo naa tēn tē. Yāhā ma fānga wāā wii kē u n waha ke kaplāŋ luhu u laam wo, u -sē naa ke tōr nawee- ye ke n naa n sroŋ Yesu kānde wūhū ne. ⁷ Yāhā ma fānga wāā wii kē u n nii koho le pe Yesu kāndeyārfa yawāhāfa ye, u -sē naa le pye laantee nen ne. Yāhā ma fānga wāā wii kē u n nii u nampyeŋ-klaha Yāhā kaplāŋ ne, u -sē naa pe klaha nuhu ne. ⁸ Yāhā ma fānga wāā wii kē u n waha laantor le u nampyeŋ- laam wo, u -sē naa le pye. Yāhā ma fānga wāā wii kē, u n waha u ya koho wān taa ta ma kayī pye te ne, u -sē naa le pye laanyōm ne. Yāhā ma fānga wāā wii kē u n nii yahaseefua Yesu kāndeyārfa yawāhā fla wo, u -sē u ya plāhā le tēn na. Yāhā ma fānga wāā wii kē u n waha fenfa laam yīn, u -sē naa pe laam yīn nuhu ne.

Yesu kāndeyārfa troho wātāhā

⁹ Ye tyii nawee- ntāŋ n naa n dye ye tāy cīnde wādyeŋ! Kai- nkāy ke sē yō ye, ye tyii koo wĩ n fūhū ye ye! Kai- nkāy ke yō, -ye pua yaha koo na! ¹⁰ Ye tyii ye ntāŋ n naa n dye yii tāy mii tuhufua nen pii dyaŋ, -tee naa n tāy yii ne! -Ye naa yii kihi nagboho wātaŋ ne yii na! ¹¹ -Ye naa ye tēn tē ye laam fānga ne -tee tyii napar na! Ye tyii Yāhā Yrā n nii ye laam wo, -ye naa tēn tē Yīnfua Yesu kē! ¹² Tee koho taha yaha Yesu na, ye tyii le n naa nuhu yigi ye kē! -Ye naa yii plāhā wāfāy wo! -Ye naa n pāā Yāhā ne yalebye, ye ma n fāy sya le ne ye! ¹³ Ngii wĩ ma pye ye Yesu kāndeyārwai na, -ye naa ke pye pe kē! -Ye nampay gbihi naa n yigi!

¹⁴ Mpāy pe kapee- ka n pye ye na ke dyaŋ, -ye naa Yāhā nar pe kē ke kaa taha pe na; ye ma syi ye yoosēn pāā naa n wāā

pe kē ye. ¹⁵ Waa ma kayĩ laa ter yāã ma nii nuhu di le na, -ye ye laam flege u ne, -ye naa ke nuhu di u ne. Kapee laa ma -sē waa dye u n nii wūn, -ye u fēn di cīnde, -tee wūn le tãŋ u ye. ¹⁶ -Ye naa nii yĩmbui nen na yii ne. Ye ma syi ye naa yahasee fla ya kē ye, ye tyii yĩnkorle tēŋ wĩ bya n naa n tãy ye ye. Ye ma syi ye naa le ga ye yee ye kai- bye cã tãŋ ye!

¹⁷ Wii ma kapee pye ye na, ye ma syi ye yee, yaa le dur u kē, ye kapee laa pye u na ye. -Ye naa kayĩ wãpyeŋ ya kē nawee- bye kē! ¹⁸ Yii poo na, le ma ga waha pye tesē le ma nii ye wĩ, -ye naa laanyĩn ke nawee- bye kē! ¹⁹ Ta naambiyãm, waa ma kapee pye ye na, ye ma syi ye yee, yaa le kafue yi u na ye! Ye tyii, Yãhã laam ga war ufua ne, ke n laa pye. Ye sē yãã, loo ne le yrũhũ yaha Yãhã sabangbãŋ wo ma yee: Yãhã yee:

«Ndoo kē tē ga ba kapee- bye kafue yi. Ndoo kē tē ga ba kapeepyefa bye dãã pe kapee- ne, n ke dur wãã pe kē.»

²⁰ Le maha ma le yrũhũ yaha ma yee: «Fãã ma ma napĩ yigi, ngaa wãã u kē u n di.

Loho fãã ma u yigi, loho wãã u kē u n wo. Ma'a nii loo pye, fyar ga u sron yigi u kapee- nkãy wĩ na tuu pye ma na.»*

²¹ Ma'a syi kapee- wãpyeŋ n yia ma na ye. Kayĩ wãpyeŋ ta ma kapee yia le ne.

13

-Ye naa n luhu klo fãngafa ye!

¹ -Ye naa n luhu klo fãngafa ye, loo le sron. Ye sē yãã, koo fãnga wee mii ke sē yir Yãhã ye ye. Yahaseefa mpãy bye pe ma yĩŋ na, Yãhã kē ke pe ta. ² Loo ne, wii ma yee u saa yer fãngafa wĩ na ye, le nii mii Yãhã lii ta, ufua sye u saa yer le na ye. Mpãy pe sē n yer le na ye, pe wãpēn kē pe ya kē ke syi ne. ³ Kapeepyefa me pe n fya fãngafa na, kayĩpyefa sē me ye. Ma'a yee fãngafa ma n naa ma fãy yahaseefa ne ye, ma naa kayĩ pye, pe ga syaha ge wãã ma kē loo nde na. ⁴ Yãhã kē ke fãngafua taha u tēn na. U n ke ma naa n sron ma troho wãtãhã ne. Ma'a -sē kapee pye, ma yai

ma naa n fya. Fãnga gii ke le soho u koho wo, ke sē ka wãã u kē ke dyaŋ ye. Yãhã kē ke u taha le na; waa ma kapee pye u nampyeŋ na, woo kē u ga le kafue yi ufua na, u u pēn u nampyeŋ kē. ⁵ Loo ne, ye ma yee ye sē n luhu fãngafa ye ye, ye ga waha wãpēn yãã le na. Mii le wãpēn wĩ ge sē ne ye, yii ge le cã ye laam wo ma yee, ye yai ye naa n luhu pe ye, loo le sron.

⁶ Loo maha ne, ye kufar dãã. Ye sē yãã, fãngafa ma draha gii wo Yãhã kē ke pe ta koo fla na ma pe taha loo tēn na, pe n nii loo ya na. ⁷ Wii ma yai ngii ne, -ye koo wãã ufua kē! Tee yai kufar wãwãã ne wii kē, -ye naa te wãã ufua kē! Tee yai kla gii wãwãã ne wii kē, -ye naa ke wãã ufua kē! Tee yai ye naa n fya wii na, -ye -sē naa n fya u na! Tee yai ye naa wii myaha gboho, -ye -sē naa u myaha gboho!

-Ye naa ye troho tãhã cãã- wo!

⁸ Ye ma syi waa fue n nii ye na ye. Fue lii ya le ma ye na, ye tyii ye ntãŋ n naa n dye yii tãy yalebye. Ye sē yãã, wii nampyeŋ- ntãŋ ma dye u tãy, ufua ma tãŋ Yãhã kãnde wo. ⁹ Ye sē yãã, kãnde lii Yãhã le ta, le katan nkãy ma ke yrũhũ yaha ma yee: «Ma'a syi ma cayor le ma nampyeŋ ne ye! Ma'a syi ma nawee boo ye! Ma'a syi ma waa kla yuhu ye! Ma'a syi ma naa yĩnde yi waa kla na ye!» Koo katan resyar ngĩ, ma suhu le Yãhã kãnde katan nkãy ne ke sē yãã tōr nwo ye, ke bye ke ya wãã le Yãhã kãnde katan nde fla ya wo ma yee: «Ma ya wĩ le n tãy ma ye mii syi dyaŋ, tyii ma nampyeŋ wĩ n naa n tãy ma ye ke syi.» ¹⁰ Ye sē yãã, mboo wii ma nampyeŋ- ntãŋ ma dye ma tãy, ma saha kapee laa ter pye pe na nantãŋ ye. Koo kē mboo wii ma le Yãhã kãnde katan nde fla yãr, le nii mii ma ma tãŋ le Yãhã kãnde katan bye wo.

¹¹ Ye yai ye naa le Yãhã kãnde katan nde fla yãr. Wo ma yale lii na yagaa, ye le cã: Ye yiryale ne yagaa woo wãy na. Yagaa, wo wãsyayaha wĩ ga yi gbaa na. Loo yale gbe taha ma ter cãã gii cãã yaha too ba Yesu fe ta wo Yater. ¹² Ke yĩmper n gaha kuasaha wo, yĩŋ ga syii

* **12:20** 12.20 Jreke yor wo, le ma le yrũhũ ma yee: «Ma'a nii loo pye, le ga nii mii ma naankãn kuee ga woo u yĩndai wo.» Loo kapãn nde fyar wĩ pãã.

yagaa. -Too wo wam kapee- wāpyeṅ miy yaha, wo cāā- naanmiy wān gbe! ¹³ -Too naa n sronṅ wo troho wātāhā ne mii cāāfa dyaṅ! -Too wamfa troho wātāhā ter miy yaha, poo mpāy pe tefen pye dir na, ma maha sēm wo n ter, ma tyatyāhā pye, ma wāhā ceṅ, ma laanyar pye. ¹⁴ Ye ma syi ye laangapeer n naa ye troho wātāhā sronṅ ye kē, ye n naa koo wūhū ya pye ye! Yesu Crise tuu kayī lii pye ye kē, -ye yii paha loo kayī nde na mii nayroho dyaṅ tee le paha tā yii na.

14

Ye ma syi ye naa ye nampyeṅ- pyer yāṅ ye

¹ Mpāy pe sē le Yesu kānde wo ma kai-cā ye, ye tyii pe n naa n pai ye ye! Ye ma syi ye maha yee ye ga naa kaplāṅ tyīn pe ne pe laam wūhū wī na ye! ² Le ga waha pye, waa ma u yee woo Yāhā ta u Yater, woo sē n fā dir raa ter na ye. Waa ter -sē ma wii tuu sē le Yesu kānde wo ma kai-cā ye, woo wan wān ya di, u laam wo kar wākaa sē yō ye. ³ Wii u sē n fā dir raa ter na ye, u ma syi naa u nampyeṅ yāṅ mii u wee ngaa ye, u nampyeṅ wii tuu yee woo n fā dir raa ter na. Wii tuu sē -sē dir bye di ye, u ma syi u yee u nampyeṅ wii tuu dir bye di u plaha ye. Ye sē yāā, woo nwo wī yō Yāhā ye. ⁴ Mboo wii taa waa tēntēle yāṅ, ma yee u tee n pye, ma kalii? U tēntēle u tēn tē n yō woo, u sē le tē n yō ye woo, u yīnfua wī ne. Yīnfua Yesu ga waha fānga wāā u kē, u n yia u tēn na. ⁵ Le ga waha pye, waa ma u laam wo plii bye wee wāceṅ ye, per gaa yō, kaa sē yō ye. Waa -sē ma u laam wo plii bye ma wāceṅ, kaa sē yō kaa na ye. Wii ma lii le yaha u laam wo, u loo sya cīinde.

⁶ Wii ma per gaa ta, ma yee koo kē ke yō, u loo pye Yīnfua Yāhā miingbāṅ wī na. Wii u' dir bye di, u loo pye Yīnfua Yāhā miingbāṅ wī na. U' syaha wāā ke kē te dir wī na koo kē. Wii u sē dir bye di ye, u bya' loo pye Yīnfua Yāhā miingbāṅ wī na. U bya' syaha wāā Yāhā kē u dir wī na koo kē. ⁷ Ye sē yāā, wo bye too ma yrāṅ na yagaa, waa saha yee u ma yrāṅ na u ya kānkai- wī na ye. Wii kuper ma no,

u saha yee u ma u ya wūū ye. ⁸ -Ye yāṅ, wo ma pye yrāṅ na, wo ma yrāṅ na wo Yīnfua kānkai- wī na, wo ma maha ku, wo ga maha nii wo Yīnfua wām. Wo ma yrāṅ na woo, wo ku woo, wo ma Yīnfua wām. ⁹ Ye sē yāā, Yāhā Yīndefua Crise ku ma yir gbā wo, ma dur ba yrāṅ na gbaafa ye. Loo nde ta u n nii yrāṅfa bye yīṅ na, tesē mpāy bye ne pe ku wa. ¹⁰ A nwa, mboo n nii ma nampyeṅ kaa ma n yee, u nde tee pye, ma nii u yāṅ u wee ngaa ye? Ma sē cā la ma yee, Yāhā ga ba wo bye sāhā? ¹¹ Ma sē yāā, le ma le yrūhū yaha Yāhā sabangbāṅ wo ma yee, Yāhā yee:

«Ndoo kē Yāhā gii ke ma yrāṅ na,
n yee nawee- bye ga ba kānkūy gbāā
ra yaha ye;
pe bye ga ba cā, ndoo kē Yāhā,
pe naa ra miingbāṅ sey fānga ne.»

¹² Ye yai ye cā nawee nawee woo ga ba u yīnwūhū tōr Yāhā yaha ye.

Ma'a syi ma nampyeṅ ta u n tee pye ye!

¹³ Wo ma syi wo naa wo nampyeṅ- kaa nantāṅ, wo yee pe yai wāpēn nge syi ne ye. Too yai lii wāpyeṅ ne le nde: -Wo naa wii troho wātāhā ter koo yāṅ. Too cā lii syi ga waha wo nampyeṅ ta u n le Yesu kānde miy yaha, -too loo yāā wo le miy yaha. ¹⁴ Yīnfua Yesu kaklaha kāmāy na, n le cā laha ma yee, kai laa wee le ga waha pye nawee ye kapī ye. Wii ma lii ta kapī, le ma kapī u ye. ¹⁵ Laa na, ma nampyeṅ n fā digi gaa ter na. Ma'a ke di ma nampyeṅ yīnde na, le ga u laam wlāhā, u saa laa war nantāṅ ye. Ma'a le cā wa ma le pye, le ga nii mii ma nampyeṅ ntāṅ sē dye ma tāy ye, koo kē. Loo nde ga waha ta u n plaha yi kāā le Yesu kānde wo, u saa wāsyayaha yāā ye. Digi gaa ter wī ya na, ma'a syi ma nampyeṅ ta u n plaha u kuāṅ ne ye; ma sē yāā, Crise ku woo bya wī na u waha wāsyayaha yāā.

¹⁶ Kai lii ma sronṅ mboo yīnde na, ma -sē pee mpāy ye, ma'a n le pye pe yīnde na, pe n naa wāpee pāā le na ye. ¹⁷ Ye sē yāā, wii u u troho tāhā Yāhā kānde wo, digi gaa ter wādiṅ tesē kla gaa ter wāwōṅ, koo sē kē ke ma yīṅ ufua ye ye. U cā Yāhā u ta u n sronṅ, ma yrīṅ wāā u kē, nuhu ne Yāhā Yrā kāmāy na, koo kē ke ma yīṅ u

ye. ¹⁸ Wii ma nii Crise tēn tē koo wāsron nge ne u laam wo, pe yrīn ne, ke nuhu ne, le ga tāy Yāhā ye, nawee- ga maha yee u kayī pye.

¹⁹ Lii le ga waha nii yrīn wī ma nampyeᅇ- ye, ma suhu lii ne le ga waha pe ta kaa n taha pe Yesu wātan na pe Yater, -too naa koo ke! ²⁰ Ma'a syi ma Yāhā tēn pye klaha- digi gaa ter wī ya na ye! Le cīinde na, dir bye wī ma gbεgbε. Taa ga digi gaa ter di ma nampyeᅇ waa yīnde na, u saa le war ye, le n naa u laam wlāhā, u n dye kapee laa wāpyeᅇ wo, loo le sē yō ye. ²¹ Taa cā wa, ma'a kar raa ter kaa ma nampyeᅇ waa yīnde na, le saa nii kayī u ye ye, laa na sēm wāwōᅇ, laa na ngaa ter ge, le puar ma'a n le syi laa pye u yīnde na, ma u ta u n dye kapee laa wāpyeᅇ wo ye. ²² Lii le ma ma laam wo koo kai- ngī wī na, le le yaha ma laam wo, Yāhā yīnde ma ma na. Mboo nawee, taa lii sya cīinde, ma'a ma troho tāhā loo kānde na, ma laam ga tege nii ma ye, ma wī n tāy. ²³ Wii ma -sē laalaa pye digi gaa ter wī na, ma -sē ke di, le nii mii tuu lii sya cīinde ma le le yaha u laam wo, loo sē ne u n pye ye, u ga wāpēn yāā le na. Taa lii sya cīinde, ma le le yaha ma laam wo, le ma pye, loo sē ne taa n pye ye, kapee ne.

15

Ta, ma ntān n dye ma nampyeᅇ tāy

¹ Wii mpāy too le Yesu kānde wo ma kai- cā, wo yai wo naa wo laam yīn mpāy ne pe sē le wa le wo ma kai- cā ye. Tesē, wo yai wo naa koho le pe ye, -too tyii wii laam wūhū wāpyeᅇ koo na. ² Wo nanem bye yai wo naa kai- wāpyeᅇ ke wo nampyeᅇ- kē, nkāy koo ke ga waha nii u ye kayūhū, ke ta kaa n taha u Yesu wātan na u Yater. ³ Ye sē yāā, u Yāhā Yīndefua Crise sē pye driyē wo ma naa u ya wī pye ye; le ma ge ma le yrūhū yaha u wī na ma yee:

«Pe naa Yāhā tyεε tyεε nkāy ne, ke dur too woo na.»

⁴ Kai- nkāy bye ke cāā yrūhū yaha faale na Yāhā sabangbāᅇ wo, ke ma kaklaha wo ye; ke fānga le wo laam wo, ma maha

wo laam yīn, wo n koho taha yaha Yāhā kayūhū wāyāā na.

⁵ Yāhā n sya, ke fānga le ye laam wo, ke maha ke laanyīn ter wāā ye kē. Ke ye ta ye ntān n dye yii tāy mii Yesu Crise kānde le yar mii. ⁶ Loo na, ye n yīmbuhu wāā le, ye naa wo Yīnfua Yesu Crise Tuhufua Yāhā sey.

Le Yesu kapāyī ma nawee- bye wī

⁷ -Ye yii gbihi naa n yigi le Yesu kānde wo, mii u Yāhā Yīndefua Crise ye gbihi yigi mii Yāhā miingbāᅇ wī na. ⁸ Ta n ye yar, ye sē yāā, Crise nii Yiifee- tēntēle. Yāhā ke bii yē ter kayūhū nkāy wāpyeᅇ ne Yiifee- wāle kē, Crise pa maa koo pye, pe cā Yāhā sē ke yē dur ye. ⁹ Tuu pa u maha yee mpāy pe wee Yiifee- ye, pe naa Yāhā sey ke laantār wī na, mii le yrūhū yaha Yāhā sabangbāᅇ wo mii, ma yee:

«Loo ne,

n ga naa ma miingbāᅇ sey
mpāy nsoho wo pe wee Yiifee- ye,
n ga naa ma miingbāᅇ yay le.»

Le maha yrūhū yaha ma yee:

¹⁰ «Mpāy pe wee Yiifee- ye,
pe naa nuhu di pe Yāhā nawee- ne.»

Le maha yrūhū yaha ma yee:

¹¹ «Yii mpāy bye tee wee Yiifee- ye,
-ye naa Yīnfua Yāhā miingbāᅇ sey;
nawee- ter bye, pe naa ke myaha
gboho!»

Faale Yāhā kaplāᅇ tōrfua Yisa maha bii yee:

¹² «Yisay* kur kuε puee waa ga ba yir
u nii mpāy yīn na pe wee Yiifee- ye.

Mpāy pe wee Yiifee- ye,
pe ga ba koho taha yaha u na.»

¹³ Yāhā kē ke nawee ta u n koho taha n yaha ke na. Tee ke ta ye Yater, ke nuhu le ye laam wo busāā, yrīn ne, kaa n naa n taha ye koho wātahayaha na ke na, Yāhā Yrā Fānga kāmāy na.

Pol u tēn wī pāā

¹⁴ Wo nna, lii le ma ye wī, ndoo ge le cā laha ma yee, ye ye laam gbihi ta kayūhū wāpye wī na, kacān gboho ye laam wo, ye ga waha naa laantor le yii laam wo.

¹⁵ Tē -sē ye laam too kaplāᅇ nkāy ne ke

* 15:12 15.12 Faale cāā Dawide tuhufua bii kē Yisay ne.

ma saba nwo wo, n ke yar ye na fānga ne. Ya'a yāā, n koo kaplāŋ ngī yrūhū yar ye na fānga ne ke syi, Yāhā kayī wāā ra kē, ¹⁶ ma ra ta Yesu Crise tēntēle mpāy ye pe wee Yiiffee- ye, loo ne. N ga le Yāhā tēn tē, n le yar nawee ga waha wāā le Yāhā ne. Loo ne le Yesu kapāyī wāpāā ne mpāy ye pe wee Yiiffee- ye, pe n nii mii diŋ gii syi dyaŋ ke nii Yāhā wāŋ ma maha n tāy ke ye, Yāhā Yrā kāmāy na.

¹⁷ Loo n ta, n ga waha nii sey Yesu Crise kāmāy na le Yāhā tēn kuε ye. ¹⁸ N saha laa pāā mii tēn lii sē ne u Yāhā Yīndefua Crise le tē ra koho ne ye. Mpāy pe wee Yiiffee- ye, u pe ta pe n nii n luhu Yāhā ye, ta kaplāŋ kāmāy na ma suhu ta troho wātāhā ne, ¹⁹ ma suhu yēkā wūhū ne tesē laanwo wūhū wāpyeŋ fānga ne, ma suhu Yāhā Yrā Fānga ne. Koo kāmāy kē tē waha le Yāhā Yīndefua Crise kapāyī wī pāā nawee- ye, ma gbe Yurusalem na tesē koo kuε kui ne, ma ga waa Yirii kāntraha kui na. ²⁰ Mpāy pe sē ba Crise myaha luhu yāā ye, n le kapāyī wī pāā poo ye. N sē naa n traha n ta tēn tē taha tēn lii na, waa ba cāā le nakūy ta wa ye, ²¹ mii le yrūhū yaha Yāhā sabangbāŋ wo ma yee:

«Pe sē ba yee u ga pa mpāy ye ye,
poo ga u yāā.
Mpāy pe sē ba u wī luhu yāā ye,
pe ga ba u kai- luhu pe ke war.»

Pɔl n traha u ka Worme wo

²² Le Yesu kapāyī wāpāātay kē le ba yer naa n tā ra na, n sē yāā ka ye fla na ye. ²³ Yagaa, tēn laa wee ra ye koo kui ngī wo ke ga waha yer tā ra na teelaa wākaŋ na ye. Ye fla kalaam pye ra na, naandyε ya sē kē ye. ²⁴ Yāhā ma sya, n ma ba n gaha Sepay kāntraha na, n ga klaha n ye yāŋ, n nii ye ne, n ye laam pye yai, ye n ba koho le ra ye ke yrāhā wāyi ne.

²⁵⁻²⁶ Yagaa, n n gaha Yurusalem wo. Ye sē yāā, Yesu kāndeyārfa mpāy pe ma Maseduan kāntraha na, ma suhu Yakayi kāntraha ne, pe war wāā, ma ga wāā Yāhā nawee- mpāy kē pe ma nawām Yurusalem wo. N n gaha loo na ke fla na. ²⁷ Pe warwāāfa me pe loo nde ta pe ya ya; kayī laa -sē ne, le fue pye pe na. Ye sē yāā, pe Yiiffee- Yesu kāndeyārfa mpāy

pe ma Yurusalem wo, kai- nkāy pe cā le Yesu kapāyī wūhū kuε ye, pe too kacān la pe ya na mpāy ne pe wee Yiiffee- ye. Loo nde na, mpāy pe wee Yiiffee- ye, pe bya -sē yai pe waha naa pe koho wān taa wāā pe kē pe n naa pe ya koho soho. ²⁸ N ma ba loo nde war wa, ma too wān nde le soho pe koho wo, n ga ke Sepay yrāhā yi n ba klaha ye fla na. ²⁹ N cā n ma ba ka ye fla na, u Yāhā Yīndefua Crise n gaha kaa taha wo byε na.

³⁰ Wo nna, n ga nde yar waha ye ye wo Yīnfua Yesu Crise myaha na, ma suhu wo ntāŋ mpāy ne pe dye wii tāy Yāhā Yrā kāmāy na: -Ye ra koho soho ta sesrār wo ye naa Yāhā nar ra kē, ³¹ ke n ta sya yaha Yudefa mpāy koho wo pe sē Yesu wī sya cīnde ye. Ye maha naa Yāhā nar, n n gaha wān tii ne Yurusalem wo pe Yāhā nawee- kē, te ga pe laam yīn. ³² Loo na, le ma tāy Yāhā ye, yaa ra yāā ye fla na nuhu ne ra laam wo, tesē ra n waha wūū car ye nsoho wo. ³³ Yāhā kē ke yrīŋ wāā. Ke pye ye byε kur ye! Amen, le nii ke syi.

16

Syaha fla

¹ N ga wo Yesu kāndeyārwesya nwo wī cāā pāā ye ye, u myaha Feebe. U tēn tē Sāncrihi Yesu kāndeyārfa yawāhā fla wo. ² U ma ba ka ye fla na, -ye u yigi yō wo Yīnfua myaha na, u n cā Yīnfua Yesu nawee- me ye ne. -Tee naa koho le u ye kānkai- nkāy ne ye wī ma u na; ye sē yāā, u naa koho le nawee- busāā ye, ndoo ge ne.

³ -Ye Persyila syar ra kē u puai Yakila ne, poo pe le Yesu Crise tēn tē naa n tay ra ne. ⁴ Pe ba ra sya yaha gbā koho wo, ma sya ne ga kuee le wo. Ndooyā sē kē, n syaha wāā pe kē ye, Yesu kāndeyārfa mpāy pe wee Yiiffee- ye, pe yawārfa byε syaha wāā pe kē. ⁵ Yesu kāndeyārfa yawāhāfa mpāy pe pe ya wāā pe kaha wo, -ye pe byε syar! -Ye Yepanεε syar, u ntāŋ sron dye ra tāy, woo kē Yesu kāndeyārfa cir Yasyi kāntraha na. ⁶ Maari wii u u ya fāy ye wī na, -ye u syar! ⁷ -Ye Yāāndurkuse syar tesē Yuniase ne, ta klofa me pe ne, pe maha pye ra ne nwompihi wo. Pe wī

n tãy pe Yesu tẽnlehe ye, pe maha cãã dye γε cãã dye ra yaha le Yesu kãnde wo.

⁸ -Ye Yãmpelase syar ra kē, u wĩ n tãy ra ye le Yĩnfua Yesu kãnde na. ⁹ -Ye Wurbã syar, u naa n tay wo ne le Yãhã Yĩndefua Crise tẽn wĩ na, -ye Setaase bya syar, u ntãŋ sron dye ra tãy. ¹⁰ -Ye Yapele syar, u wãfãy yãã le Yesu kãnde wo ma -sē u ya plãhã ma kuee le wo. -Ye Yartobule kahafa syar! ¹¹ -Ye Yerodãã syar, ta klofua kē u ne. -Ye Narsisi kahafa syar! Pe le Yesu kãnde yigi klue sĩ. ¹² -Ye ca syãm mii syar pe n yee Terfehe ma suhu Terfoho ne, pe ma Yĩnfua tẽn na. -Ye cɔɔ nwo syar pe n yee Persidi, u tẽn tē gboho Yĩnfua kē, u ntãŋ dye pe Yesu kãndeyãrfa tãy. ¹³ -Ye Wurfuu syar, Yĩnfua u yãŋ yi; -ye u nahafua syar, u ma ra bya nahafua, u kayĩ laa pye yãã ra kē, koo kē. ¹⁴ -Ye Yasãykerte syar, Flegõ ne, Yermese ne, Paterbase ne, Yarmase ne, tesē Yesu kãndeyãrfa mpãy ne pe ma pe ne. ¹⁵ -Ye Filohoke syar u cɔɔ Yuuli ne, -ye Neere syar u syafua ne, Woliipe ne, ma suhu pe Yãhã nawee- mpãy bye ne pe ma pe ne.

¹⁶ -Ye yii syar yõ Yãhã nawee- syaha ter ne. Yesu Crise kãndeyãrfa yawãrfa bye ye syar.

Kur kue kayar

¹⁷ Wo nna, n ga ye yar waha nde ne: -Ye yii yigi nawee- mpãy ne! Ye sē yãã, kaklaha nkãy pe ye klaha ke ne, pe koo kaklaha sye, ma nii yēcroho le pe Yesu kãndeyãrfa nsoho wo, ma pe plaha n le kãmpee wo. ¹⁸ Ye sē yãã, poosyifa mii, wo Yĩnfua Yãhã Yĩndefua Crise tẽn sē ne pe n tē ye, pe ya laam wĩ ne pe n kar. Pe ga pe yēr ta sĩsĩ, pe kaplãntãhã ta pe nawee-wlan, nawee- mpãy syi pe wãkaryaha sē n sye ye. ¹⁹ Yii poo na, nawee- bye cã ma yee ye n luhu Yĩnfua ye. Loo nde nuhu le ra laam wo. N n traha ye kacãn yãã kayĩ wãpyeŋ kue ye, -tee naa n nii kapee- wãpye wĩ ma n naa n dye ye laam wo ye. ²⁰ Yãhã gii ke yrĩŋ wãã, ke ga sãndãpee yĩnfua Setane kai- tãhã pye klaha- migimigi ye trε flãhã tãy. Yagaa, le yale gbe taha. Wo Yĩnfua Yesu Crise, u u laantãr yar ye na.

²¹ Ta tẽntẽwai Timuti ye syar, woo ma suhu ta klofa Lususe ye ne, Jasoho ne, Sosipatehe ne. ²² Ndoe Tεhetise wii tē Pɔl yē kaplãŋ ngĩ yrũhũ, n ye syar Yĩnfua myaha na. ²³ Kayusu wii n n syã u fla na, tesē pe Yesu kãndeyãrfa yawãhãfa pe ya wãã u fla na, u ye syar. Yerasyi wii u ma le klo nanihi war yĩŋ na, ma suhu wo Yesu kãndeyãrwe Kartisi ne, pe ye syar. [²⁴ Wo Yĩnfua Yesu Crise, u u kayĩ wãã ye bye kē. Amen, le nii ke syi.]

U saba kuasaha Yãhã wãsey ne

²⁵ -Too naa Yãhã sey, koo ke ga waha ye ta ye n ke sron ta ye Yater, mii le Yesu kapãyĩ le yar mii, le kapãyĩ lii tē n pãã nawee- ye. Yesu Crise wũhũ nkãy tē tõr n yar nawee- na, koo kē ke ma Yãhã laam wĩ lii le sē ba yi yãã gbaa na ye. ²⁶ Pe Yãhã kaplãŋ tõrfa bii loo nde yrũhũ yaha saba wo. Yagaa, le gbe yi gbaa na. Yãhã gii wãkuayãã wee ke na ye, koo ke loo nde ta, ma maha ta pe n koo kai- ngĩ yar mpãy bye na pe wee Yiiffee- ye, pe n Yesu ta pe Yater pe naa n luhu u ye.

²⁷ Yãhã neŋ ya kē ke ma kai- bye cãfua. Yesu Crise kãmey na, koo neŋ ya myaha yai wãsey ne yalebye, wãyeryãã ma n pye le na ye. Amen, le nii ke syi!

Pɔl saba cir kaplāŋ Korntifa ye

Syaha fla

¹ Ndoos Pɔl kē ma suhu wo Yesu kändeyārwe Sohotān ne, too saba nwo yrūhū nɔ wāā. Ndoos Pɔl kē, le tāy Yāhā ye ke n ta yee, n ba nii Yesu Crise tēnlehe. ² Wo u saba yrūhū nɔ wāā Yesu kändeyārfa yawāhāfa kē Kornti wo. Yāhā pe yee, ma pe ta ke wām, pe n wāā le Yesu Crise kāmāy na. Wo u yrūhū nɔ wāā mpāy bya kē pe ma tebehe bye wo, ma -sē wo Yīnfua Yesu Crise miingbāŋ gboho. Woo kē pe Yīnfua tesē wo bye Yīnfua.

³ Wo Tuhufua Yāhā ma suhu wo Yīnfua Yesu Crise ne, ke ke laantār wīl pye ye kē, tesē pe pe yrīŋ wāā ye kē.

Korntifa Yāhā laantār wūhū yāā Yesu Crise kāmāy na

⁴ Yāhā laantār wīl lii pye ye kē Yesu Crise kāmāy na, yalebye n syaha wāā ke kē loo wīl na. ⁵ Ye cā tee wāā le Yesu Crise ne, Yāhā ta ye n kayūhū yāā ye känkai-bye wo. Koo kayūhū kē ye le Yāhā kapāyīl cā, ye le war. ⁶ U Yāhā Yīndefua Crise kapāyīl nnen gbāā ye laam wo, ⁷ ye n sya ke Yāhā kayūhū yāā. Koo ke ye ta ye n waha wo Yīnfua Yesu Crise wādurban sēŋ. ⁸ Woo kē u ga ye ta ye n yii plāhā yaha, u ma ba dur ba, waa ma n ba yāā ye plaha laa ne ye. ⁹ Yāhā ma yē ter lii ne, ke le pye, koo gii ke ye yee, ye sefar le ke Dya Yesu Crise ne, woo wii u ma wo Yīnfua.

Pe Yesu kändeyārfa tee ma creŋcreŋ Kornti wo

¹⁰ Wo nna, n ga le nar waha ye ye wo Yīnfua Yesu Crise myaha ne: -Ye wāā le, ye ma syi ye nii creŋcreŋ ye! -Ye nii yīmbui nen na, -tee nii laantee nen ne!

¹¹ Wo nna, ye sē yāā, cɔɔ nwo pe n yee Klowee, u kahafa mpāy ra yar ma yee, wāhā ma ye nsoho wo. ¹² Lii le ma le na, ye kaplāŋ ma ke ya wuhu na: Nwo ga yee woo ma Pɔl kur ye, waa ter ga yee woo

ma Apolosu kur ye, waa ga yee woo ma Pyar kur ye, waa ga yee woo ma u Yāhā Yīndefua Crise kur ye. ¹³ Tee le cā laha ma yee, u Crise sē la cer fle fle ye, ye tee nii creŋcreŋ. -Ye yāŋ, ndoo Pɔl sē kē tē ku trā na ye wīl na ye. Ye sē maha tāā yi loho wo ndoo myaha na ye. ¹⁴ N syaha wāā Yāhā kē tē sē ye tāā yi loho wo ye, ma yi kāā Kirpusu na, Kayusu ne. ¹⁵ Loo na, waa saha yee ndoo kē n ye tāā yi loho wo ta myaha na ye. ¹⁶ Cīinde, n maha Tefanase kahafa tāā yi loho wo. N sē -sē le sya n maha waa tāā yi yāā loho wo nantāŋ ye. ¹⁷ U Crise sē ra lehe wāā nawee- wātāā myaha na ye. U ra lehe wāā, n ba naa le kapāyīl wūhū yar nawee- na. U sē ra lehe wāā, n ba naa le kapāyīl wūhū pāā mii pe nawee- kacān wūhū pāā mii syi dyan ye. U Crise wāku wīl trā na, n ma le pāā nawee- kacān yor ne, le saa pii sa ye.

Yesu Crise ma Yāhā laantor ne, tesē ke fāngangbāŋ ne

¹⁸ Ye sē yāā, mpāy pe wīl ga ba klaha-, ma'a Yāhā Yīndefua Crise trā wāku wīl pāā pe ye, pe ga yee, a yīŋ wee le na ye. Ma -sē yee wii poo na too sya yaha u Crise kāmāy na, wo cā Yāhā fāngangbāŋ kē u Crise trā wāku wīl ne. ¹⁹ Loo ne le yrūhū yaha Yāhā sabangbāŋ wo ma yee, Yāhā yee:

«Mpāy pe ma laantorfa,
n ga pe laantor wūhū pye klaha- pe kē.
Mpāy pe ma kaicāfa, n ga pe kacān wūhū sye.»

²⁰ Loo na, ma'a nii laantorfa, laa na kaicāfua, laa na kaplāntāhā pāāfua driyē wīl na, le wāyīl -sē ma na ma ye? Yāhā ge le yar ma yee yīŋ wee driyēfa kacān na ye.

²¹ Ye sē yāā, driyēfa laantor pe ta pe sē waha Yāhā laantor war ye. Loo ne, mpāy pe Yesu ta pe Yater, Yāhā yee ke ga poo sya yaha le Yesu kapāyīl kāmāy na, lii le n pāā driyēfa ye, pe n yee yīŋ wee le na ye. ²² Yiifee- n ke laanwo wūhū n pye pe n yāā yīnde ne. Jrekefa n ke pe kacān yāā driyē wūhū wīl na. ²³ Wii poo na, wo u Crise trā wāku wīl pāā nawee- ye. Loo nde ncafūhū yigi pe Yiifee- kē; mpāy pe wee Yiifee- ye, poo n yee yīŋ wee le

na ye. ²⁴ Yesu kãndeyãrfa bye, mpây pe ma Yiiffee-, tesê mpây ne pe wee Yiiffee-ye, poo ye u Crise ma Yãhã fãngangbãñ, ma maha ma ke laantor. ²⁵ Yãhã wũhũ nkãy nawee- n yee yĩñ wee ke na ye, ke ter gboho nawee- laantor wũhũ na. Tesê, Yãhã wũhũ nkãy nawee- n yee fãnga wee ke na ye, ke ter gboho nawee- fãnga na.

²⁶ Wo nna, tee wee ngaa driyẽfa yĩnde na ye, Yãhã n -sê ye yãñ yi, -ye loo yãñ! Ye laam wo, kaicãfa sê nihi ye, fãngafa sê nihi ye, nangbãm sê nihi ye. ²⁷ Mpây pe wee kaicãfa driyẽfa yĩnde na ye, Yãhã poo yãñ yi, ma fyar yaha mpây na pe ma kaicãfa driyẽfa yĩnde na. Mpây pe wee fãngafa driyẽfa yĩnde na ye, Yãhã poo yãñ yi, ma fyar yaha mpây na pe ma fãngafa driyẽfa yĩnde na. ²⁸ Mpây pe ma naflam, driyẽfa sê pe yãñ nawee draha wo ye, ma suhu mpây ne pe wee ngaa driyẽfa yĩnde na ye, Yãhã poo yãñ yi, ma -sê pe driyẽfa fãnga wĩ kua, ²⁹ nawee waa ma n waha u ya sey Yãhã yaha ye ye.

³⁰ Yãhã -sê ye ta ye n seefar le Yesu Crise ne, woo kê u laantor le nawee laam wo. Woo kãmaway na wo sron Yãhã yĩnde na, wo nii Yãhã wãm, wo maha wãsyayaha yãã. ³¹ Loo ne, le yrũhũ yaha Yãhã sabangbãñ wo ma yee:

«Waa sê yai u naa u ya sey ye,
u yai u naa Yĩñfua Yãhã koo sey.»

2

Yesu Crise trã wãku wĩ loo le ma yĩñ

¹ Wo nna, tẽ ba ka ye fla na, maa le Yãhã kapãyĩ wĩ pãã ye ye, ta yẽ kaplãñ pye yaayaa, ta kacãyor sê maha ba ter ye kacãn fla yaha ye. ² Ye sê yãã, tẽ pye ye nsoho wo, n ba yee n saa laa pãã ye ye mii Yesu Crise wĩ ya sê ne, tesê u trã wãku wĩ ne ye. ³ Tẽ pye ye fla na, fãnga sê pye ra na ye, n naa n fya ma sya naa n sege. ⁴ Kaplãñ nkãy tẽ naa n pãã ke pye gbgbe, ke sê pye kacãyor kaplãntãhã ye. Yãhã Yrã Fãnga pye ra kaplãñ na, ma ta nawee- n naa ke kaplãñ sya. ⁵ Loo na, driyẽfa laantor ter sê ne te ye ta ye n Yesu ta ye Yater ye, Yãhã Fãnga koo kê.

Yãhã laantor

⁶ Mpây pe yĩntar too Yesu Crise kãnde wo, wo laantor raa wĩ pãã pe ye. Driyẽfa laantor ter sê ne ye, driyẽ yĩñfa laantor ter sê maha ne ye, poo mpây pe fãnga ga ba pye klaha- pe ye. ⁷ Yãhã laantor wĩ ne too n pãã, tii driyẽfa sê te war ye, te wũhũ pe na. Driyẽ sê bii tãhã wa ye, Yãhã bii too laantor cãã gbihi ta wa wo kê, wo nayõr wãyaã wĩ na. ⁸ Too laantor wee driyẽ yĩñfa ye ye. Mii loo sê ne ye, pe saa ne pye pe Yesu Crise kuey mar boo trã na ye, woo wii u ma nayõr ter bye Yĩñfua. ⁹ Loo ne le yrũhũ yaha Yãhã sabangbãñ wo ma yee:

«Kai- nkãy nawee waa sê ke yãã yãã yĩnde ne ye,
waa sê maha ke luhu yãã ye,
ke sê pye yãã waa laam wo ye,
Yãhã koo cãã gbihi ta
mpây kê ke ntãñ dye pe tãy.»

¹⁰ Koo kai- ngĩ Yãhã ke yar wo na ke Yrã kãmaway na. Ye sê yãã, Yãhã Yrã Fãnga kai- bye cã, Yãhã wũhũ nkãy ge ne ke sê n yi gbaa na ye. ¹¹ Ye cã, waa saha nawee laam wĩ cã ye. Nawee yrã lii le ma u laam wo, loo ne le u laam wĩ cã. Ke syi, waa saha Yãhã laam wĩ cã mii Yãhã Yrã sê ne ye.

¹² Wii poo -sê na, driyẽ nge yrã ter sê ne le ma wo laam wo ye. Yãhã Yrã ter loo ne too yãã; Yãhã le wãã wo kê, ma yee wo waha ke kayũhũ cã, kayũhũ nkãy Yãhã ke wãã wo kê. ¹³ Wo koo kayũhũ ngĩ wĩ pãã nawee- ye. Wo sê ke pãã driyẽfa kacãyor kaplãntãhã ne ye; Yãhã Yrã kaplãñ nkãy le wo yẽ wo, koo too n pãã. Yãhã Yrã kaplãñ kê ke ne ke Yãhã Yrã wũhũ pãã.

¹⁴ Nawee wii Yãhã Yrã wee u laam wo ye, u saha Yãhã Yrã wũhũ yãã ye; woo ye, yĩñ wee ke na ye. U saha ke war ye, ke n war Yãhã Yrã kãmaway ya na, koo kê. ¹⁵ Nawee wii u Yãhã Yrã yãã, lii le sron lii ne le sê sron ye, u koo war. Woo na, nawee waa ter saha u wũhũ war ye, nawee wii u sê Yãhã Yrã yãã ye. ¹⁶ Loo ne le yrũhũ yaha Yãhã sabangbãñ wo ma yee:

«Yoo Yãhã laam wũhũ cã,
ma ga waha naa ke klaha kai- ne?»
Wii poo -sê na, wo ma Yãhã Yĩndefua Crise laam ter ne.

3

Yāhā tēntē- wī

¹ Wo nna, n sē ba naa kai- pāā ye ye, mii mpāy dyaŋ Yāhā Yrā laantor ma pe ye ye. Ye naa ye laam wūhū ya pye, ye pye mii pēyār dyaŋ le Yāhā Yīndefua Crise kānde wo. ² Kai- nkāy tē naa n pāā ye ye, ke pye mii yīm dyaŋ tē naa n wāā ye kē; ke ma ne pye mii wāε digi dyaŋ, ye saa ne waha yia ye. Yagaa gε na, ye saha yia ye, ye tee mii, ye laam wūhū ya tee n pye nantāŋ. ³ Ye sē yāā, tee laanyar pye yii na, wāhā ke maha ma ye nsoho wo, koo ngī le yar ma yee, ye ye laam wūhū ya pye, ye ma mii driyēfa dyaŋ. ⁴ Ye laam wo, nwo ga yee woo ma Pōl kur ye, waa ter ga yee woo ma Apolosu kur ye. Loo nde le yar ma yee ye ma mii driyēfa dyaŋ.

⁵ Apolosu wī ma lii ne? Ndo Pōl, ta wī ma lii ne, ye n nii n wāā wo wī na? Yāhā tēntē- ya me wo ne, ke wo tēŋ la wo kē. Wo kāmāy na ye Yesu ta ye Yater. ⁶ Le ma mii ndoo Pōl ngaa sī wāsī ya, Apolosu n loho ya woo ke na, Yāhā koo n -sē ke ta ke n yir. ⁷ -Ye yāŋ, u sīifua wee ngaa ye, u lawoofua wee ngaa ye. Yāhā gii ke ke ta ke n yir, koo kē ke ma yīŋ. ⁸ U sīifua ma suhu u lawoofua ne, pe ma wācεŋ. Pe pe tēn tē mii syi dyaŋ, Yāhā ga ba pe dāān wāā pe kē koo syi, pe ya wuhu na.

⁹ Ye sē yāā, ndoo ma suhu Apolosu ne, wo ma mii tawarfa dyaŋ Yāhā ye. Yii -sē ma mii tar dyaŋ Yāhā ye. Ye maha ma mii kangbāŋ dyaŋ ke fāā yir Yāhā kē. ¹⁰ Yāhā ndoo ta ra n waha yia, ma ke kangbāŋ nakūy kā mii kaha fāāfuayō dyaŋ. Yāhā ke laantār wī nde pye ra kē. Waa ter n -sē ba fāā taha koo kaha nge nakūy na. Mpāy byε pe -sē ga ba fāā naa n taha ke na, pe pe ya yigi pe wāfāā ter ne. ¹¹ Koo kangbāŋ nakūy lii le ta wa, loo ne Yesu Crise wātaŋ ne ye Yater. Yīŋ wee kangbāŋ gaa ter nakūy na Yāhā ye ye. ¹² Nawee-mpāy fāā n taha ke kangbāŋ nakūy na sān wān ne; mpāy, wargbε wān ne; mpāy, ntēmbar raa ter ne kacān wee te dir na ye. Mpāy ter maha ma, pe fāā n taha katyigi ne; mpāy, nyēfar ne; mpāy, nyōr ne. ¹³ Yesu Crise kasāhā per maa nō, naa ga ba ta le n cā mpāy poo wān yō, naa

saha te pye klaha- ye, wān tii pe fāā naa n taha te ne. Mpāy, naa ga waha pe wān pye klaha-, le bya ga ba cā. ¹⁴ Naa ma yee ke sē wii tēn klaha- kāā koo kangbāŋ nakūy na ye, ufua ga dāān yāā. ¹⁵ Naa ma -sē wii tēn klaha- kāā, koo kangbāŋ nge nakūy na, ufua saa dāān yāā ye. U ga nii mii nawee wii dyaŋ, naa u wān byε suhu, woo ya n yi le wo.

¹⁶ Ye sē cā la ma yee ye kadye ma Yāhā niisaha, Yāhā Yrā Fānga ma ye nanem byε laam wo? ¹⁷ Nawee wii ma koo Yāhā niisaha pye klaha-, Yāhā ga woofua bya pye klaha-. Ye sē yāā, Yāhā niisaha ma Yāhā wāŋ. Ye byε -sē ma Yāhā niisaha.

¹⁸ N ga laa pāā ye ye, waa ma syi u u ya kar yaha le ne ye, loo ne nde: Ye laam wo, waa ma yee woo ma driyēfa laantor ter ne, u too miy yaha. -Tuu Yāhā laantor ter gbe, too tii yīŋ wee te na driyēfa ye ye. Loo na, u ga nii cīinde laantorfa Yāhā ye. ¹⁹ Ye sē yāā, yīŋ wee driyēfa laantor ter na Yāhā ye ye. Le ma gε ma le yrūhū yaha Yāhā sabangbāŋ wo ma yee: «Driyē laantorfa, Yāhā pe yigi pe ya koho kacān namihi ne.» ²⁰ Le maha ma le yrūhū yaha ma yee:

«Yāhā nawee laantor ter wūhū cā. Ke cā too nde saha laa yō ye.»

²¹ Loo nde na, ye ma syi ye naa naweete myaha gboho ye! Ye sē yāā, kai- byε ma ye wān: ²² Ndo Pōl woo, Apolosu woo, Pyar woo, driyē wān woo, yrāŋ wī woo, gbā wī woo, yagaa wūhū woo, sukūhū gaa wūhū woo, too nde byε ma ye wān. ²³ Ye -sē ma u Yāhā Yīndefua Crise wām, u Crise -sē ma Yāhā wū.

4

Yesu Crise tēntē-

¹ Ye yai ye cā u Yāhā Yīndefua Crise tēntē- me wo ne. Yāhā wūhū nkāy nawee- sē ke cā yāā ye, koo wo n yar nawee- na. ² Wii u -sē ma Yāhā wūhū yarfua nawee- ye, lii le ma u wī, u yai u sroŋ. ³ Le tāy ye yee ta wī yō, laa na ye yee ta wī sē yō ye, le tāy le pye kasāhāfa gε pe ra wī pāā ke syi dyaŋ, le sē kai kua ra ye ye. Ndo gε sē laa pāā nii wāpee wī na ye; ⁴ n sē laa yāā tē tee pye ye. Loo sē -sē ne le ga ta ra n sroŋ Yāhā ye ye. Wii u ma ra

kasāhāfua, woo kē Yīnfua Yesu ne. ⁵ Loo ne, ye ma syi ye cāā naa laa pāā waa wīī na mii le yale sē nō wa ye, yaliile Yīnfua Yesu ga ba dur ba. U ga ba wam wūhū gbe yi gbaa na, nawee laam wūhū bya ne. Loo na, nawee nawee woo, u ga ba u miyūhū lay yāā Yāhā ye.

⁶ Wo nna, n wo wīī pāā ye ye, ndoo tesē Apolosu ne, ma yee ye waha ke kai- war. N yee n ga wo wīī pāā ye ye, ye n naa ye troho tāhā mii le ma le yrūhū yaha Yāhā sabangbān wo mii. Ye ma syi ye naa n yee nwo wāklaha ter puar nwo wāklaha na, le n nii ye n yatan ta yii na ye. ⁷ Ye sē yāā, yoo nawee- ta pe wee wācēn pe ya ne mii Yāhā sē kē ye? Mboo nawee, kayīī lii ma ma ye, mii Yāhā sē kē ke loo wāā ma kē ye? Taa -sē loo yāā, ma tee mii sey mii Yāhā sē kē ke le wāā ma kē ye.

Yatan gboho ter Korntifa na

⁸ Ye sē yee la, a yii kai- cā yai wa, a ye ngbān yai wa kacān ne, a wii ma sya yee wo wee ye, ye ga waha yahasee gbe? Ye ma nii yahasee ye cīinde, le yō; ye ga waha wo bya ta wo n nii yahasee ye. ⁹ Ye sē yāā, wii Yesu tēnlē, le wee la mii Yāhā wii ta nawee- bye kur kuē ye, mii mpāy dyan pe yai wāboo ne? Driyē nge wo, pe nabuar, ma suhu pe yāhāyīn tēnlē ne, pe yīnde ma wo na ke kai- bye wo. ¹⁰ U Yāhā Yīndefua Crise wīī ta pe n nii n yee yīn wee wo na ye. Yii poo -sē na, ye sē yee la ye ma laantorfa le Crise kānde wo? Fānga wee wii ye ye, yii poo -sē na, ye sē yee la fānga ma ye ye? Ye sē yee la nawee- ye myaha sey, wii poo -sē na, pe sē wo yān nawee draha wo ye? ¹¹ Ma sya ba waa yagaa na, wo n fāy fāā ne, loho fāā ne, faha wān sē maha yai wo ye ye, pe wo nuhu, niisar wee wo ye ye. ¹² Wo wo yē digi yāā wii koho kasyā na. Mpāy pe wo tyē, wo Yāhā nar ke kaa taha pe na. Mpāy pe wo nuhu Yesu Crise wīī na, wo sē n fya koo wāfāy na ye, ke ma sya pye mii. ¹³ Nawee wii ma wāpee pāā wo wīī na, wo u yē wāā n sya kayīī ne. Ma sya ba waa yagaa na, wo ma kafar wān syi dyan driyēfa ye, wo wīī fūhū nawee- ye.

¹⁴ N sē koo kaplān ngīī yrūhū ye kē ma yee, n ga fyar yaha ye na ye. N yee n ga ye cāā yar ke kai- ne, mii waa dyan u pii ne pe ntān dye u tāy. ¹⁵ Ye sē yāā, mpāy pe ye klaha le Crise kānde wāyār ne, pe ma sya nawee- nyerbua tā, tuhufa buar wee ye ye ye. Tee fe dye le Yesu kānde wo, ndoo kē n cāā ye klaha le Yesu Crise kapāyīī wīī ne, koo kē ndoo kē ye tuhufua le Yesu kānde wo. ¹⁶ N ga ye nar waha nde ne, -ye ra pyer ter gbe! ¹⁷ Loo ne ta n Timuti nō wāā ye ye. U ma ta dya le Yīnfua Yesu kānde wo, u ntān dye ra tāy, u n sron le Yesu tēn ne. U ga ba ye gbihi yar ta troho wātāhā ter ne le Yesu Crise kānde wo, tesē ta kaklaha ter ne Yesu kāndeyārfa yawār teebē bye wo.

¹⁸ Ye laam wo, mpāy ta yi yatan ne ma n yee, a ndoo saa ka ye fla na ye. ¹⁹ Yāhā ma sya, n ga ka ye fla na, le saa ma- ye. Mpāy pe yee poo ta yi pe yatan ne, n sē n gaha pe kaplān ya luhu ye, n n gaha yān pe ma waha n yia, ma pe troho tāhā le Yesu kānde wo fānga ne. ²⁰ Ye sē yāā, Yāhā Yai wīī na, kaplān koo sē kē ke ma yīn ye; ma waha yia, ma naa ma troho tāhā le Yesu kānde wo fānga ne, loo le ma yīn. ²¹ Lii loo le n tāy ye ye? N ka ye fla na ye wāpēn yīmbui ne laa, n ka ye fla na laantār ne mii waa dyan u pii ne pe ntān dye u tāy?

5

U kapeepyefua yai u cer yi kāā ye yawāhāfa wo

¹ Pe le pāā, a ye yawāhāfa wo tyatyāhā wīī laa ma, le wāpee! Mpāy gē pe sē cīinde Yāhā cā ye, poo kānde na le syi sē yai le pye ye. Le nde, ye laam wo, waa ma u u tuhufua cōo di. ² Loo naa bye ne, ye yatan gboho, ma sya ta yi. Ye ma ne pye fyar ye yigi, le n nii ye fāy, ye ne ga u tyatyāhāfua cer yi kāā ye yawāhāfa wo. ³ Ndo wo na, tē sya dey ye na, ta laam ma ye fla na. Wii tuu kapee nde pye, ndoo woofua sāhā wa wo Yīnfua Yesu kāmāy na, mii n ma ye fla na. ⁴ Ye ma yii wāā Yīnfua Yesu myaha na, ta laam bya ga ba pye ye nsoho wo, Yīnfua Yesu fānga ne. ⁵ Ye ga ba u kapeepyefua cer yi kāā ye yawāhāfa wo, Setane n u fāy u kadye

sraha na, u tyatyāhā laampee n sya ba pye klaha-. Loo na, u ga ba sya yaha wo Yīnfua Yesu wādurba per.

⁶ Ye yii ka n sey ke dyaŋ, yīŋ wee le na ye ye ye. Ye cā ncasur car ya kē, ke ke bur loho bye ta ke n fua n yir busāā. ⁷ Kapee-wāpyeŋ ma mii ncasur wāŋ syi dyaŋ ke le nii nawee laam wo. -Ye ye ncasur yi kāā yii wo, ye nii mii bur loho wāfāŋ dyaŋ ke ma gbegbe, ncasur wee ke laam wo ye. Āwā, ye -sē ma gbegbe koo syi dyaŋ; ye sē yāā, pe u Yāhā Yīndefua Crise boo mpar draha wo wo kapee- wī na. Woo kē wo syayaha gbar. ⁸ -Too naa wo syayaha gbar gbar, wo naa wo troho tāhā Yesu kānde wo, wo wo napeer miy yaha, wo tyatyāhā ne te ma mii ncasur wāŋ syi dyaŋ! Loo na, wo ga naa wo troho tāhā Yesu kānde wo cīnde, wo nii gbegbe mii bur loho gii syi dyaŋ ncasur wee ke wo ye.

⁹ Tē ba cāā saba wii yrūhū nō wāā ye ye, n ba le yrūhū u laam wo ma yee, -ye cer mpāy na pe tyatyāhā pye. ¹⁰ Driyēfa mpāy pe tyatyāhā pye, mpāy ne pe yīnde yi n too nawee- wān na, pe fufordifa ne, pe mpar yahafa ne, n sē -sē yee -ye cer pe na ye kuāŋ ne ye. Mii loo sē ne ye, ye ga waha yi kāā la pe yaha ke driyē wo? ¹¹ N ba le yrūhū ma yee, -ye cer ye kuāŋ ne mpāy na pe pe ya ta Yesu kāndeyārfa, ma -sē tyatyāhā pye, tesē mpāy ne pe yīnde yi n too nawee- wān na, mpāy ne pe mpar yaha, pe nagblahafa ne, pe sēnwō nafāān ne, pe fufordifa ne. Ye ma n wāā naa n di ge di pe ne ye.

¹²⁻¹³ Driyēfa mpāy pe wee Yesu kānde wo ye, ta wī sē ne poo wāsāhā ne ye. Yāhā kē ke ga ba pe sāhā. Mpāy pe -sē ma le Yesu kāndeyārfa yawāhā fla wo ye ne, ye yai ye naa poo sāhā, -ye naa ke kai- gbihi! Le ma le yrūhū yaha Yāhā sabangbāŋ wo ma yee, Yāhā yee: «-Ye u napee cer yi kāā ye nsoho wo!»

6

Ye ma syi ye ga naa yii sāhā driyēfa ye ye!

¹ Ye yawāhāfa laam wo, kai ma wii dye u Yesu kāndeyārwei ne, u yai la u ga u sāhā kasāhāfa mpāy fla na pe sē

cīnde Yāhā cā ye? U ma ka u ne u Yesu kāndeyārwei poo yahasee ye, koo sē puar la? ² Ye sē cā la, mpāy pe ma Yāhā wām, poo me pe ga ba driyēfa sāhā sukūhū gaa laam wo? Tee -sē ga ba driyēfa sāhā, ye yai ye waha naa ye kasyīmbehe gbihi ye nsoho wo yii ya. ³ Ye sē cā la ma yee, wo n pai yāhāyīŋ tēnlehe sāhā sukūhū gaa laam wo? Ye -sē pye mii ye saa waha driyē nge kai- gbihi ye? ⁴ Kai ma -sē dye ye nsoho wo, driyē nge kasyīmbehe wī na, ye tee n gaha kasāhāfa mpāy fla na pe sē cīnde Yāhā cā ye. ⁵ Loo nde yīntaha kē, ye laam wo, laantorfa waa wee wii syi tuu ga waha kai war yi u Yesu kāndeyārwei nsoho wo ye. Fyar yai te ye yigi! ⁶ Tee kai- pāā n taha yii na, le sē yō ye. Ye tee maha n gaha ke kai- ne kasāhāfa mpāy fla na pe sē cīnde Yāhā cā ye, loo cā pee.

⁷ Tee yii yee ga n sāhā kasāhā yīnfa fla na, loo nde ma wa wāpee ye wī na. Waa ma kapee laa ter pye ye na, ye tyii le n kua kāā ye laam wo gbegbe, kayī ne. Waa ma ye koho kla gaa gbe, -ye yaha le le n kua kāā ye laam wo gbegbe, kayī ne. ⁸ Le -sē nde, yii ge me tee kapee- pye ye nampyeŋ- na, ma maha pe koho wān gbe. Ye Yesu kāndeyārwei ge me tee nde pye pe na. ⁹ Ye sē cā la ma yee mpāy pe kapee- pye, pe saa ba yāā dye Yāhā yai klo wo ye? Ye ma n yii kar yaha le ne ye: Mpāy pe tyatyāhā pye, ma suhu mpar yahafa ne, tesē cayōr lefa ne, tesē mpāy ne pe n sāy pe naawai ne, pe cawai ne, ¹⁰ tesē fufordifa ne, tesē mpāy ne pe yīnde yi n too nawee- wān na, tesē sēnwō nafāān ne, mpāy ne pe pe nampyeŋ- laam war, mpāy ne pe ma yuhu- naboofa, poo mii bye saa ba yāā dye Yāhā yai klo wo ye. ¹¹ Ye laam wo, mpāy pye ke syi. Ye kapee- -sē yee laha kāā ye na, ye nii Yāhā wām, ye sroŋ Yāhā yīnde na Yīnfua Yesu Crise kāmāy na, tesē Yāhā Yrā Fāŋga kāmāy ne.

Ye kadye ma Yāhā niisaha

¹² Pe n yee, a nawee laam wūhū bye wāpyeŋ kānde ma u ye. Cīnde ne, ke bye sē -sē kē ke yō ye. Nawee laam wūhū bye wāpyeŋ kānde ma sya pye u ye, u sē -sē yai u nii u laam wī laa yāmpuai ye. ¹³ Pe

n yee, a dir ma laha myaha na, laha ma dir myaha na. Tee -sē le cā ye yee, Yāhā ga ba te bye wīl kua. Nawee kadye sē -sē nii tyatyāhā myaha na ye. Nawee kadye ma Yīnfua Yesu myaha na; tesē Yīnfua Yesu ma nawee kadye myaha na. ¹⁴ Yāhā fāngangbāŋ kāmāy na, ke ba wo Yīnfua Yesu ta u n yir gbā wo, ma dur ba yrāŋ na gbaafa ye mii, ke -sē ga ba wo kadye ta ke n yir gbā wo, ke nii yrāŋ na koo syi.

¹⁵ Ye sē cā la ma yee, ye kadye ma Yāhā Yīndefua Crise kadye teebēhe nkāy? Ye kadye ke -sē ma u Crise kadye teebēhe nkāy, ye sē yai syi syi ye ke wāā le canaandi kadye ne ye. ¹⁶ Ye sē cā la ma yee, mboo wii ma ka canaandile ye, mboo tesē woo ne, ye ga wāā le, ye nii kadye nen? Loo syi ne le yrūhū yaha Yāhā sabangbāŋ wo ma yee: «Naa ma suhu cōo ne, pe ma pe ya gbe, pe ga nii kadye nen.» ¹⁷ Wii ma -sē wāā le Yīnfua Yesu ne, u ga nii laantee nen na Yesu ne.

¹⁸ -Ye naa n fā tyatyāhā na! Kapee- nkāy ter ma ke pee, ke sē -sē laa pye nawee kadye sraha na ye. Wii u -sē tyatyāhā pye, u le pye u ya koho kadye sraha na. ¹⁹ Ye sē cā la ma yee, ye kadye ma Yāhā Yrā Fānga niisaha? Yāhā le wāā ye kē, le ma ye nanem bye laam wo, ye wee yii wām ye. ²⁰ Ye sē yāā, tee par sya yē gii na kacān wee ke na ye. Koo yē kē Yesu Crise ntāŋ wāwoo ne. Ye tyii ye kadye pyer n ta, nawee- n naa Yāhā sey!

7

Cōo wāsya wīl, naa wāgbe wīl ne

¹ Tee ba saba wii yrūhū nō wāā ra kē, ye ba ra yey kai- nkāy ne. N ga koo kai- yīntaha yar ye na. Ndoos yee, naa ma yee u sē cōo gbe ye, koo puar. ² Tyatyāhā wīl na, naa -sē yai u cōo sya, cōo -sē yai u nii puai ye. Loo ga waha ta tyatyāhā wūhū saa naa n pye ye. ³ Naa yai u naa u cōo wīl pye, cōo bya -sē yai u naa u puai wīl pye. ⁴ Cōo kadye wee u ya wāŋ ye, ke ma u puai wāŋ. Puai kadye wee u ya wāŋ ye, ke ma u cōo wāŋ. ⁵ Cōo tesē naa ne, ye ma n naa n tyii yii na ye! Ye -sē ga waha pāā ta ye tyii yii na plii raa nsoho wo, ye draha yāā ye pāā ma- Yāhā ye. Loo kur

ye, -ye dur nii yii ne, mii loo sē ne ye, tee saha yia yii na ye, Setane ga waha yia ye na, u ye ta ye n ga tyatyāhā pye kueŋ ngaa ye. ⁶ Tē ye yar lii ne, n sē yee fānga wīl ne ye. Le ma yai wii ye, u ga waha le pye. ⁷ Cōo wee ra ye ye. Nawee- ma ne pye ta wāŋ syi dyaŋ, loo le yō. Yāhā ke -sē fānga tii wāā nawee- kē, te ma te ya wuhu na. Nwo ma fānga gaa ne, nwo fānga ter -sē ma ke ya ya.

⁸ Mpāy pe ma naandar, tesē mpāy ne pe ma cabelar, ma suhu calangusyam ne, pe ma kuee ta wāŋ syi dyaŋ pe ya ya, loo le yō. ⁹ Pe ma -sē yee pe saha yia pe ya na ye, pe pe ya sya, pe nii pe ya ye. Koo puar, pe kuee ke dyaŋ le n naa pe fāy.

¹⁰ Yīnfua Yesu kānde nde yar ra na ma yee, cōo ma pye puai ne, u sē yai u u puai sye ye. ¹¹ Tesē, cōo ma u puai sye, u -sē nii ke dyaŋ, u ma n naa waa gbe ye. Mii loo sē ne ye, u yai u ga wāā le u puai ne. Tesē, naa sē yai u u cōo sye ye.

¹² Ndoos yē kaplāŋ kē tē ga pāā yagaa. Yesu kāndeyārfua waa ma pye cōo ne, cōo wii u sē Yesu ta u Yater ye, u cōo ma yee u ga kuee u ne, u ma syi u u cōo sye ye. ¹³ Yesu kāndeyārfua ma pye puai ne, puai wii u sē Yesu ta u Yater ye, u puai ma yee u ga kuee u ne, u ma syi u u puai sye ye. ¹⁴ Ye sē yāā, puai wii u sē Yesu ta u Yater ye, u cōo tuu -sē ma Yesu kāndeyārfua, u cōo kāmāy na u crā Yāhā na. Tesē, cōo wii u sē Yesu ta u Yater ye, u puai tuu -sē ma Yesu kāndeyārfua, u puai kāmāy na u crā Yāhā na. Mii loo sē ne ye, pe kicar ga nii mii mpāy dyaŋ pe sē cīnde Yāhā cā ye; pe -sē mii pe crā Yāhā na pe seefa nen kāmāy na, pe seefua wii u ma Yesu kāndeyārfua. ¹⁵ Puai wīl na, u cōo ne, wii u sē Yesu ta u Yater ye, woo ma yee u ga u nampyeŋ sye, le ga waha pye. Loo nde na, laa wee pe nsoho wo nantāŋ ye. Wii u ma Yesu kāndeyārfua u tefay yāā. Yāhā wo yee wo nii wii ne yīmbui nen na, yrīŋ ne. ¹⁶ Ma sē yāā, mboo naa, ma saha le cā ma yee ma ga waha ma cōo ta u n dye Yesu kānde wo, u wāsya yaha yāā ma wāŋ syi dyaŋ ye. Ma sē yāā, mboo cōo, ma saha le cā ma yee ma ga waha ma puai ta

u n dye Yesu kãnde wo, u wãsyayaha yãã ma wãñ syi dyañ ye.

-Ye kuee draha gii wo tee pye Yãhã n ba ye yee!

¹⁷ Lii le ma yĩñ, tee pye draha gii wo Yãhã n ba ye yee, -ye kuee koo draha wo; loo ma Yĩñfua Yesu laam wĩ. Loo kãnde nde ne tẽ n yar Yesu kãndeyãrfa yawãhãfa bye na, teebehe bye wo.

¹⁸ Wii ma pye u ba kũũ le wa Yãhã n ba u yee, u ma syi u yee u ga dur u u ya ta mii u sã kũũ ye. Wii ma pye u sã kũũ ye Yãhã n ba u yee, u ma syi u yee u ga u ya ta mii u kũũ ye. ¹⁹ Ma kũũ woo, yĩñ wee le na ye; ma sã kũũ woo, yĩñ wee le na ye. Lii le ma yĩñ, ma naa n sron Yãhã kãnde katan wãyar ne. ²⁰ Taa pye draha gii wo Yãhã n ba ma yee, kuee koo draha wo! ²¹ Ma'a pye yãmpuai Yãhã n ba ma yee, ma'a syi ma naa laam ga ma yãmpar wĩ na ye. Ma'a -sẽ ga waha yi le wo, ma yi! ²² Yãñ, yãmpuai wii u yee Yesu kãnde wo, Yĩñfua Yesu u yi wa u kapee- wãpyeñ yãmpar wo. Wii u wee yãmpuai ye, u ma yee Yesu kãnde wo, u ma Yesu yãmpuai. ²³ Ye bye, ye par sya yẽ gii na kacãn wee ke na ye. Koo yẽ kẽ Yesu Crise ntãñ wãwoo ne. Loo na, ye ma syi ye nii nawee- laam wũhũ yãmpa ye!

²⁴ Wo nna, ye nanem bye tee pye draha gii wo Yãhã n ba ye yee, -ye kuee koo draha wo Yãhã yaha ye!

Naandar wĩ, cabelar wĩ ne, tesẽ calangusyam wĩ ne

²⁵ Ye ba ra yey naandar wĩ na, tesẽ cabelar wĩ ne. Yĩñfua Yesu sã kapãn laa yar ra na poo wĩ na ye. Tuu -sẽ yõ ra na, ma ra ta ta n sron, n ga waha ta laam wĩ yar ye na ye kayey nde wĩ na.

²⁶ Kayĩhi nihi ter yagaa. Loo nde wĩ na, lii le yõ ndoo ye, le puar naa na u kuee ke dyañ. ²⁷ Ma'a pye cõ ne, kuee u ne! Ma'a yee ma wee cõ ne ye, ma'a syi ma waa sya ye! ²⁸ Ma'a cõ sya, kapee sã ne ye. Capua ma nii puai ye, kapee sã ne ye. Pe ma pe ya sya, wãfã y ga ba naa pe dye, n -sẽ n traha n wãfã y nge kuã ter pe na.

²⁹ Wo nna, lii tẽ ga pãã ye ye, loo ne nde: Yale sã gboho kuee wo ye nantãñ driyẽ

nge wo ye. Ma gbe yagaa na, mpãy pe ma ca ne, pe pe laam miy yaha mii mpãy dyañ ca wee pe ye ye. ³⁰ Mpãy pe ma miyãhã na, pe nii pra mii mpãy dyañ pe wee miyãhã na ye. Mpãy pe ma nuhu na, pe pe ya ta mii mpãy dyañ pe wee nuhu na ye. Mpãy pe ma klafa, pe pe ya ta mii mpãy dyañ pe wee klafa ye. ³¹ Mpãy pe ma driyẽ kai- yahasee ye, pe pe ya ta mii mpãy dyañ pe wee driyẽ kai- yahasee ye ye. Ye sã yãã, wãkueeyaitãñ wee driyẽ kai- na ye.

³² N n traha ye ma syi ye naa laam ga ye. Cõ wee wii ye ye, u laam ga Yĩñfua Yesu wĩ na, u ga pye mii u pyer n naa n tã y Yĩñfua Yesu ye. ³³ Cõ ma pye wii ye, u laam ga driyẽ nge wãñ na, u ga pye mii u pyer n naa n tã y u cõ ye. ³⁴ U laam ma fle sã. Tesẽ, cõ wii u wee puai ye ye, capua wii ne u wee puai ye ye, pe laam ga Yĩñfua Yesu wĩ na, pe ga pye mii pe pyer n naa n tã y u ye. Pe n ke pe kadye ma suhu pe laam wũhũ ne, te naa n laha. Wii u ma puai ye, u laam ga driyẽ nge wãñ na, u ga pye mii u pyer n naa n tã y u puai ye. ³⁵ N n traha ye kayũhũ yãã, koo kẽ ta n ye yar kai- ngĩ ne. Le sã nii mii fãnga wĩ laa ne ye. N n traha ye naa ye troho tãhã kãnyĩ wo, ye ye laam gbihi ta, ye naa n nii Yĩñfua Yesu myaha na.

³⁶ Yagaa, naanfuẽ syi tuu ma capua ne, u ga waha le ta u yee, woo saa u sya ye. Kur kue ye, u naanfuẽ ma ba yee woo tee pye u capua na, u ma maha yee u saha yia naandar na ye, ma yee woo ga u capua sya, le ga waha pye. Kapee sã ne ye. ³⁷ Wii ma -sẽ yee, woo saa cõ sya ye, woo ga kuee naandaha, le ma pye u ya laam wĩ ne, waa yẽ kapãn sã ne tuu luhu ye, u ma cã u ga waha yia u ya na, u ma kuee naandaha, loo yõ. ³⁸ Loo na, naanfuẽ tuu kicar yigi, u ma ba u sya cõ, le yõ. Wii ma -sẽ ba sye, u sã u wũũ sya cõ ye, ma kuee naandaha, loo cã maha yõ.

³⁹ Cõ wii puai ma pye yrãñ na u sã ku ye, u cõ yai u kuee u puai ye. U puai ma -sẽ ba ku u yaha, u ga waha nii puai waa ye. Le -sẽ yai le pye Yesu kãnde na. ⁴⁰ U cõ ma -sẽ kuee ke dyañ calangusya, le ga puar u na. Lii le ma ra ye, loo ne nde: Ta

laam wo, n yee Yāhā Yrā Fānga kē ke loo yar ra nā.

8

Wān tii pe boo mpar wān na

¹ Ye maha ba ra yey wān tii wī na pe boo mpar wān na. Tee le pāā mii, wo bye kacān yāā. -Tee -sē le cā ye yee, wii ma u ya ta kaicāfua, yataŋ ma ufua na. Wii ma -sē yee u nampyeŋ- ntāŋ dye u tāy, u koho le pe ye pe laantor wāyāā ne. ² Wii ma u ya ta kaicāfua waa syi ter, ufua sē cīinde laantor yāā wa ye. ³ Wii ma -sē yee Yāhā wī gboho u laam wo, ufua cīinde laantor yāā, Yāhā woo cā yō.

⁴ Ye ra yey ma yee wān tii pe boo mpar wān na, Yesu kāndeyārfua ga waha te kaa laa, u saha te kaa ye. Wo cā ma yee Yāhā neŋ ya kē ke ma, mpar wān wee ngaa ye. ⁵ Nawee- mpāy ma sya plaha ma n yee, a yāhā busāā ma, yīŋfa busāā ne yāhāyīŋ na kāntraha ne, ⁶ wo cā ma yee Yāhā neŋ ya kē ke ma; koo kē wo bye Tuhufua. Kai- bye yir koo ye, wo bye ma koo wām. Yīŋfua nen ya kē u ma; woo kē Yesu Crise ne. Kai- bye tāhā woo kāmāy na, wo bye n poho woo kāmāy na.

⁷ Too kacān nde wee Yesu kāndeyārfa bye ye ye. Mpāy ma pe sē cēr wa mpar wān na ye. Loo na, poosyifa ma mpar wān kar kaa, pe laam saa sya ye, pe ga naa pe ya yāŋ mii pe tee pye, pe wee gbegbe ye. ⁸ Kar saha nawee ta u n crā Yāhā na ye. Wii ma yee u sē te kaa ye, laa kayī sē ne le ter u yaha ye. Wii ma te kaa, laa kayī sē ne tuu ga yāā ye. ⁹ -Tee -sē yii yigi, lii tee cā ma n pye, le ma syi le mpāy ta pe n dye kāmpee wo ye, mpāy pe sē wlaha le Yesu kānde wo ye! ¹⁰ Poo nen waa syi ma ma yāā, mboo wii taa ma kaicāfua, ma maha nii kar kaa mparyaha kangbāŋ wo, u saha le war ye. Ū laam wo kapee ne. Tuu -sē ma yāā le na, u bya ga dye le wo, u naa te mparyaha wān kar kaa. ¹¹ Loo nde na, u Yesu kāndeyārwe nwo wii u sē wlaha le Yesu kānde wo ye, mboo kacān ta u n dye kāmpee wo. Le -sē nde, u Yāhā Yīndefua Crise ku woo bya wī na. ¹² Ye Yesu kāndeyārwei mpāy pe sē wlaha le Yesu kānde wo ye, ye ma tee n pye pe na,

ma pe laam wlāhā, ye kapee pye u Crise ge na ke syi ne.

¹³ Loo ne, tē cā n ma nii mpar wān kar kaa, ta Yesu kāndeyārwe ma ra yāā, le ga u laam wlāhā, u n dye kāmpee wo, n ga yi kāā too syi kar nde wākaa wo ta kuāŋ ne; n ma syi n ba ra nampyeŋ waa ta u laam n wlāhā u ye, u n dye kāmpee wo ye.

9

Pol yee Yesu ge kē u woo lehe wāā

¹ Ta laam wee la pra driyē nge kue ye? N wee la Yesu Crise tēnlēhe? N sē wo Yīŋfua Yesu yāā la yīnde ne? Ndoosē na tē Yīŋfua Yesu tēn tē ye fla na, ma ye ta ye n nii Yesu kāndeyārfa? ² Mpāy ter ma sya yee ndoo wee Yesu tēnlēhe ye, yii poo yai ye cā ye nii Yesu kāndeyārfa ndoo kāmāy na. Loo nde le yar, n ma Yīŋfua Yesu tēnlēhe.

³ Mpāy pe ra wāpee pāā, tē ga lii yar pe na, le nde: ⁴ Too ma wo tēn na, wo bya sē yai la wo wo yē digi yāā, tesē wo lawōŋ ne? ⁵ Wo sē yai la le ma tāy wii ye, u Yesu kāndeyārwaysya waa ta u cōō, u n naa n taha u na u tēn na, mii Yesu tēnlēhe mpāy wāŋ syi dyaŋ, tesē u Yīŋfua Yesu cīifa ne, tesē Pyar ne? ⁶ Wii wo syām ya la ta tēntēwe Barnabaase ne, too yai wo naa tēn tē, wo cā naa wo yē digi yāā? ⁷ Ye le luhu yāā la pe yee, nawee ma dye seraasyiya wo, woo tuu u ya dāā u ya ya? Laa, nawee ma katyir tar le, u sē yai u te katyisan di ye? Laa, yanaha tuu yar tii naha, u sē yai u too nayīm wo ye?

⁸ Ye ma syi ye yee naweete laam wūhū kē tē n pāā ye ye ye! Yāhā kānde katan ge koo ngī yar. ⁹ Ye sē yāā, kānde lii Yāhā bii le le soho Musa koho wo faale wo, le fla ngaa le yar ma yee:

«Pe naha gii ta ma yee

ke dir pua tāhā naa n yi te syir wo,
pe sē yai pe koo naha yē pua tā
too dir nde na ye.»

Ye yee la, yar ya wī ne Yāhā bii naa n pāā koo fla na? ¹⁰ Wii bya sē na Yāhā naa n yāŋ, wii mpāy too ma ke tēntē-? Āwā, le kapān nde pāā wii ge wī na. Wii u tar war, tesē wii ne u te dir sege ma u pua yi,

pe bye pe tēn tē, ma yee pe ga ba pe dir lay yāā. ¹¹ Wo le Yesu kapāyīī pua tāhā le ye laam wo. Loo nde na, wo sē yai la wo -sē ye koho wān taa yāā ke draha wo? ¹² Mpāy ter ma, pe ye koho wān taa sya ye ye. Wii poo sē cā yai la, wo ye koho wān yāā, wo ta ter poo yaha? Wii sē -sē wo dāān yey yāā ye ye ye. Wo yer wāfāy ter bye wāsyān na, ma yee wo saa laa ta lii syi le ga waha yer tā le Yāhā Yīndefua Crise kapāyīī wākan na yaha ye ye.

¹³ Ye sē cā la ma yee, mpāy pe tēn tē Yāhā kangbān wo, pe yē digi n yi koo fla na? Mpāy pe tēn tē Yāhā diŋ yisaha wo, pe ne pe lay yāā ke diŋ na. ¹⁴ Yīnfua Yesu gε maha le yar ma yee, mpāy pe ma le kapāyīī pāāfa, pe yai pe naa pe dāā loo tēn na. ¹⁵ N sē -sē ta tēn dāān wīī yey yāā waa ye ye. N sē maha saba nwo yrūhū nō wāā ye ye ma yee, n ga ye yey loo ne ye. Loo nde ma ta ye miyūhū. N ma sya ga ku loo wīī na, n ga yer le na. ¹⁶ Tē sya le kapāyīī pāā, n saha nii sey loo wīī na ye. Ye sē yāā, n taha loo tēn nde na; n ma sye n sē le kapāyīī pāā ye, ta wīī ga pee. ¹⁷ N ma le tēn tē yō nuhu ne, n ga le dāān yāā. Le ma -sē nii mii tēn dyaŋ pe ra taha le na, n yai n le tē wātē ya. ¹⁸ Ta dāān -sē ma lii ne? Loo ne, n naa le kapāyīī pāā nawee- ye faa, n ma n naa le tēn dāān sya ye.

¹⁹ Tē sya ma pra, n wee waa yāmpuai ye, n nii ta nawee- ter bye yāmpuai draha syi wo. Loo na, n ga waha nawee- busāā yāā, pe n dye le Yesu kānde wo. ²⁰ Tē pye Yiiffee- nsoho wo, n ba nii ta pe wāŋ syi dyaŋ. Loo ga ta ra n pe yāā pe n dye le Yesu kānde wo. Mpāy pe Yiiffee- kānde yār, tē pye pe nsoho wo, tē sē -sē wee n pe kānde yār ye, n ba nii ta pe wāŋ syi dyaŋ. Loo ga ta ra n pe yāā pe n dye le Yesu kānde wo. ²¹ Mpāy pe wee Yiiffee- ye, pe sē Yāhā kānde yār ye, tē pye pe nsoho wo, tē -sē ma Yāhā kānde wo, ma Yesu Crise kānde yār, n ba nii ta pe wāŋ syi dyaŋ. Loo ga ta ra n pe yāā pe n dye le Yesu kānde wo. ²² Mpāy pe sē wlaha le Yesu kānde wo ye, n ba nii ta pe wāŋ syi dyaŋ. Loo ga ta ra n pe yāā, n pe ta pe n wlaha le Yesu kānde wo. N naa nii ta nawee- ter bye wāŋ syi dyaŋ, ma yee le ma sya klaha

mii, nanem mpāy ga wāsyayaha yāā pe laam wo. ²³ N kai- bye pye le kapāyīī wīī na, ma yee ta bya ga ba ta lay yāā.

-Ye yii plāhā, ye yahasee fla yāā le Yesu kānde wo!

²⁴ Ye cā ma yee, mpāy bye pe pe ya kihi fee ne nantrangbān fla wo, pe bye n fā, nen ya -sē kē tuu ga yahasee fla yāā pe laam wo, u dāān yāā. Yii mpāy tee -sē ma le Yesu kānde wo, -ye yii plāhā ye yahasee fla yāā le laam wo! ²⁵ Mpāy bye pe n pai le fee fā, pe ga cāā naa pe ya gbihi, pe naa pe ya plāhā kai- bye ne. Pe ga naa koo bye pye pe ba waha yahasee fla yāā, pe te dāān yāā. Pe dāān -sē pye driyē kla, ke ga ba klaha-. Wii mpāy too -sē ma le Yesu kānde wo, wo ma yahasee fla yāā, dāān tii too ga yāā, driyē kla sē kē koo ne ye, koo ma wāklahayāā wee ke na ye. ²⁶ Loo ne, ndoo ra fee fā le Yesu kānde wo, ma yahasee fla wīī ya yāŋ. N maha ma mii mpāy dyaŋ pe pe ya sugu kāntakloŋ ne; ndoo sē -sē sugu faa n laa ye. ²⁷ N n yia ta kadye na, n ta kadye wāyigi cā. Mii loo sē ne ye, ndoo wii n nawee- klaha le Yesu kānde wāyār ne, n ga ba kuee kur ye.

10

Ye ma syi ye Yiiffee- wāle wāŋ syi pye ye!

¹ Wo nna, ye ma syi ye faha wo faale wāle wīī na, pe pye yrāhā na tēyāfūū klo wo, wo faale wādyaha Musa ne ye. Yāhā bii yāhāsyōr raa ta pe yīŋ na, pe bye n naa n taha too yāhāsyōr na. Yāhā bii pe ta pe bye n waha dye yi ter muhulangbān telai wo, loho sē nō gε nō pe na ye. ² Te yāhāsyōr wīī, ke muhulangbān wīī ne, le bii nii pe bye ye wātāā gaa dyaŋ Musa myaha na. ³ Digi gii ke pye pe ye, pe bye n naa n di, ke naa n yir yāhāyīŋ na. ⁴ Yāhā naa loho ta ke n naa n yi ntēmbangbān gaa wo, pe bye n naa n wo. Koo ntēmbangbān wīī bii nii mii Yāhā Yīndefua Crise dyaŋ, tuu pye pe ne, ma naa n taha pe na. ⁵ Loo naa bye ne, pe nawee- fānga busāā sē naa n luhu Yāhā ye ye, ma ku le tēyāfūū klo wo.

⁶ Koo kai- ngīī ke wo klaha kai- busāā ne, wo ma syi wo nii wo wāle wāŋ syi dyaŋ, wo naa wo lampee wūhū ke ye. ⁷ Ye

ma syi ye nii poo mpây wāŋ syi dyaŋ ye naa mpar wān tēŋ ye. Le ma le yrūhū yaha Yāhā sabangbāŋ wo pe wīi na ma yee: «Pe nawee- tege nii, ma di, ma wɔ. Loo kur ye, pe n yir, ma gbar.» ⁸ Ye ma syi ye dye tyatyāhā wo ye, mii wo wāle mpây dyaŋ pe bii pe ya le le wo. Nawee- nyer sēnsye nen yīibua n sya bii ku pe laam wo, per neŋ loo nde wīi na. ⁹ Ye ma syi ye Yīnfua Yāhā tān yāŋ ye, mii poo mpây dyaŋ pe bii le syi pye le tēyāfūū klo wo. Yāhā n nwɔr ta te n nabuar nɔ boo pe laam wo. ¹⁰ Ye ma syi ye tee naa pāā Yāhā wīi na ye, mii wo wāle mpây dyaŋ pe bii le syi pye. U gbāfua n bii pe boo.

¹¹ Koo kapee- ngīi ke wo wāle dye, ke wo klaha kai- ne. Ke yrūhū yaha Yāhā sabangbāŋ wo wii wīi na, wo waha wii wāyigi cā, wo ma syi wo naa n pye pe wāŋ syi dyaŋ ye. Ye sē yāā, wo ma cāā gii na yagaa, driyē kuayale gbe taha. ¹² Loo nde na, wii ma yee woo wlaha yō le Yesu kānde wo, u naa u ya yigi, u ma syi u ba tra yi kāā le wo ye. ¹³ Fānga gii ke ye tyīn n gaha kapee- wāpyeŋ kue ye, ma sya ba waa yagaa na, ke ga waha nawee- bye dye. Yāhā yē ter koho wāleŋ ne wo ye, ke n sron, ke saa sya koo fānga nge n ter nawee fānga na ye. Koo fānga nge ma nii ye tyīn n gaha kapee- wāpyeŋ kue ye yaliile wo, loo yale wo, Yāhā ga fānga gaa wāā ye kē ye n waha yia, ke maha ye ta ye n yi le wo.

¹⁴ Ta tāāfa, loo nde na, ye ma syi ye naa mpar wān tēŋ ye! ¹⁵ Tee ma kaicāfa, lii tē n pāā, -ye yāŋ le le wo! ¹⁶ Wo ma wii wāā, ma nii defīi wāā n wɔ sekui wo, syaha wāwāā wīi na Yāhā kē, loo yīntaha kē nde: Wii mpây bye too wāā wɔ, wo bye seefar le u Yāhā Yīndefua Crise ntōr kāmāy na. Wo ma bur la cɛr, ma nii wāā n di, loo yīntaha kē nde: Wii mpây bye too wāā di, wo bye seefar le u Crise kadye kāmāy na. ¹⁷ Bur neŋ ya kē ke ma. Too sya nihi mii koo bur na, wo bye wāā le, ma nii mii kadye nen dyaŋ. Ye sē yāā, bur neŋ ya kē wo bye too wāā n di. ¹⁸ Ye maha cā ma yee, wān tii Yiisrefa pe boo, ma diŋ yi Yāhā kē, mpây pe too wān kaa, pe seefar le ke Yāhā diŋ yisaha fla ne.

¹⁹ N sē -sē yee pe ma wān boo mpar na, yīŋ ma too mpar na, tesē wān tii ne pe boo ye. Aye, le wee ke syi ye. ²⁰ N yee, wān tii pe boo mpar na, te ma sāndāpee wān, Yāhā wān sē ne ye. N sē -sē n traha ye naa too wān nde kaa, ye seefar le sāndāpee ne ye. ²¹ Ye saha naa n wɔ Yīnfua Yesu sekui ne, -tee maha ga naa n wɔ sāndāpee sekui ne ye. Ye saha naa Yīnfua Yesu dir di, -tee maha ga naa sāndāpee dir di ye. ²² Wii ma loo pye, le sē sron Yīnfua Yāhā ye ye, le saa tāy ke ye ye. Ye yee la ye fānga ter Yāhā wāŋ yaha?

*-Ye naa Yāhā miingbāŋ ke ye kānkai-
bye wo!*

²³ Mpây n yee, a kai- bye wāpyeŋ kānde ma nawee ye. Cīinde ne, kai- bye sē -sē yō ye. Kai- bye sē maha kē ke laa yō Yesu kāndeyārfa kē ye. ²⁴ Waa ma syi u naa u ya diŋ wīi loo kar ye. Lii le ga nii kayīi u nampyeŋ- bye ye, u naa loo ke.

²⁵ Kar rii bye pe n par kar parsaha wo, ye ga waha te bye kaa. Loo kur ye, ye ma syi ye -sē waa yey te kar yisaha ne ye! Mii loo sē ne ye, laa na ye laam saa sya ye ye ye. ²⁶ Ye sē yāā, le ma le yrūhū yaha Yāhā sabangbāŋ wo ma yee: «Driyē nge ma suhu ke wān bye ne, te ma Yīnfua Yāhā wān.» ²⁷ Wii u wee Yesu kānde wo ye, woosyifua ma ye yee dir na u kaha wo, le ma tāy ye ye, ye ka. Pe ma dir rii wāā ye kē, ye te di. Ye ma syi ye -sē waa yey nwa syi dir ne ye! Mii loo sē ne ye, laa na ye laam saa sya ye ye ye. ²⁸ Waa ma -sē ye cāā yar ma yee, mpariyaha kar ne pe soho, woofua wīi na, ye ma syi ye te dir di ye! Ke syi, waa laam saa wlāhā u ye ye. ²⁹ Ye laam ma sya yee pe sē wlāhā ye ye ye, wii u te mpariyaha kar wīi pāā ye ye, woo laam ga waha wlāhā u ye. Laa na, waa ga yee, a woo kalaa ma la waa ter laam wāwlāhā wīi ya na, a woo sē yai la u waha u ya laam wīi pye, ³⁰ a woo ma cāā syaha wāā Yāhā kē te dir wīi na, nwa pe n ga maha yee woo tee pye te dir wādi wīi ne?

³¹ Loo nde na, digi kē tee n di woo, ngaa kē tee n wɔ woo, ngii ngii tee n pye woo, -ye naa Yāhā miingbāŋ koo ke ye kānkai-
bye wo! ³² Mpây pe ma Yiifēe-, mpây ne

pe wee Yiifee- ye, mpây ne pe ma Yesu kândeyârfa yawâhâfa, ye ma syi ye ta ye wîi n nii pe ye ntēmlaha gii syi dyaŋ pe n kûn ke na, ma n too ye! ³³ -Ye naa n pye ra dyaŋ! N nii plâhâ, ma n ke ta wîi n naa n tây nawee- bye ye, ta kânkai- bye wo. Nii wîi sê ne tē n kar ye, nawee- bye kayîi ne tē n ke pe kē, pe n wâsyayaha yââ.

11

¹ Tē n yâŋ u Yâhâ Yîndefua Crise na mii, ye bye ye naa n yâŋ ra na ke syi, -ye ra pyer gbe!

Cɔɔ yai u naa u ya yigi mii

² Ye sê n faha ra wîi na kânkai- wo ye. Tesê, tē ye klaha kai- nkây ne, ye ke pye. N ye sey koo ngîi wîi na. ³ N -sê n traha ye maha nde câ taha: U Crise woo u ma naa yînfua, naa woo u ma u cɔɔ yînfua, Yâhâ koo -sê ma u Crise yînfua.

⁴ Yawâhâ fla wo, naa ma nii n pââ Yâhâ ye, laa na Yâhâ ke kapân laa le u laam wo, u n nii le tōr pe yawâhâfa ye, u ma -sê pye u u yîŋ tâ tâ ngaa ne, u u Yînfua Yesu myaha klaha- ke syi ne. ⁵ Le ga waha pye cɔɔ kē tuu n pââ Yâhâ ye ke yawâhâ fla wo, laa na Yâhâ ke kapân laa le u laam wo, u n nii le tōr pe yawâhâfa ye. Woo ma pye u sê u yîŋ tâ tâ ngaa ne ye, u u puai myaha klaha- ke syi ne. U ma wâcɛŋ cɔɔ wii ne u yîŋ bye kur kââ.* ⁶ Cɔɔ wii ma yee, u sê u yîŋ tâ n tâ ngaa ne ye, u yai u yîŋ kur kââ. U ma -sê câ ma yee, yîŋ wâkur wîi ma fyaryigi wîi, u -sê ke tâ naa n tâ ngaa ne.

⁷ Naa woo na, u sê yai u u yîŋ tâ naa n tâ yawâhâ wo ye, Yâhâ woo ta u n ke tay, koo kē. Naa woo u ga waha Yâhâ myaha gboho. Cɔɔ woo -sê kē u ga waha u puai myaha gboho. ⁸ Ye sê yââ, Yâhâ sê cɔɔ tâhâ ma u teelaa yi ma naa tâhâ ye. Naa woo kē Yâhâ u tâhâ, ma u teelaa yi ma cɔɔ tâhâ le ne. ⁹ Tesê, Yâhâ sê naa tâhâ cɔɔ wîi na ye, cɔɔ woo kē Yâhâ u tâhâ naa wîi na. ¹⁰ Loo ne, cɔɔ yai u ngaa tâ naa n tâ yîŋ na yawâhâ wo, pe n câ u yîŋ kor le u puai ye. Yâhâyîŋ tēnlɛɛ ma loo yââ, le n tây

pe ye. ¹¹ Too -sê ma Yînfua Yesu kânde wo, naa wîi ma cɔɔ na, cɔɔ wîi bya ma naa na. ¹² Ye sê yââ, Yâhâ ke naa teelaa yi ma cɔɔ tâhâ mii, Yâhâ maha ta, naa see n yi cɔɔ wo koo syi. Koo kai- bye yir Yâhâ ye.

¹³ Yii gɛ, -ye le waha yâŋ! Le sron la cɔɔ u naa n pââ Yâhâ ye yawâhâ wo, mii u sê u yîŋ tâ tâ ngaa ne ye? ¹⁴ Naa u ma mii, u ma u yînyor ta te n tyîi ga far ter, le ga nii fyaryigi wîi. ¹⁵ Cɔɔ woo -sê nwo, u ma u yînyor ta ke syi, le ga nii myaha ne. Ye sê yââ, cɔɔ yînyor n tyîi, ma u yîŋ tâ n tâ. ¹⁶ Kaplân wâtyîn wîi ma pye wii laam wo yîŋ wâtâ wîi nde na, u câ wâcâŋ ya u yee, wii tesê tebeɛɛ bye Yesu kândeyârfa yawârfa ne, troho wâtâhâ gaa ter wee wo ye ye.

Yînfua Yesu digi wâdi

(Mat 26.26-29; Mar 14.22-25; Luke 22.15-20)

¹⁷ Kai- nkây tē ga pââ yagaa ye wîi na, n saha ye sey ke wîi na ye. Ye ma yii wââ, ye sê kayûhû pye ye, ye kapee- koo kē ke câ pee n gaha ye ye. ¹⁸ Pe ra cââ yar ma yee, ye ma yii wââ yawâhâ na, ye yîmbuhu sê wââ le ye, ye ma creŋcreŋ. Ta laam wo, le ga waha pye cîinde. ¹⁹ Ye ma nii creŋcreŋ, loo gɛ ga ta le n câ mpây poo me pe n sron le Yesu kânde wâyâr ne ye laam wo.

²⁰ Ye ma yii wââ, ma yee yaa Yînfua Yesu digi wâdiŋ di, loo sê ne tee n pye ye. ²¹ Ye sê yââ, ye ma yee yaa di yaliile wo, wii ma pa digi gii ne, ufua ga ke kur di u ya ya. Mpây ga kuee fââ ne, mpây - sê ga di, pe maha defîi wo u n sya pe yigi. ²² Klɛ wee la ye ye, ye n ga naa n di, ye naa n wo te wo? Ye yee la Yâhâ kândeyârfa yawâhâfa wee ngaa ye? Ye n ke la ye naa fyar yaha mpây na ngaa wee pe ye ye? Ye yee n maha lii pââ ye ye? Ndoo woo na, n saha ye sey kueekuee loo nde wîi na ye.

²³ Kaklaha gii tē yââ Yînfua Yesu ye u dir wâdiŋ wîi na, n le cââ yar wa ye na, loo ne nde: Yîmper gii laam wo, pe ba Yînfua Yesu yi u napîi- kē, koo yîmper wo, u ba cââ bur gbe, ²⁴ ma syaha wââ Yâhâ kē, ma ke bur la cer, ma u kânyârwai

* **11:5** 11.5 Cɔɔ wii pe u yîŋ kur kââ, canaandile kē Kɔrntifa ye koo cââ na.

pye ma yee: «-Ye sya di, ke ma ta kadye draha wo, ta kadye gii ke wãã ye wĩ na. -Ye naa ke syi pye ye naa ye laam too ra wĩ na!» ²⁵ Pe di wa, u n defĩi sekui gbe, ma u kãnyãrwai pye ma yee: «Defĩi nwo ma ta ntõr draha wo, ta ntõr rii kãmay na Yãhã naambiyãrfãn le nawee- ne. -Ye naa defĩi wo koo syi ya dyaŋ yalebye, ye naa ye laam too ra wĩ na!» ²⁶ Ye sã yãã, yalebye ye ma nii bur di, ma nii defĩi wo koo syi ya dyaŋ, Yĩnfua Yesu wãku wĩ ne tee n yar, u wãdurba per n sya ba no.

²⁷ Loo ne, ye yawãhã wo, wii ma Yĩnfua Yesu digi wãdiŋ syi di, ma u defĩi wãwõŋ syi wo, u laam yai pe sron. Mii loo sã ne ye, u kapee pye Yĩnfua Yesu kadye na, tesẽ u ntõr ne. ²⁸ Nawee yai u u ya yãŋ wa, tuu cã Yĩnfua Yesu digi wãdiŋ syi di, u defĩi wãwõŋ syi ne. ²⁹ Ye sã yãã, wii ma Yĩnfua Yesu digi wãdiŋ syi di, u defĩi wãwõŋ syi ne, u yai u cã digitrihi ya sã kã u n di ye. U yai u cã ke ma Yĩnfua Yesu kadye ge draha wo. Mii loo sã ne ye, Yãhã ga u pãn. ³⁰ Ye sã naa loo yãŋ ngaa ye; loo ne, ye laam wo nawee- busãã ma pe kadye teelaa klaha-pe ye, mpãy ma pe n yaa, mpãy ne pe ku. ³¹ Wo ma -sã yãŋ n le wo kapee- wãpyeŋ wo, wo saa pãn nantãŋ ye. ³² Yãhã ma -sã wo pãn, ke laantor le wo laam wo. Loo nde na, wo wĩ saa ba pye klaha- driyẽfa ne ye.

³³ Wo nna, loo ne ye ma yii wãã ma yee yaa Yĩnfua Yesu dir di, -ye naa yii sãn!

³⁴ Ye ma cã fãã ye yigi, -ye cãã di ye kle wo! Loo na, ye saa ba tee naa n pye laa ne ke yawãhã wo, ye wãpãn yãã le na ye. Kai- nkãy ke kuee, n ma ba ka ye fla na, n ga ke war yi.

12

Yãhã Yrã le fãnga tii wãã nawee- kã

¹ Wo nna, Yãhã Yrã le fãnga tii wãã nawee- kã Yãhã tãn wĩ na, n n traha ye ke bye cã.

² Ye cã ma yee, tee sã ba cĩnde Yãhã cã wa ye, fãnga gaa ter ba ye tyĩn naa n gaha yalebye mpar wãn kue ye, too tii te sã n pãã ye. ³ N n traha ye le cã laha ye yee, Yãhã Yrã Fãnga ma pye wii laam wo, u saha yoosãn pãã Yĩnfua Yesu kã ye.

Tesẽ, wii ma yee Yesu ma Yĩnfua, Yãhã Yrã Fãnga ma u laam wo, koo kã u n waha le pãã.

⁴ Yãhã tãn fãnga ter ma te ya wuhu na. Yãhã Yrã nen ya -sã ne, le te wãã nawee- kã. ⁵ Yĩnfua Yesu nawee- taha tãn nkãy na, ke tãn wee wãcẽŋ ye. Ke tãn bye -sã n tã woo ya kã. ⁶ Kai- busãã n pye, koo Yãhã nen ya -sã kã ke n ta nawee- n waha koo kai- pye. ⁷ Nawee nawee woo, Yãhã Yrã fãnga gaa wãã u kã, fãnga gii ke ga waha laa yõ Yesu kãndeyãrfa kã. ⁸ Ye sã yãã, Yãhã Yrã ga fãnga wãã waa kã u n waha naa laantor kaplãn pãã. Le ga maha waa ter ta u n Yãhã wũhũ cã yigi, u naa ke pãã nawee- ye. ⁹ Loo Yãhã Yrã nen ya kã, le ga maha fãnga wãã waa ter kã u n Yĩnfua Yesu sron ta u Yater kãnkai- bye wo. Le ga maha waa ter ta u n waha naa yanfa jaa. ¹⁰ Le ga maha waa ter ta u n waha naa laanwo wũhũ pye. Le ga maha waa ter ta u n waha naa Yãhã kaplãn luhu u laam wo, u naa ke tõr nawee- ye. Le ga maha waa ter ta u n Yãhã Yrã kai- cã war naa n yi, kai- nkãy ne ke wee Yãhã Yrã wũhũ ye. Le ga nwo ta u n waha naa yor raa ter syi pãã. Le -sã waa ta u n waha too yor ter nde kaplãn cã naa n tõr nawee- ye. ¹¹ Loo Yãhã Yrã nen ya ne, le koo kai- ngĩ kur bye pye. Nawee nawee woo, Yãhã Yrã ga fãnga wãã ufua kã le laam wãwãã, fãnga gii syi ke saa pye wãcẽŋ u nampyeŋ wãŋ ne ye.

Yesu Crise ma mii syi u kãndeyãrfa ne?

¹² Ye cã kadye nen ma teebẽhe busãã ne. Ke teebẽhe wee wãcẽŋ ye, ke kur bye -sã kã ke wãã le, ma nii kadye nen. Yesu kãndeyãrfa yawãhãfa kur bye wĩ ma koo syi dyaŋ. Yãhã Yĩndefua Crise kãmay na, pe bye wãã le, ma nii mii kadye nen ya dyaŋ. ¹³ Wo kur bye, mpãy pe ma Yiifee-, mpãy ne pe wee Yiifee- ye, mpãy ne pe ma yãmpa, mpãy ne pe wee yãmpa ye, wo bye tãã yi loho wo, ma wãã le, ma nii kadye nen dyaŋ loo Yãhã Yrã nen ya kãmay na. Le maha wo laam yĩ.

¹⁴ Kadye ma teebẽhe busãã ne, tee nen ya sã ne ye. ¹⁵ Troho ga waha yee, koo wee koho draha syi wo ye, a loo nde na koo wee kadye teelaa ye. Ke ma sya loo

pãã, loo kapãn nde ga waha ta la ke saa nii kadye teelaa ye? ¹⁶ Nditye ga waha yee, koo wee yĩnde draha syi wo ye, a loo nde na koo wee kadye teelaa ye. Nditye ma sya loo pãã, loo kapãn nde ga waha ta la le saa nii kadye teelaa ye? ¹⁷ Kadye teebɛɛ bye ma ne pye tãŋ yĩmpɛ fla, kadye ne ga pye mii ke naa n luhu? Ke ma -sẽ ne pye tãŋ ndityuhu fla, kadye ne ga pye mii ke naa dugu luhu? ¹⁸ Ye sã yãã, Yãhã kẽ ke kadye teebɛɛ bye ta te dre wo, ke laam wãtaŋ. ¹⁹ Kadye ma ne pye teele nen laa ya ne, ke saa ne pye kadye ye. ²⁰ Lii ya le ma cĩnde, teebɛɛ busãã kẽ ke ma kadye nen ya na.

²¹ Yĩnde saha koho pye le yee, koho wĩi wee loo na ye. Tesẽ, yĩŋ saha tre pye ke yee, tre wĩi wee koo na ye. ²² Aye, loo saha pãã ye. Kadye teebɛɛ nkãy gɛ fãnga wee ke na ye, ke ma yee ke wee ye, kadye saha poho ye. ²³ Tesẽ, kadye teebɛɛ nkãy gɛ waa sã ke yãŋ ngaa ye, wo sã n faha ke wĩi ne ye. Loo ne, kadye teebɛɛ nkãy waa sã ke yãŋ ye, wo ke gbihi n yigi. ²⁴ Teebɛɛ nkãy wo ke yãŋ, ke wãgbihiyigi wĩi wee wo na ye. Kadye teebɛɛ nkãy waa sã naa ke yãŋ ngaa ye, Yãhã ta wo koo bya yãŋ kadye teebɛɛ bye ne wãcɛŋ. ²⁵ Loo nde na, kadye teebɛɛ saa naa n wãã ke ya ne, ke cɛr ke ya na ye. Ke ga wãã le, ke ke ya gbihi naa n yigi. ²⁶ Tesẽ, teele nen ma n yaa, le ga nii mii kadye teebɛɛ bye dyaŋ ke n yaa. Tesẽ, kadye teele nen ma miyyũhũ yãã, le ga nii nuhu wĩi kadye teebɛɛ bye ye.

²⁷ Ye bye ye ma u Crise kadye, ye nanem bye ma u kadye teele laa. ²⁸ Loo ne, Yesu kãndeyãrfa yawãr teebɛɛ bye wo, Yãhã cãã Yesu tẽnleɛ poo ta. Syãŋ wuhu, ke mpãy ta pe waha naa ke kaplãŋ luhu pe laam wo, pe naa ke tãr nawee- ye. Tãã wuhu, ke mpãy ta pe naa le Yesu kapãyĩi klaha nawee- ye. Loo kur ye, ke fãnga wãã mpãy kẽ pe n waha laanwo wũhũ pye, ma mpãy ta pe n waha yanfa jaa, mpãy ne pe koho le nawee- ye, mpãy ne pe ga waha nii yĩŋfa, mpãy ne pe ga waha naa yor raa ter syi pãã. ²⁹ Pe bye wee Yesu tẽnleɛ ye, Yãhã sã pe bye ta pe n waha ke kaplãŋ luhu pe laam wo, ma ke

tãr nawee- ye ye. Pe bye wee le Yesu kapãyĩi klaha ye. Pe bye wee laanwo wũhũ pyefa ye. ³⁰ Pe bye wee yanfa wãjaa fãnga ne ye. Pe bye sã me pe ga waha naa yor raa ter syi pãã ye. Pe bye sã me pe ga waha naa too yor ter nde kaplãŋ cã naa n tãr nawee- ye ye.

³¹ Yãhã tẽn fãnga tii te sron yõ, -ye naa too kɛ! N ga kãnde laa yar ye na, lii le yõ tãŋ too Yãhã tẽn fãnga nde bye na.

13

Lii le ma yĩŋ, ma ter kai- bye yaha

¹ N ma sya waha driyẽ yor ter bye pãã, tesẽ yãhãyĩŋ tẽnleɛ yor bya ne, n ma -sẽ yee nawee- ntãŋ sã dye ra tãy ye, ta yẽ kaplãŋ ga nii yĩŋ saa pye ke na ye. Ke ga nii mii gblɛŋ ya dyaŋ yĩŋ wee ke na ye, gbɛngbɛŋ gblɛŋ dyaŋ. ² Laa na, n ga waha fãnga yãã, n naa Yãhã kaplãŋ luhu ta laam wo, n naa ke tãr nawee- ye. Tesẽ, n ga maha waha Yãhã wũhũ war, n ke kai- bye cã. Tesẽ, n ga maha waha Yesu ta ra Yater, n sya waha naa yãy ta te n yũhũ naa n kãã. N ma sya waha koo kaingĩi bye pye, n ma -sẽ yee nawee- ntãŋ sã dye ra tãy ye, n wee ngaa ye. ³ N ga waha ta koho wãn bye la klaha nawee- kẽ, n ga waha le sya n nii wãã pe n ta kadye sraha suhu naa laam wo le kapãyĩi wĩi na; n ma -sẽ yee nawee- ntãŋ sã dye ra tãy ye, koo bye saa laa yõ waa kẽ ye.

⁴ Wii, nawee- ntãŋ n dye u tãy, ufua ma laanyĩn ne, u laam n tãy, u yĩnde sã yi n too waa kla na ye, u sã u ya sey ye, yataŋ wee u na ye. ⁵ U sã fyaryigi wũhũ pye ye, u sã u ya ya diŋ ya kɛ ye, u sã ncafũhũ di ye. Nawee ma laa tee pye u na, u ga tyii le n kua kãã u laam wo gbɛgbɛ. ⁶ Kai- nkãy ke sã sron ye, ke sã n tãy u ye ye. Kainkãy ke sron, koo ke n tãy u ye. ⁷ Wii, nawee- ntãŋ n dye u tãy, u n tyii nawee- kapee- foho na u kuãŋ ne. Kãnkai- bye wo, u Yesu ta u Yater, u koho taha n yaha Yãhã na, u laanyĩn yãã.

⁸ Wãkuayãã wee ntãŋ wãdye wĩi loo na ye. Yãhã kaplãŋ nkãy nawee ga waha ke luhu u laam wo, loo nde ga ba kua per gaa. Yãhã kaplãŋ wãpãã yor raa ter syi wo, loo nde ga ba kua per gaa. Kacãn

wũhũ ga ba kua per gaa. ⁹ Ye sē yāā, wo saha kacān wũhũ bye cā tãŋ ye. Yāhā kaplāŋ nkāy le wo laam wo, ke nanen ya too n war, ma ke tōr nawee- ye. ¹⁰ Kai lii le le ya kua, loo ma ba pa yaliile wo, kainkāy ke sē ke ya kua ye, koo wũhũ -sē ga ba kua kãā.

¹¹ Tē pye kicar, n naa n pãā, ma naa laam ga, ma naa kai- yāŋ kicar wāŋ syi dyaŋ. Tē ba le wa, n kicar wāŋ miy yaha.

¹² Nanga nge na, le ma mii wo ke Yāhā wũhũ yāā yirfayāŋ ya wo, cãā- biibiile ya na. Sukũhũ gaa laam wo, wo ga ba ke yāā gbegbe wo yaha ye. Nanga nge na, n sē ke kai- bye cā tãŋ ye. Sukũhũ gaa laam wo, n ga ba ke bye cā, mii Yāhā ra cā laha mii.

¹³ Loo na, kate- tãā kē ke ma, wākuayāā wee ke na ye. Koo kē ngĩ: Yesu wāta Yater kánkai- bye wo, tesē koho wātahayaha ne Yāhā na, tesē ntāŋ wādye wĩ ne. Koo kai- ngĩ wo, lii le cā ma yĩŋ, loo ne ntāŋ wādyen ne.

14

-Ye naa Yāhā Yrā tēn fānga wũhũ koo ke!

¹ -Ye naa n ke nawee- ntāŋ poo n naa dye ye tãy! -Ye maha naa Yāhā Yrā tēn fānga wũhũ koo ke! Lii tee cā ga maha naa n ke, loo ne nde: Ye waha naa Yāhā kaplāŋ luhu ye laam wo, ye naa ke tōr nawee- ye. ² -Ye yāŋ, wii u waha yor raa ter syi pãā, tii nawee waa sē te cā ye, ufua sē ne ke pãā nawee- ye ye, u ne ke pãā Yāhā koo ya ye, koo kē. Yāhā Yrā Fānga kē ke ne ufua ta u n waha kai- nkāy pãā, nkāy syi ke wũhũ nawee- na. ³ Wii u -sē Yāhā kaplāŋ luhu u laam wo, ma ke tōr nawee- ye, woo n pãā nawee- ne. U n ke pe naa n gaha yaha ye le Yesu kānde wāyār ne, pe maha pe ya plāhā pe kuee le laam wo, tesē pe maha naa laanyĩn yāā. ⁴ Wii u -sē Yāhā wũhũ pãā yor raa ter syi wo, woofua n ke u ka yaha ye u ya le Yesu kānde wāyār ne. Wii woo u -sē Yāhā kaplāŋ luhu u laam wo, ma ke tōr nawee- ye, u n ke Yesu kāndeyārfa yawāhāfa bye pe naa n gaha yaha ye le Yesu kānde wāyār ne.

⁵ Ye bye ma waha n pãā yor raa ter syi wo, le yō. Lii tē cā n ke loo ne nde: Ye waha naa Yāhā kaplāŋ luhu ye laam wo, ye naa ke tōr nawee- ye. Loo nde yō ke wāpãā na yor raa ter syi wo, tii waa sē te cā ye. Waa ma fihĩ pye, u too yor ter war, ma ke kaplāŋ yĩntaha yar nawee- na, pe n naa n gaha yaha ye le Yesu kānde wāyār ne, n sē sye loo na ye. ⁶ Wo nna, loo nde na, n ga ye yey nde ne: N ma ba ka ye fla na, ma ga nii n pãā ye ne yor raa ter syi wo, tii ye sē te cā ye, le ga laa yō la ye kē? N ma -sē ba nii n pãā ye ne ye yor wo, ye ga naa ra kaplāŋ war. Loo na, n ga waha Yāhā wĩ laa syi yar ye na, laa na laantor wĩ laa, laa na Yāhā kapān laa tē luhu ta laam wo, laa na kaklaha wĩ laa. Koo ga waha laa yō ye kē. ⁷ Too fle wāwuu yāŋ, kornjon wāpēn ne, too rii te ma kapēn wān. Te wāpēn mii ma yee te sē n yi te ya wuhu na gbegbe ye, waa saha ke yaa war ye. ⁸ Wii u tũtũ syi wuu, ma nawee- yee naan wĩ na, ke wāwuu mii ma yee ke sē n war ye, yoo ga waha cā u naa u ya gbihi te naan wĩ na? ⁹ Koo syi, ye bya ye ma nii n pãā yor raa ter wo, tii waa sē te cā ye, ye kaplāŋ ga pye mii ke naa n war? Le ga nii mii wāgbleŋ ya dyaŋ tee n gble. ¹⁰ Yor ter nihi driyē wo, te bye -sē ma te yĩntaha ne te ya wuhu na. ¹¹ Nawee waa ter ma n pãā ra ne, n ma yee n sē u yor ter kaplāŋ war ye, u ga naa ra yāŋ kulaafua; ta bya -sē ga naa u yāŋ kulaafua. ¹² Tee -sē Yāhā Yrā tēn fānga wũhũ ke ye laam bye ne, fānga wũhũ nkāy ke ga waha pe Yesu kāndeyārfa yawāhāfa ta pe n ka yaha ye, -ye naa koo ke!

¹³ Loo ne, wii u waha n pãā yor raa ter wo, u yai u Yāhā nar, ke n u ta u n maha waha naa ke kaplāŋ yĩntaha yar nawee- na. ¹⁴ Ye sē yāā, ufua ma nii n pãā Yāhā ne yor raa ter wo, yor rii tuu sē te cā ye, u laam wo u cā u n pãā Yāhā ye, u sē -sē u ya yē kaplāŋ war ye. ¹⁵ U yai u lii pye? U ga naa n pãā Yāhā ye kaplāŋ nkāy ter syi ne, nkāy tuu sē waha ke war ye, -tuu maha naa n pãā Yāhā ye kaplāŋ nkāy ne, nkāy u koo war. U ga naa yay le Yāhā ye kaplāŋ nkāy ne u sē ke war ye, -tuu maha naa yay le kaplāŋ nkāy ne u koo war. ¹⁶ Ye

sē yāā, ma 'a nii Yāhā sey ma laam ya wo, pe yawāhāfa saha ke kaplāṅ war ye. Pe -sē ga ba pye mii, pe le cā pe ma yē wāā sya pe yee, «Amēn, le nii ke syi»? ¹⁷ Taa Yāhā sey kaplāṅ nkāy ne, ke ma sya yō, ma nampyeṅ saha ke war ke n laa yō u kē ye.

¹⁸ Ndoo waha n pāā yor raa ter syi wo, ma ta ter ye bye yaha. N syaha wāā Yāhā kē loo nde wīi na. ¹⁹ N ma -sē pye Yesu kāndeyārfa yawāhāfa nsoho wo, n ma pe klaha katε- bua ya ne pe yor wo, koo puar n naa kaplāmbuar pāā pe ye yor raa ter wo, tii waa sē te cā ye.

²⁰ Wo nna, ye ma syi ye naa kai- yāṅ mii kicar me ye ne ye. -Ye nii pēyār wāṅ syi dyaṅ kapee- wāpyeṅ kuε ye, -tee -sē naa kai- yāṅ wāε yīntaha ne! ²¹ Ye sē yāā, le ma le yrūhū yaha Yāhā sabangbāṅ wo ma yee, Yāhā yee:

«N ga ba ta,
yor raa terfa n ta kaplāṅ pāā Yiisrefa ye.

N ga ba kulaafa yēr ta,
n naa n pāā pe Yiisrefa ne.

Loo naa bye ne,
pe saa ba naa ta kaplāṅ luhu ye.»

²² Loo ne, wāpāā yor raa ter syi wo, le ma kayar mpāy ye pe sē cīinde Yāhā cā ye, n sē yee Yesu kāndeyārfa poo ye. Waa Yāhā kaplāṅ wāluhu u ya laam wo, tesē ke wātōr ne nawee- ye, loo nde ma kayar pe Yesu kāndeyārfa poo ye, n sē yee mpāy pe sē cīinde Yāhā cā ye.

²³ Le ga waha pye ye Yesu kāndeyārfa yawāhāfa bye pe ya wāā. Ye bye ma nii n pāā yor raa ter wo, tii waa sē te cā ye, naweete- mpāy pe pa pe sē cīinde Yāhā cā ye, tesē mpāy ne pe pa kaplāṅ luhusaha wo, pe ga yee nafāān ne ye ne.

²⁴ Le ma -sē pye Yāhā kaplāṅ nkāy dye ye laam wo, ye n nii ke tōr yii wuhu na nawee- ye, koo puar. Loo na, mpāy pe pa pe sē cīinde Yāhā cā ye, tesē mpāy ne pe pa kaplāṅ luhusaha wo, pe ma ye yē kaplāṅ war, loo ga ta pe n le cā laha pe yee pe kapee- wāpyeṅ sē yō ye. Ye kaplāṅ ga nii pe ye kasāhā dyaṅ. ²⁵ Pe ga pe ya laam wūhū bye yāā gbaa na. Pe ga kānklyū

gbāā kāntraha na, pe Yāhā sey, pe ye pye, a Yāhā ma ye ne cīinde.

Ye yai ye naa n pye mii yawāhā wo

²⁶ Wo nna, tee yai ye naa n pye mii, le nde: Ye ma yii wāā yawāhā wo, laa na, ye laam wo waa ma Yāhā wāsey yaa gaa ne; waa -sē ma kaklaha wīi laa ne; waa -sē ma Yāhā kapān laa dye u laam wo, wātōr wīi; waa -sē ma u ga Yāhā wīi laa pāā nawee- ye yor raa ter wo; waa ter -sē ma wii tuu ga waha too yor ter nde kaplāṅ wā klaha, nawee- bye n ke war. Pe Yesu kāndeyārfa yawāhāfa ma koo kai- ngīi bye luhu, ke yai ke waha pe ta pe n ka yaha ye le Yesu kānde wo. ²⁷ Ye ma yee ye ga Yāhā wūhū nkāy pāā pe yawāhāfa ye yor raa ter syi wo, ke pāāfa ma n ter nawee- tāā yaha ye. Pe maha naa ke pāā pe ya wuhu na. Nawee waa ter yai u maha pye, wii tuu ga waha ke kaplāṅ wā klaha, pe yawāhāfa bye n ke war. ²⁸ Le ma -sē pye koo kaplāṅ ngīi wāklahafua wee ye, waa ma n yīmbui yir pe yawāhāfa n naa n luhu u ye ye. Wii ma nii kaplāṅ pāā yor raa ter syi wo, u naa ke pāā u ya ya Yāhā ye. ²⁹ Mpāy poo na pe Yāhā kapān laa luhu pe laam wo, poo syām syi, laa na tāā ya, ga waha kapān gbe, pe ke tōr nawee- ye. Pe yawāhāfa -sē ga yāṅ le pe kaplāṅ wo. ³⁰ Waa ma pye kapān na, loo yale wo Yāhā kapān laa ma dye waa ter laam wo, u n yee u ga le tōr, wii u ma kapān na, u yai u yaha le. ³¹ Loo nde na, Yāhā wūhū ma dye ye laam wo, ye ga waha naa ke tōr yii ye koo syi, yii wuhu na. Loo ga ta ye yawāhāfa ga kaklaha yāā, pe maha plāhā nii le Yesu kānde wo. ³² Mpāy pe koo Yāhā kaplāṅ luhu, ma ke tōr nawee- ye, pe yai pe pe ya wāyigi cā ke wāpāā yale ne. ³³ Ye sē yāā, Yāhā sē n traha nawee- pe nii wāplanpyefa ye. Ke n ke pe naa n nii yrīṅ na.

Mii le ma mii syi dyaṅ Yesu kāndeyārfa yawār wo, teebehe bye wo, ³⁴ ye ca yai pe yaha naa n le ye yawār wo, pe sē yai kaplāṅ wāpāā ne koo fla na ye. Ye sē yāā, Yāhā sabangbāṅ wo, le ma le yrūhū yaha ma yee, ca yai pe yīy kor naa n le. ³⁵ Pe ma yee pe ga laa yey, pe ga naa le yey pe pa ye kle wo. Le sē yō cōo u naa n pāā

Yesu kãndeyãrfa yawãhã wo ye. ³⁶ Tee n pye ke syi, yii fla la le Yãhã kapãn yir laa, yii ya la tee le yãã?

³⁷ Wii ma yee Yãhã kaplãn n dye woo laam wo, u n ke tãr nawee- ye, laa na u ma le ga, a Yãhã Yrã Fãnga ma u ne, ufua yai u cã Yĩnfua Yesu kãnde wũhũ kã tã yrũhũ n yar ye na. ³⁸ Wii ma loo sye, Yãhã bya ga ba ufua sye.

³⁹ Wo nna, lii le ma le na, -ye naa n ke Yãhã kaplãn n naa n dye ye laam wo, ye n naa ke tãr nawee- ye! Ye ma syi ye sã Yãhã kaplãn wãpãã sye yor raa ter syi wo ye! ⁴⁰ -Ye naa ke kai- pye yĩntaha ne, ye ma n plaŋ naa n pye ye!

15

Yesu Crise wãyir wĩ gbã wo

¹ Wo nna, le Yesu kapãyĩ lii tã pãã ye ye, ye le sya le yaha ye laam wo, ye yii plãhã le wo. N n traha n maha le gbihi pãã ye ye. ² Tã ba le yar ye na mii, ye ma le le yaha ye laam wo koo syi, le ga ta ye n sya yaha. Mii loo sã ne ye, le ga nii mii ye le ka sya ke dyaŋ.

³ Kai lii le ma yĩŋ, pe ra klaha le ne mii syi dyaŋ, ta bya, n ba ye klaha le ne koo syi dyaŋ. Loo ne nde: U Yãhã Yĩndefua Crise ku wo kapee- wĩ na, mii le bii cãã yrũhũ yaha Yãhã sabangbãŋ wo mii. ⁴ Pe u le gbĩ wo. Ke plii tãã wuhu, u n yir gbã wo, ma dur ba yrãŋ na gbaafa ye, mii le bii cãã yrũhũ yaha Yãhã sabangbãŋ wo mii. ⁵ U n u ya yar Pyar na. Loo kur ye, u n u ya yar pe kãnyãrwai sãnsye syãm na. ⁶ Loo kur ye, u n u ya yar u kãnyãrwai yĩsyãm gbeebua mpãy na. Pe fãnga ma nantãŋ yrãŋ na, nanem mpãy ya me pe ku pe laam wo. ⁷ Loo kur ye, u n u ya yar Syake na, ma ba u ya yar pe Yesu tẽnlehe bye na.

⁸ Poo mii bye kur ye, u n u ya yar ta bya na, ndoo wii n ma mii pe bye nambuange dyaŋ. ⁹ Ye sã yãã, ndoo kã n ma pe Yesu tẽnlehe bye nakũntãŋ. N sã yai gẽ yai pe naa ra yee Yesu tẽnlehe ye, n tee naa Yesu kãndeyãrfa ke wãboo ne. ¹⁰ Yãhã laantãr kãmay na, tã ma ngii n nii koo. Ke kayĩ lii pye ra kã, le laa yã ra kã, ma sya ra ta ge ta ra n tẽn tã ma ta ter pe Yesu

tẽnlehe bye yaha. Cĩinde -sã na, ndoo sã kã n waha yia loo tẽn nde na ye, te Yãhã laantãr roo fãnga kã, laantãr rii ke te wãã ra kã. ¹¹ Loo nde na, le tãy le pye ndoo woo, le tãy le pye poo woo, loo wĩ nen ya ne wo bye too n pãã ye ye Yesu Crise wĩ na, ye n u ta ye Yater.

Wo wãyir wĩ gbã wo

¹² Loo ne too n pãã nawee- ye ma yee, u Yãhã Yĩndefua Crise yir gbã wo, ma dur ba yrãŋ na gbaafa ye. Yii mpãy -sã maha pye mii ma le pãã, a mpãy pe ku wa, pe saa ba yir gbã wo, pe nii yrãŋ na ye? ¹³ Le ma pye cĩinde, le yĩntaha ne u Crise sã yir gbã wo, ma dur ba yrãŋ na ye. ¹⁴ Le ma -sã pye u Crise sã yir gbã wo, ma dur ba yrãŋ na gbaafa ye ye, too u wĩ pãã ye ye, wo ka n pye; tee u ta ye Yater, ye ka pye. ¹⁵ Tesã, le ga nii mii wo kawar fua taha Yãhã na, ma yee ke u Crise ta u n yir gbã wo, ma dur ba yrãŋ na. ãwã, le ma pye cĩinde, Yãhã sã nakur ta te n yir gbã wo, ma n nii yrãŋ na ye, le yĩntaha ne, ke sã u Crise ta u n yir gbã wo, ma dur ba yrãŋ na gbaafa ye ye. ¹⁶ Ye sã yãã, le ma pye nakur saa ba yir gbã wo, te nii yrãŋ na ye, le yĩntaha ne, Yesu Crise sã yir gbã wo, ma dur ba yrãŋ na ye. ¹⁷ Le ma pye u Crise sã dur ba yrãŋ na ye, ye u ka ta ye Yater ke dyaŋ; kapee- nkãy tee pye, ke sã laha kãã ye na ye. ¹⁸ Tesã, Yesu kãndeyãrfa mpãy bye pe ku, pe saa sya yaha ye. ¹⁹ Wo ma koho taha yaha u Crise na, ma yee u koho le wo ye driyã nge ya wo, wo wĩ ga pee le ta ter nawee- bye wĩ na.

²⁰ Lii le ma cĩinde, loo ne nde: U Yãhã Yĩndefua Crise woo kã u cãã yir gbã wo, ma dur ba yrãŋ na. Woo wĩ le yar, mpãy pe ku pe bya ga ba yir gbã wo, pe nii yrãŋ na. ²¹ Ye sã yãã, nawee waa wĩ bii ta, gbã n dye nawee- bye nsoho wo. Nawee waa ter wĩ kã le ta yagaa, nawee- bye ga ba yir gbã wo, pe dur nii yrãŋ na. ²² Dama wĩ le ta nawee- bye n nii n ku mii, mpãy bye pe -sã wãã le u Crise ne, poo bye ga ba yir gbã wo, pe nii yrãŋ na koo syi. ²³ Le ga ba nii mma ma syi dyaŋ: Yesu Crise woo u cãã yir wa pe bye yaha. Kur ye, mpãy pe ma u wãm, poo ga ba yir pe ya ndoŋ gbã wo, pe nii yrãŋ na u durbaper.

²⁴ Loo kur ye, driyē kuayale ne. U Crise ga ba yīnfar ter bye kua kāā, tesē yahasee fle ne, tesē fānga ter bye ne. Loo kur ye, u ga kai- bye le soho u Tuhufua Yāhā koho wo.

²⁵ Ye sē yāā, u Crise yai u nii kai- bye yīn na, Yāhā n sya ba u napī- bye yia, ke pe ta u n troho fyāhā tā pe na. ²⁶ Napī wii u ga pye klaha- kur ye, woo kē gbā ne. ²⁷ Ye sē yāā, le ma le yrūhū yaha Yāhā sabangbān wo ma yee: «Yāhā ta u n troho fyāhā tā wān kur bye na.» Pe ma yee wān kur bye, pe sē -sē yee Yāhā bya ne ye. Koo kē ke wān kur bye yia, ma ta u Crise n troho fyāhā tā te na. ²⁸ Kai- bye fānga ma ba le soho u Crise koho wo, woo wii u ma Yāhā Dya, u ga u ya le soho Yāhā koho wo. Loo nde na, Yāhā ga nii ke kai- kur bye yīn na.

²⁹ Tee n yee, mpāy pe ku wa pe saa ba yir gbā wo, pe nii yrān na ye, nwa ta ye laam wo, mpāy pe ya tāā n yi loho wo mpāy kē pe ku wa? ³⁰ Ndoō tesē ra tēntēwai ne, nwa ta kayīhī n wo yāā yalebye le Yesu kapāyī wāpāā wī na? ³¹ Wo nna, plii bye gbā ma ra tāy tūntūn. Ye wī ma ra ye yīnkuāyir wī, wo Yīnfua Yesu Crise kāmāy na. Loo ne, n kai- ngī pāā ye ye. ³² Tē le sya, ma nii srā waygapāy ne Yefesyī wo, le ma ne pye naweete laam wī ya ne, le ga ba lii yō ra kē? Le ma pye mpāy pe ku wa, pe saa ba yir gbā wo, pe nii yrān na ye, ah -too naa wo troho tāhā plāhā nge yor wo ke n yee:

«-Too naa n di, wo naa n wo;

ye sē yāā, sukūhū gaa laam wo waa ku.»

³³ -Ye yii yigi, ye sē plāhā nge yāā ke n yee: «Mboo wii ma pye naweeyō, ma -sē nii n taha naweepē- na, pe ga ma le pe yor wo.» ³⁴ -Ye laantor yāā, loo le yō, tee tyii kapee- wāpyen na! Ye laam wo, mpāy ma pe sē Yāhā wūhū cā ye. Le yai le naa fyar yigi ye kē!

Nakur kadye wāyir wī gbā wo

³⁵ Waa ga waha le yey u yee, a mpāy pe ku wa, pe ga ba pye mii pe yir gbā wo, pe nii yrān na? Pe kadye ga ba nii mii syi dyan? ³⁶ Naplege kē ufua ne. Ye sē yāā, ma'a ngaa pua le kāntraha wo, le pua yai le ku wa le cā fīy. ³⁷ Ngaa pua ya

ne taa le kāntraha wo. Le ga waha pye sepua syi, laa na ngaa ter pua. Ke digi wān gi ke fīy wa ma nii wan, koo sē kē taa le kāntraha wo ye. ³⁸ Pua woo pua woo, Yāhā ga u ta u n fīy koo laam wāfīy. Pua woo pua woo, u yai u fīy u nii ngii, Yāhā ga u ta u n fīy u nii koo kla. ³⁹ Yāhā ke wān tii bye tāhā, tesē nawee ne, te bye kadye wee wācen ye: Nawee kadye ma ke ya ya; treresyar kla kadye ma ke ya ya; kānsyā kadye ma ke ya ya; fua kadye ma ke ya ya. ⁴⁰ Yāhāyīn wān bya ma, tesē kāntraha wān ne. Yāhāyīn wān nayōr ma te ya ya, kāntraha wān nayōr ma te ya ya. ⁴¹ Yai nayōr ter ma ke ya ya, yron nayōr ter ma ke ya ya, yrompii nayōr ter ma ke ya ya. Pe yrompii bye ge, pe nayōr ma pe ya wuhu na.

⁴² Mpāy pe ku wa, pe ma ba yir gbā wo, ma nii yrān na, le ga ba nii koo syi dyan. Nakugu kadye ma le wa gbī wo, ke ga fūhū. Ke ma yir gbā wo, ma nii yrān na, ke saa ku nantān ye. ⁴³ Nakugu ma le kāntraha wo, ke wee ngaa ye, fānga wee ke na ye. Ufua ma ba yir gbā wo, ma nii yrān na, u ga nayōr yāā, u maha nii fānga ne. ⁴⁴ Nakugu ma le kāntraha wo, ke ma kāntraha kla ya dyan. Ufua ma -sē ba yir gbā wo, ma nii yrān na, u ga nii Yāhā Yrā kla. Yagaa, wo ma kāntraha kadye ne, wo ga ba nii Yāhā Yrā kadye ne. ⁴⁵ Ye sē yāā, le ma le yrūhū yaha Yāhā sabangbān wo ma yee: «Dama wii u ma nawee cir, Yāhā kē ke bii ta u n nii yrān.» Yesu Crise wii u ma mii Dama syān wuhu waa dyan, woo ma Yāhā Yrā lii le cīnde yrā wāā nawee kē. ⁴⁶ Yāhā Yrā kla koo sē kē ke cāā n pai ye. Kāntraha kla kē ke cāā n pai, Yāhā Yrā kla n cā taha. ⁴⁷ U Dama cir Yāhā bii u tāhā cuhu ne, u n nii kāntraha kla. U Dama syān wuhu woo ma yāhāyīn kla. ⁴⁸ Mpāy pe ma kāntraha wām, pe ma mii wii dyan Yāhā bii u tāhā cuhu ne. Mpāy pe ma yāhāyīn wām, poo wī ma mii wii dyan u ma yāhāyīn wūū. ⁴⁹ Yagaa, wo ma mii wii dyan u pye kāntraha kla. Wo ga ba nii mii wii dyan u ma yāhāyīn kla.

⁵⁰ Wo nna, lii n n traha n pāā ye ye le nde: Wii u ma kāntraha kla, kadye ne u ye ntān ne, u saha dye Yāhā yai klo wo ye.

Kāntraha kadye ma gbā koho wo, kadye nge syi saha kuee yai tān yrān ye.

Gbā saa ba pye yāā nantān ye

⁵¹ Yagaa, n ga kai laa pāā ye ye, lii tee sē cā ye. Wo bye saa ba ku tān ye. Mpāy pe ku wa, tesē mpāy ne pe ga ba pye yrān na, pe bye kadye ga ba wā klaha. ⁵² Le ga ba pye le yalebye wo, teele nen ya, yaliile wo tūūtūū ma ba yer wāwuu ne. Tūūtūū ma ba wuu, mpāy pe ku ter wa, pe ga yir gbā wo, pe kuee yai tān yrān na. Wii mpāy wo ma yrān na, wo bye kadye ga ba wā klaha. ⁵³ Ye sē yāā, kadye nge gii ke ga waha fūhū, ke yai ke ba nii ke saha fūhū yāā ye; koo gii wākuyāā ma ke na, ke yai ke ba nii wākuyāā wee ke na ye. ⁵⁴ Kadye nge gii ke ga waha fūhū, wākuyāā ma ke na. Sukūhū gaa laam wo, ke ga ba nii ke saha fūhū yāā ye, wākuyāā saa pye ke na ye. Loo yale wo, Yāhā sabangbān kaplān ngī ga nii cīnde. Koo kaplān kē ngī: «Gbā wī kua, gbā yia tān!»

⁵⁵ Gbā saha yia wāboo na nantān ye. Gbā fānga kua.»

⁵⁶ Gbā fānga yi kapee- wāpyeŋ wo. Kapee- wāpyeŋ fānga -sē yi Yāhā kānde katan wo. ⁵⁷ Yāhā kē ke fānga wāā wo kē Yesu Crise kāmāy na, wo n waha n yia. Ke miingbān yai ke naa n sey yalebye!

⁵⁸ Loo nde na, wo nna, -ye yii plāhā, Yesu wī n nii gbāā ye laam wo, ye n u tēn tē naa n yō. Ye le cā ma yee, le Yīnfua Yesu tēn lii tee n tē woo ge kāmāy na, tēwai sē ne ye.

16

-Ye naa koho le ye Yesu kāndeyārwei ye!

¹ Pe war wāwāā wī na mpāy kē pe ma Yāhā nawee-, tē ba Galasyi Yesu kāndeyārfa yawāhāfa yar pe naa n pye mii, ye bya -ye naa n pye koo syi! ² Jimaasyi jimaasyi, nawee nawee woo, tuu ga waha yia kii na, u koo cer yi ta yaha u ya tāy teelaa wo. Loo na, n ma ba pa ye fla na, ye saa naa yii fāy war wāwāā wī ne ye. ³ N ma ba ka ye fla na, ye ga naweeyōm mpāy yān yi, ye pe war bye le soho poo koho wo. Ndoō -sē ga sabar yrūhū, n le soho pe koho wo. Ke

syi, pe ma ga dye Yurusalem wo, ke fla Yesu kāndeyārfa ga pe wāpa yīn cā. ⁴ Ta bya ma -sē yai n ka Yurusalem wo, waa ke yrāhā yi wii na pe ne.

Kai- nkāy Pōl n traha u pye

⁵ N ma ba ka Maseduan kāntraha na, n ga ta ter ga ye fla na. N n traha n ga yi Maseduan Yesu kāndeyārfa na. ⁶ Laa na n ga ba faa ma- ye fla na, laa na n ga ba wer cāā bye pye ye fla na. Loo na, teelaa fla wākan ma ba yi ra na, ye ga waha koho le ra ye, ta n ka ke fla na. ⁷ Yagaa woo, n sē n traha wo n wii yāā wāyāā ya, ta n ta ter ye. N n traha n ba yalaa dye ye fla na, Yīnfua Yesu ma le sya.

⁸ Pāānkoti gbar -sē ga ra yāā Yefesyi na nwo. ⁹ Ye sē yāā, ta yīn tāy tēngbāy laa ne nwo, koo kē. Napī- wānihi naa bye ne, n ga loo tēn nde tē.

¹⁰ Timuti ma pa ye fla na, -ye u yigi yō! Ye sē yāā, woo bya ma le Yīnfua Yesu tēn na ta wān syi dyan. ¹¹ Ye ma syi ye ga naa u kloŋ ye! -Ye koho le u ye u n waha u yrāhā yi yrīn ne, u pa ra fla na. Wo u sēn, ndoo tesē pe Yesu kāndeyārfa ne. ¹² Wo tēntēwe Apolosu woo wī na, n naa u nar u ka ye fla na, pe Yesu kāndeyārfa mpāy ne. Le sē -sē pye u laam wo yagaa ye. U ma ba draha yāā, u ga ba ka.

Kaplān kuasaha, syaha ne

¹³ Ye ma n faha yii na ye, -ye ta Yesu wī n nii gbāā fānga ne ye laam wo! -Ye naa tetege le yii wo, -ye naa yii plāhā le Yesu kānde wo! ¹⁴ Ye tyii ye ntān n dye yii tāy ye kānkai- bye wo!

¹⁵ Wo nna, ye Tefanase cā u kahafa ne. Ye cā poo me pe cāā dye le Yesu kānde wo Yakayi kāntraha na. Le tāy pe ye, pe n nii koho le pe Yesu kāndeyārwei ye. ¹⁶ -Ye naa nagboho ta poosyifa na, tesē mpāy bye ne pe ma le Yīnfua Yesu tēn na! ¹⁷ Tefanase ye wāpa wī tāy ra ye, Fartinase ne, Yakakuse ne; tee sē pye ye, poo me pe pye ra ne ye draha wo. ¹⁸ Pe pa ma ba ra laam yīn, le n maha ye bya laam yīn ye kē. Ye yai poosyifa wī n naa n tāy ye ye!

¹⁹ Yasyi kāntraha Yesu kāndeyārfa yawārfa bye ye syar. Yakila u cōo Persyile

ne, ma suhu Yesu kãndeyãrfa mpãy ne pe pe ya wãã pe kaha wo, pe ye syar Yesu kãndeyãrfa syaha ne. ²⁰ Wo teende Yesu kãndeyãrfa bye ye syar. -Ye yii syar naambiyãr syaha ne!

²¹ Ndoo Pɔl, n ga kaplãŋ ngĩ kuasaha yrũhũ nii ya: N ye syar. ²² Wii ma yee Yĩŋfua Yesu wĩ sê n tã y u ye ye, yoosẽn te pye ufua na. Maranata: Wo Yĩŋfua Yesu, pa!

²³ Wo Yĩŋfua Yesu, u u laantãr yar ye na. ²⁴ Ye bye ntãŋ dye ra tã y. Wo bye wãã le Yesu Crise kãmay na.

Pɔl saba syāṅ wuhu kaplāṅ Korntifa ye

Syaha fla

¹ Ndoos Pɔl kē, ma suhu wo Yesu kāndeyārwe Timuti ne, too saba nwo yrūhū nɔ wāā. Ndoos Pɔl kē, le tāy Yāhā ye ke n ta ta Yesu Crise tēnlehε. Wo u saba yrūhū nɔ wāā yii Yesu kāndeyārfa yawāhāfa kē Kornti wo, ma suhu yii mpāy bya ne, tee ma Yāhā wām ke Yakayi kāntraha kur byε wo. ² Wo Tuhufua Yāhā tesε wo Yīṅfua Yesu Crise ne, ke ke laantār yar ye na tesε ke yrīṅ ne.

Yāhā Pɔl flan u wāfāy wo

³ -Too wo Yīṅfua Yesu Crise Tuhufa miingbāṅ gbobo, Tuhufua wii kacān wee u laantār na ye, woo kē Yāhā ne, Yāhā gii ke nawee flan yalebyε. ⁴ Wāfāy gii syi ter ma sya wo dye, ke wo flan. Koo syi kē, mpāy byε pe ma wāfāy wo, wo bya ga waha pe flan wii ndoṅ wāflan gii syi ter ne Yāhā ke wo flan. ⁵ Ye sē yāā, le ma mii wo dyaṅ u Yāhā Yīndefua Crise ne. Wāfāy tii te u dye ter, te syar. Wāfāy busāā ga ba wo dye ke syi dyaṅ. U -sē wo flan koo syi dyaṅ. ⁶ Wo ma nii n fāy, wo n ke yii poo na, ye wāflan yāā, wāsyayaha ne, koo kē. Wo ma -sē wāflan yāā, ye bya ga wāflan yāā, ke n ye ta, per gaa ye n waha naa wo wāfāy ter syi fāy laanyīn ne. ⁷ Loo ne, wo koho taha yaha ye wīl na fānga ne. Wo cā ma yee, tee wo wāfāy ter syi yāā, ye ga ba wo wāflan ter syi yāā.

⁸ Wo nna, ye sē yāā, wāfāy tii byε te wo dye Yasyi kāntraha kui wo, wo n traha ye te cā. Te wāfāy ba gbobo ter wo na. Wūūsaha gε sē pye wo na ye. Wo sē ba cā gε cā waa kuee yrāṅ na nantāṅ ye. ⁹ Wo n sya ba yee pe ba wo wāboo wīl pāā ta. Koo wāfāy nge -sē wo ta wo n cā ma yee, wo sē yai wo koho taha yaha wii na, mii Yāhā ya sē kē ye, koo gii ke nakur ta te n yir gbā wo, ma n nii yrāṅ na. ¹⁰ Koo kē, ke wo sya yaha gbā koho wo; ke ga wo sya naa n yaha koo syi. Āwā, wo koho

taha yaha ke na, ma cā ke ga wo sya naa n yaha koo syi. ¹¹ Wo maha cā, yii gε ga koho le wo ye Yāhā wānar ne. Naweebusāā ma nii Yāhā nar wo kē ke syi, ke ga luhu pe ye, ke loo kayīl pye wo kē, naweebusāā n syaha wāā ke kē wo wīl na.

Nwa Pɔl sē yāā dur ga Kornti wo ye?

¹² Lii le ma wo ye yīnkuāyir wīl, loo ne nde: Wo laam wo, wo le cā laha ma yee, driyēfa nsoho wo, tesε ye bya nsoho wo, wo naa wo troho tāhā Yāhā cīinde yor wo, ma maha naa wii ta prafa mii Yāhā le yar mii. Wo sē waha yia koo troho wātāhā ter nge na nawee laam kacān syi kāmāy na ye, Yāhā laantār kāmāy ne. ¹³ Yii gε le cā ma yee, kaplāṅ nkāy too yrūhū nɔ n wāā ye kē, ke yīntaha ma gbεgbε, ke wee sīl ye. ¹⁴ Tee ke yīntaha war cacar yagaa, ta laam wo ye ga ba ke war tāṅ. Koo kē nge ne: Yīṅfua Yesu durbaper, wo wīl ga ba nii ye ye yīnkuāyir wīl, tesε ye wīl bya ga ba nii wo ye yīnkuāyir wīl.

¹⁵ Loo nde gbobo ra laam wo, ta n sya ba yee, n ga cāā ka ye fla na, wo n wii yāā, wo maha ba wii yāā taha tεhε syāṅ gaa na, le n nii ye ye kayīl laa. ¹⁶ Ye sē yāā, n ba naa n yee, ndoo ga cāā ka ye fla na, n cā ta ter ga Maseduan kāntraha na, n ma ga dur, n maha ba yi ye fla na, ye n koho le ra ye ra yrāhā wāyi na Yude kāntraha kuε ye. ¹⁷ Tē ba loo nde le yaha ra laam wo, laa na yii mpāy le ga ma yee, tē sē ba le ta kai ye? Ye yee la, n laam ga naweete wāṅ syi dyaṅ, n naa yē klaha, n waha naa n yee «āwā», tē maha naa n yee «aye» le yalebya wo? ¹⁸ Yāhā gii ke sron, n ga waha le pāā ke yīnde na n yee: Kapān lii too ba ye yar, wo sē yee «āwā» ma maha wā klaha ma wo yē klaha le yalebya wo ye. ¹⁹ Ye sē yāā, ndoo, Silaasyi ne, Timuti ne, Yāhā Dya Yesu Crise wii, wo u wīl pāā ye ye, u sē pa u n pai nii u naa n yee «āwā» tuu dur naa yē klaha le yalebya wo ye. Yesu wīl le yar, Yāhā sē dur n yi le kapān kur ye ye. ²⁰ Ye cā u wāpaṅ wo ta wo n cā, Yāhā ke bii yē ter kayūhū nkāy wāwāā ne wo kē, waa ke byε yāā. Yesu wīl wo ta wo n cā, Yāhā sē yēklahaṅ cā ye. Loo ne, too ne yee le nii ke syi Yesu Crise myaha na, Yāhā miingbāṅ kē too n gbobo loo nde ne.

21 Wii tesē ye ne, wo seefar le Yesu Crise ne, Yāhā gε kē ke wo ta wo n waha wii plāhā wo Yesu wātaṅ ne wo Yater. Koo kē ke wo yāṅ yi. 22 Ke ke myaha puhu gbāā wo na, ma Yāhā Yrā le wo laam wo, loo n ta wo n cā waa ba ke kayūhū yāā, kayūhū nkāy ke ke ta yaha wo kē.

23 Ya'a yāā n sē dur ga ye fla na ke Kornti wo ye, n sē naa n traha n wāfāy ta ye na ta kaplāṅ ne ye, koo kē. Yāhā yīnde ma ra na, le ma pye kawar, ke ra ta ra n ku. 24 Wo cā ye Yesu sron ta ye Yater; le sē nii mii wo n ke wo ye le le wo fānga na ye. Ye nii nuhu ne, loo ne too n ke ye ne.

2

1 Loo ne ta n yee, n saa maha ka ye fla na n ga maha wāfāy gaa taha ye na ta kaplāṅ ne ye. 2 Ye sē yāā, n ma wāfāy ta ye na ke syi, yoo ga ba nuhu le ta laam wo? 3 Loo ne, ta n ba saba waa yrūhū nō wāā ye kē, ma yee n sē naa n traha n ka ye fla na ye n wāfāy yāā, le n nii ra bya ye wāfāy ye. Ye cā ye wīī ne, le ga waha nuhu le ra laam wo. N maha cā ma yee, nuhu ma pye ra laam wo, le ga nii nuhu wīī ye bye ye. 4 U faale saba wāyrūhū wīī nii ra ye wāfāy wīī laa, ma suhu laam wlāhā wīī, tesē yīntām wāyi wīī. N sē yee le nii ye ye wāfāy ye, n n traha ye cā, ye ntāṅ dye gboho ra tāy kacān wee ye, koo kē ra n ba u faale saba yrūhū nō wāā ye kē.

Ye naa n tyii kapee- foho na!

5 Ye laam wo, waa ma pye u laa tee pye, le n nii laam wāwlāhā wīī, ye cā ndoo laam sē me ufua wlāhā ye. Yii mpāy laam me u wlāhā, le ma sya pye ye bye sē me ye. 6 Yii busāā ma -sē u pēn wa, le yai u ne ke dyaṅ. 7 Yagaa, ye -sē yai ye tyii u kapee- fue na, ye nuhu le u laam wo; mii loo sē ne ye, woo gε laam ga waha wlāhā ter u ye, le sya kacān bye kua u na. 8 Loo ne, n ga ye nar nde ne: -Ye u yigi yō u n cā u yee, u ntāṅ dye ye tāy. 9 Ya'a yāā, n ba u faale saba yrūhū nō wāā ye kē, n maha naa n traha n yāṅ, ye ma pye ye n luhu ra kaklaha ye yalebye. 10 Waa ma laa tee pye, ye n tyii u kapee- fue na,

ndoo bya ga tyii ufua kapee- fue na. Ta wīī ma pye laa ne kapee- foho wātyii wīī laa na, n ma tyii koo kapee- foho na, n le pye yii wīī na u Yāhā Yīndefua Crise yīnde na. 11 Wa'a yee, wo sē tyii ufua kapee- fue na koo syi ye, sāndāpee yīnfua Setane ga waha fānga yāā wo na, woo wii wo u laam wūhū cā yō.

Pōl ka Toosa na

12 Tē ga dye Toosa wo, ma yee ndoo ga le Crise kapāyīī pāā ke fla na, Yīnfua Yāhā ba ke fla draha cāā gbihi ta wa ra yaha ye. 13 Tē -sē ga dye ke fla na, n sē wo Yesu kāndeyārwe Tyite yāā ye, ta ntāṅ n nii ra cer busāā. Loo n ta, ra n ba kānde nar Toosafa ye, ma ter Maseduan kāntraha na.

Wo ga waha yia kai- bye na u Crise kāmāy na

14 Yāhā miingbāṅ yai ke naa n gboho, koo gii ke wo ta wo n yia kai- bye na u Yāhā Yīndefua Crise kāmāy na. Ke wo ta wo Crise wīī pāā nawee- ye teebehe bye wo mii lasekole dyaṅ too n yār teebehe bye wo. 15 Ye sē yāā, Yāhā ye, wo ma Crise lasekole dugu dyaṅ mpāy nsoho wo pe wāsyayaha yāā wa, tesē mpāy ne pe plaha kāmpee- wāyār wo. 16 Mpāy pe plaha kāmpee- wāyār wo, koo lasekole dugu nge ma gbāku dugu ne, ke n pai gbā ne. Mpāy pe wāsyayaha yāā wa, koo dugu nge ma cīinde yrā dugu ne, ke cīinde yrā wāā nawee kē. Yoo syi ga waha yia tēn nde na? 17 Ye sē yāā, wo wee mpāy dyaṅ pe le Yesu kapāyīī wā klaha, ma le ta wake wīī ye. Yāhā kē ke wo lehe wāā. U Crise tēntē- me wo ne, wo yē kaplāṅ sron Yāhā yīnde na.

3

Te naambiyārfān tēntē-

1 Wo ma n pāā ke syi, le sē nii mii wo wii sey ye. Wo sē maha n ke mpāy dyaṅ, wo saba yar ye na, wii syi u wo sey ye. Wo sē maha woo syi saba ke, ye u gbihi wāā wo kē ye. 2 Yii me, tee ma woo syi saba wo ye, saba wii syi u yrūhū yaha wo laam wo. Nawee- bye ga waha le yāṅ cā, pe naa le kal ye troho wātāhā na saba gε

dyaṅ. ³ Āwā, ye wīi ma mii saba dyaṅ u Yāhā Yīndefua Crise le yar wo na, wo n le yrūhū yar nawee- na. U sē yrūhū cīnde sabakāi ne ntēmbapai na ye. U yrūhū Yāhā Yrā ne nawee- laam wo.

⁴ Wo ma n pāā ke syi, wo koho taha yaha Yāhā na Crise kāmāy na, koo kē.

⁵ Wo -sē cā wo saha yee, wo ga waha yia yāā tēn nde syi na wii ya kāmāy na ye. Wo ma waha yia lii na, Yāhā kē. ⁶ Ye sē yāā, koo kē ke wo ta, wo n waha nii ke naambiyārfān tēntē-, loo ma Yāhā Yrā wīi. Kānde lii le ta, le tēn kalaa wee ke naambiyārfān wīi na ye. Loo kānde nde lii le yrūhū yaha, le nawee- yar pe yai gbā ne pe kapee- wāpye wīi na. Yāhā Yrā loo -sē cīnde yrā wāā nawee kē.

⁷ Le Yāhā kānde katanṅ bye bii yrūhū yaha ntēmbapai na wii Yiifee- faale wādyaha Musa kē. Tuu naa ke yar nawee- na, le yalebya wo Yāhā nayōr n yehe Musa yīntaha na, pe Yiisrefa sē waha u yāṅ ge yāṅ ye. Ke wāyehe palpal nge sē -sē ma- ye. Kānde lii le ta, loo lii le tēn n gaha nawee ne gbā kuε ye, nayōr ge ma le na. ⁸ Loo na, ye yai ye cā ye yee, Yāhā Yrā tēn nayōr ga gboho, kacān saa pye ye. ⁹ Tēn lii le naa n gaha nawee ne gbā kuε ye, nayōr te -sē pye le na, ye yai ye cā ye yee, tēn lii le nawee ta u n sronṅ Yāhā yīnde na, loo nayōr ga gboho faale wān na, kacān saa pye ye. ¹⁰ Loo na, wo ma ke yagaa naambiyārfān nayōr wāyehe palpal nge wāgboho yāṅ, waa cā ke faale cāā naambiyār nayōr wee ngaa ge ye. ¹¹ Ye sē yāā, kai lii le n ma- carle ya, le nayōr ma yehe ke syi, ye yai ye cā ye yee, kai lii wākuayāā wee le na ye, kacān saa pye loo nayōr wāyehe wāgboho na ye.

¹² Wo koho taha yaha loo nde na, koo kē wo n waha le Yesu kapāyīi wūhū pāā n yigi nawee- ye laanyīn ne. ¹³ Wo wee Musa wāṅ syi dyaṅ ye, woo wii u bii u yīntaha tā tā fai ne, pe Yiisrefa ma syi pe u yīntaha wāyehe palpal wākuanṅ yāā, ke n kua ye. ¹⁴ Pe Yiisrefa bya pye mii fai paha tā pe kacān na, pe sē waha Yāhā wūhū war ye. Ma sya ba waa ke yagaa na,

Yiisrefa ma nii ke faale Yāhā sabangbāṅ kaplāṅ kal, le ga nii mii fai paha tā pe kacān na, pe saha naa ke kaplāṅ yīntaha war ye*. Mboo wii ma -sē wāā le u Yāhā Yīndefua Crise ne, loo fai nde ga gbe kāā ma kacān na, ma n waha naa ke Yāhā wūhū war. ¹⁵ Ke nanga nge na, pe Yiisrefa ma nii Musa saba kaplāṅ kal, le ga nii mii fai paha tā pe kacān na, pe saha naa ke kaplāṅ yīntaha war ye. ¹⁶ Wii ma -sē u ya le soho Yīṅfua koho wo, loo fai nde gbe kāā u kacān na. ¹⁷ Ma'a luhu Yīṅfua, Yāhā Yrā ne. Yāhā Yrā ma tēn tē nawee wii laam wo, u wee fānga gaa ter koho wo nantāṅ ye. ¹⁸ Fai laa wee le tā tā wii yīntar na ye. Yīṅfua nayōr n yehe wo bye yīntar na palpal. Loo na, wo wā n klaha ma ga naa n nii Yīṅfua wāṅ syi, kaa n naa n taha wo nayōr na. Ye sē yāā, Yāhā Yrā tēn ne loo ne.

4

Tēntēle wii u sronṅ

¹ Yāhā loo tēn nde le soho wo koho wo ke laantār na, loo ne wo wii plāhā le wo. ² Fyar wūhū nkāy ke n pye wam wo, wo koo wīi sye. Wo sē nawee- wāwlanṅ kacān ter ke ye, wo sē le Yāhā kapān wā n klaha ye, wo le cīnde loo yar n laha nawee- na. Too wo troho tāhā gbaa na ke syi Yāhā yīnde na, mpāy pe sronṅ, poo ge ga waha naa wo sey loo nde na. ³ Le Yesu kapāyīi nde lii too n yar nawee- na, mpāy pe plaha kāmpee- wo, pe saha le wīi war ye. ⁴ Ya'a yāā, pe sē le Yesu kapāyīi wūhū sya cīnde ye, driyē nge yīṅfuapee pe laam kacān wlāhā pe ye, koo kē. Woo yīṅfuapee nwo sye pe na, pe saha le kapāyīi cāāngbāṅ yāā ye, le kapāyīi lii le Crise miingbāṅ wīi pāā, woo wii u ma Yāhā ke ya kai na. ⁵ Wii wīi sē ne too n pāā ye, Yīṅfua Yesu Crise wīi ne too n pāā. Wo yee wo ma ye tēntē-, ma ga naa le Yesu kapāyīi wūhū tōr ye ye. ⁶ Ye sē yāā, Yāhā bii yee: «Cāā- pe naa yehe wam laam wo!» Koo kē, ke n ke cāā- ta pe n yehe wo laam wo, ma wo ta wo n cāā- yāā ke miingbāṅ wācāṅ na, ke

* **3:14** 3.14 Yiisrefa Musa kānde saba cā tesē pe faale Yāhā kaplāṅ tōrfa saba ne. Ma sya ba waa yagaa na, pe sē -sē le sya ma yee, Yesu Crise kē u Yāhā Yīndefua ne ye.

miingbāŋ gii ke n yehe Yesu Crise yīntaha na.

Wāfāy tii te Yāhā tēntē- dye

⁷ Wo le Yesu kapāyī wūhū cā, le kacān cāā- n nii wo laam wo. Wo ma mii poor gbāhā dyaŋ wangbāy kla ne ke laam wo. Loo nde le yar gbaa na ma yee, fāngangbāŋ nge gii ke syi wee yāā ye, Yāhā wāŋ kē, wii wāŋ sē kē ye. ⁸ Wāfāy ter bye wo dye, ke sē -sē waha wo boo ye. Ntāncer ma wo na, loo naa bye ne, wo koho taha yaha Yāhā na. ⁹ Pe wo nuhu le Yesu kapāyī wī na, Yāhā sē -sē koho kuā wo na ye. Pe wo gbā cāār yaha kāntraha na, wo sē -sē ku ye. ¹⁰ Wo kadye crā gbā ne mii Yesu Crise dyaŋ tuu gbā yāā mii. Wo kadye ma -sē nii yrāŋ na, Yesu Crise cīinde yrā ter ne le ma wo ye. ¹¹ Too ma yrāŋ na, gbā wo ke yalebye Yesu wī na. Koo ga ta Yesu Crise cīinde yrā ter n waha naa n yāā wo kadye na, koo gii ke ga waha gbā yāā. ¹² Loo nde na, wo tyii gbā wo ke, ma yee cīinde yrā le naa yii ke, cīinde yrā lii wākuayāā wee le na ye.

¹³ Yāhā sabangbāŋ wo, wo wādyaha gii ke Yāhā wāsey yay saba yrūhū, ke le yrūhū ta teelaa wo ma yee, woo Yāhā ta u Yater, loo ne woo n pāā ke ye ma ke sey. Wo bya, wo Yāhā ta wo Yater, loo ne wo ke wī pāā. Wo Yāhā ta wo Yater kānkai- bye wo, wo wāle wāŋ syi. ¹⁴ Ye sē yāā, wo cā ma yee, Yāhā wo Yīnfua Yesu ta u n yir gbā wo, ma dur ba yrāŋ na gbaafa ye. Ke ga ba wo bya ta ye ne, wo n yir gbā wo, wo nii yrāŋ na Yesu ne, ke maha wo ta wo n nii ye ne Yesu yaha ye. ¹⁵ Kai- ngū bye n pye yii wī na. Te Yāhā laantār wāā nawee- busāā kē, ma yee pe nawee- fānga pe naa n pāā Yāhā ye, pe naa syaha wāā ke kē, pe naa ke miingbāŋ gboho.

Kayī lii too ga ba yāā

¹⁶ Loo ne, wo sē fāy n sya ye. Wo kadye sraha ma sya pye n klaha- cacar, wo laam poo na, pe fānga yāā plii wuhu na. ¹⁷ Wāfāy gii ke wo dye, ke ma car ya, ke sē maha n ma- ye. Koo wāfāy nge n pai wo kē kayī lii syi ne wākuayāā wee le na ye, kacān sē maha wee le wāgboho na ye. Le wī sē n tān ge tān ke wāfāy wī ne ye. ¹⁸ Ye sē yāā, kai- nkāy ke n yāā yīnde ne,

wo sē koo yāŋ ye; nkāy ke sē n yāā yīnde ne ye, koo roo n ke. Kai- nkāy ke n yāā yīnde ne, koo n ma- carle ya, nkāy ke sē n yāā yīnde ne ye, wākuayāā wee koo na ye.

5

¹ Ye sē yāā, wo cā ma yee, driyē nge wo, wo ma kadye sraha gii laam wo, ke ma mii nwonge dyaŋ too dye nii. Wo ma ba ku, koo kadye sraha n pye klaha-, Yāhā ga ba yāhāyīŋ nwoŋ gaa wāā wo kē yāhāyīŋ na. Wāklahayāā wee koo na ye. Yāhā ge kē ke koo nwoŋ nge gbihi, nawee sē kē ye. ² Too ma teeli wo yagaa, wo n sī cīinde wāsī, ma n ke wo pye wo yāhāyīŋ nwoŋ nge wo. ³ Ye sē yāā, wo yāhāyīŋ nwoŋ nge, koo gii ke ma wo kadyefāŋ, ke ma ba gbihi wa, kadye saa maha ba ke laa yāā wo ye ye. ⁴ Āwā, too ma wo kāntraha nwonge nge wo, wo n sī wāsī ya woo, mii tegengbān dyaŋ te ma wo yīŋ na. Le sē nii mii wo n ke wo wo kāntraha kadye miy yaha ye. Wo yee, wa' a ba ke yāhāyīŋ kadye le, loo le ga tāy wo ye. Loo na, kla gii ke ga waha ku, koo ga draha yaha kla gii kē ke ma cīinde yrā ne, lii wākuayāā wee le na ye. ⁵ Yāhā ge kē ke wo ta, wo ba koo wāwāklaha nge syi wā klaha. Ke ke Yrā wāā wo kē, ma yee le wo ta wo n cā, waa ba ke kayūhū yāā, kayūhū nkāy Yāhā ke ta yaha wo kē yāhāyīŋ na.

⁶ Loo ne wo sē fāy n sya ye. Wo cā ma yee, too ma kadye sraha nge wo, wo fla dey Yīnfua fla ne. ⁷ Ye sē yāā, too sē kla gii yāā yīnde ne ye, wo koo ta wo Yater ma n yār. ⁸ Wo sē fāy n sya kueekuee ye. Wo ma ne ga waha kadye sraha nge yaha, wo ga nii kuee Yīnfua tāy, loo le ne ga tāy wo ye. ⁹ Le tāy wo ma kadye sraha nge wo woo, wo wee ke wo ye woo, lii too cāā n ke kai- bye yaha ye, loo ne wo wī le tāy Yīnfua ye. ¹⁰ Ye sē yāā, u Yāhā Yīndefua Crise ga ba wo bye sāhā, u wo nanem bye dāān wāā wo kē kayūhū nkāy wī na, tesē kapee- nkāy wī ne, too pye cāā gii cāā na wo pye wo kāntraha kadye sraha wo.

Yesu Crise wo wāā le Yāhā ne

¹¹ Wo n fya Yīnfua na, kacān wee ye. Loo ne, wo n traha nawee- bye pe Yāhā

wūhū cā pe ke sya cīinde. Yāhā wo cā. Too ma mii, ye bye le cā ye laam wo. ¹² Myaha sē kē too n ke ye ye ye, wo n ke wo wīi le nii ye ye yīnkuāyir wīi. Loo na, mpāy pe kalaa wee laanyōm na ye, ma pe ya sey gbaa wūhū koo ne, tee ga pe yē wāā naa n sya lii ne, yaa cā. ¹³ Le ma pye cīinde, wo yīṅ wee ye, Yāhā ya wīi ne le ne. Le ma -sē pye wo yīntar ma gbegbe, le nii ye ye yīnkuāyir wīi. ¹⁴ Ye sē yāā, wo ntāṅ pe dye gboho Yesu tāy, loo ya le tāy ter wo ye, ma wo ta wo n nii woo ya tēn tē. Wo le cā laha ma yee nawee nen ya ku nawee- bye wīi na; le nii mii nawee- bye u gbā ter syi ku. ¹⁵ U ku nawee- kur bye wīi na. Loo na, mpāy bye pe ma yrāṅ na, pe wee yrāṅ na pe ya kānkai- wīi na nantāṅ ye, pe ma yrāṅ na Yesu ya kānkai- wīi na, woo wii u ku, ma dur ba yrāṅ na poo wīi na.

¹⁶ Loo nde ta, driyēfa pe nawee yāṅ u kadye sraha na mii syi dyaṅ, wii sē nawee yāṅ koo syi ye. Faale wo, wo ma sya pye wo naa u Yāhā Yīndefua Crise yāṅ driyēfa wāyāṅ u kadye sraha na, yagaa wo sē u yāṅ ke syi nantāṅ ye. ¹⁷ Nawee woo ma kāhā seefar le wa Crise ne, u nii nafuē waa Yāhā yīnde na. U faale kānkai- kua u yīṅ na; u kānkai- bye nii tāṅ kafūhū fla. ¹⁸ Yāhā kē ke koo ngīi bye ta. Koo kē ke wo wāā le ke ya ne Crise kāmāy na, ma wo taha wo naa nawee- ta pe ba wāā naa n le ke ne. ¹⁹ Ye sē yāā, Yesu Crise kāmāy na, Yāhā tēn tē, ma ga nawee- bye wāā le ke ya ne, ke pe kapee- gbe kāā pe yīṅ na. Ke wo taha, wo koo wāwāāle tēn nde wīi pāā nawee- bye ye.

²⁰ Wo kapān gbe Crise woo myaha ne; le nii Yāhā ge kē ke pāā n wāā ye ye wii yē ne: Wo le nar n waha ye ye Yesu Crise myaha na, ye tyii ye wāā le Yāhā ne! ²¹ Kapee laa sē pye Yesu Crise yīṅ na ye. Yāhā -sē wo kapee- bye taha woo yīṅ na, ma yee woo nen ya kāmāy na, wo sron ke yīnde na.

6

¹ Le nii ke syi, wii mpāy too ma le Yāhā tēn na, waa ye yar waha nde ne: Yāhā laantār wīi lii wāā ye kē, ye ma syi le n yi

wāwaha ye. ² Yii ge le cā ma yee, le ma le yrūhū yaha Yāhā sabangbāṅ wo ma yee, Yāhā yee:

«Yaliile le ba yai n' luhu ma wānar ye,
loo yale le ba nɔ,
n luhu ma wānar ye.

Per gii ke ba yō n' ma sya yaha,
koo per ke ba nɔ, n ma sya yaha.»

Ke Yāhā wānar yaleyīi -sē kē yagaa. Ke wāsyayaha peryūhū -sē kē nanga.

Yāhā tēntēle wii u ke tēn ya kar

³ Lii too n ke, laa wāpee ma syi le yāā le Yāhā tēn kuē ye ye. Loo ne, kai lii syi le sē sron ye, wo sē n traha wo le syi laa pye waa na ye. ⁴ Kānkai- bye wo, wo le yar Yāhā tēntē- me wo ne: Wo wii plāhā laanyīn ne wāfāy ter bye wo tesē laam wāwlāhā ter bye wo tesē ntāncer ter bye wo. ⁵ Ye sē yāā, pe wo gbā, pe wo tā nwompihi wo, pe klofa ta pe n wāhā cer wo ne; tēṅ nkāy ke waha, wo sē fya ke wātē ne ye. Wo naa wāy fāā sya Yesu tēn wīi na, wo naa wo yē tā digi na. ⁶ Wo kapyen ter le yar Yāhā tēntē- me wo ne, tesē wo kacān ter ne, wo laanyīn ne, wo laantār ne, tesē le Yāhā Yrā ne le tēn lii tē wo laam wo, tesē wo Yesu kāndeyārwai ntāṅ wādye wīi ne wo tāy, ⁷ tesē wo Yesu kapāyīi wāpāā ter ne nawee- ye, ma suhu Yāhā fānga ne. Ya'a yāā wo yia kai- ngīi bye na, Yāhā ke wo ta wo n sron, loo ne le n paha wo na; loo maha ne, le ma wo naanmiy kla.

⁸ Mpāy' wo sey, mpāy -sē' wo tyehē. Mpāy' wo miyūhū yee, mpāy -sē' wo miipihi yee. Mpāy' wo tōr kawarfuafa ne, wo -sē' cīinde pāā. ⁹ Pe' wo yāṅ mii pe sē wo cā ye, pe bye -sē' wo cā tāṅ. Pe n yee too ku; wo -sē mii yrāṅ na, nawee- bye yīnde ma wo na. Pe' wo yāṅ mii wāpēn gaa ter dyaṅ ke wo dye; wo sē -sē ku le wo ye. ¹⁰ Mpāy ma pe n ke wo laam n naa n war; wo laam -sē ma nuhu fla yalebye. Pe' wo yāṅ nawām, wo -sē' kayūhū wāā nawee- busāā kē. Pe wo yāṅ mii ngaa wee wo ye ye, kayūhū bye -sē ma wo ye.

¹¹ Korntifa, yii mpāy ye ma wo naam- biyām, nkāy ke pye wo laam wo, koo kē too pāā ye ye, wo sē laa wūhū ye na ye. Ye wīi laanfīr yigi wo kē. ¹² Wii laha ye ye,

yii me tee sē laha wo ye ye. ¹³ Loo ne, n ga ye yar mii ta pii gɛ dyaṅ ye ne: Ye ntāṅ pe dye wo tāy mii, ye tyii wo ntāṅ n dye ye tāy koo syi, -tee tyii wo wīi n laanfiri yigi ye kē.

-Ye yii yigi mpāy ne pe wee Yesu kānde wo ye!

¹⁴ Mpāy pe wee Yesu kānde wo ye, ye ma syi ye naa n gbra pe ne kai- wo ye. Ye sē yāā, kai lii le sroṅ, le saha wāā le lii ne le pee ye; tesē kai lii le ma cāā- wīi, le saha wāā le lii ne le ma wam wīi ye.

¹⁵ Ye cā u Yāhā Yīndefua Crise saha wāā le sādāpee yīṅfua Setane ne ye; loo na, wii u Yesu Crise ta u Yater, u saha wāā le wii ne u wee Yesu kānde wo ye. ¹⁶ Yāhā kangbāṅ ma suhu mpar wān ne, te dey te ya ne. -Ye yāṅ, Yāhā gii ke ma yrāṅ na, koo kangbāṅ kē wo ne. Yāhā gɛ bii loo pāā ma yee:

«N ga ba pye pe nsoho wo,
n naa n yār pe ne.

N ga nii Yāhā pe ye,
pe n -sē nii ra nna.»

¹⁷ Loo ne Yīṅfua Yāhā n maha bii yee:

«-Ye yii cɛr yi kāā pe nsoho wo!

Ngii ke wee gbɛgbɛ ye,
ye ma n tɛ ke na ye,
n -sē ga ye gbihi yigi.

¹⁸ N ga nii Tuhufua ye ye,
ye n -sē nii ra dyam tesē ra pueesyam ne.»

Yīṅfua Yāhā kapān ne, koo gii ke ma tāṅ kai- byɛ fāṅga ne.

7

¹ Ta naambiyām, Yāhā yē ter kayūhū ngīi wāpyeṅ ne wo kē. Loo na, wo yai wo wo kadye yee yi naa n kāā, wo laam ne kai- nkāy wo ke wee gbɛgbɛ ye, -too naa n fya Yāhā na, loo na waa laha kai- byɛ wo, wo nii cīinde Yāhā nawee-.

Lii le Pɔl laam flege

² Ye tyii wo wīi n laanfiri yigi ye kē! Wo sē kapee pye waa na ye, wo sē waa koho kla pye klaha- u kē ye, wo sē fufor pye waa na ye. ³ Le sē nii mii ye wīi laa sē yō, koo ra n pāā ke syi ye. Yii gɛ le cā, n ba le pāā wa ye ye ma yee, ye wīi gboho wo laam wo, le tāy wo ma yrāṅ

woo, wo ku woo, ngaa saha wo cāāṅ wii na ye ne ye. ⁴ N sē cɛr ye na ye, ye wīi ma ra ye yīnkuāyir wīi. Wo wāfāy byɛ wo, ye wīi ra flaṅ ma maha nuhu le ra laam wo. ⁵ Ye sē yāā, too ga dye Maseduan kāntraha wo, wo sē wūūsaha yāā ye, wo wāfāy ter byɛ yāā: Nawee- wāfāy ta wo na, wo maha naa ntāṅ cɛr. ⁶ Yāhā gii ke -sē wāfāyfa flaṅ, ke wo flaṅ Tyite wāpaṅ ne, ⁷ tesē u yē kaplāṅ ne: Tee u laam yīn kaplāṅ nkāy ne, ma fāṅga le u laam wo, u ke pāā ra ye. Ta wāyāā laam ke ye yigi mii, ye laam pe wlāhā ye ye ra wīi na, tesē ye n ke ye dye ra kue ye mii, u koo tōr ra ye. U kaplāṅ byɛ nuhu le gboho ra laam wo.

⁸ Saba wii tē ba yrūhū nɔ wāā ye kē, ke kaplāṅ ma sya pye, ke ba ye laam wlāhā, yagaa u saba wāyrūhū wīi tāy ra ye. Ke kaplāṅ ke ba ye laam wlāhā yaliile wo, le ba ra fāy loo yale wo. ⁹ Nanga nge na, le nii ra ye nuhu wīi, n sē yee ye laam wāwlāhā wīi ye. Tee waha cā, ma koho klaha, ma le kānyīi gbe ye laam wāwlāhā flāhā tāy, loo ne le tāy ra ye. Ya'a yāā ye laam pe wlāhā ye ye, Yāhā wīi ne. Koo fla na, wo sē laa tee pye ye na cīinde ye. ¹⁰ Ye sē yāā, laam wāwlāhā Yāhā kānde na, le n pai kānyīi wāgbenṅ ne, kānyīi lii le n gaha nawee ne u wāsyayaha kue ye. Loo yō. Driyēfa laam wāwlāhā ter, loo nde n pai gbā ne. ¹¹ Yāhā ke ye laam wāwlāhā ta, ma tēn lii tē ye laam wo, ye sē le tēn fla yāā la? Kai lii le pye ye fla na, ye sē na, ye le ta kangbāy? Ye sē na, ye n ke ye le yar, nawee- n cā ye wīi wee laa ne loo kai nde wo ye? Le sē na, le fyar yigi ye kē? Ye sē na, ye n fya Yāhā na? Ye sē na, ye n ke ye ra yāā farfar? Ye sē na, tee fāṅga yāā? Ye sē na, ye n ke ye loo kai nde pyefua pēn? Yagaa, ye le yar laha ke syi ma yee, ye wīi wee laa ne kai nde wo ye.

¹² Ya'a yāā, tē ba u saba yrūhū nɔ wāā ye kē, n sē ba u yrūhū u kapeepyefua wīi na ye. Le kapee le pye wii na, n sē maha ba u yrūhū woo wīi na ye. N naa n ke, ye byɛ ye le cā Yāhā yīnde na ye yee, wo wīi gboho ye laam wo. ¹³ Loo ne, le wo flaṅ. Ye byɛ tee Tyite laam yīn u kē, u n nii nuhu ne, loo nde maha nuhu le gboho

wo laam wo, ma sya ta ter. ¹⁴ N ba faa nii sey ye wīi na Tyite yīnde na. Ye -sē ga ta, le n nii mii tē ba naa nii sey u yīnde na mii. Too cīinde ya pāā ye ye yalebye, loo ne too ba ye wīi sey Tyite ye mii, u ga le yāā koo syi. ¹⁵ Yalebye u u laam too ye wīi na; tee naa n luhu u kaplāṅ ye, tee ba u gbihi yigi ma naa nagboho tii syi ta u na busāā, koo ngīi kaa taha ye ntāṅ wādyen na u tāy. ¹⁶ Tē cā n ga waha koho taha yaha ye na kai- bye wo, loo nde ra laam yīi nuhu ne.

8

War wāwāā Yesu kāndeyārfa fēnfa kē

¹ Wo nna, Yāhā kayīi lii le pye Maseduan kāntraha wo, pe Yesu kāndeyārfa yawār teebēhe wo, wo n traha ye le cā. ² Wāfāy tii bye te pe Yesu kāndeyārfa dye, loo naa bye ne, nuhu ba gboho pe laam wo, pe n sya laantār wīi laa pye gboho, pe sē pe nawān gē yāṅ ye. ³ Ta n cīinde nde pāā ye ye, pe ga waha ngii kē, pe pe laam flege, ma koo kē pe ya ya ma sya ta ter. ⁴ Poo -sē me, pe ba wo nar waha, too tyii poo ngaa nō wāā Yesu kāndeyārfa mpāy kē pe ma Yude kāntraha wo, pe pe koho soho*. Pe yee, loo nde ga nii pe ye nuhu wīi. ⁵ Too ba kla gii syi wīi ga yigi pe ne, pe kē ma ter koo yaha. Pe -sē ba cāā pe ya le soho Yīnfua koho wo. Loo kur ye, Yāhā n maha pe ta pe n pe ya le soho wo bya koho wo.

⁶ Loo ne, wo n Tyite nar, u ka ye fla na. U ba koho wāyi tēn lii koho yigi, u ga ta ter le ne, u ye ta, ye n loo laantār wīi nde pye kua. ⁷ -Ye yāṅ, kayūhū bye ma ye ye: Ye Yesu ta ye Yater, ye le Yesu kapāyīi wūhū pāā cā, ma maha ke wāwar cā, ye sē maha wāfāy gē cā le tēn wo ye; wo ntāṅ maha dye ye tāy. Kayīi wīi nen lii ya le -sē kuee ye na, waa ye yar le ne: - Ye laantār wīi nde pye kua! ⁸ Le sē nii mii fānga wīi laa ne tē yee ye pye ye. N ma mpāy laantār wīi tōr ye ye, n n traha ye yāṅ, le ma pye ye Yesu kāndeyārwei ntāṅ sron dye ye tāy cīinde. ⁹ Yii gē wo Yīnfua Yesu Crise laantār ter cā: Woo wii tuu pye cīinde nangbān wān bye ne, u u ya ta nawūū draha wo yii wīi na, ma yee ye

waha kayūhū yāā woo nawān flāhā tāy. ¹⁰ Ta n ta laam wīi pāā ye ye: Tēn lii ye le koho yigi dyalaa na, le yō; -ye ta ter le ne! Yii me tee cāā yir le wāpyen ne; yii me le maha cāā tāy ye laam wo. ¹¹ -Ye ta ter yagaa, ye le tēn pye kua! Tee ba ye laam gbihi ta mii syi ma le koho yigi, -ye ye laam gbihi ta koo syi, ye le pye kua ngii ne, tee ga waha yia ye kē. ¹² Ye sē yāā, mboo wii ma koho yi nuhu ne, loo ne le n tāy Yāhā ye, ma'a sya yee ma sē waha yia, ma kē gboho ye.

¹³ Pe sē yee, ye ye koho kla bye kē tāṅ ye mpāy yi pe fēn wo, yii tee too ye. Ye bye, ye nii wācen, le yai le nii koo syi.

¹⁴ Yagaa, ye sē na, kla ma ye ye? Loo na, ye ga waha koho le mpāy ye, ngaa wee pe ye kueekuee ye, ye pe yi kāā fēn wo. Per gaa, ye bya ma -sē ba pye wāfāy na, kla n yāā poo ye, pe bya ga waha koho le ye ye, pe ye yi kāā fēn wo. Ye ma nii koho le yii ye ke syi, yaa yii yi naa n kāā fēn wo, ye naa n nii wācen. ¹⁵ Loo ne le yrūhū Yāhā sabangbāṅ wo ma yee:

«Wii tuu ba yāā, ma gbe dege,
ngaa sē kuee ma ba fūhū u ye ye.
Wii tuu sē ba yāā gboho ye,
ma gbe carle ya,
ngaa sē -sē naa n waha u na ye.»

Tyite u tēntēwai ne

¹⁶ Yāhā miingbāṅ yai ke naa n sey, koo gii ke Tyite ta ye wīi n gboho u laam wo wo wāṅ syi dyaṅ. ¹⁷ Too Tyite nar lii ne, u le sya nuhu ne, ma sya le pāā ta woo ga ka ye fla na. ¹⁸ Wo Yesu kāndeyārwei nwo, wii Yesu kāndeyārfa yawārfa bye u tēyīi wīi pāā le Yesu kapāyīi wāpāā ne, waa woo ta u n ka Tyite ne. ¹⁹ Woo maha kē, pe yāṅ yi u ke yrāhā yi wo ne, wo n ga ke kohole kla wāā, kaa n taha Yīnfua miingbāṅ na, tesē le n waha cā wo laantār gboho.

²⁰ Wo n traha, waa ma n ba wāpee laa yāā wo na le wangbāy nde kue ye pe le soho wo koho wo ye. ²¹ Lii le yō, wo sē n ke wo loo pye Yīnfua ya yīnde na ye, wo maha n ke wo loo pye nawee- bye yīnde na. ²² Waa maha wo Yesu kāndeyārwei

* **8:4** 8.4 Koo cāā na, fāāngbāṅ pye Judee kāntraha na.

waa le taha poo nawee- syām mii na. Wo u pye yāṅ tēṅ busāā ne, u n ke tē yō nuhu ne. Yagaa, tuu yee woo cā, yaa ye tēn pye kua, loo u nuhu wāgboho wīi yar.

²³ Yagaa, le nii mii, Tyite woo nii wo tēntēwai too lehe wāā ye ye. Pe Yesu kāndeyārwei syām mii na, pe yawārfa me pe poo lehe wāā; pe tēn tē u Yāhā Yīndefua Crise miingbāṅ wīi na. ²⁴ -Ye le yar pe na tesē pe Yesu kāndeyārfa yawārfa ne, pe n le yāā pe ntāṅ dye ye tāy, pe n maha cā wo tāhā kē too wii sey ye wīi na.

9

¹ War mpāy syi pe yai pe ka Yude kāntraha wo koho wāle wīi na ke fla Yāhā nawee- ye, n ma sya yee, n sē pe wīi pāā ye ye ye, laa wee le na ye. ² N cā, ye ye laam gbihi ta loo na, ta n sya nii sey ye wīi na Maseduan kāntrahafa ye. Ye sē yāā, n pe pye ma yee, yii Yakayi kāntraha kuifa, ye yii gbihi ta wa dyalaa na, le yale syi ma na. Ye laantār wīi nde n -sē laantār le gboho poo busāā laam wo. ³ N ga Yesu kāndeyārfa nawee- tāā mii lehe wāā ye fla na, too ye sey lii na, le ma n yi wāwaha ye, ye n yii gbihi ta cīinde, mii n ba le pāā mii. ⁴ Mii loo sē ne ye, Maseduan kāntrahafa ma ba pa, wo n ka ye fla na ma ga yāā, ye sē yii gbihi ta wa ye, le ga fyar sroṅ yigi wo kē, too ba ye wīi sya ter cīinde. Yii fyar -sē ga waha pye la wātōr wīi? ⁵ Loo ne, ta n Yesu kāndeyārwei mii nar pe cāā ka ye fla na ra yaha ye, pe ga koho le ye ye, ye n ye laantār kohole kla gbihi ta, koo gii ye yē ter ke wīi ne. Loo na, n ma ba ka, n n gaha yāā ke gbihi ta wa; loo ga ta le n cā ye ke kē yay ne, ke wākē wīi sē ye yaa ye.

Laantār wūhū

⁶ Yii gē le cā laha ma yee: Wii ma digi tāhā car ya, ufua ga ba gbe car ya. Wii ma digi tāhā busāā, woofua u ga ba yāā gbe busāā. ⁷ Loo ne, ye nanem bye yai ye kē ye laam wākē, le ma syi le waa yaa ye, le ma syi le nii waa ye fānga wīi ye; ye sē yāā, wii u n kē nuhu ne, woofua wīi ne le n tāy Yāhā ye. ⁸ Yāhā ga waha ye kē kayūhū ter bye ne busāā, ke n yai ye ye,

te gber n sya kuee ye ye, ye n waha naa kayūhū busāā pye te ne. ⁹ Le yrūhū Yāhā sabangbāṅ wo loo wīi na ma yee:

«U u koho wān kē n gboho laantār ne.

U nawūū kē.

U kasroṅ wāpyeṅ saa kua yāā ye.»

¹⁰ Yāhā kē ke yēy wāā yēy tāhāfua kē, u yē digi ne. Yēy gii wīi ke -sē ma ye na, ke ga koo wāā ye kē, ke ke ta ke n fīy, ke le, ke pii sa, tesē ke ta kaa naa n taha ye kasroṅ na. ¹¹ Yāhā ma -sē yii ta ye n nii yai klafa ke syi, ye ga waha naa laantār wūhū pye nawee- busāā kē yalebye. Loo ga ta, pe n syaha wāā Yāhā kē pe naa ke miingbāṅ gboho. ¹² Ye sē yāā, ye kayīi nde, le ga pe Yude Yesu kāndeyārfa wīi yō, loo ya sē -sē ne ye; le ga maha ta syaha busāā n kē Yāhā ye, ke miingbāṅ n naa n sey.

¹³ Ye kayīi nde ga ye ter yar nawee- na gbaa na. Le ga maha ta, nawee- busāā n Yāhā miingbāṅ sey yii wīi na, tee Yesu Crise sroṅ ta ye Yater, ma maha n luhu le Yesu Crise kapāyīi wūhū ye, mii ye le pāā nawee- ye mii. Tee kayūhū pye ye koho wān ne laantār ne, pe Yude Yesu kāndeyārfa kē ma suhu nawee- bye ne mii, pe ga maha Yāhā miingbāṅ sey loo nde wīi na. ¹⁴ Le ga nii kayīingbāy Yāhā pye ye kē. Loo nde ga ta ye ntāṅ n dye gboho pe tāy, pe ga naa Yāhā nar ye kē, pe maha naa syaha wāā ke kē ye wīi na. ¹⁵ Yāhā miingbāṅ, ke naa n sey ke kayīi wīi na wo kē, ke kayīi lii kacān wee yāā le wāyōṅ na le wāgboho ne ye.

10

Pōl u tēn wāsroṅ wīi pāā

¹ Pe n yee, ndoo Pōl ma pye ye nsoho wo, ta laam ga naa n tāy, n ma yee n wee ye nsoho wo ye, n ga ra laam waha ye ne. Loo ne, n ga wīi nen laa pāā ye ye: N ga yii nar nde ne u Yāhā Yīndefua Crise laanyīn ter ne, u laantār ter ne: ² Ye ma syi ye ra ta, ra n ba naa fānga wūhū pye ye na, n ma ba pa ye fla na ye. Mpāy pe n yee, wo n pye naweete- wāpyeṅ, n cā n ga waha ra laam waha poo ne, kacān ge saa pye ye.

³ Wo cā ma yee, nawee- me wo ne; too -sē ma tēn lii wo, le wee mii naweete

naan dyaṅ too n miy ye. ⁴ Wii, wo naan-miy wān wee driyēfa wān ne wācɛṅ ye: Yāhā wān ne wii ye, te ma fāngangbāṅ ne, ma ga waha yia fānga wān ter bye na. ⁵ Koo kē ke wo ta, wo n waha n yia kawar wūhū na. Wo n yia yataṅ wūhū nkāy na, ke yer n tā nawee na u Yāhā wācāṅ na. Wo n ke nawee- pe naa n luhu u Yāhā Yīndefua Crise woo ye pe kānkai- bye wo. ⁶ Yii poo ma luhu n wa Crise wūhū ye, mpāy pe yee poo sē n luhu ke ye ye, wo wii gbihi ta wa pe wāpēn na.

⁷ Ye ma, ye ma kai yāā yīnde ya ne mii syi, ye ne le ta koo syi. Loo nde ya na, wii ma cā u ma Crise wūū, u maha le cā u yee, wo bya ma Crise wām u wāṅ syi. ⁸ Ye sē yāā, Crise fānga wāā ra kē ye yawāhā wāgbihita wī na, ke wāklaha- wī sē ne ye. N ma sya pye, n nii sey koo fānga nge wī na, loo saha nii ra ye fyar wī laa ye. ⁹ N sē n traha n naa ye ta, ye n naa n fya ta saba mpāy ne tē yrūhū nō n wāā ye kē ye. ¹⁰ Ye sē yāā, pe n pāā ma yee: «Pōl saba kaplāṅ n dege, u laam maha waha n ter ke wo; le ma -sē nii mii woo gɛ kadye kē u ma wo nsoho wo, u ma ter muuu, u yē kaplāṅ sē maha wee ngaa gɛ ye.» ¹¹ Mpāy pe nde syi pāā, pe le cā pe yee, wo ma dey ye na, kaplāṅ nkāy too n yrūhū wo saba wo, koo tesē nkāy ne too ga ba naa n pye, wo maa pye ye fla na, ke bye wācɛṅ.

¹² Ye cā ma yee, wo saa wii tān mpāy ne pe pe ya sey ye. Poo pe ya yāṅ, ma pe ya tān kla gii ne poo ya pe le cā; le nii mii pe pe ya tān pe ya ne, wāklāṅ kē pe klāṅ. ¹³ Wii na, wo saa wii sey ta ter yīṅ gii na wo ma ye. Yāhā ke wo ta yīṅ gii na, ma sya ta wo n ka ye fla na, waa wii sey yer too yīnfar nde draha wo. ¹⁴ Ye sē yāā, Yāhā kē ke ta, wii n cāā ka le Crise kapāyī ne ye fla na. Wii ma sya u ya ta yīṅ gii na ye fla na, wo wī sē nii mii, wo wii ta ter wo draha fla na mii mpāy ter dyaṅ ye. Poo sē me pe cāā pa le kapāyī ne ye fla na ye, ma -sē pe ya ta too yīnfar nde draha wo, ma sya ta ter. ¹⁵ Wii sē wii sey waa ter tēn ne ye, tēn lii le wee wo wī ye. Kaa ma n taha ye Yesu wātaṅ na ye Yater, Yāhā ma sya, le Yāhā tēn ga ka yahasee ye ye fla na, wii koho tēn laam

wo. ¹⁶ Loo ga ta, le Yesu kapāyī ga naa n pāā ye ke kē kānkāy kui bye wo; wii sē wii sey waa tēn na ye.

¹⁷ Le -sē ma le yrūhū yaha Yāhā sabangbāṅ wo ma yee:

«Waa sē yai u naa u ya sey ye,
u yai u naa Yīnfua Yāhā koo sey.»

¹⁸ Ye sē yāā, wii u u ya sey u ya ya, woo sē kē u ma myaha ne ye. Yīnfua u wii sey, woo kē u ma myaha ne.

11

Pe kawar Yāhā tēntē- wī

¹ Ta kaplāṅ ma sya nii mii yīṅ wee ke na ye, ye -sē yii plāhā, ye ye laam yīn ye naa ke luhu ra ye. ² -Ye yāṅ, Yāhā ta ra yeysyar n gboho ye wī ke ye, koo kē. Ye sē yāā, ye ma ra ye mii capua dyaṅ, tē yigi tāāndya u Yāhā Yīndefua Crise kē u sya cōō, capua wii syi u sē naa cā yāā ye. Le yīntaha kē, u Crise woo nen ya ntāṅ me pe yai pe dye ye tāy. ³ Tee Yesu ta ye Yater laantee nen ne, n ntāṅ cɛr, pe ma n ba ye wlan yi kāā u kur ye mii Awa wāṅ syi dyaṅ ye, ke nwoho ke ba u wlan ke kaplāntāhā ne. ⁴ Ye sē yāā, waa ma pa, ma ba Yesu waa ter wī pāā ye ye, Yesu wii syi u wee wo wūū ye, yaa le sya. Waa ma yee u ga kapān laa ter le ye laam wo Yāhā Yrā wī na, kapān lii le wee wācɛṅ lii ne too le ye laam wo ye, yaa maha yer le na. Waa ma kapāyī laa ter wī pāā ye ye, lii le wee Yāhā kapāyī lii too yar ye na ye, yaa maha loo bya sya.

⁵ Mpāy pe pe ya ta poo ma Yāhā tēntēyōm, ye n luhu pe ye, n sē le sya pe ter ra yaha laa ne ye. ⁶ Le ga waha pye, kaplāṅ sīsī wāpāā ra yia, n sē yee kacān ye. Ye loo yāā wo na yalebye, kānkai- bye wo.

⁷ Tē ba le Yesu kapāyī pāā ye ye, n le pāā ye ye ke dyaṅ, n sē ngaa sya ye ye le na ye. Tē le sya, ma nii tege tāā ye ke syi, ma nagboho ta ye na, a ye yee la, n tee pye loo ne? ⁸ N yer le na, ma dāān sya Yesu kāndeyārfa yawār teebɛɛ nkāy ye. Le nii mii, n poo koho wān sya pe ye, ma ba tēn tē ye kē Yesu kapāyī wāpāā ne. ⁹ Tē pye ye fla na, war wī naa n pye ra na, n sē -sē teger ta yāā waa yīṅ na ye. Yesu

kāndeyārwei mpāy pe ba yir Maseduan na, ma pa ra fla na, pe ba ra kē wān bye ne, tii wīi te pye ra na. N sē ba nii ta teger ye ye kai laa wo ye. N ga naa n nii koo syi ye ye. ¹⁰ Crise cīinde lii le ma ra laam wo, loo kāmay ne. Loo nde nii ra ye yīnkuāyir wīi Yakayi kāntraha kui bye wo, waa saha loo sya ra ye ye. ¹¹ N ma kaplān ngīi pāā, le sē nii mii ye ntān sē dye ra tāy ye; Yāhā gē le cā ye ntān dye ra tāy. ¹² N ga naa n pye koo syi, n saa naa teger ta ye yīn na ye. Loo na, mpāy pe n kē pe naa pe ya tān wo ne, a poo n tē wo dyaŋ, pe saa pāāsaha yāā ye.

¹³ Poo mii, kawar Yāhā tēnlēhe me pe ne, pe sē n sroŋ pe tēn wo ye, ma pe ya ta nawee- yīnde na, poo ma Yesu Crise tēnlēhe. ¹⁴ Nde sē yai le nawee fe gbe ye; sāndāpee yīnfua Setane gē sē ne u ya ta la cāā- yāhāyīn tēnlēhe dyaŋ u ne? ¹⁵ U tēntē- bya ma pe ya ta kasroŋ tēntē-, loo wee kafuē ye. Pe dye yer tēn lii wo, pe ga ba pe tēn wāpēn draha yāā.

Pōl wāfāy, le Yāhā tēn wo

¹⁶ N ga maha ye yar, waa ma syi u ra yān mii ra yīn wee ye. Ye ma -sē yee, ra yīn wee ye, ye -sē tyii ra n faa nii sey ye ye car. ¹⁷ N cā, nkāy tē n pāā yagaa, Yīnfua kaplān sē kē koo ne ye; le sya nii ra ye fānga wīi, n nii sey, n ma -sē le pye, ta kaplān ma mii wii kaplān dyaŋ u yīn wee ye. ¹⁸ Mpāy ma pe pe ya sey driyēfa wāsey; ndoo bya ga nii sey nii ndoŋ. ¹⁹ Yii mpāy tee ma kacān-, mpāy pe yīn wee ye, pe wīi sē sye ye ye laa gē ne ye. ²⁰ Pe ma ye yigi yāmpa dyaŋ ye ne, le sē sye ye ye ye. Pe ye koho kla sya ye ye fufor na woo, pe kawar fua ye ye woo, pe ye yān nafla draha wo woo, pe ye fey yīntaha na woo, laa gē sē sye ye ye ye. ²¹ Le nii mii ndoo sē naa fānga yāā ma naa koo kapee- ngīi pye ye na ye. Le wāpāā gē fyar yigi ra kē.

Nawee tuu ga ser kai- nkāy pye, ta bya ga waha ser koo pye. N kapān nde pāā mii ra yīn wee ye. ²² Pe ma yee poo ma Yeberefa, Yeberefa naa kē ra bya ne. Pe ma yee poo ma Yiisrefa, ta bya ma Yiisrefa naa. Pe ma yee Brama kur kuē pii me poo ne, Brama kur waa kē ra bya ne. ²³ Pe ma yee u Yāhā Yīndefua Crise tēntē- me poo

ne, ndoo gē ga nii sey mii ra yīn wee ye. N ga le yar n yee, ndoo ma Crise tēntēle, ma ter pe yaha: Tēn kuē ye, n ter pe yaha. Gbār kuē ye, n gbār sya ma ter pe yaha le Yesu Crise tēn wīi na. Wātā wān syi nwompihi wo, pe ndoo tā nwompihi wo ma ter poo yaha le Yesu Crise tēn wīi na. Gbā kuē syi ye, n pye gbā tāy tūntūn ma ter poo yaha. ²⁴ Tehē bua Yiifēe- ra gbā yāā sāngblāyīhī gbeblee sesānsyihi kuaresānsyar ne. ²⁵ Tehē tāā Wormefa ra gbā yāā kái ne, tehē nen pe ra waa yāā ntīhī ne. Tehē tāā, salangbān yoho pye klaha- loho wo wo ne, kaa gē na ra n sya per wihi pye loho laam wo. ²⁶ Ta yrāhā busāā wo, tehē buar lafey lafir ra pey yāā, yuhu- naboofa maha ra pey yāā. Ta terfa ra pey yāā. Mpāy pe sē cīinde Yāhā cā ye, pe ra pey yāā. N wāpey yāā kungbāy wo, n wāpey yāā drawar wo tēyāfūū klo wo, n wāpey yāā muhulangbān wo. N maha wāpey yāā kawar Yesu kāndeyārfa nsoho wo. ²⁷ Tēn nkāy ke waha, n koo tē yāā; kawlan ta dye yāā; tehē busāā n sē wāy yāā sā wāy ye; fāā ra pey yāā loho fāā ne; tehē busāā, n ta yē tā digi na; kalen wān wāyōr sē pye ra ye ye, ta n naa n fāy wer koho wo. ²⁸ Ke bye saha tōr tān ye. Plii bye, n n fāy laangar koho wo, ma yee pe Yesu kāndeyārfa yawār tebehe ngīi bye ga pye mii ke gbihi ta, ke naa yīn yāā. ²⁹ Wii ma pye fēn wo, le ga naa ra bya fāy. Wii ma kapee plaha pye, le ga naa ra yaa fānga ne.

³⁰ N ma yai n nii sey, n ga nii sey ta wāfāy wīi na. ³¹ Yāhā giu ke ma wo Yīnfua Yesu Tuhufua, ke myaha yai ke naa n sey yalebye. Koo gē cā, n sē kawar fua ye. ³² Cāā gii cāā na n pye klo nde wo pe n yee Damasu, fāngafua Yaretase kāntraha kai- yahaseefua ba u seraasyi ta pe ra yigi. Le klo bye le ba fāā gbey le klaha tā ncahajruhu ne, pe seraasyi ba yer tā te kapahayēr bye na. ³³ Le klo wo, nwoŋ gaa ba fāā mar ke ncaha na, fenaater ne pe yi wāā ke ncaha ne. Pe n ta yi koo fenaater ne, ma ra yoŋ tege wāā nkur ye takuē ne pe namii pua le na, ta n wloho yi.

Yāhā fāngangbāñ wāgblihilaafa ye

¹ N yai n nii sey, le ma sya pye le sē yō ye. N -sē ga laa pāā ye ye Yesu kāndeyārfua waa wīī na, ndoo ge u cā. Yīñfua u ta, u n kai- nkāy yāā wāytāā wo, kai- nkāy ke wūhū. ² Ke dye- sēnsye resyar kē yagaa, u ba kuā yir ga ta yāhāyīñ na Yāhā tāy. N cā woo ge u kuā yir ga ta cīinde laa, n cā u u ya yāā wāytāā wo ke fla na laa, Yāhā ya le cīinde cā. ³ Āwā, n le cā laha ma yee, u ba kuā yir ga ta Yāhā niisayūhū fla wo. N cā woo ge u pye ke fla na cīinde laa, n cā u u ya yāā wāytāā wo ke fla na laa, Yāhā ya le cīinde cā. ⁴ Koo fla na, u kai- nkāy luhu, kai- nkāy u saha ke pāā ye. Ke syi sē yai ke yi naweete yē wo ye, koo kē. ⁵ Woosyifua wīī na, wii Yāhā ke ke ya yar u na, n ga waha nii sey. Mii loo sē ne ye, n saha nii sey laa ne mii ta wāgblihila wīī loo ya sē ne ye. ⁶ N ma ne yee n ga nii sey koo ngīī bye wīī na, tē ba yāā wāytāā wo, ta kaplāñ ga ne pye cīinde, le saa ne nii mii ra yīñ wee ye. N sē -sē ga nii sey ye. Ye sē yāā, nawee- pe ra yāā, ma ra kaplāñ luhu ma -sē ra ta draha gi wo, n sē n traha pe ra ta ter koo fla yaha ye, koo kē.

⁷ Koo kai- ngīī ke ba yar wa ra na wāytāā wo ke syi, n ne ga waha naa nii sey ke ne. Yāhā -sē laa ta ra na, lii le ra ta n saha yatan ta nii na koo kai- ngīī wīī na ye. Le ma mii ngaa sān dyañ le ra kā ta kadye wo. Le n nii n pye mii Setane sāndūpee waa dyañ u ra gbā. ⁸ N Yīñfua nar yāā tēhē tāā u koo wāfāy nge dey kāā ra na. ⁹ U n ta pye ma yee: «Ta laantār roo ya re yai ma ne. Ma sē yāā, ta fāngangbāñ tēn tē gbaa na ma wāgblihila flāhā tāy.» Le nii ke syi, n ga naa nii sey ta wāgblihila wīī na tesē ta wāfāy wīī ne. Ye sē yāā, u Yāhā Yīndefua Crise fāngangbāñ tēn tē ra wāgblihila flāhā tāy. ¹⁰ Loo ne Crise wīī ma ta ra n gblihi laa, tesē pe ma nii ra tyehē u wīī na, n ma nii fen yāā u wīī na, pe ma nii ra nuhu u wīī na, pe ma nii ra laam wlāhā u wīī na, n koo ngīī bye sya nuhu ne. N cā n ma gblihi laa loo yale ne, n ne pye fānga ne Yesu kāmay na.

Pɔl ntāñ cɛr Korntifa wīī na

¹¹ Yii me tee ra ta, ra n nii n pāā mii ra yīñ wee ye. Yii -sē me tee yai ye naa ra sey. N ma sya yee n wee ngaa ye, ye cā n sē kloñ laa ne pe Yesu tēnlehē mii na ye, poo mpāy pe pe ya ta kacān wee poo na ye. ¹² Kai- nkāy ke le yar n ma Yesu tēnlehē, koo kai- ngīī bye pye yar ye na gbaa na. N naa laanyīn yāā kānkai- bye wo, n Yāhā laanwo wūhū pye yar ye na, yēkā wūhū ne, ma suhu kayar wūhū ne. ¹³ N ye Yesu kāndeyārfa yawāhāfa tee yigi la laa ne, ma tyii pe Yesu kāndeyārfa yawārfa nde bye na? Lii ya le ma, n sē ye koho kla gaa nar sya yāā ye ye ye. Ye ga waha yee le sē tāy ye ye ye. Ye tyii ra n ye nar, ye kace yaha ra na loo na.

¹⁴ Le nde, ta tēhē tāā wuhu kē yagaa, tē ga ka ye fla na. N sē -sē n gaha nii ta teger ye ye ye. Ye sē yāā, ye koho wān sē ne tē n ke ye, yii ge me tē n ke. Ye le cā ma yee, kicar sē me pe yai pe wale ke naa n ta pe seefa kē ye. Pe seefa poo me, pe yai pe naa loo nde pye pe kē. ¹⁵ Loo ne, le ga tāy ndoo ye, n ta koho wān bye yi ye wīī na, tesē n nii ta yāmpuai ye wīī na, ye n waha naa n gaha yaha ye le Yesu kānde wo. Kaa ma n taha ye ntāñ wādyen na ra tāy, loo la le ga ta, ra wīī saa naa n tāy ye ye nantāñ ye?

¹⁶ Ye le sya ma yee, n sē ba nii ta teger ye ye ye; waa -sē ga waha yee, a ndoo kacān taa ter yāā, ma ye wlan kawar raa ne. ¹⁷ Tē mpāy lehē wāā ye ye, ye yāā la n pe ta, pe n ngaa sya ye ye ra kē? ¹⁸ N Tyite ta u n ka ye fla na, woo tesē u Yesu kāndeyārwai nwo ne. Tyite ba ngaa sya la ye ye ma ta woo wāñ? Woo tesē ndoo ne, wo kānkai- wee la wācen, wo troho wātāhā ne?

¹⁹ Laa na, ye ma, ye le ga wo sē sron ye ye ye, koo kē wo n nii kaplāmbuar ngīī bye pāā ma ga tāhā sya. Aye, le wee ke syi ye. U Yāhā Yīndefua Crise laam kaplāñ kē, too n pāā ye ye Yāhā yīnde na. Ye ntāñ dye gboho wo tāy koo kē, wo kai- ngīī bye pāā ye ye ma yee, ke ye ta kaa n taha ye Yesu wātan na ye Yater. ²⁰ N ma ba ka ye fla na, n n traha n ga ye yāā mii syi tesē ye n traha ye ba ra yāā mii syi, n ntāñ cɛr, le ma n ba nii koo ye. N ntāñ cɛr, n ma n ga

ye yāā wāhā na, laanyar ne, ncafühū ne, sänkər ne, yii wātyeħe ne, yii wāgblaha ne, yataŋ ne, wāwlahāpye ne ye. ²¹ N ma ba ka ye yāŋsaha wo, n ntāŋ cər, Yāhā ma n ga ta ye wīī n fyar yigi ra kē ye. N maha ntāŋ cər, laa na, n n gaha ye yāā, ye laam wo, mpāy pe naa kapee- pye, pe sē le sya ke wāpyeŋ sē yō ma ke miy yaha ye; loo nde ga ba ra ta miiwūn na. Koo kapee- kē, tyatyāhā wāpyeŋ ne, cayər ne, tesē fyaryigi wūhū nkāy ne.

13

Kur kuε kaplāŋ

¹ Ta tēħe tāā wuhu kē yagaa, tē ga ka ye fla na. Ye yai ye cā, kawlahā nkāy ke pye tər, ke yai ke war yi, ke gbihi ta nawee-syām yīnde na, laa na nawee- tāā syi, mii le ma le yrūhū yaha Yāhā sabangbāŋ wo mii. ² Mpāy pe ba kapee- pye faale wo, kayar wīī laa ma tē ga pe yar, poo ma suhu ye bye ne. Tē pye ye fla na ke tēħe syāŋ wuhu na, n ba ye yar wa le ne, loo ne nde: Yagaa tē ga ka ye fla na, mpāy pe sē naa n sron ye, n sē n gaha tyii pe na mii pe sē pe kapee- wāpyeŋ wāpēn draha yāā ye. ³ Ye yee ye n ke ye le cā laha ye yee, u Yāhā Yīndefua Crise woo gε kaplāŋ kē ke n yi ra yē wo; yaa le yāā. Crise sē gblihi laa ye wāpēn na ye, wāke kē u n ke u fāngangbāŋ ke waha naa n yāā ye nsoho wo. ⁴ Āwā, le nii mii u kadye sē pye fānga ne ye, pe n u kuey mar boo trā na. Yāhā fāngangbāŋ kāmāy -sē na, u ma yrāŋ na. Wii mpāy too seefar le u ne, fānga wee wo bya na ye. Too -sē wo troho tāhā ye ne mii syi dyaŋ, ke le yar wo bya ma u ne yrāŋ na Yāhā fāngangbāŋ kāmāy na.

⁵ -Ye yii yāŋ yāŋ, le ma pye ye Yesu sron ta ye Yater ma ye troho tāhā u kānde wo cīinde. -Tee kai laa pye le n waha yāŋ cā ye na, ye Yesu ta ye Yater. Ye cā Yesu Crise ma ye nsoho wo; ye ma yee ye sē loo cā ye, ye fihī wee u kānde wo ye. ⁶ Ta laam wo, ye ga ba le yāŋ cā wii na ye yee, wii sron ma Yesu tēnlēħe. ⁷ Wo Yāhā nar, ye ma n naa kapee- pye, wo n naa ye pēn, wo naa wo fānga yar ye na ye. Wo n ke wo naa ye yāā kayūhū ya wāpyeŋ koo na

yalebye, wo ma n ye pēn yāā laa gε ne ye, le ma sya ga nii mii wāgblihila dyaŋ too gblihi laa ye wāpēn na. ⁸ Ye sē yāā, kai lii le sē n gaha Yāhā cīinde kuε ye ye, loo wāpyeŋ fānga wee wo ye ye. Wo kānkai- bye n gaha le Yāhā cīinde kuε koo ye. ⁹ Ye ma nii kayūhū koo ya pye, wo saha ye pēn laa na ye, le ma sya nii mii fānga ma ye na, wo n gblihi laa ye wāpēn na, loo nde ma wo ye nuhu wīī. Loo gε ne too n nar Yāhā ye, ye waha yō naa n gaha. ¹⁰ Tē sē ka wa ye fla na ye, ya'a yāā tē kaplāŋ ngīī yrūhū nō wāā ye ye, n n traha, n ma ba ka ye fla na, n ma n ga naa ra laam waha ye ne ta fānga flāhā tāy ye, fānga gii Yīŋfua Yesu ke le soho ra koho wo. Koo kē ta n ye cāā yar kaplāŋ ngīī ne. Koo fānga nge le soho ra koho wo Yesu kāndeyārfa wāgbihita wīī na, pe sē yee pe wāklaha- wīī ye.

Syaha fla

¹¹ Wo nna, ta kaplāŋ kua; -ye ta tər ye faale nuhu ne! -Ye ye troho gbihi naa n tāhā le Yesu kānde wo, -tee naa yii laam yīn le wo. -Ye naa n nii yīmbui nen na tesē yrīŋ ne yii ne. Loo na, Yāhā ga pye ye ne, koo gi nawee- ntāŋ dye ke tāy, ke maha yrīŋ wāā nawee- kē.

¹² -Ye naa syaha wāā yii kē, mii tuhufua nen pii wāŋ syi dyaŋ pe ntāŋ dye pe ya tāy. Pe Yāhā nawee- nanem bye pe syaha nō wāā ye ye.

¹³ Yīŋfua Yesu Crise u u kayīī wāā ye bye kē. Yāhā ke ke laantār ter wāā ye kē. Yāhā Yrā le nii ye laam wo, ye n nii yīmbui nen na le ne.

Pɔl saba kaplāŋ Galasyifa ye

Syaha fla

¹ Ndoos kē Yesu tēnlēhe Pɔl. Yesu ye me pe ra yāŋ yi u Tuhufua Yāhā ne, koo gii ke ba u ta u n yir gbā wo, ma dur ba yrāŋ na, tuu ba ku kii na. Koo kē ke ra yāŋ yi ma yee, n nii Yesu tēnlēhe, nawee sē kē ye. Nawee sē maha kē, u ra nɔ wāā ye ye ye. ² Ndoos ma suhu Yesu kāndeyārfa mpāy ne pe ma ra ne wo teende wo, wo u saba nwo yrūhū, ma nɔ wāā Yesu kāndeyārfa yawār tii bye kē te n wāā Galasyi kāntraha wo. ³ Lii tē n nar wo Tuhufua Yāhā ye wo Yīnfua Yesu ne, ke kayī pye ye kē, ke yrīŋ wāā ye kē. ⁴ Yesu ku mpar draha wo wo kapee- wī na, Yāhā n waha wo kapee- gbe kāā wo na, wo n waha cēr kāā kāntrahafa pyerpeer nde na. Loo ne, le ma wo Tuhufua Yāhā laam wī. ⁵ Yāhā miingbāŋ yai ke naa n gboho yalebye, wāyeryāā ma n pye le na ye. Amen, le nii ke syi.

Yesu kapāyī ma wī nen

⁶ Yāhā ke laantār wī pye ye kē ke Yīndefua Crise kāmāy na, ma ye yee ye n nii ke wām. Yagaa, ye pye mii, ma loo laantār wī nde miy yaha, ma ye yīntar wā klaha kānfuē laa ter ye? Loo nde fīhī yē kā ra na! ⁷ Cīinde n tāy, kānfuē laa ter wee le maha n sroŋ ma ter le Crise kapāyī wī yaha ye, kapāyī lii tē ye klaha. Ya'a yāā, tē pāā wāā ye ye ke syi, mpāy ma pe ye wlāhā ma n ke circir, poo ga loo kapāyī nde yīntaha wā n klaha. ⁸ Wii ma yee woo ye klaha kānfuē laa ter ne, le sē -sē wāā le lii ne too klaha ye, ke ma sya pye ufua yi wo nklāŋ wo woo, u yi Yāhā nawee- nklāŋ wo woo, Yāhā yoosēn te pye ufua na. ⁹ Ta n maha le gbihi pāā: Wii ma nii kānfuē laa ter klaha, lii le sē wāā le lii ne tee luhu ye, Yāhā yoosēn te pye ufua na. ¹⁰ Myaha sē kē tē n ke nawee- ye ye. N myaha yāā Yāhā ye, loo tē n ke. Mii loo

kai sē ne ye, n saa ne pye Yesu tēntēfua ye.

Pɔl pye mii ma nii Yesu tēnlēhe

¹¹ Wo nna, yii mpāy ye ma Yesu kāndeyārfa, ta n le pāā yi ye ye: Yesu kapāyī lii tē n klaha, nawee kacān wī sē ne ye, nawee waa sē kē u le le soho ra koho wo ye, ¹² nawee kaklaha sē maha kē tuu ra klaha ye. Yesu kadye kē tuu le yar ra na. ¹³ Yii ge cā luhu ta pyer ne, tē naa n pye cāā gii cāā na tē pye Yiiffee- kānde wo. Ke cāā na, ah ndee n ba naa Yesu kāndeyārfa nar-, ma naa kerker ndoo ga pe wī kua. ¹⁴ N ba cēr yaha ra Yiifeewai kē wo Yiiffee- kānde wāyār wo, ma maha ba wo Yiiffee- wāle kānde yigi pe ne kayi ne. ¹⁵ Jaha, Yāhā -sē kayī pye ra kē. Ke bii ra yāŋ yi wa ke wūū, ta n cā ba see; ke n ba ra yee ba, ta n nii ke tēntēfua. ¹⁶ Ke n ba ke Dya yar ra na, ra n nii u wī pāā nawee- mpāy ye pe wee Yiiffee- ye. N sē waa yey loo tēn nde wī na ye. ¹⁷ Mpāy pe cāā nii ra yaha Yesu tēnlēhe, n sē maha ka poo fla na Yurusalem wo ye. N ba ter Arabi kāntraha wo, ma cā dur ga Damasu wo. ¹⁸ Dye- tāā kur ye, ta n ka Yurusalem wo, wo n cā wii cā Pyar ne, ta n kuee u tāy plii sēnsye resyar. ¹⁹ Ma yi kāā u Pyar na, ma suhu wo Yīnfua cīifua Syake ne, ta yīnde sē maha taha Yesu tēnlēhe waa na ye. ²⁰ Cīinde tē n tōr ye ye nde. Kawar sē ne tē n fua ye, Yāhā le cā. ²¹ Loo kur ye, n ka Syire kui wo tesē Sersyi kui ne. ²² Koo cāā na, Yesu kāndeyārfa mpāy pe pye Yude kui wo, ma ba yawār ta, pe sē ba ra yāā cā wa yīnde ne ye. ²³ Nawee- pe naa nkāy tōr pe ye ra wī na, koo ya pe ba cā. Nawee- naa n yee: «Dya wii tuu bii naa Yesu kāndeyārfa nar- faale wo, ma sya naa pe boo Yesu wī na, u nwo, tuu dur, ma nii Yesu wī tōr nawee- ye.» ²⁴ Loo nde n ta, pe n naa Yāhā sey ma yee, ke waha yia ra na, ma Yesu wī yar ra na.

2

Pɔl u Yesu tēnlēhewai ne

¹ Dye- sēnsye resyar kur ye, ta n ka Yurusalem wo Barnabaase ne. N ba ka Tyite bya ne. ² Yrāhā nge wāyi yīŋ ba gbaha. Yāhā kē ke ba yee, n ka ke fla na, n

ga yi Syake na Pyar ne ma suhu Nsân ne. Poo pe pye le Yesu kapâyî yahaseefa. Too ga dye, wo n wii yâa pe ne. Yesu kapâyî lii tē n klaha mpây ye pe wee Yiiffee- ye, ta n le tege ta pe kē, pe n yāŋ le le laam wo. Tēn lii tē tē ter wa, ma suhu lii ne tē yigi yagaa, n sē naa n traha ke nii wāwaha pe yīnde na ye. ³ Tyite wii tuu ba ka ra ne, Yiiffee naa sē kē ye. Pe sē -sē u crāhā le wākūū kānde wo, tuu kūū ye*. ⁴ Nawee-mpây pe sē Yesu kānde yār cīinde ye, ke ma ne pye mii, poo mpây sē ba yuhu dye wlāhā wo ne, ma pe ya yē le kapān wo ye, wākūū wīī nde gē saa ne kuā yir ye. Cīinde dawarfa ba me poo ne. Pe ba pa yuhuyāŋsaha wo wo ye, ncā wo wee too wo wāle Yiiffee- kānde yār nantāŋ laa? Poo ga wo yi kāa Yesu kānde wo, lii too sya, tefay n wo fua. Poo ga wo dur le wo wāle Yiiffee- kānde yāmpar wo. ⁵ Wo le sye yaha pe na, wo sē yīŋ kor le pe kē laa gē wo ye. Wo wii waha ma yee, le Yesu kapâyî cīinde ma syi le wā klaha ye fla na ye!

⁶ Nawee- pe naa mpây yāŋ ma yee, poo pe ma kaiyahaseefa, ta kalaa sē pye loo na ye, nawee- bye ma wācēŋ Yāhā ye. Poo kaiyahaseefa sē laa yāa le kuee le Yesu kapâyî na, pe n tōr ra kē kafuē ye. ⁷ Tē Yesu kapâyî pāa nawee- mpây ye pe wee Yiiffee- ye, pe yahaseefa gē le yāa ma yee, Yāhā kē ke ra taha loo tēn na mii Pyar wāŋ syi dyaŋ pe Yiiffee- ne. ⁸ Yāhā Pyar ta Yesu tēnlēhē, Yiiffee- myaha na. Ke -sē ta bya ta Yesu tēnlēhē Pyar wāŋ syi dyaŋ, nawee-mpây myaha na pe wee Yiiffee- ye. ⁹ Mpây pe ma le Yesu kānde yīŋ na, Syake, Pyar tesē Nsân ne, pe n pe klue le ra wāŋ laam wo, Barnabaase wāŋ bya ne, too waha cā wii tesē poo ne, too ma yīmbui nen na, too ga waha ka nawee- mpây ye pe wee Yiiffee- ye, poo pe -sē kuee Yiiffee- ne. ¹⁰ Lii ya pe ta wo kē, loo ne nde ne: Pe yee, fēnfā mpây pe ma Yesu kāndeyārfa yawāhā wo Yūrusalem wo, too ma n naa n faha poo wīī ne ye! Cīinde na, n sē -sē faha pe wīī ne ye.

Pōl laa kuān Pyar ye

¹¹ Wo sē ba pāa wāa le la Pyar ne yīmbui nen na? Loo nde naa bye ne, Pyar n ba kaa pa Yātōosyi wo, ma ba tee pye, ta n u tē gbe yi le ne nanihi wo. ¹² Tuu ba dye, u wāa naa n di nayōr saha na Yesu kāndeyārfa mpây ne pe sē pye Yiiffee- ye. Syake n ba nawee- mpây ter lēhē wāa pe n pa. Poo pye le wākūū kānde wo. Pyar tuu poo yāa, u n fya yagaa, ma u ya yi kāa pe naweete- nsoho wo, u sē maha wāa n di pe ne ye. ¹³ Pyar tuu tee pye, Yesu kāndeyārfa mpây pe pye Yiiffee- pe naweete- nklāŋ wo, pe bye n taha u Pyar na, ma sya ta Barnabaase bya n yāŋ pe wāteepyē na. ¹⁴ Tē ba yi le cāŋ na, ma le yāa, le sē sroŋ Yesu kānde wo ye, ta n Pyar tē gbe yi le ne pe nawee- bye yīnde na ma u pye: «Ah dya! Yagaa woo la, taa cā laa cā Yiiffee- kānde na? Ah ndee, ma ba mii wlāhā naweete- ne, mpây pe wee Yiiffee- ye. Lii kuee mii, ye sē naa le pye yīī na ye? Yagaa ma yee, mboo mii dur yi. Mboo gē cā, ma saha naweete- ta, pe n pe pyer miy yaha pe dur pe Yiiffee- pyer gbe ye.»

Nawee- ter bye ma wācēŋ Yāhā ye

¹⁵ Cīinde ne, wii poo na, wo see Yiiffee-, wo wee pe naweete- dyaŋ ye, poo mpây pe sē Yāhā cā ye. ¹⁶ Wo -sē le cā, wii u Yesu Crise ta u Yater, woofua tuu sroŋ Yāhā yīnde na. Ke sē nii mii kānde lii Yāhā le ta u loo yigi u ya koho fāŋga ne ye. Koo syi kē wo bya n Yesu Crise ta wo Yater ma cā sroŋ Yāhā ye. Ke sē nii mii kānde lii Yāhā le ta, wo loo yigi wii koho fāŋga ne ye. Kānde lii Yāhā le ta, waa saha le yigi u ya koho fāŋga ne u waha sroŋ yāa Yāhā ye ye.

¹⁷ Wii too sya nii Yiiffee-, ah ndee u Yāhā Yīndefua Crise woo too ta wo Yater ma cā sroŋ Yāhā yīnde na? Pe ma yee, too u Crise ta wo Yater, wo nii kapeepyēfa, le ga nii mii yagaa, Crise woo, u wo le kapee wāpyēŋ wo. Le sē -sē wee koo syi ye. ¹⁸ Le ma mma ma syi dyaŋ: Waa ma u ga Crise ta u Yater, tuu ba dur u yee, a u wāku wīī saha ta woo n sroŋ Yāhā ye ye. Woosyifua kē u u ya dur n le kapee- wāpyēŋ wo.

* 2:3 2.3 Mpây pe sē pye Yiiffee- ye, ma naa n gaha pe Yiiffee- yawāhā nwey wo, pe ne yai pe kūū.

19 Kānde lii le ta, n ma yee n ga nii waha, n le yār, n sron Yāhā yīnde na, n saha yia ye. Kānde lii le ta le yee, tē yai gbā ne. Koo syi kē, ndoo na, n sē n ke tē ga nii waha, n sron koo wāyār ya ne nantān ye. Yagaa loo kua ra ye. Loo wī na, n ma mii nakugu dyan, ma -sē nii Yāhā wū. 20 N ma mii pe ba ra wā le kuey mar boo Crise ne trā na. Yagaa, n ma sya pye yrān na, ndoo ge sē kē ye, u Crise woo kē, u ma yrān na ta laam laam wo. Ta troho gii tē n tāhā yagaa kāntraha nge na, u Yāhā Dya Yesu woo tuu ma ra Yater, ta n ke tāhā n taha u na. Woo wii ta ntān dye u tāt u n sya ku ra wī na. 21 Yāhā ke -sē kayī lii pye wo kē, loo ne nde: Ke yee, wo ma le sya ma yee, Crise ku mpar draha wo wo kapee- wāyeelahakā wī na, wo sron wa koo yīnde na. Ndoosaa loo kayī sye ye. Kānde lii le ta, ke ma ne pye nawee ga waha u ya waha le wāyār ne u sya ba sron Yāhā yīnde na, koo myaha u Crise ka ku wāwaha.

3

Yesu wāta wo Yater loo le ma yīn

1 Wo nna Galasyifa, nwa syi nayān ye na too ne? Yoo tuu koo tekān yoo ye na ke syi? N sē Yesu wāboo wī tōr laha la gbege ye ye, kii pe ba u boo trā na wo kapee- wī na? 2 Ye tyii ra n ye yey kate nen ya ne: Kānde lii le ta, ye yii waha le wāyār ne laa, Yesu kapāyī loo tee sya cīnde, Yāhā Yrā n cā dye ye ye? 3 Ye cā la kacān ye laa? Ye sē fe gbe la Yāhā Yrā ne, yagaa ma loo sye, ma n ke yii ga naa le Yāhā kānde yār yii koho fānga ne? 4 Ke n ta kangbāy nde tee yā Yesu wī na, ye yīmpē sē maha yār wa la? Loo nde saha nii wāwaha ye. 5 Yāhā kē, ke ke Yrā laha ye kē. Ke maha laanwo wūhū pye yar ye na. Ye yee la kānde lii le ta, tee le gbihi yigi koo syi? Aye, ye Yesu kapāyī wī sya le ye laam wo, koo syi Yāhā n koo pye ye kē.

6 Ye sē yāā, Brama wī ne le yrūhū le yaha Yāhā sabangbān wo ma yee:

«Brama bii Yāhā ta u Yater
ma ke kaplān sya le yaha kaplān bye
yaha ye.
Yāhā n -sē u yān ma yee, u sron.»

7 Ye yai ye cā ye yee, mpāy pe Yāhā ta pe Yater Brama wān syi dyan, poo pe sron ma Brama kur wām. 8 Ye sē yāā, le bii cāā yrūhū ta nii ke sabangbān wo ma yee, mpāy ma pe wee Yiifēe- ye, pe ga ba Yāhā ta pe Yater, ke n sya yee pe sron. Loo le ta, Yāhā n bii cāā Brama yar yaha le ne ma yee: «Ma wī ta, Yāhā ga ba kaa taha kāntrahafa kur bye na.» 9 Brama Yāhā ta u Yater, ma -sē yāā kaa taha u na. Koo syi kē, mpāy bye pe Yāhā ta pe Yater, ma ke kaplān sya pe laam wo, Yāhā ga kaa taha pe na Brama wān syi dyan.

10 Kānde lii le ta, wii ma u ya kar yaha le wāyigi ne u ya fānga ne, Yāhā kasāhā ma u yīn na. Le ma le yrūhū ta nii ma yee:

«Kānde lii le ta,
wii ma yee u sē le bye gbihi yigi tān
ye,
Yāhā kasāhā ma woofua yīn na.»

11 Ma'a Yāhā sabangbān yān, maa cā, nawee saha u ya waha le kānde wāyigi ne, Yāhā n sya ba yee u sron ye. Le ma le yrūhū ta ke laam wo ma yee:

«Wii ma Yāhā ta u Yater,
u sron Yāhā yīnde na.
Loo ga ta u n cīnde yrā yāā.»

12 Kānde lii le ta, wii ma yee woo ga le yigi u ya fānga ne, u cā ba sron Yāhā yīnde na, woofua sē koho taha yaha Yesu wī na Yater wān syi ye. Kānde lii le ta, wii ma u ya gbe le le laam wo, u -sē ke bye yigi tān, mii loo sē ne ye, u yai gbā ne. 13 Kānde lii le ta, wo saa waha le bye yigi tān ye, koo syi kē, Yāhā kasāhā ma wo yīn na. Yesu n -sē pa ma wo sya yaha Yāhā kasāhā koho wo. Tuu loo pye ke dyan, u Yāhā ncafūhū sya taha u ya na wo draha wo. Le ma le yrūhū ta Yāhā sabangbān wo ma yee:

«Wii ma kuey mar yaha trā na,
loo yīntaha kē,
Yāhā kasāhā too u na.»

14 Yesu wī nde ta yagaa, Yāhā ke bii yē ter Brama ye ma yee, u wī ta koo ga kaa taha kāntrahafa kur bye na, nawee- bye ga waha koo kaa wātaha yāā yagaa. Loo ne Yāhā bii yē ter Yiifēe- ye, tesē mpāy ne pe wee Yiifēe- ye, ma yee wii ma Yesu ta u Yater, Yāhā Yrā ga dye woofua laam wo. Yesu wī ta, wo ga waha loo yāā.

Kānde lii Yāhā le ta, le saha yer tā Yāhā yē wāter na ye

¹⁵ Wo nna, ye tyii ta n laa pāā ye ye: Gbā kafēhe na, nawee ma ga ku, ma lii pāā ta yaha, waa ga waha laa pāā suhu la le na laa, waa ga waha laa pāā cer yaha le na? Tuu lii pāā, loo le yai le pye. ¹⁶ Le ma ke dyaŋ Yāhā yē wāter ne. Yāhā yē ter Brama ye ma suhu u kur ne, le yale dey. Le sē yrūhū ta Yāhā sabangbāŋ wo ma yee u kur wām bye ye. Lii le yrūhū ta loo ne nde ma yee: «U kur.» Kur nawee nen ya wīi ne. Woo nawee nen nwo, u Yāhā Yīndefua Crise kē. ¹⁷ Kaplāŋ ngīi yīntaha kē ngīi: Yāhā yē wāter wīi ma koo syi. Yāhā yē ter Brama ye. Loo kur ye, dye- yīisyāŋ gbey sēnsye n ter, ke n cā ba le kānde ta. Koo syi, kānde lii le ta, le saha laa yi kāā ke yē wāter wīi na ye. ¹⁸ Yāhā laantār wīi pye wo kē. Kloho kē too n di. Kānde lii le ta, le ma pye wo yai wo wii waha le wāyigi ne wo cā koo kloho nge yāā, koo myaha kē Yāhā ke yē ter Brama ye lii ne, ke sē le yigi ye. Kānde lii le ta, le wāyigi wii ya fānga ne, loo saha nii Yāhā laantār wīi wo ye ye. Yāhā ke yē ter Brama ye lii ne, loo ne Yāhā laantār wīi wo ye.

Kānde lii Yāhā le ta, le wāyi yīŋ lii ne

¹⁹ Kānde lii le ta, ah le wāyi yīŋ lii ne? Yāhā le yi ma yee nwa? Kānde lii le ta, Yāhā le yi ma yee, too waha naa kai- war, nkāy wāpyeŋ ke n tāy ke ye tesē nkāy wāpyeŋ ne, ke sē yō ke laam wo ye. Ke loo kānde ta, le n kuee yatata u fua n sya ba pa, wii Yāhā bii yē ter u wīi ne. Yāhā ke bii le kānde ta wa, ke n ke yāhāyīŋ tēnlehe ye ta poo n le le soho kāntraha nawee waa koho wo, u sya u tōr u kāntrahafa yar. ²⁰ Kānde lii Yāhā le ta, le wīi na, nsohofa pye Yāhā nsoho wo nawee- ne. Yāhā yē wāter wīi fla na, nsohofua sē bii pye ye. Le pye Yāhā ya wīi Brama ne.

²¹ N ma n pāā ke syi, kānde lii le ta, ke sē nii mii le sē wāā le Yāhā yē wāter ne ye. Le wāā le. Lii le ma, Yāhā sē le kānde ta ma yee, nawee ma waha le yigi, u ga sroŋ Yāhā yīnde na ye. ²² Yāhā sabangbāŋ sē yee la, wo kapee- wāpyeŋ wo bye fyāhā yigi yaha? Koo syi kē, Yāhā bii yē ter kayīi

lii wāpyeŋ ne, ke ga naa le pye mpāy kē pe Yesu Crise ta pe Yater. Pe Yesu Crise wāta pe Yater koo kē, le ga ta pe n loo kayīi nde yāā, pe sroŋ Yāhā yīnde na.

²³ Faale cāā na, Yesu yai ke sē bii dar wa ye, kānde lii le bii ta koo cāā na, le bii wo ta yāmpar wāŋ syi yatata Yesu yai n cā ba yi. Koo yai kē Yesu wātaŋ ne Yater.

²⁴ Ke syi, kānde lii le ta loo ne le naa wo yāŋ, ma naa wo kapee- yar wo na, Yesu Crise n cā ba pa. Yagaa u Yāhā Yīndefua Crise tuu pa wa, wa'a woo ta wo Yater, loo ya le ga wo ta, wo n sroŋ Yāhā yīnde na.

²⁵ Yagaa tuu pa wa, wo n u ta wo Yater, wo wee le kānde yāmpar wo nantāŋ ye.

²⁶ Ye sē yāā, tee Yesu ta ye Yater, ye bye yii wāā le u ne. Loo na ye nii Yāhā pii.

²⁷ Ye wātāā na u Crise myaha ne, loo nde le yar ma yee, ye seefar le u ne. Ke syi ye u pyer gbe, ma nii u wāŋ syi dyaŋ.

²⁸ Ye ma Yiiffee- woo, ye wee Yiiffee- woo, ye ma yāmpa woo, ye wee yāmpa woo, ye ma naam woo, ye ma ca woo, ye bye wāā le Yesu Crise ne, koo ke ta ye bye ma wāceŋ Yāhā yīnde na. ²⁹ Ke ma pye ye ma u Crise wām, ye ma Brama kur. Ye -sē ga u Brama kloho di, kloho gii wīi Yāhā bii yē ter yaha u ye.

4

Wo wee yāmpa nantāŋ ye, wo nii yagaa Yāhā pii

¹ Yāhā kloho wādi, le ma mii tuhufua kloho wādi dyaŋ, ke ne yi kicar waa na, ke u ta yaha wāpuale. Woo nwo ma wāceŋ yāmpuai ne, u ma sya nii klohodifua.

² Cāā gii u tuhufua tuu yar yaha, u ma ba le nō koo cāā na, u ga cā waha ke kloho di.

Koo cāā ma yee ke sē nō wa ye, ah ndee u ma ne dye kuee mpāy koho wo, pe n naa u yē woo, u yīntaha n sya ba syii, u n nō ke kloho wādi na? ³ Wo bye wīi ma ke syi; faale na, too sē pye wa Yesu kānde

wo ye, wo pye mii kicaabir dyaŋ, wo pye wam kānde fānga koho wo kāntraha nge na. ⁴ Cāā gii Yāhā ke bii tōr yaha, ke cāā ke ba nō, ke n ke Dya nō wāā kāntraha na. U n see ba naweete wāŋ syi dyaŋ.

Kānde lii le ta, u pye le fānga koho wo mii nawee- bye wāŋ syi dyaŋ. ⁵ U le pye

ke syi, ma waha nawee- yīŋ wloho yi le kãnde fãnga koho wo. Ke syi wo n waha nii Yãhã pii wii ndoŋ. ⁶ Lii le ta Yãhã n ke Yrã le ye laam wo, loo lii le ma Yesu bye wo, ye le cã la? Kayar kē, ke ye yar tee fihĩ ma koo pii. Ke Yrã n ta ye n waha naa ke yee: Tuhufua. ⁷ Le ma nii ke syi mboo wii ye, ma wee yãmpuai nantãŋ ye, ma -sē ga naa n tōr ke pii ne. Taa -sē ma ke puee waa, maa waha ke kayũhũ bye yãã, kayũhũ nkãy ke ta yaha ke pii bye kē.

Pɔl fya Galasyifa wĩ ne

⁸ Faale na, tee sē ba yi Yãhã cãŋ na ye, ye ba naa wãn taa ter ta Yãhã draha wo. ⁹ Yagaa ye mii, tee yi Yãhã cãŋ na, Yãhã bye -sē yi ye cãŋ na. Ah le maha ba yigi mii ye ye, ye n maha yĩntaha sroŋ kainkãy ter wãpyeŋ ne? Koo kai- ter ngĩ fãnga sē nɔ Yãhã wãŋ na ye. Nwa ye n ke yii ga maha nii yãmpa kai- nkãy ter wãpyeŋ kue ye. ¹⁰ Ye tee mii, ye plii raa yãŋ yi yrey raa ne, yabehẽ nkãy ne, ma suhu dye- nkãy ne, ma nii kai nkãy ter pye koo na ma yee, wii ma ke yigi, u ga sroŋ Yãhã ye. ¹¹ N fya ye wĩ nde na, tēn lii koho tē yigi ter ye fla na, ma le Yesu kapãyiĩ yar ye na, le yãã ga yi wãwahale?

¹² Wo nna, n ye nar nde ne: Tē nii ta ye dyaŋ, ma Yiiffee- kãnde miy yaha mii Yiiffee naa sē kē ra ne ye, ye bya ye -sē nii ra wãŋ syi dyaŋ. Ye sē laa wãpee pye yãã ra na ye. ¹³ Ye sē ye laam too la, cãã gi cãã tē ba le Yesu kapãyiĩ fe yar ye na? Ta yan cãã sē na, tē le tōr ye ye? ¹⁴ Ye fẽn sya ta wĩ na. Tē sya ba naa n yaa, ye sē ba ra laha ye, ye sē maha ba ra sye ye. Ye -sē mii, tee ba ra yigi mii Yãhã nawee dyaŋ ra ne, ma maha ba ra yigi, maa yee Yesu Crise dyaŋ ra ne. ¹⁵ Koo cãã na, ye laam ba flege cĩnde. Ah nwa ke ye yigi yagaa wo, ye sē ye laam flege ra ne ye? N -sē cã ke cãã na, yĩmpẽ ma ne pye wãkuãyi wũhũ dyaŋ, yaa ne yee tee ga ye wũhũ kuã yi wãã ra kē. ¹⁶ Ah koo myaha, cĩnde lii tē n tōr ye yar, loo wĩ la, le sye ye ye, ma ta wo n nii napĩ-? ¹⁷ Nawee- mpãy pe mii, pe pua yaha ye na mii, pe laam wũhũ sē yõ ye. Pe n traha pe ye cẽr ra na,

ye naa n taha poo na. ¹⁸ Åwã, nawee ma pua yaha kai lii na u kuãŋ ne, le ma pye wa kayĩ, le yõ. N sē yee, ye pua yaha le na yaliile ya, n ma ye fla na ye. ¹⁹ Waa u pii ne, n nwo tē maha fẽn gbihi n sya ye kur ye mii capeseesya dyaŋ, lai u yigi. N ga kuee too fẽn nde wo yatata, ye n sya ba u Yãhã Yĩndefua Crise laam ter yãã. ²⁰ Mii ngaa dyaŋ, waa u fihĩ ne ta gbe ta yagaa ye tãŋ, ta n ne ta laam wũhũ bye gbihi tōr kaa syi dyaŋ ye ye, ye n ke kaiwar. Ta laam sroŋ wlãhã ye wĩ na.

Yãnsya puee tesē casyaŋ wũu ne

²¹ Ye sē kai- cã ye, ma nii le kãnde kue koho ke, kãnde lii le ta. Ye sē loo kãnde nde wũhũ war ye, koo kē. ²² Ye sē le kãnde wĩ luhu la Brama wĩ na? Brama bii pii syãm see, u nen see u yãnsya Yegar na, ma u syãm wuhu see u casyaŋ Sara na. ²³ U yãnsya puee wããã wĩ nii nawee laam wĩ. Wii u ma casyaŋ, Yãhã kē ke ta, woo n u wũu yãã see. Yãhã sē bii yē ter la u puai Brama ye puee wĩ ne? ²⁴ Poo ca syãm mii wĩ gbaha; laa kē Yãhã ke tōr yar wo na pe wĩ ne, loo kai ne nde: Poo ca syãm mii wĩ ma mii kate- syãŋ dyaŋ, Yãhã ke yar nawee- na. Le kate cir wĩ ne Yegar wĩ ne. ²⁵ Yegar wĩ ma mii ke yãŋ nge wĩ dyaŋ, pe n yee Senayi. Kãnde lii Yãhã le ta, koo fla kē Yãhã bii le yar wo wãdyaha Musa na. Mpãy ma yĩŋ le yaha loo kãnde wo, poofa ma yãmpa mii yãnsya Yegar dyaŋ tesē u yãmpua ne. Le ma ke syi dyaŋ le Yurusalem klo ne, lii Yiiffee- pe ma le laam wo yagaa. Koo flafa ma Yiiffee- wãle kãnde yãmpa. ²⁶ Yãhãyiŋ Yurusalem gi ke ma, ke wee yãnsya ye, ke ma nangbãŋ puee wãŋ syi dyaŋ. Koo ma wo nahafua mii Sara wãŋ syi dyaŋ. ²⁷ Le ma le yrũhũ ta Yãhã sabangbãŋ wo ma yee:

«Naa nuhu di, Yurusalem klo*,
mboo wii, cɔɔ dyaŋ
kicar sē kē u myaha na ye.

Naa laanfĩr tēŋ tē, mboo wii,
taa sē pesee yan cã ye.

Cɔɔ wii pe ta yaha,

* 4:27 4.27 Yãhã bii Yurusalem klo miy yaha yalaale nsoho wo. Le klo ntãŋ -sē ba dye Yãhã tãŋ, ke n sya yē ter le ye pii buar wĩ ne.

u pii -sē ga ba nihi ta ter wii wām
yaha
tuu ma puai ne.»

²⁸ Wo nna, ma -sē yee yii na, ye wīi ma
mii Sara dya Yisyake wīi syi dyaŋ. Yāhā
bii yē ter Yisyake wāsee wīi na. Yāhā yē
ter ye bye wāsee wīi na, koo syi ye ma
Yāhā pii cīinde. ²⁹ Faale cāa na, kicar wii
tuu bii see ke dyaŋ nawee laam wīi ya na,
u bii sye kāa kicar nwo na, ma naa u fāy,
kicar wii Yāhā ke ta u n see. Loo nde -sē
n gaha ke syi yagaa. Nawee- mpāy pe ma
Yāhā pii, pe n fāy mpāy koho wo, pe wee
Yesu kānde wo ye. ³⁰ Yāhā sabangbāŋ -sē
lii pāa pe wīi na? Ke yee:

«Brama, yānsya nwo kar wāa u dya ne.
U yānsya puee sē yai tuhufua kloho
wāwāadi ne
u casyaŋ wūū ne ye.
Casyaŋ wūū ya,
u yai u tuhufua kloho wādi ne u ya
ya.»

³¹ Wo nna, ke syi dyaŋ, wo wee yānsya pii
ye, wo ma casyaŋ pii.

5

Yesu wo le tefay kānde wo

¹ U Yāhā Yīndefua wo yīŋ yi kāa kai- wo,
too fihī naa tefay sya. -Ye kuee poo tefay
wāsyāŋ wo, ya'a syi ye maha yii dur le
yāmpar wo ye!

² -Ye luhu ra ye! Ndoo Pōl tē n pāa ye
ne. Ya'a yee, a wākūū wīi loo le nawee ta
u n sroŋ Yāhā ye, u Crise gbā wīi sē -sē
wee ngaa ye ye ye. ³ Ta n le gbihi tōr laha
ye ye: Wii ma sya ma kūū, ah kānde lii
le ta, ufua u -sē le bye yigi tāŋ, u ma syi
faha wīi nen laa ge yaha ye. ⁴ Yii mpāy tee
yee, ye ga waha yia, ye le kānde tebehe
bye yigi tāŋ, ye ba sroŋ ke yīnde na, le nii
mii, ye yii cer u Crise na. Ke syi ne Yāhā
ke laantār wīi lii pye ye kē, ye le sye. ⁵ Wii
poo na wo yee, wa'a Syayahafua Yesu ta
wo Yater, wo ga sroŋ Yāhā yīnde na. Loo
nde ne, too koho taha yaha le na. Yāhā
Yrā -sē ma wo laam wo, le fānga wāa wo
kē loo nde wāsēŋ na. ⁶ Mboo wii ma sya
ma yīmbui wāa le Yesu ne, ma kūū woo,
ma sē kūū woo, laa wee le na ye. Lii le
ma yīŋ, ma u ta ma Yater. Loo nde yāŋ n

cā ma nampyeŋ- ntāŋ wādye wīi na ma
tāy.

⁷ Tee naa ye troho tāhā le cīinde kānde
wo, ah yagaa yoo ye ta, ye sē n luhu le
cīinde kānde wūhū ye ye. ⁸ Kaplāŋ nkāy
penefa mii pe tōr ye ye, poo ga ye ta ye
n dye wākūū kānde wo, koo kaplāŋ ngīi
Yāhā wūhū sē kē ye, Yāhā gii ke ye yee,
tee pa koo ye. ⁹ -Ye ncasur wīi yāŋ: Te
car ya, te ga waha bur miy ta pe n fua
yir. Yāhā kānde kaklaha ma too ncasur
dyaŋ. Lii ma kāaŋ yi car ya cīinde wo, le
ga waha nawee laam wlāhā, le u yi kāa
cīinde wo. ¹⁰ Wo bye too -sē mii Yīnfua
Yesu koho wo, n cā ma yee, yaa ba ta yē
wīi sya. Ma -sē yee wii woo na, tuu nii
ye laam kām n wlāhā, u ma sya pye mii
syi, Yāhā ga ufua sāhā. ¹¹ Wo nna, ke ma
ne pye mii, n wākūū wīi le ta kaklaha wo,
nawee- ga ne naa ra fāy lii ne? Tē -sē nwo,
n Syayahafua Yesu trā wāku wīi pāa ma
yee, loo ya le ga waha wo ta wo n sroŋ
Yāhā ye, loo nde ne le ncafūhū yigi pe kē.
¹² Mpāy pe ye laam kām n wlāhā, le ma
tāy pe ye, pe kaa taha pe wākūū pyer na,
pe sya naa pe ya sā mii pe pe yar sā mii
syi.

¹³ Wo nna, yii na, Yāhā ye yee yi, ma
ye le tefay kānde wo. Pe ma yee tee nii
pra mii nangbāŋ pii dyaŋ, pe sē -sē yee,
tee naa ye laam kapee- koo pye ye. -Ye
laantār roo le ye laam wo, -ye naa koho
le yii ye! ¹⁴ Kānde lii Yāhā le ta, ke katan
bye ba ke ya wāa sya katan nen nde wo,
lii le n yee: «Ma ya wīi le n tāy ma ye mii
syi dyaŋ, tyii ma nampyeŋ wīi n naa n tāy
ma ye ke syi.» ¹⁵ Ya'a yii pyer ta te n nii
waygapyāhā wān, waa ma nii waa nar-
waa ma nii waa duai, -ye -sē yii yigi, mii
loo kai sē ne ye, yaa yii wīi kua.

-Ye naa n luhu Yāhā Yrā loo ye!

¹⁶ Lii le ba pye ra ye wātōr wīi ye ye,
le nde: Ye tyii Yāhā Yrā n naa ye troho
wātāhā sroŋ! Ke ma pye ke dyaŋ, ye laam
kapee- saa naa ye troho wātāhā sroŋ ye
ye nantāŋ ye. ¹⁷ Wo ya laam wūhū nii, ke
wee wāceŋ Yāhā Yrā wūhū ne ye. Yāhā
Yrā wūhū bya nii, ke wee wāceŋ wo ya
laam wūhū ne ye. Too fle sīi nde n wāa
te ya ne, koo syi kē wo saa waha wo laam

kayũhũ pye ye. ¹⁸ Yãhã Yrã ma -sẽ nii ye troho wãtãhã sronj ye ye, kãnde lii le ta, ye wee le fãnga koho wo nantãnj ye.

¹⁹ Nawee laam wũhũ ke u le kapee- nkãy wãpyenj wo, ke ngĩ: Ke u ta u n nii tyatyãhã, ke u ta u n nii worfua, ke u le cayor wo. ²⁰ Ke u le mpar kãnde wo, tekãnj kãnde ne; ke maha u le nalaha kãnde wo, wãhã kãnde ne, laanyar ne, ncafũhũ ne, kaplãnj wãtyĩn kãnde ne u nampyenj ne, wãcããnj wo pe ya ne, ²¹ waa koho kla wãyãnj ne, sãnwor ne, tefen ne. Ke maha nawee le kapee- nkãy wãpyenj wo mii nkãy syi dyanj, too yãã ter. N ba le pãã wa ye ye, n ga maha le dur pãã yagaa: Mpãy pe koo syi nkãy pye, pe saa dye Yãhã Yai klo wo ye.

²² Yãhã Yrã le wo le kayũhũ nkãy wãpyenj wo, koo kã ngĩ: Le wo ta, nawee- ntãnj n dye wo tãj, wo n nii laanfira ne, Yãhã yrĩnj ne, laanyĩn ne, laantãr ne, laanyõm ne, ma n sronj, ma n nii prafa, ma waha n yia wii na. ²³ Mpãy pe kainingĩ syi pye, kãnde lii Yãhã le ta, pe sã le sye ye. ²⁴ Mpãy pe ma Yesu kãnde wo, pe pe laam kapee- miy yaha. Ke nii mii pe ke kuey mar boo Yesu ne trã na. ²⁵ Yãhã Yrã ne, le wo laam wã n klaha wo kã, koo syi kã wo yai wo tyii le na, le n naa wo troho wãtãhã sronj wo kã. ²⁶ Wa'a syi wii gbe le yatanj kãnde wo ye. Wa'a syi maha naa nawee laam war ye. Wo yĩnde ma syi maha naa n yi wo nampyenj- wãn na te n naa laam yigi wo kã ye.

6

¹ Wo nna, wii ma tã yigi kapee wãpyenj wo ye fla na, yii mpãy, Yãhã Yrã ke ye troho wãtãhã sronj kãnyĩ wo, -ye pãã u ne, ye u yi le kapee wo, ye u dur le kãnyĩ wo sũũ laanyĩn ne! Ta n maha nde pãã yii nanem bye ye: -Ye yii yigi, mii loo kai sã ne ye, yaa waha gbe kapee- wãpyenj namihĩ wo yii ndonj. ² -Ye naa koho le yii ye ye yĩnj tejer wãtãnj wo. Loo nde ma n pye ke syi ye nsoho wo, ye Yesu laam wĩ pye. ³ Wii ma ntranj ka n gbã, a woo ma ngaa, u sã u ya kar yaha la u ya ya? ⁴ Nawee nawee woo, u naa u ya troho wãtãhã yãnj. U ma cã le yõ, u ga waha

yay di loo na. U ma syi u naa u ya tãr waa ne, u naa re di ye. ⁵ Nawee nawee woo, u yĩnj wĩ ne: Wii ma ba nii u kapyenj tãr Yãhã ye, waa saa ba pye u ne ye. ⁶ Wii ma nii ye klaha le Yãhã kaplãnj ne, ye -sẽ yai ye naa ye klue wãn taa wãã u kã. Tuu ga waha u ya ntranj wĩ lii pye, le ma tãj u laam wo, u n le pye u klahafua kã, le yõ.

Ma'a ngii tãhã, koo kla maa yaa

⁷ Ya'a syi yii kar naa n yaha ye, waa wee u Yãhã ler ye. Mboo nawee, ngii raa tãhã, koo raa n pai yaa. ⁸ Mboo wii ma nii ma laam kapee- wũhũ tãhã, koo raa ga ba yaa, ke n ta ma sukũhũ wãyãã n klaha-, ma n kuee yai tãnj gbã wo ma kuãnj ne. Mboo wii ma -sẽ Yãhã Yrã wũhũ tãhã, koo raa ga ba yaa, ke n ta ma n sukũhũ yãã, ma cĩnde yrã yãã, lii wãkuayãã wee le na ye. ⁹ Le yai wo naa kayũhũ pye, wa'a n fãj sya ke wãpyenj ne ye. Wo ma yee, wo sã n fãj le ne ye, Yãhã per ma ba na, waa ba wãyĩ yãã loo kur ye. ¹⁰ Ke ma pye ke syi, kayĩ pyesaha ma pye mboo wii ye nawee- kã, naa le pye pe bye kã! Ma'a syi naa n faha Yesu kãndeyãrfa wĩ loo ne ye.

Te kaklaha kuasaha

¹¹ -Ye yãnj, ye sã ta koho yrũhũsaha fla yãã la nwo gbaagbaa, tã yrũhũ. ¹² Mpãy pe n ke poo ga ye gbihi le wãkũũ wo, myaha kã pe n ke. Lii le pe ta le na, loo ne nde: Pe ma yee, nawee ga waha sukũhũ yãã u Yãhã Yĩndefua Crise ya gbã myaha ne trã na, pe ga kayĩhĩ yãã nawee- koho wo. Pe sã -sã n traha pe koo yãã ye. ¹³ Poo mpãy pe wãkũũ kãnde yãr, kãnde lii Yãhã le ta, pe n yãr la le tebehe bye wo? Lii ya pe n ke pe n traha ye kũũ, pe n waha naa pe ya sey, pe naa n yee, a poo waha yia, ma ye ta, ye n nde pye ye kadye na. ¹⁴ Ma -sã yee ndoo woo na, n sã nii sey laa ne, mii Yesu Crise wãku wĩ ya sã ne trã na wo wĩ na ye. U gbã wĩ na, n ma driyẽ nge kai- bye yãnj, n sã ma ne yãã ke kla kua ra ye ye. Koo kai- ngĩ ma nii ra wlanj, koo ga ra par- yigi, n ma ne nii ke ye nakugu dyanj, n saa cã ge cã n naa n gaha koo kue ye ye. ¹⁵ Ma kũũ woo, ma sã kũũ woo, yĩnj wee laa na ma ter laa yaha ye. Lii le ma yĩnj ne, Yãhã n ma ta nafuẽ laanfãyõm ne. ¹⁶ Mpãy bye pe n yãr poo laanfãyõm ter

syi ne, poo pe ma Yāhā pii, Yāhā pe yee
Brama kur pii. Yāhā yrīŋ wāã poo kē, ke
maha pe fɛn di.

¹⁷ Ye ma n ba naa ra fāy nantāŋ kai nde
syi ne ye! Narfar tii pe re yi ra kadye na,
te le yar, nawee- me pe ra nuhu Yesu wī
na.

¹⁸ Wo nna, wo Yīŋfua Yesu u u laantār
yar ye na. Amen, le nii ke syi.

Pɔl saba kaplān Yefesyifa ye

Syaha fla

¹ Ndoos Pɔl kē tē saba nwo yrūhū, ndoo wii le t̄y Yāhā ye ke n ta ta Yesu Crise tēnlɛɛ. N u yrūhū nɔ wāā Yefesyifa mpāy kē pe ma Yāhā wām, ma sron te seefar rii ne pe le Yesu Crise ne. ² Wo Tuhufua Yāhā tesē wo Yīnfua Yesu Crise ne, ke laantār yar ye na tesē ke yrīn wāā ye kē.

Yāhā kayūhū wāā wo kē, -too ke sey!

³ -Too wo Yīnfua Yesu Crise Tuhufua Yāhā sey! Ke kaa taha wo na wo seefar na, wo seefar rii too le Yesu Crise ne, ma yāhāyīn fla kayūhū wūhū bye le wo laam wo. ⁴ -Ye yān, Yāhā sē ba driyē t̄hā wa gɛ t̄hā wa ye, Yesu Crise kāmāy na ke ba wo yān yi wa, wo nii ke wām, wo ba nii ke yaha ye wo laam ne gbɛgbɛ, kapee laa ma n pye wo yīn na ye. ⁵ Wo ntān pe ba dye wa Yāhā t̄y, koo kē ke n ba cāā le ta wa, koo ga ba wo ta, wo n nii ke pii Yesu Crise kāmāy na. Le t̄y Yāhā ye, koo ke n le ta ke dyan ⁶ ma yee, wo ba naa loo laantār wīi nde miingbān gboho, laantār wīi lii ke le yar wo na ke dyan wo seefar wīi na too le ke Dyabua ne.

⁷ Too seefar le Yesu Crise ne, wo par sya kapee- wāpyen yāmpar koho wo Yesu Crise ntān wāwoo kāmāy na. Yāhā wo kapee- gbe kāā wo yīn na. Yāhā laantār te gboho mii, ke -sē koo ngīi bye pye wo kē koo syi ke dyan. ⁸ Ke ke laantārngbān yar wo na, ma laantor le gboho wo laam wo, tesē kacān ne busāā: ⁹ Koo n wo ta, ke laam wīi lii le sē yi yāā gbaa na ye, ke le yi yagaa, wo n le cā. Ke ba le cāā ta wa, koo ga ba ke laam wīi yar wo na Yesu Crise kāmāy na. ¹⁰ Yāhā ke yale lii ta, le ma ba nɔ, ke ga ba ke laam wīi nde pye yi t̄n; loo ne ke ga ba yāhāyīn wān bye wāā le k̄ntraha wān bye ne, u Yāhā Yīndefua Crise n nii te bye yīn na. ¹¹ Too seefar le u Crise ne, wo bya nii klohodifa. Ye sē yāā,

Yāhā ba cāā wo yān yi wa ke laam wīi na. Lii ma t̄y Yāhā ye, ke ga le ta wa, ke cā ba le pye kur kuɛ ye. ¹² Ke wo yān yi ke syi, ma yee -too naa ke miingbān gboho wo k̄nkai- bye wo, wii mpāy too cāā seefar le u Crise ne ma koho taha yaha u na.

¹³ Le cīnde kapān lii le ye wāsyayaha wīi pāā, ye bye le luhu ma Yesu Crise ta ye Yater. Loo ne, Yāhā n ke puhu mar gbāā ye na ke Yrā wāwāā ne ye kē, ke Yrā lii ke ba yē ter le wāwāā ne nawee- kē. ¹⁴ Yāhā yē ter ke kloho kayūhū nkāy wāwāā ne ke nawee- kē, too Yāhā Yrā yāā wa, wo cā yagaa ma yee, waa ba koo kloho kayūhū ngīi yāā. Waa ba yi kāā kapee- wāpyen yāmpar wo wo kuān ne. Wii mpāy wo ma Yāhā wām, -too naa ke miingbān gboho!

Pɔl Yāhā nar Yefesyifa wīi na

¹⁵ Nkāy bye tē t̄r ye ye koo ngīi bye wīi na, ma suhu tē luhu ye Yīnfua Yesu ta ye Yater mii, tesē mpāy pe ma Yāhā wām pe ntān dye ye t̄y mii, ¹⁶ yalebye n syaha wāā Yāhā kē ye wīi na. N ma n pāā Yāhā ne, n sē n faha ye wīi ne ye. ¹⁷ N ke nar, ke laantor le ye laam wo, tesē ke maha ke laam wūhū yi gbaa na ye kē ye n ke cā. Ye sē yāā, wo Yīnfua Yesu Crise Yāhā kē, koo gii ke ma wān bye Tuhufua. Koo gii myaha ke gboho. ¹⁸ N maha ke nar, ke ye laam gbihi ta ye n waha cā, lii ne ke ye yee ma yee, tee koho taha yaha le na. Ye maha waha cā, kacān wee ke kayūhū nayōr na ye, kayūhū nkāy ke ta yaha mpāy kē pe ma ke wām. ¹⁹ Ye maha cā, kacān wee ke fānga wāgboho na ye, fānga gii ke n wāā wii mpāy kē, too Yesu Crise ta wo Yater.

Koo fāngangbān nge gɛ kē Yāhā ke yar wo na. Yāhā fānga wo ta wo n Yesu ta wo Yater. ²⁰ Koo fānga maha u Yāhā Yīndefua Crise ta u n yir gbā wo, ma dur ba yrān na gbaafa ye, ma maha u kuā yir ga ta yāhāyīn na ke ya kāndigi koho kuɛ ye. ²¹ Koo fla nge na, Yāhā u ta u n nii fānga ter bye yīn na, yīnfar ter bye ne, sāndāā ter bye ne pe fānga ne. U miingbān ter myar tii bye yaha te yi wa yagaa, ma suhu tii bye ne te ga ba yi kur kuɛ ye nantān. ²² Yāhā wān bye ta kai- bye ne u troho flāhā t̄y, ma maha u taha mpāy bye yīn na pe n yār u kānde wo. Woo nii yīn ²³ u

kāndeyārfa -sē nii kadye; woo wii u ma teebɛɛ byɛ wo, u tēn tē u nawee- laam wo, ma u ya yar pe flāhā tāy.

2

Ye sē n tōr nakur ne nantāŋ ye, ye n tōr yrāŋfa ne

¹ Faale wo, tee sya pye yrāŋ na, ye naa n tōr nakur ne Yāhā ye, ye wāteepye wīi na tesē ye kapee- wāpyeŋ ne. ² Ye naa ye troho tāhā mpāy dyaŋ pe sē Yāhā laam wīi pye ye, ma naa n luhu driyē nge yīnfua ye, woo wii u fānga ma yāhāsyōr nsoho ya wo tesē kāntraha ne. Nawee- mpāy pe sē luhu Yāhā ye ye, u pe le kāmpee wo. ³ Faale wo, wo byɛ pye pe wāŋ syi dyaŋ, ma naa wii laam wūhū ya kar. Wo laam wūhū nkāy ke pee, koo ya too naa n pye. Lii too naa n ga wo laam wo, loo ne too naa n pye. Koo ngīi wīi na, wo ba yai wāsāhā ne Yāhā ye mii mpāy dyaŋ pe sē Yāhā cā ye.

⁴ Yāhā -sē nge, ke laam tāy n ter, ke n wo fɛn di, wo ntāŋ maha dye ke tāy. ⁵ Too sya naa n tōr nakur ne ke ye wo kapee- wāpye wīi na, ke wo ta wo n seefar le ke Yīndefua Crise ne, ma n tōr yrāŋfa ne ke ye. Tee sya yaha, Yāhā laantār roo ne te ta. ⁶ Too seefar le Yesu Crise ne, Yāhā wo ta wo bya n yir u ne gbā wo, ma dur ba yrāŋ na gbaafa ye; ke n maha wo bya kuā yir ga ta yāhāyīŋ na u ne u niisaha wo. ⁷ Ke loo pye ma yee, nawee- nde cā yaha pe kuāŋ ne pe yee: Dyɛ- nkāy byɛ wo ke n pai, kacān wee ke laantār wāgboho na ye. Ke laantār flāhā tāy, ke yō wo na, wo seefar wāle wīi na Yesu Crise ne. ⁸ Ye sē yāā, Yāhā laantār ne, te ye sya yaha. Ye Yesu Crise ta ye Yater, ma waha loo kayīi nde yāā. Yii sē me tee waha yia ma koo wāsyayaha nge yāā ye; Yāhā kē ke loo nde wāā ye kē ke dyaŋ. ⁹ -Ye yāŋ, ye wāsyayaha wīi nde sē nii mii wāplāhā gaa dyaŋ tee waha yia ma yii plāhā ma le yāā ye. Waa saha u ya sey loo nde ne ye. ¹⁰ Ye sē yāā, Yāhā kē ke wo tāhā; ke wo gbihi tāhā laanfāyōm ne wo seefar wāle kāmāy na Yesu Crise ne, wo naa kayūhū pye. Yāhā bii cāā koo kayūhū ngīi wīi gbihi ta yaha wa wo kē, wo ba naa ke pye.

¹¹ Yii mpāy tee sē see Yiiffee- ter na ye, Yiiffee- naa ye yee, mpāy pe sē kūū ye. Pe n kūū naweete- wākūū ter ya na, pe kadye teelaa fla ya na, loo ya; ma nii n yee, a poo kūū. Yii poo na, tee pye mii syi dyaŋ faale wo, -ye ye laam too le na! ¹² Faale cāā na, ye ba dey u Yāhā Yīndefua Crise na; ye sē naa n tōr Yāhā nawee- ne ye, ye pye nampay draha wo. Yāhā ke bii yē ter ke nawee- ye kayūhū nkāy wāwāā ne, ye yē sē pye le laam wo ye. Ye pye driyē laam wo, laa sē ne tee koho taha yaha le na ye, ye sē maha pye Yāhā ne ye.

¹³ Ye ba dey Yāhā na. Yagaa, tee seefar le Yesu Crise ne, u ntāŋ wāwoo kāmāy na, ye yūhū crā Yāhā na. ¹⁴ Ye sē yāā, Yesu Crise ge kē tuu pa yrīŋ ne, ma pe Yiiffee- wāā le mpāy ne pe wee Yiiffee- ye, pe n nii koho neŋ na. Faale wo, le pye mii nkūnklāhā dyaŋ pe nsoho wo, ma pe war yi pe ya wo, ma pe ta napīi- pe ya ne. Yesu Crise tuu u ya wāā gbā kē, loo nde kāmāy na, u koo nkūnklāhā nge tra cāār, ¹⁵ ma Yiiffee- wāle kānde ta le n nii, yīŋ wee le na ye, loo tesē le kānde katan ne, ma suhu ke kayi byɛ ne. Yesu Crise loo pye, ma poo nawee- ter syāŋ mii ta, pe n seefar le u ne, ma wāā le nii yīmbui nen na, ma nii nwonfāŋ neŋfa. ¹⁶ Yesu Crise tuu ku trā na, u napeer fānga pye klaha-, ma ta nawee- ter syāŋ mii n nii mii kadye nen ya dyaŋ, ma wāā le Yāhā ne. ¹⁷ Yesu Crise pa koo syi, ma ba le kapān pāā, kapān lii le n pai yrīŋ ne Yāhā nsoho wo nawee- ne. Yii mpāy tee wee Yiiffee- ye, ma pye ye ba dey Yāhā ne, u ba loo kapān nde pāā ye ye; yii ma suhu pe Yiiffee- ne, poo mpāy pe ba crā Yāhā na. ¹⁸ Ye cā ma yee wo kur byɛ, pe Yiiffee- ma wāā le mpāy byɛ ne pe wee Yiiffee- ye, Yesu Crise kāmāy na, wo byɛ ga waha dye ga wo Tuhufua Yāhā tāy ke Yrā Fānga na.

¹⁹ Loo nde ta, yii mpāy tee wee Yiiffee- ye, ye wee nampay draha wo nantāŋ ye, ye wee mii kulaafa wāŋ syi dyaŋ nantāŋ ye. Ye byɛ n tōr Yāhā nawee- ne yagaa, ye byɛ ma Yāhā nwonfa. ²⁰ Ye bya ma mii ntēmbar rii dyaŋ pe fāā n yir ke nwongbāŋ nakūy na, ke nakūy lii pe Yesu tēnlɛɛ pe ta, poo ma suhu pe faale Yāhā

kaplāņ tōrfa ne. Ntēmlaha gii ke -sē ma yīņ ke nwoņ wāfāā wo, koo kē Yesu Crise ne. ²¹ Woo u fānga wāā ke nwoņ wāfāā na ma yee ke waha naa n fāā, ke jruhu naa n gaha ke ba nii Yāhā kangbāņ, ke nii Yāhā wāņ. Yīņfua niisaha kē ke ne. ²² Tee seefar le Yesu Crise ne, ye bya ma mii ntēambar raa dyaņ ke nwoņ wāfāā wo, loo na, yii ma suhu pe Yesu kāndeyārfa bye ne, ye nii mii nwoņ dyaņ Yāhā ma ke laam wo ke Yrā kāmāy na.

3

Pōl tēn mpāy ye pe wee Yiifēe-ye

¹ Loo ne, n Yāhā nar ye kē, ndoo Pōl wii pe tā nwompihi laam wo Yesu Crise tēn wīī na, mpāy kē pe wee Yiifēe-ye. ² N cā, ye ra wīī yāā luhu, Yāhā kē ke yō ra na, ma ke kaplāņ wāpāā tēn le soho ra koho wo, n le tē ye kē. ³ Yāhā Yesu Crise yar ra na, ma loo tēn nde le soho ra koho wo. Yesu Crise wii n sē u wīī cā yāā ye, ke le gbe yi ra ye gbaa na. N kaplāņ nkāy tōr wa ye ye loo nde wīī na, u saba nwo laam wo. ⁴ Ye ma koo fla kal, yaa cā ye yee, Yāhā laantor le ra laam wo u Yāhā Yīndefua Crise wīī na, loo lii waa sē le cā yāā ye. ⁵ Faale cāā na, nawee- sē bii le cā ye; yagaa Yāhā Yrā kāmāy na, Yāhā le gbe yi Yesu tēnlēhe ye gbaa na ma suhu u kaplāņ tōrfa ne, poo mpāy pe ma Yāhā wām. ⁶ Yāhā ke lii gbe yi gbaa na yagaa, loo ne nde: Yesu Crise kāmāy na, mpāy pe wee Yiifēe-ye, pe bya ga ba ke Yāhā kayūhū yāā pe Yiifēe- ne wācēņ, kayūhū nkāy Yāhā ke ta yaha ke nawee- kē. Yesu kāndeyārfa mpāy pe wee Yiifēe-ye, ma suhu mpāy ne pe ma Yiifēe-, pe bye nii kadye nen dyaņ, Yesu Crise woo nii pe yīņ. Yāhā ke bii yē ter kainkāy wāpyeņ ne ke nawee- kē, mpāy pe wee Yiifēe-ye, pe yē ma le wo wācēņ pe Yiifēe- ne. Le Yesu kapāyīī loo yar wo na.

⁷ Yāhā yō ra na, ma kayīī laa wāā ra kē, ma ra ta ra n nii le Yesu kapāyīī tēntē. Loo nde wīī na, ke fānga wāā ra kē, fānga gii ke tēn tē nawee laam wo. ⁸ Wii pe yāņ n kloņ Yāhā nawee- bye laam wo, n sē nō gē nō u na ye. Yāhā -sē yō ra na, ma ra taha, n naa u Crise kayūhū yar mpāy na pe wee Yiifēe-ye. Koo kayūhū ngīī, yīņ

ma ke na. Ke n dege, kacān wee ke na ye. ⁹ Ke maha ra taha, n nawee- yar laha pe n ke laantor wīī cā u Crise wīī na. Ke laantor wīī lii ke bii cāā ta, waa sē le cā yāā ye. Yāhā gii ke kai- bye tāhā, ke sē ke laam wīī nde yar yāā waa na mii yagaa sē kē ye. ¹⁰ Loo na, sāndāā ter bye pe ma yāhāyīņ na, pe fānga ne, pe bye n waha le yāņ cā Yesu kāndeyārfa yawāhāfa kur bye na pe yee, Yāhā laantor wūhū yō ma maha nihi, kacān gē wee te na ye. ¹¹ Yāhā ke bii lii ta, kacān wee yāā le yale wādey na ye, loo ne ke pye yagaa, wo Yīņfua Yesu Crise kāmāy na. ¹² Too seefar le u ne, ma maha u ta wo Yater, kānde ma wo ye, wo n ga waha crā Yāhā na laanyīn ne. ¹³ Loo nde na, n ye nar, ye ma syi ye yee a ndoo ka n fāy ye, ye laam ma n naa n wlāhā ye ye ye! -Ye yii plāhā: Wākafāy sē kē ye, miingbāņ wīī ne ye ye.

Pōl naa Yāhā nar ma ke miingbāņ gboho

¹⁴ N ma Yāhā laam wīī nde wāgboho yāņ tesē le nayōr ne, n ne too kānklūy na wo Tuhufua Yāhā yaha ye, n u sey ¹⁵ woo wii u ma wān bye Tuhufua yāhāyīņ na tesē kāntraha ne, koo ke re ta yrāņ na.

¹⁶ N ke nar, ke miingbāņ nayōr ke gboho mii syi dyaņ kacān wee ke na ye, ke ye laam gbihi ta koo syi dyaņ, pe n nii fānga ne Yāhā Yrā Fānga kāmāy na. ¹⁷ N maha ke nar, tee u Yāhā Yīndefua Crise ta ye Yater, loo nde n ta u n nii kuee yai tāņ ye laam wo. N ke nar, ye cā ye ntāņ dye Yesu tāy fānga ne. ¹⁸ N ke nar, yii ma suhu pe nawee- mpāy bye ne, pe ma Yāhā wām, ye waha cā ye ntāņ dye gboho u tāy, kacān wee u laantār wāpaha na, ke wātyīī ne, ke wājruhu ne, tesē ke wācuhu ne ye. Ye ntāņ pe dye Yesu tāy mii pe saha tān gē tān laa gē ne ye. ¹⁹ Tē sya le cā ma yee, nawee saha u Crise laantār ter syi cā tāņ ye, n -sē Yāhā nar yii n waha cā ye ntāņ dye u tāy kacān wee ye. Ye ma Yesu laantār cā mma ma syi, ye ma mii katyigi gii dyaņ ke nnen dye kāntraha laam wo fānga ne, ke saha yehē ye. ²⁰ Ye sē cā la too ke nar nkāy ne, ke ga waha ke pye wo kē, ke n ter wo laam wīī yaha. Ye sē yāā, Yāhā fānga gii ke ma wo laam wo,

ke sronj gboho. ²¹ Ke miingbān yai ke naa n gboho Yesu kāndeyārfa bye yē wo Yesu Crise kāmāy na, dye- nkāy bye na ke n pai kur kuε ye, wāyeryāā ma n pye le na ye! Amen, le nii ke syi.

4

Yesu kāndeyārfa kur bye ma mii kadye nen ya dyaŋ

¹ Loo ne, ndoo wii pe tā nwompihi wo Yīnfua tēn wīi na, n ga ye yar waha nde ne: -Ye naa ye troho tāhā, nawee- n waha le yāŋ cā pe yee, Yāhā kē ke ye yāŋ yi cīinde, ma ye ta ke wām. ² Ye ma syi ye naa yii puar waa na ye, -ye naa n nii laantār ne, laanyīn ne! Ye tyii ye ntāŋ n naa n dye yii tāy, ye n waha naa ye laam yīn yii ne! ³ Yāhā Yrā Fānga ke ye wāā le mii, -ye yii waha yrīŋ n pye ye nsoho wo, ye n kuee koo wāwāāle nge na. ⁴ Ye sē yāā, ye bye ma mii kadye nen ya dyaŋ, Yāhā Yrā nen ya le ma. Yāhā ye yāŋ yi ye koho taha yaha katε nen nde na, ye cā ye ma Yāhā wām. ⁵ Yīnfua nen ya u ma. Ye bye woo ta ye Yater. Loho wātāāyi neŋ ya kē ke ma woo myaha na. ⁶ Yāhā neŋ ya kē ke ma, koo ya kē ke ma ye bye Tuhufua nen ya, ma ma ye bye yīŋ na, ke tēn tē ye bye laam wo, ma ma ye nanem ne.

⁷ Wo bye -sē wo kayūhū yāā ke ya wuhu na, wii wuhu na. U Yāhā Yīndefua Crise kē u koo la wo kē. ⁸ Loo ne le cāā yrūhū yaha Yāhā sabangbāŋ wo u Yesu wīi na ma yee:

«Tuu waha yia,
u kuā yir ma dur ga yāhāyīŋ na,
u yāmpa kar sya, ma ka pe ne
yāhāyīŋ na;
u kayūhū wāā nawee- kē.»

⁹ Le yrūhū ma yee, u kuā yir ma dur ga yāhāyīŋ na. Le yai le waha cā u ba cāā tege ba wa kāntraha na. ¹⁰ Wii tuu ba tege, woo ya kē tuu dugu ga yāhāyīŋ ncaha ye; loo n ta, u ma teebehe bye wo, ma maha ma wān bye Yīnfua. ¹¹ Woo kē tuu fānga wāā nawee- kē ke ya wuhu na pe tēn wīi na: U ta mpāy n nii u tēnlehe. U ta Yāhā kaplāŋ nii n dye mpāy laam wo ma maha pe ta ke pāāfa. U ta mpāy n nii le wāsyayaha kapāyīi pāā nawee- ye. U ta

mpāy n nii u kāndeyārfa yawāhāfa naha. U ta mpāy n nii ke Yāhā kaplāŋ klahafa.

¹² U loo pye, ma yee mpāy pe koo fānga ngīi yāā, pe pe Yesu kāndeyārfa yawāhāfa kur bye ta pe troho wātāhā n sronj naa n gaha Yāhā yor wo; poo mpāy pe ma mii kadye nen ya dyaŋ u Yāhā Yīndefua Crise kāmāy na. ¹³ Loo na, wo bye ga kacān nen ya yāā u Yāhā Dya wīi na, wo u ta wo Yater wāceŋ, wo n sya ba wāā le wo nii mii nawee nen dyaŋ, nawee wii syi u yīntaha too, u n kua mii Crise wāŋ syi dyaŋ. ¹⁴ Loo na, wo saa nii mii kicar wāŋ syi dyaŋ, teflaha gii ma yir ke wo gbe ter mii waŋ dyaŋ, wo n nii wo naa nawee- bye kaklaha ter bye sya farfar ye, mpāy pe nawee- wlaŋ ma pe yīŋ wūhū klahā-. ¹⁵ Wo ma -sē cīinde pāā laanyīn ne, cīinde lii Yāhā ke yar wo na, wo ga yi kāā kicar draha wo, wo le naa n gaha wo ba nii u Crise wāŋ syi dyaŋ, woo wii u ma u kāndeyārfa bye Yīnfua. ¹⁶ Woo kāmāy na, ke kadye teebehe bye gbra ke ya na fānga ne te sohosar fla na, ma ta ke kadye nii katε nen ya. Loo na, teele lii teele lii loo ma nii le tēn tē n yō, ke kadye -sē ga le yir naa n gaha, wo ntāŋ wādye kāmāy na wii tāy.

Faale laam wūhū, yagaa laam wūhū ne

¹⁷ Lii tē ga pāā n ye yar le ne Yīnfua myaha na, le nde: Ye ma syi ye naa ye troho tāhā nantāŋ mii mpāy dyaŋ, pe sē cīinde Yāhā cā ye, ma nii pe yataŋ wūhū ya ga, yīŋ wee le na ye. ¹⁸ Pe ma fūū-, pe sē laa cā cīinde wīi na ye. Pe pe troho tāhā deydey Yāhā ne; pe sē laa gε war le cīinde yrāŋ wīi na ye, pe maha sye, pe saa Yāhā kai cā ye, koo kē. ¹⁹ Pe kapee- nkāy pe n pye, ke sē pe fāy pe laam wo nantāŋ ye. Pe tyatyāhā wāpye wīi yigi klue sīi, ma maha wale wīi loo ta kānkai- bye yaha ye. ²⁰ Yii poo -sē na, ye sē u Yāhā Yīndefua Crise wīi cā koo syi ye. ²¹ N cā, ye u wīi yāā luhu, tee ba dye Yesu kānde wo, pe ye klahā u cīinde wūhū ne. ²² Pe ye klahā, ye n cā ye yai ye ye faale pyer miy yaha. -Ye ye faale laam wūhū miy yaha! Ke naa ye ta, ye n naa ye laam wūhū ya kar. Ke naa ye ta, ye n naa n plaha ma naa n yār kāmpee- wo, kāmpee- nkāy ke n gaha nawee ne u

klahasaha wo. ²³ Ye tyii Yāhā Yrā Fānga n laanfām wāā ye kē tesē laantorfān ne. ²⁴ -Ye laanfām gbe le yii na mii nayrefān dyaŋ; Yāhā poo laanfām mii ta, pe ma yāā mboo wii ye, maa naa ma troho tāhā Yāhā yor wo. Yāhā cīinde kaplāŋ ga ma ta ma n sron, ma nii Yāhā wūū.

²⁵ Loo ne, ye tyii kawar wāfua na! Wo bye ma kadye nen ya. Yii nanem bye, -ye naa cīinde pāā ye nampyeŋ- ye! ²⁶ Ncafūhū ma ye yigi, -ye yii yigi, ye ma syi ye ba kapee pye ye; ye ma syi ye laam n war ke yai kua ye. ²⁷ Ye ma syi ye ta sāndāpee yīnfua n waha dyesaha yāā ye laam wo u dye ye. ²⁸ Wii ma pye u naa n yuhu, u loo miy yaha, u naa tēn tē, u naa u ya yē digi yāā u ya koho kasyā na, u maha waha naa koho le nawūū ye. ²⁹ Ye ma syi kaplāŋ pee n naa n yi ye yē wo ye! Kaplāŋ nkāy ke yai wāpāā ne ke ngī: Nkāy ke ga waha ye nampyeŋ ta, u n ka yahasee ye u Yesu wātaŋ ne u Yater, ma suhu kaplāŋ nkāy ne ke yō wāluhu ne. -Ye naa koo pāā ke pāāsaha wo ke yale ne! ³⁰ Ye ma syi ye naa kai- nkāy pye, ke n naa Yāhā Yrā yaa ye! Ye sē yāā, Yāhā ke puhu mar gbāā ye na ke Yrā wāwāā ne ye kē. Le Yāhā Yrā n ye ta ye n cā, per gaa ye ga ba sya yaha ye kuāŋ ne. ³¹ Ye ma syi ye kayaan le naa n yaha ye laam wo ye! Ye ma syi ye naa laam war ye! Ye ma syi ye naa ncafūhū di ye! Ye ma syi ye naa n gble ye nampyeŋ- na ye! Ye ma syi ye naa nawee- tyehē ye! Kai lii ma pye kapee, -ye le yāā ye le gbe yi kāā ye telai wo! ³² -Ye naa n yō yii na! -Ye fen wūn naa n le yii ye! Ye naa n tyii ye kapee- foho na yii kē ye kuāŋ ne, mii Yāhā tyii ye kapee- foho na ke kuāŋ ne mii, Crise gbā kāmāy na.

5

-Ye naa ye troho tāhā gbaa na!

¹ Tee nii Yāhā pii, ye ntāŋ n dye ke tāy, -ye naa yāŋ Yāhā na, ye naa ye troho tāhā. ² Ye cā wo ntāŋ dye u Yāhā Yīndefua Crise tāy, u n sya le sya, ma gbā ku wo wī na, ma nii diŋ Yāhā ye, diŋ gii syi ke dugu yō, ma maha n tāy ke ye. -Ye naa n yāŋ woo na ye troho wātāhā ne, ye ta ye ntāŋ n naa n dye yii tāy u Crise wāŋ syi dyaŋ.

³ Ye bya ma Yāhā wām; loo nde na, ye ma syi pe n tyatyāhā wī laa yāā pāā ye wī na ye, tesē pe yee ye laam wee gbegbe ye; ye ma syi pe n yee ye yīnde yi n too nawee- wān na ye. ⁴ Ye ma syi ye naa tyatyāhā kaplāŋ pāā, kaplāmpee- ne, tesē kaplāŋ nkāy ne yīŋ wee ke na ye. Ye tyii koo ngī na, miiklaha- wūhū kē. -Ye naa syaha koo wāā Yāhā kē ke kayūhū nkāy wī na, ke n pye ye kē. ⁵ -Tee le cā ye yee, nawee wii u tyatyāhā pye, wii ne u laam wee gbegbe ye, wii ne u koho waha ter wale kue ye, u wale ga nii mpar wāŋ dyaŋ u n tēŋ, poosyifa mii saa yāā dye Yāhā yai klo wo ye, koo fla nge na, Yesu u ma yīŋ.

⁶ Ye ma syi waa n ye wlaŋ kaplāŋ nkāy ne, yīŋ wee ke na ye: Koo syi kē, Yāhā laam n war mpāy ne, pe n sye pe sē n luhu ke ye ye, ke n pe pēn. ⁷ Ye ma syi ye nii poosyifa wāŋ syi, laa ge ne ye. Ye ma n naa wlāhā pe ne kai wo ye!

⁸ Faale na, ye naa ye troho tāhā wam wo. Yagaa, tee seefar le Yīnfua ne, ye nii cāāfa. Loo nde na, ye yai ye naa ye troho tāhā cāāfa dyaŋ. ⁹ Ye sē yāā, cāāfa poo me pe ma laanyōm ne, pe n sron, pe cīinde pāā. ¹⁰ Lii le n tāy Yīnfua ye, -ye waha yii na, ye le war. ¹¹ Mpāy pe pe kai- pye wam wo, yīŋ wee ke na ye; ye ma n naa wlāhā pe ne ke pyesaha wo ye, ye ke gbe yi ge gbe naa n yi gbaa na, nawee- yīnde na. ¹² Kai- nkāy pe wūhū n pye, ke wāpāā ge maha fyar yigi. ¹³ Loo syi kai nde pyefua ma -sē le sya ma yee kapee ne, ma le gbe yi gbaa na nawee- yīnde na, ¹⁴ u ga klaha nii cāā- nawee. Loo ne, le ma le yrūhū ma yee:

«Mboo wii raa sā wāy, yir!

Yir kāā mpāy wo pe ma nakur Yāhā ye,

u Crise n cāā- le ma laam wo.»

¹⁵ -Ye yii yigi ye troho wātāhā ne! -Ye naa ye troho tāhā mii mpāy dyaŋ pe yīntaha too, ye ma syi ye nii mii mpāy dyaŋ, pe sē laa cā ye. ¹⁶ Ya'a yāā, ye ga waha laa pye, le Yāhā tēn n waha ka yahasee ye, ye ma n tyii le n kuā ter ye na ye; ye sē yāā, yagaa yai pee ter. ¹⁷ Loo ne, ye ma syi ye nii mii mpāy dyaŋ, pe sē laa cā ye; Yīnfua tuu n traha ye naa lii pye, -ye yii waha, ye le war, ye naa le pye!

¹⁸ Ye ma syi ye sēm wo naa n ter ye, mii loo sē ne ye, ye ga plan naa n pye. Ye tyii Yāhā Yrā Fānga koo n ye laam bye yī tāṅ. ¹⁹ -Ye naa fānga le yii laam wo Yāhā wāsey yay ne, ma suhu Yesu kāndeyārfa yay ne, tesē yay taa ne tii Yāhā te le ye laam wo. -Ye naa koo yay ngī le, ye naa Yīnfua sey ye laam fānga bye ne. ²⁰ -Ye naa syaha wāa wo Tuhufua Yāhā kē yalebye kai- bye wī na, wo Yīnfua Yesu Crise myaha na.

Naa tesē u cōo ne

²¹ Yesu tuu ma ye Yīnfua, loo nde wī na -ye naa n luhu yii ye! ²² Ca, -ye naa n luhu ye pa ye, mii ye n luhu Yīnfua ye mii. ²³ Ye sē yāā, puai woo kē, u ma u cōo yīṅ na, mii u Yāhā Yīndefua Crise dyaṅ tuu ma pe Yesu kāndeyārfa bye yīṅ na mii. Poo ma mii u kadye dyaṅ, woo -sē ma pe Syayahafua. ²⁴ Ca yai pe naa n luhu koo syi pe pa ye kānkai- bye wo, mii Yesu kāndeyārfa wāṅ syi dyaṅ pe n luhu u Crise ye mii.

²⁵ Naam, ye tyii ye ca ntāṅ n dye ye tāy, mii u Crise wāṅ syi dyaṅ, u kāndeyārfa yawāhāfa ntāṅ dye u tāy u n sya gbā ku pe wī na. ²⁶ U loo pye ma yee, pe waha nii Yāhā wām pe kuāṅ ne. Pe kapee- bye yee laha kāā pe yīṅ na. U koo ngī pye wātāāyi kāmāy na loho wo tesē le Yāhā kapān ne. ²⁷ Ye sē yāā, u ba yee, woo ga pe Yesu kāndeyārfa kur bye yawāhāfa ta pe n nii cāā- nawee-, pe naa nayōr yāā, pe pyer n nii gbegbe, teepee laa ma n pye pe na ye, kapee wāpye wī laa ma n pye pe na ye, pe n sron pe nii Yāhā laam wām. ²⁸ Loo ne, naam yai pe tyii pe ca ntāṅ n dye pe tāy, mii pe ya koho kadye ntāṅ pe dye pe tāy mii syi dyaṅ. Wii cōo ntāṅ ma dye u tāy, u ya koho ntāṅ kē pe dye u tāy. ²⁹ Ye cā, woofua wee wii u ya koho kadye wī fūhū u ye ye; nawee nawee woo, u u ya kadye digi ge yi, ma maha ke gbihi n yigi, mii u Crise dyaṅ tuu u kāndeyārfa gbihi n yigi mii. ³⁰ Wii mpāy too -sē ma u kāndeyārfa, wo ma u kadye teebehe bye, loo ne, u n wo gbihi yigi. ³¹ Le ma le yrūhū ge yrūhū yaha Yāhā sabangbāṅ wo, ma yee:

«Koo syi kē, naa kicar koho ma ba dye,

u n cōo sya,
u ga u ya yē yi kāā u seefa tāy,
u ke wāā le u cōo wāṅ ne
pe n nii nawee nen dyaṅ.»

³² Kapān nde ndege, waa saha le yīntaha cā tāṅ ye. Naa ya wī sē ne u cōo ne ye. U Crise wī bya ne u kāndeyārfa ne. ³³ Ye wī bya ma koo syi: Naa yai u tyii u cōo ntāṅ naa n dye u tāy, mii u koho ntāṅ dye u ya tāy mii; tesē cōo yai u naa nagboho ta u puai na.

6

Kicar tesē seefa ne

¹ Kicar, ye yai ye naa n luhu ye seefa ye, mii Yīnfua u le ke mii, loo le sron. ² Yāhā kānde na katan laa ma, le n yee: «Naa nagboho ta ma tuhufua na, ma nahafua ne!» Yāhā kānde katan bye wo loo katan ya ne, Yāhā le pāā ma yē ter kayī laa ne ma le pāā taha le na:

³ «Naa nagboho ta ma tuhufua na, ma nahafua ne!
Loo na, ma laam ga yīn,
ma ga maha ma- driyē wo,
ma cā ba ma nandee gbā ku.»

⁴ Yii mpāy tee ma tuhufa, ye ma syi ye naa ye pii yē yigi ye! -Ye pe gbihi yigi, ye Yesu pyer ter gbe, -tee naa pe yar kai- ne.

Tēntē- pe yīnfa ne

⁵ Tēntē-, -ye naa n luhu ye yīnfa ye kāntraha nge na! -Ye naa n fya pe na! -Ye naa nagboho ta pe na! -Ye naa n laha pe ye! -Ye naa n luhu ye yīnfa ye koo syi, mii ye n luhu u Yāhā Yīndefua Crise ge ye mii. ⁶ Ye ma syi ye yee, ye ga naa ye troho tāhā ye tēn wo koo syi pe yīnde ya na, ye wī n tāy pe ye ye. Pe yīnde ma ye na woo, pe yīnde wee ye na woo, -ye naa ye troho tāhā koo syi yalebye! -Ye naa ye yīnfa laam wūhū pye koo syi, laantār ne, mii u Crise tēntē- dyaṅ pe Yāhā laam wūhū ya pye yalebye, laantār ne, nuhu ne. ⁷ -Ye naa tēṅ tē ye yīnfa kē laantār ne; ye ma syi ye yee ye le tē naweete- kē ye, ye le tē u Yīnfua woo ge kē. ⁸ Ye sē yāā, ma ma yāmpuai woo, ma wee yāmpuai woo, taa kayī lii pye, Yīnfua ga ba ma dāā loo ne.

⁹ Yii mpây, tee -sê ma yîŋfa, -ye naa ye troho tâhã koo syi ye tëntê- ne yii ndon; ye ma syi ye naa napeer pye pe na ye! Ye sê yâã, yii ma suhu ye tëntê- ne, ye bye Yîŋfua ma yâhâyîŋ na. Woo ye, waa sê ter waa yaha ye. Ye ma n faha loo na ye.

Yesu kândeyârfa naanmiy wân

¹⁰ Ta kaplân kuasaha wîi nde: Tee see-far le Yîŋfua Yesu Crise ne, -ye ye fânga ke re wo, -ye ye fânga ke u fângangbân ye. ¹¹ Yâhã naanmiy wân tii bye wâã ye kê, -ye te sya ye yii paha re ne, Setane sândâpee yîŋfua secir ma n waha laa pye ye na ye! ¹² Naweete- sê me pe n wâã wo ne ye. Sândâpee mpây pe ma driyê nge wân bye yîŋ na, poo me pe n wâã wo ne. Poo tesê sândâpee mpây ne pe ma driyê nge kai- bye yahasee ye, tesê sândâpee mpây ne pe ma driyê nge wam wûhû yîŋ na, tesê sândâpee mpây ne pe ma yâhâyîŋ na. ¹³ Loo ne, Yâhã ke naanmiy wân tii bye wâã ye kê, -ye te gbe yigi yagaa nge ge na! Loo na, le ma ba nii perpihi gaa syi dyaŋ, pe n nii n wâã ye ne, ye ga waha naa yii paha, pe saha no ye na pe laa pye ye na ye; tesê koo perpihi wâhã ma ba ter wa, pe naa n wâã ye ne kayûhû nkây wîi na, ye ga yâã, pe sê waha loo wîi nen laa ge tyîn sya ye ye ye.

¹⁴ -Ye yii gbihi naa n ta yalebye te Yâhã naanmiy wân ne ye ye: -Ye naa cîinde loo pãã, le n nii ye ye mii sapaha dyaŋ tee pua nsîi wo. Tee sron Yesu kâmay na, -ye loo ta, le n nii ye ye mii ntên nayroho dyaŋ tee le paha tâ kadye na. ¹⁵ Yâhã yrîŋ kapâyîi lii le ye wâã le Yâhã ne, -ye naa n ke ye naa loo nde pãã nawee- ye. Le ga nii ye ye mii ntây dyaŋ tee le ye tre na. ¹⁶ Tee Yesu ta ye Yater, -ye naa loo pye laantee nen ne kânkai- bye wo. Le ga nii ye ye, mii sântoho wân dyaŋ ye n naa sândâpee yîŋfua Setane naa sâŋ sêŋ ke ne, ke ga maha ke naa fege. ¹⁷ Tee maha cã, ye sya yaha wa, loo nde ga nii ye ye mii ntên yîncigi dyaŋ ye yîŋ na. -Ye Yâhã kapân sya yigi, ye le ta le n nii yûntrûhû dyaŋ, Yâhã Yrã le soho ye koho wo. ¹⁸ -Ye naa koo ngîi bye pye, ye naa n pãã Yâhã ne, ye naa ke nar ke n koho le ye ye! -Ye naa n pãã Yâhã ne kânkai- bye wo, tee

tyii Yâhã Yrã n naa ye yar le ne! -Ye naa n gaha yaha ye loo ne! -Ye naa Yâhã nar Yâhã nawee- bye kê! ¹⁹ -Ye naa Yâhã nar ra bya kê, n ma ga le Yesu kapâyîi pãã nawee- ye, n waha le pãã naa n yigi pe ye, loo lii waa sê le wîi cã yâã ye. Tesê, n ma n naa fya nawee waa yînde na ye. ²⁰ Tê sya ma nwompihi wo yagaa, n taha le kapâyîi wâpãã na. -Ye Yâhã nar ra n waha le pãã naa n yigi laantee nen ne. Ta tèn ne loo ne.

Kuasaha fla, syaha ne

²¹ Tesyihi wii u ma wo Yesu kândeyârwaibua, ma maha ma kohole-fua wo ye Yîŋfua tèn wo, ma n sron le wo, woo kê tẽ ga lehe wâã ye ye, u n ga ra wûhû pãã ye ye, ye n waha cã, n ma mii yagaa. ²² N ga u lehe wâã ye ye, u n ga ye yar wo ma mii, tuu ye laam yîn ye kê.

²³ Tuhufua Yâhã tesê Yîŋfua Yesu Crise ne, n ke nar, ke yrîŋ wâã ye fla Yesu kândeyârfa bye kê, ke ta pe ntân n dye pe ya tây, ke ta pe n Yesu Crise ta pe Yater kânkai- bye wo. ²⁴ Wo Yîŋfua Yesu Crise ntân dye mpây bye tây pe kuân ne, Yâhã ke ke laantâr yar pe na.

Pɔl saba kaplāŋ Filipefa ye

Syaha fla

¹ Wii mpāy too ma Yesu Crise tēntē-, ndoo Pɔl tesē Timuti ne, wii me too saba nwo yrūhū nɔ wāā. Wo u yrūhū nɔ wāā yii Filipefa mpāy byɛ kē, tee yii le soho Yesu Crise koho wo, yii ma suhu ye Yesu kāndeyārfa yahaseefa ne tesē pe koholefa ne ye yahaseefa ye. ² Wo Tuhufua Yāhā tesē wo Yīnfua Yesu ne, ke ke kayī wāā ye kē tesē ke yrīŋ ne.

Pɔl Yāhā nar Filipe Yesu kāndeyārfa wīl na

³ Yalebye, n ma ye wīl ga, n ne syaha wāā Yāhā kē ye byɛ wīl na. ⁴ Yalebye, n ma nii n pāā Yāhā ne ye wīl na, le ma ne nii ra ye nuhu wīl. ⁵ Ye sē yāā, ma gbe per gii na tee le Yesu kapāyīl wīl sya, ma sya ba waa nanga na, ye sē yi kāā le kur ye ye; ye maha koho le ra ye le wāpāātay wīl na tebehe byɛ wo, koo kē. ⁶ N le cā laha, Yāhā kayī lii wāpyeŋ koho yigi ye laam wo, ke ga le pye ga kua ye byɛ kē, Yesu Crise n cā pa. ⁷ -Ye yāŋ, ye wīl yai le gboho ra laam wo. Ye wīl -sē gboho ra laam wo cīinde. Ye sē yāā, Yāhā ke kayī lii wāā ra kē, ye bya taha le na. Ma gbe cāā gii cāā na, tē le Yesu kapāyīl tēn koho yigi ye fla na, ma sya ba waa yagaa na, tē ma nwompihi wo. N sē naa n sya le kapāyīl wāwlāhā wīl na ye, ma naa nawee- yar, le ma cīinde, ma naa pe le le wo. ⁸ Yāhā gɛ cā cīinde ne tē n pāā ma yee, ye ntāŋ dye gboho ra tāy. Yesu kē u ra ta ke syi.

⁹ Tē Yāhā nar ye kē lii ne, le nde: Kaa ke naa n taha Yāhā ntāŋ wādyeŋ na ye tāy, tesē ye maha cīinde kai- cā ye ke war naa n yō. ¹⁰ Loo ga waha ye ta, ye n wāyīl cā wāpee ne, ye naa wāyūhū pye. U Yāhā Yīndefua Crise durbaper, ye ga ba nii gbegbe, kapee laa saa pye ye yīŋ na ye, waa saa ba wāpee laa yāā ye wīl na ye. ¹¹ Yesu Crise kāmāy na, kai- nkāy ke

sron, ye ga naa koo pye Yāhā miingbāŋ n yi, nawee- byɛ n naa ke gboho.

Yesu Crise woo, u ma cīinde yrā

¹² Wo nna, yii mpāy tee n yār Yesu kānde wo, n n traha ye le cā ye yee, lii le ra dye nde, loo gɛ maha nii yīŋ, nawee- busāā n le Yesu kapāyīl wīl cā. ¹³ Ye sē yāā, mpāy pe ke klo yīnfua kangbāŋ sēŋ tesē nawee- mpāy byɛ ne pe ra wīl luhu, pe byɛ le cā tāŋ ma cā, n tēn tē u Yāhā Yīndefua Crise kē. Pe cā u Crise tēn wīl ne tē ma nwompihi wo. ¹⁴ Yesu kāndeyārfa mpāy pe ra yāā nwompihi wo, loo nde poo busāā ta, pe n nii kaa taha pe koho wātahayaha na Yīnfua Yesu na, ma maha nii kaa taha le Yesu kapāyīl wāpāā na nawee- ye, pe sē n fya gɛ fya ye. ¹⁵ Poo nanem mpāy -sē ra laanyar yigi, ma nii Crise wīl pāā kaa ter syi, ma nii ra yē yigi. Mpāy -sē ma, pe Crise wīl pāā laanyōm ne. ¹⁶ Ta ntāŋ dye poo tāy, koo kē. Pe cā, Yāhā ra taha le Yesu kapāyīl na ma yee, n ma n naa n sya le wīl ne ye. ¹⁷ Mpāy pe -sē ra laanyar yigi, pe ma sya Crise wīl pāā, pe n ke pe pe ya tyīn ra ne. Pe maha n ke, pe kaa taha ra wāfāy na ke nwompihi laam wo.

¹⁸ Nkāy poo naweepee- mii pe n pye, le sē ra gbe ye. Le tāy, pe wāpee ga ra wīl na woo, pe wāyīl ga ra wīl na woo, pe Yesu kapāyīl loo pāā n wa, loo nde nuhu le ra laam wo, nanga tesē sukūhū ne. ¹⁹ Ye sē yāā, n cā ma yee, ye Yāhā wānar kāmāy na tesē Yesu Yrā koho wāleŋ ne ra ye, n ga ba wloho yi koo ngīl byɛ laam wo. ²⁰ Tē loo cā wa, ma koho taha yaha le na ta laam bya ne, fyar saha ra yigi laa ne ye. Tē ma gɛ ma na, laanyīn mpāy pe ma ra laam wo, wākuayāā wām sē me pe ne ye. Loo na, n ma yrāŋ woo, n ku woo, n le cā laha, nawee- ga u Crise miingbāŋ cā ra kāmāy na. ²¹ Ye sē yāā, n ma kuee yrāŋ na, u Crise woo u ma ra kānkai- byɛ. N ma ku, le ga nii ra ye kayīl.

²² N ma -sē yai n kuee yrāŋ na, n tēn laa tē ga yaha ye u Crise myaha na, le bya ma wāyīl. Koo kate- syāŋ ngīl laam wo, tē ga lii yāŋ gbe, n sē le cā ye. ²³ Le ma mii, n ma kate- syāŋ nsoho wo. N ma ga waha ne yi kāā driyē nge wo, n ga nii Yesu tāy,

loo le ne ga tãy ra ye. ²⁴ Lii le puar, n kuee driyẽ laam wo ye wĩ na, loo le ma yĩŋ. ²⁵ Loo ne tẽ ga yigi. N cã n ga kuee yrãŋ na. N cã n ga kuee ye ne, n naa koho le ye ye, ye n naa nuhu yãã Yesu kur ye, ye naa kaa taha u wãtaŋ na ye Yater. ²⁶ Loo na, n ma maha ba dur ga ye fla na, le ga ba nii ye ye yĩnkuãyir wĩ, ye troho wãtãhã na Yesu kãnde wo.

Ye troho wãtãhã yai ke wãã le le Yesu kapãyĩ wũhũ ne

²⁷ Lii le ma yĩŋ, ye tyii ye troho wãtãhã ter n wãã le le Yesu kapãyĩ wũhũ ne. Loo na, n ka maa ye yãŋ woo, n sã yãã ka ye woo, n ga cã, ye yii plãhã kuee le Yesu kãnde wo. N ga maha cã, ye bye, ye wãã le yĩmbui nen na, ma yer laantee nen na mii naan dyaŋ tee ga miy Yesu wãta Yater wĩ na. Le kapãyĩ loo le wo laam wo. ²⁸ Ye ma syi ye fya ye napĩ- na laa ge ne ye. Ye ma pe yẽ nder, le ga nii kayar dyaŋ, Yãhã pe yar ma yee, pe n gaha pe ya wĩ klahasaha wo, ma -sã yii yar ma yee, ye n gaha ye wãsyayaha saha wo. Yãhã wĩ ne loo ne. ²⁹ Ye sã yãã, Yãhã kayĩ wãã ye kã ma ye ta, ye n Yesu ta ye Yater; loo ya sã ne ye, ke maha ye ta ye n wãfã yãã Yesu kur ye. Yãhã wĩ ne loo ne. ³⁰ Yagaa, ta tẽn laam wo, sesrãr rii tẽ naa n srã, ye bya dye ra kue ye too sesrãr nen ya ne. Tee naa ra yãã sesrãr rii na faale wo, too ne. Ye maha cã ma yee, too sesrãr ya ne tẽ n srã ma sya ba waa yagaa na.

2

-Ye yii tege tãã ye Yesu Crise wãŋ syi dyaŋ!

¹ Tee seefar le u Yãhã Yĩndefua Crise ne, ye sã cã la ma yee loo nde ye laam yĩn? Ye ntãŋ pe dye u tãy, ye sã cã la ma yee loo nde kaa taha ye fãnga na? Yãhã Yrã le ma ye laam wo, ye sã cã la ma yee ye ma yĩmbui nen na le ne? Ye sã cã la ma yee ye ntãŋ dye yii tãy, ye n nii kayũhũ pye yii kã? ² Koo kai- ngĩ wĩ na, n ga laa nar ye ye: -Ye yĩmbuhu wãã le, ye tyii ye bye ntãŋ n dye yii tãy, ye n naa n nii laantee nen ne, ye naa katẽ nen ya kar! -Ye naa koo ngĩ pye, loo na ta laam ga yĩn. ³ Ye ma syi ye naa yii kihi ye nampyeŋ- ne ye!

Ye ma syi ye yee yii ga laa pye ye myaha yãã le na ye! -Ye naa yii tege tãã ye ye nampyeŋ- yĩnde na! -Ye naa ye nampyeŋ yãŋ mii u ter ye yaha! ⁴ Waa ma syi u naa u ya wĩ ya kar ye! -Ye naa ye nampyeŋ- wãyõ wĩ bya kar!

⁵ -Ye naa n nii yii ne Yesu Crise laam ter ne.

⁶ Yesu Crise tuu sã bii pa wa kãntraha na ye,

u pye Yãhã tãy,

ma pye Yãhã wãŋ syi kãnkai- bye wo.

U sã yigi ke niisayũhũ wĩ na,

ma kuee yai tãŋ yãhãyĩŋ na ye.

⁷ U koo niisayũhũ nge ge yãã,

ma ke ta yaha,

ma ba nii tẽntẽle syi ya draha wo.

U ba nii nawee wãŋ syi dyaŋ,

ma nii nawee- bye ne wãcẽŋ.

⁸ U le sya ma u ya tege tãã ye,

ma nii n luhu Yãhã ye

ma sya ga gbã yãã le na, fyar gbã trã na.

⁹ Loo ne, Yãhã n u kuã yir ga ta ncaha ye, kai- bye yĩŋ na, ma miingbãŋ wãã u kã,

miingbãŋ gii ke ter myar bye yaha.

¹⁰ Loo na, yãhãyĩŋfa, kãntrahafa ne,

tesã kãntraha tããfa ne,

pe bye yai pe naa kãnkũy gbãã Yesu yaha ye.

¹¹ Pe bye ga le cã, pe sya le pãã yi pe yee, a Yesu Crise woo u ma Yĩŋfua.

Loo na, Yãhã miingbãŋ ga yi.

Ye yai ye nii naalor wãŋ syi dyaŋ wam wo!

¹² Ta naambiyãm, cãã gii cãã na tẽ pye ye tãy, ye naa n luhu ra ye yalebye. Yagaa tẽ wee ye tãy ye, ye yai ye gbihi naa n luhu ra ye! Ye yai ye fya yigi Yãhã na, ye naa n luhu ke ye! -Ye yii waha ye naa ye wãsyayaha wĩ yar gbaa na! ¹³ Ye sã yãã, Yãhã ma ke tẽn tẽ ye nsoho wo yalebya, ma ga ye ta, ke laam wĩ n tãy ye ye tesã ye n naa loo pye.

¹⁴ -Ye naa koo kai- ngĩ bye pye ye kãnkai- bye wo! Ye ma syi ye naa n sã laa wo ye! Ye ma syi ye naa kaplãŋ tyĩn laa wo ye! ¹⁵ Loo na, kapee laa saa pye ye yĩŋ na ye, ye laam ga nii gbegbe, ye ga nii naweeyõm. Ye ga nii Yãhã pii driyẽfa

laam wo, driyēfa mpāy pe sē n sronj ye, ma maha pee. Ye yai ye naa n yehe palpal pe laam wo, mii yrompii dyanj yāhāyīn na. ¹⁶ -Ye naa n nii pe laam wo koo syi, ye naa le kapān yar pe na, kapān lii le cīinde yrā wāā nawee kē. Ye ma nii n pye koo syi, ye wīi ga ba ra yīn kuā yir u Yāhā Yīndefua Crise durbaper. Loo nde ga ba le yar ta tēn sē yi tēwai ye, n sē fēn ka naa n sya ye.

¹⁷ Tee Yesu ta ye Yater, le ma mii diŋ dyanj tē yi Yāhā kē. Laa na, ta ntān bya ga ba woo, ta n ku dye taha koo diŋ nge na. Le ma pye ke dyanj, n ga nuhu di le na, n maha nuhu di ye wīi na. ¹⁸ Ye bya, -ye naa nuhu di ra wān syi dyanj, tee maha naa nuhu di ra wīi na!

Timuti ye wīi, Yepaflohodi ne

¹⁹ N koho taha yaha Yīnfua Yesu na, u ta ta n Timuti lehe wāā ye fla na plii nde na, u n dur ba ye wīi pāā ra ye, ta laam n yīn. ²⁰ Woo ya kē u laam ga ra ne wācēn, ma maha ye wīi le yaha u laam wo. ²¹ U nampyeŋ- bye pe ya wīi ya kar, pe sē Yesu Crise wīi ga ye. ²² Timuti tuu tēn lii tē ra ne mii dya dyanj u tuhufua ne le Yesu kapāyīi wīi na, tesē wāfāy gii bye ke u dye, ye koo ngīi bye yāā yīnde ne, ma cā u sronj. ²³ N ma ba laa cā wa ra wīi na, n n yān n u nō wāā ye fla na. ²⁴ N koho taha yaha Yīnfua na, u ta ndoo gē n ka n ga ye yān plii nde na.

²⁵ Ma yee wo Yesu kāndeyārwe Yepaflohodi wīi na, u koho le ra ye Yāhā tēn laam wo, ma suhu ra sesrār ne le tēn wīi na. Ye cā, woo kē tee lehe wāā ra ye, u n ba ye diŋ nge wāā ra kē, ma yee ye yīi wāā ma koho le ra ye ta fēn wo. Yagaa le yai, n u dur wāā ye kē. ²⁶ U n traha u ye bye yāā. Tee le luhu ma yee, u sē pye wāwee ye, loo nde u fāy gboho. ²⁷ U ba yaa cīinde, ma sya ba kuee wale nen. Yāhā n -sē u fēn di, woo ma suhu ra bya ne. Ye sē yāā, ta laam ba wlāhā. Yāhā ma ne yee ke sē wo fēn di ye, n ga ne ku fēn ne. ²⁸ Ndoogē n kē n u nō wāā ye kē farfar, ye laam n dur nii nuhu ne. U ma ga yi ye na, le ga nuhu yigi ye kē, ra bye ne. ²⁹ Loo na, -ye u wāā ye sya cīinde nuhu di u wādur wīi na ye ye. Ye sē yāā, Yīnfua kāmāy

na, u ma ye ne mii tuhufua nen pii dyanj. Ye yai ye naa nagboho taha poosyifa na. ³⁰ Ye sē yāā, u ba yer gbā wāku na u Yāhā Yīndefua Crise tēn kur ye: Diŋ gii tee yi ma yee, yaa koho le ra ye, ye saa ne waha pa ra kē ke ne ye; woo le sya, ma pa ke ne ra kē, ma sya ne ga ba gbā yāā le na.

3

Wo ga waha sronj Yesu woo kāmāy na

¹ Wo nna, yagaa tee ye laam wāā le Yīnfua ne, -ye naa nuhu di loo nde wīi na! Tē lii yrūhū yar wa ye na, n ga maha waha loo wīi nen ya yrūhū yar ye na; loo nde sē wāfāy kua ra ye ye, le ga maha laa yō ye kē. ² Napee- mpāy ma pām wān syi dyanj, ma pe ya ta Yesu Crise tēntē-. Poo wākūū wīi loo ya ta yīn Yāhā kānde wo. ³ Koho gii ke nawee kūū, ke saha nawee sya yaha ye. Yāhā Yrā Fānga ke -sē tēn lii tē nawee laam wo, loo ne le ga waha u sya yaha. Ye sē yāā, wo Yāhā sey Yāhā Yrā Fānga kāmāy na. Yesu Crise woo, u ma wo ye, wo yīnkuāyir wīi. Wo sē koho taha yaha nawee- koho kai- ngīi na ma yee, koo ga waha wo ta, wo n sronj Yāhā yīnde na ye.

⁴ Wii ma yee, nawee koho kai ga waha nawee sya yaha, u cā, ndoo wlaha koo kai- ngīi wo, ma sya ta ter. Nwa ta ndoo sē -sē ra koho taha yaha koo kai- ngīi na ye? ⁵ -Ye yān, tē see ra plii kuatāā wuhu, pe n ta kūū. Yiisrefa naa maha kē ra ne, Bēsya me terfua kē ra ne. Yeberēfa naa kadye kē ra ne, too yor ne tē n pāā. Yiifē- kānde na, ye cā Farisyē poo kē pe cā loo kānde yigi klue sīi; n -sē pye poo ne. ⁶ N ba Yiifē- kānde nde yigi ter klue sīi, ma sya naa Yesu kāndeyārfa ke yīntayāhā ne, ma naa pe boo. Kānde lii le ta, wii ma yee le wāyār ga waha nawee ta u n sronj Yāhā yīnde na, le wāyār fue sē pye ra na ye.

⁷ Faale na, n ba naa koo kai- ngīi bye yān mii kayīi laa dyanj ra ye. Yagaa, u Yāhā Yīndefua Crise wīi ta, n le cā laha ma cā, yīn wee ke na ye. ⁸ Koo kai- ngīi, ma suhu kai- nkāy ne nawee- n pye ma yee, Yāhā ga kayīi wāā pe kē, yīn wee koo ngīi bye na ra ye ye. Tē cā Yesu Crise woo kē ta Yīnfua, loo le ma yīn, ma ter koo ngīi bye

yaha. U wĩ na, n sē n traha n naa koo kai-ngĩ luhu ye. N ke yāŋ mii kántraha kafar rii syi dyaŋ pe pe n kãã. N n ke n u Crise yãã, ⁹ n nii loho ma n waha yi wo nsoho wo u ne ye. N Yesu Crise ta ra Yater; loo ne, le ra ta ra n sron Yãhã yĩnde na. Yãhã koo kē, ke ga waha ta nawee wii u Yesu Crise ta u Yater, u sron ke yĩnde na. ¹⁰ Lii ya tē n ke, n u Crise cã, n maha u fānga cã, fānga gii ke u ta u n yir gbã wo, ma dur ba yrāŋ na gbaafa ye. N maha n ke, n naa wãfã yãã u ne, n nii nakugu wāŋ syi dyaŋ kapee- wāpyeŋ kuε ye, mii tuu ku mii syi dyaŋ trã na. ¹¹ N koo ngĩ ke ma yee, ta bya n ba yir gbã wo, n dur nii yrāŋ na.

-Too naa le wāyũ fla ya kar!

¹² N sē yee n nɔ wa le wāyũ fla na ye. Koo yĩntaha kē, n sē yee n nii wa nawee wii syi Yãhã ke n ke ye. N -sē nii plãhã, ma fã n gaha le wāyũ yãasaha wo; ye sē yãã, Yesu Crise ra yãã wa. ¹³ Wo nna, n sē yee n le wāyũ yãã wa ye, aye! Lii tē -sē n pye, loo ne nde: Ta kalaa wee ta faale kai- na ye; lii le ma ra yahasee ye, loo ne tē n kar. ¹⁴ N fã n gaha koo syi le wāyũ yãasaha wo, wāyũ lii Yãhã yee too fã ga le yãã yãhãyĩŋ na, Yesu Crise kãmay na.

¹⁵ -Too laantee nen nde yãã, wii mpãy, wo yĩntar too Yesu Crise wĩ na. Ye laam wo, mpãy ma -sē pye, pe laam wĩ ma le ya ya, Yãhã ga ba le cĩnde fla yar pe na gbaa na. ¹⁶ Kãnde lii ya wo bye le sya laantee nen ne ma n gaha, ma sya ba waa yagaa na, -too naa n gaha loo ne! ¹⁷ Wo nna, -ye naa n yāŋ ta na! Nawee yai u naa u troho tãhã mii le Yesu kãnde wo, wii loo pye ma yee, nawee- bye n yāŋ gbe wo na. Mpãy pe pe troho tãhã koo syi, -ye naa poo yāŋ!

¹⁸ Laa ma tē n pãã ye ye yalebye. N nwo, tē maha le pãã ye ye yagaa yĩntãm gε ne: Nawee- busãã mpãy ma, u Yãhã Yĩndefua Crise tuu ku trã na lii na, pe loo sye, ma sya pe ya ta loo nde napĩ-. ¹⁹ Pe n gaha pe ya wĩ klahasaha wo. Ye sē yãã, pe sē laa gε wũũ Yãhã kuε ye mii pe laha wĩ sē ne ye. Lii le yai le nii pe ye fyar wĩ, loo le ma pe ye yĩnkuāyir wĩ. Tesē driyē wān ya ne, poo pe n kar. ²⁰ Ma sē yee, wii poo na, wo niisaha ma Yãhã tãy! Wo Syayahafua wii

u ma wo Yĩnfua Yesu Crise, wo u wãdur sēŋ, u dur ba farfar. ²¹ Fānga gii ke ma u ye, u n ga waha nii wān bye yĩŋ na, u ga ba koo fānga ta, u wo driyē kadye napōrge nge wã klaha ta, ke n nii woo kadyeyũhũ wāŋ syi dyaŋ, woo kadye gii wãklahayãã wee ke na ye.

4

Kayar fla

¹ Wo nna, loo ne, ye yai ye yii plãhã ye troho wãtãhã ne. Ye sē yãã, ye ntãŋ dye ra tãy. Ye wāyãã wĩ gboho ra laam wo. Ye ra laam yĩn. Ye wĩ ma kayĩ lii tē yãã ta tēn kur ye. Ye wĩ ma yĩnkuāyir wĩ ra ye. Tee yai ye yii plãhã ye troho wãtãhã ne Yesu wĩ ne mii, n ga loo nde yar ye na.

² Yewudihi ma suhu Sentihĩ ne, yii ca syãm mii, n ga ye nar waha nde ne: Ye yai ye yĩmbuhu wãã le, ye nii yĩmbui nen na. Ye wee la mii cĩfua dyaŋ lefua ne Yĩnfua kãmay na? ³ Mboo wii taa -sē ma ra tēntēwaibua, n ma nar ma koho le pe ye. Ma sē yãã, pe pye ra ne te sesrãr na le Yesu kapãyũ wãpãã wĩ na nawee- ye, poo ma suhu Klemaa ne tesē mpãy bye ne pe pye ra ne le tēn laam wo. Pe myar yrũhũ wa u cĩnde yrã yããfa saba laam wo.

⁴ Tee ye laam wãã le Yĩnfua ne, -ye naa nuhu di loo nde wĩ na! Ye sē luhu la? - Ye naa nuhu di loo nde wĩ na! ⁵ -Ye naa n tãy nawee- bye ne! Yĩnfua ga dur ba yagaa. ⁶ Ye ma syi ye naa ntãŋ cεr laa ne ye! Le ma nii laa dyaŋ, ngii wĩ ma pye ye na, -ye le pãã Yãhã ye, ye ke nar le ne! Ya'a lii nar Yãhã ye, -ye ke syaha taha le na! ⁷ Ye ma nii n pye ke syi, yrĩŋ mpãy Yãhã ga wãã ye kē, pe ga Yesu Crise wĩ ta le n nii gbãã ye laam wo, ye n nii ye saa naa laam yigi laa gε ne ye. ⁸ Wo nna, lii le kuee, ta n ye yar le ne: Kai- nkãy ke yō, ma maha yai pe naa ke sey, -ye ye laam bye yaha koo na; koo kē, cĩnde wũhũ ne, tesē kai- nkãy ne nawee- nagboho ta ke na, tesē kai- nkãy ne ke sron, ma maha laha, ma yō nawee- ye, ma ma yĩnkuāyir wũhũ. ⁹ Tē ye klaha ma ye yar kai- nkãy ne, -ye naa n pye koo syi! Tee kai- nkãy luhu ra yē na, ma suhu kai- nkãy ne tee ra yãã pyesaha wo, -ye naa n pye koo syi!

Loo na, Yāhā -sē ga pye ye ne, Yāhā gii ke yrīŋ wāā nawee- kē.

Pɔl syaha wāā Filipefa kē pe diŋ wī na u kē

¹⁰ N nuhu busāā yāā Yīŋfua kāmāy na, tee waha le yar ra na yagaa ma yee, ta wī gboho ye laam wo. N ba cā ye sē ba ra wī faha ye, pyesaha koo ke sē ba yāā ye na ye. ¹¹ Le sē nii mii fēn ma ra na, koo ra n pāā ke syi ye. -Ye yāŋ, tē ma fēn tii syi wo yagaa, n te yē nder wa, laa gē saha sye ra ye ye. ¹² N ga waha nii yigi fēn laam wo, n ga maha waha nii yigi nangbān laam wo. Teebēhe bye wo, n nii wāyigi cā, fāā wo tesē wādiyai ne. Kla ma ra ye busāā woo, kla ma ra ye car ya woo, n kacān yāā ma nii wāyigi cā. ¹³ N ga waha yia koo ngī bye na Yesu Crise kāmāy na, woo wii u kaa taha ra fānga na. ¹⁴ Tee -sē ra fēn di, ye le pye yō.

¹⁵ Cāā gii cāā na pe ba fe yir le Yesu kapāyī wāpāā ne nawee- ye, ta n yir Maseduan kāntraha na, ma n tay kui wo, yii gē le cā laha ma yee, ye Yesu kāndeyārfa yawāhāfa ya me pe koho le ra ye. Tē naa le kapāyī pāā nawee- ye, yii ya me tee le wāyī dur ra kē, ma koho le ra ye. ¹⁶ Tē pye Tesaloni wo, ngii wī ke pye ra na, ye koho le ra ye, ma ke kla nō wāā ra kē. Ye loo pye ke ter tēhe nen yaha. ¹⁷ Le sē nii mii n n ke ye naa koho le ndoo ya ye wāleŋ ya ye. Lii loo tē n ke, ye Yesu wāta ye Yater wī n waha ye ta, ye n naa kayī pye. Loo na, ye n waha kayī yāā Yāhā ye busāā. ¹⁸ Āwā, tee ngii nō wāā ra kē, n ke bye yāā. Ke yai ra ye ma sya ta ter. Yagaa, Yepaflohodi tuu pa wa ye kohole kla ne ra kē, ngaa wī sē maha wee ra na ye. Ye kohole kla wī n tāy Yāhā ye, ke ma mii diŋ kla gii syi dyaŋ ke dugu n tāy Yāhā ye, ke n ke sya. ¹⁹ Wān tii wī te ma ye na, wangbāy le ma Yāhā ye mii syi dyaŋ, ke ga ba te bye wāā ye kē koo syi, Yesu Crise kāmāy na mii ke le pye ra kē mii syi dyaŋ. Loo wangbāy nde, kacān wee le nayōr na ye. ²⁰ Wo Tuhufua Yāhā miingbāŋ yai ke naa n gboho yalebye, wāyeryāā ma n pye le na ye. Amen, le nii ke syi.

²¹ Nawee- mpāy pe ma Yāhā wām, -ye pe bye syar Yesu Crise myaha na! Yesu kāndeyārfa mpāy pe ma wo ne nwo, pe ye syar. ²² Nawee- mpāy bye pe ma Yāhā wām, ma ma nwo, tesē mpāy gē ne pe ma u fāngafa bye yīŋfua kangbāŋ wo, pe bye ye syar. ²³ Yāhā, ke Yesu Crise laantār wī pye ye bye kē!

Kuasaha fla, syaha ne

Pɔl saba kaplāŋ Kolosyifa ye

Syaha fla nge

¹ Ndoo Pɔl kē, ndoo wii Yāhā ra yāŋ yi, ma ra ta Yesu Crise tēnlɛɛ. Ndoo, ma suhu wo Yesu kāndeyārwe Timuti ne, wii me too saba nwo yrūhū nɔ wāā ye kē, ² yii mpāy tee yii le soho Yesu koho wo Kolosyi wo. Ye ma wo Yesu kāndeyārwai, ma maha n sroŋ le kānde wo. Wo Tuhufua Yāhā, ke ke laantār yar ye na tesē ke yrīŋ ne.

Syaha tesē wānar ne Kolosyifa wī na

³⁻⁴ Ye sē yāā, tee wo Yīŋfua Yesu ta ye Yater mii, tesē mpāy bye pe nii Yāhā nawee-, pe ntāŋ pe dye ye tāy mii, wo koo bye luhu. Koo kē, yalebye wo ma nii ye wīl pāā Yesu Crise Tuhufua Yāhā ye, wo ne syaha wāā ke kē ye wīl na. ⁵ Pe le Yesu cīinde kapāyīl yar ye na, kayūhū nkāy tee ga waha yāā Yāhā tāy, pe koo bye yar ye na ma yee, ye ga waha koho taha yaha ke na. Loo ne, ye n Yesu Crise ta ye Yater, tesē Yāhā nawee- ntāŋ n dye ye tāy. ⁶ Le Yesu kapāyīl n cāāŋ driyē kur bye wo, nawee-busāā n nii Yesu ta pe Yater. Tee ba le kapāyīl fe luhu ye fla na, le sē ba pye la koo syi dyaŋ? Loo na, ye ba Yāhā laantār wīl war cīinde. ⁷ Wo tētēwe Yepafarsyi wii u ntāŋ dye wo tāy, woo kē tuu ye klaha le kapāyīl wīl ne. U loo pye wo draha wo, u ma Yesu Crise tēnlɛɛ, u sroŋ. ⁸ U wo yar ma yee, Yāhā Yrā Fānga kāmāy na, Yesu kāndeyārfa ntāŋ dye ye tāy.

⁹ Ma gbe per giil na too ye wīl luhu, yalebye wo n pāā Yāhā ne ye wīl na. Wo ke nar, ye yai ye naa ke laam wūhū nkāy pye, ke koo yar ye na. Loo na, ye ga laantor yāā, Yāhā Yrā Fānga kāmāy na, tee maha ke kai- cā. ¹⁰ Wo Yāhā nar ke ye ta, ye n waha naa ye troho tāhā Yīŋfua Yesu yor wo, tesē kai- nkāy ke n tāy u ye, ye n waha naa koo pye. Loo na, ye ga naa kayūhū ter bye pye; kaa ga maha naa n taha ye kacān na, Yāhā kue ye. ¹¹ Wo

Yāhā nar ke ye ta ye n waha naa yii plāhā ke fāngayūhū kāmāy na. Loo na, ye ga waha naa wāfāy ter bye sya laanyīn ne, tesē nuhu ne. ¹² Ye ga waha syaha wāā wo Tuhufua Yāhā kē nuhu ne. Ye sē yāā, ke ye ta ye ga waha kayūhū yāā ke cāā-fla wo, kayūhū nkāy ke ta yaha mpāy kē pe ma ke wām.

¹³ Wo Tuhufua Yāhā kē ke wo tyīn sya wam fānga koho wo, ma wo le ke Dyabua Yesu yīnfar yai wo. ¹⁴ Woo kē u wo sya yaha, ma wo kapee- laha kāā wo yīn na.

Yoo kē Yesu Crise ne?

¹⁵ Yesu Crise ma Yāhā yirfua, wo woo yāā. Yāhā koo na, waa saha ke yāā ye.

Kai- nkāy bye Yāhā ke tāhā,

Yesu Crise woo u ma ke bye yaha ye.

¹⁶ Woo kāmāy na kai- bye tāhā, yāhāyīn na tesē kāntraha ne, kai- nkāy nawee ga waha ke yāā yīnde ne, tesē nkāy ne nawee saha ke yāā yīnde ne ye.

U fānga ter bye tāhā, yīnfar ter bye ne, sāndāā ter bye ne pe fānga ne.

Kai- bye tāhā woo kāmāy na, ke maha tāhā woo kē.

¹⁷ Kai laa sē bii tāhā wa ye, woo pye.

Woo kāmāy na, kai- bye ma ke wānii na.

¹⁸ Ye cā, yīn koo kē

ke ma kadye tebeɛɛ bye yaha ye.

Koo syi dyaŋ Yesu Crise ma

u kāndeyārfa yawār bye yīn na.

Woo kē u ke kai- bye fegbesaha ta,

woo kē tuu cāā yir gbā wo,

ma dur ba yrāŋ na.

Loo ne, u ma yaha ye kai- bye wo.

¹⁹ Le tāy Yāhā ye,

ke n nii ke ya yar woo ya na,

u n nii Yāhā yirfua.

²⁰ Wān tii bye te ma kāntraha na,

yāhāyīn ne, tesē nawee- ter bye ne,

Yāhā yee koo ga te wāā le

ke ya ne ke Dya kāmāy na.

Loo ne, Yāhā n pa yrīŋ ne,

ke Dya ntāŋ kāmāy na,

ntāŋ mpāy pe woo yaliile wo

pe ba u kuey mar boo trā na.

Yagaa, nawee- ga waha wāā le Yāhā ne.

²¹ Faale wo, ye bya ba dey Yāhā ne, ye sē ba ke cā ye. Ye pye ge pye ke napīi-, ma naa kapee- ga ye laam wo, ma naa ke pye. ²² Yagaa, Yāhā ye ta ye n wāā le ke ne ke Dya gbā kāmāy na, yaliile wo u pye kāntraha na, pe n ba u boo. Loo na, Yāhā ta ye ga waha crā ke na, ye laam ne pe laha, tee maha sron, kapee laa saa maha pye ye yīn na ye. ²³ Koo ngīi bye ga waha pye, ye ma nii le Yesu kapāyīi wūhū sya cīinde, ye ma waha yii na, ma kuee le Yesu kānde wo, ye ma nii koho taha n yaha le kapāyīi kayūhū na. Loo kapāyīi nde pāā ye ye, tesē kāntrahafa bye ne, ndoo Pōl ma le tēnlēhē.

Pōl ma Yesu kāndeyārfa yawāhāfa tēnlēhē

²⁴ Yagaa, kadye wāfāy gii tē n sya ye wīi na, n ke sya nuhu ne. N cā le ga ba laa yō ye kē. Koo wāfāy nge, u Yāhā Yīndefua Crise ke cāā yar yaha wa, n ga koo wāfāy nge bye sya tān, le n laa yō Yesu kāndeyārfa yawāhāfa kē, poo mpāy pe ma mii Yesu kadye dyan. ²⁵ N nii Yesu kāndeyārfa yawāhāfa tēnlēhē, Yāhā ra taha loo na, ma yee n ke Yāhā kaplān bye pāā tān nawee- ye.

²⁶ Koo kaplān ngīi, Yāhā sē le yar yāā faalefa na ye, ke le yar yagaafa mpāy na pe ma ke koho wo. ²⁷ Koo kai- ngīi, waa sē ke war yāā faale wo ye, ke sron yō. Ye sē yāā, le tāy Yāhā ye, ke n yee koo ga ke yar nawee- ter bye na. Koo kē ngīi: Tee seefar le u Crise ne, ye ga cā ye yee, ye ga ba ye Yāhā nayōr lay yāā. ²⁸ Loo ne, wo u wīi pāā nawee- ter bye ye, ma pe yar n waha le ne, ma le klaha pe ye laantor busāā ne. Mpāy pe seefar le u Crise ne, wo n ke pe laam pe plāhā u kānde wo, wo n ba pe yar u na. ²⁹ Ta tēn ne loo ne. N nii waha, ma le tē Yesu Crise fāngangbān kāmāy na.

2

¹ N n traha ye cā, n n fāy cīinde wāfāy Yāhā wānar ne ye wīi na, tesē Yesu kāndeyārfa bye ne Ladusyē wo, tesē Yesu kāndeyārfa mpāy bye ne, pe sē ra cā yāā ye. ² N wāfāy nge sya ma yee, ye bye laam n wāflān yāā Yesu kānde wo, tesē ye n seefar le yii ne, ye ntān n dye yii tāy. N loo

pye ma yee, ye waha laantor yāā, ye Yāhā kaplān cā laha, kaplān nkāy waa sē ke cā yāā ye. Koo kaplān ngīi u Yāhā Yīndefua Crise wīi pāā. ³ Woo kē u Yāhā wūhū bye cā tān, u maha ma Yāhā laantor ne. U ga waha koo bye yar ye bye na.

⁴ N kai- ngīi bye yar ye na, ye ma syi waa n ba ye wlan yigi u dawar kaplāntāhā ne ye. ⁵ Ta fla ke sya dey ye ne mii, ta laam poo -sē ma ye ne yalebye. Tee yii plāhā, ma kuee le Yesu kānde wo, le tāy ra ye nuhu ne.

Yesu Crise woo u ma yīn

⁶ Tee Yesu Crise ta ye Yater, -ye naa n yār u kānde wo, nawee- n le yān cā ye na, ye seefar le u ne. ⁷ Katyigi ke ke nnen gbāā kāntraha na mii, -ye ye laam nnen gbāā Yesu na koo syi! Ye tyii Yesu n yīn yāā ye kānkai- bye wo! -Ye naa yii plāhā, ye naa n kuee u kur ye. Koo kai- ngīi kē pe naa ye klaha. Yāhā ke ke laantār wīi lii pye ye kē, ye ma n faha le na ye, -ye naa syaha wāā ke kē!

⁸ -Ye yii yigi, waa ma syi u ye wlan dawar kaplān ne ye! Nawee laam kaplān kē koo ne, yīn wee ke na ye, nawee- kapīi wūhū kē. U Yāhā Yīndefua Crise wīi sē kē koo ngīi ne ye. ⁹ Yāhā ke ya wūhū bye yar tān gbaa na u Crise kāmāy na. ¹⁰ Tee seefar le u ne, ye Yāhā wūhū bye yāā tān. Ye sē yāā, woo ma fānga ter bye yīn na, yīnfar ter bye ne.

¹¹ Tee seefar le u ne, ye nii mii ye kūū. Koo yīntaha kē Yesu Crise ye yi kāā kapee- wāpyen wo. Koo kē Crise wākūū, naweete wākūū sē kē ye. ¹² Ye sē yāā, tee tāā yi loho wo, ye le sya ma cā Yāhā fānga kē ke Yesu Crise ta u n yir gbā wo, ma dur ba yrān na gbaafa ye. Ye wātāāyi yīntaha kē nde: Le ma mii, ye bya ba wāā le u ne gbīi laam wo nakur, Yāhā n ye ta ye n yir gbā wo, ma dur ba yrān na gbaafa ye.

¹³ Faale wo, ye pye nakur draha wo Yāhā ye, ye kapee- wāpye wīi na. Ye sē ba cīinde Yāhā cā ye, ye sē maha ba kūū Crise wākūū ter na ye, koo kē. Yagaa -sē na, Yāhā ye ta ye n yir poo gbā wo, ma dur ba yrān na woo kāmāy na, ma ye kapee- bye laha kāā ye yīn na. ¹⁴ Le nii mii saba dyan le yrūhū le na ma yee, Yāhā fue ma

wo na wo kapee- wāpye wī na. Yāhā n woo saba wī kua kāā wo yīn na, yaliile wo Yesu Crise ku wo wī na trā na. ¹⁵ Yāhā u gbā ta, ma sāndāpee ter bye fānga pye klaha- tāj, pe yīnfar ne. Ke yia pe fānga na nawee- bye yīnde na Crise gbā kāmāy na. Ke syi u nii yiafua fānga ter bye na.

¹⁶ Loo na, ye ma syi ye naa waa kapān luhu ye dir wī na, tesē wān tii ne tee n wo ye. Ye ma syi ye naa waa kapān luhu kapī- nkāy wī na, tee yai ye pye gbargbar per syi wo, yronfuē yīmper ne, tesē kanii per ne ye. ¹⁷ Koo kai- ngī ma mii u Yāhā Yīndefua Crise kayūhū yīm ya dyañ. Yīm ya wee kla ye, Crise woo gē kē tuu ga waha u kayūhū wāā ye kē.

¹⁸ Ye ma syi ye naa kawarfuafa kaplān luhu ye Yesu kānde wāyār wī na ye. Ye ma syi ye yii tege tāā ye, ye naa yāhāyīn tēnlēhē sey poosyifa wāñ syi dyañ ye. Poo ma yāā mii wāytāā dyañ pe na, ma ngaa yāā, pe ga le ta kangbāy pe laam wo. Yīn wee ke na ye, yatañ gboho ter pe na, naweeteē kacān ter ya te ma pe laam wo. ¹⁹ Pe sē Yīnfua Yesu wī klaha nawee- ye ye. Woo -sē kē u n ta, u kāndeyārfa yawāhāfa n gaha yahasee ye, loo le n tāy Yāhā ye. Le ma mii yīn wāñ syi dyañ, ke ma kadye teebēhē kur bye yaha ye, ke kadye n nii n lē. Ke kadye teebēhē bye gbā te ya na, sohosar fla na, tesē nnen ne.

²⁰ Nawee ma ku, u yīn yi kāā kapī- wūhū wo. Tee -sē nii mii ye ku u Crise ne, le ma mii ye yi kāā kapī- wūhū wāfāy wo. Nwa ye n maha yii le yaha kapī- wūhū kānde wo?

²¹ Pe ma ye pye ma yee, ye ma digi nge di, kapī ne; ye ma digi nge ter pye di yāñ wāpyediyāñ ya, kapī ne; ye ma tē kla nge na, kapī ne; nwa ye n nii ke sya cīnde?

²² Nawee- kaklaha ya kē koo ne. Yīn wee ke na ye, ke ga ba kua kāā. ²³ Koo kapī- wūhū pyefa, pe pe ya ta poo ma kacāñ-, pe sē -sē wee ngaa gē ye. Pe pe kai- pye pe ya koho fānga na ma yee, poo pe ya tege tāā ye. Pe pe ya kadye ka n fāy, pe koo ngī bye pye pe yatañ kānde na.

3

-Ye naa Yāhā wūhū kē, koo ke ma yīn!

¹ Tee nii mii ye yir gbā wo, ma dur ba yrāñ na gbaafa ye u Yāhā Yīndefua Crise ne, ye yai ye naa yāhāyīn wūhū koo kē. Koo fla na, Yāhā u Crise ta u n nii ke kāndigi kuē ye kai- bye yīn na. ² Ye ma syi ye kāntraha wūhū ta yahasee ye ye, -ye Yāhā wūhū koo ta yahasee ye! ³ Ye sē yāā, le ma mii ye wee driyē nge laam wo nantāñ ye, ye n poho Crise ne Yāhā fla na, nawee- saha loo yāā yīnde ne ye. ⁴ Yagaa, tee n poho Crise ne Yāhā tāy, per gii Yāhā ma ba u ta u n dur ba kāntraha na nawee- bye yīnde na, woo wii too n poho u ne, wo bye ga ba wāā nii u ne kai- bye yīn na u nayōr fla wo.

Kolosyifa faale wūhū, pe yagaa wūhū ne

⁵ Nawee ma ku, u yi kāā kapee- wāpyeñ wo. Tee -sē nii mii ye ku Yesu Crise ne, ye tyii ye kapee- wāpyeñ na mii tyatyāhā ter bye dyañ, tesē katār rii bye ne te sē yō ye, ma suhu yīnde wān bye wāke ne, tesē koho wāwahater ne wale kuē ye. U wale ga nii u ye mpar wāñ dyañ. ⁶ Mpāy pe kapee- ngī pye, Yāhā laam ga ba war pe ne, ke n pe pēn. ⁷ Faale wo, tee pye kapee- koho wo, ye naa koo kapee- ngī pye.

⁸ Yagaa, ye tyii kapee- ngī wāpyeñ na mii laam wāwar dyañ, ncafūhū wādiñ ne, tesē napeer ne. Ye ma syi tyehē n naa n yi ye yē wo, tyatyāhā kaplān ne ye! ⁹ Ye ma syi ye kawar fua naa n taha yii na ye! Ye sē yāā, ye ye faale kapee- wāpyeñ miy yaha, ¹⁰ ma klaha nii nafām. Ye ga naa n nii koo syi ya, ye sya ba nii mii Yāhā wāñ syi dyañ, Yāhā gii ke nawee tāhā. Ke syi, ye ga ke cā cīnde.

¹¹ Ye ma Yāhā cā cīnde, loo le ma yīn. Ma -sē yee, ye ma Yiifē- woo, ye wee Yiifē- woo, ye kūū woo, ye sē kūū woo, ye ma yāmpa woo, ye wee yāmpa woo, le tāy ye ma kulaafa woo, ye ma nyēfigifa woo, yīn wee koo katē- ngī wī nen laa na ye. U Yāhā Yīndefua Crise woo u ma yīn kai- bye wo, ye bye n poho woo kāmāy na.

¹² Ye ma Yāhā wām. Ye ntāñ dye Yāhā tāy, ke n ye yāñ yi, ye nii ke wām. Loo nde na, ye yai ye naa koho le yii ye, -ye naa laantār yar yii na, -ye naa yii tege tāā ye, -ye ta ye wī naa n tāy nawee- ye, -ye

naa nii laanyĩn ya ne! ¹³ -Ye naa n nii pra yii ne, ye nampyeŋ wii ma laa tee pye ye na, ye yai ye tyii le kapee fue na ye kuãŋ ne. Ye yai ye naa n tyii ye kapee- foho na yii kē, mii Crise tyii ye kapee- foho na u kuãŋ ne mii. ¹⁴ Lii le ma yĩŋ, ye tyii ye ntãŋ n dye yii tãŋ, loo ga ye ta ye n sroŋ wãã le.

¹⁵ Crise tuu yrĩŋ mpãy wãã ye kē, ye tyii poo wĩ n naa n nii ye laam wo, -ye n naa ye troho tãhã loo kãnde na yalebye! Ye ma nii koo syi, ye bye ga naa n nii yĩmbui nen na, yii mpãy tee ma Yesu kãndeyãrfa. -Ye naa syaha wãã Yãhã kē kai- bye na!

¹⁶ Ye tyii u Crise kapãn n nii gbãã ye laam wo, le cĩnde wũhũ bye ne. Loo na, ye yai ye laantor yãã, -ye naa yii klaha le Crise kapãn ne, -tee naa yii laam too kai- na! -Ye naa syaha wãã Yãhã kē, -ye naa yay le nuhu ne ke kē! -Ye naa koo ngĩ pye Yãhã wãsey yay ne, tesē Yesu kãndeyãrfa yay taa ne, ma suhu yay taa ne tii Yãhã te le ye laam wo.

¹⁷ Kaplãŋ nkãy bye tee ga naa n pãã, -ye naa ke pãã Yĩŋfua Yesu miyũhũ n yi le na. Tesē, kai- nkãy bye tee ga naa n pye, -ye naa ke pye u miyũhũ n yi le na! Yãhã ke ke laantãr wĩ lii pye ye kē, ye ma n faha le na ye, -ye naa syaha wãã ke kē Yĩŋfua Yesu kãmay na!

Yesu kãndeyãrfa pe nampyeŋ- ne

¹⁸ Цоо, yĩfar wãã ma puai kē, taa naa n luhu u ye! Loo ne le sroŋ Yesu kãnde na. ¹⁹ Puai, tyii ma цоо ntãŋ n dye ma tãŋ, ma'a syi ma ma laam waha ter u ne ye.

²⁰ Kicar, -ye naa n luhu ye seefa ye kai- bye wo! Loo ne le yõ Yesu kãnde na.

²¹ Seefa, ye ma syi ye laam n waha ter ye pii ne ye! Mii loo sē ne ye, pe ga waha yee, pe wĩ sē n tãŋ ye ye ye.

²² Tēntē-, -ye naa n luhu ye yĩŋfa ye kai- bye wo, kãntraha nge na. Pe yĩnde ma ye na woo, pe yĩnde wee ye na ye woo, -ye naa pe wĩ pye yalebye! Ye ma syi ye yee, ye ga naa pe wĩ pye, ye wĩ n tãŋ pe ye loo wĩ na ye. Tee n ke ye wĩ n naa n tãŋ Yĩŋfua Yesu ye, -ye naa ye yĩŋfa wĩ pye laanyõm ne. ²³ Le ma pye tēn lii tēn lii, -ye le tē yõ nuhu ne! Ye sē yãã, ye le tē Yĩŋfua Yesu kē, ye sē le tē naweete kē ye. ²⁴ -Ye

ye laam too nde na: Yãhã kayũhũ nkãy ta yaha ke nawee- kē, Yĩŋfua Yesu Crise ga ba ye dãã ke ne. Ye sē yãã, ye tēn tē woo kē. ²⁵ Wii tuu -sē kapee- pye, Yãhã ga ba u pēn u kapee- wĩ na. Yãhã -sē nge, le tãŋ ma ma nangbãŋ woo, ma ma nafla woo, nawee- bye ma wãcɛŋ ke yahasee ye.

4

¹ Yii mpãy tee ma yĩŋfa, -ye naa n sroŋ ye tēntē- ne, -ye pe yigi naa n yõ! -Ye ye laam too nde na: Ye bya, ye Yĩŋfua ma yãhãŋ na, wii tee yai ye naa n luhu u ye.

Pɔl Kolosyifa yar kai- ne

² -Ye naa n pãã Yãhã ne yalebye! Ye ma syi ye naa n faha loo ne ye! -Ye naa syaha wãã Yãhã kē, ke laantãr wũhũ nkãy wĩ na ke n pye ye kē. ³ -Ye naa Yãhã nar ta bya wĩ na, ta n waha nii yãã, n naa u Yãhã Yĩndefua Crise cĩnde wĩ yar nawee- na, cĩnde wĩ lii pe sē le cã yãã ye. Ye sē yãã, loo cĩnde nde wĩ ne tē ma nwompihi wo. ⁴ N taha loo cĩnde nde wãpãã na. -Ye Yãhã nar ta n waha le pãã laha nawee- ye.

⁵ Mpãy pe wee Yesu kãndeyãrfa ye, -ye naa ye troho tãhã pe ne laantor ne. Ye ma kãhã yãã tee ga waha Yesu wĩ pãã pe ye, -ye naa le pye. ⁶ -Ye naa kaplãŋ yũhũ pãã pe ne, laantor ne! Wii ma ye yey lii ne, -ye ufua klaha cĩnde ne!

U saba kuasaha fla, syaha ne

⁷ Kai- nkãy ke ma ra wũhũ, Tesyihi wii u ma wo Yesu kãndeyãrwebua, u n gaha naa ke tõr ye ye. U ma ra tēntēwe Yesu tēn na; u koho le ra ye. ⁸ N u lehe wãã ye ye, u ga wo wũhũ pãã ye ye, tuu ye ta ye n waha laanyĩn yãã. ⁹ Pe ma pe syãm ye klofua Wonasyimu ne. U bya ma wo Yesu kãndeyãrwebua, u sroŋ le kãnde wo. Poo pe syãm, pe n gaha ye yar kai- nkãy bye ne, ke n pye wo fla na nwo.

¹⁰ Arisarke wii u ma nwompihi wo ra ne, u ye syar, woo tesē Barnabaase cĩfua Mareke ne. N ba u Mareke wĩ cãã pãã wa ye ye. U ma ba ka ye fla na, -ye u yigi yõ! ¹¹ Yesu wii pe n yee Yituse, u bya ye syar. Poo naam tãã mii ya me pe ma Yĩifee-, ma

Yesu kãnde yãr, ma nii tẽn tẽ ra ne Yãhã Yai myaha na. Pe wĩ nuhu le ra laam wo, ma maha ra laam yĩn.

¹² Yepafarsyi wii u bya n yi ye klo wo, u bya ye syar. U ma Yesu Crise tẽntẽle. Yalebye u Yãhã nar ye wĩ na cĩinde wãnar, ma yee ke wãle laantor wãã ye kẽ Yãhã wũhũ kue ye, ye n ke laam wũhũ cã, ye naa ke pye. ¹³ -Ye yãŋ, n cã ye wĩ sron gboho Yepafarsyi laam wo cĩinde, yii Kolosyifa, tesẽ Ladusyefa bya ne, tesẽ Yeraplosyifa ne. ¹⁴ Wo naambiyãbua Luke wii u ma dohotar, woo tesẽ Demasu ne, pe ye syar. ¹⁵ -Ye Ladusyẽ Yesu kãndeyãrfa syar, -ye Nɛhɛfaa syar, woo tesẽ Yesu kãndeyãrfa mpãy ne, pe pe ya wãã u kaha wo. ¹⁶ Ye ma ba saba nwo kal tãŋ wa ye yawãhãfa bye ye, ye ta pe n u kal Ladusyẽ Yesu kãndeyãrfa yawãhãfa bya ye. Saba wii tẽ -sẽ yrũhũ wãã Ladusyefa ye, pe ma u nɔ wãã ye kẽ, -ye u kal yii ndon! ¹⁷ -Ye Arisyipe yar, pe u taha Yĩŋfua Yesu tẽn lii na, u le tẽ yõ!

¹⁸ Kaplãŋ nkãy ke ga taha yagaa, ndoo gɛ kẽ tẽ ke yrũhũ ta koho ne: Ndoos Pɔl, n ye syar. N ma nwompihi wo, ye ma n faha le ne ye. Yãhã ke ke laantãr wũhũ pye ye bye kẽ.

Ɔol saba cir kaplāŋ Tesalonifa ye

Syaha fla

¹ Ndoo Ɔol tesē Silaasyi ne, Timuti ne, wii kē too saba nwo yrūhū nō wāā ye kē, yii mpāy ye ma Tesaloni wo, ma seefar le wo Tuhufua Yāhā ne tesē wo Yīŋfua Yesu Crise ne. Wo syaha ma ye ye. Yāhā ke ke kayī wāā ye kē tesē ke yrīŋ ne.

Tesalonifa troho wātāhā tesē pe Yesu wāta wī ne pe Yater

² Wo syaha wāā Yāhā kē yalebye ye bye wī na. Wo ma maha nii n pāā Yāhā ne, wo sē n faha ye wī ne ye. Wo loo pye yalebye. ³ Ye Yesu ta ye Yater, ma nii woo laam wī ya pye. Ye ntāŋ dye yii tāy, loo maha ye ta ye n nii tēŋ tē yii kē. Ye maha koho taha yaha Yesu na. Wo ma nii n pāā Yāhā ne, wo sē n faha koo kai-ŋgī bye wī ne ye. ⁴ Wo nna, waa u Yesu kāndeyārwei ne, wo cā ye ntāŋ dye Yāhā tāy ke n ye yāŋ yi, ma yee ye nii ke wām. ⁵ Too Yesu kapāyī pāā ye fla na, wo sē le pāā ye ye wo yē kaplāŋ ya ne ye. Yāhā Yrā pye wo ne, koo kē fāŋga n nii wo kaplāŋ na. Wo ba le cā laha ma yee, le Yesu kapāyī ma cīnde. Too pye ye ne ma naa wo troho tāhā kii syi, ma yee ye waha kayī loo yāā, ye le cā. ⁶ Ye wāfāy yāā gboho Yesu wī na, ma sye ma le Yāhā kaplāŋ sya nuhu ne, nuhu tii syi Yāhā Yrā Fāŋga te le nawee- laam wo. Tee loo nde pye ke syi, ye ye troho tāhā wo wāŋ syi dyaŋ tesē wo Yīŋfua Yesu ne. ⁷ Loo nde ta, Yesu kāndeyārfa mpāy pe ma Maseduan kāntraha kui wo, tesē Yakayi kāntraha kui ne, poo mii bye ga waha yāŋ ye na. ⁸ Le Yesu wī gbe ye fla na, ma cāāŋ n gaha Maseduan kāntraha kui bye wo, tesē Yakayi kāntraha kui ne. Loo ya sē ne ye, tee Yāhā ta ye Yater kii syi na, nawee- le luhu tebehe bye wo. Wii gē saha laa pāā taha le na nantāŋ ye. ⁹ Too ba ka ye fla na, ye n ba wo yigi yō mii, nawee- bye loo pāā. Ye mpar wān tii tee ba ta too ma

yāhā, ye too nde bye miy yaha. Cīnde Yāhā gii ke wān bye tāhā, ye ye yīntaha sroŋ koo ya ye, ma ke tēn tē. Yagaa ye ke Dya wādurbaŋ sēŋ. Nawee- bye maha loo pāā. ¹⁰ Yesu woo kē u ma Yāhā Dya, Yāhā u ta u n yir gbā wo, ma dur ba yrāŋ na gbaafa ye. Woo kē, tuu wo sya yaha, Yāhā ma n ba wo sāhā wo kapee- wī na ye. Yagaa, ye woo wādurbaŋ sēŋ, yaliile tuu ga ba yir yāhāyīŋ na u dur ba kāntraha na.

2

Ɔol troho wātāhā Tesalonifa fla na

¹ Yii mpāy tee ma wo nna Yesu kānde wo, yii gē le cā ma yee wo wākaŋ ye fla na, ke sē yi wāwaha ye, mpāy Yāhā kapāyī sya cīnde. ² Ye maha cā ma yee, too ba yir klo lii wo pe n yee Filipe ma cā pa ye fla na, pe ba wo tyehē ma wo nuhu ke fla na. Le sē -sē ba kai kua wo ye ye. Yāhā fāŋga wāā wo kē, wo n pa maa le kapāyī pāā ye ye. Nawee- busāā n yee poo ga sye wo na; loo naa bye ne, wo waha naa n gaha le kapāyī wāpāā ne. ³ Kapāyī lii too n pāā nawee- ye, wo sē le wā klaha ta kawar wī ye, wo sroŋ le wāpāā ne ye ye, wo sē maha n ke wo nawee- plaha le kāmpee laa ter wo ye. Aye, kaplāŋ nkāy ke sroŋ Yāhā ye, koo kē too n pāā. ⁴ Koo kē, ke wo yāŋ yi ma wo taha ke kapāyī wāpāā na nawee- bye ye. Wo sē n ke wo wī n naa n tāy nawee- ye ye, wo n ke wo wī le naa n tāy Yāhā ye, koo gii ke wo laam wūhū yāŋ. ⁵ Ye le cā laha ma yee, wo sē wo yē ta sīsī kawarfuafa dyaŋ ye, wo yē kapān laa sē le yar ma yee, wo koo ŋgī pye war wī na ye. Yāhā yīnde ma wo na. ⁶ Wo sē myaha ke ye ye ye, wo sē maha myaha ke waa ter ye ye. ⁷ Too sya mii Yesu Crise tēnlēhē, wo sē wii ta fāŋgafa ye laam wo ye. Aye, ye ntāŋ ba dye wo tāy, nahafua wāŋ syi dyaŋ tuu ne u pii gbihi n yigi. ⁸ Ye ntāŋ pe dye wo tāy, loo nde ta, wo n ba yer le Yāhā kapāyī wāyar wī na ye ye. Loo ya sē ne ye, wo ba yer wāku wī na ye kē. Ye wī ba gboho ter wo laam wo, koo kē! ⁹ Yii mpāy ye ma Yesu kāndeyārfa, tēn lii too naa n tē, ma naa wāfāy gii fāy, ye le cā: Too pye

ye ne ma naa le Yāhā kapāyīi yar ye na, wo naa tēn tē ke yai ke yīmper. Wo sē naa ye fāy laa gε ne ye. ¹⁰ Yii mpāy tee Yesu ta ye Yater, too pye ye ne, wo troho wātāhā ter pye gbεgbe ma maha ba sron, wāteepye sē maha pye le na ye. Ye byε le yāā yīnde ne, le maha pye Yāhā yīnde na. ¹¹ Ye cā ma yee, wo pye yii nanem byε ne, mii tuhufua dyan u pii ne. ¹² Wo naa ye laam gbā, wo naa ye laam yīn ye kē, wo naa ye nar ye naa ye troho tāhā Yāhā yor wo, Yāhā koo kē ke ye yee dye ke Yai wo, ma maha ye ta ye n ke nayōr yāā.

Wāfāy sē waha Tsalonifa ta pe n le Yāhā kapāyīi sye ye

¹³ Wo maha syaha wāā Yāhā kē yalebye laa ter ne, loo ne nde: Too le Yāhā kaplān pāā ye ye, ye le luhu. Ye sē le sya mii naweete yē kapān ya dyan ye, ye le sya ma cā Yāhā yē kapān ne. Le -sē ma cīnde, Yāhā yē kapān ne. Loo kapān nde tēn tē ye laam wo, yii mpāy tee Yesu ta ye Yater. ¹⁴ Yesu kāndeyārfa yawārfa mpāy pe ma Yude kui wo, poofa mii, pe seefar le Yesu Crise ne. Pe wāfāy yāā gboho le Yāhā kapāyīi wīi na. Wo nna, ye yān pe na, koo kē wāfāy gii ke ye dye yagaa, ye ke sya laanyīn ne. Wānuhu gii ye terfa pe ye nuhu yagaa, Yiiffee- naa pe Yude Yesu kāndeyārfa nuhu koo syi. ¹⁵ Poo Yiiffee- ya kē, pe naa pe faale Yāhā kaplān tōrfa boo, ma sya ba wo Yīnfua Yesu boo. Yagaa, pe maha mii pe wo kar tebehe byε wo. Pe wīi sye Yāhā ye, pe ma nawee- byε napīi-! ¹⁶ Koo kē, pe n nii n sye wo na fānga ne ma yee, mpāy pe wee Yiiffee- ye, wo ma n le Yāhā kapāyīi pāā pe ye pe n sya yaha ye. Pe yagaa kapee- nkāy pe n pye, ma le taha faale cāā wūhū na, koo ngīi byε n ta, Yāhā laam n war pe ne.

Pōl n traha u maha Tsalonifa yāā

¹⁷ Wo nna, wo cāān wii na, ma dey wii na, wo laam sē -sē faha ye na ye. Loo ne, le sē ma- ye, ye wāyāā laam n wo yigi fānga ne. ¹⁸ Wo naa n traha wo dur ga ye fla na. Tehe syān byε, ndoo Pōl yee, n ga ka ye fla na, Setane sāndāpee yīnfua n yer tā wo na. ¹⁹ Wo Yīnfua Yesu ma'a dur ba per gii, ye wīi sē na, le ga ba nii nuhu wīi

wo ye, le ba wo myaha gboho wo Yīnfua Yesu ye. Āwā, wo koho taha yaha yii poo na, wo myaha n waha ba gboho Yesu ye. ²⁰ Yii me tee ga ba ta wo n cā wo yee, wo yia wo naa nuhu di.

3

¹ Ye wāyāā wīi le gboho ter wo laam wo, wo n gblihi laa ma kuee wii ya klo nde wo pe n yee Aten, ² ma wo nampyen Timuti nō wāā u ga ye yān. Timuti tēn tē wo ne Yāhā kē, le Yāhā Yīndefua Crise kapāyīi wāyar ne nawee- na. Tee mii Yesu kāndeyārfa, wo u lehe wāā ye ye, u ga ye ta ye n fānga yāā ye naa le Yesu kānde yār, tuu maha ye ta ye n naa n gaha yahasee ye le wo nuhu ne. ³ Loo na, pe napīi- pe wo byε fāy wāfāy gii ne, koo wāfāy nge ma n waha yia ke ye laam wlāhā ye. Yii gε le cā ma yee, koo wāfāy nge saha kε laa wii Yesu kāndeyārfa yīn na ye. Yāhā kē ke loo ta. ⁴ Ye cā, too pye ye fla na nantān, wo ba ye cāā yar yaha ma yee, pe napīi- ga ba naa wo byε fāy. Loo le n pye yagaa wo byε na, ye n nii le yāā. ⁵ Loo ne, ye wāyāā wīi le gboho ter ta laam wo, ta n gblihi laa ma Timuti lehe wāā ye ye u ga ye yān, ye ma ye n pye mii le Yesu kānde wāyār ne. N ba fya ma yee, laa na sāndāpee yīnfua ga pye u ye tyīn yi kāā le Yesu kānde wo, wo tēn byε n nii tēwai ye fla na.

Pōl laam yīn Tsalonifa ne

⁶ Yagaa, Timuti tuu ka maa ye yān, ma dur ba wo ye, u kayūhū pāā wo ye, ye troho wātāhā wīi na le Yesu kānde wo, tesē ye ntān wādye wīi ne yii tāy. U wo pye ma yee, wo wīi ma le tāy nii ye laam wo. U maha yee ye wāyāā laam ke wo yigi mii, wo wāyāā laam bya ye yigi ke syi dyan. ⁷ Wo nna, kapee- nkāy ke wo dye, ma suhu wāfāy gii ne ke ma wo na, too -sē Timuti kaplān ngīi luhu ye wāyār wīi na le Yesu kānde wo, loo nde wo laam yīn. ⁸ Yagaa, too cā ye yii plāhā ma kuee le Yesu kānde wo, loo nde wo kadye sāhā wo kē, ma maha fānga gaa taha wo na. ⁹ Yāhā wīi gboho wo laam wo, ke maha ta ye wīi n nii wo ye nuhu wīi ma sya ga ta ter. Wo syaha kloj ter Yāhā na loo nde

ne. ¹⁰ Ke yai ke yĩmper, wo ke nar wo laam bye ne, ke le sya wo ye, wo n waha ka wo ga ye yãã yĩnde ne. Laa ma pye, le ye wlãhã ye Yesu kãnde wãyar wĩ ne, wo n ga le gbihi ye kē. ¹¹ Wo Tuhufua Yãhã koo ge tesē wo Yĩnfua Yesu ne, pe le sya pe kãnde gbihi ta, wo n waha ka wo ga ye yãã! ¹² Wo Yĩnfua u ta kaa n naa n taha ye ntãñ wãdyen na yii tãý tesē nawee- bye ntãñ wãdyen ne ye tãý, le n sya ba nii mii ye ntãñ pe dye gboho wo tãý mii. ¹³ Tee wo Yĩnfua ta ye Yater, u ta u wĩ n nii gbãã kuee ye laam wo, laa wãpee ma n pye ye laam wo ye. Loo na, wo Yĩnfua Yesu ma ba dur ba mpãy bye ne pe ma u kur ye, ye laam bye ga ba nii gbegbe wo Tuhufua Yãhã yahasee ye. Ngaa ma n waha wo cer Yãhã na ye.

4

Troho wãtãhã gii syi ter ke n tãý Yãhã ye

¹ Wo nna, yagaa too ye klaha ye yai ye naa ye troho tãhã mii le n waha naa n tãý Yãhã ye, wo cã loo ne tee n pye. Yagaa, waa ye nar waha wĩ nen nde ne wo Yĩnfua Yesu myaha na: Tee ye troho tãhã mii, -ye kaa gbihi taha naa n gaha ke wãtãhã na! ² Kai- nkãy wo Yĩnfua Yesu yee tee yai ye naa n pye, wo ke yar ye na. Ye ke cã.

³ Lii le ma Yãhã laam wĩ loo ne nde: - Ye ye troho wãtãhã ter ta, ke n naa n yõ, ke naa n nii gbegbe, -tee yii yigi tyatyãhã kue ye. ⁴ Ye bye, -ye naa kacãn yãã ye ca kue ye, -ye naa nagboho ta pe na. Lii le yõ Yãhã ye, -ye naa loo pye! ⁵ Ye ma syi ye flefle n gboho ter ye na mii nawee- mpãy dyan pe sē cĩnde Yãhã cã ye. ⁶ Waa ma syi u kapee pye u nampyen na loo nde ne ye! Waa ma syi u dugu u nampyen na kai laa wo ye. Wo ye yar waha wa loo nde ne ma yee, mpãy pe koo kapee- ngĩ ter pye, Yĩnfua ga ba pe pēn. ⁷ Ye sē yãã, Yãhã sē wo yee ma yee, wo naa wo troho tãhã tyatyãhã yor wo ye, ke wo yee ma yee, wo wo troho wãtãhã ter ta ke n naa laha kãnkai- bye wo. Loo le n tãý Yãhã ye. ⁸ Loo ne, wii ma loo kaklaha wĩ nen nde sye, naweete kaklaha sē kē tuu sye

ye, Yãhã kaklaha kē tuu sye, Yãhã gii ke ke Yrã le ye laam wo.

⁹ Tee mii Yesu kãndeyãrfa, ye ntãñ wãdye wĩ na yii tãý, laa kafuẽ wee tē ga maha yrũhũ yar ye na ye. Yãhã ge ye yar wa, tee ga pye mii, ye wĩ naa n tãý yii ye, ye le cã. ¹⁰ Loo ge ne tee n pye ye Yesu kãndeyãrwai mpãy bye ne pe ma Maseduan kãntraha kui kur bye wo. Wo nna, wo maha le nar ye ye, -ye maha kaa taha loo nde wãpyen na. ¹¹ -Ye naa n ke ye naa ye troho tãhã laanyĩn ne, ye sē yai ye nii teger waa ye ye, ye yai ye naa ye yĩñ kai- gbihi yii ya. -Ye naa tēñ tē yii ya ye naa ye yē digi ke, mii too ba ye yar wa le ne mii. ¹² Ye ma nii koo pye, waa saa naa n fãý ye yē wãwoo wĩ ne ye, tesē mpãy pe wee Yesu kãndeyãrfa ye, pe ma n laa yãã ye na ye.

Yesu ga dur ba kãntraha na mii

¹³ Wo nna, mpãy pe ku ter wa, lii le ga ba pe dye, wo n traha ye cĩnde cã loo nde na. Loo na, ye laam saa wlãhã naa n nii yalebye mii mpãy dyan, pe sē koho taha yaha cĩnde yrã na ye, cĩnde yrã lii wãkuayãã wee le na ye. ¹⁴ Wo cã ma yee, Yesu ku ma dur, ma yir gbã wo, ma pa yrãñ na gbaafa ye. Loo ta wo n maha cã ma yee, mpãy pe Yesu ta pe Yater ma sya ba ku, Yãhã ga ba poo bye ta pe n yir gbã wo, pe dur ba yrãñ na, pe ba nii Yesu ne. ¹⁵ Wo Yĩnfua wo yar kai- nkãy ne, waa ke pãã ye ye: Yĩnfua ma ba dur n pai, wii mpãy too sē ku wa ye, wo saa ba pye mpãy yahasee ye pe ku ter wa ye. ¹⁶ Wo ga ba luhu tēñ gaa ne mii waa dyan tuu gbey fãnga ne. Wo ga ba luhu yãhãýĩñ tēñlẽhe yĩnfua waa yĩmbui ne. Wo ga ba luhu Yãhã tũütũũ wãwuu ne. Yĩnfua ge ga ba yir yãhãýĩñ na u tege ba. Mpãy pe ba Yesu ta pe Yater ma sya ba ku, poofa ga ba yir wa gbã wo, pe dur ba yrãñ na, pe yahasee sya. ¹⁷ Loo kur ye, wii mpãy too ga ba pye nantãñ yrãñ na le yale wo, wo bya waa ba yir taha pe na yãhãýõr wo, wo ga Yĩnfua wãã ncaha ye. Loo na, wo ga ba kuee yai tãñ Yĩnfua ne. ¹⁸ Tee mii ye kaplãñ ngĩ luhu, -ye naa ke pãã yii ye, ye naa ye laam yĩn loo nde ne!

5

-Ye yii yigi, Yīnfua wādurbaŋ ga ba ye fe gbe!

¹ Wo nna, kai- ngīi pyeyale tesē ke pyeper ne, ye sē n kε n koo yrūhū yar ye na ye. ² Yii gε le cā laha ma yee, waa saa ba Yīnfua durbaper cā ye. Koo per ga ba pye mii yuhu wāŋ syi dyaŋ tuu ne pa yīmper wo, waa gε saa cā ye. ³ Yaliile nawee- ga ba naa n yee: Yagaa woo, laa wāpee wee ye, ntāncer wīi laa wee nantāŋ ye, loo yale -sē ne, le kapeengbāy ga pe fe gbe le pe dye. Pe saa ba wloho yi le wo ye, le ga ba nii mii calaifua wāŋ syi dyaŋ, laha ke ne u fe gbe wāyaa ne. ⁴ Yii poo na, wo nna, tee laa cā Yāhā wīi na, ke per saa waha ye fe gbe yuhu wāŋ syi dyaŋ ye. ⁵ Ye sē yāā, ye bye ye ma cāā- nawee-, ye ma yai nawee-, kai nkāy ke yō gbaa na, ye koo pye. Wii mpāy too Yesu ta wo Yater, yīmper wohofa sē me wo ne ye, wamfa sē me wo ne ye. ⁶ Loo na, wo ma syi wo naa napar pye wo sā wāy naa n faha wo Yīnfua Yesu wīi ne mii mpāy dyaŋ pe sē cīinde Yāhā cā ye. Wo yai wo naa wo laam too yalebye wo Yīnfua Yesu wīi ne, wo yai wo naa kacān yāā wii na. ⁷ Yīmper kē nawee- pe sā n wāy, yīmper maha kē nawee- pe sēm wo n ter, ma n faha pe ya yaha. ⁸ Wii na, wo ma yai nawee-, wo yai wo naa kacān yāā wii na. Wo ma Yesu ta wo Yater ma maha ta, wo ntāŋ nii n dye wii tāy, le ga nii wo ye mii ntēn nayroho dyaŋ naan miyfa pe le paha tā kadye na. Wo ma wo koho taha yaha wo wāsyayaha wīi na, le ga nii wo ye mii ntēn yīncigi dyaŋ naan miyfa pe le paha tā yīŋ na. ⁹ Ye sē yāā, Yāhā sē wo yāŋ yi ma yee, ke kasāhā te ba too wo na ye. Ke wo yāŋ yi, ma yee wo wāsyayaha yāā wo Yīnfua Yesu Crise kāmāy na. ¹⁰ U Syayahafua ku wo wīi na, ma yee wo ba nii u ne yaliile wo u ma ba dur ba. U dur ba wo yāā yrāŋ woo, u dur ba wo yāā too ku woo, loo wīi nen ya ne, wo ga ba nii u ne. ¹¹ Loo na, -ye naa ye laam gbā, -tee naa koho le yii ye, ye naa kaa taha ye troho wātāhā na Yesu Crise kānde wo!

¹² Mpāy pe Yīnfua tēn tē ye kē, ma ye troho wātāhā sron ye kē Yesu kānde wo, ma ye yi n kāā kapee- wāpyeŋ kānde wo, wo nna, wo ye nar, -ye naa nagboho ta pe na! ¹³ Pe tēn lii tē ye kē, ye tyii loo nde n ta, pe wīi n naa n tāy ye ye. -Ye naa laanyīn wūhū pye yii kē tesē ye nampyeŋ- bye ne! ¹⁴ Wo nna, wo ye bye nar, mpāy pe tēn wīi sye, -ye pe yar le ne ye yee, kayīi sē ne pe dye yer ye. Mpāy pe ma, laa le pe fāy, -ye naa pe laam yīn! Mpāy laam pe ma fāhāfāhā kapee- wāpyeŋ kue ye, -ye naa pe yāŋ ye naa laantor kaplāŋ le pe laam wo. -Ye naa ye laam yīn poo mii bye ne! ¹⁵ -Ye naa yii yigi: Ye nampyeŋ- ma kapee pye ye na, ye ma syi ye le dur u kē ye! -Ye naa kayīi loo kε, ye naa n pye yii kē tesē nawee- bye ne. ¹⁶ -Ye yāŋ, -ye naa nuhu di yalebya, ¹⁷ -tee naa n pāā Yāhā ne yalebya, ¹⁸ -tee naa syaha wāā Yāhā kē kānkai- kur bye wo! -Ye naa ye troho tāhā koo syi Yesu Crise kānde wo, yii mpāy tee seefar le Yesu Crise ne. Koo ke ma Yāhā laam wūhū. ¹⁹ Yāhā Yrā lii Yāhā le le ye laam wo, le ma mii naa dyaŋ Yāhā ke tar ye laam wo. -Ye naa n luhu le yīmbui nde ye, ke naa ma n fege ye! ²⁰ Wii ma Yāhā kapān laa luhu u laam wo ma le tōr, ye ma syi ye yee, yīŋ wee le na ye. ²¹ -Ye yāŋ naa n le kai- bye wo, lii ma sron, -ye loo gbe! ²² Lii le -sē pee, -ye loo yāā ye le ta yaha!

Syaha tesē Yāhā wānar fla ne

²³ Yāhā gii ke n pai yrīŋ ne, ke ta ye n kuee yai tāŋ ke koho wo. Ke ye laam bye ta pe n kuee yai tāŋ gbegbe, ye yrā ne, ye kadye bya ne, wo Yīnfua Yesu Crise n sya ba dur ba! ²⁴ Yāhā koo ke ga le pye ye kē. Ye sē yāā, Yāhā sē n yi ke kapān kur ye ye. ²⁵ Wo nna, ye bya, -tee naa Yāhā nar wo kē yii ndoŋ! ²⁶ Yesu kāndeyārfa mpāy bye pe ma ye fla na, ye pe bye gbihi syar wo kē, ye pe yar wo bye ma tuhufua nen pii, wo ntāŋ dye wii tāy. ²⁷ N ye nar Yīnfua myaha ne, -ye saba nwo kal Yesu kāndeyārfa bye n luhu. ²⁸ Wo Yīnfua Yesu Crise u kaa taha ye na.

Ke kai- wāyar kuasaha

Pɔl saba syāŋ wuhu kaplāŋ Tesalonifa ye

Syaha fla

¹ Ndoo Pɔl tesē Silaasyi ne, Timuti ne, wii me too saba nwo yrūhū nɔ wāā ye kē, yii Yesu kāndeyārfa yawāhāfa mpāy tee ma Tesaloni wo, ma seefar le wo Tuhufua Yāhā ne tesē wo Yīŋfua Yesu Crise ne. Wo syaha ma ye ye. ² Wo Tuhufua Yāhā tesē wo Yīŋfua Yesu Crise ne, ke ke kayī wāā ye kē tesē ke yrīŋ ne.

Wāfāy naa bye ne, Tesalonifa ka ya- hasee ye Yesu kānde wo

³ Wo nna, yii mpāy ye n yār Yesu kānde wo, kaa n taha ye Yesu wāta wī na ye Yater, kaa maha n taha ye bye ntāŋ wādye wī na yii tāy. Wo yai wo naa syaha wāā Yāhā kē yalebye loo nde wī na. Le sroŋ wo naa loo pye. ⁴ Loo ne, wo ne naa ye wī pāā Yesu kāndeyārfa yawār teebehe wo, wo naa ye sey wo yee, nawee- pe sya ye nuhu le Yesu kapāyī wī na, wāfāy ke maha ma ye na, loo naa bye ne, ye ye laam yīn, ma n yār le Yesu kānde wo laantee nen ne. ⁵ Wii ma loo yāŋ u ga cā u yee, Yāhā ga ba nawee- sāhā ke kasāhā tii ne te sroŋ. Tee mii, ye wāfāy sya le kapāyī wī na, Yāhā ga ba yee ye wī na ke yee, ye yai Yāhā Yai ne.

⁶ Ye sē yāā, lii le sroŋ, loo ne Yāhā ga ba pye: Mpāy pe ye nuhu yagaa Yesu wī na, Yāhā ga ba pe bye pēn. ⁷ Yii mpāy tee ma wāfāy wo Yesu wī na yagaa, Yāhā ga ba wūū wāā ye kē, wo bya ne. Yāhā ga ba loo pye yaliile wo Yīŋfua Yesu ga ba yir yāhāyīŋ na, u naa n pai u yāhāyīŋ tēnlehe ye ne, u yāhāyīŋ tēnlehe mpāy pe ma fānga ne. ⁸ U ga ba naa n pai mii naa dyaŋ ke u gbey le, kacān wee ke wāyehē na ye. U ga ba pa nawee- wāpēn wī na. Mpāy pe sē n kē pe Yāhā cā ye tesē mpāy ne pe sē wo Yīŋfua Yesu kapāyī sya ye, u ga ba poo pēn. ⁹ Pe wāpēn ga ba pye lii ne Yāhā ga ba pe wī pye klaha- tāŋ, pe saa maha yō yāā ye. Yāhā ga ba yer tā pe

na, pe saa waha crā Yīŋfua na ye, pe saa waha u fānga nayōr yāā ye. ¹⁰ Koo ngī ga ba pye per gii Yīŋfua ga ba dur ba; u ga ba pa pe n ba naa u sey u fānga wī na, u fānga gii ke n yāā mpāy na pe ma u wām. U ga ba pa pe n ba naa u miingbāŋ yee mpāy bye wī na, pe u ta pe Yater, tesē yii bya ne, tee wo yē kaplāŋ sya ma Yesu ta ye Yater.

¹¹ Loo ne le wo ta wo Yāhā nar ye wī na yalebye. Yāhā ke ye yee, ye naa ye troho tāhā mii syi, wo ke nar, ke fānga le ye laam wo, ye n waha naa ye troho tāhā koo syi. Wo maha ke nar, ke ke fānga ter wāā ye kē, ye n waha naa ke laantār wī pye. Tee Yesu ta ye Yater, kai- nkāy tee yai ye naa n pye, n Yāhā nar, ye waha naa ke pye Yesu fānga kāmāy na. ¹² Ye ma loo pye, pe ga ba Yīŋfua Yesu myaha sey ye wī na. Pe ga maha ba naa ye bya sey u wī na. Yāhā tesē wo Yīŋfua Yesu Crise ne pe kayī lii pye ye kē, loo ne tē ye yar.

2

Kai lii le ga cāā pye Yesu wādurbaŋ yaha

¹ Wo nna, wo Yīŋfua Yesu Crise wādurba wī na tesē wii wāwāā wī ne u tāy, waa ye yar waha nde ne: ² Ye ma syi waa n waha ye kar yaha u yee, Yīŋfua wādur per nɔ wa, u ye ta ye laam n wlāhā nii ye ye, ye n maha kuee naa ntāŋ cer yalebye ye. Waa ma sya loo nde pāā ye ye ma yee, Yāhā kapān ne le dye u laam wo, ye ma n luhu u ye ye! Waa ma sya maha loo nde pāā ye ye yaliile wo, tuu ma u nawee- klaha Yāhā kaplāŋ ne, ye ma n luhu u ye ye! Waa ma sya maha yee, wii ge kē too loo nde yrūhū le saba waa wo, ye ma n luhu u ye ye! ³ Ye ma syi waa ter n ye kar yaha kapān laa syi ter ge ne ye! Ye sē yāā, nawee- busāā ga Yāhā wī sye. Tesē, wii u ma napee ma yee, woo kalaa wee Yāhā na ye, woo ga yi wa, woo wii u wī ga ba pye klaha- tāŋ. Koo kate- syāŋ ngī ga cāā pye wa, Yīŋfua n cā pa. ⁴ Wii u ma napee, u ma ba yi, u ga ba sye, nawee- ma n naa diŋ yi ngaa ter kē ye, pe ma n maha naa Yāhā sey ye. U ga ba u ya ta Yāhā ge draha wo, u sya

ga dye Yāhā kangbāṅ laam wo, u tege nii nangbāṅ dyaṅ, tuu yee woo ge kē tuu ma Yāhā. ⁵ Yaliile tē pye ye ne, n sē naa kai-ngī pāa la ye ye?

⁶ Laa -sē ma le ta kai- ngī saha pye yagaa ye, ye le cā. Yāhā ke yaliile ta, u napee ga ba yi loo yale wo. ⁷ Sāndāpee yīṅfua tuu ta yagaa nawee- n nii Yāhā kānde wāyār sye, ye sē le yāa la? Wii tuu -sē ta u napee saha yi yagaa ye, u ga kuee loo na Yāhā n ba u gbe kāā. ⁸ Yāhā ma ba woo gbe kāā, ke ga ta u napee n yi, wii tuu Yāhā kānde sye kueekuee. Yīṅfua Yesu ga ba u boo u yē tefay ne. U ga ba u wī pye klaha- tāṅ u wāpaṅ nagboho nayōr ne. ⁹ U napee ma ba yi, sāndāpee yīṅfua ga ba fānga wāa u kē, u n naa yēkā wūhū ter bye pye tesē kangbāhā ter bye ne, u naa nawee- wlaṅ pe n sya yee, u ke pye Yāhā kāmay na. ¹⁰ U ga ba kawar ter bye ta u naa nawee- plaha le ne. Poo nawee- mii, le cīnde kapān sē naa n tāy pe ye ye, cīnde kapān lii le ne ga waha pe sya yaha. Pe le sye, koo kē u napee ga waha naa pe plaha. ¹¹ Pe le cīnde kapān sye, loo ne Yāhā ga ba fānga gaa ter ta ke n yia pe na, ke pe ta pe n kuee yai tāṅ u napee kawar wo, kawar rii pe ba te sya ma yee cīnde ne. ¹² Loo na, mpāy pe le cīnde kapān loo sye, tesē lii le sē sroṅ ye, pe ma maha loo yigi klue sīi nuhu ne, Yāhā ga ba pe pēn.

Pɔl u lii ke Tesalonifa wī na

¹³ Ma -sē yee yii poo na, wo nna, ye wī n tāy wo Yīṅfua ye. Wo syaha wāa Yāhā kē yalebye ye wī na; wo yai wo naa loo pye. Ye sē yāa, ke kai- bye fegbecāa na, Yāhā bii ye yāṅ yi wa, koo ga ye sya yaha. Yāhā Yrā ye laam ta pe n nii gbegbe, ye maha le cīnde kapān yigi klue sīi, Yāhā koo kate- syāṅ ngī ta, ma ga ba ye sya yaha. ¹⁴ Yāhā ye yee ye wāsyayaha wī na le kapāyīi kāmay na, Yesu kapāyīi lii too pāa ye ye. Loo na, ye ga ba ye Yīṅfua Yesu nayōr ter yāa. ¹⁵ Wo nna, -ye yii plāhā, ye kuee Yesu kānde wo! Too ye klaha kai- nkāy ne too yrūhū nō wāa ye kē saba laam wo, tesē kai- nkāy ne too naa ye klaha yaliile wo too pye ye fla na,

ye ma n tyii koo wī nen laa ge n faha ye na ye!

¹⁶ Wo wī n tāy wo Tuhufua Yāhā ye tesē wo Yīṅfua Yesu Crise ne. Ke ke laantār wī pye wo kē ma wo laam yīn. Ke maha wo ta wo n koho taha yaha cīnde yrā na, lii wākuayāa wee le na ye. ¹⁷ Wo ke nar, koo tesē wo Yīṅfua Yesu ne, ke nuhu le ye laam wo, ke ye ta ye n naa kayūhū pye, kaplāyūhū ke maha naa n yi ye yē wo.

3

Yāhā wānar fla

¹ Wo nna, -ye naa Yāhā nar wo kē, nawee- busāa n waha wo Yīṅfua kapān yāa luhu, pe le sya pe naa pe troho tāhā le yor wo, nawee- n naa le miingbāṅ sey. ² Nawee- mpāy pe sē n sroṅ ye, ma maha pee, -ye naa Yāhā nar, ke n wo yi kāa pe fānga koho wo. Ye sē yāa, nawee- bye sē me pe Yesu ta pe Yater ye. ³ Wo Yīṅfua sroṅ, u sē u yē kapān dur ye. U ga ba ta, ye n naa yii plāhā u kānde wo. U ga ba naa n sēṅ wo na, wo ma n gbe Setane sāndāpee yīṅfua namihi wo ye. ⁴ Yīṅfua tuu lii pye ye kē, le wo laam yīn. Wo cā too ye yar lii ne, loo ne tee n pye, ye saa dur yi yāa le wo ye. ⁵ Wo Yīṅfua nar, u ta ye n cā ye ntāṅ dye Yāhā tāy tesē ke wī gboho ye laam wo. Wo maha u nar, u ye ta ye n naa ye laam yīn wāfāy laam wo u Yāhā Yīndefua Crise wāṅ syi dyaṅ.

Ye yai ye naa tēn tē!

⁶ Wo nna, waa ye yar waha nde ne wo Yīṅfua Yesu Crise myaha ne: Ye nampyeṅ- mpāy pe nii napar ya pye, ma maha yee, pe saa naa pe troho tāhā le kānde wo ye, kānde lii too yar ye na, ye ma n ye kai- wāa naa n pye pe ne ye. ⁷ Tee yai ye naa lii pye ye troho wātāhā ter n nii wo wāṅ syi dyaṅ, ye le cā. Too pye ye ne, ye cā ma yee wo sē naa napar pye ye. ⁸ Wo sē ba ta, waa n naa wo yē woo faa ye. Wii ge naa tēn tē wii ya ma sya naa n fāy cīnde wāfāy, wo sē naa n ke yii waa ge n naa n fāy wo yē wāwoo wī ne ye. ⁹ Wo ne ga waha tyii, ye n naa koho le wo ye, ye naa kai- nkāy pye wo kē faa. Ya'a yāa too loo sye, wo naa n ke wo kānyīi yar ye na,

ye n yāŋ wo na, ye naa ye troho tãhã wo wãŋ syi dyaŋ. ¹⁰ Ye cã ma yee, too pye ye fla na, wo naa ye yar ma yee, wii ma yee, u saa naa tēn tē ye, woofua sē yai u naa n di ye. ¹¹ Ya'a yãã wo kai- ngĩ pãã ye ye, wo le luhu ma yee, ye laam wo, mpãŋ ma pe napar pye, pe sē waha pe ya yē ge woo pe ya ya ye, ma -sē pe yē le nawee-kai- wo. ¹² Poofa mii, waa pe yar waha wĩ nen nde ne: Pe naa tēn tē yalebye pe naa pe yē digi ke pe ya ya, pe waha naa n di yaryar. ¹³ Yii poo na, wo nna, ye ma n fãŋ yãã kayĩ wãpyeŋ ne ye! ¹⁴ Kai- nkãŋ too yrũhũ yar ye na saba nwo laam wo, wii ma yee u sē koo pye ye, ye bye ye naa u pyer yāŋ, ye ma n naa u yē le ye kai-wo ye, fyar n u yigi le ne. ¹⁵ Ye ma n -sē yee, yaa u tee naa n pye mii u ma ye napĩ dyaŋ ye, ye nampyeŋ kē u ne, -ye naa u yar laanyĩn ne.

Syaha tesē Yãhã wãnar Tesalonifa kē

¹⁶ Yãhã gii ke ma yrĩŋ kēfua, ke naa yrĩŋ wãã ye kē yalebye wãwãã ya woo. Yĩŋfua u naa n nii ye ne yalebya. ¹⁷ U saba kaplãŋ kuasaha nge, ndoo Pɔl, n ke fla yrũhũ nii ya, koho ne: N ye bye syar. Ye ma ra syaha kaplãŋ yãã, yaa cã ndoo n u saba yrũhũ cĩnde. N ta saba kuasaha bye yrũhũ koo syi. ¹⁸ Wo Yĩŋfua Yesu Crise, u kaa taha ye bye na.

Pɔl saba cir kaplāŋ Timuti ye

Syaha fla

¹ Ndoos Pɔl kē, ndoo wii n ma Yesu Crise tēnlɛhɛ. Yāhā gii ke ma wo Syayahafua, koo ke ra taha le na, koo tesē Yesu Crise ne, woo wii too koho taha yaha u na.

² N saba nwo yrūhū nɔ wāā mboo Timuti kē. Ma ma ra cīinde dya Yesu Crise kānde wo. Wo Tuhufua Yāhā tesē wo Yīnfua Yesu Crise ne, ke ke kayī wāā ma kē tesē ke yrīŋ ne, ke ma fɛn di.

Mii yigi kawarfuafa kaklaha ne!

³ Tē naa n gaha Maseduanfa kāntraha na, ma ba ma yar lii ne, n ga ma laam too loo wīi nen ya ne: Kuee Yefɛsyi wo, mpāy ma ke fla Yesu kāndeyārfa yawāhā wo, pe nawee-klaha kaklaha nkāy ter ne. Ma yai ma pe yar pe tyii. ⁴ Nkāy ke wee yīŋ ne ye mii ngbāy dyaŋ, pe yar pe tyii koo wāpāā na tesē faale wāɛ myar rii ne te yrūhū ta buarbuar. Koo ngī sē laa yō mii kaplāŋ wātyīn ya sē kē ye. Koo kaklaha ter sē n gaha Yāhā wīi wācāŋ ne yaha ye ye. Yāhā n kɛ nawee- pe Yesu ta pe Yater pe waha sya yaha.

⁵ Ma'a yāā tē yee, ma pe yar pe tyii koo kaklaha ngī ter na, n n traha nawee- ntāŋ pe naa n dye pe ya tāy. Pe laam ma nii gbɛgbɛ, kai- nkāy pe cā ke sron, pe ma n gaha koo kue ye, pe ma Yesu ta pe Yater laantee nen ne, loo na pe ntāŋ ga dye pe ya tāy. ⁶ Mpāy ma pe loo nde sye ma kuee kaplāŋ tyīn kai- nkāy na, yīŋ wee ke na ye. ⁷ Poofa mii, kānde lii Yāhā le ta, pe n traha pe nii nawee klahafa le ne. Kai- nkāy pe - sē n pāā, poo gɛ sē ke war ye, kai- nkāy pe n traha pe naa nawee- klaha, pe sē maha ke war ye.

⁸ Wo cā kānde lii Yāhā le ta, kayī ne, le ma pye pe nawee- klaha le ne, mii Yāhā le yar mii. ⁹ Wo cā ma yee, mpāy pe sron, kānde lii Yāhā le ta, le sē yi poo myaha ne ye. Le yi mpāy myaha ne pe ma kapeepyefa, mpāy ne pe sē n luhu

Yāhā ye ye, mpāy ne pe pee, mpāy ne pe kāmpee yār, mpāy ne pe sē Yāhā gboho ye, pe sē maha Yāhā kai- yāŋ ye, mpāy ne pe pe tuhufa boo pe nahafa ne, mpāy ne pe ma naboofa, ¹⁰ mpāy ne pe sē fyar cā ye, mpāy ne pe n sāy pe naawai ne mpāy pe sē ɛ wa ye, mpāy ne pe yāmpa cāā troho, mpāy ne pe kawar fua, mpāy ne pe Yāhā ka n di, mpāy ne pe kai- nkāy pye ke sē wāā le cīinde kaklaha wūhū ne ye.

¹¹ Koo cīinde kaklaha ngī, le Yesu kapāyī ke yar wo na, Yesu kapāyī lii le wāā ra kē, n naa le tōr nawee- ye. Le Yāhā nayōr yar wo na, Yāhā gii ke ma kānkai- byɛ ne.

Laantār rii Yāhā te pye yar Pɔl kē, te gboho

¹² N syaha wāā wo Yīnfua Yesu kē, woo wii tuu fānga wāā ra kē ta tēn laam wo. N syaha wāā u kē, woo wii tuu yee tē yai u tēn wātē ne, ma ra yāŋ yi n naa le tē.

¹³ N -sē nwo, faale wo, n sē naa wāyī pāā u wīi na ye. Mpāy pe naa n taha u na, n naa pe nuhu, ta laam ba waha ter. Loo naa byɛ ne, u ra yāŋ yi. Tē sē ba Yesu ta ra Yater ye, n sē ba cā kapee kē tē naa n pye ye, Yāhā n ra fɛn di. ¹⁴ Wo Yīnfua n kayī pye ra kē, le n sya gboho ter. Woo kē tuu ra ta ta n u ta ra Yater. Woo kē u ta ta ntāŋ n dye u tāy, ma yee nawee- byɛ ntāŋ pe waha dye ra tāy.

¹⁵ Kapān laa nde, cīinde ne; nawee- byɛ yai pe le sya nuhu ne: Yesu Crise pa driyɛ wo kapeepyefa syayahasaha wo. Kapeepyefa laam wo, ndoo tē pee pe byɛ na. ¹⁶ Yāhā n le sya, ma ra fɛn di. Loo nde yai wo le cā: Yāhā Yesu Crise ta u le yar nawee- na, pe n waha cā Yāhā ke laam yīn nawee- ne. Ta dyaŋ tē pye, kapeepyefua waa sē ba ter ra yaha ye, ke sē ke laam yīn la ra ne? -Ye cā ye yee, ke ke laam yīn nawee- ter byɛ ne. Loo na, mpāy pe ga ba Yesu ta pe Yater, pe cīinde yrā yāā, cīinde yrā lii wākuayāā wee le na ye, pe ga waha ra wīi yāŋ, Yāhā ke laam yīn ta ne mii, pe cā pe yee Yāhā ke laam yīn nawee- ter byɛ ne. ¹⁷ Yīnfuangbāŋ wii u ma wākuayāā wee u yīnfar na ye, woo wii wākuyāā wee u na ye, woo nwo nawee saa waha u yāā yīnde ne ye, woo nen ya kē u ma cīinde Yāhā, u miingbāŋ

yai ke naa n yee yalebye, u yai u naa n sey yalebye, wāyeryāā ma n pye le na ye. Amen, le nii ke syi.

¹⁸ Timuti, ma ma ra dya Yesu Crise kānde na. N ga ma yar waha laa ne. Yāhā kāmāy na, kai- nkāy ke ba pāā yaha ma wīī na, koo ma suhu lii ne tē ga yar ma na, ke wāā le. Loo ne nde: Taa Yesu ta ma Yater mii, naa loo cīinde wīī yān, kawar wūhū nkāy ma n wlāhā le wo ye. ¹⁹ Ma'a n traha ma waha yia, taa Yesu ta ma Yater mii, u ta yaha tān ma Yater koo syi! Kai- nkāy taa cā ke sron, naa koo ya pye! Mpāy pe koo wāpyen sye, loo pe ta pe n plaha, ma Yesu kānde miy yaha. ²⁰ Yiime pye pe ne tesē Lesyāānder ne. Poo nawee- syām me, n tyii Setane na u waha pe fāy, pe n waha cā pe yee kaplāmpee- wāpāā Yāhā kē, le sē yō ye.

2

Wo yai wo naa Yāhā nar nawee- bye kē!

¹ N ga ye bye yar waha nde ne: Kai lii le ma yīn, -ye naa n pāā Yāhā ye, ye naa ye yīn wūhū nar ke ye, -tee naa ke nar ye nampyen- kē. Ke kayūhū nkāy pye nawee- bye kē, -ye naa syaha wāā ke kē koo ngīī wīī ne! -Ye naa Yāhā nar koo syi nawee- ter bye kē! ² -Ye naa Yāhā nar ke syi klo yahaseefa kē tesē fāngafa ne, wo n waha naa wo troho tāhā laanfīr ne, yrīn wo, too maha naa Yāhā myaha gboho, too naa wo troho tāhā Yāhā kānde wo laanyīn ne. ³ Loo nde yō, ma maha n tāy wo Syayahafua Yāhā ye. ⁴ Ye sē yāā, Yāhā n ke nawee- bye pe waha sya yaha, pe maha waha le Yāhā cīinde wīī cā. ⁵ Ye sē yāā, Yāhā ney ya kē ke ma, kusyiifua nen ya kē u ma Yāhā nsoho wo nawee- ne, woo kē Yesu Crise ne, u pye nawee wo wān syi dyan. ⁶ U le sya ma gbā ku, loo n nii wo bye wāsyayaha dir tuu dāā. Loo nde ta, Yāhā ke bii yale lii yar yaha Yesu gbā wīī na, loo yale le ba nō, poo gbā mii ta nawee- bye n cā ma yee, pe wāsyayaha wīī ma Yāhā laam wo. ⁷ Loo ne, ta n nii Yesu tēnlēhe, ma maha nii Yāhā tēntē, ma ga naa nawee- klaha, mpāy pe wee Yiifee- ye, pe n waha Yesu ta pe Yater, pe le Yāhā

cīinde wīī cā. N sē kawar fua ye, cīinde ne tē n pāā.

⁸ N n ke Yesu kāndeyārfa yawāhā teebehe bye wo, pe naam pe naa n pāā Yāhā ne. Pe ma nii n pāā Yāhā ne, pe laam yai pe nii gbegebe, pe ma n naa ncafūhū di ye, wāhā wīī laa ma n pye pe laam wo ye! ⁹ N maha le ke ca ye, pe naa faha wān le, faha wān tii syi nawee saa waha yīnde yi too pe na ye. Pe ma syi pe pe yīnde le yaha yīn wāfan wo, nsāāsugu ne, sān wān ne, tesē faha wān tii ne te dir te sron gboho ye. ¹⁰ Too nde wālen sē kē ke ma yīn ye. Kayīī wāpyen loo le ma yīn. Kayīī wāpyen loo le yai ca mpāy ne pe yee, poo Yāhā myaha gboho.

¹¹ Ca yai pe yaha le, pe yīn kor le, pe naa n luhu Yāhā kaplān ye; pe yai pe tyii ke n naa n dye pe laam wo. ¹² Cōo woo sē yai u naa naa klaha Yāhā kaplān ne ye, u sē yai u kuā tā naa na ye, u yai u naa laanyīn yāā. ¹³ Ye sē yāā, Yāhā cāā Dama tāhā, ma ba Awa tāhā kur kue ye. ¹⁴ Dama sē kē tuu tyii u sāndāpee yīnfua n u wlan ye, cōo kē tuu tyii u sāndāpee yīnfua n u wlan. Yāhā ke bii yee, pe ma n lii pye ye, u n le pye. ¹⁵ Ca -sē ga waha sya yaha kicar waa wāsee wīī na. Pe -sē yai pe Yesu ta pe Yater pe kuān ne, pe tyii nawee- ntān naa n dye pe tāy yalebye, pe laam n nii gbegebe, pe naa n laha pe kānkai- bye wo.

3

Yesu kāndeyārfa yawāhā yahaseefa

¹ Kapān laa nde, cīinde ne: Wii ma yee u Yesu kāndeyārfa yawāhā yahaseefua tēn syi ke, tēyīī ne u n ke. ² Wii ma loo tēn tē, u yai u sron kai- bye wo; u yai u pye cōo nen ya ne, u yīnde ma n pye cōo waa ter na ye. U yai u u ya wāyigi cā. U yai u kai- cā. U yai u pyer n yō. U yai u nampay wāyigi cā. U yai u le Yāhā kaplān wāklaha cā nawee- ye. ³ U sē yai u tar sēm na ye. U sē yai u naa fānga yar nawee- na ye. U yai u naa n tāy nawee- ne. U sē yai u naa wāhā cer ye. U sē yai u ta, war wīī n gboho u laam wo ye. ⁴ U yai u u kahafa wāyigi cā, u yai u ta u pii naa n luhu u ye, pe maha naa u gboho. ⁵ Ma sē yāā, nawee ma yee u sē u kahafa wāyigi cā ye, u ga

waha pye mii, u waha Yesu kãndeyãrfa yawãhãfa yigi yõ, poo mpãy pe ma Yãhã wãm? ⁶ U sã yai u pye nafuẽ le Yesu kãnde wo ye, mii loo sã ne ye, u ga waha yatan ta u ya na sãndãpee yĩnfua Setane wãŋ syi dyan, Yãhã n u pẽn. ⁷ U yai, mpãy pe wee Yesu kãndeyãrfa ye, poo n cã pe yee u troho wãtãhã ter yõ. Mii loo sã ne ye, u wĩ ga sye pe ye, u n waha gbe sãndãpee yĩnfua namihi na.

Koholefa Yesu kãndeyãrfa yawãhã yahaseefa ye

⁸ Mpãy pe koho le Yesu kãndeyãrfa yawãhã yahaseefa ye, pe yai pe laha. Pe yai pe naa cĩnde pãã. Pe sã yai pe tar sãm na ye. Pe sã yai pe naa wale ke dawar ne ye. ⁹ Pe Yesu ta pe Yater, le Yãhã kapãyĩ cĩnde wĩ lii le yar pe na, pe yai pe le yigi klue sĩ laantee nen ne. Kai- nkãy pe cã ke sron, pe naa koo pye. ¹⁰ Ye yai ye pe troho wãtãhã ter yãŋ, pe ma n sron, ye cã pe taha loo tẽn nde na. ¹¹ Pe ca bya, pe yai pe laha. Pe sã yai pe naa nawee- wãpee pãã ye. Pe yai pe pe ya wãyigi cã. Pe yai pe naa n sron kai- bye wo. ¹² Naa wii u koho le Yesu kãndeyãrfa yawãhã yahaseefa ye, u yai u pye cõõ nen ya ne, u yĩnde ma n pye cõõ waa ter na ye. U yai u u pii wãyigi cã tesẽ u kahafa bye ne. ¹³ Mpãy pe koho le Yesu kãndeyãrfa yawãhã yahaseefa ye, pe ma sron pe tẽn wo, nawee- ga naa pe gboho. Yesu cĩnde wĩ lii pe sya laantee nen ne, pe ma nii loo pãã nawee- ye, pe ga waha le pãã naa n laha laanyĩn ne nawee- ye.

Yãhã cĩnde wĩ lii waa sã le cã yãã ye

¹⁴ N saba nwo yrũhũ nõ wãã ma kẽ, ma - sã n traha n ga ma yãŋ plii nde na. ¹⁵ N ma ma- kuee ter, saba nwo ga ma klaha laa ne: Yesu kãndeyãrfua yai u naa u troho tãhã mii u Yesu kãndeyãrwai ne, maa le cã. Poo ma mii tuhufua nen pii dyan. Poo me, pe ma ke Yãhã kãndeyãrfa yawãhãfa, Yãhã gii ke ma yrãŋ yalebye. Poo me, Yãhã wãm. Ya'a yãã, le Yãhã cĩnde le soho Yesu kãndeyãrfa koho wo, poo me pe n sãn le na. ¹⁶ Cĩnde ne, kai lii le wo ta wo n Yãhã ta wo Yater, waa saha le war ye.

Le yĩŋ wĩ gbaha, waa saha yee kangbã sã ne ye.

U tege ba wo ye nawee kadye ne.

Yãhã Yrã le yar gbaa na u sron.

U u ya yi yar yãhãyĩŋ tẽnlehe na.

Kapãyĩ lii le u wĩ pãã,

driyẽ kui bye le luhu.

Driyẽ kur bye wo,

nawee- ter bye u ta pe Yater.

Yãhã u kuã yir ga ta niisayũhũ wo

yãhãyĩŋ na.

4

Kawar kaklahafa

¹ Yãhã Yrã le yar laha ma yee: Mpãy ga ba dur yi kãã Yesu kãnde wo driyẽ kuayale wo. Pe ga ba naa n luhu yĩmbuhu nkãy ye, ke n pe kar naa n yaha. Pe ga ba naa n luhu sãndãpee kaplãn ye. ² Loo ga ba pe ta, dawarfa tesẽ kawarfuafa ne, pe n pe plaha, pe n naa kãmpee yãr. Poo dawarfa mii tesẽ pe kawarfuafa mii ne, pe ga ba nii, pe naa kapee- pye, pe kalaa saa pye ke na ye. Pe ga ba nii mii, Setane pe kayĩ wãpyen suhu boo pe kẽ. ³ Poo kawar kaklahafa mii, pe nawee- klaha ma yee, cõõ wãsyãŋ sã yõ ye, ma maha yee dir raa ma te wãdiŋ sã yõ ye. Ah too dir nde, Yãhã sã na ke re tãhã? Mpãy pe Yesu ta pe Yater, ma cĩnde cã, pe ga waha syaha cãã wãã Yãhã kẽ, pe too dir di. ⁴ Ye sã yãã, Yãhã ke dir wãn tii bye tãhã, te bye yõ; taa ter sã yai mboo Yesu kãndeyãrfua ma te sye ma yee, te ma tã ye. Te bye yai ma waha te di, taa -sã cãã syaha wãã Yãhã kẽ. ⁵ Yãhã kapãn tesẽ syaha wãwãã ne Yãhã kẽ, koo ke n pai wãn bye wãyõŋ ne Yãhã ye.

Wii syi u ma Yesu Crise tẽntẽyõ

⁶ Ma'a koo kaklaha ngĩ yar pe Yesu kãndeyãrfa na, maa nii Yesu Crise tẽntẽyõ. Ma'a loo pye, nawee- ga cã pe yee, ma n poho Yãhã kapãyĩ ne, ma suhu cĩnde kaklaha nkãy ne raa yigi. Koo kate- syãŋ ngĩ ke kaa taha ma kacãn na Yãhã wũhũ kue ye mii digi dyan, ke ne kaa taha ma kadye fãnga na. ⁷ Ngbãŋ rii te sã cĩnde Yãhã wũhũ pãã ye, ma yai ma te wĩ sye. ⁸ Ma'a yĩŋ le Yãhã kai- na, maa

ke cã laha, ma nii yĩmbui nen na Yãhã ne. Kadye wãshã gbar nawee kadye ya sãhã, yĩn sã -sã wee re na ke syi ye. Ma'a -sã nii yĩmbui nen na Yãhã ne, loo nde ma yĩn ne. Ma sã yãã, loo nde nawee ta u n nii yrãñ na nanga, sukũhũ gaa bye ne. ⁹ Kapãn nde ma cĩinde, nawee- bye yai pe le sya nuhu ne. ¹⁰ Loo ne, wo n nii Yãhã tẽn tẽ yalebye, ma maha sron n kãn ke wĩ ne. Ye sã yãã, wo koho taha yaha Yãhã na, Yãhã gii koo nen ya ke ma yrãñ, ma maha ma nawee- Syayahafua, nawee- mpãy bye pe Yesu ta pe Yater.

¹¹ Kai- ngĩi bye klaha pe Yesu kãndeyãrfa yawãhãfa ye, taa pe yar waha, pe naa koo ngĩi pye. ¹² Taa ma naanfuẽ, ma'a syi ta waa n naa ma kloñ loo nde wĩ na ye. Ta, ma pyer n naa n yõ, Yesu kãndeyãrfa n te yãñ naa n gbe ma ye, ma yẽ kaplãñ ne, ma troho wãtãhã ter ne. Ta, nawee- bye ntãñ n dye ma tãy, -taa tyii ma laam n yõ, Yesu kãndeyãrfa n naa n yãñ ma na, ma Yesu wãtan ter ne ma Yater, ma laam gbege ter ne.

¹³ Naa ke Yãhã kaplãñ kal Yesu kãndeyãrfa yawãhãfa telai wo nawee- bye yĩnde na! Naa pe yar pe naa kãnyĩ yãr! Naa pe klaha Yãhã kaplãñ ne! Koo ngĩi yigi ma naa ke pye, ta n sya ba dur ba. ¹⁴ Per gii Yesu kãndeyãrfa wãle pe ba klue taha ma na, Yãhã ba kaplãñ nkãy le waa laam wo ma wĩ na u n ke tãr, ma yee Yãhã fãnga gaa wãã ma kã. Koo fãnga nge ta, ma naa Yãhã tẽn tẽ! ¹⁵ Loo nde ya ta ma tẽn, ma naa le tẽ yalebye kayi ne, nuhu ne, le n naa n gaha ma ye yaha ye, nawee- bye n waha le yãã yĩnde ne. ¹⁶ Kacãn yãã mii na, taa ta ma troho wãtãhã ter n naa n yõ, ma kaklaha ke naa n nii cĩinde kaklaha. Ma'a mii plãhã, ma nii ngĩi pye yalebye, ma ga sya yaha. Mpãy pe n luhu ma ye plii bye, pe bya ga naa pe troho tãhã ma wãñ syi dyan pe ba sya yaha.

5

Yãhã tẽntẽ yai u Yesu kãndeyãrfa yigi mii?

¹ Ma'a syi ma naa n sã wãle na ye. Ma'a yee, mboo ga laantor le pe laam wo, ma naa pe yar mii nawee dyan u tuhufa ne.

Naa laantor le pe naanfãm laam wo mii nawee dyan u cĩifa ne ma suhu u lefa ne.

² Naa laantor le pe cale laam wo mii ma nahafa dyan, pe cabii tesẽ pe capiy ne mii nawee dyan u syafa ne, -taa -sẽ mii wãyigi cã pe ne.

³ Calangusyam mpãy nawee wee pe na ye, naa nagboho ta pe na, ma naa koho le pe ye! ⁴ Calangusya wii ma pye kicar ne tesẽ kur kue pii ne, pe yai pe naa pe troho tãhã pe nahafua ne mii Yesu kãnde le yar mii. Pe yai pe naa kayũhũ pye pe nwonfa kã, pe seefa pe kayĩ lii pye ter pe kã, pe naa le kayĩ dur pe kã. Loo ne, le n tãy Yãhã ye. ⁵ Calangusya wii ma -sẽ pye, waa wee u na ye, u yĩntaha ma maha syii, u u koho taha yaha Yãhã na, u naa n pãã Yãhã ne ke yai ke yĩmper, u naa ke nar ke naa u koho soho. ⁶ Calangusya wii ma -sẽ kuee u laangapee wũhũ ya pye, tuu sya nwo u sã ku wa ye, u ma mii nakugu dyan u kapee- koho wo. ⁷ Naa pe bye klaha kai- ngĩi bye ne, pe troho wãtãhã ter n yõ naa n tãñ pe ye gbege. ⁸ Yesu kãndeyãrfa wii ma yee u sã u nwonfa yãñ ye, u Yesu kãnde miy yaha. Woosyifua nwo pee wii na, u sã Yesu ta yãã u Yater ye.

⁹ Calangusya wii syi u myaha yai ke yrũhũ koho wãle wĩ na Yesu kãndeyãrfa yawãhãfa tẽn laam wo, u yai u pye dye- gbeetãã syi. U yai u pye tuu nii ter puai nen ya ye. ¹⁰ U yai u pye mi- iyũhũ ne kayũhũ kue ye: Kicar wãyigiyõ syi, nampay wãgbihi ne, u pye u Yesu kãndeyãrwai tẽntẽle, u pye koholefua fenfa ye, kayĩ wĩ le naa n tãy u ye.

¹¹ Calangusyam mpãy yĩntaha ke sã syii ye, ma'a syi naa pe syi myar yrũhũ Yãhã tẽn wãtẽ wĩ na ye. Mii loo sã ne ye, naa waa wãgbe laam ma pe yigi, pe ga waha le Yãhã tẽn miy yaha loo nde wĩ na. ¹² Pe ma yẽ ter Yãhã tẽn wãtẽ wĩ ne, ma ba le sye, le ga nii kapee pe ye. ¹³ Pe mii, laa tẽn wee pe na ye, pe ga pe ya ta nawee- kle kafa. Lii le cã pee, pe yẽ kaplãñ ga nihi ter, pe kalaa wee kai lii na ye, pe ga pe yẽ le le wo. Lii le maha wee wãpãã wĩ ye, pe ga naa loo pãã. ¹⁴ Loo ne ta n yee, calangusya wii u sã le ter syihi wãsee na ye, n n ke naa waa ma yi usyi na, ma u

gbe ta cɔɔ, le puar. U ma syihi yãã see, u ma u kaha yigi yõ, wo napĩ saa waha laa wãpee yãã wo wĩ na u naa le pãã ye. ¹⁵ Ye sã yãã, calangusyam mpãy mii, pe le Yesu kãnyĩ miy yaha, ma Setane kãmpree gbe. ¹⁶ Yesu kãndeyãrfua wii ma pye u nawee waa ne tuu nii calangusya, u yai u naa koho le u ye, u ma n tyii u na u n nii teger Yesu kãndeyãrfa yawãhãfa ye ye. Calangusyam mpãy pe ma, waa wee pe na ye, pe yawãhãfa ga waha naa koho le poo ye.

¹⁷ Wãɛ mpãy pe ma pe Yesu kãndeyãrfa yawãhã yahasee ye, pe Yesu kãndeyãrfa yai pe naa nagboho ta pe na tesã pe naa pe dããn wãã pe kã. Poo me mpãy ne pe Yãhã kaplãn pãã pe Yesu kãndeyãrfa ye ma maha pe klaha. ¹⁸ Ye sã yãã, Yãhã sabangbãn wo, kapãn laa ma le yrũhũ ta mii nde dyan:

«Pe naha gii ta ma yee
ke dir pua tãhã naa n yi te syir wo,
pe sã yai pe koo naha yẽ pua tã
too dir nde na ye.»

Le maha yrũhũ ta ma yee: «Tëntãfua yai u dãã u dããn ne.» ¹⁹ Pe ma wãpee laa pãã taha yahaseefua waa na, nawee- syãm laa na nawee- tãã syi gɛ ma yee, pe sã le yãã yĩnde ne ye, ma'a n le sya ye. ²⁰ Yahaseefa mpãy ma pua yaha kapee- wãpyen na, ma naa le kuãn pe ne pe Yesu kãndeyãrfa bye yĩnde na. Loo ga ta pe bye n naa n fya. ²¹ Lii tã ga pãã waha ma ye Yãhã yĩnde na, Yesu Crise ne tesã pe yãhãyĩn tẽnleheyõm ne, loo ne nde: Nkãy tã ma yar, naa n pye ke syi, ma'a n yee maa dye waa kue ye taa tyii waa na ye, ma'a n yee waa wĩ n tãy ma ye ma ter waa yaha ye! Naa cĩnde fla loo yãñ!

²² Ma'a Yãhã nar waa kã, ma'a n koho taha u na farfar ye. Wii ma kapee pye, ma'a n dye u kue ye ye, naa mii yigi yalebye kapee- kue ye!

²³ Ma laha ke ma yaa, ma'a syi loho ya ta ma lawɔn ye; defĩ wo naa n wlãhã cacar, u ga ta dir saa naa n syã ma laha wo ye, ma n naa nii korkor.

²⁴ Mpãy kapee- ma, ma'a sya yee ma sã le fla naha ye, maa ke kapee- yãã gbaa na ufua tuu pye. Mpãy kapee- -sã ga

waha pye ke sã n yãã gbaa na ye, ma'a le fla naha, maa cã ba ke yãã kur ye, ufua kapee- pye cĩnde. ²⁵ Kayũhũ pyefa bya ma koo syi. Wii ma kayũhũ pye, ke n yãã gbaa na. Ke ma sya yee, ke sã yãã gbaa na ye, ke saha kuee wam wo ye, ke ga ba naa n tãr nawee- bye n ke luhu per gaa.

6

¹ Mpãy pe ma yãmpa, pe yai pe naa cĩnde nagboho ta pe yĩnfa na. Mii loo sã ne ye, nawee- mpãy ter ga waha naa Yãhã miipihii yee ma suhu wo kaklaha ne. ² Yãmpa mpãy yĩnfa pe ma Yesu kãndeyãrfa, poo yãmpa mii sã yai pe yee, poo tesã pe yĩnfa ne, poo ma mii Tuhufua nen pii dyan, pe sye pe saa naa nagboho ta pe yĩnfa na nantãn ye. Le wee koo syi ye, pe yai pe cã pe tãn tã pe yĩnfa mpãy kã pe ma Yesu kãndeyãrfa, pe yĩnfa ntãn maha dye pe tãy. Loo nde yai le waha pe yãmpa ta pe n pe yĩnfa wĩ gbihii pye naa n yõ.

Kawar kaklaha tesã wale wãtãyter wĩ nawee- ye

Kai- nkãy taa yai ma naa n pãã nawee- ye, -taa naa pe klaha, koo kã tã tãr yar ma na. ³ Wii ma nii kaklaha gaa ter klaha ma nii n yee, woo sã yer wo Yĩnfua Yesu Crise kaplãn na ye, koo kaplãn ngĩ ke nawee- troho wãtãhã ter sron, ma maha yee, woo sã yer koo kaklaha nge na ye, koo gii ke sron wo Yĩnfua Yesu wãta wĩ ne wo Yater, ⁴ woofua nwo ta yi u yatan ne, u sã maha laa gɛ cã ye. Nafãã kaplãn wãtyĩn ter u koho ne, u maha nawee- yẽ ke yalebye. Loo nde n pai laanyar ne, wãhã wãcer ne, tyɛɛ ne, nagblaha ne, nampyen wãpee wãga ne. ⁵ Mpãy kacãn te kãã yi le Yãhã cĩnde kãnde wo, wãyer wee pe kaplãn wãtyĩn na ye. Pe le ga ma yee, wii ma Yãhã ta u Yater, ufua ga waha wale ke loo nde flãhã tãy.

⁶ Cĩnde ne, Yãhã laam wĩ wãpyen ma gboho nawee laam wo, wangbãy laa sã ter loo nde yaha ye. Ufua saa naa laa ke nantãn ye. ⁷ Ye sã yãã, wo sã see ba ngaa ne driyẽ wo ye, wo maha wee too ga waha ngaa gbe ke laam wo wo ter ke ne wo kuper ye. ⁸ Wa'a nii wo yẽ digi yãã,

tesē nayre ne ma le n tã wo kadye na, laa sē maha kuee nantāŋ ye. ⁹ Mpāy pe yee poo n traha pe wangbāy ke, loo ne le pe tyīn n gaha kapee- wāpyeŋ kuε ye. Pe laam wūhū pee, ma nihi, yīŋ maha wee ke na ye. Koo ngī syi kē, ke nawee ta u n gbe namihi na, u wī n klaha- tãŋ, u n maha u yīŋ ke laa. ¹⁰ Ye sē yāā, wale wī ma gboho ter mboo wii laam wo, loo nde n pai kapee- ter bye ne. Mpāy wale wī ba gboho ter pe laam wo, ma pe ta pe n le Yāhā kānyī fla miy yaha, ma maha pe laanyīn bye pye klaha- pe ya kē.

Pɔl Timuti yar kai- ne

¹¹ Mboo woo na Timuti, Yāhā nawee kē ma ne. Kai- nkāy tē pāā ter, ke bye yāā ma ke ta yaha. Ma yai ma kai- nkāy ke ke ngī: Kasron wāpyeŋ, wāpuayaha Yāhā wī na, Yesu wāta wī ne ma Yater le n naa le ma laam wo, nawee- ntāŋ wādye wī ne ma tãy. Naa ma laam yīn yalebye, -taa ta pe naa n tãy. ¹² Taa Yesu ta ma Yater, loo fānga gbe ma kapee- wāpyeŋ yia. Ma'a nii loo pye, cīnde yrā lii wākuayāā wee le na ye, maa le yāā. Yāhā ma yee yi loo nde na. Mboo ge sē le pāā la nawee- busāā yīnde na ma yee, ma Yāhā Dya Yesu ta ma Yater.

¹³ Yāhā gii ke yrā le wān bye wo, koo tesē Yesu Crise ne, woo wii tuu le pāā Pōsyi Pilati yīnde na pe nawee- bye ne ma yee, woo kē Yāhā Dya, n ga nde pāā ma ye ke syāŋ yīnde na: ¹⁴ Le Yāhā kānde yigi klue sī ne, -taa naa le yāŋ, ma'a syi kawar kaklaha n wlāhā le ne ye, wo Yīŋfua Yesu n sya ba dur ba. ¹⁵ Yāhā yale lii ta, le ma ba nɔ, ke ga u ta u n dur ba. Yāhā kē ke ma cīnde yahaseefua kai- bye wo, koo ya kē ke n pai yrīŋ ne. Koo kē ke ma fāngafa bye Fāngafua, ke ma yīŋfa bye Yīŋfua. ¹⁶ Ke ma, gbā saha crā ge crā ke na ye. Yāhā niisaha ma cāā- wo, cāā- mpāy syi nawee saha crā pe na ye. Nawee saha Yāhā yāā yīnde ne ye. Yāhā myaha yai nawee- ter bye pe naa ke gboho, koo gii wākuayāā wee ke fānga na ye. Amen, le nii ke syi.

¹⁷ Mpāy pe ma driyē nge wale ne, pe yar pe ma syi pe yatan ta pe ya na ye. Pe yar pe ma n koho taha naa n yaha pe wale ya

na pe yee le gboho ye; wākuayāā ma le na, wāklahayāā bya ne. Pe yai pe koho taha naa n yaha Yāhā koo na, koo gii ke wo kē wān bye ne busāā, ma yee te naa wo wī yō. ¹⁸ Pe yar pe naa kayī pye, pe naa ke pye ke n gboho naa n nɔ pe wale wāgboho syi na, pe nii laantār ne, pe naa pe koho wān la nawee- ne laanfīr ne. ¹⁹ Pe ma koo pye yalebye, nangbān kē pe ke n ta Yāhā Yai wo; too nangbān wān nde syi sē waha n klaha- ye. Loo na, cīnde yrā lii wākuayāā wee le na ye, pe ga ba loo yāā.

²⁰ Dya, Yesu kapāyī kaklaha wūhū nkāy tē ma yar, ke ma ma koho wo, ke yigi yō. Kaplāŋ nkāy syi yīŋ wee ke na ye, nkāy syi ke ga maha waha nawee ta, u saa Yesu ta u Yater ye, ma'a n naa ma yē le ke syi wo ye! Kawar wūhū nkāy pe ta kacān wūhū, koo nkāy ke n yee, le Yāhā kapān wī wee cīnde ye, ma'a n naa ke syi luhu ye! ²¹ Ma sē yāā, mpāy pe yee poo ma too kacān nde syi cāfa, pe Yesu wāta pe Yater wī miy yaha.

Yāhā n laantār yar ma na, mboo tesē mpāy ne pe ma ma ne.

Pɔl saba syāṅ wuhu kaplāṅ Timuti ye

Syaha fla

¹ Ndoo Pɔl kē, ndoo wii Yāhā ra ta Yesu Crise tēnlehe. Yāhā ke bii yē ter nawee-ye, koo ga ba cīnde yrā lii wāā pe kē Yesu Crise kāmāy na, ke ra taha, n naa loo nde yar nawee- na. ² N saba nwo yrūhū nɔ wāā mboo Timuti kē, ma ntāṅ dye ra tāy, ma ma ra dya Yesu kānde na. Wo Tuhufua Yāhā tesē wo Yīṅfua Yesu ne, ke ke kayīi wāā ma kē tesē ke yrīṅ ne, ke ma fen di.

Pɔl laantor le Timuti laam wo

³ N syaha wāā Yāhā kē ma wīi na, Yāhā gii n ma ke tēn na. Kai- nkāy tē cā ke sron, koo tē n pye le Yāhā tēn na mii ra faale wāle wāṅ syi dyaṅ. Yalebye ke yai ke yīmper, n ma nii n pāā Yāhā ye, n sē ne faha ma wīi ne ye, n ne ke nar ma kē. ⁴ Too naa n cāāṅ wii na per gii, ma ba yīntām yi. N ma nii loo nde ga, ma laam bya ma ne ra yigi, ta n sya naa n ke, n ma yāā yīnde ne, n naa nuhu di. ⁵ Ma nahafuadyaha Loyise tesē ma nahafua Yinisiye ne, poo mii cāā Yesu sron ta pe Yater ma yaha. N le cā, ma bya Yesu ta ma Yater laantee nen ne pe wāṅ syi dyaṅ. Koo kē, n syaha wāā Yāhā kē ma wīi na.

⁶ Tē ba koho taha ma na, ma naa Yāhā nar ma kē, koo kē, Yāhā n wāyīi wāā ma kē; loo le ma ta, ma n ke tēn wātē fānga yāā. Ma'a syi ma loo wāyīi nde faha ye! ⁷ Ma sē yāā, Yāhā Yrā lii Yāhā le le wo laam wo, le sē wo ta wo n nii fya le cīnde wāpāā ne nawee- yīnde na ye. Le wee koo syi ye. Yāhā Yrā fānga le wo laam wo; le wo ta, nawee- ntāṅ n dye wo tāy, le wo ta, wo n wii wāyigi cā.

⁸ Loo na, ma'a syi ma yee, Yīṅfua Yesu kapāyīi wāpāā wīi fyar yigi ma kē ye. Tē nwo nwompihi wo Yesu wīi na, ma'a n yee, a loo maha fyar yigi ma kē ye. Ma bya, naa mii gbihi wāfāy kur ye ra ne le Yesu kapāyīi wāpāā ne. Ma'a syi fya ye,

ma koho taha yaha ke fānga na, fānga gii Yāhā ke wāā. ⁹ Yāhā koo kē ke wo sya yaha, ma maha wo yee too nii ke nna; le sē nii mii, wo kayūhū pye koo syi ye, ke ya laam wīi ne, ke le pye wo kē laantār tāy. Ke bii loo kayīi nde ta yaha wa wo kē Yesu Crise kāmāy na, driyē sē bii tāhā wa ye. ¹⁰ Ke le yar wo na yagaa wo Syayahafua Yesu Crise wāpaṅ ne driyē nge wo. Yesu Crise ta, gbā saha kapee pye wo na nantāṅ ye, tesē cīnde yrā lii wākuayāā wee le na ye, u maha loo yar wo na le Yāhā kapāyīi wo.

¹¹ Yāhā ra yāṅ yi ma yee, n naa le kapāyīi tōr nawee- ye, n nii Yesu tēnlehe. Loo ne, ta n nii nawee- klaha le kapāyīi kai- ne. ¹² Loo le ra ta, ra n nii wāfāy nge fāy. Le sē fyar yigi ra kē ye. Wii tē ta ra Yater, n ufua cā. N maha le cā, le Yāhā kapāyīi wūhū nkāy tē klaha nawee- ye, u ga waha yia u naa n sēṅ ke na, u wādurba per n sya ba nɔ.

¹³ Cīnde kaplāṅ nkāy tē yar ma na, naa koo ya yāṅ ma naa nawee- klaha ke ne. Ma seefar le Yesu ne, koo syi kē Yesu n nii ma Yater, nawee- ntāṅ n dye ma tāy, kuee yai tāṅ ke syi! ¹⁴ Kaklaha nkāy tē yar ma na, ke gbihi yigi, ma'a n tyii waa n ke wā klaha ye! Naa loo pye Yāhā Yrā kāmāy na, Yāhā Yrā lii le ma wo laam wo.

Mpāy dur yi Pɔl kur ye, mpāy -sē kuee u kur ye

¹⁵ Ma cā Yasyi kuee kāntrahafa bye dur yi kāā ra kur ye, Fisyel dyaṅ Yermosyen ye ne. ¹⁶⁻¹⁷ Yonēsyifor woo na, tē nwo ke nwompihi wo, fyar sē u yigi ra wīi ne ye. Yāhā ke kaa taha u kahafa na. Tuu ba pa Worme wo nwo, u ba ra fla ke farfar, ma sya ba ra saha cā, ma naa n pai ra fla na, ma ba naa laanyīn kaplāṅ pāā ra ye. ¹⁸ Faale wo, tē sē ba pye wa nwompihi wo ye, ma pye Yefesiye wo, tuu naa koho le ra ye mii, ma le cā. Wo Yīṅfua Yesu u ba u fen di Yāhā kasāhā per wo.

2

Wii u Yesu kānde yigi klue sīi

¹ Ta dya, mboo na, ma cā too seefar le Yesu Crise ne, wo kayīi yāā. Naa mii plāhā Yesu kānde wo loo kayīi nde kāmāy

na! ² Kaplāṅ nkāy raa luhu ra yē na, tē naa nawee- klaha ke ne nawee- yīnde na, mpāy raa cā pe sroṅ, ma cā pe ga waha nawee klaha ke ne pe ya ndoṅ, pe klaha ke ne!

³ Ma ma mii seraasyiyō dyaṅ Yesu Crise ye. Wāfāy ma ma dye, naa ma fēn lay sya ra wāṅ syi dyaṅ! ⁴ Seraasyi naa wii u n gaha naan miysaha wo, u n ke u wīi le naa n tāy u yīnfua ye. Loo na, kai- nkāy ke wee naanmiy wūhū ye, u saa naa u ya wlāhā ke ne ye. ⁵ Ma maha cā, kaa na pe ma ne yee, nawee- pe pe ya kihi; wii ma yahasee gbe, u ga ngaa yāā. Pe kānde lii yar pe yakihifa na, wii ma yee u sē n ter ke syi ye, u ma sya yahasee gbe, u saa ngaa yāā ye. ⁶ Tawarfua wii tuu le tēngbāy tē, te dir ma ba gbe, woo tuu ga cāā u lay yāā. ⁷ Kaplāṅ nkāy tē pāā ma ye, ke le yaha ma laam wo, wo Yīnfua ga ba kacān wāā ma kē, ma n ke war.

⁸ Ma sē Yesu Crise wīi yāā la, tuu sya ba ku, u ba yir gbā wo, ma dur ba yrāṅ na gbaafa ye. U faale wādyaha gaa kē Dawide ne. Le ma Yāhā kapāyīi wo, Yāhā kapāyīi lii wīi tē tōr n yar nawee- na. ⁹ Loo wīi wātōr kē, le ra le wāfāy nge wo, ta n sya nwo, pe ra pua yaha nwompihi wo kapeepyefua wāṅ syi dyaṅ. Le Yāhā kapān loo na, le saha pua yaha ye. ¹⁰ Loo ne, ta n nii wāfāy nge fāy mpāy wīi na, Yāhā pe yāṅ yi. Pe ma waha sya yaha Yesu Crise kāmāy na tesē nayōr rii syi wākuayāā wee te na ye, pe ma maha too bye yāā, ta wāfāy nge saa kai kua ra ye ye.

¹¹ Kaplāṅ ngīi tē ga tōr ma ye, cīinde wūhū kē:

«Wo ma sya fāy mii waa gbā yāā,
wo ga ba nii yrāṅ na u ne wii ndoṅ.

¹² Wo ma wii plāhā le Yesu kānde wāyār ne,

waa ba nii fānga na u ne wii ndoṅ.

Wa'a yee wo sē Yesu cā ye,
u bya ga ba yee, woo sē wo cā ye.

¹³ Wa'a sya yee, wo sē n sroṅ Yesu kānde wo ye,

u Yesu woo na, tuu yē ter wo ye lii ne,
u n sroṅ le ne.

Ye sē yāā, tuu lii pāā,
u saha dur u le sye u ya ye ye.»

Tētē wii u u yīnfua laam yīn

¹⁴ Kaplāṅ ngīi tē pāā ma ye, ke gbihi yar nawee- bye na. Le pāā waha pe ye Yāhā yīnde na, pe tyii kaplāṅ wātyīn na Yesu kāndeyārfa yawāhā fla wo. Ke n pai wāhā ne, ke ga waha ta Yesu kāndeyārfa mpāy n dur yi le kānde wo. ¹⁵ Mii waha, ma nii tētē wii syi dyaṅ, u tēn tē n yō Yāhā yīnde na, le sē fyar yigi u kē ye. Naa ke Yāhā kaplāṅ cīinde tōr gbegbe nawee- ye! ¹⁶ Kaplāṅ nkāy yīṅ wee ke na ye, ke sē maha sroṅ Yesu kānde ne ye, ma'a n naa yē le ke wo ye! Mpāy pe koo pāā, loo nde pe troho dur yi n kāā le Yāhā kānde wo. ¹⁷ Pe yē kaplāṅ ma mii nahapihi dyaṅ nawee troho na, nahapihi gii syi ke ga ke troho bye pye klaha- tāṅ ufua kē. Mpāy pe koo kaklaha ngīi syi klaha, Yiminee ma pe ne, Fileti ne: ¹⁸ Pe le pāā ma yee, a wii Yesu kāndeyārfa, wo yir wa gbā wo, ma dur ba wa gbaafa ye yrāṅ na. Loo nde na, pe le cīinde fla miy yaha, ma maha nawee- mpāy ta pe n yi n kāā le Yesu kānde wo. ¹⁹ Cīinde wūhū nkāy ke ma yīṅ Yesu kāndeyārfa ye, koo nkāy Yāhā ke pāā ta yaha, ke wee wāyehē wūhū ye. Koo kaplāṅ kē ngīi: «Mpāy pe ma Yāhā wām, Yāhā pe cā.» Ma suhu «Wii ma yee Yesu ma woo Yīnfua, ufua yai u dur yi kapee kur ye.»

²⁰ Nangbāṅ kaha wo, didiwān kur bye sē kē te fāā sān ne tesē wargbe ne ye. Taa ma, te fāā poor ne, taa -sē ma, katyigi pe ta. Te sān wān tesē te wargbe wān ne, pe roo gbe n yi cīinde wūhū ma ga pye. Te poor wān tesē te katyigi wān ne, pe roo gbe n yi plii bye, te n maha n wluhu.

²¹ Kapee- nkāy tē tōr yar ma na, wii ma yee u sē ke syi pye ye, u ga nii mii didikla gii dyaṅ, pe ke gbe n yi cīinde wūhū ma ga pye. Wii ma nii koo syi, u sroṅ ma u Yīnfua myaha na. U ga waha laa yō u Yīnfua kē, u gbihi ta kayūhū wāpyeṅ na.

²² Taa ma naanfuē, naanfāndi wūhū nkāy ke sē yō ye, ke yāā ma ke ta yaha. Naa ma wāsroṅ wīi loo ke, naa Yesu ta ma Yater yalebye, tyii ma nampyeṅ- ntāṅ n naa n dye ma tāy yalebye! Mpāy laam pe ma gbegbe, ma Yīnfua Yesu ta pe Yater pe kānkai- bye wo, nii yīmbui nen na

poo ne! ²³ Kaplāṅ wātyīn nkāy ke sē kaa taha nawee kacān na ye, ke yāā ma ke ta yaha! Ke syi n pai wāhā ne. ²⁴ Ma cā, wii u Yīnfua Yesu tēn tē, u sē yai u naa n wāā ye. U yai u naa laantār kaplāṅ pāā nawee- bye ye. U yai u waha naa nawee-klaha Yāhā kaplāṅ wūhū ne, u yai u pye laanyīnfua. ²⁵ Mpāy pe u yē kai, u yai u waha pe gbihi naa n yar kaplāntāhā ne: Laa na, Yāhā ga ba pe ta pe n le sya pe cā pe yē kaplāṅ sē yō ye, pe ke miy yaha. Loo na, pe ga waha cīinde kaklaha cā. ²⁶ Loo na, pe ga maha waha pe faale laantor kacān yāā, pe waha fer sya sāndāpee yīnfua Setane namihi wo, Setane wii u pe yigi kawar kaklaha nkāy ne ma pe ta pe n nii u laam wī pye.

3

Driyē kuayale wo, nawee- kapee- ga ba gboho ter

¹ Ma laam too nde na: Driyē kuayale cāā ga ba pee naa n gaha. ² Nawee- ga ba naa pe ya yīn ya ke. Wale wī ga ba gboho ter nawee- laam wo. Pe ya wāsey wī ga ba naa n tāy pe ye. Yataṅ ga ba gboho pe na. Pe ga ba yīnde le Yāhā wo. Pe saa ba naa n luhu pe seefa ye ye, pe sya naa n wāā pe ne. Mboo wii ma kayī pye pe kē, pe ga ma dāā kapee ne. Pe saa ba naa Yāhā wī yāṅ cīinde ye. ³ Nawee dugu saa ba pye pe na ye. Wāhā ma pe le nawee ne, pe saa sya pe wāā le yāā u ne ye. Pe ga ba nii nagblahafa. Pe saa ba naa pe ya wāyigi cā ye. Pe ga ba naa fānga yar nawee- na. Kayī wāpyeṅ saa ba naa n tāy pe ye ye. ⁴ Pe ga ba yār naa n yaha pe nampyeṅ- na. Yēkuān wī ga ba naa n tāy pe ye. Yataṅ ga ba ter pe koho ne. Pe ya laam wūhū ga ba naa n tāy pe ye Yāhā wī na. ⁵ Pe ga ba le ka naa n pāā yē ya ne, poo ma Yesu ne, pe laam wo pe -sē u fānga wī sye, u ma n pe troho wātāhā ter wāklaha pe kē ye. Ma'a n naa mii le pe kānde wo ye!

⁶ Poo mpāy ge ga ba naa n tay kakle wo, pe naa ca mpāy wlaṅ pe kawar kaklaha ne, ca mpāy syi pe wākaryaha sē n sye ye; poo ca mii cā pe pe ya le gboho ter kapee-wo, pe laam wūhū ma maha gboho. ⁷ Pe

n ke pe naa pe klaha, pe sē -sē n ke pe cīinde cā ye. ⁸ Poo nawee- mii ga ba naa pe syi ca wlaṅ. Kawar wūhū ya ke ma pe laam wo, pe ga ba naa kawar fua, poo Yesu ta pe Yater. Pe kawar kaklahafa mii, pe ga ba yee, poo ga yer tā le cīinde na mii faale dyaṅ Syipte caifa Yanese tesē Yamrese ne pe bii yee, poo ga yer tā Musa cīinde wūhū na mii. ⁹ U Yanese tesē u Yamrese ne, pe sē waha bii yia ye, nawee- n bii cā dawarfa me pe ne. Pe kawar kaklahafa mii, pe bya wī ga ba nii koo syi, te kawar saa ba ka yahasee ye pe ye ye.

Pōl Timuti yar kai- ne

¹⁰ Ma -sē yee mboo na, ma ra kaklaha sya, ma ra troho wātāhā ter gbe. Lii tē n ke driyē wo, ma bya le cā. Tē Yesu ta ra Yater mii, ma bya u ta ma Yater koo syi. Tē ra laam yīn mii, ma bya ma laam yīn koo syi. Nawee- ntāṅ pe n dye ra tāy mii, pe naa n dye ma bya tāy koo syi. ¹¹ Tē ta laam plāhā le Yesu kānde wāyār wo mii, ma le cā. Pe naa ra nuhu le Yesu kapāyī wī na mii, ma le cā. Tē naa wāfāy gii bye sya, ma ke cā. Wāfāy gii ter sē maha kuee mii pe sē ra fāy ke ne Yātōosyi wo ye, Yikō ne, Liiser ne? U Yīnfua -sē ra yīn wloho naa n yi koo bye wo. ¹² Ma cā mpāy bye pe yee, poo ga seefar le Yesu ne, pe naa pe troho tāhā Yāhā yor wo, pe ga ba naa pe bye nuhu loo nde wī na. ¹³ Nawee- mpāy pe pee ma yee, poo ga naa nawee- wlaṅ kawar kaklaha ne, kaa ga ba taha naa n gaha pe pyer wāpee na; pe ga ba yee poo ga nawee- wlaṅ le kāmpee lii wo, poo ge me pe ga ba too dye le wo.

¹⁴ Mboo na, taa ma klahafa cā, kai- nkāy pe ma klaha, ma cā cīinde wūhū kē. Mii plāhā, ma kuee ke wo! ¹⁵ Ma kicar cāā ge na, ma ba Yāhā sabangbāṅ kaplāṅ cā. Koo kaplāṅ ngī ga waha kacān wāā ma kē, ma n Yesu Crise ta ma Yater ma ba sya yaha. ¹⁶ Kaplāṅ nkāy ke ma Yāhā sabangbāṅ wo, Yāhā kē ke koo ngī bye le nawee- mpāy laam wo, pe n -sē ke yrūhū yaha. Ke yō, ke ga waha nawee klaha Yāhā wūhū ne; ke ga waha nawee kapee- yar u na, u n cā ke sē yō ye. Ke ga waha nawee klaha, u n kāmpee miy yaha, u kānyī

gbe. Ke ga waha nawee klaha, u n naa n sronṅ. ¹⁷ Nawee wii u Yāhā kānde yār ke syi, Yāhā kaplāṅ ga u ta u n nii naweeyō, kayūhū wāpye wī ya n nii u laam wūhū.

4

¹ N ma nar, Yāhā yāṅ tesē Yesu Crise ne, Yesu Crise wii u n pai yrāṅfa sāhā ma suhu mpāy ne pe ku wa, woo wii u n pai dur ba kāntrahafa ye u yīnfar ne, ² Yāhā kapān pāā naa n yigi nawee- ye yalebye! Le wāluhu laam ma pye pe na woo, le wāluhu laam ma maha yee le wee pe na ye woo, naa le pāā pe ye! Pe gbihi naa n yar le ne! Wii ma kapee pye, u yar u n le sya u cā, le sē yō ye. Wii ma kapee pye, u sē yer le na ye, ma le kuān u ye, -taa fānga le ufua wo. Ma laam yaha koo ngū bye na, ma naa pe klaha laanyīn ne!

³ Ma sē yāā, yalaa wo, Yesu cīnde kaklaha wāluhu saa ba naa n tāy nawee- ye ye. Lii le n tāy pe ye, loo ya pe ga ba naa n pye. Pe ga ba pe laam kaklahafa ge yāṅ yi busāā, pe pe ta pe ya tāy, pe n naa pe laam wūhū tōr pe ye, pe n naa n luhu. ⁴ Pe saa ba naa Yesu cīnde kaklaha luhu ye, pe ga ba ke sye pe naa ngbāy ya luhu. ⁵ Mboo na, mii wāyigi cā kai- bye wo, naa mii waha wāfāy wo! Ma tēn ne Yesu kapāyī wāpāā ne nawee- ye, le tē naa n yō! Tēṅ nkāy bye pe le soho ma koho wo, naa ke bye tē!

⁶ Ndoon na, n le sya ma ga nii yrā le soho Yāhā koho wo. Le yale ge nō wa tē ga ku. ⁷ Driyē nge wo, n le sya ma naa nii srā kayī wī na. N fā fā fā, yagaa woo n nō ra fee yersaha na. Yesu kē tē ta ra Yater ma sya ba waa yagaa na. ⁸ Yagaa tē waha yia, n cā n ga dāān yāā: Too dāān nde, kayīngbāy ne, kayīngbāy lii, wii ma n sronṅ u ga le yāā. Yīṅfua wii u ma kasāhāfua, woo wii u sronṅ, u ga le wāā ra kē kasāhā per wo. Ndoon ya sē kē tē ga loo kayīngbāy yāā ye, mpāy bye pe u Yīṅfua wādurbaṅ sēṅ nuhu ne, pe bya n pai le yāā.

Yesu kāndeyārfa mpāy wī

⁹ Mii waha, ma ba yi ra na, ma'a n nii kuee ye! ¹⁰ Ma sē yāā, Demasu tuu yi kāā ra kur ye, driyē nge wūhū tāy n ter u ye,

koo kē. U ka Tesaloni na. Karsā ye poo na, Tyite ne, poo ma ra kur ye. Karsā ka Galasyi na, Tyite -sē ka Dalamasyi na. ¹¹ Luke ya u kuee ra ne. Ma'a n pai, ma Mareke yigi ba, u n ba naa ra koho soho tēṅ ne. ¹² N Tesyihi lehe Yefesyi wo. ¹³ Ta nayrengbāṅ gii ke ma Karpasu fla na Toosa wo, ma'a n pai, ma ke gbe naa n pai ra kē, te sabar bya ne. Ma'a n faha te sre wān yaha ye, tii tē kaplāṅ yrūhū yaha te na, ma re kur ta yaha.

¹⁴ Ntyasāā naa Lesyāānder kapeengbāy pye ra na. Tuu lii pye, u Yīṅfua ga ba loo dāān wāā u kē. ¹⁵ Ma bya, naa mii yigi u ne; ma sē yāā, Yāhā kaplāṅ nkāy bye too pāā, u naa n ke woo ga yer tā ke bye na fānga waha na.

¹⁶ Ta kasāhā na, tē fe yir per gii ma naa ra yīṅ ke, waa ge sē pye ra ne ke fla na ye; pe bye ba ra miy yaha. Yāhā ma syi ke loo ta kapee pe yīṅ na ye. ¹⁷ U Yīṅfua - sē pye ra tāy, ma ra laam plāhā, ta n waha le Yesu kapāyī pāā mpāy bye ye pe wee Yiifee- ye, pe n le luhu. Yīṅfua n maha ra yīṅ wloho yi jar koho wo, kapee sē ra yāā ye. ¹⁸ U Yīṅfua ga ra yīṅ wloho yi kapee- ter bye wo, u ga ra ta, ra n dye u Yai wo yāhāyīṅ na. Woo myaha ya ke naa n sey yalebye, wāyeryāā ma n pye le na ye. Amen, le nii ke syi.

Ke kaplāṅ kuasaha, syaha ne

¹⁹ Persyile syar ra kē, Yakila ne, ma suhu Yōnesyifōr kahafa bye ne. ²⁰ Yerasyi kuee Kornti wo. Toofī sē pye wāwee ye, ta n u ta yaha Meleti wo.

²¹ Mii waha, ma cāā pa te werngbān cāā yaha. Yeblusi, Pudānsyi ne, Linusu ne, Kladya ne ma suhu pe Yesu kāndeyārfa bye ne, pe ma syar. ²² Yāhā ke ta, u Yīṅfua n pye ma kur ye. Yāhā ke ke laantār yar ye na.

Pol saba kaplāņ Tyite ye

Syaha fla

¹ Ndoo Pol kē, tē saba nwo yrūhū. N ma Yāhā tēntē, ma maha ma Yesu Crise tēnlēhe. U ra lēhe ma yee, Yāhā ke mpāy yāņ yi, n pe yar le Yesu Crise kapāyī wī ne, pe n waha u ta pe Yater, pe waha le cīinde cā, cīinde lii le n pai Yāhā kānde wāyār ne. ² Loo ga pe ta, pe n koho taha yaha le cīinde yrā wī na, cīinde yrā lii wākuayāā wee le na ye. Yāhā sē kawar fua ye, ke bii yē ter wo ye loo cīinde yrā wī nde ne, driyē sē bii tāhā wa ye. ³ Le yale n ba nō, Yāhā n koo bye yar gbaa na ke yē kapān ne. Wo Syayahafua Yāhā ke yē kapān le soho ra koho wo ma yee, n le pāā naa n yi nawee- bye ye.

⁴ Ndoo Pol kē tē saba nwo yrūhū nō wāā mboo Tyite kē. Ndoo kē tē ma yar fūū le Yesu kānde wāyār ne, ma n u ta ma Yater mii tuhufua dyaņ u ne u puee yar kai- ne mii. Yagaa, wo nii nwoņ nenfa le Yesu kānde wo. Wo Tuhufua Yāhā ma suhu wo Syayahafua Yesu Crise ne, ke ke kayī wāā ma kē tesē ke yrīņ ne.

Pe Tyite taha tēn lii na Karti kāntraha na

⁵ N ma ta yaha Karti kāntraha na ma yee, kai- nkāy ke kuee wāpye wūhū, ma ke pye gbihi ta. Ma yai ma pe Yesu kāndeyārfa yawāhāfa ta, pe n mpāy yāņ yi pe ya wo. Poofa ga nii pe Yesu kāndeyārfa yawāhā yahaseefa. Ma yai ma loo pye Karti kāntraha kui bye wo. Tē ba ma yar kai- nkāy ne loo nde wī na, ma'a n faha ke ne ye: ⁶ Yesu kāndeyārfa yawāhā yahaseefua yai u sroņ kai- bye wo, u yai u pye cōō nen ya ne. U pii bye yai pe naa Yesu kānde yār, pe sē yai nawee- n naa n yee pe troho wātāhā ter sē yō ye, pe maha naa n yee pe sē n luhu nawee- ye ye. ⁷ Ma sē yāā, Yesu kāndeyārfa yawāhā yahaseefua woo kē, u ga naa ke yawāhā kai- bye yāņ ma suhu ke wale wūhū bye ne; loo ne, u yai u naa

n sroņ kai- bye wo. U sē yai u nii yatanfua ye, u ma syi u naa ncafūhū di farfar ye! U sē yai u tar sēm na ye, u sē yai u naa fānga pyer pye ye, u sē yai u naa fufor wale sya nawee- ye ye. ⁸ U yai u nampay gbihi naa n yigi nuhu ne, u yai kayī wī loo n naa n tāy u ye. U yai u waha naa kacān yāā, u yai u sroņ, u yai u pua yaha tāņ Yāhā wūhū na. U yai u u ya wāyigi cā. ⁹ Pe Yesu tēnlēhe pe le Yāhā yē kapān klaha nawee- ye mii, loo kapān nde ma cīinde. U yawāhā yahaseefua yai u naa loo yāņ cigege. Loo na, u ga waha naa pe Yesu kāndeyārfa bye klaha le cīinde kaklaha ne, u maha naa pe yar kayi ne. Tesē, mpāy pe yee poo ga yer tā le cīinde kaklaha na, u ga maha waha pe yar pe plahasaha fla ne.

¹⁰ Ma'a yāā, tē ngī pāā ma ye, pe Yiifēe- mpāy pe dye Yesu kānde wo, pe busāā ma pe sye ma nii nawee- wlaņ pe kaplāmbuar ne, yīņ wee ke na ye. ¹¹ Pe fufor wale sya nawee- ye, ma pe klaha kai- nkāy ne ke sē sroņ ye, ke sē wāā le cīinde kaklaha ne ye, ma klēfa busāā laam wlāhā ke syi. Ma yai ma poosyifa yēr tā. ¹² Pe Kartifa naa waa pye tuu kai- cāā pāā naa n yaha, woo gē ba le pāā ma yee: «Kartifa ya dyaņ, pe ma kawarfuafa, pe pee mii wlaha wān dyaņ, pe napar pye ma maha di cā. Pe see ke dyaņ.»

¹³ Tuu lii pāā, cīinde ne. Loo na, le pāā naa n waha pe ye, pe n pe troho tāhā naa n sroņ Yesu kānde wo. ¹⁴ Pe ma n naa Yiifēe- ngbāy yāņ ye, tesē nawee- mpāy pe le cīinde kapān sye ma pe laam kāmbehe ta, pe ma n naa koo kāmbehe ngī yāņ ye. ¹⁵ Mpāy laam pe ma gbēgbē, pe kai- bye yāņ laantee nen ya ne. Mpāy laam pe wee gbēgbē ye, pe sē maha Yesu wī sya cīinde ye, pe kai- bye yāņ laantee- sānsyām ne. Ma sē yāā, poo laanga ter sē yō pe kacān ter ne ye, koo kē. ¹⁶ Pe n yee poo ma Yāhā ne, ma'a -sē pe pyer yāņ, maa cā kawar ne. Pe wī klaha-, pe sē n luhu waa ye ye, pe saha laa kayī gē pye ye.

2

Yesu kāndeyārfa yai pe naa pe troho tāhā mii

¹ Mboo na, kai- nkāy tē ma klaha ke ne, naa nawee- klaha koo ya ne! Koo kē ke nawee- wāsyayaha wīl pāā. ² Pe nanle yar pe pe ya wāyigi cā kai- bye wo, pe ma syi pe naa miiklaha- wūhū pye ye, pe naa kacāwūhū pye! Taa maha pe yar pe naa Yesu ta pe Yater, pe tyii nawee- ntāṅ n naa n dye pe tāy, pe naa pe laam yīn kānkai- bye wo, mii Yāhā cīinde le yar mii. ³ Taa pe calē bya yar, pe naa pe troho tāhā nawee- n cā, Yesu kāndeyārfa me pe ne. Pe yar, kaplāmbuar rii te sē yō ye, pe ma n koo syi pāā naa n tay tebehe bye wo ye, pe sē yai pe pua yaha sēm na ye. Pe yai pe laantor kaplāṅ cā, ⁴ pe naa capīy klaha, pe pa ntāṅ n naa n dye pe tāy pe pii ne. ⁵ Pe maha pe yar pe laam pe naa nii gbegebe pe naa kacāwūhū pye, pe naa pe kle tēṅ tē kayi ne, pe laam pe naa n tāy, pe naa n luhu pe pa ye. Pe yai pe naa koo ngīl bye pye. Loo ga ta, waa saa waha wāpee laa yāā u pāā le Yāhā kapān wīl na ye.

⁶ Taa maha pe naanfām yar, pe naa kacāwūhū pye kānkai- bye wo. ⁷ Mboo na, naa kayūhū pye kānkai- bye wo, pe n yāṅ naa n gbe ma na. Naa n laha, taa maha naa n sronṅ ma kaklaha ne! ⁸ Kaplāṅ nkāy ke sronṅ, waa saha laa wāpee yāā ke kaplāṅ na ye, naa koo pāā. Loo ga ta, fyar ga wo lahafa yigi, pe saha laa wāpee yāā pe pāā wo wīl na ye.

⁹ Yāmpa yai pe naa n luhu pe yīṅfa ye, pe maha naa pe laam yīn kānkai- bye wo. Pe yīṅfa ma yee pe lii pye, pe yai pe le pye, pe ma n kaplāṅ tyīn le na ye. ¹⁰ Pe sē yai pe naa pe wān yuhu ye. Pe yai pe naa n laha pe yīṅfa ye yalebye, pe maha naa n sronṅ pe ye. Loo na, Yāhā gii ke ma wo Syayahafua, ke kaklaha myaha ga yi.

¹¹ Ma'a yāā, tē kai- ngīl pāā ma ye, Yāhā ke laantār wīl yar, loo lii le ma nawee- bye wāsyayaha wīl. ¹² Le wo klaha wo yi kāā kāmpee wo, wo kāntraha ngefa laam wūhū yāā wo ke ta yaha. Loo na, waa naa wo troho tāhā kacān ne, wo naa n sronṅ, wo naa Yāhā laam wīl pye yagaafa nsoho wo. ¹³ Wo yai wo naa koo ngīl pye, wo naa koo yay diper sēṅ, koo gii wo koho taha yaha ke na. Koo per nge

na, wo Syayahafua Yesu Crise wii u ma wo Yāhāngbāṅ, u nayōr ga ba yi gbaa na. ¹⁴ Wo Syayahafua gbā ku wo wīl na, ma wo par sya yi kāā kapee- wāpyeṅ koho wo. Loo na, wo nii woo ya wām. Wo kapee- bye laha kāā wo na. Wo ga naa kayūhū pye laanfīr ne.

¹⁵ Kai- nkāy taa yai ma naa nawee- klaha ke ne, koo kē tē yar ma na. Taa cā nkāy raa n pāā, cīinde ne, naa ke pāā fānga ne, ma'a n naa laalaa pye laa ge ne ye! Wii ma plaha pye, le pāā war yi u ne. Ma'a n tyii waa n ma kloṅ ye!

3

Laanfāyōm ma suhu troho gii wātāhā ne ke yō

¹ Pe Yesu kāndeyārfa yar, pe yai pe yīṅ kor le kāntraha yahaseefa ye tesē fāngafa ne, pe naa n luhu pe ye, pe naa n yi nanihi tēṅ na, tēṅ nkāy yīṅ ma ke na. ² Pe yar pe sē yai pe naa waa wāpee pāā ye, pe ma n naa wāhā cer ye, pe tyii pe laam naa n tāy, pe naa pe laam yīn nawee- bye ne yalebye.

³ Ma sē yāā, wo bya, faale wo too sē pye wa Yesu kāndeyārfa ye, wo sē ba laa cā ye, wo sē naa n luhu waa ge ye ye, wo plaha naa n pye yalebye. Wo pye kapee- wāpyeṅ koho wo, yīnde wūhū ne, tesē wo tyatyāhā ne. Wo pye napee- ne kānde nen wo, tesē laanyarfa ne; nawee- wīl ba fūhū wo ye, wo bya wīl -sē ba fūhū pe ye.

⁴ Wo Syayahafua Yāhā n ba ke laantār yar gbaa na nawee- na, ma maha pe yar pe n cā pe ntāṅ dye ke tāy. Yagaa, ke wo sya yaha koo kapee- ngīl wāpyeṅ koho wo. ⁵ Le sē nii mii wo naa n sronṅ ye. Ke wo fen di, loo ne ke n wo sya yaha ke dyaṅ. Ke wo sya yaha ma maha wo kapee- laha kāā wo yīṅ na. Loo na, wo nii mii wo maha gbihi dur see laanfāyōm ne Yāhā Yrā kāmāy na, Yāhā Yrā lii le wo laam wā klaha. ⁶ Ma sē yāā, too wo Syayahafua Yesu Crise ta wo Yater, Yāhā ke Yrā tege le wo laam wo busāā. ⁷ Loo na, u laantār wīl wo ta wo n sronṅ Yāhā ye ma ga ba ke kloho di, wo cīinde yrā yāā, lii wākuayāā wee le na ye, loo lii wo koho taha yaha le na.

⁸ Kaplāņ ngī tē pāā tēr, ke ma cīnde. N yee ma naa ke pāā fānga ne nawee-ye, ma'a n naa laalaa pye laa gε ne ye! Loo ga ta mpāy pe Yāhā ta pe Yater, pe ga naa kayūhū pye yīntaha ne. Lii le yō ma maha puar nawee- na, loo ne nde tē pāā ma ye. ⁹ Kaplāņ wātyīn nkāy syi yīņ wee ke na ye, ke yāā ma ke ta yaha, tesē faale wāle myar rii ne pe yrūhū ta buarbuar, tesē sānker ne, ma suhu wāhā ne le Yāhā kānde wī na. Koo ngī sē puar nawee ne ye, yīņ maha wee ke na ye. ¹⁰ Ma'a yāā, nawee wii syi u Yesu kāndeyārfa yawāhāfa klaha kaklaha nkāy syi ne, ke nawee- ta pe n cēr pe ya ne, u yar u ma tēmpēe wo. U ma sye, maha u yar taha le ne, ke n tēhe syāņ tā. U ma maha sye, u cēr yi kāā pe Yesu kāndeyārfa yawāhāfa wo! ¹¹ Ma cā usyifua tuu plaha lii ne, u sē yer le na ye, Yāhā kasāhā ga ba too u na kapee- nkāy wī na u n pye.

Pōl Tyite yar kai- ne

¹² N ma ba Yartemasu nō wāā ma ye, laa na Tesyihī, pe ma nō ma fla na, mii waha ma ba yi ra na Nikōplosyi wo. N ga werngbān cāā pye koo fla na. ¹³ Senosu wii u kasāhā wūhū cā, woo tesē Apolosu ne, ma'a n faha pe wī ne ye, koho le pe ye, pe n waha pe yrāhā yi, ma'a n ta ngaa n ke laa pe ye ye! ¹⁴ N sē -sē yee, mboo nen ya wī ne ye, wo Yesu kāndeyārfa yawāhāfa, pe bya yai pe kayūhū wāpyeņ cā, pe waha naa pe ya gbe pe cīnde kānkai- bye wo. Pe troho wātāhā Yesu kānde wo, le yai le yāņ naa n cā pe kayūhū wāpyeņ na.

¹⁵ Mpāy bye pe ma ra ne, pe ma syar. Wo naambiyām mpāy pe Yesu ta pe Yater, pe syar wo kē. Yāhā ke ke kayī wāā ye bye kē.

Pɔl saba kaplāŋ Filemu ye

Syaha fla

¹ Ndoos Pɔl kē, tē saba nwo yrūhū, ndoo tesē wo cīfua Timuti ne. Pe ndoo Pɔl tā nwompihi wo Yesu Crise tēn wīi na.

Wo u saba yrūhū nɔ wāā mboo Filemu kē, mboo wii raa ma wo naambiyā, ma maha ma wo tēntēwai. ² Mboo, ma suhu Yesu kāndeyārfa mpāy bye ne pe pe ya wāā ma kaha wo, ma suhu wo syafua Yapyā ne, ma suhu Arisyipe ne, woo wii u tēn tē wo ne Yesu Crise kē. ³ N le nar Yāhā ye, tesē ke Dya Yesu Crise ne, ke kayīi pye ye kē, ke maha laanyīn wāā ye kē.

Filemu troho wātāhā Yesu kānde wo

⁴ Filemu, ma wīi gboho ra laam wo. Yalebye n ma nii n pāā Yāhā ye, n ne laa yāā ma wīi na n pāā ke ye, tē syaha wāā ke kē loo wīi na. ⁵ Pe ba ma wīi pāā ra ye ma yee, a Yesu kāndeyārfa bye ntāŋ dye ma tāy cīinde, a raa maha Yesu sroŋ ta ma Yater. Koo kē n syaha wāā Yāhā kē. ⁶ Taa Yesu ta ma Yater wo n wāā le, n le nar Yāhā ye, ke waha ta Yesu myaha n gboho, kayūhū nkāy bye Yesu tuu n pye wo kē, ma n waha ke cā naa n yō. ⁷ Taa ta Yesu kāndeyārfa bye ntāŋ n sroŋ dye ma tāy, loo nde pe laam yīn yalebye. Le nii ra ye nuhu wīi, ma maha fānga gaa taha ra na.

Pɔl Filemu nar u yāmpuai Wonasyimu wīi na

⁸⁻⁹ Taa nwo, Yāhā ntāŋ sroŋ dye gboho ma tāy, koo syi kē, n ga ma nar laa ne. Le yō ma maha sroŋ Yāhā ye Yesu kānde na. Too mii, wo wīi n tāy wii ye, n saha yee ma le pye ra kē fānga na ye. N ga ma nar wānar le ne, ndoo wii n ma wādyaha Yesu kānde na, ndoo wii pe yigi tā nwompihi laam wo ma yee, tē tee n yār Yesu Crise kānde wo, ma nii u kapān pāā nawee- ye. ¹⁰ Wo dya Wonasyimu wīi ne tē ga ma nar. Nwompihi nge laam wo, Wonasyimu dye Yesu kānde wo. Loo nde na, n ga waha u yee ra dya. ¹¹ Faale na, u sē pye ngaa ma

ye ye. Yagaa, u ga waha laa yō wo bye kē, ndoo tesē mboo ne. ¹² N ga u nɔ wāā ma kē. Yagaa, taa -sē cā ma yee, u wīi gboho ra laam wo, u ma mii ndoo gē kadye dyaŋ. ¹³ N ma ne pye n ga waha ne tyii u na nii tāy, ke nwompihi wo nwo, u n naa koho le ra ye tēŋ nkāy wo ma draha wo, le ga ne tāy ra ye. ¹⁴ N le wūū ma yāā, n sē yai n kai pye ma kur ye mii ma sē yer le na ye. N sē maha n ke ma kayīi pye ra kē fānga na ye. N n yāŋ, ma'a ga kayīi pye ra kē, le -sē pye ma laam wīi.

¹⁵ Ncā, laa na Yāhā ke le ta ma yee, u Wonasyimu u fā ter ma yaha u ga yalaa pye, tuu maha dur ba yi ma na, ye n nii yii ne. ¹⁶ Ma sē yāā, Wonasyimu u ma na yagaa, u puar yāmpuai na. U sē n tōr gē tōr yāmpuai ne nantāŋ ye. U sroŋ ma wo cīinde nampyeŋ Yesu kānde wo. U wīi sroŋ gboho ndoo ye. U wīi yai le nii ma bya ye koo syi, le sya ter ra wīi yaha. U ma ma yāmpuai, ma maha ma ma cīinde nampyeŋ Yesu kānde wo.

¹⁷ Ke ma pye n ma ma naambiyā cīinde, taa ne ga ndoo gē yigi mii, u yigi ke syi!

¹⁸ Ke ma pye u laa pye ma na, ke ma maha pye u fue syi gbe ma ye, le ta ra yīn wīi. N ga ke draha dur ma kē, ma'a n naa ntāŋ cēr ye. ¹⁹ Ndoos Pɔl kē tē u saba yrūhū. N ga ke bye dur ma kē. -Taa -sē cā mii ndoŋ, tē lii pye ter ma kē, le ter ma yrā yaha.

²⁰ Āwā, ma'a wo Yīnfua yāŋ, ma ra laam wīi nde pye ra kē, le ga tāy ra ye, le ra laam yīn.

²¹ Lii tē nar ma ye nde saba nwo wo nanga, n cā ma n gaha le pye ra yor wo, le n sya ta ter koo yaha. ²² Taa maha naa syāsaha gbihi ra kē, ta laam wo n le ga ma yee, Yāhā ga ba luhu ye wānar ye, ke ra yi yaha ye kē.

Syaha fla

²³ Yepafarsyi wii u ma ra ne nwompihi wo nwo Yesu Crise wīi na, u syaha ma ma ye. ²⁴ Mareke ye bya ne, ma suhu Arisarke ne, Demasu ne, Luke ne, poo mpāy pe ma ra tēntēwai, pe bye ma syar.

²⁵ Wo Yīnfua Yesu Crise, u kaa taha ye na.

Yesu tēnlɛɛ waa saba kaplāŋ Yeberefa ye

Yesu ter faale Yāhā kaplāŋ tōrfa bye yaha

¹ Faale cāā na, Yāhā naa n pāā wo wāle ne. Ke ke kaplāŋ tōrfa busāā lehe naa n wāā pe ya wuhu na, pe n bii naa ke yē kaplāŋ pāā, pe bye pe kaplāŋ ter ne ke ya wuhu na. ² Yagaa sē na, Yāhā ke yē kapān pāā wo ye ke Dya kāmāy na; Yāhā driyē kai- bye le soho woo koho wo. Yāhā driyē kai- bye tāhā woo kāmāy na. ³ Yāhā nayōr n yāā Yesu na, tesē ke nagboho ne. Yāhā ke ma mii, Yesu ma koo syi. U kaplāŋ ma fānga ne, koo kē ke driyē gbā yigi. U nawee- kapee- yee laha kāā pe na. Loo kur ye, u n ka yāhāyīŋ na, maa nii Yāhā kāndigi koho kue ye, koo gii ke ma wān bye yīŋ na.

Yesu ter yāhāyīŋ tēnlɛɛ yaha

⁴ Yāhā myaha wāā Yāhā Dya kē, ke n ter yāhāyīŋ tēnlɛɛ wāŋ yaha. Koo kē, u n ter yāhāyīŋ tēnlɛɛ yaha. ⁵ Ye sē yāā, Yāhā sē kapān nde syi pāā yāā yāhāyīŋ tēnlɛɛ waa ye ye ma yee:

«Mboo kē ma ma ra Dyapuui,
ma gbe nanga na, nawee- ga cā,
n ma ma Tuhufua.»

Ke sē maha nde pāā yāā yāhāyīŋ tēnlɛɛ waa wīl na ye ma yee:

«N ga nii u ye Tuhufua draha wo,
u -sē ga nii ra ye Dya draha wo.»

⁶ Yaliile wo Yāhā yee koo ga ke Dyapuui nen nō wāā driyē wo, woo wii tuu cāā pye wa wān bye yaha, ke le pāā ma yee:

«Yāhāyīŋ tēnlɛɛ bye yai
pe naa u myaha sey.»

⁷ Yāhā lii pāā yāhāyīŋ tēnlɛɛ wīl na, loo ne nde: Ke yee yāhāyīŋ tēnlɛɛ mii gē pe sya nii koo wām, pe ma koo ye tefay wāŋ syi dyaŋ. Ke tēntē- ma ke ye naayīn wāŋ syi dyaŋ. ⁸ Ke Dya wīl loo na, Yāhā le pāā ma yee:

«Ma ma Yāhā, ma Yīŋfua niisaha yāā.

Too yīnfar nde wākuayāā wee te na ma ye ye.

Kasroŋ koo kē, taa ga naa n pye ma Yai wo.

⁹ Kasroŋ wīl tāy ma ye,
kapee- wīl sē tāy ma ye ye.

Loo ne, ma Tuhufua Yāhā n mboo yāŋ yi ma nagboho ta ma na ma nampyeŋ- yaha.

Nuhu n -sē ma laam yīl.»

¹⁰ Yāhā maha yee:

«Yīŋfua, mboo kē
taa kāntraha tāhā ke kai- bye feg-
becāā na.

Mboo kē taa maha yāhāyīŋ bya tāhā.

¹¹ Too nde bye ga ba kua.

Mboo woo na, maa naa n nii yalebye;

kāntraha tesē yāhāyīŋ ne,
te ga ba le te pye klahā-

¹² ma n te kur ta yaha te kuāŋ ne.

Taa ter ga ba te draha gbe mii
nayrefān dyaŋ pe n le wāler draha
wo.

Mboo woo na,
maa naa n kuae ma wānii na yalebye,
wākuayāā saa pye ma dye- na ye.»

¹³ Yāhā sē maha nde pāā yāā yāhāyīŋ tēnlɛɛ waa ye ye ma yee, u nii koo kāndigi koho kue ye kai- bye yīŋ na, ke n sya ba u napīl- yīy kor le u kē, pe n nii mii, u tānde fyāhā tā pe na. ¹⁴ Pe yāhāyīŋ tēnlɛɛ ya dyaŋ, pe wee la tēntē- ya Yāhā ye, ke n nii pe lehe pe ga naa n paha mpāy na, pe yai pe ba sya yaha pe ga nii Yāhā tāy?

2

Wo yai wo naa wo wāsyayaha wīl wūl

¹ Ke Dya kāmāy na, Yāhā ke lii pāā wo ye wo wāsyayaha wīl na, wo yai wo yīntaha sroŋ loo nde ne, kapuar ne. Mii loo sē ne ye, waa le kānyīl plaha, wo saa yāā dye Yāhā Yai wo ye. ² Kānde lii Yāhā le ta pe yāhāyīŋ tēnlɛɛ n bii le yar nawee- na, le pye kla. Le pye, wii ma loo kānde katan nen laa sye ma le miy yaha, Yāhā ga u pēn loo nde wīl na. ³ Wo wāsyayaha kaplāŋ nkāy ke -sē ma yīŋ, ye yai ye cā, wa' a yee ke wee kla ye, wo saha kuae mii wo sē pēn ye. Yīŋfua gē kē u cāā wo wāsyayaha wīl pāā. Mpāy pe -sē le

yāã luhu u yě na, poo n ba le pāã wo ye wo n cā, cīinde ne. ⁴ Yāhā kē, ke fānga taha pe yě kaplān na, pe n waha laanwo wūhū pye ke n yō ta ter ma suhu yēkā wūhū ter bye ne. Yāhā Yrā kāmāy na, Yāhā maha fānga ter bye wāã pe kē pe ya wuhu na pe n waha naa ke tēn tē. Yāhā naa le pye ke syi, nawee- n waha naa n cā pe kaplān ma cīinde. Yāhā Yrā fānga wūhū koo na, Yāhā ke wāã ke laam wākē.

Wii woo kē u ga waha ta, nawee n sya yaha

⁵ Driyēfān gii wīi too n pāã, Yāhā sē yee pe yāhāyīn tēnlehe poo pe ba nii koo driyē yīn na ye. ⁶ Aye rēhe, waa ge ma u le yrūhū yaha Yāhā sabangbān wo ma yee:

«Yāhā, nawee ma nwa, ma n nii,
ma sē n faha u wīi ne ye?

Woo wii u see yi nawee, u ma nwa,
ma n nii u gbihi n yigi?

⁷ Ma u ta ma yee yāhāyīn tēnlehe
pe puar u na yalaale nsoho ya wo.

Ma maha ba miingbān wāã u kē,
ma nagboho ta u na.

⁸ Ma u ta kai- bye yīn na.»

Le yar ma yee Yāhā nawee- ta ke wātāhā wān bye yīn na. Le yīntaha kē, Yāhā nawee- ta pe n yia kai- bye na, laa ge sē kuee ye. Wo ma -sē yee wii ga yān yagaa, wo saa kai- bye yāã ke n pye pe myaha na ye. ⁹ Lii ya too yāã, Yesu wii Yāhā ba u dur ta, ma yee ke yāhāyīn tēnlehe pe puar u na yalaale nsoho ya wo, yagaa wo yāã, Yāhā miingbān wāã u kē ma maha nagboho ta u na. Tuu wāfāy gii fāy ma sya ba ku nawee- bye wīi na, koo syi kē, Yāhā n u gbihi ta ke syi. Yāhā laantār tāy, Yāhā yee koo ga nawee- sya yaha, koo kē Yesu n wāfāy nge fāy.

¹⁰ Yāhā wān bye tāhā te nii ke wān. Ke naa n ke nawee- busāã pe sya yaha pe waha ke nayōr syi yāã. Loo ne, ke n ta Yesu n koo wāfāy sya, ma cā nii wo Syayahafua. Laa sē kuee mii u sē le pye ye. Loo nde ma wāyīi. Mpāy pe ga sya yaha, Yesu woo tuu ga ter pe yahasee ye, pe n dye Yāhā Yai wo. ¹¹ Yesu woo kē, tuu nawee- kapee- laha n kãã pe na, pe n nii Yāhā laam wīi ya pye. Woo tesē mpāy ne tuu sya n yaha, pe bye ma tuhufua nen

pii. Loo ne, u pe yee u cīifa, fyar sē u yigi le ne ye. ¹² Woo ge le pāã ma yee:

«Yāhā, n ga ba naa ma wīi pāã ta cīifa ye;
n ga ba naa ma miingbān gboho yay
ne
ma nawee- bye nsoho wo.»

¹³ U maha yee: «N nii le soho ma koho wo.» U maha yee:

«N nwo, ndoo tesē pe kicar bye ne,
kicar mpāy Yāhā pe wāã ra kē.»

¹⁴ Ye sē yāã, pe kicar see yi nawee- bye wān syi dyan, ntān ne pe kadye wo. Koo kē Yesu bya see ba wācēn wo wān syi, ntān ne u kadye wo. U ku wo kadye ter syi ne. Koo kē u gbā kāmāy na, sāndāpee yīnfua Setane wii u ma gbā fānga ne, Yesu u fānga pye klaha- u kē. ¹⁵ Tuu loo pye, u nawee- bye sya yaha gbā fyar koho wo, mpāy pe pye yāmpa ntāncer koho wo gbā wīi na yalebya. ¹⁶ Ye cā Yesu sē loo nde pye wāã yāhāyīn tēnlehe kē ye, u le pye wii driyēfa kē, wii mpāy too ma Brama kur kuee pii. ¹⁷ Koo kē, u n see ba nawee ntān ne u kadye wo wo wān syi dyan, ma nii u nampyen wān syi wācēn, fla ngaa ge sē kuee u na ye. Mii loo sē ne ye, u saa ne waha u cīifa fen cā u naa pe fen di ye. U ga ba nii pe ye Yāhā yūndefa yīnfua, u naa n sron le Yāhā tēn ne, u u nampyen- kapee- laha kãã pe na. ¹⁸ Ye sē yāã, tuu pye driyē wo, woo ge ba wāfāy yāã gboho; sāndāpee yīnfua Setane maha naa n ke, u u tyīn ga kapee- wāpyen kuee ye. Loo na, nanga wo ma nii tyīn n gaha kapee- wāpyen kuee ye, Yesu ga waha koho le wo ye.

3

Yesu Crise ter Musa yaha

¹ Wo nna, Yāhā ye bya yān yi, ye nii ke wām, ye ba dye ke Yai wo. Wii mpāy too ma ke wām, too lii sya cīinde ma nii le pāã nawee- ye, loo ne nde: Yesu woo kē u ma Yāhā tēnlehe, u maha ma Yāhā yūndefa yīnfua ma wo wāã le Yāhā ne. Ye yai ye naa woo yān yalebye. ² Yāhā u yān yi, ma u taha tēn lii na, u sron le ne mii Musa dyan, tuu bii sron u tēn ne Yāhā kahafa kē mii. Yāhā sabangbān wo, loo yrūhū yaha Musa wīi na ma yee: «U bii sron Yāhā

kaha bye wo.» ³ Nawee ma kaha fãã, u ga myaha yãã u ter ke kaha yaha. Yesu tesë Musa ne, pe ma koo syi, Yesu myaha yai ke gboho ta ter Musa myaha yaha. ⁴ Ye cã kle ma te fããfa ne te ya wuhu na; Yãhã koo -së kē, ke driyē bye fãã. Ke Dya kē Yesu ne. ⁵ Musa woo na, Yãhã nna bye wo, Yãhã së naa u taha laa wãpyeŋ na u n naa n faha le ne ye. U pye tēntē Yãhã ye; lii le ga ba pye kur kuε ye, Yãhã bii u ta u n le cãã pãã yaha. ⁶ U Yãhã Yīndefua Crise -së ma Yãhã kahafa bye yīŋ na. U së laa sye Yãhã ye ye. Woo ma u Yãhã Dya. Wo ma wii plãhã, ma Yesu ta wo Yater wo kuãŋ ne, tesë wo ma koho taha yaha woo ya na yalebye, wo ga sronŋ nii koo kaha ngefa.

-Ye naa ye troho tãhã Yãhã yor wo nanga nge bya na!

⁷ Ye cã wo yai wo wii plãhã Yesu kãnde wo. Loo ne, Yãhã Yrã wo yar ma yee:

«Ye ma Yãhã yē kapãn luhu nanga,
-ye le sya nuhu ne!

⁸ Ye ma syi ye nii nditēŋ Yãhã kapãn ye mii
ye wãle dyaŋ faale cãã na ye!

Tēyãfũũ klo wo pe bii yee poo jar Yãhã ye,
ma yee poo ga ke pye yãŋ.

⁹ Ye wãle bii le tēyãfũũ klo plaŋ cer naa n ter
ma naa n gaha kãntraha gii wo,
Yãhã ke bii yē ter, koo ga ke wãã pe kē.

Pe bii dyε- gbeesī pye yrãhã na;
Yãhã naa yēkã wũhũ pye pe kē,
loo naa bye ne, pe maha naa n jar
Yãhã ye,
ma ke pye naa n yãŋ
ke dyε- gbeesī ngī bye wo.

¹⁰ Loo ne,
Yãhã laam n bii war koo cãã wãle ne,
ke n bii le pãã ma yee:
Pe laam wũhũ kē, ke pe plaha
yalebye,
pe së n ke pe naa pe troho tãhã ra yor
wo ye.

¹¹ Yãhã laam n bii war pe ne,
ke n le sronŋ pãã pe ye ma yee:
Tē kãntraha gii gbihi ta pe myaha na
pe ga naa n wũũ,
pe saa dye yãã ke wo ye!»

¹² Wo nna, yii mpãy ye ma Yesu kãndeyãrfa, ye naa yii yigi, ye laam ma n ba waha ter ye ye ye! Mii loo së ne ye, ye ga ba yee Yãhã yē kapãn wee ngaa ye, ye sya le Yãhã kãnde miy yaha, Yãhã gii ke yrã le wãn bye laam wo. ¹³ Ye ma n nii koo syi ye! Too ma yrãŋ na nanga, Yãhã n traha ke naa ke yē kapãn pãã wo ye plii wuhu na. Ye naa yii yar kayī ne, kapee laa ma n ba waa ta, u n plaha u sya nii nditēŋ Yãhã kapãn ye ye. ¹⁴ Ye cã wo seefar le u Yãhã Yīndefua Crise ne. Too ba u fe ta wo Yater wo laam bye ne mii, wo ma wii plãhã ma kuee yai tãŋ koo syi, wo seefar le u ne cīinde. ¹⁵ Le ma le yrũhũ yaha Yãhã sabangbãŋ wo ma yee:

«Ye ma Yãhã yē kapãn luhu nanga,
-ye le sya nuhu ne,
ye ma syi ye nii nditēŋ Yãhã ye
mii ye wãle dyaŋ ye, poo bii jar Yãhã
ye.»

¹⁶ Mpãy pe pye yãmpa Syipte kãntraha wo, Musa n ga pe sya yaha ma pe yigi yi ke kãntraha wo, poo ya së na, pe bii le Yãhã yē kapãn luhu ma dur ma jar Yãhã ye? ¹⁷ Poo ya së na, Yãhã laam bii war pe ne, ke n pe ta pe n tay dyε- gbeesī tēyãfũũ klo wo ma sya ba ku ke fla na. Poo së na, pe naa kapee- pye ke dyε- gbeesī ngī wo?

¹⁸ Mpãy pe le Yãhã yē kapãn luhu ma dur ma jar ke ye, poo së na, Yãhã le sronŋ pãã pe wī na ma yee:

«Tē kãntraha gii gbihi ta pe myaha na
pe ga naa n wũũ,
pe saa dye yãã ke wo ye.»

¹⁹ Yii ge le yãã, pe së le Yãhã kapãn ta ngaa ye, koo kē Yãhã ke bii kãntraha gii gbihi ta pe myaha na pe ba naa n wũũ, pe së yãã dye ke wo ye.

4

Yãhã nawee- ga cīinde wãwũũ yãã

¹ Yãhã bii yē ter, koo ga cīinde wãwũũ wãã ke nawee- kē. Koo yē wãter nge ma wii wī nanga. -Tee -së naa yii yigi, yii waa ma n ba kuee mii, u së koo wãwũũ nge yãã ye. ² Ye së yãã, wo bya le Yãhã kapãyī luhu mpãy dyaŋ pe pye le tēyãfũũ klo wo faale wo. Pe le Yãhã kapãyī luhu, le së -së laa yō pe kē ye. Ye së yãã, pe le luhu,

pe sê le sya cîinde ye, koo kê, pe sê ke cîinde wâwûû yâa ye. ³ Wii poo na, wo ke kaplân sya cîinde. Wo ma wii waha, ma ke le yaha wo laam wo, cîinde wâwûû gii Yâhâ yee, ke n pai ke wâa ke nawee- kê, waa koo yâa. Koo cîinde wâwûû kê, Yâhâ laam ke bii war wo wâlε ne, ke n le sron pãa pe wîi na ma yee:

«Cîinde wâwûû gii ke bii gbihi ta pe myaha na,
pe saa ke yâa yâa ye.»

Yâhâ ke loo nde pãa yaliile wo, koo ge bii kai- tâhâ wa ma dye cîinde wâwûû wo. ⁴ Ye sê yâa, le ma le yrûhû yaha Yâhâ sabangbân wo ma yee:

«Yâhâ kai- bye tâhâ kua plii kuay nsoho wo,
ke plii kuasîi wuhu, ma -sê wûû.»

Ye yai ye cã, wâwûû ma Yâhâ tãy. ⁵ Wo maha le yâa wa, le ma le maha yrûhû yaha Yâhâ sabangbân wo ma yee:

«Cîinde wâwûû gii Yâhâ bii gbihi ta pe myaha na, pe saa ke yâa yâa ye.»

⁶ Mpây -sê ga waha koo cîinde wâwûû nge yâa. Mpây pe sê ke cîinde wâwûû nge yâa ye, poo tee bii le Yâhâ kapâyîi yâa cãa luhu, pe sê le sya cîinde ye. ⁷ Mpây pe -sê ga waha koo cîinde wâwûû nge yâa, loo ta Yâhâ n per gaa ta, ma ke myaha taha nanga. Yâhâ wo faale wâdyaha Dawide ta, u n koo nanga nge wîi pãa, le n yrûhû yaha Yâhâ sabangbân wo; koo syi kê, ta n cãa ye yar wa le ne ma yee, Yâhâ yee:

«Ye ma Yâhâ yê kapân luhu nanga,
-ye le sya nuhu ne,
ye ma syi ye nii nditên le ye ye!»

Wo faale wâlε pe bii le Yâhâ yê kapân sye tÿyâfûû klo wo, dye- buar ter loo kur ye, Dawide n cã ba ke nanga per kapân nde pãa.

⁸ Ye sê yâa, Yâhâ bii wii yân yi Musa draha wo, u myaha Yosua. Woo ka pe wâlε pii ya ne koo kântraha nge wo, kântraha gii Yâhâ bii ke gbihi ta pe bye myaha na, pe ga naa n wûû. Ke ma ne pye ke cîinde wâwûû kê pe yâa loo klo nde wo, Yâhâ saa ne maha ba naa per gaa wîi pãa ye. ⁹ Koo syi kê, wâwûû per gbihi ta Yâhâ nawee- kê. Koo wâwûû wîi ma mii Yâhâ wâwûû wîi dyan, ke wûû driyê wâtâhâ kur ye. ¹⁰ Yâhâ ke driyê tâhâ wa,

ke -sê wûû. Wâwûû per gii Yâhâ ke gbihi ta wo kê, wii ma koo wâwûû yâa, u tèn tē ma n pai wûû mii Yâhâ wân syi dyan. ¹¹ - Too wii waha, wo koo cîinde wâwûû nge yâa! Mpây pe pye tÿyâfûû klo wo, waa ma syi u le Yâhâ kapâyîi sye poo wân syi dyan, u ba kuee u saa ke cîinde wâwûû yâa yâa ye. ¹² Ye sê yâa, Yâhâ yê kapân tèn tē wo laam wo, le maha ma fânga ne. Yüntrûhû gii ke ma yêr sîi ne, ke ga waha kã dye ga kadye laam wo. Yâhâ yê kapân -sê ter koo yüntrûhû nge syi yaha. Le ga waha kã dye le sya ga nɔ nawee laampua ge wo. Le ga waha kã dye le ga nɔ kacrihi na, le sya ga yi u kilue na. Yâhâ yê kapân kã dye n gaha nawee laampua ge wo. Kai- nkây bye ke wâpye laam ma u na tesê kai- nkây bye ne u n ga u laam wo, le Yâhâ kapân ga ke bye yi yaha gbaa na u n yân ke ma pye ke sron. ¹³ Nawee saha laa pye le n wûhû Yâhâ na ye. Yâhâ ke wân tii bye tâhâ, ke te bye yâa gbaa na, ma maha te bye laam wûhû cã tân. Too kai- nkây bye pye driyê wo, ke n pai wo yey ke ne per gaa.

Yesu kê wo Yâhâ Yündefa Yînfua

¹⁴ Ye cã Yâhâ Yündefa Yînfua ma wo ye. Yâhâ Dya Yesu kê. Woo, u dugu ga yâhâyîn na, ma sya ka Yâhâ yahasee ye. Loo ne, too Yâhâ cîinde wûhû nkây pãa mii, -too -sê tyii ke n pye wo laam wo ke syi, wo n plâhâ kuee ke wo! ¹⁵ Sândâpee yînfua Setane ma wo tyîn n gaha kapee- wâpyen kue ye, Yesu cã wo saha yia Setane na wii ya ye, wo fen ga maha u yigi. Ye sê yâa, Yesu wii u ma wo Yâhâ Yündefa Yînfua, Setane ba u bya tyîn naa n gaha kapee- ter bye wâpyen kue ye mii wo wân syi dyan, u sê -sê kapee nen laa ge pye ye. ¹⁶ Loo na, -too wo laam miy yaha, wo yûhû crã laanyîn ne Yâhâ na, wo cã ke laantâr gboho. Ke ga wo fen di, ke maha laantâr wîi pye wo kê, ke wo sya yaha yaliile wo Setane wo tyîn n gaha kapee- wâpyen kue ye.

5

¹ Yâhâ pe Yiisrefa Yâhâ yündefa yînfua yân naa n yi wuhu na, pe Yiisrefa laam wo, ma naa pe taha ke tèn na nawee- kê.

Pe naa diŋ yi Yāhā kē, ma maha naa wān boo ke kē, ke n naa tyii nawee- kapee- foho na. ² Pe Yāhā yūndefa yīŋfa -sē pye nawee- wo wāŋ syi dyaŋ; pe bya pye, sāndāpee yīŋfua Setane ga waha pe tyīn ga kapee- wāpyeŋ kue ye, pe n sya waha dye le wo. Koo syi kē, wii ma kapee pye, u sē cā wa ye, tesē pe ma wii wlaŋ u n kapee pye, Yāhā yūndefa yīŋfua ga waha u fen di, u koho le u ye laanyīn ne. ³ Tuu ga waha dye kapee- wāpyeŋ wo, u yai u naa wān boo Yāhā kē u ya koho kapee- wī na, mii u yai u le pye nawee- kapee- wī na mii. ⁴ Waa saha Yāhā yūndefa yīŋfua miyūhū nge syi taha u ya na ye. Yāhā kē, ke ne ufua yāŋ yi, ke u ta u n nii ke yūndefa yīŋfua mii Yarō dyaŋ, Yāhā bii u yāŋ yi mii.

⁵ U Yāhā Yīndefua Crise bya ge sē kē, u Yāhā Yūndefa Yīŋfua myaha taha u ya na ye. Yāhā koo kē ke u yāŋ yi, ma u pye ma yee:

«Mboo kē ma ma ra Dya;
ma gbe nanga na, nawee- ga cā
n ma ma Tuhufua.»

⁶ Yāhā maha le pāā u wī na ma yee:
«Ma ga nii ta yūndefua ma kuāŋ ne
mii Malsyidaku wāŋ syi dyaŋ.»

⁷ Yesu tuu pye nawee kāntraha na, u naa n pāā Yāhā ye, ke woo sya yaha gbā koho wo. U naa loo nar Yāhā ye, kule ne, ma sya naa yīntām ge yi. Tuu -sē ba yer Yāhā laam wī ya wāpyeŋ na, Yāhā n luhu u kaplāŋ ye, ma kaa taha u fānga na u fen wo, ma maha ba u yir gbā wo.

⁸ U pye Yāhā Dya, u -sē ba yer Yāhā laam wūhū ya wāpyeŋ na, ma sya fen yāā le kur ye. Loo na, Yāhā n le cā, u n luhu ke ye cīinde. ⁹ Tuu Yāhā laam wūhū bye pye ga kua, u nii nawee- Syayahafua u kuāŋ ne. Nawee- mpāy pe n luhu u ye, poo mii ga waha cīinde yrā yāā, lii wākuayāā wee le na ye. ¹⁰ Yāhā n yee, u ma ke Yūndefa Yīŋfua mii Malsyidaku wāŋ syi dyaŋ.

Kaa ke naa n taha wo laantor na Yāhā kai- kue ye

¹¹ Kai- busāā ma, too ga yar ye na loo nde wī na. Tee -sē mii tee nii yagaa, ke kai- wāluhu sē n tāy ye ye ye, ye maha wee tee waha ke war farfar ye. Loo nde

ye ta ye saha klaha ye. ¹² Pe ye klaha ma- Yāhā kaplāŋ ne, ye ne ga pye yagaa kaicāfa. Ye -sē mii, pe ye fe gbe wāklaha ne kai- nkāy ne, ye yai pe maha dur pe naa ye klaha ke ne. Ye ma pēyār wāŋ syi, ye saha wāle dir di ye, ye maha yai ye maha naa yrā wār. ¹³ Wii u yrā ya wār, pēyāhā kē u ne; u saha wāyī war wāpee ne ye, u tee ma pēyāhā nantāŋ. ¹⁴ Wii tuu -sē le wa, pe ga naa wāle dir wāā u kē. Yāhā wī ma koo syi. Kai- nkāy ke sroŋ Yāhā yīnde na, tesē nkāy ne ke sē sroŋ ye, wii ma u laam kacān ta, ma waha koo war ma ke cā, woofua nii wādyaha Yāhā kai- wo. Pe ga naa woosyifua klaha Yāhā kai- nkāy ne ke waha. U ga waha ke cā.

6

¹ Loo ne, u Yāhā Yīndefua Crise kaplāŋ nkāy pe nawee fe n klaha ke ne, wo ma syi wo taha kuae koo ya na ye. Yāhā kai- nkāy ke nawee le, -too ka koo ye yagaa. Kai- nkāy ke ma Yāhā kaplāŋ fegbesaha wo, wo saa maha dye ke wo ye. Koo kai- kē ngī: Kai- nkāy ma, nawee ma ke pye, ke n gaha u ne u klahasaha wo. Nawee yai u koo miy yaha u yīntaha sroŋ Yāhā kue ye, u ke ta u Yater. ² Koo kai- nkāy maha kē, nawee wātāāyi ne loho wo Yesu myaha na, ma suhu klue wātaha ne nawee- na, ma suhu nakur wī ne, Yāhā ga ba pe yir gbā wo ke pe sāhā. ³ Yāhā wūhū fegbesaha kai- ngī, waa koo ta yaha, wo ka yahasee ye, Yāhā ma sya.

⁴⁻⁶ Mpāy pe kapee- wāpyeŋ miy yaha, ma maha dur n dye ke wo, pe poo ter yāŋ mii? Ye sē yāā, pe ba Yesu ta pe Yater, Yāhā n cāā- le pe laam wo, pe n kacān yāā. Pe yāā, Yāhā kaa taha pe na, ma maha Yāhā Yrā Fānga wāā pe kē. Pe le yāā, ma cā Yāhā kapān ma kayī, ma maha cā cīinde yrā lii wākuayāā wee le na ye, fānga ma le na. Poosyifa ma yi kāā Yesu kānde wo, pe saha le sya pe yee, kapee- wāpyeŋ sē yō pe ke miy yaha ye. Le ma mii, poosyifa maha dur, ma Yāhā Dya kuey mar trā na, ma nii u ler nawee- ye. ⁷ Kaplāŋ ngī ma mii plāhā nge dyaŋ: Ye sē yāā, sesaha ma n too kāntraha gii na yalebye, ke n nii dir yō ke warfa kē,

Yāhā ga kaa taha koo kântraha nge na. ⁸Sesaha ma n too yalebye kântraha gii na, ke n -sē nii ngur wān ya fiy tesē nyēpihi ya ne, koo kântraha nge sē yō kueekuee ye. Yāhā yoosēn ga too ke na, ke n ba suhu kãã ke kuān ne.

⁹Ta naambiyām, wo ma sya n pãã mma ma syi dyañ, wo laam -sē yīn ye wīi na: Wo cã ma yee, ye ma le kãnyīi wo, lii le ga ye sya yaha. ¹⁰Ye cã Yāhā sroñ. Kai-nkãy bye tee n pye ye Yesu kãndeyārwei kē, ma suhu tēñ nkãy ne tee n tē Yāhā kē, Yāhā cã ke ntāñ dye ye tãy. Ke saa faha ye wīi ne koo kai- ngīi ne ye. ¹¹Lii too -sē n ke yii nanem bye ye, tee ma tēn lii wo, -ye le yigi klue sīi, tee koho taha yaha lii na, ye n sya ba le yãã. ¹²Ye ma n gaha le tēn ne koo syi, ye saa nii mii mpāy wāñ syi dyañ, Yāhā wīi sē pe gbe laa ne ye. Mpāy pe -sē Yesu ta pe Yater, ma naa n yār Yesu kãnde wo laanyīn ne, Yāhā ke yē ter pe ye lii ne, pe ga le yãã. -Ye naa n yāñ poosyifa na!

Yāhā ke yē ter lii ne, le wāpyeñ ma

¹³Yāhā ke bii yē ter Brama ye per gii, ke bii yee, koo ga ngaa myaha di taha le na. Ngaa ke sē -sē wee ke ter Yāhā yaha ye, ke n ke ya myaha di. ¹⁴Ke bii Brama pye ma yee:

«N ga kaa taha ma na,
tē ma kur kue pii ta pe n syar.
Ndoo tesē ra miingbāñ ne,
n ga loo nde pye ma kē.»

¹⁵Brama n Yāhā sēñ laanyīn ne. Yāhā ke -sē bii yē ter u ye lii ne, ke n le pye u kē. ¹⁶Nawee- ma pye kaplāñ wātýīn na, pe ga ngaa yāñ, ngii ke ter pe yaha, pe ke myaha di, le kapān n kua pe nsoho wo. ¹⁷Yāhā ke -sē bii yē ter lii ne, ma ke ya myaha di taha le na, ke naa n traha, mpāy pe ga ba ke yē wāter wīi nde yãã, pe cã wāwāklahayãã wee ke na ye. Loo ne, Yāhā ke bii yē ter Brama ye, ke n ke ya myaha di taha le na. ¹⁸Loo ne, Yāhā ke bii yē ter Brama ye, ma maha ke ya myaha di taha le na, yagaa koo katē- syāñ ngīi wāwāklahayãã wee ke na ye, Yāhā saha ke yē dur ye. Loo ne, wii mpāy too n ke Yāhā ke paha wo na, wo cã ma yee, too koho taha yaha lii na, le ga pye wo

kē cīinde. ¹⁹Wo koho wātahayaha Yāhā yē kapān na, le ma wo ye mii ngaa dyañ ke wo laam ta tee nen wo. Cīinde wīi ne, ngaa wee ke nnen gbãã ma ter loo yaha ye. Wo koho wātahayaha nge, le wīi nō ncaha ye, Yāhā yaniisaha ge laam wo. ²⁰Yesu nii wo Yater, ma ka koo fla na wo wīi na. U nii Yāhā yūndefa yīñfua u kuāñ ne Malsyidaku wāñ syi dyañ.

7

Malsyidaku pye Yāhā yūndefa yīñfua

¹Faale cãã na, dya waa pye pe naa n yee Malsyidaku. U pye klo laa yīñfua, pe naa le klo yee Salem. Yāhā gii ke wān bye tãhã, u pye koo yūndefua. Wo wādyaha Brama bii ka, ma ga yia kubehē resyar yīñfa na. Tuu dur naa n pai, Malsyidaku n ka maa u wãã, ma yee woo kaa taha u Brama na, Yāhā myaha na. ²Wān tii bye, Brama tuu ga yãã naan miysaha wo, u n te la fle sesãnsyihi, ma fle naney wãã u Malsyidaku kē. U Malsyidaku myaha yīntaha kē, yīñfua wii u n sroñ. U maha pye Salem yīñfua, koo yīntaha maha kē, yīñfua wii u n pai yrīñ ne. ³Yāhā sabangbāñ wo, pe sē Malsyidaku tuhufua wīi cã u nahafua wīi ne ye, pe sē maha u wādyaha waa wīi cã ye. Waa sē u wāsee wīi pãã yãã tesē u wāku wīi ne ye. Tuu nii Yāhā yūndefa yīñfua u kuāñ ne, u ma mii Yāhā Dya wāñ syi dyañ. ⁴-Ye yāñ, Malsyidaku ma yīñ na Yāhā ye. Wo wādyaha Brama tuu ga wān tii yãã naan miysaha wo, u te la fle sesãnsyihi, ma fle naney wãã u kē. ⁵Brama dyasyīnde Lewi kur kue pii ma Yāhā yūndefa pe ter na. Musa kãnde na, pe ga waha Yiisrefa nar, pe pe koho wān bye la fle sesãnsyihi, pe fle naney wãã poo Lewi terfa kē, pe n waha naa n di. Ye cã ma yee, pe nampyeñ-kē pe n nar, pe pe kē pe n di. Pe bye ma Brama kur kue pii. ⁶Malsyidaku woo na, u sē pye Lewi terfua ye, Brama -sē bii u wān la fle sesãnsyihi, ma fle naney wãã u kē. U kaa taha Brama na, Brama wii Yāhā bii yē ter u ye. ⁷Ye -sē le cã laha ma yee, wii tuu kaa taha waa na, u ter ufua yaha. ⁸Lewi kur kue pii me, pe Yiisrefa koho wān fle naney yãã te fle sesãnsyihi wo;

pe ma nawee-, ma n ku, ma ke Yāhā yūnde tēn yaha pe pii kē. Malsyidaku wīl sē na, wii tuu te wān flē naney yāā te flē sesānsyihi wo, le ma le yrūhū Yāhā sabangbān wo u wīl na ma yee, u ma yrān na, ma kuee le Yāhā yūnde tēn na u kuān ne. ⁹ Lewi kur kue pii me, pe Yiisrefa koho wān flē naney yāā te flē sesānsyihi wo. Yaliile wo Brama u koho wān la flē sesānsyihi, ma flē naney wāā Malsyidaku kē, le nii mii Lewi bya bii te wāā Malsyidaku kē. ¹⁰ Tuu sē sya bii see wa ye, le ma mii u pye u tuhufuadyaha Brama kadye wo, ma te wān wāā u Malsyidaku kē. Le yīntaha kē Malsyidaku ter Lewi yaha.

Yāhā yūndefa yīnfua Yesu ter Lewi pii yaha

¹¹ Yāhā bii kānde lii tōr yar Musa na, loo ne le pa Yāhā yūndefa ne pe tēn ne. Lewi kur kue puee Yarō nwonfa kē pe yūndefa ne. Pe tēn pye lii ne, pe nawee- kapee- yee laha kāā pe na, pe n waha wāā le Yāhā ne. Pe tēn sē -sē waha yia, ma nawee-wāā le Yāhā ne pe kuān ne ye. Loo ne, Yāhā yūndefa yīnfua waa ter n yi. U sē yi Yarō terfa wo ye, u yi Malsyidaku wān syi dyañ. ¹²⁻¹⁴ Wo Yīnfua Yesu Crise kē u ne. Wo cā ma yee, tuu nawee kadye gbe, u see Yuda terfa* wo. Musa kānde sē yee Yuda terfa ga waha naa Yāhā yūnde tēn tē Yāhā kangbān wo ye. Yuda terfa waa sē Yāhā yūnde tēn tē yāā ye. Yesu tuu sē sya yi Lewi terfa wo ye, Yāhā le ta u n Lewi terfa draha gbe, ma nii Yāhā Yūndefa Yīnfua. Loo ne, Yāhā n kaplān nkāy wāā wo kē, kaplān nkāy ke Musa kānde kaplān draha gbe.

¹⁵ Kai lii le ke cīmbēhe bye yar wo na, loo ne nde: Yāhā Yūndefa Yīnfua waa yi Malsyidaku wān syi dyañ. ¹⁶ Waa kloho sē kē, u gbe ma nii Yāhā yūndefua mii Lewi kur kue pii wān syi dyañ ye. Yāhā fānga kāmāy na, wākuayāā wee u yrā na ye. Loo le u ta, u n nii Yāhā Yūndefa Yīnfua u kuān ne. ¹⁷ Ye sē yāā, le ma gē ma, le yrūhū Yāhā sabangbān wo ma yee: «Maa ba nii Yāhā Yūndefa Yīnfua

ma kuān ne Malsyidaku wān syi dyañ.»

¹⁸ Faale kānde sē pye fānga ne ye, le sē maha waha laa yō ye. Koo kē, laa n ba le draha gbe. ¹⁹ Ye sē yāā, faale wo, Musa kānde sē waha nawee- wāā le Yāhā ne pe kuān ne ye. Lii le -sē yi yagaa, le ter Musa kānde yaha. Wo ga waha koho taha yaha le na, wo yūhū crā Yāhā tāy ke wānar ne.

²⁰ Ye maha cā ma yee, Yāhā bii ke ya myaha di taha le na; Lewi terfa naa n nii Yāhā yūndefa, Yāhā sē -sē ke ya myaha di le na ye. ²¹ Yesu woo na, Yāhā u ta ke Yūndefa Yīnfua, ma dur ma ke ya myaha di taha le na, ma le pāā ma yee:

«Ndoō Yāhā, n ma kai- bye yīn na; ndoo tesē ra miingbān ne,

ma ga nii Yāhā Yūndefa Yīnfua ma kuān ne.

N saa ra yē dur ra kapān na ye.»

²² Loo nde ta, Yesu woo kāmāy na, wo cā naambiyārfān tii te ma wo nsoho wo Yāhā ne, te ga yō faale wān na.

²³ Laa maha ma, le faale Yāhā yūndefa ta pe wee wācēn Yesu ne ye. Pe sē waha naa n kuee le tēn na pe kuān ne ye; pe naa n ku, pe pii n naa pe draha gbe. Loo n ta pe n bii nihi. ²⁴ Yesu woo -sē ma yrān na u kuān ne. U Yāhā Yūndefa Yīnfua tēn sē wāā yāā waa ter kē ye. ²⁵ Loo ne, mpāy pe yūhū n crā Yāhā na u kāmāy na, u ga waha pe sya yaha le yalebya wo pe kuān ne. Ye sē yāā, u ma yrān na yalebye, ma nii Yāhā nar pe kē.

²⁶ Ye cā Yesu woo kē, u ma Yāhā Yūndefa Yīnfua wii, u wīl ma wo na. U kai- laha, u laam ma gbege, kapee laa wee u yīn na ye. U wee kapeepyefua ye. Yāhā u kuā yir ga ta yāhāyīn na ncaha ye. ²⁷ U wee faale Yāhā yūndefa ne wācēn ye. Pe ma kapeepyefa. Pe cāā naa wān boo Yāhā kē plii bye pe ya kapee- wīl na, ma cā naa taa boo nawee- kapee- wīl na. Yesu tuu -sē u ya wāā, ma le sya, ma ku mpar draha wo wo bye kapee- wīl na, koo yīntaha kē, kla gaa wāboo maha wee nantān waa kapee- wīl na ye. Yesu loo pye kua tēhe nen u kuān ne. ²⁸ Musa kānde na, mpāy pe naa n ta Yāhā yūndefa yīnfua,

* **7:12-14** 7.12 Yuda terfa, Dyakuba dya Yuda kur kue pii me pe ne.

pe pye naweete, ma pye kapee- wāpyeņ fānga koho wo. Yāhā ke -sē yē ter, ma ke ya myaha di kapān lii ne, loo kapān nde pa Musa kānde kur ye. Loo le Yāhā Dya ta Yāhā Yūndefa Yīņfua. U ma naweeyō u kuāņ ne.

8

Yāhā yūndefa yīņfua tēntēsaha

¹ Nkāy too pāā ter, lii le ma yīņ, loo ne nde: Yāhā Yūndefa Yīņfua wii syi u ma wo ye, u ma u nii yāhāyīņ na, Yāhā niisayūhū kāndigi kuε ye, Yāhā gii ke ma kai- bye yīņ na. ² U u Yāhā Yūndefa Yīņfua tēn tē Yāhā fla wo. Faale wo, Yāhā yūndefa naa pe tēn tē fai nwonge wo, nawee- pe ke gbihi. Yesu tuu -sē u tēn tē na, cīinde fla kē ke ma yāhāyīņ na. Yāhā kē ke koo fla gbihi.

³ Pe Yāhā yūndefa yīņfa bye ta pe n naa diņ yi, ma naa wān boo Yāhā kē. Wo Yāhā Yūndefa Yīņfua bya yai u waha naa ngaa wāā Yāhā kē. ⁴ Yesu ma ne pye driyē nge wo, u saa ne pye ge pye Yāhā yūndefua ye. Yāhā yūndefa mpāy ma wa; pe diņ yi Yāhā kē, ma maha wān boo ke kē, mii Yiifee- wāle kānde le yar mii. ⁵ Nwoņ gii pe Yāhā tēn tē ke wo, ke gbihi mii ke yāhāyīņ nwoņ dyaņ, koo sē -sē kē ke cīinde yāhāyīņ nwoņ ye. Ye sē yāā, driyē nge Yāhā yūndefa tēn ma mii Musa wī dyaņ. Yaliile wo Musa bii yee woo ga fai nwonge gbihi, Yāhā bii u yar ma yee:

«Tē naa kii ter syi yar ma na ke yāņ yīņ na,

ke nwonge fāā koo syi.»

Le yīntaha kē, fai nwonge gii Musa bii fāā, ke ba pye kaa yirfua dyaņ ke ma yāhāyīņ na.

⁶ Yagaa, Yesu taha tēn lii na, le ter poo tēn yaha, le sē n tān ge tān ye. Naambiyārfān tii te ma yagaa Yāhā nsoho wo nawee- ne, te yō faale wān na. Yesu woo kē, u ma kusyiifua. Ye sē yāā, Yāhā ke yē ter kaplāņ nkāy ne yagaa naambiyār wo, ke yō ma ter faale naambiyār kaplāņ yaha. ⁷ Faale naambiyār ma ne pye te ga waha nawee- sya yaha, naambiyārfān taa saa ne pye te ta yagaa te faale wān draha wo ye.

Yāhā naambiyārfān le nawee- ne

⁸⁻⁹ Faale naambiyār cāā na, nawee- sē bii pe kapee- wāpyeņ miy yaha ye. Yāhā n le kuān pe ye ma yee:

«Tē bii naambiyār tii le Yuda terfa ne, ma suhu pe Yiisrefa ter bye ne, pe too naambiyār pye klaha-

Loo ne, ta n kur waa pe na.

Cāā gaa ma ke n pai, n ga ba naambiyārfān taa le pe kur kuε pii ne.

Too naambiyārfān nde saa ba pye te faale wān syi dyaņ ye.

Faale wo, n bii pe wāle sya yaha yāmpar koho wo Syipte kāntraha wo, ma dur ma pe yigi yi ke kāntraha wo, ma ba te naambiyār le pe ne.

N ga ba naambiyārfān taa le pe kur kuε pii ne, te saa ba pye wāceņ pe faale wāle wān ne ye.

Ndoo pe Yīņfua Yāhā kē, tē yee ke syi.

¹⁰ Yāhā n maha yee:

Too plii nde kur ye, n ma ba dur, ma yīntaha sroņ pe ne, n ga ba te naambiyārfān le pe ne yīņ gii na, ke nge:

N ga ba ra kaplāņ le pe kacān wo, n ga ba ke yrūhū yaha pe laam wo.

N ga ba nii pe Yāhā, pe n -sē nii ra nawee-.

¹¹ Waa saa ba yee, u ga u nampyeņ klaha u n Yīņfua cā ye.

Ye sē yāā, pe bye ga ba ra cā, ma gbe pe kicaabir na ma ga waa pe wāle na.

¹² Lii le -sē ma yīņ koo ngīi bye na, loo ne nde:

N ga ba pe kapee- gbe kāā pe yīņ na.

Kapee- nkāy pe pye ter, n ga ta, ke wīi n faha ra na ta kuāņ ne.»

¹³ Yāhā ke ke naambiyārfān wīi pāā ke syi, le nii mii, ke ke faale naambiyār ta kadyaha. Ye -sē cā, kla gii ma nii kadyaha, ke le, ke wākuaņ ya ke kuee.

9

Lewi pii tēn

1 Faale cãã na, Yãhã bii pe yar, pe yai pe naa diŋ yi koo kã mii syi dyaŋ te naambiyãr kãnde na. Nawee- n nwoŋ gaa fãã, ma ke myaha taha ke na, ma naa diŋ yi ke kã ke laam wo. 2 Ke fai nwonge bii la cer nwompai syãm fai laa ne. Ke nwompua cir wo, naalor kuasĩ wãŋ gaa pye ma suhu tabal gaa ne bur ne ke yĩŋ na, bur rii te bii kã Yãhã kã. Pe naa koo fla yee Yãhã nwoŋ. 3 Pe naa ke nwonuŋ goo yee Yãhã yaniisaha. 4 Koo fla na, sãn tabal gaa pye, pe naa wusuna suhu ke yĩŋ na. Katyigi kluhu gaa maha pye, ke nkur kuε byε bii tuhu sãn ne tesẽ ke laam byε ne. Pe naa koo kluhu yee, naambiyãr kluhu. Koo naambiyãr kluhu nge laam wo, kate- tãã pye: Sãn pelaale pye yãhãyiŋ digi ne le laam wo, pe naa re yee man. Loo pele pye ke kluhu laam wo. Yarõ kããwai lii le bii wampẽn fe ma fyãr yigi faale cãã na, le bya pye koo kluhu laam wo. Ke naambiyãr kaplãŋ ke bii yrũhũ yaha ntẽmbapai sĩ* tii na, te bya pye ke naambiyãr kluhu nge laam wo. 5 Pe bii sãn yãhãyiŋ tẽnlehe syãm mpãy gbihi ta ke naambiyãr kluhu yĩŋ na. Loo yĩntaha kã, ke kluhu ma pye teelii wo, Yãhã ma koo fla na. Pe sãn yãhãyiŋ tẽnlehe pye nkaasyir sãnsĩ ne te tey yaha. Yãhã yũndefa yĩŋfua ma kla boo Yãhã kã nawee- kapee- wĩ na, u ga pe ntõr woo ke kluhu yẽtãŋ yĩŋ na. Ke kai- nihi tɛr, n saha ke byε pãã tãŋ nwo ye.

6 Ke fai nwonge pye koo syi. Pe Yãhã yũndefa naa n dye ke nwompua cir wo plii wuhu na, ma naa pe tẽn tẽ. 7 U Yãhã yũndefa yĩŋfua ya tuu ga waha dye ke nwonuŋ laam wo tɛhe nen ya dye nen laam wo. U ma yee u ga dye, u ga dye kla gaa ntõr ne u ga woo Yãhã kã u ya kapee- wĩ na tesẽ nawee- byε kapee- wĩ ne, kapee- nkãy pe sã cã wa ye, ma ke pye. 8 Ke Yãhã nwompai syãm mii yĩntaha ma. Ke yĩntaha kã, ke nwompua cir nii tã nawee saha dye ga ke nwonuŋ wo ye, koo gii ke ma Yãhã yaniisaha. Ke yĩntaha kã, nawee saha crã Yãhã na ye. Loo ne Yãhã Yrã le yar wo na. 9 Loo nde pye mii yagaa

kai- yirfua dyaŋ. Le yĩntaha kã, wii u diŋ yi, ma wãn boo Yãhã kã, koo ngĩ saha ufua laam ta pe n wã klaha nii gbεgbε ye. 10 Mpãy pe diŋ yi, ma wãn boo Yãhã kã, pe kapĩ wũhũ busãã kãnde yãr. Kapĩ wũhũ nkãy n yee, nawee ma n digi nge syi di ye, nawee ma n kla nge syi wo ye, nawee yai u nde pye nde ne, u kai- n laha gbεgbε. Pe koo kapĩ wũhũ ngĩ kãnde yãr, ke sã -sã nawee laam wã klaha n ta wãfãm ye. Loo naambiyãr kãnde kai- ngĩ pye yĩŋ ne, ma sya ba waa per gii na, Yãhã ke kai- yĩntaha wã klaha Yesu wãpaŋ ne.

U Yãhã Yũndefua Crise tẽn

11 Yagaa, u Yãhã Yũndefua Crise n pa, ma ba nii Yãhã Yũndefa Yĩŋfua le kãnfuẽ nde kayũhũ yĩŋ na, kayũhũ nkãy ke nii wo wũhũ. U u tẽn tẽ Yãhã nwonge gii laam wo, koo ma yĩŋ, ma maha yõ faale wãŋ na, kii Musa bii fãã. Ke yagaa wãŋ nge, nawee sã kã tuu ke fãã ye, driyẽ kla sã kã koo ne ye. 12 Faale na, dye loo dye loo u Yãhã yũndefa yĩŋfua naa n dye pe fai nwonge wo, ke Yãhã yaniisaha fla wo, ma naa u tẽn tẽ. Yesu woo na, u dye ke yagaa Yãhã yaniisaha fla wo, tɛhe nen ya u kuãŋ ne. U sã dye ma ngapa ntõr woo tesẽ napa ntõr ne ye, u yer u ya ntãŋ wãwoo na, nawee- byε kapee- wĩ na. Loo na, nawee- byε ga par sya yi kãã kapee- wãpyeŋ yãmpar wo pe kuãŋ ne. 13 Pe ma ngapuai ntõr gbe tesẽ napuai ntõr ne, ma naanceŋ suhu naa laam wo migimigi, ma koo tyõr kuee, ma te wlãhã poo ntõr nde ne ma suhu loho ne, pe ma koo loho nge yãr woo mpãy na pe sã laha kapĩ wũhũ kuε ye ye, le ga nii mii yagaa, pe laha ke kapĩ wũhũ kuε ye. Pe laam sã -sã laha ye. 14 Le ma pye ke dyaŋ, ye yai ye cã Crise ntõr too ma yĩŋ. Ye sã yãã, u sã kapee nen laa gɛ pye yãã ye. Yãhã Yrã Fãnga kãmay na, u le sya ma ku mpar draha wo. U u ya wãã Yãhã kã koo syi. Loo ne, kapee- nkãy byε too pye tɛr, Yesu ntõr ga waha koo kapee- ngĩ yee laha yi kãã wo laam wo gbεgbε. Wo laam ga tege nii tee nen wo, wo n waha naa tẽn tẽ cĩnde Yãhã kã.

* 9:4 9.4 Kaplãŋ nkãy ke bii yrũhũ yaha too ntẽmbapai sĩ nde na, ke pye ke Yãhã kãnde kataŋ sãnsye. Yãhã bii ke wãã Musa kã yãŋ nge yĩŋ na pe n yee Senayi.

Yāhā naambiyārfān le nawee- ne

¹⁵ Loo ne, Yesu Crise n nii te naam-biyārfān kusyiifua, Yāhā nsoho wo nawee- ne. U gbā kāmāy na, u nawee-par sya yi kǎā pe kapee- wāpyeŋ koho wo, kapee- nkāy pe bii pye te faale naambiyār cǎā na. Yāhā ke bii yē ter kayūhū nkāy wāwāā ne nawee- kē, ke mpāy yee pe n luhu ke ye, pe ga waha koo kayūhū ngī yāā pe kuāŋ ne Yesu Crise gbā kāmāy na.

¹⁶ Nawee ma saba yrūhū ma yee, woo ma ku, pe yai pe u kloho la mma, le yai u ku wa, pe n cǎ waha u kloho la. ¹⁷ Tuu -sē ma yrāŋ na nantāŋ, pe saha u koho wān la ye. U ma ba ku, loo na, pe ga cǎ u koho wān la. ¹⁸ Yāhā naambiyār ma koo syi dyaŋ, naambiyār tii ke le nawee- ne. Loo ne, ke faale naambiyār na, Yāhā n bii yee, a ngaa yai ke boo, ke kla ntōr n woo, te naambiyār n waha le. ¹⁹ Musa tuu pa le Yāhā kǎnde ne, u le kǎnde katan bye kal nawee- bye n ke luhu. Loo kur ye, u n naampīy ntōr gbe, ma pe wlāhā loho ne, ma katyigi gaa ter kayange gbe, pe ke katyigi yee Yisope. U n koo kayange gbe, ma kuryār raa ter maha ke yīŋ kuε neŋ na, ma koo kuε kǎ le pe ntōr wo, ma pe yār woo nawee- na, pe n waha nii gbegbe Yāhā yīnde na. U n maha too ntōr raa yār woo le Yāhā kǎnde saba bya na. ²⁰ Tuu nii loo nde pye, u n pe nawee- pye ma yee:

«Yāhā ke naambiyār tii le ye ne,
too ntōr ne nde.

-Ye naa ke kǎnde katan bye yār,
koo nkāy ke yrūhū ta nwo.»

²¹ Musa n maha too ntōr raa yār woo ke fai nwonge na tesē ke Yāhā diŋ yi wān bye ne, te n nii gbegbe Yāhā yīnde na. ²² Yāhā kǎnde na, wān busāā waha n nii gbegbe Yāhā yīnde na ntāŋ wāwoo ya ne. Kapee-foho bya waha gbe n kǎā nawee- yīŋ na ke kuāŋ ne ntāŋ wāwoo ya ne.

Yesu wāku kapee- bye yee laha n kǎā

²³ N ye cǎā yar wa ma yee, faale Yāhā diŋ wāyi kai- pye mii ke cīnde kai- yīm ya dyaŋ, cīnde kai- nkāy ke ma yāhāyīŋ na. Too faale Yāhā diŋyi wān nde waha naa n nii gbegbe Yāhā yīnde na yraha ntāŋ ya ne. Ke yāhāyīŋ cīnde kai- kǎnde na, Yāhā yai ke diŋ n yi ngaa ntāŋ ne,

kla gii syi ke ter yraha yaha. ²⁴ -Ye yāŋ, nawee- pe fai nwonge gii fǎā ta, u Yāhā Yīndefua Crise sē n dye koo laam wo ye, koo ma mii ke cīnde Yāhā nwonge yīm ya dyaŋ. Crise ka yāhāyīŋ ge na, ma yer wo yīŋ wī ne Yāhā yaha ye. ²⁵ Dye loo dye loo, Yāhā yūndefa yīŋfua naa n dye ke Yāhā yaniisaha wo yraha kla gaa ntōr ne. Crise woo dye tehe nen ya, ma ku mpar draha wo. ²⁶ Mii loo sē ne ye, ma gbe driyē wātāhā na, Crise ga ne pye u koo wāfāy neŋ ka kur n sya yalebye. Yagaa sē na, u driyē tuu kua gbe taha, Yesu Crise u ya yi kǎntraha na tehe nen u kuāŋ ne, ma le sya ma ku mpar draha wo, ma nawee- kapee- kua kǎā pe yīŋ na. ²⁷ Nawee nawee woo, u tehe nen gbā ku. U gbā kur ye, Yāhā ga u sǎhā. ²⁸ Crise bya ku mpar draha wo tehe nen, ma nawee-busāā kapee- kua kǎā pe yīŋ na. U ga maha ba yi ke tehe syāŋ wuhu na, le sē - sē ga ba nii nawee- kapee- wālahakǎā wī na ye. Mpāy pe u wādurbaŋ sēŋ, u ga ba cīnde yrā wāā pe kē pe kuāŋ ne.

10*Crise gbā ku tehe nen mpar ter bye draha wo*

¹ Musa kǎnde sē kē ke Yāhā cīnde kai- ne ye. Le Musa kǎnde ma mii koo cīnde kayūhū yirfa ya dyaŋ, cīnde kayūhū nkāy, u Yāhā Yīndefua Crise ga ba ke pye nawee- kē. Ye sē yāā, Musa kǎnde na, Yāhā yūndefa yīŋfa naa wān boo dye- bye, loo nde sē -sē waha naa pe nawee- ta pe n naa n sron Yāhā yīnde na ye, nawee-mpāy pe naa n crā Yāhā na. ² Mpāy pe naa diŋ yi Yāhā kē Musa kǎnde na yraha wāboo ne, pe kapee- ma ne waha yee laha kǎā pe na teele nen pe kuāŋ ne, koo kapee- ngī wī saa ne kuee pe laam wo, ke naa pe fāy, pe n maha naa yraha boo dye- bye ye. ³ Dye- bye yraha wāboo nge pe laam too ke kapee- wī na dye- bye. ⁴ Ye sē yāā, napa ntōr tesē ngapa ntōr ne, pe saha nawee kapee- yee laha kǎā u na ye.

⁵ Loo ne, yaliile Crise tuu ba gbe taha wāpaŋ na driyē wo, u n Yāhā pye ma yee: «Ma sē n ke pe naa diŋ yi ma kē ye,

ma sê maha n ke pe naa wân boo ma
kê ye,

ma -sê nawee kadye wãã ra kê.

⁶ Nawee- pe wân boo,
ma te suhu migimigi wân suhusaha
fla na
ma kê, loo saha ma laam yîn ye.

Nawee- pe wân boo,
ma te ntõr woo ma kê pe kapee- wĩ
na,
loo saha ma laam yîn ye.

⁷ Loo ne, ta n yee:

<Yãhã, n nwo,
n pa n n pai ma laam wĩ pye,
mii le yrũhũ yaha ta wĩ na
Yãhã sabangbãñ wo mii.> »

⁸ -Ye yãñ, kãnde lii le ta, loo ne le te yre
wãboo wĩ nde yar Yãhã kê. Loo naa bye
ne, Yesu cãã le pãã ma yee, Yãhã yee, koo
sê n ke pe naa wân boo ke kê ye, tesê pe
naa diñ yi ke kê ye, tesê pe naa wân boo
pe naa te suhu migimigi wân suhusaha fla
na ke kê ye, tesê pe naa wân boo pe naa
pe ntõr woo ke kê pe kapee- wĩ na ye.
Koo ngĩ bye saha ke laam yîn ye. ⁹ Loo
kur ye, Yesu Crise maha le pãã ma yee, a
woo nwo, u pa u n pai ke Yãhã laam wĩ
pye. Yesu kaplãñ le yar ma yee, faale na,
pe naa yre boo Yãhã kê, yagaa Yãhã loo
sye, ma Yesu Crise wãku wĩ ta te draha
wo. ¹⁰ Yesu Crise Yãhã laam wĩ pye, ma
le sya ma ku mpar draha wo tẽhe nen u
kuãñ ne. Loo nde kãmay na, wo kapee-
yee laha kãã wo yĩñ na ke kuãñ ne.

¹¹ Plii bye, Yãhã yũndefua ga ka Yãhã
kangbãñ wo, u ga yir yer, u u tẽn tẽ. U ne
naa wân ya boo Yãhã kê nawee- kapee-
wĩ na. Too mpar nde sê -sê ga waha pe
kapee- yee laha kãã pe na ye. ¹² Yesu
Crise woo na, u ku mpar draha wo nawee-
kapee- bye wĩ na tẽhe nen ya, u kuãñ ne.
Loo kur ye, u n ga tege nii Yãhã kãndigi
koho kue ye. ¹³ Yagaa, u nii ma Yãhã sẽn,
ke ba u napĩ- yĩy kor le u kê, pe n nii mii
u tãnde fyãhã tã pe na. ¹⁴ Tuu poo gbã ku
mpar draha wo loo tẽhe nen nde ya na,
u u nawee- ta gbegbe Yãhã yĩnde na pe
kuãñ ne, pe n nii Yãhã wãm. ¹⁵ Yãhã Yrã
Fãnga maha loo pãã wo ye. Ye sê yãã, le
bii le cãã pãã ma yee:

¹⁶ «Yãhã le pãã ma yee:

Tẽ ga naambiyãr rii le ta
nawee- ne too plii nde kur ye,
too naambiyãr yĩñ kê nge:

N ga ba ta kaplãñ tãhã le pe laam wo,
ke saa faha yãã pe na ye.»

¹⁷ Yãhã n maha le pãã taha ma yee:

«Kapee- nkãy pe pye ter
tesê kai- nkãy ne pe plaha pye,
n ga ba ke bye gbe kãã pe yĩñ na.»

¹⁸ Ye cã, kapee- ma gbe kãã nawee yĩñ na,
yĩñ maha wee wân wãboo na kapee- nkãy
wĩ na nantãñ ye.

-Too naa n crã Yãhã na!

¹⁹ Wo nna, le nii ke dyañ, kãnde ma
wo ye, wo n ga waha dye ga ke Yãhã
yaniisaha ge laam wo Yesu ntãñ kãmay
na, u ntãñ mpãy pe woo wo kapee- wĩ
na. ²⁰ Nwonuñ gi ke ma Yãhã yaniisaha,
Yesu koo nwonuñ fai jũũ, ma kãnfuẽ yi
wo kê, kãnfuẽ lii le n gaha wo ne cĩnde
yrã fla na, cĩnde yrã lii wãkuayãã wee
le na ye. Ke nwonuñ fai nde, u ya koho
kadye kê. ²¹ Yãhã Yũndefa Yĩñfua ma wo
ye. Woo u ma ke Yãhã kaha yĩñfua. ²² Loo
nde na, -too crã Yãhã na laantee nen ne, -
too maha ke ta wo Yater laanyĩn ne! Ye sê
yãã, wo laam mpãy pe sê tege naa n nii
wo kapee- wĩ na ye, Yesu ntãñ pe ta pe
n tege nii tee nen wo. U ntãñ wo kapee-
laha kãã wo na mii wo kadye dyañ, too ne
ke yee laha layũhũ ne mii. ²³ Yãhã yẽ ter
wo ye kayũhũ nkãy ne, wo n koho taha
yaha ke na, ma maha nii ke pãã nawee-
bye ye, wo ma syi wo faha yãã ke wĩ ne
ye! Ye sê yãã, Yãhã ga ba koo kayũhũ ngĩ
pye wo kê cĩnde. ²⁴ -Too naa n sẽn wii na,
wo naa n ta wo ntãñ n naa n dye wii tãy,
tesê kayũhũ n naa n tãy wo ye, wo n naa
ke pye wii kê! ²⁵ Yesu kãndeyãrfa mpãy
ma, pe sê n pai nantãñ yawãr fla wo, ma
ba Yãhã kaplãñ luhu ye. Wo ma n nii pe
wãñ syi dyañ ye! -Too naa n yi yalebye wo
yawãr fla wo, wo naa wii klaha, wo naa
wii laam too Yãhã wũhũ ne. Ya'a yãã, tẽ
ye yar ye naa n pye koo syi, wo Yĩñfua
Yesu durbaper nõ gbe taha, koo kê.

²⁶ Wo nna, too Yesu cĩnde wĩ cã war,
loo kur ye, wo ma u wĩ sye, ma kapee-
wãpyen kãnde yãñ gbe, ma dye le wo,
mpar raa ter maha wee te ga waha koo

kapee- ngĩ yee laha kãã wo na ye. ²⁷ Wo -sē ga fya nii, wo naa le kur sēŋ, loo lii le ma te Yāhā kasāhā tesē ke naa gii ne wāfegeyāã wee ke na ye, ke naa gii ke n pai pe Yāhā napī- bye suhu kãã migimigi. ²⁸ Musa kãnde na, kai- nkāy ma, wii ma loo syi laa tee pye, nawee- syām ma ga le pãã kasāhāfa ye ma yee, poo u yāã yĩnde ne, kaa na nawee- tãã syi, pe ga ufua boo, waa ge saa u fen di ye. ²⁹ Wii tuu sē -sē Yāhā Dya yāŋ ngaa ye, woofua wĩ ga ba pee ter loo yaha. Le ma mii, Yesu ntāŋ mpāy pe woo Yāhā naambiyār wĩ na, ma u kapee- yee laha kãã u yĩŋ na, u sē poo ntāŋ yāŋ ngaa ye. Le ma mii, u le Yāhā Yrā tyehē, Yāhā Yrā lii le Yāhā kayĩ wāã wo kē. U wāpēn ga ba pee u na, ke ta ter wii yaha, u Musa kãnde wĩ sye. ³⁰ Lii le ma le yrūhū yaha Yāhā sabangbāŋ wo, le nde: Yāhā yee:

«Mpāy pe koo sye,

koo ga ba le fue yi pe na,

koo ga ba pe pēn pe napeer wĩ na.»

Ke maha le pãã taha ma yee, koo ga ba ke nawee- sãhã. ³¹ Yāhā nge ke kai- byc tãhã, ke kasāhā ma too nawee wii na, le ga pee ter ufua na.

³² Lii le ba ye dye faale na, -ye ye laam too le na! Tee ba ke Yāhā cãã- sya cãã gii cãã na, ye ba wāfāy yãã gboho koo cãã na, ye sē -sē tyii koo wāfāy nge n yia ye na ye.

³³ Ye laam wo, mpāy pe sē naa wāfāy yãã ye, pe sē dur yi naa n kãã pe nampyeŋ- mpāy kur ye ye, pe nampyeŋ- mpāy pe naa wāfāy yãã, poo mpāy pe naa pe tyehē, ma naa pe nuhi nanihi teebēhe wo. ³⁴ Ye nampyeŋ- mpāy pe yigi tã nwompihi wo Yesu wĩ na, ye yer pe kur ye, ye napī- n sya ye koho wān sya kãã ye ye, le n maha nii ye ye nuhi wĩ. Ye ba cã wa ma yee, nangbān wān taa ter ma ye ye, te yō, wākuayãã maha wee te na ye, koo kē. ³⁵ Tee koho taha yaha Yāhā na mii, - ye naa n gaha koo syi! Yāhā ga ba ye dãã.

³⁶ Ye yai ye naa yii plāhā koo syi, ye naa ke Yāhā laam wĩ pye! Loo na, ke yē ter ye ye kayĩ lii ne, ke ga ba le pye ye kē. ³⁷ Ye sē yãã, le ma le yrūhū ta Yāhā sabangbāŋ wo ma yee:

«Saa ga faa pye, carle ya,

wii tuu ma wāpaŋ na,

u ga pa, u saa ma- kuee ye.

³⁸ Wii ma ra ta u Yater, u sroŋ ra yĩnde na.

Woofua yai u ra ta u Yater kãnkai- bye wo.

Wii ma -sē dur n yi ta kur ye,

woofua wĩ saa naa n tãy ra ye ye.»

³⁹ Mpāy pe dur n yi Yāhā kur ye, pe wĩ ga ba klaha-. Poosyifa sē me wo ne ye. Mpāy pe n kuee Yāhā kur ye, pe ga ba sukūhū yãã. Poosyifa me wo ne.

11

Mpāy pe bii Yāhā ta pe Yater faale wo, -ye naa n yāŋ pe na!

¹ Ma'a yee ma Yāhā ta ma Yater, ke yĩntaha kē nge: Yāhā ke yē ter kai- nkāy wāpyeŋ ne, ke sē -sē ke pye wa ye, ma laam wo ma cã ma yee, Yāhā ga ba koo kai- ngĩ pye cĩnde. Ma maha cã nawee saha Yāhā wūhū yãã yĩnde ne ye, ke -sē ma cĩnde wūhū. ² Faalefa mpāy bii Yāhā ta pe Yater koo syi, pe wĩ n -sē naa n tãy Yāhā ye.

³ Yāhā wāta Yater ne le wo ta, wo n cã Yāhā kē ke yāhāyĩŋ tãhã kãntraha ne ke yē kapān ne. Wān tii too yãã yĩnde ne, te -sē tãhã kla gii ne, wo saha koo yãã yĩnde ne ye.

⁴ Faalefua Abel Yāhā wāta Yater ne le bii ta, u diŋ n yō Yāhā ye ma ter Kayē diŋ yaha. Abel Yāhā wāta Yater ne le ta, Yāhā n yee, Abel sroŋ ma yee woo diŋ yō. Abel tuu sya ku, u Yāhā wāta u Yater ta, u wĩ saha faha yãã wo na ye.

⁵ Faalefua Yenoke Yāhā wāta u Yater ne le bii ta, u n ka Yāhā tãy, u sē yãã ku ge ku ye. Yāhā u gbe ga ta ke ya tãy, waa sē maha u yãã yãã nantāŋ ye. Yāhā sabangbāŋ wo, le ma le yrūhū yaha ma yee, Yenoke wĩ tãy Yāhā ye ke n u gbe ter. ⁶ Waa wĩ ga waha tãy la Yāhā ye mii, u sē ke ta u Yater ye? Ye sē yãã, wii u n crā Yāhā na, u yai u cã Yāhā ma cĩnde, tuu maha cã mpāy pe ke fla ke, ke ga ba pe dãã.

⁷ Faalefua Nuwe Yāhā wāta Yater ne le bii ta, u n luhu Yāhā kaplāŋ ye. Yāhā ke bii nawee- yar yaha kai- nkāy ne, ke n pai pe dye, Nuwe tuu sē sya bii ke yãã wa yĩnde ne ye, u ke Yāhā kaplāŋ sya

cĩnde. Nuwe tuu le Yāhā kapān luhu, u n salangbāŋ gaa fāā mii Yāhā bii u yar mii. U n bii dye ke wo, woo tesē u kahafa bye ne, pe n wloho yi te lafir wo. Nuwe tuu lii pye, loo nde le yar ma yee, nawee- mpāy bye pe pye Nuwe cāā na, pe bii tee pye. Nuwe Yāhā wāta u Yater n maha ta, Yāhā n yee u n sroŋ.

⁸ Brama Yāhā wāta Yater ne le bii u ta, u n luhu Yāhā yē kapān ye, ma ter klo laa wo Yāhā bii yē ter le wāwāā ne u kē. U n u kusey ta yaha, ma ter. Tuu naa n gaha na, u sē bii ke saha ge cā ye. ⁹ U Yāhā wāta Yater ne le u ta, u n ga waha nii nampay le klo lii wo, Yāhā bii yē ter le wāwāā ne u kē. U pye nampay, ma naa n syā fai nwoŋ gaa laam wo u nna ne. U puee Yisyake bya syā ke syi nwoŋ laam wo u nna ne. U Yisyake puee Dyakuba bya syā ke syi u nna ne. Yāhā bii yē ter Brama ye lii ne, ke maha bii yē ter loo ya ne poo syām mii bya ye. ¹⁰ Ye sē yāā, klo lii te nwey nakūhū ta yō ma nii fānga ne, klo lii Yāhā ke te nwey fāā ke laam wāfāā, loo klo nde syi ne Brama u naa n ke.

¹¹ Brama Yāhā wāta u Yater ne le ta, tuu sya bii le ter wa, u n waha kicar yāā, woo tesē u cōō Sara ne; u cōō -sē nwo, u bii le ter wa syihi wāsee na. U bii cā ma yee, Yāhā yē ter u ye lii ne, ke ga le pye u kē. ¹² Brama bii le ma sya ba gbe taha wāku na, u Yāhā wāta u Yater n - sē ta, u n syihi yāā. U kur kue pii n nihi mii yrompii dyaŋ, ma syar tēyāfūū dyaŋ muhulangbāŋ yē na.

¹³ Brama tesē u pii ne, pe bye bii Yāhā ta pe Yater, ma sya ba ku. Yāhā ke yē ter kayūhū nkāy wāwāā ne pe kē, pe sē ke yāā ye. Pe ke yāŋ wāā yīnde ya ne deydey, ma ke syar wāā syaha ya ne. Pe naa le pāā ma yee, poo cā pe ma mii nampay wāŋ syi dyaŋ driyē nge wo, poo ma mii, yrāhā gaa dyaŋ pe yār ba yi driyē nge wo, ma n pai ter ke yaha. ¹⁴ Mpāy pe koo kaplāŋ ngī ter syi pāā, pe le yar ma

yee, pe pe Tuhufua Yāhā klo ke. ¹⁵ Pe bii ter klo lii yaha, loo mii sē ne pe naa n wūn ye. Mii loo sē ne ye, pe ne ga waha dur ga nii le wo. ¹⁶ Tuhufua klo lii le yō, loo lii le ma yāhāyīŋ na, loo pe naa n ke. Loo nde n ta, le n tāy Yāhā ye, pe naa ke yee Brama ye Yāhā, Yisyake ne, Dyakuba ne. Yāhā n sya klo laa gbihi ta pe kē.

¹⁷ Brama Yāhā wāta u Yater ne le u ta u n Yāhā kapān sya, ma sya yer u dyasey Yisyake wāboo na u diŋ yi Yāhā kē. Yāhā kē ke bii yee, u loo nde pye koo kē; wātānyāŋ wī bii ne. Yāhā bii yē ter wa Brama woo ye ma yee, ke ga kayī wāā woo kē; loo naa bye ne, Brama bii yer u dyasey Yisyake wāboo na. ¹⁸ Yāhā -sē bii pāā u ye, ma yee:

«Tē yē ter ma ye kur kue pii mpāy wī ne, pe ga see ma dya Yisyake woo na.»

¹⁹ Brama bii cā ma yee, Yāhā ga waha Yisyake ta u n yir gbā wo, u dur ba yrāŋ na gbaafa ye. Loo wātānyāŋ kur ye, Brama n nii u Yisyake yāŋ mii, u yir gbā wo, ma dur ba yrāŋ na gbaafa ye.

²⁰ Yisyake Yāhā wāta u Yater ne le bii u ta, u n Yāhā nar ke kaa taha Dyakuba ye na Yesōō ne, kai- nkāy wī na ke n pai pe dye. ²¹ Dyakuba Yāhā wāta u Yater ne le bii ta, yaliile wo tuu naa n ku, u n Yāhā nar ke kaa taha Yosefe pii nanem bye na. U n fyāhā u kái na, ma Yāhā sey.

²² Yosefe Yāhā wāta u Yater ne le bii ta, u kuyale le ba gbe taha, u n Yiisre pii wāyi yale cāā pāā yaha ke Syipte kántraha wo, ma maha le yar yaha, a pe ma ba yi ma n ter, pe woo kaccer gbe ter*.

²³ Musa seefa Yāhā wāta pe Yater ne le bii pe ta, Musa tuu bii see wa, pe n u wūhū yrey tāā. Pe bii yāā u kicar yō, koo kē, pe sē bii fya u Syipte kántraha yīnfua kapān na ye, ma u kicar gbe ga wūhū. Koo cāā na, u kántraha yīnfua bii yee pe pēyār bye boo kāā, mpāy pe see naam. ²⁴ Musa Yāhā wāta u Yater ne le bii ta, yaliile wo tuu ba le dye u n sye, a pe ma n naa woo

* **11:22** 11.22 Cāā gii cāā na Yosefe pye yrāŋ na, fāāngbāŋ bii dye pe klo wo. Loo n ta, u tuhufua Dyakuba tesē u pii bye ne, pe n ka maa nii Syipte kántraha wo. Yosefe tuu ba gbe taha wāku na, u bii le cā laha pe kur kue pii ga ba dur ga klo lii wo, Yāhā bii yē ter le wāwāā ne pe kē. † **11:24** 11.24 Musa tuu bii see pēyāhā, u seefa ga u wūhū lakue gaa wo, sakūle wo. U Syipte kántraha yīnfua pueesya n le pēyāle yāā ke fla na, le fen n u yigi, u n le gbe ga u kaha wo. Koo syi kē, Musa n le Syipte kántraha yīnfua pueesya kaha wo.

yee Syipte kântraha kui yînfua pueesya dya ye†. ²⁵ Musa bii le yâŋ yi, ma ka pe Yâhâ nawee- ne, ma ga nii n fây pe ne. U bii cã koo puar u nii u nuhu di mpây ne, pe wee Yâhâ ne ye. ²⁶ U laam wo, u bii cã ma yee, u nii waa ma n naa u yâŋ ngaa ye mii u Yâhâ Yîndefua Crise wâŋ syi dyaŋ, koo puar Syipte kântraha wale wân bye na. Yâhâ kayîi lii le ma kur ye, u yînde pye loo na, koo syi kê u n le pye ke syi.

²⁷ Musa Yâhâ wâta u Yater ne le bii u ta, u n yi Syipte klo wo, u sê fya u kântraha kui yînfua ncafûhû na ye. U Musa bii tâhâ yer wîi nen na mii u naa Yâhâ yâã yînde ne, Yâhâ gii waa saha ke yâã yâã ye. ²⁸ U Yâhâ wâta Yater ne le bii u ta, u n Yiisrefa yar ma ta, pe n mbaa boo, ma pe ntôr pye ta pe nwonyêr na, u gbã yâhâyîŋ tênlehe ma syi u pe Yiisrefa pii cir boo ye. Pe bye n sya yaha koo syi. Dye loo dye loo pe pe wâsyayaha wîi nde gbar, ma te yee syayaha gbar.

²⁹ Yiisrefa Yâhâ wâta pe Yater ne le bii pe ta, pe n waha muhulangbâyâhâ dii ter kântraha na, pe tre sê dye loho wo ye. Pe Syiptefa pe yee, pe ga pye pe Yiisrefa wâŋ syi dyaŋ, pe pe kar taha ga, pe n kuee ke loho wo ma ku.

³⁰ Yiisrefa Yâhâ wâta pe Yater ne, le Yerekoo klo nkûnklâhâ ta ke n too, nkûnklâhâ gii ke bii le klo klaha tâ. Pe Yiisrefa bii ke nkûnklâhâ nge fã gbey klaha plii kuasîi, ke n cã too. ³¹ U canaandile Arabe Yâhâ wâta Yater ne, le u ta, u sê ku mpây ne pe bii sye pe sê luhu Yâhâ kapân ye ye. Ye sê yâã, nawee-mpây Yosua bii lehe wâã, pe ga yuhu dye ke Yerekoo wo, u Arabe woo kê, u bii pe wûhû u kaha wo, koo kê.

³² N ga waha ke syi kai- bye tôr tâŋ la? Draha ga waha yâã la, ta n waha faalefa Jedeyo ye wûhû pãã, Barka ne, Samsõ ne, Yefte ne, Dawide ne, Samuyel ne tesê pe Yâhâ kaplâŋ tôrfa ne? ³³ Poo mii, pe Yâhâ wâta pe Yater kâmay na, pe kântrê yâã fânga na, pe naa n sron pe yînfara ne, ma -sê kayûhû yâã, kayûhû nkây Yâhâ bii yê ter ke wâwâã ne. Pe jar yêr gbra tâ fânga na, ³⁴ naangbây sê waha ngaa ge pye mpây na ye, pe sê waha mpây yâã boo yûntruê ne ye. Kadye fânga nge sê

pye mpây na ye, pe -sê pye fânga ne ma sya kui nkây naan miyfa yia. ³⁵ Ca mpây Yâhâ wâta pe Yater ne, le ta, nawee- mpây pe bii ku pe ye, Yâhâ n pe ta pe n yir gbã wo, ma dur ba pe ye yrâŋ na.

Pe mpây nuhu pe Yâhâ wâta wîi na pe Yater, ma sya pe boo. Pe sê naa pe ya yîŋ ke ye, pe bii cã pe ga ba yir poo gbã wo, pe cîinde yrâ yâã, lii wâkuayâã wee le na ye. ³⁶ Pe mpây ler ma pe gbã sângblâŋ ne, ma mpây pua ntên wân ne, ma pe tâ nwompihi wo. ³⁷ Pe mpây waa boo ntêmbar ne, pe mpây la cer fle sânsîi, pe mpây nuhu, pe mpây boo yûntruê ne. Niisaha sê pye mpây ye ye, pe naa n tay teebêhe bye wo, mbasre ya te pye pe kalen, sêngaa sre ne. Pe pye nawâm, pe naa pe fây pe Yâhâ wâta pe Yater wîi na, ma naa pe nuhu. ³⁸ Driyêfa sê bii yai Yâhâ n poo nawee- mii syi nã wâã pe ye ye. Pe naa n tay drawar wo tesê yâŋ ne, pe naa n syâ yâwuhu wo tesê wuhu wo kântraha wo. ³⁹ Mpây wîi too pãã nde, pe Yâhâ wâta pe Yater pe kânkai- bye wo, koo ke ta, pe wîi n tây Yâhâ ye. Ke -sê bii yê ter kayîi lii wâwâã ne pe kê, pe sê bii le yâã wa ye. ⁴⁰ Ye sê yâã, Yâhâ ke ba cîinde kayîi lii ta wo kê, loo ba yõ ma ta ter; loo ne, Yâhâ n ba tyii, ma yee wo bye, poo ma suhu wo ne, wo ba sron wo kuâŋ ne sukûhû gaa laam wo.

12

-Ye naa n yâŋ Yesu woo na!

¹ Wii poo na, nawee- mii bye pe Yâhâ ta pe Yater, ma sya gbã yâã loo kur ye, wo pe wîi cã laha. Le ma mii pe ma wo ne, ma wo gbey le. Loo na, -too naa n yâr le Yesu kânde wo, wo laam wûhû nkây bye ke wo wlâhâ wo yrâhâ wo, wo yai wo ke miy yaha, tesê kapee- nkây wâpyen ne, ke gbe n kuee wo na. -Too wii waha, wo naa n yâr Yesu ne le kânde wo. ² -Too naa Yesu woo ya yâŋ, woo wii tuu cãã yir wo yaha Yâhâ wâtaŋ ne u Yater, ma le kânde yar wo na, ma Yâhâ ta u Yater kânkai- bye wo, laa ge sê kuee ye, ma sya fyarngbân gbã ku trã na, u sê maha le ta kai ye. U ba cã ma yee, nuhungbân ma loo nde kur ye,

koo kē. Yagaa u ma, u nii Yāhā niisayūhū kändigi koho kuε ye, kai- byε yīn na.

³ Kapeepyefa pe Yesu wīi sye, ma u nuhu wānuhu gii ne, -ye loo yān ke! Ye bya, ye ma syi wāfāy n waha yia ye na ye, -ye naa yii plāhā yalebyε!

Yāhā ke ya koho pii pēn

⁴ Ye sē yāā, kapee- wāpye wīi ma mii napīi wān syi dyaŋ, tuu ye ke wāboo ne. Tee sya kapee- wāpye wīi sye mii ye napīi- dyaŋ, ma wāfāy yāā le na, ye cā ye sē -sē wāfāy yāā ma sya nii mii yaa ku ye. ⁵ Yāhā ke kaplān nkāy yar waha ye na mii ke pii dyaŋ, ke faha la ye na? Yāhā yee:

«Ta dya, ma'a kai tee pye,
ma Yīnfua Yāhā n ma pēn,
ma'a syi ma yee ma kalaa wee ye.
Le ma pye, laa tuu n kuān ma ye,
ma'a syi ma mii miy yaha ye.

⁶ Ye sē yāā,
wii wīi ma n tāy Yīnfua ye,
u ga naa woofua pēn u wāteepye
wūhū na.
U ma wii yān u dya, u ma tee pye,
u ga gbār taha ufua na,
u n le sya u cā, u tee pye.»

⁷ -Ye naa ye wāfāy sya laanyīn ne! Ye sē yāā, ye Tuhufua Yāhā kē, u ye pēn koo wāfāy ngīi ne. Loo nde le yar ma yee, Yāhā ye yigi yō ke pii dyaŋ. Puee waa ma la mii, u tuhufua sē u pēn u kai- cā ye? ⁸ Yāhā ma yee ke sē ye pēn ke pii byε wān syi dyaŋ ye, le nii mii ke sē ye yān ke ya koho pii dyaŋ ye. ⁹ -Ye yān, too ma wo tuhufa ne kāntraha na, pe wo pēn, wo maha n luhu pe ye. Wo Tuhufua Yāhā gii ke ma yāhāyīn na, a nwa -sē ga ba wo ta, wo saa yīn kor le koo kē, wo ba cīinde yrā yāā ye, cīinde yrā lii wākuayāā wee le na ye? ¹⁰ Wo tuhufa mpāy pe ma wo ne kāntraha na, cāā gaa na, pe ne wo pēn kai- nkāy wīi na, ke yai poo ye. Yāhā koo na, ke wo pēn wo wāyōn wīi na, wo n naa nii mii ke wān syi dyaŋ kānkai- byε wo. ¹¹ Koo wāpēn nge ma pye wo na yaliile wo, le ga nii wo ye laanwlan wīi, le saa nii wo ye nuhu wīi ye. Mpāy pe -sē koo wāfāy nge sya, loo kur ye, pe laam ga yīn, pe n

naa pe troho tāhā Yāhā yor wo kānkai- byε wo.

Kayaryaha

¹² Ye laam ma wlāhā ye ye, ye ma syi ye klue n ku ye na ye, -ye yii waha ye te kuā yir! Ye ma syi ye nklūy n fāy ye na ye, -ye yii waha, ye ta ter ke yrāhā ne le Yesu kānde wo. ¹³ Kāmbēhe nkāy ke sroŋ, -ye naa n yār koo wo! Loo na, mpāy byε yrāhā ke sē n sroŋ pe ye ye, pe byε yrāhā ga sroŋ. Pe ga nii mii tānklahafa dyaŋ, pe kāā naa n yi kānsroŋ wo, ma ba jaa pe yrāhā n sroŋ pe ye.

¹⁴ -Ye yii plāhā ye naa yrīn ke nawee- byε ne, -tee naa ye troho tāhā mii mpāy dyaŋ, pe ma Yāhā wām. Mii loo sē ne ye, waa saha Yāhā yāā yīnde ne ye. ¹⁵ -Ye yii yigi, waa ma syi u ba te Yāhā laantār wīi miy yaha ye! Waa ma syi u kayaan wūhū ya le naa n yaha u laam wo, u naa ke pāā nawee- ye, u pe pye klaha- ta u wān syi ye! ¹⁶ Waa ma syi u naa tyatyāhā pye ye! Waa ma syi u nii Yesoo wān syi dyaŋ ye, woo wii u sē Yāhā kai- ta ngaa ye. Ye sē yāā, Yesoo u lefar tur tehe nen digi ya ne u cīifua Dyakuba ye. ¹⁷ Loo kur kuε ye, u n bii yee, woo kē u ma lefua, woo yai u tuhufua u Yāhā nar ke kaa wātaha wīi na woo kē, koo gii wīi pe n nar lefa ya kē; u tuhufua n sye. U n kai- byε pye, ma sya wūn, yē dursaha sē pye u na ye.

¹⁸ Tee yūhū crā Yāhā na mii, Yiisrefa sē yāā yūhū crā Yāhā na ke syi ye: Poo pe yūhū crā ngii na, nawee ga waha te ke na; pe naa n crā yān gaa na, pe ke yee Senayi*. Ke yān yīn naa n yehe palpal mii naa dyaŋ ke yīn na. Ngaa ne mii naawur dyaŋ, wam ne kacān wee ye, sesaha teflahangbān miy ne, ¹⁹ tūūtūū wāwuu miy ne, tesē yīmbungbāy laa ne, le naa n pāā pe ye, pe n sya fya, ma yee poo saha le yīmbui nde kaplān luhu nantān ye. ²⁰ Le yīmbungbāy kaplān nkāy ke bii pe ta pe n fya, ke ngīi:

«Wii ma te yān nge na,
le ma sya pye yraha kla gε,
ufua yai u waa boo ntēmbar ne.»

* **12:18** 12.18 Yān gii pe ke yee Senayi, koo fla kē le kānde bii yar Musa na, kānde lii Yāhā le ta.

21 Koo per wĩi nde bii pe nawee- ta pe n fya ter, Musa n sya yee: «N fya, ma n sege fyar koho wo!» 22 Yii poo na, tee yũhũ crã Yãhã na, le nii mii ye yũhũ crã yãŋ gii na, pe ke yee Syõ† le Yãhã kungbãy wo, loo lii le ma yãhãyiŋ Yurusalem, koo fla gii yãhãyiŋ tẽnlehe busãã ma, pe Yãhã sey, yẽ wee pe na ye. 23 Tee yũhũ crã Yãhã na, ye yũhũ crã Yãhã nawee- mpãy na pe myar yrũhũ yaha wa yãhãyiŋ wo; ye yũhũ crã Yãhã na, koo gii ke ga ba nawee- bye sãhã; ye yũhũ crã Yãhã nawee- mpãy na, pe ku ter wa, poo mpãy Yãhã yee pe sron. 24 Ye yũhũ crã Yesu Crise na, woo wii u ma kusyiifua te naambiyãrfãn wo, naambiyãrfãn tii Yãhã le nawee- ne woo kãmay na. U ntãŋ mpãy pe woo, pe puar Abel wãm na. Yesu ntãŋ sã woo ma yee loo kafue le yi mii Abel wĩi dyan ye. Yesu ntãŋ woo, ma nawee- wãã le Yãhã ne.

25 -Ye yii yigi, wii u n pãã ye ne yagaa, ye ma syi ye yee, ye saa luhu u ye ye. Ye sã yãã, faale wo yãŋ nge tãy pe n yee Senayi, nawee- mpãy pe bii sye, pe saa luhu wii ye, u naa pe yar ke Yãhã kayar ne ye, pe bye bii gbã yãã loo kur ye. Ye yai ye cã, wii u -sã ma ke yãhãyiŋ ge laam wo, ma pãã n wãã wo ye, waa yee wo saa luhu u ye ye, lii le bii faalefa mii yãã, le syi ga wo yãã, le sya pee ter. 26 Faale wo, Yãhã yĩmbui nde bii kãntraha ta ke n yehe fãnga ne. Yagaa, ke maha wo yar ma yee:

«N ga maha ba kãntraha ta,
ke n yehe fãnga ne,
koo ma suhu yãhãyiŋ bya ne.»

27 Yãhã ma yee koo ga maha ba nde pye, le yĩntaha kã, driyẽ nge gii ke ke tãhã, ke ga ba ke yehe pye klaha- tãŋ ke kuãŋ ne. Loo na, wãn tii wãklahayãã wee te na ye, too ya ga kuee. 28 Wii poo na, Yãhã ga driyẽfãŋ wãã wo kã, kii wãklahayãã wee ke na ye. -Too le cã ke ne, wo naa syaha wãã ke kã, wo naa ke sey yalebye, wo naa n fya ke na, wo naa nagboho ta ke na! Wo ma nii Yãhã myaha gboho ke syi, le ga naa n tãy ke ye. 29 Ye sã yãã, wo Yãhã ma mii naa gii dyan, wãn tii bye te sã yai te crã ke na ye, ke te suhu n kãã.

13

Troho wãtãhã gii syi ke n tãy Yãhã ye

1 Yii mpãy tee koho taha yaha Yesu na, ye tyii ye ntãŋ n naa n dye yii tãy yalebye! 2 Ye ma syi ye faha nde ne ye: Nampay ma pa ye fla na, -ye pe yigi naa n yõ! Ye sã yãã, mpãy naa n pye koo syi ma ba yãhãyiŋ tẽnlehe mpãy ge yigi yõ, pe sã cã ye. 3 Mpãy pe ma nwompihi wo Yesu Crise wĩi na, ye ma n faha pe wĩi ne ye. -Ye pe wĩi le yaha ye laam wo mii ye bya ma ke nwompihi wo pe ne. Pe mpãy nuhu Yesu Crise wĩi na, ye ma n faha pe wĩi ne ye. -Ye pe wĩi le yaha ye laam wo mii pe ye bya nuhu pe wãŋ syi dyan. 4 Naa tesã cõõ ne, pe pe ya sya wa, Yãhã ke kãnde lii ta pe wĩi na, ye bye yai ye naa le yãr. Cõõ wii ma pye wa puai ne, u sã yai u maha naa naam ke ye. Tesã, naa wii u cõõ sya wa, u sã yai u maha naa ca ke ye. Mpãy pe loo nde pye, tesã mpãy ne pe sã pe ya sya wa ye, ma nii tyatyãhã pye, Yãhã ga ba poo mii bye sãhã. 5 Ye ma syi ye naa ye troho tãhã mii mpãy dyan, wale wĩi gboho pe laam wo ma ter kai- bye yaha ye. Ngii ke ma ye koho wo, ye ma syi ye yee ke kloŋ ye. Ye sã yãã, Yãhã yee:

«N saa ma miy yaha ye,
n saa kur waa yãã ma na ye.»
6 Loo ne, wo n waha koho taha yaha Yãhã na ma yee:
«Wii u koho le ra ye, woo kã Yĩŋfua ne,
n ga naa Yĩŋfua kãnde yãr laanyĩn ne,
n saa fya ngaa na ye;
nawee tee ga waha nwa pye ra na?»

7 -Ye ye laam too ye faale yahaseefa wĩi na, poo mpãy pe naa le Yãhã kapãn pãã ye ye. Pe naa pe troho tãhã mii, ma sya ba ku, -ye ye laam too loo nde na, -tee yãŋ pe na, ye Yãhã ta ye Yater pe wãŋ syi dyan. 8 Yesu Crise tuu pye mii faale wo, u ma koo syi ya ke nanga nge na, tesã ke sukũhũ ne; u ga kuee yai tãŋ koo syi ya u kuãŋ ne. 9 Kaklaha nkãy ke n yir kue ngaa ye ma n pai, ye ma syi ye ta ke n ye plaha ye n dye kãmpée wo ye. Wo yai wo tyii Yãhã laantãr roo n fãnga le wo laam wo, too tyii kaklaha ngĩi na ke dir ta kapĩi wũhũ.

† 12:22 12.22 Yãŋ gii pe ke yee Syõ, ke Yãhã laantãr wĩi pãã, laantãr rii ke yar wo na Yesu kãmay na.

Mpāy pe koo kapī wūhū ngī pye, pe sē laa kayī yā yā le na ye.

¹⁰ Yesu ku mpar draha wo wo kapee- wī na. Mpāy pe yee poo n kuee ma nii wān boo Yāhā kē faale Yiifee- Yāhā yūndefa dyaŋ, pe saha Yesu mpar kayī yā ye.

¹¹ Yiifee- Yāhā yūndefa yīnfua ma kla boo per gii nawee- kapee- wī na tesē u ya kapee- wī ne, u ga pa te ntōr ne ke Yāhā nwonge wo teelii fla wo pe n yee, Yāhā yaniisaha fla, u ba pe kapee- yee laha kāā. Loo kur ye, kla gii pe boo, pe ga yi ke ne le klo wo, pe ga ke suhu. ¹² Koo syi kē, Yesu bya n ku le klo nkur ye kānkāy na, ma nawee- bye kapee- yee laha kāā pe na, u ya koho ntāŋ kāmāy na. ¹³ -Too wo faale kānde miy yaha, wo yi le klo wo, wo ka Yesu ye le klo kānkāy na, wo ma sya ga fyarngbān yā loo kur ye Yesu wāŋ syi dyaŋ. ¹⁴ Ye sē yāā, kāntraha nge na, klo laa wee wo ye lii syi wākuayāā wee le na ye. Klo lii wo n pai nii le wo sukūhū gaa laam wo, loo ne wo n ke. ¹⁵ -Too naa Yāhā sey yalebye Yesu Crise kāmāy na, mii diŋ dyaŋ too n yi. Loo yīntaha kē, wo ke sey naa n plaŋ wo yēr ne. ¹⁶ Ye ma syi ye faha kayī wāpye wī ne ye, -ye naa koho le yii ye; koo syi diŋ kē ke n tāy Yāhā ye.

¹⁷ -Ye naa n luhu mpāy ye, pe ma ye yahaseefa Yesu kānde wo, ye yīŋ kor le pe kē. Ye sē yāā, poo kē, pe n sēŋ ye yrā na yalebye; Yāhā ga ba pe yey ye wī ne. Ye ma n luhu pe ye, pe ga naa pe tēn tē nuhu ne; mii loo sē ne ye, pe saa le tē nuhu ne ye, loo nde -sē ga lii yō ye kē?

¹⁸ -Ye naa n gaha yahasee ye ye Yāhā wānar ne wo kē. Wo cā ma yee, wo tēn tē yō, wo n ke wo troho wātāhā ter le naa n yō kānkai- bye wo. ¹⁹ Ndoo le ke ye ye, ye Yāhā nar ra kē, ta n waha dur ga ye fla na farfar.

Yāhā wānar fla

²⁰ Yāhā wo Yīnfua Yesu ta u n yir gbā wo, ma dur ba yrāŋ na gbaafa ye u ntāŋ wāwoo kāmāy na. Woo kē, u n sēŋ Yesu kāndeyārfa na mii cīnde mbanaha dyaŋ, u n sēŋ u mbaa na. U ntāŋ mpāy pe woo yaliile wo, u ku mpar draha wo wo bye kapee- wī na. Loo nde ta, Yāhā naambiyār tii le wo ne, wo cā wākuayāā

wee te na ye. ²¹ Yāhā koo kē ke n pai yrīŋ ne; ke ye ta ye n waha naa kayūhū bye pye, ye naa ke laam wūhū pye. Ke ye ta lii le n tāy ke ye, ye n naa loo ya pye Yesu Crise kāmāy na. Yesu Crise miingbāŋ yai ke naa n gboho yalebye, wāyeryāā ma n pye le na ye. Amen, le nii ke syi.

Kuasaha fla syaha ne

²² Wo nna, kaplāŋ ngī tē pāā waha ye ye u saba nwo laam wo, -ye ke luhu yō, ye ke le yaha ye laam wo; ye sē yāā, ke sē tyī sye ter ye. ²³ N n traha ye le cā, pe wo Yesu kāndeyārwei Timuti miy yaha ke nwompihi wo. U ma cāā pa ra fla na, n ga ka u ne ye fla na n ga ye yāŋ.

²⁴ -Ye ye yahaseefa bye syar tesē pe Yesu kāndeyārfa mpāy bye ne, pe ma ye fla na. Mpāy pe ma Yitale kāntraha na, pe bye ye syar. ²⁵ Yāhā ke naa ke laantār yar ye kur bye na. Amen, le nii ke syi.

Syake saba kaplāņ

Syaha fla

¹ Ndoos Syake kē, n ma tēntēfua Yāhā ye, ma suhu wo Yīņfua Yesu Crise ne. Yii Yiisrefa mpāy, ye ma Yesu kāndeyārfa ma cāāņ kāntraha kui bye wo, n syaha wāā ye kē.

Tee Yesu ta ye Yater, ye ma n naa laalaa pye laa ne ye!

² Wo nna, yii mpāy tee Yesu ta ye Yater, wāfāy ma ye dye, ye cā ye yee, wātānyāņ wīi laa ne, -tee le ta nuhu wīi! ³ Ye ma Yesu ta ye Yater, ma kuee le wo ke wātānyāņ wūhū naa bye ne, Yesu wīi ga nii gbāā fānga ne ye laam wo. ⁴ Yesu wīi le -sē nii gbāā wa fānga ne ye laam wo, loo ga ta ye n naa yia wātānyāņ wūhū ter bye na. Loo na, ye ga ba nii nawee- mpāy syi Yāhā n ke, ye ga le le Yesu kānde wo, ye saa naa n kūn ngaa na ye.

⁵ Kai ma waa dye ye laam wo, tuu ga lii pye, u ma yee u sē le cā ye, u le kacān nar Yāhā ye. Koo gii ke n yō nawee- na ke sē ke laam war ye, ke ga te kacān wāā ufua kē. ⁶ U naa too syi kacān nar Yāhā ye. Awa, te syi -sē n nar Yāhā ye laantee nen ne, u ma n laalaa pye u yee, Yāhā saa re wāā u kē ye. Wii ma laalaa pye, ufua ma lagblaha wāņ syi dyaņ, teflaha ke gblaha kuε bye ye. ⁷ Usyi laalaafua ma syi u ngaa wāyāā wīi wūū Yīņfua koho wo ye. ⁸ Usyifua, ma'a u ta kāmbehe syāņ nsoho wo, lii tuu ga sya, u saa le cā ye. Laalaa tee gboho ter u na.

Nawūū tesē nangbāņ ne

⁹ Mboo nawūū, taa Yāhā ta ma Yater, naa nuhu di, Yāhā ma kuā yir wa ncaha ye. ¹⁰ Mboo nangbāņ wii ma Yāhā ta ma Yater, naa nuhu di, ma ma yagaa Yāhā koho wo, koo gii ke ma ta ma n ma wale yāņ mii ngaa ge sē kē ye.

Ye sē yāā, nyēfyār yō, te wātoo sē -sē n sye ye. Nangbāņ wīi ga ba kua mii nyēfyār wāņ syi dyaņ: ¹¹ Yai ga yir, ke ba war, ke nyē suhu waha, ke fyār n too, te

nayōr n kua. Koo syi dyaņ nangbāņ ga ba ku kāā u waker laam wo, u wīi n kua.

Nwa ke wo tyīn n gaha kapee- wāpyeņ kuε ye?

¹² Yāhā ma wii tān yāņ wāfāy ne, ufua ma -sē u ya waha ma kuee Yesu kur ye, ma tyii Yesu wīi n nii gbāā u laam wo, nuhu ma ufua wān. Tuu waha yia loo na, u ga yiafua nkifai yāā. Loo ne cīinde yrā ne, lii wākuayāā wee le na ye. Loo yrā ne, Yāhā ke bii yē ter ma yee, koo wīi ma n tāy mpāy ye, ke ga ba loo yrā wāā poo kē.

¹³ Wii ma kōņ n gaha kapee- wāpyeņ kuε ye, u ma syi u yee: Yāhā kē, ke woo tyīn n gaha kapee- wāpyeņ kuε ye ye. Yāhā koo na, kapee- wee ke troho tāy ye; ke syi, ke saha nawee- tyīn le kapee- wo ye.

¹⁴ Nawee nawee woo, u yīnde wīi ne, le u tyīn n gaha kapee- wāpyeņ kuε koho na.

¹⁵ Yīnde wīi ma gboho nawee laam wo, loo le kapee pua see. Le kapee pua ma kuee u laam wo, loo le n pai gbā ne.

¹⁶ Ta laanfa, ya'a syi ye plaha nde ne ye. ¹⁷ Ye yai ye cā kayūhū ya kē, ke n yir yāhāyīņ na. Yāhā kē ke re tege n wāā, koo gii ke yāhācāā- pye. Yāhā sē -sē wee yāhācāā- wāņ syi, ma gbā n tā ye. Yāhā ke ma mii, ke ma koo syi yalebye. ¹⁸ Le tāy Yāhā ye, ke n ke cīinde kapān pāā wo ye. Loo kapān ta, wo n nii yrāņ na, ma nii wān kur bye yahasee ye, wān tii ke tāhā.

Yāhā kaplāņ ngīi: -ye ke luhu yō, -tee -sē naa ke kānde yār!

¹⁹ Wo nna, -ye ye laam yaha kaplāņ ngīi na, tē ga ye yar: -Ye naa ndityuhu yaha ye nampyeņ kaplāņ ye yalebye! -Ye naa laam ga ye cā naa n pāā! Ye ma syi ye maha naa ncafūhū di farfar ye! ²⁰ Nawee laam ma war, kai- nkāy syi ke sroņ Yāhā ye, u saha koo pye nantāņ ye. ²¹ Kai lii le ga waha wor ta nawee na carle ge tesē kai- nkāy ne ke ma wāpee-, -ye koo bye yi kāā ye laam wo. Yāhā ke kapān lii tāhā le ye laam wo, -ye yii tege tāā ye, ye le sya. Sukūhū gaa laam wo, le ga waha ye sya yaha.

²² Ya'a syi ye naa Yāhā kaplāņ luhu wāluhu ya ye! -Ye ke yigi, -tee naa le kānde yār! Mii loo sē ne ye, ye plaha.

²³ Mboo wii ma Yāhā kaplāṅ luhu wāluhu ya, ma sē -sē le kānde yār ye, ma ma mii wii dyaṅ tuu ma ne yirfayāṅ gbe, u u ya yāṅ u yāā, u yai u u ya gbihi mii. ²⁴ U ma u ya yāṅ wa, u yai u u teebehe nkāy gbihi, u ga ta ter ke faha. U saa ke gbihi ye. ²⁵ Yāhā kānde sroṅ, le ga waha nawee yi kǎā u kapee- wāpyeṅ yāmpar wo. Koo syi kē, u ma syi u le luhu wāluhu ya, tuu le faha ye. Mboo wii ma -sē Yāhā kānde wācā wīi ke, ma le yigi klue sīi ne, ma sē faha le kānde wūhū wāpyeṅ ne ye, Yāhā ga kaa taha ma na ma kǎnkai- bye wo.

²⁶ Wii ma yee woo ma Yāhā kānde wo, u sē -sē waha u yīnkāi yigi ye, u plaha u ya ya, yīṅ wee u Yāhā kānde wāyār ter na ye. ²⁷ Yāhā kānde wāyār gii ke ma gbegbe, ma maha sroṅ wo Tuhufua Yāhā ye, le nde: Ma naa ncir- kue yāṅ, calangusyam ne pe fen wo. Tesē driyē kapee- nkāy ke nawee wīi pye n klaha-, ma'a n tyii koo n waha yia ma na ye.

2

Ye ma syi ye naa waa puar waa na ye!

¹ Wo nna, yii mpāy tee Yīnfua Yesu Crise ta ye Yater, ye cā ma yee, nagboho tesē wāsey ne, te kloṅ ter u na. Loo na, ye yai ye cā, ye sē yai ye nawee waa gboho, tee waa kloṅ ye. ² Yagaa dyaṅ woo; waa, sǎn kǎncrā ne kānde na, nangbāṅ nayreyūhū ne tuu le, ma ba dye ye yawāhā nwoṅ wo; fenfua waa bya n -sē pa, nayreyraha ne tuu le. ³ Ye ga waha yir, ye nagboho ta u nayreyūhūfua ya na, ye u pye: «Dya, nangbāṅ niisaha nge, nii!» Tee -sē dur ye u nayreyrhafua pye ye yee: «Ho, dya, yir yer kuee!» Laa na, ye ga u pye: «Niisaha ma wo tre tāy kǎntraha na.» ⁴ Le ma -sē pye ke syi, ye ga waha yee la ye yii yāṅ wāceṅ? Aye! Ye cā, ye laangapeer me pe ye ta, ye mpāy puar mpāy na.

⁵ Wo nna, -ye yāṅ: Yāhā driyē nge fenfa yāṅ yi, ma yee pe Yesu ta pe Yater, u wīi n nii pe ye wangbāy laa dyaṅ. Loo n ta pe n ba dye Yāhā Yai wo, koo fla gii Yāhā bii yē ter ke wāwāā wīi ne nawee- mpāy kē, ke wīi gboho pe laam wo. ⁶ Yii sē -sē nawūū yāṅ nawee draha wo ye. Ha ndee, pe walefa poo pe ye fāy? Poo sē na, pe

ne ye tyīn ga, pe ga ye sāhā pe fāngafa yahasee ye? ⁷ Poo sē maha na, pe ne naa Crise miyūhū nge sar, ke miyūhū gii ke taha ye na?

⁸ Yāhā sabangbāṅ wo, kānde lii Yāhā le ta, le katan lii le ma ke katan bye yahasee ye, le yrūhū yar ma yee:

«Ma ya wīi le n tāy ma ye mii syi dyaṅ, tyii
ma nampyeṅ wīi n naa n tāy ma ye ke syi!»

Ya'a pye, tee le Yāhā kānde katan nde yār, le yō. ⁹ Ya'a -sē waa puar waa na ye kǎnkai- wo, kapee ne tee n pye. Yāhā kānde na, ye tee pye. Ye ga wāpēn yāā le na. ¹⁰ Mboo nawee, taa le Yāhā kānde katan nen laa miy yaha, le ma mii le Yāhā kānde katan kur bye kē taa miy yaha. ¹¹ Ye sē yāā, Yāhā kānde katan laa yee: «Ma'a n cayor le ye!» Katan laa maha yee: «Ma'a n nawee boo ye!» Kānde lii Yāhā le ta, ke katan syāṅ ngīi bye ma wāceṅ. Ma'a sya yee, ma sē cayor le ye, ma -sē ga nawee boo, ma yai ma cā, ma le Yāhā kānde miy yaha. ¹² Loo na, ye yai ye ta, ye yē kaplāṅ n naa n yō ye ye tesē ye pyer bye ne. Ye sē yāā, ye ga ba kasāhā yāā le Yāhā kānde na. Le sroṅ, le ga ba nawee- yi kǎā kapee- wāpyeṅ yāmpar wo. ¹³ Mboo wii taa sē ma nampyeṅ fen di ye, sukūhū gaa laam wo, Yāhā sē -sē ga ba ma fen di ma wāsāhā na ye. Ye yai ye -sē le cā ye yee, fen wādiṅ n tāy ma ter kasāhā yaha.

Yāhā wāta Yater tesē Yāhā laam wīi wāpyeṅ ne

¹⁴ Wo nna, nde ma la yīṅ ne nawee ye, u ma yee yē ya ne, «Yāhā koo, ke ma ra Yater,» u sē -sē Yāhā laam wīi pye ye? Woosyifua ga waha sya yaha la u kapee- wāpyeṅ wo le syi ne? ¹⁵ Ngaa dyaṅ, taa ma Yesu kǎndeyārwe waa yāā fen wo, faha wān wee u ye ye, digi wīi maha waha u na, ¹⁶ ma'a u pye ma yee: «Wo kuee per gaa na, Yāhā n sya ma n kuee wāwee, Yāhā n ma kē kale wān ne tesē dir ne busāā, ma n di naa n yai, segber n naa n kuee.» Ma'a -sē yee, ma sē u kē too wān nde ne ye, ma yē kaplāṅ sē nii la tefay dyaṅ? ¹⁷ Yāhā wāta Yater wīi ma

koo syi. Ma'a Yāhā ta ma Yater, ma sē -sē ke laam wīl pye ye, ma Yāhā wāta Yater ma wāwaha. ¹⁸ Mboo nawee wii taa Yāhā ya ta ma Yater, ma sē -sē Yāhā laam wīl pye ye, n ga waha ma pye: «Mboo, ma Yāhā ya ta ma Yater, ndoo -sē Yāhā laam wīl ya pye. Ke syi waa ma ndoo yāā, tē nii Yāhā laam wīl pye, u ga cā u yee, n Yāhā ta ra Yater. A mboo, waa ma ma yāā, ma sē Yāhā laam wīl pye ye, u ga pye mii u cā u yee, ma Yāhā ta ma Yater?» ¹⁹ Ma sē yee la, a Yāhā neŋ ya kē ke ma? Le sroŋ yō; sāndāpee bye le cā ke syi, ma n sege fyar koho wo. A mboo, ma lii pye loo nde wācā wīl ne?

²⁰ Mboo nawee wii taa sē laam ga ye, ma n traha la le yar ma na, taa ma Yāhā ya ta ma Yater, ma sē -sē Yāhā laam wīl pye ye, le ma wāwaha? ²¹ Ma laam faha la wo faale wādyaha Brama wīl na? U bii sroŋ Yāhā yīnde na. Ah ndee u Yāhā laam wīl wāpyeŋ kē le bii ta, u n sya bii u puee Yisyake yigi woo ga diŋ yi Yāhā kē? ²² Ma sē le yāā, u bii Yāhā ta u Yater, ma maha naa ke laam wūhū bye pye. Loo le bii ta u Yāhā wāta u Yater n pye u ye yīŋ ne. ²³ Loo nde n ta, Yāhā sabangbāŋ kapān nde n nii cīnde, lii le n yee:

«Brama bii Yāhā ta u Yater,
ma ke kapān sya le yaha kaplāŋ bye
yaha ye.

Yāhā n -sē yee, u sroŋ koo yīnde na.»
Yāhā n u ta ke naambiyā. ²⁴ Ye sē le yāā, nawee wii ma nii Yāhā laam wīl pye, loo ga ta u n sroŋ Yāhā yīnde na. Le sē yai ma ke ta ma Yater yē ya ne ye. ²⁵ Faale canaandile Arabe* wīl ma ke syi. Woo kē tuu bii koho le Yiisrefa tēnlehe ye, ma bii pe ta, pe n bii fāsaha yāā kānde laa ter ne. Yāhā laam wīl nde tuu bii pye, le bii ta Yāhā n yee, u sroŋ. ²⁶ Ma'a kadye yāā, wūū wee ke wo ye, kakugu kē. Taa Yāhā ta ma Yater, ma sē -sē ke laam wīl pye ye, le ma mii kakugu dyan ma ye.

3

-Ye ye yīnkāi wāyigi cā!

* **2:25** 2.25 Yerekoo klo yahaseefa naa Yiisrefa tēnlehe nawee- syām ke le klo laam wo. U Arabe n pe wūhū u nwoŋ wo. Kur ye, u n pe ta pe n yi fenaater ne le klo nkur ye ma ter.

¹ Wo nna, nawee- wāklaha, ye ma syi ye naa loo ke buarbuar ye. Ye sē cā la kasāhā per wo, wii mpāy too nawee- klaha, Yāhā ga ba wo sāhā kayi ne nawee- bye na.

² Wo bye wāteepye ter syar. Wii ma yee u sē tee n pāā ye, woo ter le le Yesu kānde wāyār ne. U ga waha yia u ya koho kadye kur bye na, u naa u ya yigi. ³ Nsyāŋ yē sē na too ne karfee le, ke naa n luhu wo ye, wo n cā waha yia, wo naa ke sroŋ. ⁴ Ye sē maha salangbāŋ wīl wūū yāŋ la? Ke wāgboho naa bye ne, teflahangbāŋ ma ke tra, ke n fā. Ke sroŋsaha -sē ma wāpuage ya, ke fāfa n ke sroŋ kue ngii ma pe tāy. ⁵ Yīnkāi ma ke syi nawee yē laam wo. Le kloŋ, ma -sē le ya sey kangbāhā ne.

Ye kāhā cāā kataha nyēfigi wīl wūū yāŋ. Ke sroŋ gboho. -Ye yāŋ, naancremuu ya -sē ga waha ta, ke bye n suhu tāŋ. ⁶ Yīnkāi ma mii naa dyaŋ. Kapee- ter bye n yi nawee yē wo. Yīnkāi ga waha kapān nen laa pāā yi, le n ka yaha ye mii kataha naa dyaŋ pe le, le le kapān pāāfua wīl bye pye klaha- tāŋ. Koo naa nge n yi ke naangbāŋ fla wo sāndāpee pe ma na. ⁷ Nawee waha n yia wlaha wān ter bye na, ma te klaha n ta kaha wān: Treresyar wān woo, kānsyām woo, kahakaha wān woo, fua- woo, te bye. ⁸ Waa sē -sē waha n yia u yīnkāi na, ma le ta le n yaha n le ye. Le pee. Yalebye, loo ne, le ma le wā n klaha ke yē laam wo. Sōr sāŋ fla te ma yīnkāi wo. ⁹ Loo roo n ta, ma wo Tuhufua Yāhā sey. Loo yīnkāi nen ya roo maha n ta, ma nawee- sē yoosēn ne, nawee- mpāy Yāhā pe tāhā, pe n sya ke tay. ¹⁰ Kaplāyūhū wāā n yi wāceŋ kaplāmpēe ne yē tee nen wo. Wo nna, ya'a n sya le n nii ke syi ye! ¹¹ Waa sē lapihi yāā tesē layūhū ne te wāā n yi plege neŋ wo ye. ¹² Wo nna, waa sē nasar nkugu katyigi yāā yāā ke kasyāhā sa ye. Waa sē maha defī katyigi yāā yāā ke nkugu sa ye. Waa sē maha tetege loho yāā yāā ke klaha nii lawoŋ ye.

Yāhā laantor

¹³ Kacāŋ yīntatoo waa ma la ye laam wo? Le ma pye āwā, u ta wo n u yāŋ cā u yīntatoo troho wātāhā ter na, tuu maha

u ya tege tãã ye, u kayũhũ nkãy pye. ¹⁴ Ye ma yee kacãñ yĩntatoo me ye ne, ya'a - sã laanyar pye, ma maha yii laam wĩ ya kar, cĩnde sã ne ye, ye kawar fua, kacãñ yĩntatoo sã me ye ne ye. ¹⁵ Too kacãñ ter nde syi sã n yir yãhãyĩñ na ye, te syi n yir nawee- ye kãntraha na, Setane sãndãpee yĩnfua koho wo. ¹⁶ Ye sã yãã, laanyarfa ma pye teelii wo, ma nii pe ya laam wĩ ya kar, kapee- ter bye ga naa n pye ke fla na, kawlãhã ter bye ne. ¹⁷ Laantor tii te -sã n yir yãhãyĩñ na, te ma gbegbe, te n pai kusyir ne, laanyĩn ne, nampyen fen wãdiñ ne, kayũhũ wãpyen ne. Te sron, ma maha ma yaayaa. Kacãñ laantorfa sã n dye kue ngaa ye, ma kue ngaa ta n yaha ye, u sã maha u nampyen wlan ye. ¹⁸ Laanfira poo pe n pai kusyir ne tesẽ yrĩñ ne pe kãnkãyfa kã. Le ma mii yẽy dyan pe n tãhã, yẽy gii ke wĩ n tãy Yãhã ye. Ke yẽy n le ma n pai wãsron ne Yãhã yĩnde na.

4

Ye tee driyẽ wũhũ ta yaha ye, Yãhã wũhũ na

¹ Nwa ke sesrãr yir ye nsoho wo tesẽ wãhã ne? Ye laam kapee- koo sã na ke syar, ma nii ye fãy ye laam wo? ² Ye ma ngaa klãñ, ye sã -sã ga waha ke kla yãã ye, ye ga yer nawee wãboo na, koo kla wĩ na. Ye kããñ n yãñ gbegege, ke ne pye ye wãñ, ye sã -sã ga waha ke syi yãã ye. Koo syi ke n pai sesrãr ne ye nsoho wo. Ye sã Yãhã nar ye, koo kã ye sã ne ke kla yãã ye. ³ Ye ma sya Yãhã nar, ye wãnar ter sã ne tãy ke ye ye, koo kã, ye sã ne ngaa yãã ye. Yatan wũhũ ya tee ne naa n nar.

⁴ Ye cã ye yee, wii, driyẽ nge wãñ n tãy u ye, Yãhã napĩ kã u ne. Wii ma n ke, woo ga u ya ta driyẽ naanfãñ difua, u u ya ta Yãhã napĩ. Ye sã cã la, driyẽ wũhũ tesẽ Yãhã wũhũ ne, ke saha ke ya gbe ye. ⁵ Yãhã sabangbãñ wo le yrũhũ ta ma yee: Yãhã ke Yrã le wo laam wo. Ngaa ter ma gboho wo laam wo Yãhã Yrã na, le ga naa ke yaa, ke n naa ke Yrã wĩ yey wo ye. Wo yai wo wii wãã tãñ Yãhã kã. Ye yee la, kapãñ nde ka yrũhũ yaha ke dyan? ⁶ Yãhã

-sã maha ke laantãr yar wo na; loo ne, le yrũhũ ta Yãhã sabangbãñ wo ma yee:

«Yatanfa wĩ sye Yãhã ye.

Mpãy pe -sã pe ya tege tãã ye, Yãhã ke laantãr yar poo na.»

⁷ Koo kã, -ye yĩñ kor le Yãhã kã! -Ye yii waha, ye Setane sãndãpee yĩnfua kar naa n wãã, u -sã ga fã naa n dey ye na.

⁸ -Ye crã Yãhã na, ke bya -sã ga crã ye na. Kapeepyefa mii, -ye ye klue yee yi kãã kapee- wãpyen wo! -Tee ye laam ta pe n nii gbegbe, yii laanteesãnsyãñfa mii! ⁹ Ye cã ye yee, ye ma kãmpes wo, -tee kayaan yigi, ye naa ke wũñ; -tee ye tetyehẽ ta, te n wã klaha miyãhã, ye laanfira wũhũ, ke n wã klaha nii kayaan wũhũ! ¹⁰ -Ye yii tege tãã ye Yĩnfua kã, u -sã ga ye kuã yir.

Waa ma syi naa u nampyen miipihii yee ye!

¹¹ Wo nna, ya'a n naa yii wãpee pãã ye! Wii ma nii u nampyen wãpee pãã, ma maha nii u miipihii yee, ufua Yãhã kãnde wãpee pãã, ma maha le miipihii yee. Kãnde lii Yãhã le ta, mboo wii taa -sã le miipihii yee, ma wee le yãrfua ye. Le miipihii wãyee, loo ya taa pye cã. ¹² Yãhã gii ke le kãnde ta, koo ya ke ga waha naweeyõ cã naweepee ne. Koo ya ke ga waha nawee sya yaha; koo ya ke ga waha nawee pẽn. Ah mboo ma nwa, mboo wii raa ma nampyen miipihii yee?

-Ye ye kãnkai- le naa n soho Yãhã koho wo!

¹³ -Ye luhu ra ye yagaa, yii mpãy tee ne yee: «Wa'a yee, wo sã ka klo nde syi wo nanga ye, sukũhũ waa ka le wo, wo ga dye nen pye cãtroho na, wo wale yãã.» ¹⁴ Ye -sã ye wãyir yãã wa la sukũhũ? Ye wee la kãmbala wãñ syi dyan, u tãyale ne, yalaale ma ba no, u caa. ¹⁵ Ye yai ye yee: «Yãhã ma sya, wo n kuee wãwee, waa nde pye nde ne.» ¹⁶ Yatan -sã gboho ter ye na, ye n sya yii sey. Too syi yatan sã yõ ye. ¹⁷ Wii ma kayĩ lii yãã, u yai u lii pye, u ma -sã ke wãpyen sye, le fue ma ufua na, le ma kapee ne wãcẽñ.

5

Katõryar nangbãñ wũ na

¹ Yagaa, -tee -sē luhu ra ye, yii mpây tee ma nangbây! Ye cãã naa ye mii wũn kule ne, kawlaŋ ma, ke n pai ye dye. ² Ye nangbân wân nde, te fũhũ. Waytõrbir maha ye fahawân le fer. ³ Ye sãn tesē ye war ne, too nde bye te ma kɔrfyãhã gaa ter syi ne. Yãhã kasãhã per wo, koo kɔrfyãhã nge ga ba le yaha ye na, ke dur too ye kadye na, ke ye pye gbai naa wãŋ syi. Ye nangbân wân wãã ta, le -sē nde driyẽ plii kua kua wa. ⁴ Ye sē yãã ye tar tẽntẽfa war dãã pe kē ye. -Ye naa n luhu pe yẽkuãn ye! Poo mpây pe ye tar dir war gbe naa n yi ye kē, pe tẽŋ ga dye Yãhã ndityuhu wo, Yãhã gii ke ma tãŋ kai- bye fãnga ne. ⁵ Ye nangbân wân yãã kãntraha nge na, sũsũ wân ne, ma di gboho mii naha gii syi dyaŋ pe n pai boo gbã na. ⁶ Mpây pe sē wãpee pye ye, yii -sē wãpee yãã pe na ma pe boo; pe sē waha kãn ge kãn ye koho wo ye.

Yãhã kãnde troho n tãhã mii?

⁷ Wo nna, -ye ye laam yĩn wo Yĩnfua Yesu n sya ba yir yãhãyĩn na, u dur ba. Ye sē tawarfua yãã la, tuu ma ne u laam yĩn, u sya ba u tar digi yãã gbe? Ah ndee, u ne cãã u laam yĩn, u sesafãŋ sẽŋ u cã digi tãhã, -tuu u laam yĩn, u blokũũyãr sesar sẽŋ te n too. U blokũũ ga ba sesyar kũũ, u pua too, u n cã u yaa. ⁸ -Ye ye laam yĩn ke syi yii ndoŋ, tee kaa taha yii na Yãhã kãnde wĩ ne, ye naa wo Yĩnfua wãdurbaŋ sẽŋ, koo gii ke gbe taha. ⁹ Wo nna, ye ma n nii kapirfa yii nsoho wo ye. Mii loo sē ne ye, Yãhã ga ba ye sãhã kayi ne. U wãpaŋ gbe taha. ¹⁰ Wo nna, ye Yãhã kaplãŋ tõrfa wĩ wũũ yãŋ, poo mpây pe naa n pãã Yãhã myaha ne. -Ye yãŋ pe na, pe laam wãyĩn ter ne pe fen wo. ¹¹ Pe bii waha pe ya na too fẽngbãŋ wo. Koo kē nanga wo n yee, pe wĩ n tãy. Ye sē faale Syobe wĩ luhu la, tuu pye fẽngbãŋ wo, ma -sē bii u laam yĩn. Yãhã ke ngii wãã u kē loo kur ye, ye maha loo bye cã. Ye sē yãã, Yãhã nawee fen di busãã ma maha kayĩ pye u kē.

¹² Wo nna, lii le maha pee, ya'a syi naa Yãhã di yãhãyĩn myaha ne, tesē kãntraha myaha ne ye. Lii ma pye cĩnde, -ye yee ãwã, ya'a n Yãhã di taha le na ye! Lii

ma pye kawar, -ye yee aye, ya'a n Yãhã di taha le na ye! Mii loo sē ne ye, Yãhã kasãhã ga ba ye yigi.

¹³ Ye laam wo, wii ma pye tuu fen sya, u naa Yãhã nar le ne. Wii ma pye nuhu wo, u naa Yãhã wãsey yay le. ¹⁴ Wii ma pye yan kafehẽ na, u Yesu kãndeyãrfa yahaseefa yee, pe n ba Yãhã nar u kē pe sēm- ta, pe u tuhu Yĩnfua Yesu myaha ne. ¹⁵ Pe ma Yãhã nar laantee nen ne, pe ma yee pe sē laalaa pye ye, ma yee Yãhã ga waha u jaa cĩnde, Yãhã ga u yĩnwer dur u kē. Kapee- ma pye u yĩn na, ke ga kua kãã u na. ¹⁶ -Ye le sya, ye ye kapee- pãã naa n yi yii ye, -tee maha naa Yãhã nar yii kē ye wãkãhãyir wĩ na. Nawee wii ma sya, ma koo pye, u -sē ga nii temm Yãhã yĩnde na. Ke syi u ma Yãhã nar laantee nen ne, le ga fla sya u ye.

¹⁷ -Ye yãŋ le yãŋ faale cãã Yãhã kaplãŋ tõrfua Yeli wĩ wo. U sē pye la nawee wo wãŋ syi dyaŋ? Ma -sē nwo, tuu bii Yãhã nar sesaha wãyigi wĩ na. Sesaha n yer cĩnde, dye- tãã yrey kuay ne. ¹⁸ Loo kur ye, u n maha bii Yãhã nar ke wãmiyaha wĩ na, yãhãyĩn n yãr sesar n nii n too, kãntraha wân n maha nii n sa.

¹⁹⁻²⁰ Wo nna, ye laam wo, wii ma le cĩnde kãnde miy yaha ma plaha, u nampyeŋ waa ma waha yia, ma u plahasaha yar u na, ma u dur le le kãnde laam wo, ye cã ye yee, u nampyeŋ u yrã tyĩn sya gbã koho wo, ma maha paha tã u kapee- busãã na, ke wĩ saa naa n pãã nantãŋ ye.

Pyar saba cir kaplāņ

Syaha fla

¹ Ndoo Pyar kē, ndoo wii n ma Yesu Crise tēnlehe. N saba nwo yrūhū ye kē, yii mpāy Yāhā ye yāņ yi, yii mpāy ye cāāņ nii Pōn kāntraha na, Galasyi kāntraha ne, Kapada kāntraha ne, Yasyi kāntraha ne, ma suhu Bitini kāntraha ne. Ye ma nampay mpāy wo, pe wee Yesu kānde wo ye. ² Faale wo, Yāhā bii ye wāyāņyi wīi ta, ma -sē bii ye yāņ yi. Yāhā Yrā kāmāy na, Yāhā ye laam wā klaha, ye n nii ke wām. Loo na, ye n waha naa n luhu Yesu Crise kaplāņ ye, tesē u ntāņ n waha ye kapee- yee laha kāā ye na gbegbe. Yāhā ke ke laantār wīi pye ye kē, ke maha yrīņ wāā ye kē.

Yesu kāndeyārfua u ya wāsyayaha wīi cā wa

³ Yāhā gii ke ma wo Yīņfua Yesu Crise Tuhufua, -too naa ke sey! Yāhā wo fen di, ma wo ta wo n gbihi dur see laanfāyōm ne. Ke Yesu Crise ta u n yir gbā wo, ma dur ba yrāņ na gbaafa ye. Loo ne, wo n koho taha yaha Yesu na, ma yee wo ga ba cīinde yrā yāā Yesu kāmāy na, cīinde yrā lii wākuayāā wee le na ye. ⁴ Yāhā ke kloho gii gbihi ta yaha ke pii kē, wo ga maha ba ke yāā gbe yāhāyīņ fla wo. Koo kloho nge, wāfūhūyāā wee ke na ye, wāwluhuyāā wee ke na ye, ke nayōr saa maha kua yāā ye. ⁵ Yii mpāy tee Yesu ta ye Yater ma yee u fānga gboho, Yāhā fānga -sē ga naa n sēņ ye na driyē n sya ba kua, nawee- bye n ye wāsyayaha yāā yīnde ne.

⁶ Koo ngīi wīi na, -ye naa nuhu di! Wāfāy ter bye ma sya pye ye na, ma nii ye laam wlāhā ye kē yagaa nge na, ke saa ma- ye. ⁷ Koo wāfāy nge, ke ma mii ke ye tān n yāņ, ye ma pye ye Yesu ta ye Yater cīinde. Sān ge, u wīi le ga waha kua kāā, u wīi -sē waha nawee- ye. Ta n yee pe yai pe u le naawraņ wo, pe wor yēy yi u wo, u n nii sānyō? Tee Yesu ta ye Yater, le ma kayīi, ma ter sān ge yaha, le sē n tōr ge tōr

ye. Kawlaņ tesē wāfāy ne, ke ye dye ma ye tān n yāņ, le ma pye ye Yesu wāta wīi ye Yater, le waha ye laam wo cīinde. Le ma gboho ye laam wo cīinde, Yesu ma ba dur ba per gii, ye ga ba sey tee miingbāņ yāā. ⁸ Ye sē Yesu yāā yāā yīnde ne ye, u ntāņ -sē dye ye tāy. Yagaa nge ge na, tuu sē sya wee gbaa na ye, ye u ta ye Yater, ma nii nuhu di kacān wee te na ye. ⁹ Tee too nuhu di ke syi, ye cā ye Yesu ta ye Yater yīņ gii na, ye ga ba koo yīņ wīi yāā, koo kē. Koo yīņ wīi ne, ye ga ba sukūhū gaa yāā, ye yrā bya ne.

¹⁰ Yāhā ke ga ba ye sya yaha koo wāfāy nge wo mii syi dyaņ, faale Yāhā kaplāņ tōrfa bii le fla ke. Yāhā ke ga ba kayīi lii pye ye kē, pe bii le cāā tōr yaha. ¹¹ U Yāhā Yīndefua Crise Yrā le -sē pye pe laam wo, le naa pe yar ma naa n yee, u Crise ga ba fāy gboho u cā u miingbāņ yāā tesē u nayōr ne. Koo kai- ngīi ke yai ke pye mii syi dyaņ tesē ke wāpyeņ cāā ne, pe Yāhā kaplāņ tōrfa bii koo bye ke kayi ne. ¹² Yāhā n -sē bii pe yar ma yee, kai- nkāy koo ke yar pe na u Crise wīi na, koo kai- ngīi saa pye pe yīnde na ye, ke ga ba pye yii poo yai na. Ke pye wa yagaa. Mpāy pe ma loo kapāyīi tōrfa nawee- ye, Yāhā Yrā Fānga ma pe ne, Yāhā Yrā lii Yāhā ke no wāā pe ye. Koo kē pe n waha nii le Yesu kapāyīi tōr ye ye. Pe yāhāyīņ tēnlehe ge naa loo nde wācāņ ke.

-Too naa wo miingbāņ kānde yār!

¹³ Loo ne, ta n ye yar: -Ye ye laam gbihi ta, ye naa Yāhā wūhū pye! -Ye naa yersaha ta ye pyer na! Yesu Crise tuu ga ba dur ba ye kē kayīi lii ne, -ye koho taha yaha loo ya na! ¹⁴ -Ye naa n luhu Yāhā ye mii kicar dyaņ pe tuhufua ne! Tee sē ba Yesu cā wa ye, ma naa kapee- nkāy pye, -ye ke miy yaha!

¹⁵ Yāhā gii ke ye yee, ke kai- laha. -Ye naa n laha ye kānkai- bye wo mii Yāhā wāņ syi dyaņ! ¹⁶ Le sē yrūhū la Yāhā sabangbāņ wo ma yee, Yāhā yee:

«Ta kai- laha, ye bya -ye naa n laha ye kānkai- bye wo ta wāņ syi dyaņ!»

¹⁷ Ye ma nii n pāā Yāhā ne, ye ne naa ke yee wo Tuhufua Yāhā. Tee ke yee ke syi, -ye naa ke myaha gboho ye kānkai- bye

wo, ye ta ye pyer naa n sronj ke kaplān ne! -Ye naa n nii koo syi ya driyē wo, ye kuper n sya ba no. Ye sē yāā, Yāhā wo nanem bye sāhā wo pyer wīi na wii wuhu na, nawee- wātyōr wee ye. ¹⁸ Ye cā Yesu ye par sya yi kāā ye wāle wākapyerj kānde wo, kānde lii pe bii yar ye na. Yesu Crise u ye par sya ngii ne, ke syi sē n tōr wale ne ye, ke sē waha n tōr kla gii goo syi ne ke n klaha- ye. ¹⁹ U ntān wāwoo u ta ma ye yīn par sya. U Yāhā Yīndefua Crise gbā ku mpar draha wo mii mbapēn gii syi dyanj ke teelaa sē klaha- ye, ke sē maha wee teele laa ne fla ngaa na ye. ²⁰ Driyē ge sē bii tāhā wa ye, Yāhā -sē bii u Crise yān yi ta wa. Yagaa, driyē ke n gaha kuasaha wo, Yāhā u gbe yi yar ye na, u ye sya yaha. ²¹ Yesu woo kē u ye ta ye n Yāhā ta ye Yater, ma maha koho taha yaha ke na. Yāhā kē ke Yesu ta u n yir gbā wo, ma dur ba yrān na gbaafa ye. Loo kur ye, ke n nagboho ta u na, ma u ta u n dugu ga nii yāhāyīn na ke tāy ke kāndigi koho kuc ye. Le nii Yāhā ge kē, tee ta ye Yater, ma maha koho taha yaha koo ya na.

²² Tee Yāhā cīnde kapān maha yigi, ye ye laam yee laha wa gbegbe. Loo nde ye ta, mpāy bye pe Yesu kānde yār, pe ntān ga waha dye ye tāy. Ta n ye yar, ye tyii ye ntān n sronj naa n dye yii tāy, ye wīi n gboho yii laam wo! ²³ Ye sē yāā, ye ma mii ye gbihi dur see laanfāyōm ne. N sē yee, ye see yi nawee pua wo ye. Ye see yi cīnde yrā pua wo, loo lii le ma Yāhā kapān, lii le cīnde yrā wāā nawee kē. Yāhā kapān loo na, wākuayāā wee le na mii nawee kadye dyanj ye. ²⁴ Yāhā sabangbān ge wo, le ma le yrūhū yaha ma yee:

«Nawee- bye ma mii nyē wān ter syi dyanj,
pe nayōr ma mii katyigi fyār dyanj.
Nyē sē ne ba waha tān la ke ku?
Katyigi fyār sē ne ba too la te nayōr ne,
te wīi n kua kāā?

²⁵ Ma sē yee, wo Yīnfua kapān loo na,
le ga naa n nii yalebye,
wākuayāā wee le na ye.»

Loo kapān nde ne, le ma Yesu kapāyīi lii le tōr yar ye na.

2

Yāhā ke ntēmlaha gii ta

¹ Loo na, -ye ye laampee wūhū bye miy yaha, ye ma n fufor pye ye, ye ma n ye nampyerj wlanj le kapee wo ye, ye ma n nii yīnkāhā sānsyān ne ye, ye ma n naa yīnde pye ye, ye ma n wāpee pāā waa wīi na ye! ² Ye cā yīm n tāy pēyāhā ye, u yīm wār ma n le. Ye bya, -ye nii pēyāhā wān ter syi dyanj, -tee ta Yāhā kapān wīi naa n tāy ye ye, le Yāhā kapān lii le sronj, ma laha, kapee carle laa ge sē wlāhā le wo ye. -Ye le le naa n yaha ye laam wo yalebye! Loo na, Yāhā cīnde wīi ga gboho ye laam wo, ye n le Yāhā kānde wo. ³ Ye Yīnfua wīi cā, ma maha u laantār wūhū yāā gboho, ma cā ye wīi gboho u laam wo.

⁴ -Ye yūhū dye Yīnfua Yesu tāy! U sē ku ye, u ma yrān na, woo kē nwonj nakūy ntēmlaha Yāhā ye. Nawee- u sye, pe sē u ta ngaa ye. Yāhā -sē cāā bii woo yān yi, ma yee u ter wān bye yaha. ⁵ -Ye yūhū dye Yesu tāy, tee tyii Yāhā n ye ta ke kangbān fāā ye ne, Yāhā Yrā n dye nii ke wo. Yii tee ga maha ba nii koo Yāhā kangbān nge yūndefa, ye naa ke sey ye laam fānga bye ne, tee yii le soho ke koho wo ye kuān ne mii dij wān syi dyanj. Ye ga ba naa koo pye Yesu Crise myaha ne, loo le ga naa n tāy Yāhā ye. ⁶ Yāhā sabangbān wo, le ma le yrūhū ta ma yee, Yāhā yee:

«-Ye yān, n nwo,
tē cāā nwonfāā ntēmbangbān gaa
yān yi ta

klo nde wo pe n yee Yurusalem.

Koo ke ma ke nwonj yīn.

Ntēambar nde bye ga ba fāā tā taha koo na.

Ke ter wān bye yaha.

Koo kē tē yān yi.

Wii ma koo ntēmbangbān nge wīi sya
cīnde,
fyar wīi laa saa ufua dye yāā ye.»

⁷ Yii mpāy tee ke wīi sya cīnde, ke ma ye ye yīn ne, ke ter wān bye yaha. Ma -sē yee mpāy na, pe sē ke wīi sya cīnde ye, yīn wee ke na poo ye ye. Le ma le yrūhū ta Yāhā sabangbān wo ma yee:

«Ntēmlaha gii nwonfāāfa ke sye,

Yāhā ke gbe ma ke ta,

ke n sya yīn yāā ke nwonfāā na.»

⁸ Le maha yrūhū ta ma yee:

«Koo ntēmlaha kē,
nawee- mpāy n pai naa n kūn ke na,
pe laha naa n too.»

Pe Yāhā kapāyī sye, loo ne pe n kūn ke na, ma n too. Yāhā le ta ke syi.

⁹ Yii poo na, tee Yesu wīl sya cīnde, Yāhā ye yāṅ yi. Ye ma u Yīṅfua yūndefa. Yāhā ye ter yāṅ yi ma ye ta ke wām, ye kānkai- n naa n laha. Yāhā ye yee yi wam wo, ma ba ye le ke cāā- wo, cāā- mpāy kacān wee pe nayōr na ye. Ke ye yāṅ yi, ma yee ye naa Yāhā kayūhū yar nawee- na. ¹⁰ Faale wo, ye sē pye Yāhā wām ye. Yagaa woo, ye ma Yāhā wām. Faale wo, ye sē ba cā ma yee Yāhā ye fen di ye. Yagaa tee -sē le cā, ye Yāhā kayī yāā.

Yāhā tēntēfua yai u naa n pye mii?

¹¹ Ta naambiyām, n ye nar laa ne. Ye cā ye ma nampay driyē nge wo, plii raa ya tee ga pye ke wo. Loo na, ye laam wūhū nkāy ke sē n gaha Yāhā kue ye ye, -ye ke miy yaha, ke ma n naa ye wlāhā ye saha Yāhā laam wīl pye ye. ¹² Mpāy pe sē Yāhā cā ye, tee mii ye wlāhā nii pe laam wo, -ye ta ye pyer n yō! Pe ma sya kawar fua n taha ye na, ma yee ye ma kapeepyefa, pe yīnde ma ye kayūhū na tee n pye. Ke syi ne, Yāhā ma ke yīṅ yi pe ye per gii, ye kayūhū ga ta pe n ke sey.

¹³ Tee mii tee Yīṅfua Yesu kānde yār, -ye yīṅ kor naa n le yīṅfa ter bye ye kāntraha nge na! Tee naa n luhu ye kāntraha yīṅfua ye, woo wii fānga kur bye ma u koho wo! ¹⁴ U yīṅfua tuu mpāy yāṅ yi, ma pe taha yīṅ na u kāntraha kui bye wo, -ye naa n luhu pe bya ye! Poo mpāy, nawee ma kapee pye, pe ga u pēn, wii ma -sē kayī pye, pe ga u sey. ¹⁵ Ye sē yāā, Yāhā n ke ye naa kayūhū pye, ye ta, mpāy pe sē n ke pe kai- cā ye, tesē mpāy ne pe plege, pe ma n waha naa wāpee pāā ye wīl na ye. ¹⁶ Yagaa, ye yi kāā yāmpar raa ter fānga koho wo. Loo na, lii ma tāy ye ye, ye ga waha loo yāṅ gbe. N sē -sē yee, ye kapee- wāpyeṅ kānde loo gbe ye wāsyayaha flāhā tāy ye. -Ye naa ye troho tāhā nawee- n waha cā, cīnde Yāhā tēntē- me ye ne. ¹⁷ -Ye naa nagboho ta nawee- bye na; mpāy bye pe ma Yesu kāndeyārfa,

ye tyii pe ntāṅ n naa n dye ye tāy; -ye naa n fya Yāhā koo na, -ye naa n luhu nawee- yīṅfuangbāṅ ye!

-Ye naa n yāṅ ye Yāhā Yīndefua Crise na!

¹⁸ Tēntē-, -ye yīṅ kor naa n le yīṅfa kē, -tee naa n fya pe na! Mpāy pe ma ye yīṅfa, pe ma naweeyōm woo, -ye naa n luhu pe ye, pe wee naweeyōm woo, -ye naa n luhu pe ye! ¹⁹ Ye sē yāā, taa sē yai wāfāy gii ne ye, pe ma ma fāy koo wāfāy nge ne, ma sē le ta kai ye, cā ma n luhu Yāhā ye. Ma'a n pye ke syi, ma pyer n tāy Yāhā ye. ²⁰ Ye sē yāā, ke ma pye ye kapee pye cīnde, pe n ye yigi ma nii ye fāy le wīl na, le yai ye ne, ye saha laa wāyīl yāā koo wāfāy na ye. Ke ma -sē pye ye kayī pye, pe n ye yigi ma nii ye nuhu le wīl na, ye n yii ta le sē kai kua ye ye ye, ye ga wāyīl yāā le na Yāhā ye. ²¹ Ye sē yāā, Yāhā lii ke ye ye, ye naa ye laam yīn wāfāy wo. -Ye yāṅ, u Yāhā Yīndefua Crise gē ke syi wāfāy yāā ye wīl na, ma yee tee naa n yāṅ woo na, ye naa ye troho tāhā u wāṅ ter syi dyaṅ.

²² U sē kapee laa syi gē pye yāā ye, kawar wīl laa sē yi yāā u yē wo ye. ²³ U pye, wii ma u tyehē, u saa kapāmpēe dur wāā ufua kē ye. U pye, pe ma sya u nuhu mii, u saa yee u ga wāpee pye pefa na ye, u ga u ya le soho Yāhā koho wo, Yāhā gii ke nawee sāhā cīnde ne. ²⁴ U Crise wo kapee- kur bye sya, ma tēṅ u yīṅ na, pe n sya ga u kuey mar trā na, u n ku ke ne. U loo pye ma wo ta, wo n nii nakur wāṅ syi dyaṅ kapee- wāpyeṅ kue ye, ma -sē nii yrāṅ na, ma ga waha naa kai nkāy pye nkāy ke sroṅ. Pe Yesu tee duai, u n le sya laanyīn ne. Loo ta, kapee- nkāy bye pe tee pye wo na faale wo, koo kayaan n kua wo laam wo, wo n maha kadye korkor yāā. ²⁵ Ye sē yāā, faale wo, ye pye mii mbaa dyaṅ pe yi kāā u mbanaha kur ye ma -sē plaha. Yagaa, ye wee ke syi nantāṅ ye. Ye dur ba u mbanaha ye, u n nii n sēṅ ye na.

3

Ca tesē pe pa ne

¹ Ca, yii nanem bye, -ye yīnfar wāā ye pa kē, -ye naa n luhu pe ye! Loo ga ta, ye pa mpāy ma sya Yāhā kaplāṅ sye, pe ma

ye troho wātāhā ter yāā ke yō, ma maha sron, loo ga waha pe ta pe bya n Yāhā kaplān sya cīnde. Ye saa yii fāy yē kapān gε ne ye. ² Poo gε ma ye troho wātāhā ter yāā, mii le Yāhā kānde le yar mii, ma maha yāā ye nagboho ya ta pe na, pe ga sya pe naa pe troho tāhā Yāhā yor wo pe ya ndon.

³ Ye ma syi yii ta ye naa ye kadye ya wāgbihi kε, nawee- yīnde n yi naa n too ye na ye, mii ye yīnyor wāgbihi dyaŋ nsāāsugu ne, sān kāncrān ngī syi wāleŋ ne tesē nayreyōr wāleŋ ne. ⁴ Ye yai ye ye laam poo gbihi, pe n yō pe ter ye kadye sale yaha. Ye laam ma pye pe yō, ma maha ma laanyīn, too syi nayōr nde wee wākua wān ye. Loo le ma kayī Yāhā ye. ⁵ Faalefasyam mpāy pe naa Yāhā kānde yār, ma Yāhā ta pe Yater, pe naa pe nayōr kε koo syi; pe ba pe yīnfar wāā pe pa kē, ma naa n luhu pe ye. ⁶ Faalefasya Sara pye koo syi. U naa u troho tāhā u puai Brama yor wo, ma sya naa u yee: «Ta yīnfua.» Yagaa ya’a nii n sron, ye ma woo Sara pueesyam. Ye saa naa n fya laa na ye.

⁷ Pa, yii byε, -ye laantor yāā ye ca kue ye kānkai- byε wo, tee cā wa fānga wee pe na ye. -Ye naa nagboho ta pe na; Yāhā kayī lii wāā ye kē, ke le wāā poo byε kē, loo kayī ne le cīnde yrā wāyāā ne. Mboo wii ma yee ma sē laantor yāā ma cōo kue ye kānkai- byε wo ye, ye ma ba nii Yāhā nar ye syām, ke saa luhu ye kaplān ye ye.

Yesu kāndeyārfa yai pe naa kasron pye wāfāy wo

⁸ Yagaa, tē ga lii pāā ye byε ye, -ye naa nii yīmbui nen na, tee naa n nii laantee nen ne. Ye byε, ye tyii ye ntān n naa n dye yii tāy mii tuhufua nen pii wān syi dyaŋ. Ye tyii ye laam n naa n tāy yii ne, waa ma syi u naa u ya puar u nampyen na ye! ⁹ Waa ma kapee laa pye ye na, ye ma syi ye le dur ufua kē ye. Wii ma ye tyεε, ye ma syi ye le dur ufua kē ye! Ye tyii le n kua kāā ye laam wo, -tee maha Yāhā nar, ke n kaa goo taha u na. Yāhā ye yān yi ye naa ye troho tāhā koo syi, ma yee ke ga ba kaa taha ye na. ¹⁰ Le ma le yrūhū yaha Yāhā sabangbān wo ma yee:

«Wii ma yee driyē ke tāy woo na, yay diplii n syar u ye, ufua yai u kaplāmpēe- wāpāā miy yaha

tesē kawar wāfua ne.

¹¹ U yai u kur waa kapee- na, tuu kayī loo maha yīn klue sī, tuu naa yrīn poo kε u nampyen- ne yalebye.

¹² Ye cā, Yīnfua yīnde ma mpāy na pe kasron pye. U pe Yāhā wānar yīmbui luhu yalebye.

Mpāy pe -sē kapee- pye,

Yāhā yer n tā poo na.»

¹³ Yoo ga waha yee, ye ma kasron pyefa, tuu kapee laa pye ye na loo nde wī na?

¹⁴ Ye ma kasron wāpyen maha yigi, ma -sē ba wāfāy yāā loo kur ye, ye cā ye yee, Yāhā ga kaa taha ye na. Ye ma syi ye naa n fya nawee- na laa ne ye, ye ma syi waa n naa ye laam wlāhā ye! ¹⁵ -Ye naa u Yāhā Yīndefua Crise woo ya gboho ye laam wo, woo kē u ma ye Yīnfua. Tee koho taha yaha Yesu na, mpāy ga ba naa ye yey kai- ne le wī na. Ye yai ye pe yē wāā sya, ye pe yar ye koho wātahayaha wī ne Yesu na. ¹⁶ Ye ma ga pe yē wāā sya, -ye -sē naa nagboho ta pe na ye yē kaplān ne, ye naa ye laam yīn pe ne, ye pe gbihi yar! Ye tyii ye laam n tege nii! Ke syi ne, kānsron lii Yesu le yar ye na, ye n nii le yār woo kāmāy na, mpāy ma yee ye tee pye, ma nii wāpee pāā ye kānsron wāyār wī na, fyar ga pe yigi pe kaplān ne.

¹⁷ Le ma pye, Yāhā laam wī ne wo wāfāy yāā, wo -sē koo wāfāy yāā kayī wāpyen kur ye. Koo puar wo koo wāfāy yāā kapee wāpyen kur ye.

¹⁸ Ye sē yāā, u Crise gε le sya ma ku wo kapee- wī na. U poo gbā ku tεε nen ya, ma -sē wo kapee- kuā kāā wo yīn na u kuān ne. Woo wii tuu sron, u le sya ma ku kapeepyefa wī na, ma yee pe waha wāā le Yāhā ne. Pe u kadye boo, Yāhā Yrā n u ta u n yir gbā wo, ma dur ba yrān na gbaafa ye. ¹⁹ Loo Yāhā Yrā ne, le u ta u n ka maa le Yāhā kapāyī pāā mpāy ye pe ku ter wa, pe pye mii nwompihifa dyaŋ fla ngii na pe ma. ²⁰ Poo nawee- pye faale wo Nuwe cāā na. Pe bii sye pe sē luhu Yāhā ye ye. Ke pe kue yān yān laa, Nuwe

n sya bii ke salangbāṅ fāā kua. Mpāy pe bii luhu Yāhā kapān ye, pe pye nawee-kuatāā ya. Poo nawee-kuatāā mii n dye ke salangbāṅ wo, ma sya yaha ke loho wo. ²¹ Koo loho nge sē nii la mii yagaa wātāāyi dyaṅ loho wo, ke ye sya yaha wa: Ye sē tāā yi koo loho wo ma yee ye ga ye kadye wey laha ye. Ye loo pye ma yee ye Yāhā nar, ke ye laam yee laha ye kē gbegbe. Yesu Crise tuu ku ma yir gbā wo, ma dur ba yrāṅ na gbaafa ye, loo ya le ta, koo wātāāyi loho nge n waha ye sya yaha. ²² Yesu Crise ka yāhāyīṅ na, u ma u nii Yāhā kāndigi koho kue ye, kai- bye yīṅ na. Yāhāyīṅ tēnlēhe, sāndāā ter bye ne tesē fānga ter bye ne, pe bye yīṅ kor le u kē.

4

-Ye ye faale laampee miy yaha, -tee laanfāyōm gbe!

¹ Ye cā ma yee, Yesu Crise kadye sraha wāfāy sron yāā. Ye bya -ye ye laam gbihi ta, ye yii waha koo wāfāy ter syi nge na, ye naa n yāṅ Yesu na! Ye sē yāā, wii woo tuu yer u ya kadye sraha wāfāy wīi na ma fāy, woofua koho yi kāā kapee- wāpyeṅ wo. ² Ma gbe nanga na, ye laam wūhū nkāy ke sē yō ye, -ye koo miy yaha, ye naa Yāhā laam wūhū koo pye, ye sya ba ku! ³ Mpāy pe sē Yāhā cā ye, cāā ngii cāā tee sē ba Yesu cā wa ye, ye naa ye troho tāhā pe wāṅ ter syi dyaṅ. Ye sē waha naa yii yigi ye, ye laam wūhū sē ba yō ye. Ye pye sēnwōnafāān. Plii bye ye naa yii wāā gbar na, ma ga naa sēm wō. Nkāy syi ke fūhū Yāhā ye, ye naa koo pye, ma naa ye mpar wān tēṅ. Ye tyii ye koo ngīi bye wāpyeṅ miy yaha, ye ma- ter ke wāpyeṅ na. ⁴ Yagaa, mpāy pe sē Yāhā cā ye, pe yāā tee ye troho yi kāā pe kāmpee wo, loo nde pe fe gbe, pe n sya nii ye tyehē. ⁵ Per gaa -sē ma ke n pai, le yale nō wa ge nō wa, Yāhā ga ba pe yee, ke pe yey pe naa kapee- ngīi bye pye, ma maha naa ye tyehē yīṅ gii na. Yāhā ke per gii ta, ke n pai nakur sāhā tesē yrāṅfa bye ne, ye cā koo per sē dey kuee ye. ⁶ Ye sē yāā, mpāy bya pe ku wa pe bii le Yāhā kapāyīi luhu pe ya ndoṅ. Kai- nkāy pe bii tee pye, pe wāpēn yāā koo wīi na. Yāhā Yrā -sē

wāsyayaha wīi yar pe na le Yāhā kapāyīi kāmāy na, le n waha pe ta pe n cīinde yrā yāā, lii wākuayāā wee le na ye.

-Ye ye Yāhā kayīi ta Yesu kāndeyārfa wāyōṅ wīi na!

⁷ Driyē wākua yale nō gbe taha. Loo na, -ye kacān yāā, ye yersaha ta ye pyer na, ye waha naa Yāhā nar. ⁸ Kai lii le -sē ma yīṅ, loo ne nde: Ye tyii ye ntāṅ n sron naa n dye yii tāy busāā. Ye sē yāā, wii ntāṅ ma dye ma tāy, ufua ma sya lii tee pye ma na, u ntāṅ wādye wīi ga ta, ma n le wāpee yee yi kāā ma laam wo, le n kua gbegbe. ⁹ Wii ma ka ma kaha wo, niisaha wāā u kē, loho ne u n wō, ma'a n yīntaha tāhā u ne ye, ma'a n maha yee, u wāpa wīi sē tāy ma ye ye. ¹⁰ Yāhā ke fānga tii la ye nanem bye kē, -ye cā ye yee, ye yai ye te ta, te n laa yō Yesu kāndeyārfa bye kē. Ya'a nii koo pye, ye te wāyigi cā cīinde. ¹¹ Wii ma kaplāṅ tersaha cā, ma nii Yāhā kaplāṅ tōr n yar nawee- na, fānga gaa kē Yāhā wāā u kē. U ma nii Yāhā kaplāṅ tōr nawee- ye, u -sē naa Yāhā kaplāṅ ya tersaha yar nawee- na. Wii ma koho wāleṅ cā u nampyeṅ ye, ma nii koho le nawee- bye ye, fānga gaa kē Yāhā wāā u kē. U -sē naa koho le u nampyeṅ ye koo syi. U -sē naa n pye koo syi, Yāhā myaha n gboho kānkai- bye wo Yesu Crise kāmāy na. Ye sē yāā, kai- bye fānga ma tāṅ Yāhā koho wo nayōr ne. Wākuayāā wee yāā koo ngīi na ye. Amen, le nii ke syi.

Ye ma wāfāy yāā Yesu wīi na, ye tyii le n naa n tāy ye ye!

¹² Ta naambiyām, Yāhā ke ye tān n yāṅ wāfāy gii ne yagaa, ye ma syi le n ye fe gbe, le nii ye ye kafuē laa ye, lii syi le sē yai le ye dye ye. ¹³ Tee mii, ye wāfāy yāā, ye tyii le n nii ye ye nuhu wīi! Ye sē yāā, u Yāhā Yīndefua Crise wāfāy ter kē tee n sya. Loo na, u maa dur ba u nayōr ne nawee- bye yīnde na, le ga ba nii ye bya ye laanfīr wīi. ¹⁴ Ya'a yāā, pe ye tyehē Yesu kānde wāyār wīi na, -ye ta le n nuhu yigi ye kē. Ye sē yāā, Yāhā Yrā ma ye na, ma ta Yāhā nayōr yirfua ma ye na. ¹⁵ Yii waa ma syi u wāfāy yāā kapee laa wāpyeṅ kur ye mii nawee wāboo dyaṅ, laa na kla gaa

wâyuhu, laa na kapee laa ter wîi na tesê nagblaha wîi laa ne ye. ¹⁶ Pe ma -sê nii yii waa fây, ma yee u ma Yesu kândeyârfua, ufua ma syi u yee fyar woo yigi loo nde ne ye. U -sê naa Yâhâ sey, koo gii ke u ta, u n waha u troho tâhâ Yesu kânde wo.

¹⁷ Yale nɔ wa, Yâhâ kasâhâ ga yir yagaa. Ke ga cãã fe gbe Yâhâ pii poo na. Wii mpây too ma Yâhâ pii, le ma -sê cãã fe gbe wii na mma ma syi dyan, mpây pe le Yâhâ kapâyîi sye, poo wîi -sê ga ba nii mii? ¹⁸ Ye sê yãã, mpây pe sron, pe yîŋ wâwlohoyi wîi ma war, mpây pe pee tesê kapeepyefa ne, poo wîi -sê ga ba nii mii?

¹⁹ Loo na, mpây pe wãfây yãã Yâhâ kue koho na, pe yai pe kuee kayûhû ya wâpyen wo, pe pe ya le soho pe kuãŋ ne Yâhâ koho wo, Yâhâ gii ke wân kur bye tâhâ, koo gii ke ma yê ter wo ye lii ne, ke ga le pye wo kê.

5

-Ye Yesu kândeyârfua yigi yô, ye naa n sêŋ pe na!

¹ Yii mpây tee ma Yesu kândeyârfua yahaseefa, yii me tẽ n yãŋ yagaa. Ta bya, n ma Yesu kândeyârfua yahaseefua nii ndon. U Yâhâ Yîndefua Crise tuu wãfây gii fây, n ke yãã yînde ne. U ma ba dur ba u nayôr ne tesê u fãnga ne, ta bya ga ba koo yãã u flãhâ tây nii ndon. Tẽ yee n ga lii pãã ye ye, loo ne nde: ² Yâhâ ke Yesu kândeyârfua mpây le soho ye koho wo, -ye pe yigi yô! -Ye naa pe yãŋ ye naa n sêŋ pe na, mii mbanaha dyan u mbaa ne. Tee le ta le n nii ye laam wîi, ye ma syi ta le n nii ye ye fãnga wîi laa ye. Loo le n tây Yâhâ ye. -Ye naa koo ngîi pye pe kê ke dyan laantee nen ne, ye ma n naa wale wîi wûu le wo ye! ³ Yesu kândeyârfua mpây pe ma ye koho wo, -ye naa n sêŋ pe na! Ye ma syi ye yii ta ye kuã tâ pe na ye, -ye nii pe ye cîinde yahaseefayôm, pe n waha naa n yãŋ ye na. ⁴ Ye ma nii ye troho tâhâ ke syi, Yesu Crise wii u n sêŋ wo bye na, mii mbanaha dyan u mbaa ne, u ma ba dur ba, u ga ba kayûhû gaa wãã

ye kê, kii syi ke ma myaha ne, wãkuayãã wee ke nayôr na ye.

⁵ Naanfãm, -ye yîŋ kor naa n le yahaseefa kê! Ye bye, yii naanfãm tesê wâlẽ ne, waa ma syi u naa u ya puar waa na ye; -ye naa kayûhû pye yii kê! Yâhâ sabangbãŋ ge laam wo, le ma le yrûhû ta nii ma yee:

«Yatanfa wîi sye Yâhâ ye.

Mpây pe -sê pe ya tege tãã ye,

Yâhâ ke laantâr yar pe na.»

⁶ Loo na, -ye yii tege tãã ye Yâhâ yînde na, koo gii ke ma fãnga ne. Ye ma loo pye, Yâhâ ga ba yalaale yãŋ, ke ye kuã yir ncaha ye. ⁷ Ye laam wûhû nkây bye ke ye fây, -ye ke bye ta ke n nii koo yîŋ wûhû. Ye sê yãã, koo kê ke n sêŋ ye na.

⁸ -Ye naa ye laam wûu, ya'a n faha yii yaha ye! Ye sê yãã, ye napîi Setane ma mii jar wãŋ syi dyan, tuu n syii ma gbey n klaha, ma n ke u ma wii yãã yigi u u kaa.

⁹ -Ye yii waha ye u wîi sye, -ye Yesu ya ta ye Yater, Setane ma n ye yãã yigi ye! Ye cã ma yee driyê kur bye wo, ye nampyen-mpây pe n yâr Yesu kânde wo, pe bya ma koo wãfây nge na ye wãŋ syi dyan. ¹⁰ Ye ma faa fây car, yalaale ma ba nɔ, Yâhâ gii ke kayûhû ter bye wãã nawee kê, ke ga dye ye ye, ke ye ta ye n kuee yai tãŋ ke nayôr wo, ye seefar rii wîi na tee le Yesu ne. Yâhâ ga ye ta ye n nii nawee- mpây syi ke n ke. Ke ga ye ta ye n le ke kânde wo. Ke ga fãnga wãã ye kê. Ke ga maha ye ta ye n kuee le Yesu kânde wo laantee nen ne. ¹¹ Yâhâ ya kê, ke ma fãngafua, wãkuayãã wee ke fãnga na ye. Amen, le nii ke syi.

Ke kaplãŋ kuasaha fla tesê syaha ne

¹² Silaasyi kê tuu ra koho soho, ta n waha sabagberle nwo yrûhû ma nɔ wãã ye kê. Tẽ lii yãã u kue ye, u n sron Yesu kânde wo. N kaplãŋ ngîi yrûhû ye kê ma yee, n ga ye laam gbã, tẽ ye yar, ye n cã ye yee, lii tẽ tôr yar ye na saba nwo laam wo, loo ne le ma le cîinde Yâhâ laantâr wîi. Yâhâ loo wãã wo kê, -ye le gbihi le yaha ye laam wo!

¹³ Yesu kândeyârfua yawãhãfa mpây pe ma Babilon wo, poo mpây Yâhâ pe yãŋ yi ye wãŋ syi dyan, pe bye ye syar. Mareke

wii u nii ra dya Yesu kãnde wo, u bya syaha wãã ye kē. ¹⁴ -Ye naa syaha wãã yii kē, mii tuhufua nen pii wãñ syi dyañ pe ntãñ dye pe ya tãy. Yãhã ke yrĩñ wãã ye byε kē, yii mpãy tee seefar le u Yãhã Yĩndefua Crise ne.

Pyar saba syāṅ wuhu kaplāṅ

Syaha fla

¹ Ndoos Syimu Pyar kē, tē saba nwo yrūhū nō wāā ye kē, ndoo wii tē ma Yesu Crise tēntēle, ma maha ma u tēnlēhe. N u saba yrūhū nō wāā yii kē, yii mpāy tee Yesu Crise ta ye Yater mii wo wāṅ syi dyaṅ. Too Yesu ta wo Yater mii, ye bya u ta ye Yater koo syi wāceṅ. Yesu kē u loo nde ta, woo wii u sroṅ, woo kē u ma wo Yāhā, ma maha ma wo Syayahafua. ² Tee Yāhā wūhū cā n gaha yaha ye mii, tesē wo Yīṅfua Yesu wācāṅ ne, Yāhā ke naa kaa taha ke kayūhū wāpyeṅ na ye kē tesē yrīṅ wāwāā ne ye kē.

Yesu kāndeyārfa troho wātāhā ter

³ Yāhā fāṅga gii ke ma wo Yīṅfua ne, koo ke wo ta wo n u cā; woo wii tuu wo yāṅ yi, ma yee too u miingbāṅ nayōr yāā yīnde ne, u laantār ne. Too u cā, u kai- bye wāā wo kē, wo waha naa Yesu kānde yār, wo maha naa ke laam wīl pye. ⁴ Koo kē, Yāhā ke bii yē ter wo ye kayūhūngbāhā nkāy wīl ne, ke koo wāā wo kē. Ke ye ta ye n nii ke pii ma nii ke laantār ne. Loo nde ga ta, ye n yii waha ye yi kāā yīnde wāpyeṅ wo, loo lii le nawee- kai- bye pye n klaha-. ⁵ Loo nde wīl na, ye ma Yesu Crise ta ye Yater, -ye yii waha ye naa ye troho tāhā kānyī wo! Ye ma -sē ye troho tāhā kānyī wo, ye yii waha ye Yāhā wūhū cā. ⁶ Ye ma -sē Yāhā wūhū cā, -ye yii waha ye naa yii wāyigi cā. Ye ma -sē yii wāyigi cā, -ye yii waha ye naa yii plāhā wāfāy wo. Ye ma -sē yii plāhā wāfāy wo, -ye yii waha ye Yāhā wūhū yigi klue sīl. ⁷ Ye ma -sē Yāhā wūhū yigi klue sīl, -ye yii waha ye Yesu kāndeyārwei wīl naa n tāy ye ye. Ye Yesu kāndeyārwei wīl ma -sē n tāy ye ye, -ye yii waha nawee- ter bye ntāṅ naa n dye ye tāy. ⁸ Koo kayūhū ngīl bye yai ye ke yigi. Ye ma nii n gaha yaha ye koo kayūhū ngīl wāpyeṅ ne, ke saa ye ta ye n nii naa n yāṅ ke dyaṅ ye. Ke ga ta kaa n naa n taha ye Yīṅfua Yesu

Crise wācāṅ na, ye n u cā war. Loo ga ta ye saha ceṛ u na ye. ⁹ Wii ma -sē yee u sē koo kayūhū ngīl yigi ye, ke ma mii ufua n yāṅ tūntūn u ya tāy, u ma fūū ne wāceṅ. U faale kapee- nkāy ke sya yee laha kāā u na, u loo wīl faha.

¹⁰ Wo nna, loo ne, n ga ye yar nde ne: Yāhā ye yee, ma maha ye yāṅ yi, ye n nii ke wām. -Ye naa n ta loo kayīl nde n waha yāṅ naa n cā ye pyer bye na. Ye ma nii koo pye, ye saa yi kāā Yāhā kānyī wo ye.

¹¹ Loo na, wo Syayahafua Yesu wii u ma wo Yīṅfua, Yāhā ga kānde sroṅ wāā ye kē ye n dye u Yai wo, u Yai gii wātooyāā wee ke na ye.

Mpāy pe u Yāhā Yīndefua Crise nayōr yāā pe yīnde ne

¹² N ga nii waha n kai- ngīl gbihi naa n yar ye na. Ke ma sya pye ye ke cā wa, ma sya Yesu cīnde wūhū ngīl gbihi yigi wa klue sīl ne. ¹³ N ma pye wa yrāṅ na, n loo nde yāṅ ta tēn, n naa ye laam too ke ne, ye ma n naa faha ke wāpyeṅ ne ye. ¹⁴ Ndoos ge le cā, ta yīrfua ntīhī ge kua kua wa. Wo Yīṅfua Yesu ba ra cāā yar yaha wa le ne. ¹⁵ N ga nii kuā yir, n naa ye yar le Yesu kānde wūhū ne. Ke syi n ma ba yee n wee ye, ye laam n waha naa n too koo kai- ngīl bye na yalebye.

¹⁶ Wo ye yar ma yee, kacān wee wo Yīṅfua Yesu fāṅgangbāṅ na ye, u ga ba dur ba kāntraha nge na. Cīnde ne. Nkāy too ye yar ngīl, nawee waa laam wūhū sē kē tuu gbihi pāā ta mii ngbāy dyaṅ ye. Nkāy too ye yar, cīnde ne. Wii ge Yesu nayōr yāā yīnde ne. ¹⁷ Wo Tuhufua Yāhā ba nagboho ta Yesu na ma ba ta, cāā- mpāy n yehe u na palpal; wo ba pye loo nde pyesaha wo. Yāhā yīmbui n yi cāā- mpāy laam wo ma yee: «Ta Dya kē nwo ne, u ntāṅ dye gboho ter ra tāy. Woo u ra laam yīn yalebye.» ¹⁸ Wii ge le yīmbui nde luhu, le ba yir yāhāyīṅ kue ye. Loo yale nde wo, wo pye Yesu ne ke yāṅ yīṅ na. Koo yāṅ nge nii Yāhā yāṅ.

¹⁹ Loo nde n ta, Yāhā kaplāṅ tōrfa pe bii kai- nkāy cāā yar yaha faale cāā na, wo n ke cā laha ma cā cīnde wūhū kē. -Ye ndityuhu yaha ke na ye ke luhu yō! Ye sē yāā, koo kaplāṅ ngīl ma wo ye mii

naaloho cãã- dyaṅ wam fla gaa wo, ke nii n tar yainsaha n sya ba dar, yīṅ yē yrompua* n yi u cãã- le wo laam wo.

²⁰ Lii le ma yīṅ, ye cã ye yee, Yāhā kaplāṅ tōrfa pe kaplāṅ nkāy yrūhū yaha Yāhā sabangbāṅ wo, waa saha ke yīntaha cã u ya ya, u waha ke tōr yar waa na ye.

²¹ Ye sē yāā, koo kaplāṅ ngī, nawee waa laam wūhū sē kē ye. Ke yi mpāy yē wo, Yāhā Yrā pye pe ne, ma naa pe yar ke Yāhā kaplāṅ ne pe n naa ke tōr nawee- ye.

2

Mpāy ma pe Yāhā kaplāṅ cīnde wūhū le kawar wo (Judi 4-13)

¹ Faale cãã na, kawar Yāhā kaplāṅ tōrfa pye yāā Yiifee- laam wo. Koo syi dyaṅ, kawar kaklahafa ga ba pye ye laam wo. Pe ga ba pay yir kawar kaklaha nkāy ter ne ye laam wo, ye saa cã gε cã ye. Koo kawar kaklaha ngī ga ba nawee- yīntar figi pe kē. U Yīṅfua wii gε tuu ba pe kawar kaklahafa mii sya yaha, pe ga ba dur pe u wī sye. Loo kapee nde wī na, pe wī ga klaha- kirkir. ² Nawee- busāã ga ba naa n taha pe na pe naa n yār pe laampee kānde wo pe ne, pe maha naa tyatyāhā pye mii pe dyaṅ. Poo mii ga ba ta nawee- n naa n yee, a Yesu cīnde sē n tāy ye, u kānde sē maha yō ye. ³ Pe ga ba naa kawar wūhū pāã ye ye, pe ye war wlaṅ naa n sya ye ye. War wī ya le n tāy pe ye. Yāhā gii ke nawee- sāhā, ke pe sēṅ yaha, ma n pai pe pēn; ke sē sã wāy ye.

⁴ Ye sē yāā, faale cãã na, yāhāyīṅ tēnlehe mpāy gε pe bii kapee pye, Yāhā sē tyii pe na ye. Ke pe yigi ma pe ta yaha wam teele laam wo, pe n nii kasāhā per sēṅ ke fla na. ⁵ Ye -sē maha yāā, faale wo, Nuwe cãã na Yāhā sē bii tyii koo cãã driyēfa na ye. Ke bii langbāṅ yi tã koo cãã driyē naweepee- kur bye na ma pe boo. Nuwe woo ya, u naa kānsroṅ yar nawee- na. Yāhā n ta woo yīṅ n waha wloho yi le wo, woo tesē nawee- kuasī mpāy ne.

⁶ Ye sē maha yāā, faale Sodōfa tesē faale Gumorfa ne, Yāhā kasāhā too pe na, ke

n pe pēn, ma pe wī kua naa ne. Yāhā ke koo ngī pye, ke le yar, ke ga ba naweepee- bye pye ke syi. ⁷ Yāhā n Lote woo ta, u n wloho yi le wo. Lote naa kasroṅ pye. Ke fla naweepee-, pe naa pe troho tāhā mii, le naa Lote yaa. ⁸ Lote bii naa n sroṅ. Tuu -sē pye naweepee- mii laam wo, ma naa kaplāmpēe- luhu pe yē na, ma maha naa pe kapee- yāā pe naa n pye, loo nde sē naa n tāy Lote ye ye, le naa u laam wlāhā ma sya naa u fāy. ⁹ Ye ma koo ngī bye yāṅ, yaa cã mpāy pe n taha Yāhā na, Yāhā cã ke ga waha lii pye pe n waha wlohoyisaha yāā wāfāy wo. Mpāy pe kapee- pye, Yāhā maha cã ke ga lii pye, ke ba pe pēn ke kasāhā per wo. ¹⁰ Mpāy pe pe ya laam wūhū ya pye, ke wee gbεgε ye, mpāy ne pe n yee waa ter wee poo yīṅfua ye, Yāhā ga ba poosyifa mii pēn.

Kawar kaklahafa mpāy wī tē pāã ye ye, pe bye ma koo syi; pe sē n fya ngaa na ye. Yataṅ gboho pe na. Pe sē maha n luhu waa ye ye. Pe sē n fya gε fya yāhāyīṅ naweeyōm wātyehe na ye. ¹¹ Yāhāyīṅ tēnlehe gε pe sya ma fānga ne, ma maha waha n yia kai- busāã na, ma ta ter pe kawar kaklahafa mii na, poo mii gε sē n sya yāhāyīṅ naweeyōm tyehē Yīṅfua tāy ye. ¹² Poo kawar kaklahafa mii, pe sē laam ga ma cã nkāy pe n pye kapee kē ye. Pe ma wlaṅ wān ne wācεṅ, kacān wee pe ye ye. Te wī ma lii ne, nawee- pe te par- yigi naa n boo. Poo kawar kaklahafa mii tyehē nkāy pe n tyehē, pe sē ke yīntaha cã ye. Pe wī ga ba klaha- mii too wlaṅ wān nde wāṅ ter syi dyaṅ. ¹³ Kapee- nkāy bye pe n pye, ke ga ba dur cīn tã pe na. Tefen ya re n tāy pe ye. Pe re pye yaiwaha na nawee- yīnde na. Ya'a nanihi dir soho, poo mii ma pye ye nsoho wo, fyar ga ye yigi pe wī ne. Le ne nii mii faafī dyaṅ teewole ne le na. ¹⁴ Pe ma cōcō yāā yīnde ne, pe ga naa u yāṅ, pe naa u wāke wī loo ga. Pe sē kapee- pye n yai ye. Mpāy pe sē waha kānde nen yār ye, pe pe wlaṅ n le kapee- wāpyeṅ wo. Pe ga waha pye mii pe wale yāā, loo ya le ma pe laam wo. Yāhā kasāhā too wa pe na! ¹⁵ Kānde lii le sroṅ, pe loo

* 1:19 1.19 Woo yrompua nwo wāyi, Yesu wādurba yale kē.

miy yaha ma -sē plaha. Bosor dya Balaam tuu bii kāmpee lii yār faale cāā na, loo kāmpee ne pe gbe. Wale wāyāā wīi bii gboho Bosor dya Balaam laam wo, u n sya kapee pye le wale kur ye. ¹⁶ Tuu sē luhu Yāhā ye ye, Yāhā -sē le kuān u ne. Ye cā kānkoṅ sē n pāā ye rehe? U Balaam tuu naa n gaha u kānkonsyoho ne u nafāā tētēsaha wo, Yāhā n ta u kānkonsyoho n nawee yīmbui gbe ma kuān u kaicāfua Balaam na, ma u ta u n u nafāā tēn nde wīi miy yaha.

¹⁷ Poo kawar kaklahafa mii ma mii plii rii syi dyaṅ te waha, loho wee te wo ye. Pe maha ma mii sesaha dyaṅ ke wo, teflaha n ke gbe ter, ke sē yāā pa ye. Wam teele lii le ma kacān wee pe wam ter na ye, Yāhā ga ba pe ta koo fla na. ¹⁸ Yataṅ kaplāṅ ya ke n yi pe yē wo, kaplāṅ nkāy yīṅ wee ke na ye. Pe kawar kaklahafa mii pe yār n tāy pe ye. Pe pe kaplāntāhā ta ma nawee- wlaṅ n le pe kapee- wāpye kānde wo, nawee-mpāy pe fe dye Yesu kānde wo. ¹⁹ Pe pe wlaṅ, a loo ga ta pe n wloho yi yāmpar ter bye wo. Poo ge -sē mii, pe saha fer sya kapee- wāpyeṅ koho wo ye, kapee- nkāy ke pe le gbā wo. Ye cā ma yee, kai lii wīi ma gboho ter mboo wii laam wo, maa nii loo kai yāmpuai.

²⁰ Ye sē yāā, Yesu Crise wii u ma wo Syayahafua, ma maha ma wo Yīnfua, nawee- mpāy ma u wīi cā, u wīi ga pe ta, pe n driyē wūhū ngīi yāā pe ke miy yaha. Pe ma ke kapee- wāpyeṅ miy yaha, ma -sē maha ba pe ya dur ta, koo kapee- ngīi n maha yia pe na, pe wīi ga pee le ter faale yaha, faale gii pe sē ba u Syayahafua Yesu Crise cā wa ye. ²¹ Pe ma ne yee, pe sē le kānsroṅ yāā cā ge yāā cā ye, loo ne ga puar pe na, le ta ter ke yagaa na, pe le kānsroṅ cā, ma le sye, poo saa luhu Yāhā yē kaplāṅ ye ye, kaplāṅ nkāy ke cāā yar pe na. ²² Pe wīi ga ba nii kra plāhā nge ne ke n yee: «Pūū tuu ba ngii tu yi yaha, u dur ba ke gbe di.» Ma suhu ke nampyeṅ nge ne ke n yee: «Tye wii tuu yi layūhū laam wo ma nii gbegebe, u nwo tuu dur ga nii u ya kloṅ far wo.»

3

U Syayahafua wādurban

¹ Ta naambiyām, ta saba syāṅ wuhu kē yagaa tē yrūhū wāā ye kē. Ya'a yāā, tē nii ye laam too ke kai- ngīi ne pe saba syāṅ mii bye wo, n n traha ye kacān yāā ye waha naa laam wūū. ² Loo na, ye ga naa ye laam too faale cāā Yāhā kaplāṅ tōrfa kaplāṅ na, nkāy pe bii cāā pāā yaha; ye ga maha naa ye laam too wo Yīnfua kaplāṅ na, woo wii u ma wo Syayahafua. Koo kaplāṅ kē, Yesu tēnlehe naa nawee- klaha ke ne. N n traha ke bye ma n faha ye na ye. ³ Lii le ma yīṅ, ye cā driyē kuayale wo, nawee- mpāy ter ga ba yir, pe naa pe troho tāhā pe ya laam yor wo. Pe ga ba naa ye ler, pe naa n yee: ⁴ «Ye Syayahafua sē naa n yee la, woo ga dur ba? Ha u - sē maha kuee na? Mpāy pe pye ye wāle, ma naa u Yesu wādur sēṅ, pe bye sē ku tāṅ la? Ke driyē -sē nge nantāṅ ke ya kai na, mii ke wātāhā cāā dyaṅ!» ⁵ Kai laa -sē nde, pe le sye, ma yīmpe tyīn tā ma yee poo sē le cā ye, loo ne nde: Kai- bye fegbecāā na, Yāhā kapān ne le ta yāhāyīṅ n nii kāntraha ne, ma maha ta loho n nii ke ya ya, kāntrawaha ne ke ya ya. ⁶ Yāhā kapān n bii ta sesangbāṅ gaa n too ma sya langbāṅ yi, ma pe kāntrahafa bye wīi kua. ⁷ Yagaa yāhāyīṅ tesē kāntraha ne, too nde maha ma le Yāhā kapān koho wo, per gaa n sya ba no, per gii te n pai suhu naa wo. Ke per, mpāy pe sē n luhu Yāhā ye ye, Yāhā kasāhā ga ba too pe na, pe wīi n pye klaha- tāṅ.

⁸ Ta naambiyām, kate nen laa ma, ye ma syi le n faha yāā ye na ye: Ye sē yāā, Yāhā ye per neṅ wātyīi ma mii dye- yīibua dyaṅ; dye- yīibua wātyīi -sē ma mii per neṅ dyaṅ. ⁹ Yāhā yē ter lii ne, le sē n too mii mpāy dyaṅ pe le wātoo wīi wūū mii ye. Yāhā ke koho ta ke n yīn yii wīi na. Ye sē yāā, ke sē n traha nawee nen waa wīi ge n klaha- ye. Ke n ke nawee- bye n waha yāṅ cā, pe le sya pe cā pe kapee- sē yō ye, pe ke wāpyeṅ miy yaha.

¹⁰ Yīnfua wādurba per -sē ma ke n pai, koo per nge ga ba nawee- fe gbe mii yuhu wāṅ syi dyaṅ. Koo per nge na, yāhāyīṅ ga ba gbe tā gbleṅ gaa ter syi ne, kii syi ke ga nawee- ta pe n fya. Naa ga ba yāhāyīṅ

wān nde bye suhu muu, ngaa ge saa ba pye ye. Kāntraha tesē ke wān bye ne, ngaa saa ba pye ye. ¹¹ Tee cā wān nde bye ga ba suhu, -ye kacān yāā ye troho wātāhā na! -Ye naa Yāhā ke ye laam fānga bye ne! -Ye naa n laha ye kānkai- bye wo! ¹² -Ye naa koo pye, ye naa ke Yāhā per sēṅ. Tee ga waha yia nkāy bye na, -ye yii waha, ye naa koo bye pye, koo per n pa farfar. Koo per nge gii, naa ga ba yāhāyīṅ kua, ke naa karwran n yāhāyīṅ wān nde bye yēy tāṅ. ¹³ Yāhā -sē yē ter wo ye ma yee, ke n pai yāhāyīṅfāṅ gaa tāhā wo kē tesē kāntrafāṅ gaa ne. Koo kāntrafāṅ nge na, kai- nkāy ke sronṅ, nawee- bye ga ba naa koo ya pye. Koo kē too n sēṅ.

¹⁴ Ta naambiyām, ke per ke nge ke sē nɔ wa ye, -ye yii yigi, ye ye troho wātāhā ter ta ke n yō Yāhā yīnde na. Ke per ma nɔ, laa wāpee ma n pye ye kue ye ye. Loo ga ba ta, ye laam n tege nii teele nen wo. ¹⁵ Ya'a yāā, wo Yīṅfua u nii kuae wādurbaṅ ne, -ye cā ye yee, u n ke nawee- bye pe waha syayahasaha yāā. Yāhā laantor wāā Yesu tēnlehe Pɔl kē. Woo wii u ma wo Yesu kāndeyārwebua. Woo bya Yīṅfua wādurba wī yāā yrūhū yar ye na saba wo. ¹⁶ Saba mpāy bye wo tuu yrūhū nɔ wāā nawee- kē, u ma ga Yīṅfua wādurba wī pāā, u ma ne loo nde ya pāā, lii tē pāā yar ye na nde. Pɔl saba wo, kaplāṅ nkāy ma ke wāwar sē n tāy ye. Mpāy -sē koo kaplāṅ ngīi figi le pe yor wo, ma nii ke tōr pe laam wātōr. Loo nen ya pe maha n pye Yāhā sabangbāṅ kaplāṅ nkāy ne, ke bii cāā yrūhū yaha wa. Poofa mii, pe sē laa cā ye, pe laam wo pe sē Yāhā ta pe cīinde Yater ye. Pe ya wīi ne, pe n klaha- ke syi.

¹⁷ Ta naambiyām, yii poo na, n ye yar laha yagaa. -Ye yii yigi, mii loo sē ne ye, mpāy pe sē cīinde cā ye, pe kawar kaplāṅ ga ba ye ta, ye n plaha ye le kānyīi miy yaha, kānyīi lii tee ba cāā maha yigi klue sīi. ¹⁸ Tee yai ye naa lii pye, le nde: -Ye naa n gaha yahasee ye, wo Syayahafua maha wo Yīṅfua Yesu Crise wīi wācāṅ ne tesē u laantār ter wāyar ne nawee- na!

U myaha yai nawee- bye pe naa ke sey yagaa, ke maha kuae yai tāṅ koo syi ke

kuāṅ ne. Amen, le nii ke syi.

Nsān saba cir kaplāŋ

¹ -Ye yāŋ, kai- nkāy tē ga yar ye na, ke wii wīl pāā tuu cāā pye wa kai- bye fegbecāā yaha. Woo kē Yāhā Dya Yesu Crise ne, tesē u kaplāŋ nkāy ke cīinde yrā wāā nawee kē. Tuu pye kāntraha na, wo ba naa u yē kaplāŋ luhu, wo naa u yāā yīnde ne, wo sē u yāŋ naa n yai ye, ma sya naa koho tē u na. ² Woo kē u cīinde yrā wāāfua. Wo u yāā yīnde ne, koo kē wo u wīl pāā ye ye. Woo kē u pye Yāhā tāy, ma pa cīinde yrā ne, lii wākuayāā wee le na ye. ³ Woo wii too yāā yīnde ne, ma u yē kaplāŋ luhu, wo u wīl yar ye na. Wo n traha ye seefar le wo ne. Ye sē yāā, wii seefar le Yāhā ne, tesē ke Dya Yesu Crise ne, ke syi ne ye ga nii wo wāŋ syi dyaŋ. ⁴ Wo kai- ngīl yrūhū n yar ye na, le ma wo ye nuhungbān.

Yesu kānde wāyār cāā- wo

⁵ Yesu tuu wo klaha lii ne, le nde, waa le yar ye na. Yāhā ma cāā-, wam wee yāā ke na ye. ⁶ Wo ma yee wo seefar le Yāhā ne, ma -sē maha n yār wam wo, wo sē laha ye. Wo ma kawarfuafa, wo sē cīinde ke ye. ⁷ Yāhā ke -sē ma cāā- wo, wo ma -sē n yār ke cāā- wo, wo wāā le wii ne. Yāhā Dya Yesu ntāŋ mpāy pe woo, pe wo kapee- bye yee laha n kāā wo yīŋ na gbegbe.

⁸ Wo ma yee wo sē kapee laa gē pye yāā ye, wo plaha wii ya, cīinde wee wo wīl laa na ye. ⁹ Kapee- nkāy too pye, wo ma -sē ke pāā yi Yāhā ye, ke ga tyii wo kapee- foho na ke kuāŋ ne. Āwā, Yāhā yee, ke ga wo kapee- bye yee laha kāā wo yīŋ na. Yāhā sron, ke sē dur n yi ke kapān kur ye ye. ¹⁰ Wo ma -sē yee wo sē kapee- pye ye, wo Yāhā ta kawarfuafua, ke kapān sē nii gbāā wo laam wo ye.

2

¹ Waa u pii ne, n kai- ngīl yrūhū n yar ye na, ye ma syi ye ba naa kapee- pye ye. Wii ma -sē kapee pye, koholefua ma, u sē kapee pye yāā ye, u ga ba dye ye kue ye u Yāhā syii ye kē. Woo kē Yesu Crise ne,

woo wii u sron. ² U ba ku mpar draha wo wo kapee- wāpye wīl na. Loo n ta, Yāhā n ga wo wānar sya wo ye wo kapee- wāpye wīl na. N sē yee wii ya kapee- ye, nawee- kur bye kapee-.

Wii u seefar le Yāhā ne

³ Kānde lii Yāhā le ta, wo ma le katan yār, wo ga cā wo ma Yāhā ne. ⁴ Wii ma yee woo ma Yāhā ne, u sē -sē le kānde katan yār ye, woofua ma kawarfuafua. U Yāhā cīinde fla sye. ⁵ Wii u -sē Yāhā laam wīl pye, Yāhā wīl sron n tāy woofua ye cīinde. Wo laam wo, nawee tuu ga waha pye mii u cā u seefar le Yāhā ne, loo ne nde: ⁶ Wii ma yee woo seefar le Yāhā ne, u yai u naa u troho tāhā Yesu yor wo.

Yāhā kānde katanfuē

⁷ Naambiyābuam, lii tē ga yrūhū yar ye na, Yāhā kānde katanfuē laa sē ne ye; katan lii le bii cāā yar ye na, loo ne. Loo katandyaha nde kapān laa ne; ye le luhu yāā: ⁸ Le ma katandyaha, ma maha ma katanfuē. Lii le ta le n nii katanfuē le nde: Yesu Crise u troho tāhā le wo, ye bye ne. Ye sē yāā, wam ter n kāā, le Yesu Crise cīinde cāā- n nii n yehe wo kē.

⁹ Wii ma yee woo u troho tāhā ke cāā- na, ma -sē tyii u nampyeŋ wīl n fūhū u ye, ufua ma wam wo nantāŋ. ¹⁰ Wii nampyeŋ ntāŋ ma dye u tāy, ufua ma cāā- wo. Waa ter saha kapee wāpyeŋ yāŋ gbe woofua pyer na ye. ¹¹ Wii ma -sē tyii u nampyeŋ wīl n fūhū u ye, ufua ma wam wo, u u troho tāhā wam wo, u sē u ya kakue cā ye, pe wam u ta u n nii fūū wāŋ syi dyaŋ.

Driyē wūhū, Yāhā wūhū ne

¹² Waa u pii ne, n saba nwo yrūhū ye kē, ye le cā ye yee, ye kapee- yee laha kāā wa ye yīŋ na gbegbe Yesu kāmāy na.

¹³ Yii mpāy tee ma wāle, n saba nwo yrūhū ye kē, ye cā ye yee, wii tuu pye ke kai- bye fegbeyale wo, ye u wīl cā yigi.

Yii mpāy tee ma naanfām, n saba nwo yrūhū ye kē, ye cā ye yee, Setane wii u ma sāndāpee yīŋfua, ye u yia.

¹⁴ Waa u pii ne,

n saba nwo yrūhū ye kē, ye cā ye yee,
 ye wo Tuhufua Yāhā wīl cā yigi.
 Yii mpāy tee ma wāle,
 n saba nwo yrūhū ye kē, ye cā ye yee,
 wii tuu pye ke kai- bye fegbeyale wo,
 ye u wīl cā yigi.

Yii mpāy tee ma naanfām,
 n saba nwo yrūhū ye kē, ye cā ye yee,
 laam ma ye ye Yāhā wūhū kuε ye.
 Ye Yāhā kapān sya le yaha ye laam wo,
 ye maha sāndāpee yīnfua yia.

¹⁵ Ye ma syi ye taha kuee driyē wūhū na ye faha Yāhā yaha ye. Ye ma syi ye yīnde n yi too driyē ngaa na ye. Driyē wīl ma n tāy wii ye, wo Tuhufua Yāhā wīl saha tāy ufua ye ye. ¹⁶ Driyē wān nde bye nde: Kapee- nkāy bye nawee tuu ga n yigi u laam wo, tesē yīnde wīl ne, ma suhu yataŋ ne wale wān kuε ye, too nde sē n yir Yāhā fla na ye, te n yir driyē nge goo laam wo. ¹⁷ Ke driyē -sē nge, ke n pai kua kāā ke wān ne te yīnde yigi nawee- kē. Mboo nawee, ma'a -sē Yāhā laam wīl pye, maa cīinde yrā yāā Yāhā Yai wo, wākuayāā wee loo na ye.

Wii u ma kawar Crise

¹⁸ Waa u pii ne, ke driyē kuayale nɔ wa. Ye le luhu yāā, u kawar Crise yai u yi ke driyē kuayale wo. Yagaa, nawee- mpāy ma wa, pe nihi. Wo ga waha poo mii bya yee kawar Crise. Mboo wii ma koo fla yāŋ, maa cā ke driyē kuayale nɔ gbe taha. ¹⁹ Poo nawee- mii, pe yi wo nklāŋ wo, pe laam sē -sē pye wo wāŋ ne wācεŋ ye. Pe laam ma ne pye wo wāŋ ne wācεŋ, pe ne ga kuee wo ne. Pe pe ya cεr yi wo nklāŋ wo, wo sē le cā laha la yagaa ma yee, pe sē pye wo ne cīinde ye?

²⁰ Yii poo na, Yāhā gii ke laha ke kānkai- bye wo, ke Yāhā Yrā le ye laam wo, koo kē ye n Yāhā cīinde cā. ²¹ Ya'a yāā, tē saba nwo yrūhū ye kē, le sē nii mii, ye sē le Yāhā cīinde cā ye. Ye Yāhā cīinde cā, ye maha cā ma yee, kawar sē n yi cīinde wo ye, loo ne ta n u saba yrūhū ye kē. ²² Nawee wii syi -sē kē u ma kawarfuafua? Woo kē wii ne u n yee, a Yesu sē kē u Yāhā Yīndefua Crise ne ye. Woo kē u ma u kawar Crise, u wo Tuhufua Yāhā wīl sye, ma maha ke Dya sye taha le na. ²³ Ye cā

ma yee, wii ma Yāhā Dya sye, u Yāhā bya sye. Wii ma le sya u laam wo, ma maha le pāā nawee- yīnde na ma yee, Yāhā Dya kē Yesu ne, ufua ma Yāhā bya ne.

²⁴ Loo ne, yii, Yāhā kaplāŋ nkāy tee cāā luhu, -ye ke le yaha ye laam wo! Koo ngīl ma kuee yai ye laam wo, yaa nii loho saa naa n yi ye nsoho wo, Yāhā Dya ne tesē Yāhā ne ye. ²⁵ Yāhā Dya tuu -sē yee woo ga ba ngii wāā wo kē, koo kē cīinde yrā ne, lii wākuayāā wee le na ye. ²⁶ Mpāy pe n ke pe ye wlāhā le pe kāmpee wo, n kaplāŋ ngīl yrūhū ye kē poo wīl na. ²⁷ Yii poo na, Yesu Yāhā Yrā le ye laam wo, le n kuee yai ye laam wo. Yāhā Yrā le -sē ma ye laam wo, ye maha yai la, ye naa waa ter kaklaha luhu? Aye rehe! Ye cā Yāhā Yrā ne, le ye klaha kai- bye ne. Cīinde wūhū ya le ye klaha, kawar wūhū sē kē ye. Loo na, ye nii loho ma n naa n yi ye nsoho wo Yesu ne ye, mii Yāhā Yrā le ye klaha le ne mii.

Yoo syi u ma Yāhā puee?

²⁸ Āwā, waa u pii ne, ye nii loho ma n naa n yi ye nsoho wo Yesu ne ye! Wo ma nii loo pye, Yesu ma ba fe gbe yi per gii, wo laam ga ba tege nii tee nen wo, fyar saa ba wo yigi u yīnde na ye. ²⁹ Tee cā u Yesu Crise sron, u sē kapee pye yāā ye, ye yai ye maha cā ye yee, nawee wii kānde ma sron, Yāhā puee kē woo ne.

3

¹ Ye cā wo wīl le n tāy wo Tuhufua Yāhā ye mii, wo ntāŋ sron dye ter ke tāy, ke n sya wo yee ke pii. Cīinde ne, Yāhā pii me wo ne. Nawee- bye sē le cā ye. Ya'a yāā, mpāy sē wo yāŋ Yāhā pii ye, -ye cā ye yee, pe sē cāā wo Tuhufua Yāhā cā ye, koo kē.

² Naambiyām, nanga nge na, Yāhā pii me wo ne. Too -sē ga ba nii ngii sukūhū gaa laam wo, waa sē loo cā wa ye. Too lii ya cā, loo ne nde: U Yesu Crise ma ba dur ba, waa nii u wāŋ syi dyaŋ, wo ba u sron yāā yīnde ne. ³ Wii u koho taha yaha u Yesu wāpaŋ na ke syi, u u laam gbihi n ta yalebye, pe n yō mii Yesu laam dyaŋ.

⁴ Mboo wii ma dye kuee kapee- wāpyeŋ wo, ma wee yīmbui nen na Yāhā ne ye, kānde lii Yāhā le ta, ma loo sye. Ma sē

yāā, kānde lii Yāhā le ta, le wāsyen ma kapee. ⁵ Ye cā Yesu woo wii u sē kapee pye yāā ye, u pa maa wo kapee- yee laha kāā wo na. ⁶ Loo na, wii ma nii loho sē n yi pe nsoho wo Yesu ne ye, ufua saa naa kapee-pye nantān ye. Wii ma -sē nii kapee- pye, ufua sē Yesu cā cīinde ye, u sē maha u wī war ye. ⁷ Waa u pii ne, ye ma syi waa n ba ye wlaŋ u ye le u kāmpee wo ye! Wii ma kasroŋ pye, woo gē sroŋ mii Yesu wāŋ syi dyaŋ. ⁸ Wii ma nii kapee- pye, sāndāpee yīnfua Setane puee kē ufua ne. Ye sē yāā, u sāndāpee yīnfua yir ma nii kapee- fla ya pye. Yāhā Dya -sē pa u n pai u sāndāpee yīnfua tēmpēe pye klahā- tāŋ.

⁹ Wii Yāhā u ta u n dur see laanfāyōm ne, u saa naa kapee- pye ye. Ma sē yāā, ma'a dur see laanfāyōm ne, fānga gi Yāhā Yrā ke wāā ma kē, ke ga kuee yai tāŋ ma laam wo. Yāhā ke ma ma Tuhufua, ma saa naa kapee- pye ye. ¹⁰ Lii le Yāhā pii war n yi sāndāpee yīnfua pii ne, loo ne nde: Wii ma yee u sē kasroŋ pye ye, tesē u nampyen wī sē maha n tāy u ye ye, Yāhā puee sē kē usyifua ne ye.

Ye tyii ye ntān n naa n dye yii tāy!

¹¹ Yāhā kapān lii tee cāā luhu loo ne nde: Ye tyii ye ntān n naa n dye yii tāy! ¹² Ye sē yāā, faalefa Kayē bii u ya ta sāndāpee yīnfua puee, ma u cīfua gbā boo. Wo ma syi wo nii Kayē wāŋ syi dyaŋ ye. Nwa ta u n bii u cīfua gbā boo? Kayē pyer bii pee. U cīfua woo pyer -sē bii yō. ¹³ Wo nna, ya'a yāā driyē ngefa pe ye laha, ye ma syi le n ye fe gbe ye! ¹⁴ Wo cā ma yee, yagaa wo sē maha wee mii wo ku ye, wo ma cīinde yrāŋ na Yāhā yīnde na. Ya'a yāā too le pāā ke syi, wo nampyen- ntān me pe dye wo tāy, loo ne. Wii ma yee u nampyen ntān sē dye u tāy ye, u maha ma mii u ku Yāhā yīnde na. ¹⁵ Wii ma u nampyen- laha, naboofua kē u ne. Ye le cā, cīinde yrā lii wākuayāā wee le na ye, le wee usyifua ye ye. ¹⁶ Ye sē yāā, Yesu tuu wo gbā sya ma ku, koo syi kē pe n yee, nawee ntān sroŋ dye u nampyen tāy cīinde. Loo ne, Yesu tuu yar wo na ke syi, wo bya yai wo yāŋ Yesu na. Wo sē wee yrāŋ na wii ya wī na ye, wo ma yrāŋ na wo nampyen- wī na. ¹⁷ Mboo walefua,

taa ma nampyen yāā fen laam wo, ma'a yīmpē tyīn tā u fen na, maa waha yee la, Yāhā ntān dye ma tāy? ¹⁸ Waa u pii ne, ye sē yāā, ma'a yee ma nampyen ntān dye ma tāy, pe sē yee ma naa le pāā yē ya ne ye. Ma'a ma nampyen yāā fen wo, maa waha yia lii na, le pye u kē, u n cā u ntān dye ma tāy cīinde.

¹⁹ Wo ma nii loo pye, waa cā wo ma Yāhā ne cīinde. Wo ma nii loo pye, wo laam ga tege nii tee nen wo, wa'a n pāā Yāhā ne. ²⁰ Wo laam ma sya n wlāhā wo kapee- wāpye wī na, wo yai wo cā wo yee, Yāhā ter wo laam wāwlāhā wī yaha, ma maha kai- bye cā wo na. ²¹ Naambiyām, loo na, wo laam ma yee pe sē n wlāhā ye, wo laam ga tege nii tee nen wo, wo n waha pāā Yāhā ne. ²² Wa'a lii nar ke ye, ke ga le kai pye wo kē. Wo ke kānde kataŋ yār ma maha n luhu ke ye. Lii le n tāy ke ye, loo ya too n pye; koo kē ke -sē ne le kai pye wo kē. ²³ Ke yee ke kānde lii ta, wo naa le yār le nde: -Too ke Dya Yesu ta wo Yater, too tyii wo ntān naa n dye wii tāy mii Yesu wo yar le ne mii. ²⁴ Kānde lii Yāhā le ta, wii ma le kataŋ gbihi yigi klue sī ne, ufua ma Yāhā ne, Yāhā bya ma ufua ne, loho saa waha naa n yi pe nsoho wo ye. Wo -sē ga waha pye mii wo cā wo yee, Yāhā ma wo ne? Yāhā Yrā lii le ma wo laam wo, loo le wo ta wo n le cā.

4

Yāhā laam wī pyefa tesē ke napī laam wī pyefa ne

¹ Naambiyām, mpāy bye pe n yee, a Yāhā Yrā ma poo laam wo, ye ma n cāā le sya pe ye cīinde ye! -Ye pe naha yāŋ, ke ma pye Yāhā Yrā ma pe laam wo cīinde. Ya'a yāā tē ye yar le ne, kawarfa mpāy pe pe ya yee Yāhā kaplāŋ tōrfa, pe tee mii pe yi driyē nge tebehe bye wo, ma sya nihi ter. ² Tee ga pye mii ye waha naa n cā Yāhā Yrā ma pe laam wo, le nde: Wii u nawee- yar ma yee, Yāhā Dya Yesu woo kē, u see ba wo ye nawee, ye ga cā Yāhā Yrā ma woofua laam wo. ³ Wii ma -sē loo sye, ye ga cā Yāhā Yrā wee woofua laam wo ye. U kawar Crise laam ter pe ma u

ye. Ye u kawar Crise wāpa wīi luhu driyē wo. Tee -sē cā yagaa, u pa wa.

⁴ Waa u pii ne, yii mpāy tee ma Yāhā wām, ye yia pe kawarfuafa mpāy na pe pe ya yee Yāhā kaplāṅ tōrfa; pe sē waha ye wlāhā, ma ye le pe kāmpee wo ye. Ya'a yāā ye waha yia pe na, ye cā Yāhā Yrā ma ye laam wo, koo kē. Loo fānga ter fānga gii yaha ke ma poo laam wo. ⁵ Poo me mpāy syi ne pe sē Yāhā cā ye, driyē nge pii me poo ter mii ne. Koo kē pe n nii driyē nge ya yor pāā, driyē difa n nii n luhu pe ye. ⁶ Wii poo na, Yāhā pii me wo ne. Wii ma Yāhā wīi cā yigi, woosyifua wo kaplāṅ luhu. Wii ma yee u wee Yāhā ne ye, usyifua saa naa n luhu wo kaplāṅ ye ye. Mpāy pe ma cīinde Yrā ne pe laam wo, tesē mpāy ne pe kawar wīi yigi yaha pe ya laam wo, waa waha naa pe war koo syi.

Wo ntāṅ wādye Yāhā tāy

⁷ -Too tyii wo ntāṅ n naa n dye wii tāy! Ye sē yāā, nawee- ntāṅ wādye wīi pe ya tāy, Yāhā kē ke n pai loo nde ne. Wii nampyeṅ ntāṅ ma dye u tāy tesē Yāhā ntāṅ ne, Yāhā puee kē ufua ne, Yāhā ma u ne. ⁸ Wii ma waa ntāṅ wādye wīi sye u ya tāy, ufua wee Yāhā ne ye; Yāhā koo -sē ma nawee- wāyōṅ wīi na. ⁹ Wo ntāṅ dye Yāhā tāy, ke n le yar wo na mii, le nde: Ke ke Dyapuui nen ya nō wāā kāntraha na, ma yee too ba cīinde yrā yāā u Dya kāmāy na, lii wākuayāā wee le na ye. ¹⁰ Poo ntāṅ wādye wīi ne nde: Yāhā ntāṅ sē me pe dye wo tāy ye, wo ntāṅ poo me pe dye Yāhā tāy. Loo ne ke n ke Dya nō wāā u n ba ku mpar draha wo, ma wo kapee- gbe kāā wo yīṅ na.

¹¹ Naambiyām, le ma pye wo ntāṅ dye Yāhā tāy koo syi, wo bya wo yai wo ntāṅ naa n dye wii tāy. ¹² Waa sē Yāhā yāā yāā yīnde ne ye. Wo ntāṅ ma -sē dye wii tāy, nawee- bye ga le yāā gbaa na pe yee, Yāhā ke niisaha ta wo laam wo, pe maha ke ntāṅ wādye ter yāā wo ye.

¹³ Yāhā ke Yrā wāā wo kē. Loo ne wo ma Yāhā ne, Yāhā bya ma wo ne, loho sē waha n yi wo nsoho wo ke ne ye. ¹⁴ Wo Tuhufua Yāhā ke Dya nō wāā, u ba nii driyēfa Syayahafua. Wii poo na, wo le yāā

yīnde ne, koo kē wo n nii le pāā nawee- bye ye, pe n le cā pe ya ndoṅ. ¹⁵ Wii ma yee u sē le wūhū ye, ma le pāā nawee- ye ma n yee, Yesu ma Yāhā Dya, Yāhā ma woosyifua nwo ne, woosyifua bya ma Yāhā ne, loho sē waha n yi pe nsoho wo ye. ¹⁶ Wii poo na, wo le war ma le cā, wo ntāṅ sron dye Yāhā tāy, wo koho taha yaha loo nde na.

Yāhā ma nawee wāyōṅ wīi na. Wii u ntāṅ wādye wīi ke, ufua ma Yāhā ne, Yāhā bya ma ufua ne, loho sē waha n yi pe nsoho wo ke ne ye. ¹⁷ Wo ntāṅ dye Yāhā tāy. Loo nde ma wo ta Yāhā bye ntāṅ n dye wo tāy, tesē wo nampyeṅ ntāṅ ne, wo ga nii mii Yesu wāṅ ter syi dyaṅ. Yāhā laam wīi ne loo nde ne. Le ma nii ke syi, kasāhā per ma ba nō, wo laam ga tege nii tee nen wo. ¹⁸ Wāfyā wīi ma suhu ntāṅ wādye wīi ne, ke sē wāā le ye. Ma sē yāā, ma'a fya per gii, ma cā ma yee, ma kapee- foho ma ma yīṅ na nantāṅ. Ma'a yāā raa fya kuee, ma le cā ma sē le sya cīinde, ma ntāṅ dye Yāhā tāy ye, Yāhā bya ntāṅ sē maha dye ma tāy ye.

¹⁹ Wo ntāṅ poo me pe cāā dye Yāhā tāy, koo syi kē, Yāhā ntāṅ n dye wo tāy, tesē wo nampyeṅ- ntāṅ ne. ²⁰ Wii ma yee Yāhā ntāṅ dye woo tāy, ma -sē u nampyeṅ laha, ufua ma kawarfuafua. Ye sē yāā, u nampyeṅ wii tuu n yāā yīnde ne, u ma yee woo ntāṅ sē dye u tāy ye, Yāhā gii tuu sē -sē yāā ye, u ga waha pye mii u yee, ke ntāṅ dye woo tāy? ²¹ Yāhā ke bii lii yar wo na ke kānde na, le nde: Yāhā ntāṅ ma dye wii tāy, ufua yai u tyii u nampyeṅ ntāṅ bya n dye u tāy.

5

Driyē wūhū saa waha yia wo na ye

¹ Nawee wii woo ma le sya wa cīinde ma yee, Yāhā Yīndefua kē Yesu ne, ufua ma Yāhā puee. Wii ma yee Tuhufua Yāhā ntāṅ dye u tāy, ufua yai ke pii bya ntāṅ n dye u tāy. ² Too ga waha pye mii, wo cā Yāhā pii ntāṅ dye wo tāy, le nde: Ke ma pye Yāhā ntāṅ dye wo tāy, tesē ke kānde lii ta, wo ma le katan bye yār, waa cā Yāhā pii ntāṅ dye wo tāy. ³ Ye sē yāā, Yāhā ntāṅ wādye wo tāy, loo ne, wo naa ke kānde

kataŋ yār. Ke kānde kataŋ wāyār saa kai kua wo ye ye. ⁴ Ye sē yāā, wii woo tuu ma wa Yāhā puee, driyē wūhū saha yia usyifua na ye. Wa'a Yesu ta wo Yater, loo fānga ga waha wo ta, wo n yia driyē wūhū na. ⁵ Nawee wii ter syi ga waha yia driyē nge wūhū na? Wii tuu le sya cīnde ma yee, Yāhā Dya kē Yesu ne, woosyifua ga waha yia ke na.

Cīnde lii le yar wo na Yesu Crise wī na

⁶ Yesu Crise kē wii ne tuu pa driyē wo. U pa pe n ba u tāā yi loho wo, u n maha ba u ntāŋ woo wo wī na. U sē pa ma ba dye loho ya wo ye; u pa maa dye loho wo, ma maha ba u ntāŋ woo taha le na. Wo laam wo, Yāhā Yrā wo yar ma yee, cīnde ne le ne. Yāhā Yrā ne le cīnde ya pāā wo ye. ⁷ Kate- tāā wo yar Yesu ma Yāhā Dya, cīnde. ⁸ Koo kate- kē ngī: Yāhā Yrā tesē loho ne tesē ntāŋ ne. Ke kate- tāā ngī bye ke yīŋ ma neŋ. ⁹ Nawee ma yee woo lii yāā yīnde ne ma ba wo yar, wo sē ne le sya la cīnde? Yāhā ke -sē wo yar lii ne, loo wee la cīnde ma ta tēr? Koo sē na, ke ke Dya wī yar wo na? ¹⁰ Loo nde na, wii ma Yāhā Dya ta u Yater, ufua le cā laha u laam wo ma yee, Yāhā ke wo yar lii ne ke Dya wī na, cīnde ne le ne. Wii ma -sē yee u sē Yāhā Dya ta u Yater ye, Yāhā ke wo yar lii ne ke Dya wī na, u sē le sya cīnde ye. Ke nii mii ufua Yāhā ta kawarfuafua.

¹¹ Yāhā ke wo yar lii ne ke Dya wī na, loo ne nde: Yāhā cīnde yrā ta wo myaha na, lii wākuayāā wee le na ye. Wo -sē ga waha loo cīnde yrā yāā ke Dya kāmāy na. ¹² Yāhā Dya wī ma pye wii laam wo, ufua ga waha loo cīnde yrā yāā. Wii ma -sē yee, ke Dya wī wee u laam wo ye, ufua saha loo cīnde yrā yāā ye.

Yāhā pii laam tege nii tee nen wo

¹³ N kaplāŋ ngī yrūhū ye kē, ye n waha cā cīnde yrā ma ye ye, lii wākuayāā wee le na ye, yīi mpāy tee Yāhā Dya ta ye Yater. ¹⁴ Wa'a n pāā Yāhā ne, wo laam ne tege nii tee nen wo. Nwa ta? Wo ma lii nar Yāhā ye, le kai ma pye ke laam wī, ke ga wo wānar luhu, koo kē. ¹⁵ Wo ma -sē cā, ke ne wo wānar luhu, wo cā ma yee, wa'a ngī ngī nar, ke ne le kai pye wa wo kē.

¹⁶ Wii ma u Yesu kāndeyārwe yāā tuu kapee laa pye, kapee lii le sē u cēr cīnde yrā na u kuāŋ ne ye, ufua n Yāhā nar u kē, Yāhā n cīnde yrā wāā u kē, lii wākuayāā wee le na ye. Mpāy kapee- ke sē pe cēr cīnde yrā na pe kuāŋ ne ye, poo wī ne tē n pāā. Ma -sē yee wii na, u kapee u cēr kāā cīnde yrā na u kuāŋ ne, n sē yee ye Yāhā nar u kē ye. Ye yai ye cā kapee laa ma, le nawee cēr n kāā cīnde yrā na u kuāŋ ne. ¹⁷ Kai- nkāy bye ke sē sroŋ ye, kapee- kē Yāhā yīnde na. Kapee- nkāy -sē ma, ke sē nawee cēr n kāā cīnde yrā na ye, lii wākuayāā wee le na ye.

¹⁸ Wii ma nii wa Yāhā puee, u saha kuee naa kapee- pye ye. Yāhā Dya n sēŋ ufua na, koo kē. Ke syi ne, sāndāpee yīŋfua Setane saha laa pye u na ye. ¹⁹ Driyēfa bye ma sya yee pe wee Yāhā pii ye, ma nii sāndāpee yīŋfua koho wo, wii poo na wo cā ma yee, wo ma Yāhā wām. ²⁰ Wo cā Yāhā Dya pa, ma ba cāā- le wo laam wo, wo n waha Yāhā cā koo gii ke ma cīnde. Wo wāā le wo Tuhufua Yāhā ne ke Dya Yesu Crise kāmāy na. Ye sē yāā, Yesu woo kē u ma cīnde Yāhā, ma maha ma cīnde yrā, lii wākuayāā wee le na ye.

²¹ Waa u pii ne, ye ma syi ye naa mpar wān yāŋ Yāhā ye! Te saha nii Yāhā ye.

Nsān saba syāṅ wuhu kaplāṅ

Syaha fla nge

¹ Ndoos kē ye Yesu kāndeyārfa yahaseefua. N saba nwo yrūhū ye Yesu kāndeyārfa yawāhā gii kē ke ma ye fla na tesē pe yawāhāfa bye ne. Ye bye ntāṅ dye ra t̄y cīnde, ndoo ya sē kē ye, mpāy bye pe le cīnde Yāhā kapān cā, ye ntāṅ dye pe bya t̄y. ² Wo Yāhā cīnde wīi sya le yaha wo laam wo, le n kuee yai t̄y wo ye. Koo kē ye ntāṅ n dye wo t̄y. ³ Wo Tuhufua Yāhā tesē ke Dya Yesu Crise ne, ke ke laantār yar wo bye na, ke wo fen di, ke ke yrīṅ wāā wo kē. Ke yō wo na koo ngī ne, wo n waha taha Yāhā cīnde wīi na, wo ntāṅ n maha dye wii t̄y.

⁴ Wo Tuhufua Yāhā tuu wo yar wo naa n pye mii, n ba ye yawāhāfa mpāy yāā pe n pye koo syi, ma nii n taha Yāhā cīnde na. Loo t̄y ter ra ye.

-Too tyii wo ntāṅ naa n dye wii t̄y!

⁵ Yii Yesu kāndeyārfa yawāhāfa bye, ya'a n faha kapān nde na ye: -Too tyii wo ntāṅ naa n dye wii t̄y! Kapān nde tē yrūhū yar ye na, kānfuē sē ne ye. Le ba cāā yar wa wo na. ⁶ Yāhā wīi ma n t̄y wo ye, kānde lii Yāhā le ta, wo le yār, koo kē. Loo kānde nde ne, pe ba ye klaha le ne. Ye yai ye naa loo yār; ye tyii ye ntāṅ naa n dye yii t̄y!

Kawar Crise

⁷ Ya'a yāā, tē ye yar kai- ngī ne, - ye cā ye yee, kawarfuafa yi nihi driyē wo, ma sye ma yee, Yesu sē pa driyē wo nawee kadye ne cīnde ye. Wii ma yee ke syi, ufua nawee- kar n yaha, u maha ma kawar Crise. ⁸ -Ye yii yigi, ye ma syi ye ba ta, wo tēn n yi wāwaha na ye. Ya'a yii yigi, ye ga ba ye tēn dāān bye yāā. ⁹ Wii ma Yesu kaklaha gbe, ma -sē nkāy ter le taha ke na, nkāy syi ke wee Yesu kaplāṅ ye, ufua wee Yāhā ne ye. Wii ma kuee kaplāṅ nkāy wo Yesu wo klaha, ufua ma Yāhā ne tesē Yāhā Dya bya ne. ¹⁰ Wii ma pa ye ye, kaklaha nkāy ter syi ne ke wee

Yesu kaklaha ne wācēṅ ye, ye ma syi ye usyifua gbihi yigi ye, ye ma syi ye naa u kue ge yāṅ ye. ¹¹ Ye ma usyifua kue yāṅ, le ma mii ye wlāhā n yār u ne u kāmpee wo.

Kaplāṅ kuasaha

¹² Kai- busāā ma ra ye wātōr wūhū ye ye. N sē n ke n ke bye yrūhū le saba wo ye. N n ke ndoo ge n ba ka ye fla na, n ga ke kai- pāā ye ye yē ne, le n nii wo bye ye nuhu wīi.

¹³ Yesu kāndeyārfa yawāhāfa mpāy pe ma nwo, pe ye syar.

Nsān saba tãã wuhu kaplān

Syaha fla

¹ Ndoos kē ye Yesu kãndeyārfa yawāhāfa yahaseefua. N saba nwo yrūhū mboo Gayise kē, mboo wii ntān pe dye ra tãtã cīinde. ² Ta naambiyābua, Yāhā n sya ma kai- n naa n yō ma ye. Ma laam pe yō Yāhā kãnde wāyār ne mii, ma kadye bye ke tefay yāā naa n gaha ke syi. ³ Yesu kãndeyārfa mpāy yi ma fla na ma pa nwo, maa le pāā ra ye ma yee, ma ma Yāhā cīinde wīi kur ye yalebya, ma n sron Yāhā kãnde wāyār ne. Tē loo luhu pe yē na, le ba tãtã ter ra ye. ⁴ Tē le luhu pe n yee ta pii ma pe le kãnde yār, kãnde lii le cīinde yar nawee- na, laa sē tãtã ra ye, ma ter loo nde yaha ye.

Lii le yō Yesu kãnde wāyār ne

⁵ Ta naambiyābua, ma naa kayūhū pye Yesu kãndeyārfa mpāy kē pe ma ye fla na, ma suhu mpāy ne pe pye nampay. ⁶ Pe n sya pa, maa le pāā wo fla nge Yesu kãndeyārfa yawāhā wo ma yee, ma n yō poo na yalebye. N ma nar le ne, naa koho le ke syi pesyifa ye, pe n waha naa pe yrāhā yi Yāhā tēn wīi ne, mii kii syi dyan ke yai Yāhā ye. ⁷ Pe yir ma yee, poo ga tay naa nawee- klaha, Yesu myaha n waha yi driyē wo. Mpāy pe sē Yesu kãnde wāyār cā ye, pe sē ngaa sya poo ye ma pe ya koho soho ye. ⁸ Wii mpāy too -sē ma Yesu kãndeyārfa, wo yai wo naa pesyifa koho soho pe tēn wo. Ke syi ne, le ga nii mii wo wāā le n tē pe ne Yāhā cīinde tēn wīi na.

⁹ N ba kapāngber laale yrūhū saba waa wo, ma nō wāā ye fla Yesu kãndeyārfa yawāhā ye. Dyotresu -sē sye u sē luhu ra kaplān ye ye. Lii tuu n ke, u nii Yesu kãndeyārfa yawāhā yahaseefua. ¹⁰ Koo kē, n ma ba ka ye fla na, kapee- nkāy bye tuu n pye u kaplāmpēe- ne tuu pāā n taha wo na, tesē u kawar rii bye ne tuu fua n taha wo na, n ga ke bye pāā nawee- bye yīnde na. Koo bye ya sē maha kē ye: Yesu kãndeyārfa mpāy ma ka pe fla na

nampay, u sē ne pe yigi ge yigi ye. Mpāy ma yee pe ga pe gbihi yigi, u ga maha sye pe na, u sya yee woo ga pe kar yi kãā ke Yesu kãndeyārfa yawāhā wo.

¹¹ Ta naambiyābua, mpāy pe ma kapeepyefa, ma'a n naa n yān pe pyer na ye! Mpāy pe ma kayūhūpyefa, naa n yān poo pyer roo na! Wii ma nii kayūhū pye, Yāhā puee kē ufua ne. Wii tuu -sē nii kapee- pye, ufua sē Yāhā yāā cā wa ye.

¹² Demetrise woo na, nawee- bye wāyīi pāā u wīi na. Tuu cīinde pāā Yāhā kãnde wo mii, u -sē Yāhā kãnde yār ke syi, koo u myaha n yi. Wo bya, wo u yāā yīnde ne, koo kē wo u miyūhū yee nawee- ye. Mboo ge le cā, wo sē kawar fua ye, cīinde loo roo n pāā.

Kaplān kuasaha

¹³ Kai- busāā ma ra ye wātōr wūhū ye ye. N sē n traha n ke bye yrūhū le saba wo ye. ¹⁴ N n ke n ma yāā draha nge wo, wo n waha yē kaplān pāā wo syām.

¹⁵ Yāhā n ke yrīn wāā ma kē. Ma naambiyām mpāy pe ma nwo, pe syaha nō wāā ma kē. Wo naambiyām mpāy pe ma ma fla na, pe nanem bya syar wo kē.

Yudi saba kaplān

Syaha fla

¹ Yii mpāy, Yāhā ye yān yi, ye ntān dye wo Tuhufua Yāhā tāy. Ke n sēn ye na, ma ye ta ye n kuee yai tān Yesu Crise myaha na. Ndoo Yudi kē tē saba nwo yrūhū nō wāā ye ye. N ma Syake cīifua, ma maha ma Yesu Crise tēntēle. ² Yāhā ke ye fen di, ke yrīn wāā ye kē, ye ntān ke dye ke tāy. Yāhā ke kaa taha koo ngī wāpyen na ye kē.

Mpāy ma pe Yāhā kaplān wā klaha n le kawar wo

(Pyar syān wuhu 2.1-17)

³ Ta naambiyām, saba nwo laam wo, n sron naa n ke ndoo ga wo wāsyayaha wī yrūhū le u laam wo, Yāhā ke wo sya yaha mii syi dyan tesē wo sukūhū wāyāā wī ne. Kur ye, ta n yāā le puar, n loo nde ta yaha, n ye yar nde ne: Tee yii waha, ma Yesu Crise ta ye Yater mii, ye naa loo cīinde wī yān, kawar wūhū nkāy ma n wlāhā le wo ye! ⁴ Ye sē yāā, napī- mpāy ma pe pay dye wo nsoho wo, wo sē cā ye. Ye sē yāā, Yāhā kapān lii le Yāhā laantār wī pāā, poo le wā klaha ta, ma nii pe ya paha le ne pe tyatyāhā wāpye kānde wo. Pe pyer nde le ta, nawee- n cā pe Yesu Crise wī sye, woo wii u ma wo klahafua, ma maha ma wo Yīnfua. Le -sē ma le yrūhū ta nii Yāhā sabangbān wo ma yee, Yāhā kasāhā too wa pe na. Le yrūhūyale dey.

⁵ Yīnfua Yāhā ke bii koho le Yiisrefa ye mii syi dyan pe n waha fā yi Syipte klo wo, faale cāā na, ye le cā. Kur ye, mpāy pe bii sye, pe sē Yāhā ta pe Yater ye, Yīnfua Yāhā ke poo mii boo mii syi dyan, ye maha le cā. Tee yāā, n nii ke pāā ye ye, n n traha n ye laam too ke na. ⁶ Ye sē maha sāndāā mii wī yāā la? Yāhā ke pe taha yīn gi na pe n yee ke kloṅ ter poo na, ma pe niisaha sye, Yāhā poo sāndāpee mii yigi pua yaha, wam teepee laa wo, wāsāhāyahayāā wee pe na ye. Pe n nii ke kasāhā per sēn. ⁷ Ye sē maha faale Sodōfa wī yāā la Gumorfa

ne, ma suhu pe kānkāy kuifa bya wī ne. Pe pe ya le tyatyāhā wāpyen gaa syi wo, le saa waha pāā ye. Yāhā n naa gaa ta ke n tege too pe na, ma pe suhu tān. Poo wī nde nii kayar mpāy ye, pe n pye pe wān syi dyan. Naa gi wāfegeyāā wee ke na ye, ke ma ke pe sēn yaha.

⁸ Ta n ye yar, nawee- mii pe Yāhā kaplān yīntaha figi n le kawar wo, pe kapee- wāpyen ma wācen mpāy wī ne too pāā ter. Pe kai- nkāy wūū ga n ta pe laam wātan, koo kai- ngī kē ke pe le tyatyāhā wāpyen wo kapee- nkāy ne. Pe pe ya ta, poo saa waa yor luhu ye. Pe maha yāhāyīn naweeyōm ge tyehē. ⁹ Yāhāyīn tēnlēhē yīnfua wii ge pe n yee Minsyel, woo nwo ge sē n sya, ma sāndāpee yīnfua Setane tyehē ye. Yēcroho ke sya bii dye pe nsoho wo u sāndāpee yīnfua ne faale wādyaha Musa nakugu wī na, u u sāndāpee yīnfua pye kapān ya ne ma yee: «Yāhā ke ma pēn!» ¹⁰ Poo nawee- mii poo na, ngii pe sē cā war yīnde ne ye, koo pe n tyehē. Kai- nkāy ke wī ma pe na, pe ke pye mii wlaha wān dyan, laam kacān ge wee car ge pe ye ye. Koo ke -sē ga pe wī kua. ¹¹ Kapee ga pe gbe! Faalefa Kayē tuu pye kānde lii wo, loo ne pe gbe. Wale wāyāā wī pe ta pe n maha tee n pye faalefa Balaam wān syi dyan. Pe jar, ma sye, poo saa pe yīnfua kaplān luhu ye mii faalefa Kore wān syi dyan. Loo nde ga ba pe wī kua.

¹² Yii mpāy tee ma yii ne Yesu kānde wo, ye ma nanihi dir soho, poo mii ter ma pe yē le ye ne, loo nde ne nii mii faafī dyan teewole ne le na. Pe ga nii ye telai wo, pe naa nuhu di, pe naa pe ya laam wūhū ya pye, pe saa kur naa n syihi laa ge na ye. Pe ma mii sesaha gi syi dyan ke ma ne wo, teflaha n ke gbe ter, ke saa yāā pa ye. Pe ma mii katyir rii syi dyan, te sacāā ma nō, te saa sa ye; ma maha ma mii katyir rii syi dyan te kuā cāār, ma waha. ¹³ Poo nawee- mii ma mii lagblaha dyan teflaha ke ke gblaha. Pe pyer ma mii ke lagblaha gbūhūfir rii syi dyan te nayān yigi, ke loho n tege ter, te wor n kuee ke fla na. Pe maha ma mii yrompii mpāy dyan pe ka n tay, kakue wee pe na ye. Yāhā teepee laa

gbihi ta yaha pe myaha na, wam fla ya.

¹⁴ Yeno ke tuhufuadyaha tuhufuadyaha bii kē Dama ne. Faale cãã na, woo Yeno ke kē tuu bii le cãã pãã yaha poosyifa wĩ na ma yee: «-Ye yãŋ! U Yĩŋfua ga ba pa u yãhã yĩŋ tẽnlehe ye ne, kacãn saa ba pye pe wãnihi na ye. ¹⁵ Pe ga ba nawee- bye sãhã. Naweepee- mpãy bye pe yee poo jar, ma Yãhã kãnde miy yaha ma nii kapee- pye, ma maha nii kaplãmpee- pãã n wãã Yãhã kē, Yãhã ga ba koo kapee- ngĩ bye yar pe na gbaa na, pe n ke yãã pe waha cã pe pẽn lii na.» ¹⁶ Poofa mii, yalebye pe laanyar pe ta pe n nii n kuãn. Kai- nkãy ke n tãy pe ye, koo ya pyelaam ke ma pe na. Yatan kaplãn ya pe n pãã. Pe maha nawee wlan kaplãntãhã ne ma war sya.

Yesu kãndeyãrfa yai pe naa pe ya yigi

¹⁷ Ta naambiyãm, yii poo na, ye tyii ye laam n too ke kaplãn na, kaplãn nkãy wo Yĩŋfua Yesu Crise tẽnlehe ba cãã ke tõr yaha. ¹⁸ Pe sē ba ye pye la ma yee: «Driyē kuayale wo, nawee- mpãy ter ga ba naa ye ler. Pe ga ba naa pe troho tãhã pe laam kapee- yor wo.» ¹⁹ Poo me, pe ga ba Yesu kãndeyãrfa gblaha, pe n dur yi pe ya kur ye. Yãhã Yrã gε wee pe laam wo ye, lii le gboho pe laam wo, loo ya pe ga ba naa n pye. ²⁰ Yii poo na, ta naambiyãm, tee Yesu wĩ sya cĩnde, loo kayĩ nde ma gbεgbe kai- bye na. -Ye loo ta, ye naa fãnga le yii laam wo yalebye. Yãhã Yrã le ye yar le ne mii, ye naa Yãhã nar koo syi. ²¹ -Ye naa yii laam too yalebye, ye ntãn wãdye wĩ ne Yãhã tãy. -Tee tyii ye bya ntãn naa n dye yii tãy koo syi dyan, koo per nge n ba nɔ, per gii wo Yĩŋfua Yesu u ta ma n pai u laantãr yar ye na, ye n kuee yai tãn yrãn na u ne.

²² Mpãy pe laalaa pye Yesu wãta wĩ ne pe Yater, -ye naa kayĩ pye pe kē, ye pe ta pe n le sya pe Yesu ta pe Yater cĩnde. ²³ Ye ma waha loo pye pe kē, ye pe sya yaha. Ye maha pe tyĩn yi kãã naa wo. Mpãy ter maha ma, -ye naa poo bya fen di, -tee -sē yii yigi pe ne, pe ma n ba ye le pe kapee- wãpyer wo ye. Pe laam kapee- ma mii nayroho dyan ke wo degedege wor ne. Ke

syi sē yai ye tε gε tε ke na, ye ke wor raa mar gbe ye.

Kaplãn kuasaha fla tesē Yãhã wãsey ne

²⁴ Yãhã koo kē ke ga waha sēŋ ye na, ye ma n ka kapee- wãpye koho kus ye ye. Koo maha kē ke ga waha ba ye ta ye n nii gbεgbe, per gii tee n pai pye ke ne nayõr fla wo. Koo per, ye laam ga ba pye nuhu fla. ²⁵ Koo ya kē ke ma Yãhã, ke ga waha wo sya yaha wo Yĩŋfua Yesu Crise kãmay na. Nayõr ma Yãhã ya wãn, koo ya myaha ke gboho, fãnga ma koo ya ye, koo ya ke ma niisar bye yĩŋ na. Ke pye le nii wa ke syi, ma sya ba waa nanga na. Ke ga kuee yai tãn ke syi! Amen, le nii ke syi.

Kayar

U saba fegbesaha

¹ Kai- nkāy ke n pai dye farfar, Yāhā ke wīi yar Yesu Crise na, tuu ke yar u tēntē- na. Koo kayar kē ke yrūhū le yaha saba nwo laam wo.

Yesu Crise u yāhāyīn tēnlēhe lehe wāā, u n ba koo kai- yar ndoo Yesu tēntēle Nsān na. ² Ndoo Nsān tē kai- nkāy bye yāā, n ke tōr. Yāhā kaplān kē tē yrūhū yar saba nwo laam wo, ma suhu cīinde lii ne Yesu Crise le yar. ³ Kai- nkāy ke n pai dye, saba nwo koo wīi pāā. U kalfua tesē ke kaplān luhufa ne, pe ma pe troho tāhā ke yor wo, pe wīi n tāy. Ye sē yāā, le yale nō wa ge nō wa.

Syaha pe Yesu kāndeyārfa yawār kuasī ye

⁴ Ndoo Nsān kē tē syaha nge nō wāā Yesu kāndeyārfa yawār kuasī tii ye te ma Yasyi kāntraha na. Yāhā ke ke laantār yar ye na, ke maha ke yrīn wāā ye kē, koo gii ke pye le nii wa Yāhā, ma maha ma koo, ma maha ga nii yai tān koo. Tesē, pe Yāhā Yrā tēnlēhe kuasī mpāy pe ma ke nangbān niisayūhū yaha ye, pe pe laantār yar ye na, pe maha pe yrīn wāā ye kē. ⁵ Tesē, Yesu Crise wii ne u sron le Yāhā kapān wāpāā ne, woo ya maha kē u cāā yir gbā wo, ma nii yrān na u kuān ne, woo ya maha kē, u ma yīnfa bye yīn na; u u laantār yar ye na, u maha u yrīn wāā ye kē.

Wo ntān dye Yesu Crise tāy; u wo tyīn yi kāā kapee- wāpyen koho wo u ntān kāmāy na, ⁶ woo kē u wo yee dye u yīnfar wo, ma wo ta wo n nii Yāhā tēntē-, ma nii tēn tē u Tuhufua Yāhā kē. U miingbān ke yi, u maha fāngangbān yāā, te n nii wākuayāā ma n pye te na ye! Amen, le nii ke syi!

⁷ -Ye yān, u ma u n pai yāhāsyōr laam wo. Nawee- bye ga ba u yāā yīnde ne, tesē mpāy bya ne pe ba u kā fer. Driyē terfa bye ga ba pye miyāhā na woo wīi na. Āwā, amen, le nii ke syi!

⁸ Yīnfua Yāhā yee: «Ndoo kē ke Alefa tesē ke Womega ne, n pye kai- bye fegbesaha na, tesē ndoo kē n ga ba pye ke kai- bye kuasaha na.» Koo kē ke pye le nii wa Yāhā, ma maha ma koo, ma maha ga nii yai tān koo. Koo kē ke ma tān kai- bye fānga ne.

Yesu u ya yar Nsān na, u nayōr ne

⁹ Ndoo, ye Yesu kāndeyārwe Nsān kē. Too wāā le Yesu Crise kāmāy na, ta bya ma ye ne ke wāfāy na, n ma ye ne Yesu yīnfar na, n ma n nii plāhā le Yesu kānde wo ye ne. Pe ba ra yigi ga ta kāntraha gaa na, muhulangbān ke gbey le, ke myaha Pamōsyi, ma yee n tee Yāhā kaplān pāā nawee- ye, tesē cīinde lii ne Yesu Crise le yar.

¹⁰ Jimaasyi per gaa na, Yāhā Yrā Fānga ba ra laam yīi, ta n yīmbungbān gaa luhu ra kur kue ye mii tūūtūū dyan. ¹¹ Le n ta pye ma yee: «Kai- nkāy taa n yāā, ke yrūhū saba laam wo, ma nō wāā Yesu kāndeyārfa yawār kuasī nde wo, tii te ma Yefesyi wo, Semine wo, Pergam wo, Tadir wo, Sardi wo, Filahadi wo, Ladusye ne.»

¹² Ta n wā klaha, ndoo ga yān yoo u n pāā ra ne, ma sān naalor kuasī yāā. ¹³ Te telai wo, ta n nawee waa ter syi yāā. U ba nayrengbān le; sān sapaha gaa pye u ntran na. ¹⁴ U yīnyor ter pye wāfir kur dyan, ma naa n yehe palpal sesantīhī dyan, u yīmpē naa n yehe naa wān syi. ¹⁵ U tre naa n yehe mii ntēn taa ter dyan, pe te yēy ntēn wo, te n nder waha, pe n te dyoho. U yīmbui tēn pye mii langbān dyan. ¹⁶ Yrompii kuasī pye u kāndigi koho wo, yūntrūhū yēr sīi gaa naa n yi u yē wo, te yēr sīi ba dyoho yō, u yīntaha naa n yehe palpal mii yai wān syi dyan ke dye yīndai wo.

¹⁷ Tē u yāā, ta n too sāy u yaha ye mii n ku. U n u kāndigi koho taha ra na ma yee: «Ma'a n fya ye! Ndoo kē n ma kai- bye fegbesaha na, ndoo maha kē n ma kai- bye kuasaha na. ¹⁸ Ndoo kē yrā wāāfua. N ba ku, yagaa n ma yrān na ta kuān ne, wākuyāā wee ra na ye. N yia gbā na tesē le nakur klo yīnfua ne. ¹⁹ Kai- nkāy taa n yāā yagaa, ke yrūhū yaha! Yagaa kai- kē

tesē nkāy ne ke n pai dye kur kuε ye. ²⁰ Pe yrompii kuasī mii pe ma ra kāndigi koho wo, n ga pe yīntaha tōr ma ye, tesē te sān naalor kuasī yīntaha bya ne, waa sē le cā yāā ye. Ke yīntaha nge: Ke yrompii kuasī ngī, koo kē pe Yesu kāndeyārfa yawārfa kuasī yahaseefa, te sān naalor kuasī -sē ne te yawār teebehe kuasī.»

2

Yesu kaplāṅ nkāy pāā Yefesyī yawāhāfa ye

¹ U n maha ra pye ma yee: «Mpāy pe ma Yesu kāndeyārfa Yefesyī wo, le yrūhū pe yawāhāfa yahaseefua ye ma yee:

Ndoo wii n ma pe yrompii kuasī ne ta kāndigi koho laam wo, ma n yār te sān naalor kuasī telai wo, ta yē kaplāṅ ngī: ² Kayūhū nkāy tee pye, n ke cā, n ye tēn cā, tesē ye yī plāhā wāfāy gii wo, n le cā. N cā ma yee kapeepyefa wī sē n tāy ye ye ye. Mpāy pe wee Yesu tēnlehe ye, ma -sē n yee, a poo ma Yesu tēnlehe, ye pe yāṅ kayi ne, ma yāā kawarfuafa me pe ne. ³ N cā ye yī plāhā, ye wāfāy yāā ta myaha wī na, ye sē -sē fāy sya ye. ⁴ Ye wī lii le sē yai ra ye ye, loo ne ta ntāṅ sē dye ye tāy faale dyaṅ ye. ⁵ Tee lii tee pye, -ye ye laam too le na, -ye le sya, -tee le miy yaha, -tee naa kayūhū pye faale dyaṅ! Mii loo sē ne ye, n ga pa ye ye, n ba ye sān naaloho gbe kāā ke fla na. ⁶ Lii le -sē ma wāyī ye ye, loo ne nde: Mpāy pe n yee Niikluafa, pe pyer sē n tāy ye ye ye. Ta bya, pe pyer sē n tāy ra ye ye.

⁷ Yāhā Yrā le kaplāṅ nkāy pāā pe Yesu kāndeyārfa yawāhāfa ye, wii ma n traha u ke yīntaha cā, u luhu yō!

Wii ma ba waha yia, ma kapee-wāpyeṅ miy yaha, n ga ba u ta u n waha naa pe katyīpii di, mpāy pe yrā wāā nawee kē, Yāhā niisayūhū fla wo yāhāyīṅ na.»

Yesu kaplāṅ nkāy pāā Semine yawāhāfa ye

⁸ U n maha ra pye ma yee: «Mpāy pe ma Yesu kāndeyārfa Semine wo, le yrūhū pe yawāhāfa yahaseefua ye ma yee:

Ndoo wii n ma kai- byε fegbesaha na, ma maha ma kai- byε kuasaha na, ndoo wii n ba ku, ma ba yir gbā wo, ma nii yrāṅ na, ta yē kaplāṅ ngī: ⁹ N ye wāfāy cā, n cā ye ma nawām, cīinde -sē na ye ma nangbām Yāhā ye. Mpāy pe wee cīinde Yiifēe- ye, ma nii Setane kānde yawāhāfa, ma -sē n yee, a poo ma Yiifēe-, pe wāpee nkāy pāā ye wī na, n ke cā. ¹⁰ Wāfāy gii ke n pai ye yāā, ye ma n fya ke na ye! Setane kē u n pai ta pe n mpāy yigi ye laam wo, pe pe tā nwompihi wo. Le ga nii wātānyāṅ ye ye, ye n wāfāy yāā plii sēnsye. Ye ma sroṅ ma sya ga ku, n ga cīinde yrā wāā ye kē. Yīṅfua nkifai ga ta ye yīy na.

¹¹ Yāhā Yrā le kaplāṅ nkāy pāā pe Yesu kāndeyārfa yawārfa ye, wii ma n traha u ke yīntaha cā, u luhu yō!

Wii ma ba waha yia, ma kapee-wāpyeṅ miy yaha, ufua saa maha ba ke tehe syāṅ gbā ku ye.»

Yesu kaplāṅ nkāy pāā Pergam yawāhāfa ye

¹² U n maha ra pye ma yee: «Mpāy pe ma Yesu kāndeyārfa Pergam wo, le yrūhū pe yawāhāfa yahaseefa ye ma yee:

Ndoo wii n ma ke yūntrūhū yēr sī ne te dyoho yō, ta yē kaplāṅ ngī: ¹³ N cā ma yee ye ma klo lii wo, Setane niisangbāṅ kē ke fla ne. Ye pua yaha ra na, ye sē yi kāā ra kur ye ye. Ye fla gii ke nii Setane niisaha, pe ba Yātipasyi boo ra wī na, woo wii u ba sroṅ ta kānde wo. Loo naa byε ne, ye sē ba yi kāā ra kur ye koo cāā na ye.

¹⁴ Ye wī laa -sē ma le sē yai ra ye ye. Ye laam wo, mpāy tee ma pe faalefua Balaam kaklaha ter syi gbe. Faale na, Balaam naa Balaki klaha u Yiisrefa ta pe n dye kapee- wāpyeṅ wo, pe naa mparyaha kar kaa, pe naa tyatyāhā wūhū pye. ¹⁵ Ye laam wo, mpāy ma koo syi dyaṅ, pe Niikluafa kaklaha ter syi gbe. ¹⁶ -Ye le cā ye le sya ke sē yō ye, -tee ke miy yaha! Mii loo sē ne ye, n ga pa yagaa ye fla na, n ba pe kapeepyefa mii gbā ta yūntrūhū gii ne ke ma ra yē wo.

¹⁷ Yāhā Yrā le kaplāṅ nkāy pāā pe Yesu kāndeyārfa yawārfa ye, wii ma n traha u ke yīntaha cā, u luhu yō!

Wii ma ba waha yia, ma kapee-wāpyeṅ miy yaha, yāhāyīṅ digi gii Yāhā ke gbihi ta yaha, n ga ba ke wāā ufua kē, tesē ntēmbale ne wāfī, miifāṅ gaa ne ke yrūhū ta le na. Waa ter saha koo miifāṅ nge cā, mii wii ya sē kē u loo ntēmbale yāā ye.»

Yesu kaplāṅ nkāy pāā Tadir yawāhāfa ye

¹⁸ U n maha ra pye ma yee: «Mpāy pe ma Yesu kāndeyārfa Tadir wo, le yrūhū pe yawāhāfa yahaseefua ye ma yee:

Ndoo wii n ma Yāhā Dya, ndoo wii ta yīmpe n yehe palpal naa wāṅ syi dyaṅ, ta tre ne te n yehe palpal mii ntēn taa ter dyaṅ, ta yē kaplāṅ ngī: ¹⁹ Kayūhū nkāy tee n pye, n ke cā, n cā ye nampyeṅ- ntāṅ dye ye tāy, n cā ye n sroṅ ye tēn ne ra kē, n cā kaa sē yi n kāā ye wāplāhā na ye, n cā kaa n taha ye kayūhū na plii wuhu na.

²⁰ Ye wī lii le sē yai ra ye ye, ye tee n luhu cōo nwo ye pe n yee Syesahabε. U u ya ta Yāhā kaplāṅ n dye woo laam wo, ma -sē nii ra tēntē- wlaṅ u kaklaha ter ne, ma pe le tyatyāhā wāpyeṅ wo, tesē mpariyaha kar wākaa ne. ²¹ N tyii u na, ma yee u cā u le sya u yee u kapee-sē yō ye, u ke miy yaha; u sē -sē n kε u yi kāā u tyatyāhā wo ye. ²² -Ye yāṅ, n ga u sāy fεn kasāy wāṅ gaa na, mpāy pe tyatyāhā pye u ne, n ga fεngbān taa taha pe na. Pe ma cā, ma yi kāā pe kapee- wāpyeṅ wo, loo ne. ²³ N ga ba u pii byε boo. Loo nde na, pe Yesu kāndeyārfa yawāhāfa byε ga cā pe yee, ndoo kē wii ne u nawee laam wūhū cā, ma maha u laanga wūhū cā. N ga ba ye nanem byε dāā kai- nkāy wī na tee n pye.

²⁴ Yii Tadir yawāhāfa mpāy tee sē pua yaha ke kapee- wāpyeṅ kaklaha nge na ye, ke pyefa pe kai- nkāy yee Setane wūhū nkāy ke sē n yi gbaa na ye, ye sē ke yāā cā ye. N ga yii poo yar n yee, n saa laa taha ye na ye. ²⁵ Kayūhū nkāy

tee n pye, -ye kuee koo wāpyeṅ ne ta n sya ba pa!

²⁶ Wii ma ba waha yia, ma kapee-wāpyeṅ miy yaha, ma n luhu ra ye ma sya ga waa u wāku na, n ga ba fānga wāā u kē, u n nii kāntrefa yīṅ na. ²⁷ U ga ba naa pe le u kānde wo fānga na, ntēn kāi ne. Mpāy pe saa ba naa n luhu u ye ye, u ga ba naa pe yoho poor wān dyaṅ. Ta Tuhufua Yāhā u fānga gii wāā ra kē, koo syi fānga kē tē ga wāā u kē. ²⁸ N ga ba yīṅ yē yrompua wāā u kē.

²⁹ Yāhā Yrā le kaplāṅ nkāy pāā pe Yesu kāndeyārfa yawāhāfa ye, wii ma n traha u ke yīntaha cā, u luhu yō!»

3

Yesu kaplāṅ nkāy pāā Sardi yawāhāfa ye

¹ U n maha ra pye ma yee: «Mpāy pe ma Yesu kāndeyārfa Sardi wo, le yrūhū pe yawāhāfa yahaseefua ye ma yee:

Ndoo wii n ma pe Yāhā Yrā tēnlehe kuasī ne, ma suhu pe yrompii kuasī ne, ta yē kapān nde: Kai- nkāy tee n pye, n ke cā. Pe n yee, a cīinde yrā ma ye ye, ye yawāhā fla wo. Cīinde -sē na le wee ye ye ye, ye ma nakur ne wāceṅ.

² Ya'a syi ye sā wāy ye, ye ma n faha yii na ye; mpāy pe wee nakur ne wāceṅ ye, ye ma syi poo bya n ba nii ke syi ye, -ye pe ta pe n cīinde yrā fānga yāā! Kai- nkāy tee n pye, n sē ke yāā ke sroṅ Yāhā ye ye. ³ Yāhā kaplāṅ nkāy tee luhu ma ke sya ye laam wo, -ye ye laam too ke na! -Ye ke le yaha ye laam wo, -tee ye kapee- wāpyeṅ miy yaha! Ye ma sā wāy ma faha yii na, n ga ba pa yuhu wāṅ syi dyaṅ, ye saa yi le cāṅ na ye, le n ye fe gbe. ⁴ Ye fla na Sardi wo, ye yawārfa mpāy ma pe sē pe ya wluhu koo kapee- ngī wāpyeṅ ne ye, ma nii gbεgbε. Pe ga ba wāā naa n yār ra ne nayrefir ne. Pe yai te ne. ⁵ Wii ma ba waha yia, ma kapee- wāpyeṅ miy yaha, nayrefir ga ba le u na ke syi. N saa ba ufua myaha yi kāā u cīinde yrā yāāfa myar saba wo ye. N ga ba u myaha yee ta Tuhufua Yāhā yaha ye, tesē ke yāhāyīṅ tēnlehe byε ne, n yee u ma ra wūū.

⁶ Yāhā Yrā le kaplāṅ nkāy pāā pe Yesu kāndeyārfa yawārfa ye, wii ma n traha u ke yīntaha cā, u luhu yō!»

Yesu kaplāṅ nkāy pāā Filahadi yawāhāfa ye

⁷ U n maha ra pye ma yee: «Mpāy pe ma Yesu kāndeyārfa Filahadi wo, le yrūhū pe yawāhāfa yahaseefua ye ma yee:

Ndoo wii n ma Yāhā wūū, n maha ma cīnḍefua, ndoo wii n ma faale Dawide yīnfar karndohopua ne, n ma nwonyē gii yār, waa saha ke tā ye, n ma kii tā, waa saha ke yār ye; ta yē kapān nde: ⁸ Kayūhū nkāy tee n pye, n ke cā. N cā ye fānga sē gboho ye, n cā ye sē faha ra kaplāṅ na ye, ye sē yi kāā ra kānde wo ye. N nwonyē gaa yār ye kē, ke wātāṅ fānga wee waa ye ye. ⁹ Setane yawāhāfa mpāy pe wee cīnḍe Yiifee-ye, ma nii kawar fua, a poo ma Yiifee-, n ga lii pye pe na le nde: N ga ba pe ta pe n ba kānklūy gbāā ye yaha ye fānga na, pe naa ye sey. Loo na, pe ga cā pe yee ye ntāṅ dye ra tāy. ¹⁰ Ta kaplāṅ nkāy ke n yee ta kāndeyārfa yai pe pe ya plāhā ra kānde wo, ye sē n faha ke na ye. Loo nde na, Yāhā ga ba driyēfa bye pye yāṅ fengbān tii ne, n ga ba ye yi kāā too fengbān nde wo. ¹¹ N ga pa yagaa. Ye ma kuee yii wāplāhā na, waa saa ba ye dāān sya kāā ye koho wo ye.

¹² Wii ma ba waha yia, ma kapee-wāpyeṅ miy yaha, n ga ba u ta tēmpuai wāṅ syi dyaṅ ta Tuhufua Yāhā kangbāṅ wo, u n kuee yai tāṅ Yāhā tāy ke fla na. N ga ba ta Tuhufua Yāhā myaha yrūhū u na, u n nii le kungbāy klofua waa, loo lii le ma yāhāyīṅ Yurusalemfāṅ gii ke ma Yāhā wāṅ, ma n pai tege ba kāntraha na. N ga maha ba ta miifāṅ yrūhū u na, u n nii ra wūū.

¹³ Yāhā Yrā le kaplāṅ nkāy pāā pe Yesu kāndeyārfa yawāhāfa ye, wii ma n traha u ke yīntaha cā, u luhu yō!»

Yesu kaplāṅ nkāy pāā Ladusye yawāhāfa ye

¹⁴ U n maha ra pye ma yee: «Mpāy pe ma Yesu kāndeyārfa Ladusye wo, le yrūhū pe yawāhāfa yahaseefua ye ma yee:

Ndoo wii n ma u Amen, ndoo wii n n sroṅ cīnḍe le Yāhā kapān wāpāā ne, ndoo wii Yāhā kai- bye tāhā ta kāmāy na, ta yē kapān nde: ¹⁵ Kai- nkāy tee n pye, n ke cā. N cā ta wīi sē yīn ye laam wo ye, le sē maha war ye laam wo ye. N n traha ye ma yee ye saa yīn yōgōgō ta wīi na ye, ye -sē naa n yir puipui lawlāṅ wāṅ syi ta wīi na! ¹⁶ Tee nii kurkur, ye sē yīn ye, ye sē war ye, loo nde ga ta, ta n ye tu yi wāā ra yē wo! ¹⁷ Ye n yee, a yii ma kaicāfa, ma nii nangbām, ngaa wīi wee ye na ye. Ye sē -sē cā ma yee Yāhā ye ye wīi pee ye, ye ma fēnfa, ye ma nawām, fūū- me ye ne, kalen wee ye kadye na ye. ¹⁸ Loo ne n yee, -ye ba sān par ndoo ye, ye nii cīnḍe nangbām, sān tii te cāā yēy wa naa wo, ma nii gbegbe. -Ye ba nayrefir par ra ye, too ne cīnḍe kalen tii tee ga le paha tā ye kadyepua na, fyar saa ye yigi ye. -Ye ba cīnḍe yīmpē tyin par ra ye, -ye tuhu ye yīmpē na, loo na ye ga waha naa n yāṅ gbegbe. ¹⁹ Mpāy, pe ntāṅ dye ra tāy, pe ma tee pye, n ga sā pe na, n pe pēn. -Ye tetege le yii na Yāhā wūhū kue ye, -tee le sya ye cā ye kapee- sē yō ye, ye ke miy yaha! ²⁰ -Ye yāṅ, n ma nwonyē na, ma kāānklihi gbā. Wii ma ra yīmbui luhu, ma nwonyē yār, n ga dye ufua nwoṅ wo, wo n wii wāā wo di.

²¹ Wii ma ba waha yia, ma kapee-wāpyeṅ miy yaha, n ga ba u ta u n nii yīṅ na ra ne, mii ta wāṅ syi dyaṅ tē ba yia, ma ba nii yīṅ na ta Tuhufua Yāhā ne, u nangbāṅ niisayūhū wo.

²² Yāhā Yrā le kaplāṅ nkāy pāā pe Yesu kāndeyārfa yawārfa ye, wii ma n traha u ke yīntaha cā, u luhu yō!»

4

Yāhā nangbāṅ niisayūhū, ke wāsey ne yāhāyīṅ na

¹ Loo kur ye, ta n yee ndoo ga yāṅ, ma yāā nwonyē gaa ke yār yaha yāhāyīṅ na. Yīmbui lii tē ba cāā luhu mii tūūtūū dyaṅ le n ba naa n pāā ra ne, le n maha ra pye ma yee: «Dugu ba nwo, ta n ba ma yar kai- nkāy ne, ke n pai dye kur kue ye.»

² Le yalebya wo, Yāhā Yrā n ba ra laam yī. Ta n nangbāŋ niisayūhū gaa yāā yāhāyīŋ laam wo, Yāhā ba tege nii ke na. ³ Yāhā nayōr pye mii ntēmbayōr raa dyaŋ te myar yaspe, sahaduan ne, kacān wee te wāyehē palpal na ye. Ke nangbāŋ niisayūhū bya ba gbey klaha yāhāyīŋ calele ne, le wāyōŋ pye mii ntēmbehe nkāy ter nayōr dyaŋ pe n yee yemerote, kacān wee te wāyehē palpal na ye. ⁴ Nangbāniisar gbey tesē wāy tesyar raa maha pye, te ba koo nangbāŋ niisayūhū nge gbey le. Too nangbāniisar nde wo, nanler gbey tesē wāy tesyar mpāy pye, te ba nii nayrefir ne te le, tesē yīŋfua sān nkifaha ne te yīy na. ⁵ Yāhā wāyehē kalkal naa n yi ke nangbāŋ niisayūhū fla wo, tesē yīmbuhu nkāy ne, ma suhu yāhāgbāā tēŋ ne. Ke nangbāŋ niisayūhū yaha ye, terbuhu kuasī raa ter pye te ba tar yaha. Too ne te ma pe Yāhā Yrā tēnlehe kuasī. ⁶ Ke nangbāŋ niisayūhū fla na, ke fla kāntraha ma mii ntēmlaha gaa ter dyaŋ pe n yee crisale. Ke ma yelyel sesantīhī dyaŋ.

Ke nangbāŋ niisayūhū fla yahasee kue ye, tesē ke nkur kue ne, yāhāyīŋ yrāŋ wān taa ter ma, wāy tesyar. Te ma yīmpe busāā ne teebēhe bye na yaha ye, kur kue bya ne. ⁷ Ke wācir jar tay, ke syāŋ wuhu naampēŋ tay, ke tāā wuhu ma nawee yīntaha ne, ke resyar wuhu ma mii fle dyaŋ u yir ncaha ye. ⁸ Too yāhāyīŋ wān wāy tesyar nde, te naney bye ma nkaasyir kānkuay ne, te bye ma yīmpe ne te teebēhe bye wo, te laha kue ye, tesē te nkur kue bya ne. Yalebye, ke yai ke yīmper, te ma te n yee:

«Wo Yīŋfua Yāhā kai- laha,
ma laha, ma laha.
Koo kē ke ma tāŋ kai- bye fānga ne,
koo gii ke pye le nii wa Yāhā,
ma maha ma Yāhā,
ma maha ga nii yai tāŋ koo.»

⁹ Koo gii ke nii ke nangbāŋ niisayūhū wo, koo kē ke ma yrāŋ yalebye, wākuyāā wee ke na ye. Te yāhāyīŋ yrāŋ wān nde ga naa ke miingbāŋ gboho, te maha naa ke miyūhū yee, te maha naa syaha wāā ke kē. ¹⁰ Loo yale laam wo, te nanler gbey tesē wāy tesyar nde ga kānklūy gbāā koo yaha ye, koo gii ke tege nii ke nangbāŋ

niisayūhū wo, koo gii ke ma yrāŋ yalebye, wākuyāā wee ke na ye. Te nanler ga naa ke miingbāŋ gboho, te te yīŋfua sān nkifaha miy ta ke nangbāŋ niisayūhū yaha ye, te naa n yee:

¹¹ «Wo Yīŋfua Yāhā,
ma yai ma miingbāŋ n naa n gboho,
ma yai ma miyūhū n naa n yee,
ma yai ma pye kai- bye fānga ne.

Mboo kē taa kai- bye tāhā.

Le tāy ma ye, koo kē ma n te tāhā, te n nii.»

5

U Yāhā Mbapēnge Yesu Crise tesē u saba ne

¹ Loo kur ye, ta n saba waa yāā Yāhā koho wo, ke ba u kur, ma maha yigi. Ke ba nii ke nangbāŋ niisayūhū fla wo. U saba ba yrūhū laam wo tesē nkur kue ne. Puhu kuasī raa pye u saba na, te ba u mar yigi.

² Ta n yāhāyīŋ tēnlehe fāngafua waa yāā, tuu le gbey pāā fānga ne ma yee: «Yoo syi yai u te puhu kuā u u saba yār?» ³ Waa sē yāā yāhāyīŋ na, tesē kāntraha ne, tesē kāntraha flāhā tāy, wii syi u yai u saba wāyāryāŋ ne ye. ⁴ Tē yāā waa wee wii syi u yai u saba wāyāryāŋ ne ye, ta n wūn gboho. ⁵ Te nanler neŋ gaa n ta pye ma yee: «Ma'a n naa n wūn ye; Yuda terfua wii u fānga ma jar wāŋ syi, woo wii u ma yīŋfua Dawide kur, u yia wa kai- na. Woo yai u te puhu kuasī kuā, u u saba yār.»

⁶ Ke nangbāŋ niisayūhū nsoho wo, te yrāŋ wān wāy tesyar ne, te nanler ne, ta n Mbapēnge waa yāā u yir yer. U pye mii pe ba u boo. U Mbapēnge pye yīhī kuasī ne, yīmpe kuasī ne, too ne pe Yāhā Yrā tēnlehe kuasī mpāy ne, pe pe lehe wāā kāntraha kur bye teebēhe na.

⁷ Wii u ba tege nii ke nangbāŋ niisayūhū wo, u Mbapēnge n pa, ma ba u saba sya u kāndigi koho wo. ⁸ Tuu u saba sya wa, te yrāŋ wān wāy tesyar, ma suhu te nanler gbey tesē wāy tesyar ne, te n kānklūy gbāā u Mbapēnge yaha ye. Te naney bye ba kornjongbāŋ maha yigi, tesē sān crāŋ ne ke yī wusuna ne u n suhu. Woo wusuna naawur kē ke ma mii pe

Yāhā nawee- Yāhā wānar dyaŋ. ⁹ Te n nii yaanfāŋ le ma yee:

«Ma yai ma u saba gbe, ma te puhu kuā. Mboo kē pe ba ma boo mpar draha wo.

Ma ntāŋ wāwoo kāmāy na,
 ma nawee- ter bye par sya Yāhā kē,
 yor ter bye nawee- ne, kui bye nawee-
 ne,
 tesē kāntre bye nawee- ne.

¹⁰ Ma pe ta pe n nii yīŋfa,
 ma nii tēn tē wo Tuhufua Yāhā kē.
 Pe ga ba nii yīŋ na kāntraha na.»

¹¹ Ta n yee ndoo ga yāŋ, ma yāhāyīŋ tēnlehe busāā yāā, yē wee pe na ye. Ta n pe yīmbuhu luhu. Pe ba ke nangbāŋ niisayūhū gbey le, tesē te yrāŋ wān ne, tesē te nanler ne. ¹² Pe n nii le gbey n pāā fāŋga ne ma yee:

«U Yāhā Mbapēnge wii u ba ku mpar draha wo,
 woo u yai u nii kai- bye yīŋ na,
 u yai u nangbān yāā, laantor ne,
 fāŋga ne, nagboho ne, wāsey ne,
 miingbāŋ ne.»

¹³ Yāhā wātāhā wān tii bye te ma yāhāyīŋ na, kāntraha ne, kāntraha flāhā tāy, te muhulangbāŋ laam wān ne, tesē tebehe bye wān ne, ta n luhu te bye te n pāā ma yee:

«Wii u tege nii ke nangbāŋ niisayūhū wo,
 ma suhu u Mbapēnge ne,
 pe yai pe miingbāŋ yāā,
 nagboho ne, wāsey ne, fāŋga ne,
 wākuayāā ma n pye te na ye.»

¹⁴ Te ba ke kaplāŋ pāā wa, te yrāŋ wān wāy resyar naa n yee: «Amēn, le nii ke syi!» Te nanler n kānklūy gbāā, ma Yāhā sey tesē u Mbapēnge ne.

6

Te puhu wūhū kuay wākuāŋ

¹ U Yāhā Mbapēnge tuu te puhu kuasīi wācir kuā, ta n yee ndoo ga yāŋ, ma luhu te yrāŋ wān wāy tesyar neŋ gaa yīmbui ne mii yāhāgbāā tēŋ dyaŋ, ke n yee, pa!

² Ta n yee ndoo ga yāŋ, ma nsyāŋ gaa yāā ke yi wāfīi. Wii u ba dugu ke na, u pye sēntēŋ ne. Pe n yīŋfua nkifai ter syi wāā u kē. U naa n yia kai- na. U n ta ter koo wāyiaŋ ne.

³ U n ke puhu syāŋ wuhu kuā. Ta n luhu te yrāŋ wān syāŋ wuhu gaa ne ke yee, pa!

⁴ Nsyāŋ gaa n yi, wāyāhā. Wii u ba dugu ke na, pe n fāŋga wāā u kē u yrīŋ gbe kāā kāntraha na, nawee- n pe ya tee naa n boo. Pe n yūntrūhū wātrūhū gaa wāā u kē.

⁵ U n ke puhu tāā wuhu kuā. Ta n luhu te yrāŋ wān tāā wuhu gaa ne ke yee, pa! Ta n yee ndoo ga yāŋ, ma yāā nsyāŋ gaa yi wāwoho. Wii u ba dugu ke na, u pye dir wādege wātān wāŋ ne u koho wo. ⁶ Te yrāŋ wān wāy tesyar nsoho wo, yīmbui laa n yee: «Yagaa, yīnkuai sekuiyīi nen dir ne per neŋ tēn ne. Sye sekuyīhī tāā dir ne per neŋ tēn ne. Sēm- poo na defīi ne, kaa saa taha te dir na ye.»

⁷ U Mbapēnge n ke puhu resyar wuhu kuā. Ta n luhu te yrāŋ wān tesyar wuhu ne ke yee, pa! ⁸ Ta n yee ndoo ga yāŋ, ma yāā nsyāŋ gaa yi blem. Wii u ba dugu ke na, u myaha gbā, tesē u nakur klo yīŋfua ne u n taha u na. Pe n kāntraha la fle resyar, ma fāŋga wāā pe kē fla neŋ na, pe n waha naa nawee- boo yūntruē ne, fāāngbāŋ ne, yan ne, tesē waygapyār ne.

⁹ U n ke puhu bua wuhu kuā. Mpāy, pe bii pe boo le Yāhā kapān wāpāā wīi na, tesē le Yesu kapāyīi wāpāā wīi ne kāntraha na, ta n pe yirfa yāā Yāhā diŋ yisaha fla flāhā tāy, kii ke ma yāhāyīŋ na. ¹⁰ Pe n tē sya fāŋga ne ma yee: «Yīŋfua Yāhā, ma kai- ma cīinde, ma maha laha. Ma ga ma- ma yaliile dye ma cā ba kāntrahafa sāhā, ma wo ntōr wāwoo kafue yi pe na?» ¹¹ Pe n nayrefir wāā pe nanem bye kē. Pe n pe yar pe maha yalaale wūū pe nampyeŋ- bye yē n ba tā, pe nampyeŋ- mpāy pe ga ba boo pe wāŋ syi dyaŋ.

¹² U n ke puhu kuay wuhu kuā. Ta n yee ndoo ga yāŋ, ma yāā kāntraha yehe, yai n wo degedege mii naankānwoho dyaŋ. Yroŋ n yrāhā, ma nii ntāŋ dyaŋ.

¹³ Ke yāhāyīŋ yrompii bye n tege too kāntraha na, mii katyipii dyaŋ teflahangbāŋ te sā cer. ¹⁴ Yāhāyīŋ n ter kāā mii sabapaha dyaŋ pe kur kāā kafēhe wāŋ syi. Te yāy, ma suhu kāntre rii ne muhulangbāŋ te gbey le, te bye n yūhū kāā te niisar wo. ¹⁵ Pe kāntraha yīŋfa

woo, pe nangbām woo, pe seraasyi yīnfa woo, pe walefa woo, pe fāngafa woo, pe yāmpa woo, mpāy pe wee yāmpa woo, pe bye n fā wūhū yāy nkuay wo, tesē yāy ntēmbangbāy nsoho wo. ¹⁶ Pe n nii n pāā te yāy ne, tesē te ntēmbangbāy ne ma yee: «Ye too, -ye paha tā wo na, wii u ma ke nangbāy niisayūhū wo, u ma n wo yāā yīnde ne ye; woo tesē u Mbapēnge ne, pe ncafūhū ma n wo yāā ye. ¹⁷ Wo cā pe ncafūhū perngbāy kē ke nō; yoo ma u ga waha yi le wo?»

7

Yiisrēfa nawee- nagbeetāā sēnsye syām

¹ Loo kur ye, ta n yāhāyīn tēnlēhe resyar mpāy yāā, pe ba yir yer ke kāntraha ndyen resyar na. Pe ba ke kāntraha ndyen resyar teflē resyar yigi yaha, teflaha ma n naa n fua kāntraha na, muhulangbāy na, tesē katyigi gaa gē na ye. ² Ta n maha yāhāyīn tēnlēhe waa yāā, tuu dugu n gaha yainde dar kuē ye; Yāhā gii ke ma yrān, ke puhu pye u ye tuu maha yigi. Fānga ke ba wāā pe yāhāyīn tēnlēhe resyar mpāy kē, pe kapee- pye kāntraha na, muhulangbāy ne, u nen n tē sya pe resyar ye ma yee: ³ «Ye ma n kapee pye kāntraha na, muhulangbāy ne, katyir ne, mii wo sē puhu gbāā wa pe Yāhā nawee- bye wakuhu na ye.» ⁴ Mpāy bye puhu ba gbāā pe na, ta n pe yē luhu; Yiisrē pii terfa wo, pe pye nawee- nagbeetāā sēnsye syām.

⁵ Yuda terfa wo, pe pye nawee- ny-erkuay pe ba Yāhā puhu gbāā pe na.

Wurbāā terfa wo, pe pye nawee- ny-erkuay.

Ngaade terfa wo, nawee- nyerkuay.

⁶ Yaser terfa wo, nawee- nyerkuay.

Nataale terfa wo, nawee- nyerkuay.

Manasyē terfa wo, nawee- nyerkuay.

⁷ Syimu terfa wo, nawee- nyerkuay.

Lewi terfa wo, nawee- nyerkuay.

Yisasyar terfa wo, nawee- nyerkuay.

⁸ Sabuloho terfa wo, nawee- nyerkuay.

Yosefe terfa wo, nawee- nyerkuay.

Bēsyamē terfa wo, nawee- nyerkuay.

Pe ba Yāhā puhu gbāā poo mii bye na.

Nabuar raa Yāhā yaha ye

⁹ Loo kur ye, ta n yee ndoo ga yān, ma nabuar raa yāā, tii syi waa wee u ga waha te tōr ye. Kāntrē bye nawee- mpāy pye, nawee- ter bye mpāy pye, kui bye nawee- mpāy ne, yor ter bye nawee- mpāy ne. Pe ba yer ke niisayūhū yaha ye, tesē u Yāhā Mbapēnge yaha ye. Pe ba nayrefir le, mpēn kayay ne pe koho wo. ¹⁰ Pe n nii n tē fānga ne ma yee: «Wo Yāhā gii ke tege nii ke nangbāy niisayūhū wo, tesē u Yāhā Mbapēnge ne, poo me pe wo sya yaha.» ¹¹ Pe yāhāyīn tēnlēhe bye pye pe ba yer, ma ke nangbāy niisayūhū gbey le, tesē te nanler ne, te yrān wān wāy tesyar ne. Pe n kānklūy gbāā, pe yīntar ne kāntraha na ke nangbāy niisayūhū yaha ye, ma nii Yāhā sey ¹² ma yee: «Amēn, wo Yāhā ke miingbāy yāā, wāsey ne, laantor ne, syaha ne, nagboho ne, ke nii kai- bye yīn na, ke fānga yāā, wākuayāā ma n pye te na ye. Amēn, le nii ke syi!»

¹³ Nandyaha ney gaa n kapān gbe ma ra pye ma yee: «Mpāy pe nayrefir le, mpāy me pe ne? Pe yir na, ma pa?» ¹⁴ Ta n u yē sya ma yee: «Ta yīnfua, ma le cā.» Ke n ta pye ma yee: «Poo me pe yir fēngbān wo, ma pa. Pe pe nayrengbāy yee, ma ga te flege u Yāhā Mbapēnge ntān wo. ¹⁵ Loo ne, pe ma Yāhā nangbāy niisayūhū yaha ye, ma nii tēn tē ke kē, ke yai ke yīmper, ke niisaha fla na. Yāhā koo gii ke ma ke nangbāy niisayūhū wo, ke ga naa n paha pe na. ¹⁶ Fāā saa pe yigi yāā ye, loho fāā saa pe yigi yāā ye, yai saa pe suhu yāā ye, karwran taa ter saa pe yāā ye. ¹⁷ Ma sē yāā, u Mbapēnge wii u ma ke nangbāy niisayūhū telai wo, u ga naa n gaha pe ne pe disaha fla na, tesē plii tii fla na, te loho cīinde yrā wāā nawee kē. Yāhā ga maha pe yīntām tēn kāā pe kē.»

8

Ke puhu kuasī wuhu wākuān

¹ U Mbapēnge tuu ke puhu kuasī wuhu kuā, yāhāyīn laam n nii seyī yalaale wo. ² Ta n yee ndoo ga yān, ma pe yāhāyīn tēnlēhe kuasī yāā, pe ba yer Yāhā yaha ye. Pe n tūūtū kuasī wāā pe kē.

³ Yāhāyīn tēnlēhe waa ter n pa, ma ba yer ke sān Yāhā diŋ yisaha yahasee ye, sān wusuna cīi ne u koho wo. Pe n wusuna le u kē dege, u ga u suhu Yāhā kē pe Yāhā nawee- bye Yāhā wānar ne, ke Yāhā diŋ yisaha yīn na, ke ma ke nangbān niisayūhū yaha ye. ⁴ Ke wusuna naawur n yir le cīi wo u koho wo, pe Yāhā nawee- Yāhā wānar ne, ma dugu ga Yāhā yaha ye. ⁵ U n le wusuna sān cīi gbe, ma le yīi ke Yāhā diŋ yisaha fla naa ne, ma le miy yaha driyē kāntraha na. Pe n luhu gbleŋ nkāy ne, yāhāgbāā tēn ne, Yāhā wāyēhe kalkal ne, kāntraha n yehe.

Te tūūtūū

⁶ Pe yāhāyīn tēnlēhe kuasīi mpāy pe pye te tūūtūū kuasīi ne, pe n pe ya gbihi te wāwuu na.

⁷ U yāhāyīn tēnlēhe wācir n u tūūtūū wuu. Sesantīhī ma suhu naa ne ke wlāhā ntōr ne, pe n too kaha woo driyē kāntraha na. Kāntraha wālaŋ fle tāā, ke fla neŋ n suhu. Katyir wālaŋ fle tāā, ke fla neŋ katyir n suhu, nyēpēn bye n suhu.

⁸ U yāhāyīn tēnlēhe syāŋ wuhu n u tūūtūū wuu. Ngaa, mii yān dyaŋ naa ke yigi tān, ke n miy le wāā muhulangbān laam wo. Ke muhulangbān wālaŋ fle tāā, ke fla neŋ n wā klaha nii ntōr. ⁹ Yrāŋ wān tii bye te ma ke muhulangbān wo, te wālaŋ fle tāā, fla neŋ wān n ku. Te salangbāy wālaŋ fle tāā, fla neŋ wān n pye klaha-

¹⁰ U yāhāyīn tēnlēhe tāā wuhu n u tūūtūū wuu. Yrompua wāngbān gaa n yir yāhāyīn na, ma ba too. Naa pye u na mii terbui dyaŋ. Lafey wālaŋ fle tāā, u n too fla neŋ syi lafey na, tesē lor yisar ne. ¹¹ Woo yrompua myaha kasruhu. Te lor wālaŋ fle tāā, fla neŋ syi lor n wā klaha kasruhu. Nawee- busāā n te lor wo, ma ku. Te tee ba sruhu naa n ter.

¹² U yāhāyīn tēnlēhe resyar wuhu n u tūūtūū wuu. Yai wālacer fle tāā, yroŋ wālacer fle tāā, pe yrompii wālaŋ fle tāā, too nde bye fle naney n wā klaha, ma nii wam. Yai yāhācāā- wālaŋ fle tāā, fla neŋ syi cāā n yi kāā. Kaa n yi kāā yīmper cāā- na koo syi.

¹³ Ta n yee ndoo ga yān, ma luhu fle waa ne tuu n yir yāhāyīn laam wo, ma le gbey n pāā fānga ne ma yee: «Kayīhī ma, kayīhī ma, kayīhī ga kāntrahafa dye pe yāhāyīn tēnlēhe tāā mpāy tūūtūū wuuyale wo, poo pe n pai!»

9

¹ U yāhāyīn tēnlēhe bua wuhu n u tūūtūū wuu. Ta n yrompua waa yāā u too nii kāntraha na. Pe n kāntraha wuhungbān yē karndohopua wāā u yrompua kē. ² U yrompua n ke wuhungbān yē yār. Naawur gaa n yi ke wuhungbān wo mii naangbān gaa naawur dyaŋ. Ke wuhungbān naawur n ke yai wo tā, ma tefay bya wo. ³ Jīmble raa n yi ke naawur laam wo, ma ke kāntraha bye gbe tā. Pe n fānga gaa ter wāā te kē mii kāntraha sānam fānga ter syi dyaŋ. ⁴ Pe n te yar ma yee, te ma n kapee pye kāntraha nyē na tesē wān tii bye ne te n fīy, ma suhu katyir ne ye. Te naa kapee pye nawee- mpāy na Yāhā puhu sē gbāā pe wakuhu na ye. ⁵ Pe sē -sē pe wāboo fānga wāā te kē ye, te naa kadye wāyaa ya taha pe na yrey bua nsoho wo; koo wāyaa giu te ga naa n taha nawee- na, ke ga pye mii sānuē wānoŋ wāyaa dyaŋ. ⁶ Too plii nde na nawee- ga ba naa gbā ke, pe saa ke yāā ye. Pe ga ba naa n ke pe ku, gbā -sē ga ba fā naa n dey pe na.

⁷ Too jīmble nde ba nsyāy tay, nsyāy tii syi pe te gbihi naan wāmiy na. Te yīy na nkifaha taa pye mii sān dyaŋ, te yīntar pye mii nawee yīntaha dyaŋ. ⁸ Te yīnyor ba tyīi mii ca yīnyor dyaŋ, te nkāhā pye mii jar nkāhā dyaŋ. ⁹ Te pye mii ntēn kalen dyaŋ te ntray na, te nkaasyir gbleŋ naa n yi mii naanmiy wootorngbāy dyaŋ, nsyāy buar ke tyīn n gaha naan na. ¹⁰ Too jīmble nde pye fihī ne te nanaha na mii sānam dyaŋ. Te nanaha koo -sē kē ke ma fānga ne, ma ga naa kapee- pye nawee- na yrey bua nsoho wo. ¹¹ Ke wuhungbān sāndūpee woo u ma te yīnfua. Yebere yor wo u myaha kē Abadān, jreke yor wo u myaha kē Apoloho, te yīntaha kē wāpyeklahafua.

¹² Le kayĩhĩpee cir ter. Loo kur ye, kayĩhĩpee- syañ kuee nantāñ.

¹³ U yāhāyīñ tēnlēhe kuay wuhu n u tūūtūū wuu. Ta n luhu yīmbui laa ne, le yi ke sān Yāhā diñ yisaha yīhĩ resyar fla wo, Yāhā yaha ye. ¹⁴ U yāhāyīñ tēnlēhe wii u pye u tūūtūū ne, le yīmbui n u pye ma yee: «Yāhāyīñ tēnlēhe resyar mpāy pe pua yaha lafengbāñ nge tāy pe n yee Yefrahate, pe sāhā yaha.» ¹⁵ Poo yāhāyīñ tēnlēhe resyar mii ba cāā gbihi ta, ma yee loo dye nde ma ba nɔ, ke yron ne, koo per ne, le yale ne cigege, pe boo driyēfa wo; driyēfa wālan fle tāā, pe fla neñ nawee-boo. Pe n poo yāhāyīñ tēnlēhe resyar sāhā yaha. ¹⁶ Pe seraasyi nsyāy dugufa pye nawee- milyō kurē; ta n pe yē luhu. ¹⁷ Ta wāytāā wo, ta n te nsyāy yāā tesē mpāy ne pe dugu te na. Pe ntray na pe naanmiy kalen pye wāyēr naa dyañ, taa pye wāwɔr yāhāyīñ wāñ dyañ, taa pye nnan wāñ dyañ. Te nsyāy yīy pye mii jar yīy dyañ. Naa naa n yi te yēr wo, naawur ne naatarmiy ne. ¹⁸ Nawee-wālan fle tāā, fla neñ syi nawee- n ku ke naa koho wo, ke naawur ne, ke naatarmiy ne, too nde tii te naa n yi te nsyāy yēr wo. ¹⁹ Te nsyāy fānga pye te yēr na, te nanaha ne. Te nanaha pye mii nwɔr dyañ yīy ne, ma kapee- pye nawee- na too yīy ne. ²⁰ Nawee- mpāy kayĩhĩ ngī sē pe boo ye, pe sē pe kapee- wāpyeñ miy yaha ye. Pe sē tyii sāndāpee wātēñ na, tesē sān mpar wān ne, wargbe mpar wān ne, ntēn taa ter mpar wān ne, ntēnbar mpar wān ne, katyigi mpar wān ne ye, too riī te sē n yāñ ye, te sē n luhu ye, te sē n yār ye. ²¹ Pe sē maha pe naboor miy yaha, pe tekāy ne, pe tyatyāhā ne, pe yuhur ne ye.

10

Yāhāyīñ tēnlēhe waa sabalaale wāā Nsān kē

¹ Ta n yāhāyīñ tēnlēhe fāngafua waa yāā, tuu yir yāhāyīñ na ma tege n pai, yāhāsyōr ne te u gbey le. Yāhāyīñ calele pye u yīñ ncaha kue ye. U yīntaha naa n yehe palpal yai dyañ. U tre pye mii ntēn dyañ naa ne te na. ² Saba waa pye u koho wo, u sē ba u kur yigi ye. U n u kāndigi

troho tāhā ta muhulangbāñ yīñ na, ma u kāman troho tāhā ta kāntraha na. ³ U n tē sya fānga ne jar wāñ syi dyañ. Tuu tē sya ke syi, te yāhāgbāā tēñ kuasī n u yē sya. ⁴ Te yāhāgbāā tēñ kuasī te pāā wa, ta n yee ndoo ga te kaplāñ yrūhū, ma luhu yīmbui laa ne, le yir yāhāyīñ na ma yee: «Te yāhāgbāā tēñ kuasī te kaplāñ nkāy pāā, ma'a n ke yrūhū ye, ke le yaha ma laam wo, waa ma n yi le cāñ na ye!»

⁵ U yāhāyīñ tēnlēhe wii tē yāā u yir yer muhulangbāñ na, kāntraha ne, u n u kāndigi koho kuā yir yāhāyīñ kue ye. ⁶ Yāhā gii ke ma yrāñ yalebye, wākuyāā wee ke na ye, koo gii ke yāhāyīñ tāhā ke laam wān ne, kāntraha ne ke wān ne, muhulangbāñ ne ke laam wān ne, u yāhāyīñ tēnlēhe n koo myaha di, ma le pāā ke ye ma yee, yale laa saa maha kē taha ye, ⁷ a u yāhāyīñ tēnlēhe kuasī wuhu ma ba u tūūtūū wuu, Yāhā wī lii waa sē le cā ye, loo le ga pye. Loo ne ke bii le yar ke kaplāñ tōrfa na, poo mpāy pe pye ke tēntē-

⁸ Yīmbui lii le ba yi yāhāyīñ kue ye, ta n luhu le n maha pāā ra ne ma yee: «U yāhāyīñ tēnlēhe wii u yir yer muhulangbāñ yīñ na, kāntraha ne, sabale ne u koho wo le sē kur ye, ka, ma ga le sya!» ⁹ Ta n ka u fla na, maa u pye u le sabale wāā ra kē. U n ta pye ma yee: «Sya le sabale ne, ma le di le wāā. Le ga naa n sruhu ma laha wo, ma yē -sē na, le ga pye sīsī sōr dyañ.» ¹⁰ Ta n le sabale sya u yāhāyīñ tēnlēhe koho wo, ma le di le wāā. Ta yē na le pye sīsī mii sōr dyañ. Tē le di le wāā wa, ta laha n yīī kasruhu ne. ¹¹ Loo kur ye, waa n ta pye ma yee: «Yāhā ga ba kai- nkāy pye kui buar nawee- wīī na, kāntrē buar nawee- wīī ne, yor ter busāā nawee- wīī ne, yīñfa busāā wīī ne, ke ga ba ke yar ma na. Ma yai ma koo bye yar nawee- na.»

11

Pe Yāhā kaplāñ tōrfa syām

¹ Waa n kipua kāi laa wāā ra kē, wātān wīī, ma ra pye ma yee: «Yir, ma ke Yāhā kangbāñ tān, ke Yāhā diñ yisaha fla ne, mpāy pe Yāhā sey ke fla na, pe tōr! ² -Taa -sē tyii ke Yāhā kangbāñ ndyin na, ma'a

n ke tãn ye! Koo wãã mpãy kê pe wee Yiffee- ye, pe ga ba le Yãhã kungbãy tãhã pye klaha- yrey gbeesĩ, tesẽ yrey sũ ne.

³ N ga fãnga wãã pe kaplãn tãrfa syãm mii kê, pe n waha naa Yãhã kaplãn pãã nawee- ye, plii yũkuay gbeetãã, wram nayre ne pe le.»

⁴ Poo me te wolifye katyir sũ ne, poo maha me te naalor sũ ne. Poo me pe ma kãntraha Yĩnfua Yãhã yaha ye. ⁵ Pe napĩ- ma yee pe ga kapee pye pe na, naa ga yi pe yẽ wo, ke pe napĩ- suhu boo. Mpãy pe n ke pe kapee pye pe na, pe ga poo syi gbã ku. ⁶ Fãnga ma pe ye, pe n ga waha yãhãyĩn tã sesaha ma n too plii rii na pe Yãhã kaplãn pãã nawee- ye ye, kaplãn nkãy Yãhã ke le pe laam wo. Fãnga maha ma pe ye, pe n ga waha lor wã klaha ntõr, tesẽ pe ta kayĩhĩ ter bye n driyẽfa dye yaliile ma tãy pe ye.

⁷ Pe ma ba ke Yãhã kaplãn pãã wa nawee- ye, ke waygapyãhã wãn gii ke ma ke wuhungbãn wo, ke ga dugu yi ba naan cer pe na, ke yia pe na, ke pe boo. ⁸ Pe nakur ga ba kuee le kungbãy nanihi fla wo, kungbãy nde le miipihĩ yi Sodõ klo dyan, Syipte kãntraha ne. Loo kungbãy ne, pe Yĩnfua Yesu kuey mar boo le wo. ⁹ Kui bye nawee- mpãy, nawee- ter bye mpãy ne, yor ter bye nawee- mpãy ne, kãntrẽ ter bye nawee- mpãy ne, poo mii bye ga pe nakur yãã plii tãã nsoho wo gblihi ne, pe sye waa ma n te le ye. ¹⁰ Pe Yãhã kaplãn tãrfa syãm mii ba ta kayĩhĩ busãã n driyẽfa dye. Pe wãku wĩ ga tãy pe driyẽfa ye, le nuhu yigi pe kê, pe n sya kayũhũ pye naa n wãã pe ya kê.

¹¹ Te plii tãã kur ye gblihi ne, Yãhã n yrã tefay fua le wãã pe Yãhã kaplãn tãrfa syãm mii nakur laam wo, pe n nii yrãn na, ma yir. Nawee- mpãy pe pe yãã yĩnde ne, pe n fya. ¹² Pe Yãhã kaplãn tãrfa syãm n luhu yĩmbui laa ne, le yir yãhãyĩn na, ma pe pye ma yee: «-Ye dugu ba nwo!» Pe n dugu ga yãhãyĩn na te yãhãsyõr wo. Pe napĩ- n pe yãã. ¹³ Loo yale wo, kãntraha n yehẽ fãnga ne. Le klo wãlacer fle sãnsye, fla neñ syi n too. Nawee- nyertãã yĩbua n kuee le wo. Nawee- mpãy pe sã yãã ku ye, pe n fya, ma Yãhã sey. ¹⁴ Le

kayĩhĩpee syãn wuhu ter. -Ye naa n yãn, le tãã wuhu ga dye yagaa!

Ke tũtũũ kuasĩ wuhu

¹⁵ U yãhãyĩn tẽnlehe kuasĩ wuhu n u tũtũũ wuu. Yĩmbuhu nkãy n yir fãnga ne, yãhãyĩn na ma yee: «Yĩnfua Yãhã tesẽ ke Yĩndefua Crise ne, pe ma driyẽ yĩn na yagaa. Wãkuayãã saa pye pe yĩnfar na ye.» ¹⁶ Te nanler gbey tesẽ wãy tesyar tii te ba nii pe nangbãniisar wo Yãhã yaha ye, te n too kãnklũy na, ma yĩntaha gbãã kãntraha na, ma Yãhã sey ma yee:

¹⁷ «Wo syaha wãã ma kê Yĩnfua Yãhã. Mboo kê taa ma tãn kai- bye fãnga ne. Ma ma Yãhã, ma pye le nii wa Yãhã. Taa tẽn tẽ ma fãngangbãn ne, taa nii yĩnfar na,

wo syaha wãã ma kê loo wĩ na.

¹⁸ Kãntrẽfa ba pe laam war ma ne. Yagaa mboo -sẽ kê pe wĩ ncafũhũ yigi ma kê.

Mpãy pe ku wa, le yale no ma pe sãhã. Le yale no ma dããn wãã ma kaplãn tãrfa kê,

poo mpãy pe ma ma tẽntẽ-

Le yale no ma dããn wãã ma nawee- kê, mpãy ne pe ma miingbãn gboho, pe kicar, pe wãle ne.

Mpãy pe -sẽ kãntraha kai- pye naa n klaha-

le yale no ma pe wĩ pye klaha- tãn.»

¹⁹ Loo kur ye, ke yãhãyĩn Yãhã kangbãn n yãr, Yãhã naambiyãr kluhu n yãã ke Yãhã kangbãn wo. Yãhã wãyehẽ pye, gbleñ ne, yãhãgbãã miy ne, kãntraha wãyehẽ ne, sesantĩhĩ n too fãnga ne.

12

U cõõ, tesẽ ke nwõngbãn wãtrũhũ ne

¹ Kayar wĩ laa n yi yãhãyĩn wo, wãngbãy! Le pye cõõ waa, yai u maha tã, yron ne u trẽ tãã ye. Yĩnfua nkifai laa pye u cõõ yĩn na, le pye yrompii sãnsye syãm ne. ² U cõõ pye lai ne, ma naa n kui. Le ba u yigi, ma naa u yaa.

³ Kayar wĩ laa ter n maha yi yãhãyĩn na. Loo pye nwõngbãn gaa wãtrũhũ, ke pye wãyãhã naa dyan. Ke pye yĩy kuasĩ ne, yĩhĩ sãnsye ne. Yĩnfua nkifaha kuasĩ pye te yĩy na. ⁴ Yãhãyĩn yrompii wãlan fle

tãã, ke nanuẽ naa fla nen syi yrompii pe tege naa n yaha kãntraha na. Le lai le u cɔɔ yigi, ke nwɔngbãŋ wãtrũhũ n ga yer u cɔɔ yaha ye, koo ga u puee kaa, puee wii u ga see. ⁵ U cɔɔ n naa kicar see. U puee n kuã yir ga ta Yãhã yaha ye, ke nangbãŋ niisayũhũ tãy. Woo puee kẽ u ga ba yĩnfar gbe kãntrefa bye na, fãngangbãŋ ne. ⁶ U cɔɔ n fã ga tẽyãfũũ klo wo. Yãhã ba teele laa gbihi yaha u kẽ ke fla na, u waha naa u yẽ digi yãã plii yĩkuay gbeetãã nsoho wo.

⁷ Loo kur ye, naan taa n yir yãhãyĩŋ wo. Yãhãyĩŋ tẽnlẽhe yĩnfua waa pe n yee Minsyel, woo ma suhu u tẽnlẽhe ne, pe n naan cẽr ke nwɔngbãŋ ne ke sãndãpee ne. ⁸ Pe n yia ke nwɔngbãŋ na, pe sãndãpee ne, ma pe kar kãã yãhãyĩŋ wo. ⁹ Ke nwɔngbãŋ n miy tege wãã. Koo kẽ nwoho gii ne ke pye faale wo, koo kẽ pe n yee sãndãpee yĩnfua, pe maha ke yee Setane; koo kẽ ke driyẽfa bye wlan. Ke n miy tege wãã kãntraha na, ke sãndãpee bye ne.

¹⁰ Ta n luhu yĩmbui laa ne, le yir yãhãyĩŋ na fãnga ne, ma ra pye ma yee: «Yagaa, syayahayale nɔ wa,

Yãhã fãngangbãŋ ne, ke yĩnfar ne;
te yĩnfar wãã ke Yĩndefua Crise kẽ.

Ye sã yãã, wo nampyen- wãpee pããfua
Setane miy tege yaha;

woo kẽ u naa pe wãpee pãã Yãhã
yaha ye,
ke yai ke yĩmper.

¹¹ Wo nampyen- yia u na,
u Yãhã Mbapẽnge ntãŋ kãmay na,
tesẽ Yãhã cĩinde lii ne pe naa n pãã,
ma sya pe yrã kẽ ma ku.

¹² Loo ne yãhãyĩŋ yai ke naa nuhu di,
tesẽ yii yãhãyĩŋfa ne.

Kãntrahafa, yii poo na, muhulangbãŋfa
ne,

kayĩhĩ ma ke n pai ye ye.

Ye sã yãã, u sãndãpee yĩnfua tege ga ye
kue ye.

Tuu cã draha sã gboho u ye ye,
ncafũhũ n u yigi.»

¹³ Ke nwɔngbãŋ ke yãã ke miy tege yaha kãntraha na, ke n u cɔɔ kar, cɔɔ wii u u naa kicar see. ¹⁴ Fle nkaasyir sũ raa n wãã u cɔɔ kẽ, u waha yir u ka le tẽyãfũũ

klo wo, u niisaha wo. Koo fla na, u ga naa u yẽ digi yãã dyẽ- tãã gblihi ne, ke nwɔngbãŋ saa maha waha nɔ u na ye.

¹⁵ Ke nwɔngbãŋ n langbãŋ gaa pur yi wãã ke yẽ wo, u cɔɔ kur kue ye, ma ga u gbe ter mii lafen dyan. ¹⁶ Kãntraha n u cɔɔ sya yaha, ma ke yẽ yãr, ma ke lafen loho bye le wãã tãŋ, loho gii ke nwɔngbãŋ ba pur yi ke yẽ wo. ¹⁷ Ke nwɔngbãŋ laam n sron war u cɔɔ ne, ke n sya ter ma ga naan cẽr u cɔɔ pii na. Poo me pe Yãhã kãnde yãr, ma maha le cĩinde le yaha pe laam wo, cĩinde lii Yesu le yar. ¹⁸ Loo kur ye, ke nwɔngbãŋ n yir yer muhulangbãŋ yẽ na.

13

Ke waygapyãhã wãŋ gii ke yi muhulangbãŋ wo

¹ Loo kur ye, ta n waygapyãhã wãŋ gaa yãã, ke pye muhulangbãŋ wo, ma yi naa n pai. Ke pye yĩhĩ sãnsye ne, yiy kuasĩ ne. Yĩnfua nkifaha sãnsye pye ke yĩhĩ na. Te yiy na myar raa pye, te ba yrũhũ yaha, myar rii te Yãhã tyehẽ. ² Ke waygapyãhã wãŋ gii tẽ yãã, ke pye mii tyẽ dyan. Ke trẽ pye te ba jruhu fãnga ne, ke yẽ ne mii jar yẽ dyan. Ke nwɔngbãŋ wãtrũhũ n ke fãngangbãŋ wãã ke kẽ, ke nangbãŋ niisaha ne, ma kãnde wãã ke kẽ ke naa kai- busãã pye. ³ Ke waygapyãhã wãŋ yĩŋ nen gaa ba kuãy fãnga ne, mii ke ga ku. Ke kuãysaha fla n -sẽ jaa. Loo n kãntrahafa bye fe gbe, pe n sya nii n luhu ke ye. ⁴ Pe n nii ke nwɔngbãŋ sey. Ke ba yĩnfar wãã ke waygapyãhã wãŋ kẽ, koo kẽ. Pe n maha nii ke waygapyãhã wãŋ sey ma yee: «Yoo syi ga waha nii ke waygapyãhã wãŋ dyan? Yoo syi ga waha naan cẽr ke ne?»

⁵ Yẽ n wãã ke waygapyãhã wãŋ kẽ, ke n nii yatan kaplãŋ pãã, ma nii Yãhã tyehẽ. Fãnga n wãã ke kẽ, ke waha naa kai- pye yrey gbeesĩ wãy sũ nsoho wo. ⁶ Ke n yẽ yãr ma Yãhã tyehẽ, ma ke miingbãŋ tyehẽ, ma ke niisaha tyehẽ, tesẽ pe yãhãyĩŋfa bye ne. ⁷ Pe n ke ta ke n waha naan miy Yãhã nawee- ne, ma pe yia. Pe n ke ta ke n yĩnfar yãã nawee- ter bye na, kui bye nawee- ne, yor ter bye nawee- ne, kãntre

bye nawee- ne. ⁸ Kāntrahafa bye ga ba naa ke sey. Ma gbe driyē fegbecā na, poo kāntrahafa myar sē yrūhū u cīnde yrā yāāfa saba wo ye. U Yāhā Mbapēnge saba kē, u Mbapēnge wii pe ba boo mpar draha wo.

⁹ Wii ma n traha u kai- ngī yīntaha cā, u luhu yō! ¹⁰ Wii ma pye u yai u napī- n u yigi, pe ga ba ufua yigi. Wii ma pye u yai pe u boo fānga na, pe ga ba ufua boo fānga na. Loo ne, koo kai- ngī wo, mpāy pe n tōr Yāhā nawee- ne, pe yai pe pe ya plāhā pe Yesu sron ta pe Yater.

Ke waygapyāhā wāṅ gii ke yi kāntraha wo

¹¹ Loo kur ye, ta n maha waygapyāhā wāṅ gaa yāā, ke yi kāntraha wo. Ke pye yīhī syāṅ ne mbapēnge dyaṅ, ma naa n pāā mii ke nwōngbāṅ wātrūhū dyaṅ.

¹² Ke naa ke waygapyāhā wāṅ wācir yīnfar kangbāhā pye ke yīnde na. Ke n kāntrahafa bye ta pe n ke waygapyāhā wāṅ wācir sey, koo gii ke ba kuāy fānga ne, ma ba jaa. ¹³ Ke naa kangbāhā pye ma sya naa n ta, naa n naa n yir yāhāyīṅ na, ma tege naa n too kāntraha na nawee- yīnde na. ¹⁴ Ke naa kāntrahafa wlaṅ koo syi, ke kangbāhā ne. Pe ba ke ta ke n waha naa ke pye ke waygapyāhā wāṅ wācir yīnde na. Ke n kāntrahafa ta pe n ke waygapyāhā wāṅ wācir yirfua gbihi ta, koo gii ke ba kuāy yūnrūhū ne, ma ba jaa, ma nii yrāṅ na. ¹⁵ Pe n ke ta ke n waha yrā tefay fua le ke waygapyāhā wāṅ wācir yirfua na, ke nii n pāā. Nawee- mpāy bye pe sē naa kānklūy gbāā ke waygapyāhā wāṅ wācir yirfua yaha ye ye, ke n ta pe n pe boo. ¹⁶ Pe kicar, pe wāle ne, pe nangbām ne, pe nawām ne, pe yāmpa ne, mpāy ne pe wee yāmpa ye, ke n ta pe n puhu gbāā poo bye na, kāndigi koho na, kaa na wakui na. ¹⁷ Loo na, waa saha ngaa par ye, waa saha ngaa cāā troho ye, mii ke waygapyāhā wāṅ puhu wee u na ye. Ke puhu kē ke myaha ne, kaa na ke myaha limor.

¹⁸ Laantor wīī ne nde: Wii ma pye kacān ne, u ke waygapyāhā wāṅ limor cā. Ke limor ma wāceṅ waa myaha limor ne, koo kē yīitāā gbeetāā, tesē kuay ne.

14

U Yāhā Mbapēnge tesē mpāy ne u sya yaha

¹ Ta n yee ndoo ga yāṅ, ma u Yāhā Mbapēnge yāā ke yāṅ nge yīṅ na pe n yee Syō. Nawee- nyerkuay fle sēnsye syām pye u ne. U Mbapēnge myaha ma suhu u Mbapēnge Tuhufua myaha ne, te ba yrūhū pe wakuhu na. ² Ta n luhu yīmbui laa ne, le yir yāhāyīṅ na mii langbāy tēṅ dyaṅ, mii yāhāgbāā tēṅ dyaṅ. Yīmbui lii tē luhu, le pye mii kornjongbāyfa dyaṅ pe te pēn. ³ Pe nabuar naa yaanfāṅ le ke Yāhā nangbāṅ niisayūhū yaha ye, te yrāṅ wān wāy tesyar yaha ye, te nanler ne. Waa sē pye u ga waha koo yaa cā mii pe nawee- nyerkuay fle sēnsye syām sē me ye, poo mpāy pe ba sya yaha kāntraha na. ⁴ Poo me mpāy ne, pe sē pe ya wluhu tyatyāhā wāpyeṅ kue ye ye, ma kuae gbeḡbe. U Mbapēnge ma n gaha teeli teeli, pe ma u ne. Nawee- bye wo, poo me nawee- mpāy ne pe cāā sya yaha Yāhā kē u Mbapēnge ne. ⁵ Kawar sē n yi pe yē wo ye. Wāpee laa wee pe na ye.

Yāhāyīṅ tēnlehe tāā Yāhā kasāhā wīī pāā

⁶ Ta n maha yāhāyīṅ tēnlehe waa yāā, u n yir yāhāyīṅ telai wo. Yāhā kapāyī lii wākuayāā wee le na ye, le pye u ye wāpāā wīī driyēfa ye, kāntre bye nawee- ne, nawee- ter bye ne, yor ter bye nawee- ne, kui bye nawee- ne. ⁷ U naa le pāā fānga ne ma yee: «Ye naa n fya Yāhā na, -ye naa ke miingbāṅ gboho! Ye sē yāā, ke kasāhā yale nō wa. Koo gii ke yāhāyīṅ tāhā, kāntraha ne, muhulangbāṅ ne, lor yisar ne, -ye naa ke sey!»

⁸ Yāhāyīṅ tēnlehe syāṅ wuhu waa ter n taha, ma nii n yee: «Le too, le kungbāy Babilon too, loo lii le kui bye nawee- ta pe n dye tyatyāhā wo, mii defīī wōfa dyaṅ wāwōyai wee pe na ye.»

⁹ Yāhāyīṅ tēnlehe tāā wuhu waa ter n taha mii na, ma nii le pāā fānga ne ma yee: «Wii u ke waygapyāhā wāṅ sey ke yirfua ne, ma maha ke puhu gbāā u wakui na, kaa na u koho na, ¹⁰ ufua -sē ga ba Yāhā ncafūhū defīī wō ke ncafūhū sekui

wo, ngaa ge saa le wlāhā woo defīi nwo wo u n nii yaayaa ye. U ga naa fengbān sya naa laam wo, maha naatarmiy ne ke wo, pe yāhāyīn tēnlēheyōm yaha ye, u Yāhā Mbapēnge ne. ¹¹ Mpāy pe ke waygapyāhā wān sey ke yirfua ne, tesē mpāy ne ke puhu gbāā pe na, pe fengbān naawur n yir yalebye wāyeryāā wee ye. Wūū saa pye yāā poo na kueekuee ye, ke yai ke yīmper.»

¹² Loo ne, mpāy pe n tōr Yāhā nawee-ne, pe yai pe pe ya plāhā ke Yāhā kānde katan wāyār ne, tesē pe Yesu wātan ne pe Yater.

¹³ Ta n luhu yīmbui laa ne, le yir yāhāyīn na, ma ra pye ma yee: «Ma yai ma nde yrūhū ma yee: Ma gbe yagaa na, mpāy pe n ku le Yesu kānde wo, poo wīi n tāy!» Yāhā Yrā bya n yee, āwā cīinde ne, a loo na pe ga wūū pe tēn ne, a pe kayūhū ma ke n taha pe na.

Driyē wāsāhā yale

¹⁴ Ta n yee ndoo ga yān, ma yāhāsyōr raa yāā wāfir. Waa ba tege nii te yāhāsyōr na. U pye mii nawee dyan. Yīnfua sān nkifai laa pye u yīn na; yūnklūhū gaa pye u koho wo, ke yē wātāy!

¹⁵ Yāhāyīn tēnlēhe waa n yi ke yāhāyīn Yāhā kangbān wo, ma pāā fānga ne wii ye u ba nii te yāhāsyōr na, ma u pye ma yee: «Yir, ma kāntrahafa pēn! Ma sē yāā, pe wīi ma mii dir dyan te gbeyale nō wa. Ma yūnklūhū gbe, ma re dir wān kuāy!»

¹⁶ Wii u ba tege nii te yāhāsyōr na, u n u yūnklūhū gbe kāntrahafa myaha na; kāntrahafa n gbe mii dir wān dyan pe ne gbe.

¹⁷ Yāhāyīn tēnlēhe waa n maha yi ke Yāhā kangbān wo. Yūnklūhū pye u bya ye, ke wātāy! ¹⁸ Yāhāyīn tēnlēhe waa n maha yi ke Yāhā diŋ yisaha fla na. Naa fānga pye u ye. U n pāā fānga ne yāhāyīn tēnlēhe wii ye yūnklūhūtāhā pye u ye, ma u pye ma yee: «Ma yūnklūhūtāhā gbe, ma kāntraha defīi katyisan kuāy; ma sē yāā, kāntraha defīi katyipir nō wa wāgben na.» ¹⁹ U n u yūnklūhū gbe kāntrahafa myaha na, ma tēn tē pe na mii defīi katyipir dyan tuu kuāy, ma miy le wāā tyahangbān wo, pe pii pe n tāhā na. Yāhā

ncafūhū tyahangbān kē koo ne. ²⁰ Pe n pe kāntrahafa tāhā defīi pii dyan le klo kānkāy na. Ntōr n cāān yi ga deydey, kilo kure gbeebua syi. Pe wācuhu ga waha nsyān yigi ke yē tāy.

15

Yiafa yay

¹ Loo kur ye, ta n kayarngbāy laa yāā yāhāyīn na, fānga wīi! Le pye yāhāyīn tēnlēhe kuasīi; kayīhī kuasīi wāpyen fānga ba le soho pe koho wo. Koo kayīhī kuasīi ngīi kē ke ma kur kure wūhū. Koo ma kua, te Yāhā ncafūhū -sē kua.

² Loo kur ye, ta n ke yāhāyīn fla kāntraha yāā ke laha, ma nii yelyel sesantīhī dyan, ma maha nii mii ke wlāhā naa ne. Mpāy pe ba ke waygapyāhā wān yia, ma ke yirfua sye, ke myaha limor ne, ta n maha poo yāā. Pe ba yir yer ke kāntraha nge na, ke ma yelyel mii sesantīhī dyan. Yāhā kornjuey pye pe ye koho wo. ³ Yaa gii u Yāhā tēntē Musa naa ke le, tesē u Yāhā Mbapēnge yaa ne, pe naa koo le ma yee:

«Yīnfua Yāhā,

mboo wii taa ma tān kai- bye fānga ne,

nkāy taa pye ke gbaha,

ma maha laam wo nawee- kē.

Kāntre bye nawee- Yīnfua,

ma sron kai- bye ne,

ma maha ma cīinde!

⁴ Yīnfua, yoo syi ma u saa fya

ma miingbān na ye?

Yoo syi ma u saa ma miingbān gboho ye?

Ma sē yāā, mboo ya kē ma kai- laha.

Kāntre bye nawee-

ga ba naa kānklūy gbāā ma yaha ye,

kai- nkāy taa n pye nawee- na, pe cā ke sron.»

⁵ Loo kur ye, ta n yāhāyīn yāā ke yār, ma maha ke yāhāyīn Yāhā kangbān yāā ke yār. Ke Yāhā nisaha ma koo laam wo. ⁶ Pe yāhāyīn tēnlēhe kuasīi mpāy ke kayīhī kuasīi ba le soho pe koho wo, pe n yi ke yāhāyīn Yāhā kangbān wo. Pe kalen pye faafīi, ma maha n yehē palpal. Pe ba sān sapaha pua pe ntray wo. ⁷ Te yrān wān wāy resyar wān nen gaa n Yāhā ncafūhū sān cāyīhī kuasīi wāā pe yāhāyīn

tênlehe kuasĩ kê, Yâhã gii ke ma yrãn yalebye, wākuyãã wee ke na ye.

⁸ Yâhã nayõr tesê ke fāngangbān ne, too n ta naawur n ke yāhāyīn Yâhã kangbān yīi, waa saha dye ke wo mii pe yāhāyīn tēnlehe sē ba ke kayīhīpee kuasĩ pye wa ye.

16

Yâhã ncafũhũ cāyīhĩ kuasĩ

¹ Loo kur ye, ta n luhu yīmbui laa ne, le yir ke yāhāyīn Yâhã kangbān laam wo fānga ne, ma pe yāhāyīn tēnlehe kuasĩ pye ma yee: «-Ye ka, yaa ke Yâhã ncafũhũ cāyīhĩ kuasĩ woo kāntraha na!»

² U yāhāyīn tēnlehe cir n ka, ma ga u cāyīi woo kāntraha na. Narpeer raa n yi nawee- na, te wāyaa! Poo me nawee-mpāy ne, ke waygapyāhã wān puhu pye pe na, pe n naa ke yīrfua sey.

³ U yāhāyīn tēnlehe syān wuhu n u cāyīi woo muhulangbān wo. Ke loho n nii mii nakugu ntõr dyan. Yrān wān tii bye te pye ke muhulangbān wo, te bye n ku.

⁴ U yāhāyīn tēnlehe tãã wuhu n u cāyīi woo lafey lør wo, tesê lør yisar bye ne. Te lør bye n nii ntõr. ⁵ Loo na, yāhāyīn tēnlehe wii u ma lør bye yīn na, ta n luhu tuu yee: «Ma sron, taa kasāhã nde ta le sron, mboo wii taa ma Yâhã, ma maha pye le nii wa Yâhã, ma kai- bye laha. ⁶ Pe ma nawee- ntõr woo cīinde, ma suhu ma kaplān tõrfa bya ntõr ne. Yagaa, ma ntõr wãã pe kê pe wo. Le yai pe ne.» ⁷ Ta n luhu yīmbui laa ne, le yir ke Yâhã diŋ yisaha fla na ma yee: «Ãwã, Yīnfua Yâhã, mboo wii taa ma kai- bye fānga ne, ma kasāhã ma cīinde, ma maha sron!»

⁸ U yāhāyīn tēnlehe resyar wuhu n u cāyīi woo yai na. Kānde n wãã yai kê ke nawee- suhu ke naa ne. ⁹ Karwrampihi gaa n nawee- suhu, pe n nii Yâhã miingbān tyehē, koo gii kayīhīpee ngĩ wāpyen fānga ma ke ye. Pe n maha sye, pe sē pe kapee- wāpyen miy yaha ma Yâhã miingbān sey ye.

¹⁰ U yāhāyīn tēnlehe bua wuhu n u cāyīi woo ke waygapyāhã wān nangbān niisaha na, wam mpāy syi n too tã ke waygapyāhã wān kāntraha na. Ke wāyaa

n ta, nawee- n nii pe yīnkāhã no. ¹¹ Pe n Yâhã tyehē ke wāyaa wīi na, pe suplen wīi ne. Pe n maha sye, pe sē yi kãã pe kapee- wāpyen kãnde wo ye.

¹² U yāhāyīn tēnlehe kuay wuhu n u cāyīi woo lafengbān gaa na, pe n yee Yefrahate. Ke loho bye n waha kãã, ma tersaha yaha yīnfa mpāy kê pe n yi kāntraha yai darkue ye. ¹³ Loo kur ye, ta n sãndāpee tãã mpāy yãã mii ncasār dyan, ma nii n yi te ya wuhu na, nen ke nwongbān wātrũhũ yē wo, nen ke waygapyāhã wān yē wo, nen u kawar Yâhã kaplān tõrfua yē wo. ¹⁴ Poo me sãndāpee mpāy ne pe yēgbãã wũhũ pye. Poo sãndāpee tãã mii n gaha kāntraha yīnfa wãã, pe n ga te naan miy Yâhã na ke perngbān per na, Yâhã gii ke ma tãn kai- bye fānga ne. ¹⁵⁻¹⁶ Pe sãndāpee n pe kāntraha yīnfa wãã ta teelaa fla wo pe n yee yeberē yor wo Yarmajedõ.

U Yīnfua Yesu yee: «Luhu, n ga pa yuhu wān syi dyan, waa saa yi le cān na ye. Wii u n kuee yrān na yalebye, u nayre ne u kadye na, woo wīi n tãy, u saa ba yi naa n yār naploho ne, pe n u yãã fyar n u yigi ye.»

¹⁷ U yāhāyīn tēnlehe kuasĩ wuhu n u cāyīi woo wãã ncaha kue ye. Yīmbui laa n yir fānga ne ke yāhāyīn Yâhã kangbān wo, ke Yâhã nangbān niisayũhũ fla wo ma yee: «Le kua yagaa.» ¹⁸ Yâhã n yehē tehe yē gaa, yīmbuhu nkāy ne, yāhāgbãã tēn taa ne, kāntraha n yehē fānga ne. Ma gbe nawee wātāhã cãã na, ke syi kāntraha wāyehē nge syi sē yãã yãã ye, ke fānga ba gboho ter. ¹⁹ Le kungbāy n la cer fle tãã, kāntraha kui bye n yoho tãn. Le kungbāy lii pe n yee Babilon, Yâhã sē faha le yaha ye. Ke n ta pe Babilonfa n ke defīi cāyīi wo, ke ncafũhũngbān defīi. ²⁰ Kāntrē rii syi langbāy te gbey le, te bye n plaha, yāy ge sē maha yãã nantān ye. ²¹ Sesantīhīngbāy taa n yir yāhāyīn na, ma ba too nawee- na. Pe nawee- n Yâhã tyehē ke sesantīhīngbāy kapee- wīi na, le wīi nen wāndege pye mi yīnkuai gbengbeyīhĩ syān dyan gblīhi ne. Le kapee fānga ba gboho ter.

17

Le kungbāypihī lii le ma mii canaandile wāṅ syi dyaṅ

¹ Pe yāhāyīṅ tēnlēḥe kuasīi mpāy ke cāyīhī kuasīi ba le soho pe koho wo, poo nen waa n pa, maa ra pye ma yee: «Pa, ra n ma yar le kungbāypihī nde ga pēn mii syi dyaṅ, le kungbāypihī lii le fāā lafey buar tāy, loo lii le ma mii canaandile wāṅ syi dyaṅ. ² Kāntraha yīṅfa dye tyatyāhā wāpyeṅ wo le ne, kāntraha nawee- bye le tyatyāhā wō mii defīi wofa dyaṅ, wāwōyai wee pe na ye.»

³ Yāhā Yrā Fānga n ra yigi, u yāhāyīṅ tēnlēḥe n ra gbe ga tēyāfūū klo laa laam wo. Ta n ga cōo waa yāā, tuu tege nii ke waygapyāhā wāṅ gaa na wāyāhā, myar raa ne te yrūhū ke kadye na, Yāhā wātyeḥe myar. Koo waygapyāhā wāṅ nge pye yīy kuasīi ne, yīhī sēnsye ne.

⁴ U cōo pye nangbāṅ nayre ne tuu ba le wāyār, sān wān ne u kadye na busāā, kāncrāṅ nkāy ter ne nawūū sē ke dir yey ye. Sāncīi laa pye u koho wo, le ba yīi u tyatyāhā wor ne. ⁵ Myaha gaa ba yrūhū u wakui na ma yee Babilōn, waa sē ba ke yīntaha cā yāā ye. Le ba yrūhū ma yee: «Kungbāy nde pe n yee Babilōn, canaandi n yi le wo, driyē kapee- ter bye ne.» ⁶ Yāhā nawee- busāā ntōr woo le kungbāy nde wo, tesē mpāy ntōr ne pe ba sroṅ le Yesu kānde wo. Ta n le kungbāy yāā mii le poo ntōr wō, pe n le yigi mii canaandile dyaṅ, tuu sēm wō pe n u yigi. Tē le yāā ke syi, le n yē gbāā ra na.

⁷ Loo na, u yāhāyīṅ tēnlēḥe n ta pye ma yee: «Nwa ta le n yē gbāā ma na? U cōo tuu tege nii ke waygapyāhā wāṅ na, yīy kuasīi ne, yīhī sēnsye ne, waa sē le yīntaha cā yāā ye, n ga le tōr ma ye. ⁸ Ke waygapyāhā wāṅ nge raa yāā nge, ke pye faale na, ma ba nii ke wee nantāṅ ye. Ke - sē yai ke ba yi ke wuhungbāṅ wo, ke wīi n kua ke kuāṅ ne. Ma gbe driyē wātāhā na, driyēfa mpāy pe myar sē yrūhū u cīinde yrā yāāfa myar saba wo ye, pe ma ba ke waygapyāhā wāṅ yāā, le ga pe fe gbe, le sya yē gbāā pe na. Ke waygapyāhā wāṅ ke dur ba, ke sē pye la faale na, ma ba nii ke wee nantāṅ ye? ⁹ Kai- nkāy tē ga

tōr ma ye, wii ma yee u ga ke war u yai u kacān yāā, maha laantor ne. Te yīy kuasīi nde, yāy kuasīi ne, le kungbāy le fāā yāy tii yīṅ na, loo lii le ma mii canaandile wāṅ syi dyaṅ. Te yīy kuasīi nde, yīṅfa kuasīi maha me. ¹⁰ Yīṅfa wām bua too wa, nen ma yīṅ na, u nen yīnfar yale sē nō wa ye. Le ma ba nō, u ga nii yīṅ na yale laale ya. ¹¹ Ke waygapyāhā wāṅ gii ke pye faale na, ma ba nii ke wee nantāṅ ye, koo gē ma mii yīṅfua kuatāā wuhu dyaṅ, ma maha ma pe yīṅfa kuasīi mii dyaṅ. Ke wīi ga ba kua ke kuāṅ ne.

¹² Ke yīhī sēnsye ngīi raa yāā, yīṅfa sēnsye me, pe yīnfar yale sē nō wa ye: Pe ga ba yīnfar yāā, pe n nii yīṅ na ke waygapyāhā wāṅ ne yale laale ya. ¹³ Poo sēnsye mii, wīi nen ya ne le ma pe bye laam wo: Pe pe fānga wāā le pe yīnfar ne, pe ke waygapyāhā wāṅ laam wīi pye.

¹⁴ Pe ga ba naan miy u Yāhā Mbapēnge na, u Mbapēnge -sē ga pe yia, woo wii u ma yīṅfa bye Yīṅfua, ma maha ma fāngafa bye Fāngafua. U Mbapēnge ga ba yia pe na, woo, ma wāā le u nawee- ne. U nawee- mpāy pe naa n sroṅ u kānde wo, pe n pe yāṅ yi, ma pe yee.»

¹⁵ U yāhāyīṅ tēnlēḥe n maha ra pye ma yee: «Lōr rii taa yāā le kungbāy fla na, loo lii le ma mii canaandile dyaṅ, too lōr nde, kui nawee- me, nabuar raa ne, kāntrē nawee- ne, yor ter bye nawee- ne. ¹⁶ Le kungbāy nde, lii le ma mii canaandile dyaṅ, le wīi ga ba fūhū ke yīhī sēnsye ngīi ye raa yāā, koo ma suhu ke waygapyāhā wāṅ ne. Te ga ba loo canaandile nde wān bye yi kāā u ye, u n kuee wāwahale. Te ga ba u kar kaa, te u gber suhu kāā migimigi naa laam wo. ¹⁷ Ma sē yāā, lii le ma Yāhā laam wīi, Yāhā loo le ke yīhī sēnsye laam wo, ke le pye. Ke bye ga ba yīmbuhu wāā le, ke ke yīnfar wāā le, ke te bye wāā ke waygapyāhā wāṅ kē, ke kai- nkāy bye n sya ba pye, kai- nkāy Yāhā ke yar yaha. ¹⁸ Canaandile wii taa -sē yāā nwo, le kungbāy ne, loo kungbāy lii le ma kāntraha yīṅfa bye yīṅ na.»

18

Le kungbāypihī wāto

¹ Loo kur ye, ta n yāhāyīn tēnlehe waa ter yāā, u yir yāhāyīn kuε ye, ma tege ba. Fāngangbān pye u ye, u nayōr cāā- n kāntraha byε gbe tān. ² U n gbey fānga ne ma yee: «Le kungbāy Babilon too, le too! Le nii yagaa sāndāpee niisaha, sāndāpee ter byε dyeniisaha; kānsyāpeer rii te wīl sē yō ye, te ma koo fla na. ³ Ma sē yāā, le kungbāypihi le tyatyāhāpihi defīi wāā kāntrε byε nawee- kē pe n wo. Kāntraha yīnfa dye tyatyāhā wāpyeŋ wo le ne, pe kāntraha cātrohōfa n ngbān le nangbān wān flāhā tāy.»

⁴ Ta n maha luhu yīmbui laa ne, le yir yāhāyīn na ma yee: «Ta nawee-, -ye yi kāā le klo wo, ye ma n ba wlāhā pe Babilonfa ne pe kapee- wāpyeŋ wo, ke kayīhī n ba ye dye pe ne wācεŋ ye, kayīhī nkāy ke ga ba pe dye. ⁵ Ye sē yāā, pe kapee- wāpyeŋ taha ta ke ya na, ma sya ga nō yāhāyīn na. Yāhā sē maha faha pe pyerpeer yaha ye. ⁶ Pe ba naa nawee- pye mii, pe ga ba naa pe bya pye koo syi. Pe ba naa nkāy pye nawee- na, pe ga ke syi flε sīi pye pe na. Pyerpeer cāyīi lii pe ba wāā nawee- kē, too syi pyerpeer cāyīhī syāŋ ga wāā pe kē. ⁷ Pe miingbān gii yāā, nangbān tii ne, ma naa nuhu di le na, koo syi wāfāy ga ta pe na, koo syi wram ne. Ye sē yāā, le kungbāy lii le ma mii canaandile dyaŋ, le laam ga ma yee, loo nii ke fla na yīnfasya dyaŋ, calangusya sē kē loo ne ye, loo saa maha wram cā yāā syisi ye. ⁸ Loo ne, kayīhī nkāy ke ma ke le kungbāy nde sēŋ, ke byε ga dye per neŋ: Koo kē yampeer rii syi ne re n boo, wram ne, fāāngbān ne. Naa ga le suhu tān. Ye sē yāā, Yīnfua Yāhā gii ke ga le pēn, ke ma fāngangbān ne.»

⁹ Kāntraha yīnfa mpāy pe dye tyatyāhā wāpyeŋ wo le kungbāypihi ne, ma maha pye nangbān na le ne, pe ma ba le kungbāypihi wāsuhu naawur yāā, loo yale laam wo, pe ga le kungbāypihi mii wūn, pe sya naa yīntām yi. ¹⁰ Pe ga ba fya le kungbāypihifa fεn na, pe dey yer, pe naa n yee: «Kapee laa syi! Kapee laa syi! Eh Babilon, klo nde ba gbōho, ma maha pye fānga ne! Yale laale ya nsoho wo, ma ma wāpēn yāā tān!»

¹¹ Kāntraha cātrohōfa byε le mii wūn, ma sya yīntām yi, waa wee nantān tuu ga naa pe wān par pe ye ye: ¹² Too ne sān ne, wargbe ne, kāncrāŋ nkāy ter ne nawūū sē ke dir yey ye; nangbān faha ter byε ne, katyiyōr ter rii ne te sē n yāā farfar ye, syenkāhā wāta wān ter byε ne, nangbān katyiyōr wān ne, deyē wān ne, ntēn wān ne, ntēmbayūhū wān ne; ¹³ tyūhū wān ter byε ne, lasekole wān ter byε ne, myer ne, wusuna ne, defīi ne, sēm- ne, miy ne, bur sye ne, yar ne, mbaa ne, nsyāy ne, wootorngbāy ne, nawee- gε ne. ¹⁴ Pe ga ba naa n pāā pe kungbāypihifa ye pe yee: «Wān tii byε tee ba ke ta ye wān, te wīl kua; ye wangbāy ma suhu ye nangbān wān ne, te byε wīl kua ye ye, ye saa te yāā yāā nantān ye!» ¹⁵ Cātrohōfa mpāy pe naa cāā troho le kungbāy nde wo, ma gbān, pe ga ba fya le kungbāypihifa fεn na, pe dey yer; pe ga ba naa pe mii wūn, pe naa yīntām yi, pe naa n yee: ¹⁶ «Kapee laa syi! Kapee laa syi! Faayūhū naa n yāā kungbāy nde wo, nangbān faha ne wāyār; sān wān pye, kāncrāŋ nkāy ter ne nawūū sē naa ke dir yey ye. ¹⁷ Yale laale ya nsoho wo, too nangbān wān nde byε wīl kua kāā, ngaa gε wee nantān ye.»

Te salangbāy yīnfa, ma suhu mpāy ne pe gbe ma n gaha yrāhā ye, pe salangbāy tēntēfa ne, mpāy ne pe pe yē digi ke muhulangbān yīn na, pe byε ba dey yer. ¹⁸ Pe naa le kungbāypihi wāsuhu naawur yāŋ, ma naa n tē ma yee: «Kungbāy nde syi ter sē pye yāā ye!» ¹⁹ Pe naa wram wīl pye, ma naa le mii wūn, ma naa yīntām yi, ma nii n tē ma yee: «Kapee, kapee le kungbāy dye! Mpāy byε pe ma salangbāy ne muhulangbān yīn na, poo byε gbān kungbāy nde wale wān flāhā tāy. Yale laale ya nsoho wo, too wale wān nde byε kua kāā, ngaa gε wee nantān ye!»

²⁰ Yāhāyīnfa yai pe naa nuhu di le kungbāypihi wāsuhutān wīl na! Yāhā wām, Yesu tēnlehe ne, Yāhā kaplāŋ tōrfa ne, pe naa nuhu di! Ye sē yāā, kapee- nkāy le kungbāypihifa pe naa n pye pe na, koo wīl ne Yāhā pe pēn.

²¹ Loo na, yāhāyīn tēnlehe fāngafua waa n ntēmbangbān gaa gbe, ke

wāgboho tra dyaŋ, ma ke miy le wāā muhulangbāŋ wo ma yee: «Kungbāypihi nde pe n yee Babilon, le ga ba miy tege wāā tāā ye fānga ne, ntēmbangbāŋ nge wāŋ syi dyaŋ, waa saa maha ke yāā yāā nantāŋ ye. ²² Waa saa maha kornjongbāyfa wāpēn mii luhu yāā nantāŋ le klo wo, yay lefa ne, fleŋ wuufa ne, tūūtūū wuufa ne ye. Waa saa maha koho tēn tēfua waa ter yāā yāā nantāŋ le wo, sege wāsege mii ne ye. ²³ Waa saa maha terbuhi cāā- yāā yāā nantāŋ le klo wo ye. Waa saa maha cafān yigifa yīmbuhu luhu yāā le klo wo ye. Ye sē yāā, loo klo nde cātrohofa me, pe ba gbāŋ ma ter driyē wām bye yaha. Tekāŋ wūhū naa n pye le klo wo, ma naa nawee- plaha naa n le kāmpee wo. ²⁴ Ke Babilon laam wo, Yāhā kaplāŋ tōrfa ntōr yāā ke laam wo, Yāhā nawee- ntōr ne. Nawee- mpāy bye pe pe boo fānga na kāntraha na, pe ntōr yāā le kungbāypihi wo. Loo ne le kungbāypihifa n pēn.»

19

¹ Loo kur ye, ta n luhu nabuar raa yīmbui ye yāhāyīŋ na, le naa n yee fānga ne ma yee:

«Aleluya, -ye naa Yāhā sey!

Koo kē ke nawee- sya n yaha;

ke miingbāŋ gboho, fāngangbāŋ ma ke ye.

² Ke kasāhā ma cīinde, ma maha sroŋ.

Ye sē yāā, le kungbāypihi lii le pye

canaandile dyaŋ,

ma naa nawee- klaha- le tyatyāhā ne, Yāhā le pēn.

Le bii Yāhā tēntē- boo; koo kē Yāhā n le pēn.»

³ Le nabuar yīmbui n maha yee:

«Aleluya, -ye naa Yāhā sey! Wākuayāā wee le kungbāypihi wāsuho naawur na ye!»

⁴ Te nanler gbey tesē wāy tesyar, ma suho te yrāŋ wān wāy tesyar ne, te n kānklūy gbāā, ma Yāhā sey ke nangbāŋ niisayūhū wo ma yee: «Amen, le nii ke syi! Aleluya, -ye naa Yāhā sey!»

U Yāhā Mbapēnge tesē u cafuē ne

⁵ Yīmbui laa n yir ke nangbāŋ niisayūhū fla wo ma yee: «-Ye naa Yāhā sey, yii

mpāy bye tee ma ke tēntē-, mpāy ne pe nagboho ta ke na, pe wāle, pe kicar ne!»

⁶ Loo kur ye, ta n luhu nabuar raa yīmbui ne, mii langbāy tēŋ dyaŋ, maha yāhāgbāā tēŋ dyaŋ. Pe naa n yee:

«-Too naa Yāhā sey!

Ye sē yāā,

wo Yīŋfua Yāhā gii ke ma kai- bye fānga ne,

ke ke yai ta ke n pa!

⁷ -Too naa nuho di laantār ne,

wo naa Yāhā miingbāŋ gboho!

Ye sē yāā, u Yāhā Mbapēnge nuho yale no wa,

u nuho tii te ma mii casyar nuho dyaŋ,

u cafuē n u ya gbihi ta wa.

⁸ Pe kānde wāā u cafuē kē

u n nangbāŋ nayroho le,

koo gii ke ma wāfī perper,

teele laa wee ke na ye,

ma maha n yehe palpal.»

Le nangbāŋ faafī nde, Yāhā nawee- kasroŋ kē le ne.

⁹ U yāhāyīŋ tēnlehe n ta pye ma yee, n le yrūhū, a mpāy pe yee u Mbapēnge casyar dir na, poo wī n tāy. U n maha yee, a Yāhā yē kaplāŋ kē cīinde.

¹⁰ Ta n too kānklūy na u yaha ye, ndoo ga u sey, u n sye ma

ra pye ma yee: «Ma' a n le pye ye! Naa

Yāhā koo sey! Yāhā tēntēle kē ra ne ma

wāŋ syi dyaŋ, tesē ma Yesu kāndeyārwai

mpāy ne pe ma cīinde lii ne Yesu Crise le

yar. Loo maha ne kaplāŋ nkāy ne Yāhā

Yrā ke le nawee laam wo, Yesu wī na.»

Yiafua wii u dugu nii nsyānfū na

¹¹ Loo kur ye, ta n yāhāyīŋ yāā ke yār,

nsyāŋ gaa n yi, wāfī. Wii u ba dugu nii ke

na, u myaha Kasroŋfua, maha Cīindefua.

U nawee- wāsāhā ter sroŋ, u naan miy

kasroŋ myaha ne. ¹² U yīmpē n yehe

naa wāŋ syi. Yīŋfua nkifaha nkāy pye

u yīŋ na. Myaha gaa pye ke ba yrūhū

u na, waa sē ke cā mii woo ya sē kē

ye. ¹³ Nayroho gii tuu ba le, ntōr teebehe

pye ke na. U myaha kē: Yāhā Yē Yor.

¹⁴ Yāhāyīŋ seraasyi ndrey naa n taha u

na. Pe seraasyi ba dugu nsyānfī na, ma

nangbāŋ nayre le wāfī perper, teele laa

wee te na ye. ¹⁵ Yūntrūhū gaa naa n

yi u nsyānfī dugufua yě wo fēnfēn. U ga ba kāntre bye nawee- gbā le ne. U ga ba nii pe yīn na fānga ne. Mii pe defīpii tāhā, ma pe yī tyahangbān wo mii, u ga ba driyēfa tāhā koo syi Yāhā ncafūhūngbān tyahangbān wo, Yāhā gii ke ma tān kai- bye fānga ne. ¹⁶ Myaha gaa ba yrūhū u nayroho na, u troho ne, ma yee: «Fāngafa bye Fāngafua, maha yīnfa bye Yīnfua.»

¹⁷ Loo kur ye, ta n yāhāyīn tēnlehe waa yāā, tuu yir yer yai laam wo. Kānsyām mpāy bye pe naa n yir ncaha ye, u tēnlehe n tē fānga ne te ye ma yee: «-Ye ba yii wāā te Yāhā dingbān na! ¹⁸ -Ye ba yīnfa nakur kar kaa, naanmiy yīnfa nakur kar ne, pe fāngafa kar ne, te nsyāy kar ne, te nsyāy dugufa kar ne, nawee- bye kar ne: Yāmpa, mpāy ne pe wee yāmpa ye, pe wāle ma suhu pe kicar ne.»

¹⁹ Loo kur ye, ta n ke waygapyāhā wān yāā, ma suhu kāntraha yīnfa ne, pe seraasyi ndrey ne, pe pe ya wāā, ma ga naan miy u nsyānfī dugufua na, woo tesē u seraasyi ndreṅ ne. ²⁰ Too naan wāmiy na, pe n ke waygapyāhā wān yigi, ma suhu u kawar Yāhā kaplān tōrfua wii ne u naa kangbāhā pye ke waygapyāhā wān myaha ne. Woo kē tuu ba nawee- wlanṅ koo kangbāhā ngī wāpyeṅ ne, pe n ke waygapyāhā wān puhu gbāā, ma naa ke yirfua sey. Ke waygapyāhā wān, ma suhu u kawar Yāhā kaplān tōrfua ne, pe n pe miy le wāā yrān ke naangbān laam wo, maha naatarmiy ne ke wo. ²¹ Mpāy pe kuee, ke yūntrūhū n poo boo, yūntrūhū gii ke n yi u nsyān dugufua yě wo. Pe kānsyām bye n pe nakur kar kaa yai.

20

Setane pua yigi yaha dye- yībua

¹ Loo kur ye, ta n yāhāyīn tēnlehe waa yāā, tuu yir yāhāyīn na, ma tege n pai. Ke wuhungbān karndohopua pye u ye koho wo, tesē ntēn namingbān gaa ne. ² U n ke nwōngbān wātrūhū yigi, koo kē ke faale nwoho ne, koo kē u sāndāpee yīnfua ne, koo kē Setane ne. U n ke pua yigi yaha dye- yībua. ³ U yāhāyīn tēnlehe n ke miy le wāā ke wuhungbān wo, ma ke yě gbāā

tā u karndohopua ne, ma maha ke mar yigi. Loo na, ke nwōngbān wātrūhū saha naa kāntre kui nawee- wlanṅ nantān ye, ke dye- yībua n sya ba tā. Ke dye- yībua kur ye, ke yai ke ba yār yaha yalaale ya.

⁴ Ta n maha niisayōr raa yāā. Mpāy pe nii te na, fānga n wāā pe kē pe naa nawee- sāhā. Ta n maha mpāy yāā pe naa le Yesu cīnde pāā nawee- ye, tesē ke Yāhā kaplān ne, pe n pe boo fānga na loo wīi na. Poo me, pe sē ba ke waygapyāhā wān sey ke yirfua ne ye, pe ba sye, pe sē ke waygapyāhā wān puhu gbāā pe wakuhu na pe klue ne ye. Poo n yir gbā wo, ma nii yrān na, ma nii yīn na u Yāhā Yīndefua Crise ne dye- yībua.

⁵ Loo ne ke wāyir cir ne gbā wo. Ma yi kāā poo na, mpāy bye pe bii ku, pe saa dur ba yrān na mii ke dye- yībua sē tā wa ye. ⁶ Mpāy pe koo wāyir cir nge yir gbā wo, poo wīi n tāy. Poo saa ke tēhe syān gbā ku ye. Pe ga ba nii tēntē- Yāhā ye, u Yāhā Yīndefua Crise bya ye. Pe ga ba nii u Crise ne kai- bye yīn na dye- yībua.

Setane wīi kua u kuān ne

⁷ Ke dye- yībua maa kua, Setane ga yi yaha ke wuhungbān wo. ⁸ U ga yi ga u ga kāntre kui bye nawee- wlanṅ, poo me pe Gōkefa tesē pe Magōkefa ne. U ga pe wāā, pe n naan miy Yāhā na. Pe ga syar flā wān syi, yě wee pe na ye. ⁹ Pe n kāntraha bye gbe tā, ma pe Yāhā nawee- gbey le, tesē le Yāhā kungbāy ne, loo lii le wīi n tāy Yāhā ye. Naangbān n yir yāhāyīn na, ma ba pe bye suhu boo. ¹⁰ Loo na, u sāndāpee yīnfua wii u pe wlanṅ naa n le kāmpee- wo, woo n miy le wāā ke naangbān laam wo, maha naatarmiy ne ke wo. Ke waygapyāhā wān, tesē u kawar Yāhā kaplān tōrfua ne, poo bii cāā miy le wa ke laam wo. Pe ga naa n fāy ke wo yalebye, wākuayāā saa pye le na ye.

Te kur kue kasāhā

¹¹ Loo kur ye, ta n ke nangbān niisayūhū yāā, ke pye wāngbān, wāfigi. Wii u yai koo fla wānii ne, u ba tege nii ke wo. Kāntraha tesē yāhāyīn ne, te wīi n kua kāā te kuān ne, waa sē maha te yāā yāā ye. ¹² Loo kur ye, mpāy pe ku wa, ta n

pe yāā, pe yir yer ke nangbāŋ niisayūhū yaha ye. Sabar raa n yār. Saba waa ter n maha yār, wii, cīnde yrā yāāfa myar yrūhū le yaha u laam wo. Mpāy pe ku wa, pe wāle, pe kicar ne, kai- nkāy pe bii pye pe yrāŋ cāā na, ke bii yrūhū le yaha te sabar wo. ¹³ Mpāy pe bii ku kuae loho wo, pe n yi te wo. U gbā yīnfua, tesē u nakur klo yīnfua ne, pe n pe nawee- bye yi wāā, mpāy pe bii ku wa. Pe bye n wāsāhā yāā, kai- nkāy wīī na pe bii pye pe yrāŋ cāā na. ¹⁴ U gbā yīnfua, tesē u nakur klo yīnfua ne, pe n miy le wāā ke naangbāŋ laam wo, koo gii wāfegeyāā wee ke na ye. Koo kē ke tēhe syāŋ gbā wāku ne. ¹⁵ Mpāy pe myar sē yrūhū le u cīnde yrā yāāfa saba wo ye, poo bye n miy le wāā ke naangbāŋ laam wo pe kuāŋ ne.

21

Ke yāhāyīnfāŋ tesē ke kāntrafāŋ ne

¹ Loo kur ye, ta n yāhāyīnfāŋ gaa yāā, kāntrafāŋ gaa ne. Ke faale yāhāyīŋ, ke faale kāntraha ne, te wīī ba kua kāā gbegebe, ngaa sē maha pye yāā ye. Muhulangbāŋ loho gaa ter sē maha pye yāā nantāŋ ye. ² Yāhā n ke kungbāy nō wāā, ke Yurusalemfāŋ, ke n yir yāhāyīŋ na ma tege n pai. Ta n le kungbāy yāā, pe le gbihi mii cafuē dyaŋ pe u gbihi, ma n gaha u ne u puai wāāsaha wo. ³ Ta n luhu yīmbui laa ne, le yir fānga ne ke nangbāŋ niisayūhū fla na ma yee: «Le nde, Yāhā ke niisaha ta nawee- nsoho wo. Ke ga ba nii pe ne, pe n -sē nii ke nawee-. Yāhā ge ga ba pye pe ne. ⁴ Ke ga ba pe yīntām bye tēn pe kē. Nawee- saa ba naa n ku nantāŋ ye, wram saa ba pye yāā ye, miwūn ne ye, wāfāy gaa ter ne ye. Faale wūhū saa ba pye yāā nantāŋ ye.»

⁵ Loo na, wii u ba nii ke nangbāŋ niisayūhū wo, u n yee: «Yagaa, n ga kai- bye ta ke n nii kafūhū.» Loo kur ye, ta n luhu, a n ke kai- yrūhū, a ke pāā mii le ga pye koo syi. ⁶ Wii u ba nii ke nangbāŋ niisayūhū wo, u n maha yee: «Le kua! Ndoo kē ke Alefa tesē ke Womega ne. N pye kai- bye fegbesaha na, tesē ndoo kē n ga ba pye ke kuasaha na. Loho fāā ma pye wii na, n ga ba plege loho wāā u kē faa

u n wo, plege loho gii ke cīnde yrā wāā nawee kē. ⁷ N ga ba loo kayīī nde wāā wii kē u yia, ma kuae yai tāŋ le Yāhā kānde wo. N ga ba nii Yāhā u ye, u n nii ra puee. ⁸ Ma -sē yee mpāy na, pe le Yāhā kānde wāyār wāfāy wīī sye, mpāy ne pe Yāhā wīī sye, mpāy ne pe plaha kāmpee- wo, naboofa ne, tyatyāhā pyefa ne, tekāŋfa ne, mpar wān tēŋfa ne, kawarfuafa bye ne, poo niisaha ga ba pye ke naangbāŋ laam wo, maha naatarmiy ne ke wo. Koo fla kē ke ma pe gbā tēhe syāŋ wuhu fla.»

Le Yāhā kungbāyfuē nayōr

⁹ Pe yāhāyīŋ tēnlehe kuasīī mpāy pe pye ke kur kue kayīhī cāyīhī kuasīī ne pe koho wo, poo nen waa n pa, maa ra pye ma yee: «Pa, ra n ba u Yāhā Mbapēnge cafuē yar ma na!» ¹⁰ U yāhāyīŋ tēnlehe n ta gbe ga yānjruhu gaa yīŋ na, Yāhā Yrā Fānga ne. U n le Yāhā kungbāy Yurusalem yar ra na. Le ba yir yāhāyīŋ na Yāhā tāy, ma tege ba. ¹¹ Le naa n yehe palpal Yāhā nayōr ne. Le naa n yehe mii ntēmbayōr raa ter dyaŋ, pe n yee yaspe, kacān wee te dir na ye, ma nii yelyel sesantīhī dyaŋ. ¹² Le kungbāy ba gbey le ncahajruhu gaa ne, kapahayēr sēnsye syāŋ ne, yāhāyīŋ tēnlehe sēnsye syām ne pe te kapahayēr sēŋ. Pe Yiisrefa faale wāle sēnsye syām myar ba yrūhū te kapahayēr na. ¹³ Kapahayēr tāā pye yāhāyīŋ kue ye, tāā ne yāhāyīŋ kāmaŋ kue ye, tāā ne yāhāyīŋ kāndigi kue ye, tāā ne yainde dyeter kue ye. ¹⁴ Le kungbāy ncaha ba fāā nii ntēmbangbāy sēnsye syāŋ na. U Mbapēnge tēnlehe sēnsye syām myar ba yrūhū te ntēmbangbāy na te ya wuhu na.

¹⁵ U yāhāyīŋ tēnlehe wii u naa n pāā ra ne, sān kipua kāi laa pye u ye, lii tuu ga ta u le klo tān, te kapahayēr ne, ke ncaha ne. ¹⁶ Le klo wātyīī pye le wāpaha dyaŋ. U tēnlehe n le klo tān u kipua kāi ne, ma yāā le wātyīī pye kilo naha yīīsyāŋ. Le wātyīī pye wāceŋ le wāpaha ne, le wājruhu ne. ¹⁷ U tēnlehe n maha ke ncaha bya tān. Ke wājruhu pye koho wātān tēhe gbeeresyar, tēhe resyar ne, nawee wātān na. ¹⁸ Ke ncahajruhu ba fāā ntēmbayōr raa ne pe n yee yaspe. Le klo pye cīnde sān klo, ma naa n yehe palpal

fānga ne. ¹⁹ Ntēmbangbāy rii ke ncaha ba fāā nii te na, te bye pye ntēmbayōr rii bye kacān wee te dir na ye. Ke ntēmbangbān cir pye yaspe, koo faa wo. Ke syān wuhu pye safir, koo wo yāhāyīn wān syi dyaŋ. Ke tāā wuhu pye yagate, koo yrāhā mii gbargbarsyoho cīi dyaŋ. Ke resyar wuhu pye yemerote, koo wo nyēpēn wān syi dyaŋ. ²⁰ Ke bua wuhu pye wōnise, koo pye mii yāhāyīn calele dyaŋ. Ke kuay wuhu pye sahaduan, koo yrāhā ntōr dyaŋ. Ke kuasīi wuhu pye kersole, koo pye sān dyaŋ. Ke kuatāā wuhu pye gberile, koo ma nnan wān. Ke kuaresyar wuhu pye topasi, koo ma sōr wān syi dyaŋ. Ke sēnsye wuhu pye kersopraxe, koo wo wam dyaŋ. Ke sēnsye nen wuhu pye yasani, koo pye bleble. Ke sēnsye syān wuhu pye yametise, koo wo kakra wān syi. ²¹ Te kapahayēr sēnsye syān pye sāmuyōm mpāy ter. Ke nanen bye pye sāmuyōngbān wān nen. Le kungbāy kāmbehe pye cīinde sān, ma maha n yehe palpal fānga ne.

²² N sē Yāhā kangbān yāā le kungbāy wo ye. Yīnfua Yāhā gii ke ma tān kai-bye fānga ne, koo kē ke ma le kungbāy wo, koo tesē u Yāhā Mbapēnge ne. ²³ Yai cāā- wīi wee le kungbāy na, yron cāā- ne ye. Yāhā nayōr cāā- le le kungbāy wo, tesē u Mbapēnge bya cāā- ma le wo. ²⁴ Kāntre bye nawee- ga ba naa n yār pe cāā- wo, kāntre yīnfa ga ba naa Yāhā sey, pe pe nayōr wān gbe ba ke kē. ²⁵ Le kungbāy kapahayēr ga ba yār naa n yaha yai na. Yīmper ke sē wee yāā le kungbāy wo ye, te kapahayēr ga yār yaha yalebye. ²⁶ Pe ga pa kāntre kui bye kayōr ne, te nangbān wān ne, le kungbāy wo. ²⁷ Nawee- mpāy pe wee gbege ye, pe saa yāā dye le kungbāy wo ye, tesē ngii ngii ne ke wee gbege ye, tesē tyatyāhā pyefa ne, kawarfuafa ne. Mpāy pe myar yrūhū u Yāhā Mbapēnge cīinde yrā yāāfa saba wo, poo ya me pe ga ba dye le kungbāy wo.

22

¹ U yāhāyīn tēnlehe n lafengbān gaa yar ra na, ke loho cīinde yrā wāā nawee kē. Ke loho pye yelyel sesantīhī dyaŋ, ma naa

n yi ke Yāhā nangbān niisayūhū fla wo, u Yāhā Mbapēnge nangbān niisayūhū fla ne. ² Ke loho naa n fā le kungbāy nanihi fla telai wo. Katyigi gii ke cīinde yrā wāā nawee kē, te syi ma ke lafengbān ngbey sīi bye na. Ke n sa tēhe sēnsye syān dye nen wo, yrey bye na. Ke wan yīnwer wāā kāntre bye nawee- kē. ³ Yoosēn saa pye nantān le kungbāy nde wo ye. Yāhā nangbān niisayūhū ga ba pye le wo, u Yāhā Mbapēnge nangbān niisayūhū ne. Pe Yāhā tēntē- ga ba naa tēn tē Yāhā ye. ⁴ Pe ga ba Yāhā yīntaha yāā, ke myaha ga ba yrūhū pe wakuhu na. ⁵ Yīmper saa ba pye yāā nantān ye, terbui cāā- wīi saa ba pye yāā pe na ye, yai cāā- wīi ne ye. Yīnfua Yāhā ga ba ke cāā- ta pe na. Pe ga ba nii yīn na yalebye, wākuayāā saa pye le na ye.

Yīnfua Yesu wāpan

⁶ Loo kur ye, Yīnfua Yesu n ta pye ma yee: «Kaplān ngīi ma cīinde, pe le pāā mii le ga nii ke syi. Yīnfua Yāhā gii ke n ta ke kaplān tōrfa n pāā ke Yrā Fānga kāmāy na, ke ke yāhāyīn tēnlehe lehe wāā, u ba ke nawee- yar lii ne le ga dye yagaa. ⁷ N ga pa yagaa. Kai- ngīi ke ga dye yagaa, mpāy pe n luhu ke kayar kaplān ngīi ye, poo wīi n tāy.»

⁸ Ndoosān, n kai- ngīi yāā yīnde ne, ma ke luhu nditye ne. Tē ke yāā wa, ma ke luhu wa, ta n too kānklūy na, ndoo ga u yāhāyīn tēnlehe sey, wii tuu ke kai- yar ra na. ⁹ U n sye, ma ra pye ma yee: «Ma’ a n le pye ye! Ta bya ma Yāhā tēntē waa ma wān syi dyaŋ, mii ma nampyen- pe Yāhā kaplān tōrfa dyaŋ, tesē mpāy bye ne pe n luhu saba nwo kaplān ye. Naa Yāhā koo ya sey!»

¹⁰ Yīnfua Yesu n maha ta pye ma yee: «Kai- ngīi ke ga dye yagaa, ta, nawee- bye n ke cā. Koo kē ke yrūhū le yaha saba nwo wo. Ma sē yāā, kai- ngīi bye dyeyale gbe taha. ¹¹ Wii u sē sron ye, u naa kaa taha u napeer na. Wii u sē laha ye, u naa kaa taha u pyerpeer na. Wii u n sron, u naa kaa taha u wāsron na. Wii u n laha, u naa kaa taha u wālaha na.

¹² N nwo, n ga pa yagaa. N ga pa dāān ne, n ba la klaha ye kē yii wuhu na, kai-

nkây bye wĩ na tee pye. ¹³ Ndoe kē ke Alefa tesē ke Womega ne. Ndoe kē n cāã pye, ndoe kē n ga pye kur kuε ye. N pye kai- bye fegbesaha na, tesē ndoe kē n ga ba pye ke kuasaha na. ¹⁴ Mpāy pe laam ma mii nayre dyan pe yee laha, poo wĩ n tã. Pe ga ba kãnde yãã pe dye le kungbã wo, te kapahayēr ne, pe ba ke katyigi pua di, katyigi gii ke cĩnde yrã wãã nawee-kē. ¹⁵ Mpāy pe ma kapeepyefa, poo ga kar wãã le Yãhã kungbã nkur ye, poo tesē tekãnfã ne, tesē tyatyãhã pyefa ne, mparyahafa ne, tesē kawarfuafa ter bye ne.

¹⁶ Ndoe Yesu, n ta yãhã yĩn tēnlehe lehe wãã, u ga kai- ngĩ bye yar ra kãndeyãrfa yawãrfa na. Ndoe kē u Dawide nwoŋ kur waa. Ndoe kē u yĩn yē yrompua ne, u n yehe palpal.»

¹⁷ Le Yãhã Yrã tesē pe Yesu kãndeyãrfa yawãrfa ne, pe ma mii u cafuē dyan, pe n yee: «Yĩnfua Yesu, pa.» Wii ma kai- ngĩ luhu, u bya yai u yee, a Yĩnfua Yesu u pa.

Loho fãã ma wii yigi, u pa. Loho gii ke cĩnde yrã wãã nawee kē, wii ma pye ke wĩ na, u ga ke yãã faa.

U saba kuasaha

¹⁸ Kayar kaplãn nkây ke ma saba nwo laam wo, mpāy pe ke yãã luhu, ndoe Nsãn, n ga nde pãã waha pe ye. Wii ma kapãn laa le taha koo kaplãn ngĩ na, Yãhã ga kayĩhĩ ngĩ bye le taha u wãpēn na, kayĩhĩpee nkây ke wĩ pãã saba nwo wo. ¹⁹ Wii ma maha kaa yi kãã saba nwo kayar kaplãn ngĩ na, Yãhã saa u katyipua lay wãã u kē ye, katyigi gii ke cĩnde yrã wãã nawee kē. Yãhã saa maha ufua ta u n dye le Yãhã kungbã wo ye. Le Yãhã kungbã wĩ pãã saba nwo wo, ke katyigi wĩ bya ne.

²⁰ Yĩnfua Yesu yee kai- ngĩ ma cĩnde, u yee woo ga pa yagaa.

«Amēn, le nii ke syi! Pa, wo Yĩnfua Yesu!»

²¹ Wo Yĩnfua Yesu u u laantãr wĩ pye wo bye kē.